

Володимир Литвин

УКРАЇНА 2004

4

Події.

Документи.

Факти.

II ТОМ

В.М. Литвин

Україна - 2004
Події
Документи
Факти

Том 2

· 3 Медіа ·
Київ - 2005

ББК ТЗ (4Укр)64 - 5,01+ФЗ (4Укр)64

УДК 947.7 (09) "20"

Литвин В.М.

Україна - 2004. Події. Документи. Факти.: У 3-х томах. Т. 2. - К.:

Видавництво ТзОВ "3 Медіа", 2005, - 592 с.

На основі першоджерел, що публікуються вперше, розкриваються головні віхи та дійові особи у розв'язанні гострої політичної кризи в Україні у листопаді-грудні 2004 року.

Видання розраховане на фахівців у галузі новітньої політичної історії України, права і політології та широке коло читачів.

...

Original documents, many of them published for the first time, are used to show the key milestones and actors involved in the settlement of the acute political crisis in Ukraine in November-December, 2004.

The publication is intended for experts in the modern political history of Ukraine, law and political science, as well as for the general public.

ББК ТЗ (4Укр)64 - 5,01+ФЗ (4Укр)64

УДК 947.7 (09) "20"

ISBN 966-96254-3-0

© В.М. Литвин, упорядкування,
вступна стаття, висновки, 2005.

© "3Медіа", оригінал-макет,
художнє оформлення, 2005

Засідання

Погоджувальної ради
керівників фракцій і груп
Верховної Ради України

**ЗАСІДАННЯ ПОГОДЖУВАЛЬНОЇ РАДИ
КЕРІВНИКІВ ФРАКЦІЙ І ГРУП
ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ**

18 листопада 2004 року

ЛИТВИН В.М. ... політичний процес в Україні. Вчора про це тільки казав Леонід Макарович Кравчук, що за два дні Верховна Рада приймає рішення, змінюючи правила гри. Але після президентських виборів потенціал в 300 голосів, у будь-якому разі, в парламенті є, принаймні до кінця цього року.

Я узагальнюю те, про що ми вчора говорили.

Будь ласка, Юліє Володимирівно.

ТИМОШЕНКО Ю.В. В принципі можна говорити про таку концептуальну річ, але ж у нас є одна умова, вона не стосується тексту Конституції, вона не стосується ніяких речей, пов'язаних із політичною реформою. Але ж ми, аналізуючи ситуацію, яка відбувається сьогодні з виборами в Україні, аналізуючи, які найпотужніші методи фальсифікації застосовуються, ми підготували короткий, але ж зрозумілий і, на мій погляд, дуже ефективний законопроект про внесення змін до Закону України "Про вибори Президента України". Він тут всього на півтори сторіночки. Я думаю, що всі політичні сили, абсолютно всі, без виключення, зацікавлені в тому, щоб вибори пройшли чесно. Це багато разів лунало від всіх політиків всіх рівнів. Я думаю, що немає серед нас зараз людей, які б не хотіли побачити чесні вибори.

Тому ми готові будемо майже в такому вигляді, як є, цю політичну угоду підписати, якщо ми додаємо, що ми голосуємо сьогодні законопроект про внесення змін до Закону України "Про вибори Президента України".

Значить, законопроект 6348, він зареєстрований, пройшов відповідний комітет, науково-експертну раду, всі висновки є. Концепція дуже проста. 4 методи фальсифікації, тут висловлені запобіжники, які не протирічать Конституції - духу закону, духу процесу виборчого. Я думаю, що можна приймати такий варіант в пакеті.

ШУФРИЧ Н.І. Наша фракція висловлює свою позицію, ми забираємо цей документ на вивчення. Зберемо фракцію, думаю, на наступному тижні і повідомимо про своє рішення.

У нас жорсткі зобов'язання, які ми приймаємо, підтримуємо і виконаємо сьогодні і завтра. Народні депутати, члени нашої фракції, знаходяться в Києві до прийняття нами рішень. Якщо ми голосуємо сьогодні або завтра, і ми тут будемо йти на багато поступок, то ми будемо виносити зобов'язання не тільки перед народними депутатами, нашими колегами, а й перед нашим з'їздом. Рішення з'їзду зобов'яже нас голосувати політичну реформу до президентських виборів, хоч вибори відбудуться через три дні. Далі будемо радитися в першу чергу з фракцією і, безумовно, з лідером нашої фракції.

ЛИТВИН В.М. Шановні колеги, якщо немає бажання підписувати, давайте скажемо і на цьому поставимо крапку, бо якщо ми зараз не приймемо рішення, то я переконаний, що фракції не зберуться сьогодні, і завтра ніякої політичної угоди не буде.

ГАВРИШ С.Б. Шановні колеги, Віктор Федорович Янукович вчора заявив по телебаченню, що перший політичний крок, який він зробить, - це прийняття

змін до Конституції, і він буде ініціювати як Президент України. Що стосується цього документа, то він уже став заручником політичної кон'юнктури. Зрозуміло, що ніякий законопроект про внесення змін до Закону "Про вибори Президента України" не може бути прийнятий у Верховній Раді. Він суттєво може дестабілізувати, з одного боку, ситуацію у виборчому процесі, а з другого боку, і це суто технічно можливо, фактично Президент не підпише ніякі зміни до цього закону, оскільки є правила гри, які вже сьогодні стали практичним, юридичним прецедентом 31 жовтня.

В законі достатньо інструментів для того, щоб забезпечити прозорість і чесність виборів, тим більше, що цей закон готувався і лобіювався саме представниками опозиції, які описували більшу частину норм, виходячи саме з захисту права опозиції під час виборчих перегонів.

Відносно цього документа. Він має абсолютно косметичний характер. Це не є політична угода, яка є формою зобов'язань по прийняттю політичної реформи, однак сам характер проведення консультації, він не вимагає політичної угоди. Ми і так проведемо цю політичну консультацію в рамках роботи тимчасової спеціальної комісії, ми проводили їх і раніше. На пропозицію Голови Верховної Ради в будь-який час збираємося тут для того, щоб провести ще раз дискусію перед засіданням тимчасової спеціальної комісії для опрацювання моделі, як доручення для того, щоб вона могла запропонувати Верховній Раді вже прикінцевий текст цього законопроекту.

Тому я не бачу необхідності підписувати саме такий документ, він нічого не вирішує. Дякую.

ТИМОШЕНКО Ю.В. А у вас є інша пропозиція?

ГАВРИШ С.Б. В мене жодної немає.

ТИМОШЕНКО Ю.В. Напишіть свої пропозиції.

ГАВРИШ С.Б. Ми готові, ми прийняли рішення, що до 21-ого числа в будь-який день, в суботу, ми готові проголосувати, якщо буде консенсус політичних сил в парламенті. Коли до цього приєднається "Наша Україна", щоб ми не стали предметом критики, щоб голосування політичної реформи не стало причиною невизнання легітимності виборів Президента України.

Тому ми вважаємо, що у нас є шанс це зробити сьогодні і завтра. Люди наші будуть завтра в Києві для того, щоб прийняти участь в голосуванні.

Оскільки такі домовленості не відбулися, то ми вважаємо, що треба дивитися реально на речі і лише на нашому рівні, дійсно, можна провести консультації, це правильно складений документ, але, власне, ці консультації ми проведемо на запрошення Голови Верховної Ради чи

22 ЛИСТОПАДА 2004 РОКУ

НА МАЙДАН НЕЗАЛЕЖНОСТІ В КИЄВІ ПОЧАЛИ ПРИНОСИТИ ПРОТОКОЛИ З "МОКРИМИ" ПЕ- ЧАТКАМИ

Акція з паралельного підрахунку голосів на майдані Незалежності в Києві організована штабом Віктора ЮЩЕНКА. Навколо монумента Незалежності встановлено 27 наметів, призначених для проведення паралельного підрахунку голосів. Наподалік встановлено близько 10 наметів громадської організації "Пора".

Акція проходить у форматі публічного повідомлення про хід збору протоколів з "мокрими" печатками. В онлайн-режимі громадяни одержують результати паралельного підрахунку голосів навіть не в одному, а в декількох варіантах.

ініціювання ТСК.

ЛИТВИН В.М. Будь ласка, які ще міркування?

ЗВАРИЧ Р.М. Шановний Володимире Михайловичу, шановні колеги! Насамперед я хотів би зробити одну коротеньку заяву, і я буду її говорити дуже категорично.

Ми знаємо про те, що дехто буде намагатися сьогодні оголосити про такий просто смішний факт, що Віктор Андрійович Ющенко знаходиться в комі.

Я вас прошу, не робіть жодних дурниць, сьогодні Віктор Андрійович абсолютно здоровий і не спекулюйте на його здоров'ї. Це по-перше.

Якщо так буде, то ви будете тільки просто зривати ситуацію вже в сесійній залі.

Тепер щодо цієї політичної реформи. Хочу заявити і черговий раз повторити принципову позицію нашої фракції. Ми завжди були і будемо стояти на своїх позиціях, що потрібно знайти таку формулу, яка б підкріпила демократичні засади в нашій Конституції. Не спекулюйте на тому, що "Наша Україна" була проти проведення політичної реформи. Ми завжди були "за", але ми ніколи б не погодилися з такою схемою, де політична реформа мала б бути заручником виборчого процесу, - це була наша принципова позиція, і ми від неї ніколи не відходили.

Позиція наших колег у цьому залі стосувалася того, що в будь-якому плані треба провести політичну реформу, і тому мене дуже дивує тепер заява про те, що це треба зробити до виборів. А яка різниця, якщо ми це зробимо після виборів?

З ЗАЛУ. Немає.

ЗВАРИЧ Р.М. Правильно, немає. У цій політичній угоді ми бачимо можливість вийти на той консенсус, про який, власне, ви завжди говорили нам. І тому я можу сьогодні заявити про те, що ми готові підписати цю політичну угоду, в принципі. Це була наша позиція з самого початку. Бо ми бачимо в цій політичній угоді, дійсно, ту логіку, яка не робить політичну реформу заручником виборчого процесу. Це по-перше.

Тепер щодо конкретних позицій, які знаходяться в цій політичній угоді. Ми будемо наполягати на тому (і це буде наша передумова), щоб до політичної угоди внести ще два пункти.

Перший пункт, той, що оголосила Юлія Володимирівна, щоб сторони взяли на себе зобов'язання провести до виборів зміни до закону про вибори, які б дійсно забезпечили прозорість і чесність виборчого процесу. Те, що зараз діється у виборах і є документально підтверджені факти, які на наших руках, свідчить про те, що готується не тільки фальсифікація виборчого процесу, про що я вчора говорив. Вже зараз можна говорити про державний переворот, який здійснюється вже на фоні виборів Президента України. Тому ми будемо на цьому наполягати.

Друга позиція. Є не тільки один законопроект 4180, який стосується однієї сфери питання. Є також одна сфера питань, яка є не менш принциповою, якщо дійсно хочемо забезпечити демократичність в нашій державі, - це є сфера, що стосується місцевого самоврядування. Ви знаєте, про який законопроект іде мова. № 3207, Матвієнка.

Ми будемо просити, щоб до цієї угоди поставити ще таку позицію, що сторони беруть на себе зобов'язання ще на цій сесії попередньо схвалити цей законопроект і винести його на наступну сесію для остаточного прийняття. Це є наша основна позиція.

ТИМОШЕНКО Ю.В. Я можу ще додати одну репліку і сказати, що, власне,

наша фракція, я не кажу про "Нашу Україну", ще це питання не узгоджене, але наша фракція, якщо буде розглядатися в пакеті первинна угода про зміни до виборів президента, то можемо, наприклад, навіть до виборів проголосувати реформу, але вводити її в дію з першого січня 2006 року.

Тобто це пропозиція, яка теж може бути розглянута, але тільки в пакеті з законопроектом про зміни.

ЦИБЕНКО П.С. Шановні колеги! Я думаю, вже дуже добре знаємо позицію один одного і політичні сили, які ми представляємо.

Фракція комуністів діяла протягом всього періоду політичної реформи найбільш послідовно, чесно, відкрито. Ми готові підписувати сьогодні угоду навіть незважаючи на те, що цією угодою поставлено під сумнів те, що, мені здається, сумніву не має підлягати. Зокрема, позиція про імперативний мандат не може викликати сумнів, якщо ми просуваємося до пропорційної системи виборів і так далі, і тому подібне. Тобто ми готові підтримати.

Але я хотів би сказати, що давайте ми не будемо один одному морочити голову. Всі ми дуже добре знаємо про те, хто не хотів цього вчора, хто не хоче цього сьогодні, незважаючи на те, що він говорить, а насправді не хоче. І тим більше, не захоче цього завтра. Це абсолютно очевидно.

Я готовий поставити під цим документом свій підпис, але я розумію, що ціна цьому документу 3 копійки в базарний день. Бо, вибачте, наша дійсність мене переконала в тому, що слово дане усно, слово підписане, переписане не реступається нами дуже і дуже легко. Хтось нас протягом року водить за ніс, стверджуючи, що ми "за", настільки "за", що аж "проти". Я навіть підкреслюю - фракція готова підписувати цей документ незважаючи на те, що у нас не викликає сумніву питання щодо імперативного мандату, абсолютно. Дякую.

ТИМОШЕНКО Ю.В. Я хочу підкреслити, що наша фракція готова розглянути і голосувати договір.

ЦИБЕНКО П.С. Я це чую.

НАДРАГА В.І. Уважаемые коллеги, я высказывал позицию депутатской группы "Союз" и говорил о том, что мы пошли на все компромиссы для того, чтобы состоялась, в нашем понимании, конституционная реформа и появился документ.

Вместе с тем мои коллеги дали мне право говорить только об одном, что до 21-го мы готовы единогласно, без каких-либо изменений поддерживать документ, то, о чем мы говорили с самого момента возникновения темы конституционной реформы в стенах парламента при участии вот этого политического соглашения, которое предлагается нам.

22 ЛИСТОПАДА 2004 РОКУ

**ЮЩЕНКО ПРИБУВ НА МАЙДАН
НЕЗАЛЕЖНОСТІ ДЛЯ УЧАСТІ У
МІТИНГУ ПРОТИ ФАЛЬСИФІ-
КАЦІ РЕЗУЛЬТАТІВ ВИБОРІВ**

Люди зустріли його вигуками "Ющенко! Ющенко!". Разом з В.ЮЩЕНКОМ приїхали Олександр МОРОЗ, Олександр ЗІНЧЕНКО, Юлія ТИМОШЕНКО, Анатолій КІНАХ.

Кандидат у Президенти Віктор Ющенко заявляє про намір влади "працювати за заданою манерою - будь-якою ціною зробити найбільшій фальсифікацію", а в разі її неефективності - піти силовим шляхом аж до скасування результатів виборів.

После вчерашнего совещания я пообщался со своими коллегами и я услышал вопрос, на который не смог ответить более внятно. Мне сказали, что соглашение есть инструмент для решения проблемы. Но уже существует соглашение, в котором в той или иной степени конституционная реформа нашла свое отражение. Во всяком случае тот документ, который подписан между Виктором Андреевичем и Александром Александровичем, он тоже касается конституционной реформы. Там эту тему озвучили. Соответственно, часть политических сил, которые присутствуют в этом зале, они уже каким-то образом начали согласовывать позиции и принимать решения, каким инструментарием будет принята конституционная реформа без согласования с остальными участниками этого процесса в рамках Верховной Рады. Поэтому коллеги не дали мне права подписывать данное соглашение.

ЛИТВИН В.М. Шановні колеги, так, будь ласка.

З ЗАЛУ. Шановний Володимире Михайловичу, ми на фракції розглядали це питання. І ці пропозиції, які були вчора внесені, про те, щоб підписати політичну угоду і розглянути в залі, підтримано. Виходить те, що ми вчора шукали 300 голосів і не знайшли.

Моя пропозиція така, щоб по колу пустити документ, хто хоче, то хай підпише, а хто має зауваження, то хай висловлює.

ЛИТВИН В.М. Ніхто не підпише, крім того, що сказав Петро Степанович і Олександр Олександрович підписав.

Чому ми домовились зустрітись? Тому що вранці було засідання фракцій, це питання було обговорено на фракціях і всі вчора про це сказали, а все інше, то це просто гра один перед одним. Давайте зараз будемо закінчувати і обговорювати актуальні питання.

ПРЕДСТАВНИК "Центру". Шановні керівники фракцій і груп, ми сьогодні також після вчорашнього засідання обговорювали це на засіданні нашої групи, і ми просимо дати нам таку можливість підписати цю угоду із деякими зауваженнями, які стосуються консультацій, тому що групу "Центр" представляють мажоритарні депутати, і тому обговорити разом з імперативним мандатом питання щодо змішаної системи. Можна накласти якийсь мораторій після виборів Президента на розпуск парламенту. Тобто це ті питання, які ми готові сформулювати, почавши консультації з іншими фракціями.

ТИМОШЕНКО Ю.В. Я, чесно кажучи, не почула відповіді на питання, що ми будемо голосувати сьогодні, завтра, післязавтра і введення з 1 січня 2006 року, і це я ще раз підкреслюю.

ЛИТВИН В.М. Будь ласка.

ШАРОВ І.Ф. Шановний пане Голово, шановні колеги! Я звертаюся до колег, до керівників і представників фракцій, щоб подякувати в черговий раз Голові Верховної Ради за його шире бажання просунутись в плані зміни до Конституції в частині вдосконалення діяльності усіх гілок влади. І якщо говорити від імені суб'єктів парламентсько-урядової коаліції, то я скажу, що ми на вчора були готові дати команди, зібрати всіх людей, щоб голосувати сьогодні зміни. А сьогодні вважаю цю розмову безпредметною і ще раз повторюю, що давайте подякуємо Голові Верховної Ради за його шире бажання просунутися в цьому питанні.

Пропоную перейти до інших питань.

ЛИТВИН В.М. Будь ласка.

МОРОЗ О.О. Шановні колеги, очевидно, у мене більше досвіду по розгляді

таких питань за всі роки існування парламенту України. І я, підписавши одразу цей документ, знав, що його ніхто не підпише. Бачив і вчора те, що заяви про бажання вносити зміни до Конституції більшістю тут присутніх висловлюються швидко, розуміючи, що цієї зміни не відбудеться. Не хоче ні партія "Регіонів" змін до Конституції, не хоче ні "Наша Україна", і даремно ви говорите про те, що ви послідовно цю позицію відстоювали, ми знаємо, як це відстоювалось. І угода, яка підписана мною і Віктором Андрійовичем, не потребує ревізії окремих суб'єктів. Тут про інше йдеться.

Сьогодні прив'язувати до цього документу ще цю угоду, знаючи, що вона взагалі не буде підписуватись..., давайте окремо розглядати питання про те. Можна ще трошки втрутитися якимось чином, щоб об'єктивно провести вибори. Давайте внесемо один закон сьогодні, він готовий. Але я хочу сказати, що сьогодні кожен займає свою позицію. Тому без цієї угоди завтра будуть готові підписувати і голосувати що завгодно ті, хто сьогодні категорично проти того або навпаки.

Чи вистачить голосів 300? Побачимо. У всякому разі позиція наша у цьому відношенні була чесна, послідовна, і можна говорити про політичну відповідальність одних або других, але все це другорядні речі. Ми всі переконаємося в тому, що те, що ми пропонували вже чотири роки підряд, треба було робити, треба було голосувати тоді, коли можна було, коли не впливав на це все виборчий процес. Не вдалося це зробити ні в квітні, ні сьогодні бажання немає, і ми все-таки чекаємо на якесь чудо. Але ніякого дива не буде, на превеликий жаль.

Але треба зараз закрити цю сторінку, а якщо можна проголосувати зміни до закону про вибори, бо йдеться про те, що всі повинні бути зацікавлені в тому, що не можна на очах людей дурити всіх, тим більше, не можна робити більше двох мільйонів відкріплених листів. Не можна ламати руки хлопцю, який розповсюджує газету "Сільські вісті" на базарі міліцією, не можна, в кінці-кінців, бити представника одного зі штабів у міліції і так далі. Ми за це всі будемо ще страждати, я підкреслюю, що всі, хто б яку позицію зараз не займав.

Тому я підтримую пропозицію про те, щоб закрити цю тему про політичну угоду сьогодні. Не треба нічого підписувати, бо кожен тримає собі про запас свій висновок, всі свої наміри, з цих намірів нічого не вийде.

А зараз треба розглянути питання про зміни до закону і, якщо це вдасться, то давайте розглянемо. А якщо ні, то немає що і говорити.

ШАРОВ І.Ф. В мене запитання до вас.

22 Листопада 2004 року

ЮЩЕНКО ЗАЯВЛЯЄ, ЩО ВЛАДА ГОТОВА ЗАСТОСУВАТИ СИЛУ, ТІЛЬКИ Б НЕ ВИЗНАТИ ЙОГО ПЕРЕМОГУ

Виступаючи в понеділок на мітингу в Києві, він закликав громадян України до єднання. "Ми з вами перемогли, переміг український народ. Це - факт... Йде дискусія в ЦВК, йде сценарій, за яким 10 днів мордувався мій український народ, формувалася брехня стосовно переможця першого туру. Вони будуть працювати за заданою манерою: будь-якою ціною зробити найглибшину фальсифікацію, а якщо ця фальсифікація не допоможе - йти силовим варіантом аж до скасування результатів виборів", - заявив В.Ющенко.

У зв'язку з цим кандидат у Президенти заявив, що "тільки єднання українського народу може захистити результати виборів". Звертаючись до свого опонента Віктора Януковича, нагадавши про його репліку про те, що "нова влада вже існує, і її не видавити", В.Ющенко сказав: "Вас зрідси видавлять чесним голосуванням десятки мільйонів виборців".

Діяльність Верховної Ради України

МОРОЗ О.О. Будь ласка.

ШАРОВ І.Ф. Як ви, людина, яка одна з найрозумніших людей у нашій країні, яка є послідовною у своїх діях, сьогодні говорите про прийняття цього законопроекту? Як реально, скажімо, сьогодні, прийняття, підписання?

МОРОЗ О.О. Я поясню. Всі розуміють прекрасно, що маніпуляції з відкріпними талонами робляться, а їх не треба робити. То я пояснюю, що ми приймаємо цей закон, зараз вноситься, голосується, дається Президенту. Захоче, то підпише, а не захоче, то не підпише, але совість у нас буде чиста, бо ми це пропонували ще після першого туру, але не сприймалося.

БОГАТИРЬОВА Р.В. В мене репліка. Я хочу, Александр Александрович, оброщаясь к вам с большим уважением и большой симпатией, сказать, что у вас нет оснований таким образом комментировать позицию партии "Регионов". Вы можете додумывать, что вы посчитаете нужным. Но мы и вчера, и сегодня, и год назад говорили, чего бы нам это ни стоило, и даже в индивидуальных разговорах мы говорили, что есть у нас вопросы по императивному мандату, но мы задушили свои эти песни для того, чтобы голосовать.

Подождите, Александр Александрович, я вас не перебивала.

Теперь у вас нет оснований сейчас сказать, что "Регионы" тоже не хотят. Мы, может быть, много чего не хотим, но мы свою позицию демонстрировали последовательно и однозначно.

МОРОЗ О.О. Понятно, я прошу прощення.

БОГАТИРЬОВА Р.В. Никаких изменений мы не поддерживаем. Или мы голосуем и не блудим здесь, или мы не голосуем. Мы готовы голосовать сегодня, завтра, в воскресенье с утра, когда хотите.

МОРОЗ О.О. Володимире Михайловичу, я прошу вибачення.

БОГАТИРЬОВА Р.В. Это первое. И второе. Верили ли вы, Александр Александрович, в искренность ваших намерений, когда вы подписывали с "Нашей Украиной" этот договор о проведении? С вашей стороны, наверное, да. А с другой стороны вы не верите. Но вы это озвучили, и мы ни разу не поддали сомнению, что вы хотели это сделать.

МОРОЗ О.О. Я знімаю своє зауваження. Це ще одна партія, яка послідовно хоче змін до Конституції.

ТИМОШЕНКО Ю.В. Я дуже прошу, бо у мене просто є таке запитання. Я вчетверте кажу, що наша фракція готова проголосувати сьогодні, завтра, післязавтра.

БОГАТИРЬОВА Р.В. Без змін, без перенесення термінів.

ТИМОШЕНКО Ю.В. Що стосується перенесення термінів з 1 січня 2006 року, будь ласка, ви там домовлялися про щось. Після виборів можна тільки термін змінити, але те, що ми проголосуємо "тіло" Конституції, то немає ніяких питань.

Ми голосуємо концепцію, голосуємо все і ставимо тільки з 1 січня 2006 року. Потім, після виборів, якщо у вас є домовленості, є впевненість в перемозі вашого кандидата, то тільки термін підправити, і це набагато легше буде зробити, ніж проводити всю конституційну реформу.

І друге. Володимире Михайловичу, я хотіла почути заперечення, чому по процедурі, чи як, неможливо прийняти цей законопроект про зміни до Закону про вибори президента?

Я наполягаю від імені декількох фракцій, щоб сьогодні, незважаючи на те, як проголосує зараз ця Погоджувальна рада, щоб це було винесено в зал, тому

що фальсифікація і підготовка до фальсифікації, і проведення фальсифікації в Україні вже досягли такого масштабу, що просто ні світ нас не розуміє, ні власні громадяни. Коли працівники ДАІ, працівники міліції, працівники бюджетних установ і інших виступають сьогодні із заявами, що їм виламують руки, щоб вони брали відкріпні талони, а потім знищують відкріпні талони, коли сьогодні йде питання про достатньо серйозні технології, які взагалі руйнують вибори. Якщо люди чесні і знають, що у них вистачає голосів в Україні, то нехай без маніпуляцій і фальсифікацій чесно йдуть на біій.

ЛИТВИН В.М. Так, завершили перше питання.

Ви знаєте, дуже важко звикнути, ви не ображайтесь, що говоримо одне, а потім думаємо друге. Відносно вчорашньої угоди всі погодили, але вчора отримали вказівку - не підписувати, то так і скажіть про це. Я розумію, що подякували за ту роботу, яку я провів, я виконав доручення Погоджувальної ради. А вчора ввечері отримали вказівку, я це знав, що так і буде, хоча Президент погодився підписати ту угоду. А чому не хочуть підписувати? Тому що рівновага сьогодні утворилася і кожен вірить у свою перемогу. Це реальність. І не треба нам посылатись на Януковича, на Тигипка вчора посылатися. Це свідчить про те, що Верховна Рада не самостійна. Нам хочеться, щоб нас весь час хтось поганяв.

Ви знаєте, мене дивує це намагання (російське слово "впарить") всучити те, що не всучується. Оце зараз демонструєте.

Поводир буде, ви не хвилюйтесь, після 21-ого буде поводитир, будете розказувати куди йти.

Зараз треба сказати, що Верховна Рада на робочій раді на політичній реформі, про яку так довго говорили, поставила великий хрест на найближчі 5 років. Бо домовилися, що будуть проведені консультації у фракціях, будуть уповноважені. Питання стояло тільки про те..., кількість депутатів, які будуть голосувати, тому ми це питання закрили. Буде ваша воля - будемо повертатися перед наступними президентськими виборами у 2009 році.

А тепер давайте перейдемо до обговорення тих питань, на які нам потрібно було б відреагувати і винести сьогодні і завтра з тим, щоб у нас все було спокійно, щоб ми не звинувачували один одного.

Пропозиція, яку ставила Юлія Володимирівна (ми говорили про проблеми, які у нас виникли після першого туру), вносилися пропозиції проголосувати відповідні законопроекти. Вони були підтримані ЦВК, відповідними народними депутатами. Знову ж таки не визначена у нас політична лінія, цей час.

Тому давайте обговоримо по суті, що там проект, і за-

22 Листопада 2004 року

ТИМОШЕНКО ЗАКЛИКАЄ ПРИ-
ГІННИТИ НАВЧАННЯ І РОБОТУ
І ОГОЛОСИТИ СТРАЙК

У понеділок у Києві, виступаючи на мітингу на підтримку кандидата в Президенти Віктора Ющенка, якого вже опозиція оголосила переможцем нинішніх президентських виборів, Ю.Тимошенко сказала: "Наша перемога залежить від героїзму кожної окремої людини, скільки людей сьогодні приїде до Києва, скільки вистачить мужності протриматися в наметах".

За її словами, з 6-ої ранку понеділка по всій Україні почалася мобілізація. "З кожної області на підтримку ідуть люди. Ми почали змитажний хід", - наголосила вона.

У зв'язку з цим лідер блоку закликала всіх піти з цієї площі тільки переможцем. "Ні кроку назад. Ми аперше за 13 років не підємо з Києва без влади. Ми стали народною армією. По всьому Києву ми будемо розбивати намети", - заявила вона.

раз я поставлю на голосування. Потім інші проблеми, які у нас на сьогоднішній день є.

ТИМОШЕНКО Ю.В. Питання по суті проекту?

ЛИТВИН В.М. Ну про що там цей проект?

ТИМОШЕНКО Ю.В. В законопроекті виставлені чіткі правові запобіжники тим методам фальсифікації, які використовуються. Там є наступні речі: перше, ті маніпуляції, які проводяться сьогодні з відкріпними талонами масово, можна абсолютно зняти, якщо законом скасувати використання відкріпних талонів у другому турі, а замінити це можливістю людини, яка не знаходиться в списках, знаходиться в відрядженні або перебуває в інших місцях України, замінити печаткою, яка ставиться на документі, який перелічує статті закону, то ставиться печатка дільничної комісії і підпис члена дільничної комісії. Тобто це абсолютно не обмежує права людини на голосування, а, з іншого боку, знімає маніпуляцію з відкріпними талонами. Ці концепції обговорені з правовим комітетом, з науково-експертною радою, і я думаю, що вони є конституційними.

Далі, питання номер два - це каруселі, які зараз запускаються по всій Україні, коли на підприємствах, бюджетних установах сьогодні практично визначені люди, які будуть видавати бюлетені за Януковича при умові, що на ці підприємства потрібно буде приносити чисті бюлетені після завершення голосування.

Ми хочемо запровадити додатковий елемент захисту бюлетенів, який в день голосування під час отримання бюлетенів буде полягати в тому, що на поле бюлетеня в будь-якому місці буде ставитися друга печатка дільничної комісії, а ті бюлетені, які будуть без цього елемента захисту, вони просто будуть недійсними.

Наступне. Сьогодні є чітке уявлення про те, що за скриньками, які будуть на винос, готуються серйозні, дуже серйозні обсяги фальсифікації, скриньки на винос. Тому тут пропонується заборонити голосування за межами дільниці, але ж забезпечити за той рахунок, за той кошт ті ресурси, якими скриньки возилися, доставити людей, які по тих чи інших причинах не можуть проголосувати на дільниці, що такою допомогою, спеціальним транспортом, безпосередньо налякати, що вони матимуть можливість проголосувати.

І останнє - це те, що стосується визнання виборів недійсними. Що стосується визнання виборів недійсними, ми прекрасно сьогодні володіли інформацією, маємо аудіозаписи відносно того, що на заході і в центрі України будуть масово скасовуватися, через недобросовісні суди будуть скасовуватися результати голосувань на виборчій дільниці, то ми трохи ускладнили цю процедуру скасування. Це буде п'ятий пункт.

Шостим пунктом ми у зв'язку з наведеними змінами припинили дію деяких статей в тій частині, яка не відповідає запропонованим змінам, тільки на другий тур 2004 року, тобто тимчасово.

І останній пункт. Він стосується проблеми висвітлення. Тобто тема висвітлення закону, який набирає чинності з моменту його негайного оприлюднення на телебаченні та радіомережі, або опублікування у "Відомостях Верховної Ради України".

Тобто ми зняли всі питання, за які були застереження, і ніяких проблем сьогодні, якщо люди хочуть чесно голосувати, ніяких проблем прийняти цей закон немає. Всі висновки свідчать про те, що це не суперечить Конституції.

МОРОЗ О.О. У мене запитання. Юліє Володимирівно, хороші закони треба готувати і подавати хоч би за тиждень тому. Сьогодні питання іде про те, що за-

кон вступає в силу після підписання Президентом.

ТИМОШЕНКО Ю.В. Справа в тому, що сьогодні, якщо є спільна домовленість, Олександр Олександровичу, прийняти його немає ніяких проблем. І я думаю, що цей закон з одного аркушу може бути схвалений Верховною Радою і направлений Президенту ще сьогодні. Якщо Президент має політичну волю, немає питань його терміново підписати.

МОРОЗ О.О. І саме тому, що він має...

ТИМОШЕНКО Ю.В. Я хочу сказати, що, власне кажучи, Верховна Рада може зробити своє рішення, а Президент мусить робити своє.

А що стосується оприлюднення, то я якраз це сказала, що тут така форма оприлюднення, яка знімає ваш сумнів. Тобто тут написано, що закон набирає чинності з моменту його негайного оприлюднення на телебаченні та радіомережі, або опублікування у "Відомостях Верховної Ради України".

ШУФРИЧ Н.І. У мене є запитання. А хто був автором цього закону, коли ми його приймали? Ключковський і Катеринчук. Ви на все тоді погоджувалися, на все! Голосували без обговорення, набрали чотириста з чимось голосів. Куди ви дивилися тоді? Зараз виникає певна некоректність відносно повноважень кандидатів, які залишилися поза межами другого туру. Вони, ну, Олександр Олександрович ніби погоджується...

МОРОЗ О.О. Мене це не ображає.

ШУФРИЧ Н.І. Є Петро Миколайович, є інші кандидати в Президенти. Чи обуряться вони за те, що вони обиралися по одних правилах, а зараз двоє інших кандидатів зроблені пільги?

(Йде загальна дискусія).

ЦИБЕНКО П.С. Шановні колеги, я хотів би почути... Як і багато з присутніх, йшов на цю нараду з цілком конкретним заданням, тобто продовження вчорашньої розмови, підписання відповідного документу і так далі. Ми на фракції не обговорювали цей документ, і говорити від імені фракції про позицію я не можу.

Але я хочу висловити декілька слів, як людина, як депутат, як один із керівників фракції, такого змісту. Мене приємно вразила обізнаність Юлії Володимирівни з технологією, з готовністю, що вже приготовлено до другого туру. Я, на жаль, не обізнаний з цими технологіями, по-перше.

По-друге, от я сам собі задаю запитання: а чи відомі були ці механізми трошки раніше? Я думаю, що були відомі.

Я думаю, що були відомі. А чому раніше трохи ми не приймали ці зміни, трошки раніше, коли могли б змінити правила гри на весь період виборчої кампанії? Хтось каже,

22 ЛИСТОПАДА 2004 РОКУ

ТИМОШЕНКО ЗАКЛИКАЄ ПРИПИНИТИ НАВЧАННЯ І РОБОТУ І ОГЛОСИТИ СТРАЙК

Ю.Тимошенко звернулася до класу, від яких, за її словами, в найближчі дві доби залежить багато що, щоб "зупинити навчання і роботу".

Вона також звернулася до студентів з закликом припинити навчання, оголосити страйк. З таким же закликом вона звернулася до працівників підприємств і установ. "У нас немає іншого шляху", - зазначила народний депутат, додавши, що "якщо ця бандя не буде діяти так, як ми вимагаємо, ми перекриватимемо залізницю, автошляхи і аеропорти".

Крім того, Ю.Тимошенко висловила сподівання, що в Україні "залишається хоч би один легітимний орган влади - Верховна Рада". "Сьогодні ми спробуємо зробити так, щоб Верховна Рада створила таку більшість, яка готова в кризовий момент взяти владу в свої руки. Але цього може й не трапитися, оскільки ви знаєте, яка є в нас Верховна Рада - не набереться необхідної кількості голосів, і тоді єдиною легітимною владою в країні буде народ", - заявила вона.

Діяльність Верховної Ради України

що не знав, може і так. Але я думаю, що причина основна полягала в наступному. Я розумію, що комусь не сподобається те, що я зараз скажу.

А я скажу наступне. Що кожен з штабів двох кандидатів сподівався, спираючись на певні регіони, використовуючи ці механізми, вирішити проблему в першому турі. Не вдалося. Тоді давайте ми посеред дороги станемо і будемо міняти правила гри. Вибачте, мабуть, за день, за два це вже не робиться.

То давайте вже широко говорити про те, що сподівалися використати ці, вибачте, "лазейки", кожен в своєму регіоні для перемоги в першому турі. Давайте широко говорити про це. Дякую.

ТИМОШЕНКО Ю.В. Я репліку. Навіть якщо це так, навіть якщо це так, і нас звинувачують в тому, що ми використовували ці елементи фальсифікації, то ми абсолютно добровільно хочемо їх закрити. Тому що масштаби цієї фальсифікації, вони вже досягли такого розміру, що про вибори в Україні взагалі вже мова не йде.

І в першому турі таких масштабів не було. На другий тур практично всю систему адміністративну України підпорядкували системі фальсифікації, а не системі виборів.

Тому, якщо нас звинувачують в тому, що ми використовували ці..., ми абсолютно добровільно закриваємо ці всі "лазейки", які є.

І я вам хочу сказати, що коли Ключковський готував цей законопроект, він, як юрист, як нормальна, чесна, порядна людина, як народний депутат, просто вірив в те, що в Україні можуть бути вибори. І для нормальної країни закон, який розроблений Ключковським, є абсолютно нормальним. А там, де є "костоломи", потрібно ставити додаткові запобіжники.

ГАВРИШ С.Б. Я висловлю свою точку зору щодо цього законопроекту і хочу сказати, що він підготувався експертами, які погано читали чинний Закон "Про вибори Президента", - з одного боку, а з другого боку, хотів нагадати вам, шановна Юліє Володимирівно, що Закон "Про вибори Президента" готувався як певна політична, юридична технологія, яка б мала забезпечити перевагу опозиції.

Можу навести прикладів скільки завгодно. Перше: комісія складала результати виборів не постановою, а протоколом, який не можна оскаржити до суду, можна оскаржити лише дії чи бездіяльність. Протокол не є рішенням.

Друге. Оскарження діючого голосування може відбуватись після 20-ої години у дільничну виборчу комісію щодо порушень, які вчинені там, або до суду чи до ЦВК. І такі проблеми закладені свідомо для того, щоб будь-яким чином унеможливити використання адміністративного ресурсу. Головна проблема, яка закладена, що відповідальність за вибори покладається не на владу, а на політичних суб'єктів виборів. Із-за цього сьогодні і маса проблем.

Юліє Володимирівно, до вас запитання. Ви нарахували велику кількість порушень, які чомусь були оприлюднені.

Перше запитання. Як унеможливити голосування трьома, двома, чотирма паспортами? Це очевидне поверхневе порушення, яке мало місце в масовому характері.

І друге запитання, яке стосується суті законопроекту. Ви говорите про відкріпні талони. Згідно закону їх друкується майже до 4 відсотків, це світова практика. В Америці це було 5 відсотків, у нас - чотири відсотки. Як бути з тими спостерігачами, які приїхали вчора в мій виборчий округ з Тернополя, з Івано-Франківська з відкріпними талонами. Що ж робити з ними? І таких людей приїхало в Харківську область біля 4 тисяч.

ТИМОШЕНКО Ю.В. Це ні до чого не приведе, тому що вони придуть зі своїм власним паспортом.

ГАВРИШ С.Б. Це неможливо по чинному закону.

(Іде загальна дискусія).

НАДРАГА В.І. Вы знаете, я абсолютно солидарен с тем, что закон несовершенен. И я думаю, что когда мы говорим о несовершенстве этого закона, мы должны принимать во внимание следующее. Принятие этого закона было шагом в части готовности идти и шагом в сторону компромисса, когда мы говорили о конституционной реформе в целом. Во всяком случае депутатская группа "Союз" не лезла ни в какие составляющие вещи этого закона, полностью доверяя авторам, считая, что они выпустят.

В части внесения. У меня чисто технологический вопрос. Я хочу напомнить ситуацию, связанную с первым туром голосования, когда на отдельных участках (кто-то услышал по телевизору, кто-то в пивной) начинали ставить штампы о том, что кого-то сняли уже, там, Бродского и все остальное. Почему? Потому что 36 тысяч участковых комиссий - это никакими телевизорами, телефонами и газетами мы за один-два дня туда не достучимся. Это правда жизни. Мы просто перелопатим ситуацию, что она не даст никакого законченного решения. Кто захочет, тот скажет, что я услышал по телевизору, а не захочет, то скажет, что я не услышал. Это приведет только к хаосу.

С другой стороны, говоря о данном законопроекте, я думаю, что все-таки такие вещи нужно каким-то образом обсуждать. Обсуждать хотя бы с тем соображением..., вот у меня, например, возникает вопрос о позиции, что всех, которые раньше говорили, что голосовать на дому надо вести сюда, на участок. Мы что, парализованную должны вести?

Посему я думаю, обсуждая эту тему, мы должны четко понимать, здесь я абсолютно солидарен с Александром Александровичем, который сказал, что это нужное изменение надо было вносить минимум две недели назад, чтобы достучаться до участковых комиссий.

ПЕХОТА В.Ю. Я вибачаюся. Напевно, я один не встиг. Але Олександр Олександрович дасть підтвердження цього, що коли ми приймали закони заднім числом (заднім числом, тобто уже процес пройшов, а потім прийняли закони) і починали знімати з посади, і починали викликати людей і все таке. Люди, які пропонують..., я не вдаюся в якість цієї ідеї, але якщо взяти порядок впровадження любого закону, починаючи від відповідних органів і закінчуючи дільницею, просто повне нерозуміння порядку введення в дію закону. Це перше.

І саме головне. Але я хочу сказати наступне, коли цей

22 ЛИСТОПАДА 2004 РОКУ

НА ЗНАК ПРОТЕСТУ ПРОТИ
ФАЛЬСИФІКАЦІ ВИБОРІВ ДЕ-
ПУТАТ ЛУЦЕНКО ЗАКЛИКАВ
ВСТАНОВИТИ 1,5 ТИС. НА-
МЕТІВ У ЦЕНТРІ КИЄВА

На знак протесту проти фальсифікації виборів народний депутат України, член фракції СПУ Юрій ЛУЦЕНКО закликає до 15.00 встановити 1,5 тис. наметів від майдану Незалежності до Бессарабського ринку у Києві.

Про це він сказав під час мітингу у Києві на майдані Незалежності, який тривав майже 3 год.

Демонстранти біля
Адміністрації Президента.

закон тільки появився, я був у Віктора Федоровича і сказав, що, Вікторе Федоровичу, цей закон, якщо ви будете йти в Президенти, направлений буде проти вас. І ви дайте можливість, щоб над ним як слід попрацювали. Потім мені сказали, що у нас є угода, що у нас є домовленість, у нас політична реформа, у нас те, друге, третє, і ми всі проголосували за нього. Тепер ми хочемо за день, не маючи на увазі, не розуміючи, як це вводиться, як це доводиться, ввести зміни. Так давайте його заднім числом приймемо другого числа, і ми потім подивимося, що воно буде. І те буде чесно, як кажуть.

ЗВАРИЧ Р.М. Шановні колеги! Я протягом всього виборчого процесу вже стільки наслухався, що я вже не знаю, чи я живу на планеті Земля, чи вже на Марсі. Тобто на дебатах я почув про те, що чинний Прем'єр разом з Вітренко є в опозиції до Президента. Сьогодні я вже почув про те, що опозиція... Я це почув. Сьогодні я вже почув про те..., це взагалі вже з якоїсь фантастики, люди добрі, я дійсно.. Наскільки можна брехати? Я вже просто не можу зрозуміти. Сьогодні я почув про те, що опозиція, не маючи взагалі..., не маючи взагалі бачень влади в своїх руках, може якось фальсифікувати вибори. Як? Давайте будемо серйозними людьми.

Якщо хтось із присутніх в цьому залі може взяти сьогодні відповідальність і сказати, що ініціатором тих схем, які задіяні з відкріпними талонами..., то я вам тоді скажу, що так! Цей законопроект спрямований проти Януковича. Беріть відповідальність за те, що діється з відкріпними талонами. Давайте будемо чесними. А якщо ви дійсно вважаєте, що те, що робиться з відкріпними талонами сьогодні, це є, дійсно, державний переворот, це є злочин... Якщо ви сьогодні, дійсно, можете такі признати, що ваш Генеральний прокурор палець об палець не вдарить для того, щоб притягнути цих людей до юридичної відповідальності, маючи на руках сотні, сотні заяв усіх міліціонерів, податківців, прикордонників, візників... Уже навіть люди на підприємствах змушені здавати свої талони. Якщо ви готові це зробити, тоді я готовий сказати, що так, закон, дійсно, спрямований проти Януковича.

Якщо говорити про те, що Катеринчук і Ключковський повинні були передбачити ці речі, коли вони писали цей законопроект, то я хочу тоді відповісти від імені своїх друзів. В найближчих своїх фантазіях не можна було взагалі передбачити, що можна буде придумати такі схеми.

Тобто я можу вам, друзі, сказати, що перед тим, як я приїхав в Україну, мені сказали, що українці мають надзвичайну здатність щодо винахідливості. Оце мені і показали! Те, що ви придумали на цих виборах, то це точно підтверджує ту тезу, яку мені говорили тоді, коли я приїздив сюди, в Україну. Я ніколи не сподівався, що ви до такого спуститеся. Якщо дійсно є бажання провести чесні і прозорі вибори, то ось, ми вам показали, як це можна зробити. І не шукайте якихось там "лазейок" щодо можливості оприлюднення. Хочемо, то можемо навіть дати доручення "Голосу України" видати спецвипуск у суботу, Кабінет Міністрів це може зробити, і тут немає жодних проблем. Питання політичної волі. Голосуємо за цей законопроект, і тоді дійсно можемо говорити про те, що ми за легітимні, справедливі, чесні і прозорі вибори. А не голосуємо - то тоді ми стаємо учасниками державного перевороту.

ШУФРИЧ Н.І. Я хочу нагадати, як ми приймали цей закон і як вимагали п'ять днів для ознайомлення з Законом "Про вибори Президента України", а потім чотирнадцять днів ми випадково забули проголосувати, і як ми день у день

очікували згідно з Регламентом той чотирнадцятий день, коли змогли врешті-решт голосувати закон про вибори.

Я тільки що поцікавився, що цей закон було розповсюджено серед народних депутатів України сьогодні вранці.

Пане Романе, я попросив би бути коректним і відносно інших наших колег.

ЗВАРИЧ Р.М. Несторе, хочеш зі мною проконсультуватися? Я тобі ще можу п'ятдесят аргументів знайти таких, суто формальних, чому цей закон не можна приймати. Я ставлю питання принципово: чи ми допускаємо фальшиві вибори, чи ми хочемо їх призупинити?! Дай відповідь на це запитання, Несторе! Чи ти стоїш за цими відкріпними талонами? Чи ти є той, хто запровадив, чи ти в Ужгороді хлопці, про яких ти мені говорив, коли готувався мукачівський сценарій? Чи вони, може, їх придумали? Давай, це принципові питання, дай відповідь!

Чи ми зупиняємо фальсифікацію сьогодні, чи не зупиняємо?!
...

ШУФРИЧ Н.І. Якщо я маю відповісти, то я можу сказати, що це так. Якщо тобі легше буде.

ЗВАРИЧ Р.М. Тоді голосуй за закон.

ТИМОШЕНКО Ю.В. Володимире Михайловичу, я хочу сказати, що зараз надійшла інформація з Дніпропетровської області, де молода дівчинка-студентка прикріплювала ленточку на машину, оранжеву, і машина з міліцейськими номерами розігналася і що дівчину задавила. От вона зараз в реанімації.

Я хочу сказати вам, ви відкрийте інтернет просто, бандити всі ці..., і почитайте, що пишуть люди стосовно того, що відбувається в Україні. Я вам хочу сказати, що коли ви почитаете це..., я не буду зараз озвучувати, почитаете. Я думаю, знайдуться тисячі камікадзе, які не допустять... Що ви з країною робите?! Ви навіть не думаете про те, куди ви заганяєте людей!

ЛИТВИН В.М. Це ви мені претензії пред'являєте?

ТИМОШЕНКО Ю.В. Ні, я просто кажу, що збивати молодих людей машинами міліцейськими за те, що вони ленточки в'яжуть, то це, знаєте, це не просто..., це виступ політичний. Вчора побили хлопця і поламали йому руки, який "Сільські вісті" роздавав безкоштовно на базарі. І теж міліція, керівник УВД одного з районів Кіровоградської області. Ви що, думаете, що ми мовчки на це дивитися будемо?

ЛИТВИН В.М. Юліє Володимирівно, я розумію, що ви тут претензії пред'являєте.

ТИМОШЕНКО Ю.В. Та не вам, а ошим, хто сидить тут, посміхаються.

(Йде загальна дискусія).

22 ЛИСТОПАДА 2004 РОКУ

НА ХРЕЩАТИКУ ВЖЕ ВСТА-
НОВЛЕНО 22 НАМЕТИ.
РУХ ТРАНСПОРТУ БЛОКОВАНО

Біля кожного намету перебувають щонайменше по три представники коаліції "Сила народу" з прапорами "Так! Юценко!" і "Пора!".

Намети продовжують встановлювати.

На майдані Незалежності встановлено наметово-виставоч.

ЛИТВИН В.М. Шановні колеги! Давайте заспокоїмося. Факт має місце.
(Йде загальна дискусія).

ЛИТВИН В.М. Заспокойтєся, будь ласка.

ЗАДОРОВЖНІЙ О.В. Я дуже коротко. Я з глибокою повагою (і неодноразово засвідчував, в тому числі письмово та в інтерв'ю) ставлюся і буду ставитися до Романа Михайловича, але мені здається, що повчання тут дещо не до речі. У мене є задокументовані факти, я не звинувачую нікого з присутніх тут за столом. Але є факти, я можу навести приклади зловживань. Я наведу вам зараз факт. Зараз депутати "Нашої України", мені тільки що передзвонили і повідомили, зайняли насильно з побиттям штаб Януковича в Шевченківському районі міста Києва. Якщо це законні дії, вибачте, вони в мене викликають сумніви. І це факт, і там з побиттям і з кров'ю, постраждали охоронці.

Мені здається, вибачте, може, але треба ж працювати, якщо не буде заперечень, потрібно якимось чином поставити крапку.

ЗВАРИЧ Р.М. Називайте прізвища, хто там.

ЗАДОРОВЖНІЙ О.В. Мені передзвонили і сказали, що депутати з "Нашої України" зайняли штаб.

ТИМОШЕНКО Ю.В. А ви думали, що будуть спокійно дивитися на те...

ЗАДОРОВЖНІЙ О.В. Ні, я нічого не думаю. Я викладач фактів.

МОРОЗ О.О. Є процедурна пропозиція. Я пропоную, Володимире Михайловичу, поставити питання про включення до порядку денного.

Я розумію прекрасно, що сам по собі принцип хороший, він міг би розглядатися своєчасно. Юліє Володимирівно, я підтримую вашу тривогу з цього приводу, тільки ви самі прекрасно розумієте, що ваш варіант, він не дає реальних кроків для нейтралізації порушень, я вже не кажу там про юридичні недоречності. Тому давайте будемо включати в порядок дня це питання, проголосуємо ми його з вами. Це буде 170 голосів максимум за включення і ми закриємо це питання. Не треба тут тратити здоров'я.

НАДРАГА В.І. Я, уважаемые коллеги, хочу поддержать позицию нашего председателя. Он правильно поставил вопрос о том, что мы должны обсуждать те темы, которые были озвучены.

ЛИТВИН В.М. Шановні колеги! Я думаю, що давайте таким чином поступимо, і я можу поставити на голосування зараз: хто за те, щоб її підтримати. Очевидно, треба взяти зміст цього документа, переговорити з Президентом стосовно того, чи підпише він цей закон. Бо ми зараз будемо з вами приймати, ми прийнемо, а Президент не підписав цей закон, і ми внесемо "сумятицу" в голови всіх комісій: одні будуть діяти за тими змінами, що ми внесли, інші - керуватися чинним законом. Тут треба, якщо навіть приймати цей документ, треба мати політичну зараз погоджувальну позицію із Президентом України.

Давайте таким чином зробимо. Я зараз, прошу уваги, я зараз поставлю на голосування, хто за те, щоб це питання розглянути, але після того дозвольте мені з Олександром Вікторовичем переговорити з цього приводу, а тоді далі визначатися, можливо, треба шукати якісь інші рішення. Я думаю, що сьогодні всі зацікавлені в тому (одна сторона, інша), щоб все було легітимно, щоб було визнане, що це Президент обраний, щоб у нас не було збурення в суспільстві. Я думаю, що сьогодні одні прихильники і інші стоять на цій позиції, щоб Президент поважався всередині країни, щоб його визнали, щоб він міг проводити зовнішню політику і бути в колі зарубіжних політиків прийнятий як рівнозначний партнер.

Давайте тоді, можливо, якщо не вийде, може ще сформулюємо якісь заяви Верховної Ради, визначити позицію Верховної Ради, навіть постанову Верховної Ради. Я запитував Михайла Олексійовича, вона буде не обов'язкова, вона не має під собою підстав правових, і це буде викликати знову різночитання. І ми тоді ще більше дезорганізуємо цей процес. Тому я думаю, що треба поступити таким чином, якщо немає заперечень.

ЗАДОРЖНИЙ О.В. Володимире Михайловичу, але є один момент, може, я помиляюся, але не хотілося б, щоб звинувачували потім Президента в такій формі, як це було зроблено зараз, якщо він проти цього закону, він його не підпише - то він проти чесних виборів і т.д. Може, нехай краще спочатку Верховна Рада визначиться. Це моя точка зору.

Мені здається, що Президент робить все для того, щоб були чисті вибори і так далі.

ПОРОШЕНКО П.О. Володимире Михайловичу, я пропоную чисто процедурну пропозицію. Дійсно, ми всі розуміємо, що на сьогоднішній день позиція Президента є визначальною як гаранта Конституції, як гаранта проведення цих виборів. Тому не ставити зараз на голосування про включення до порядку денного питання.

Перше. Чи є у нас консенсус щодо прохання Голові звернутися до Президента з цією пропозицією?

Друга позиція. Після розмови з Президентом поставити це питання на голосування на включення до проекту денного на 16-у годину.

Третє. Я наголошую, що в принципі на сьогоднішній день не виключається можливість голосування політичної реформи, в тому числі при певних обставинах зараз.

Я просив би, щоб ми на сьогоднішній день знайшли набір інструментів, які б гарантували вибори, тому що позиція нашої фракції була принциповою, політична реформа не має впливати на вибори.

Тому я пропоную зараз домовитись про те, що ми ставимо про включення до порядку денного на 16-у годину. Дякую.

ГАВРИШ С.Б. Я не буду коментувати закон. Я можу внести свою власну точку зору: я проти того, щоб ми голосували зміни до закону, це дезорганізує роботу комісій в Україні. І це не головна причина, а головна причина, що він суттєво змінить норми закону, які вже реалізовані в практиці і реалізуються сьогодні, і змінити їх вже неможливо.

Тому я вважаю його недосконалим і таким, що не вирішує проблеми чесних виборів, а є просто спробою вплинути на певні процеси.

Мене більше цікавить позиція Петра Олексійовича. Я хотів би, щоб ми не користувалися в майбутніх наших

22 ЛИСТОПАДА 2004 РОКУ

АКЦІЮ ГРОМАДЯНСЬКОЇ НЕПОКОРИ ОЧОЛИВ СОЦІАЛІСТ
ЛУЦЕНКО

Керівником безстрокової акції громадянської непокори призначений член фракції Соцпартії, раніше відомий як один з керівників акції "Україна без Кучми" Юрій Луценко.

Про це на мітингу на майдані Незалежності повідомив керівник виборчої кампанії Віктора Ющенка Олександр Зінченко.

Мітинг на майдані Незалежності.

Діяльність Верховної Ради України

діалогах ніякими іншими оцінками і тут не було спекуляції, поки не буде чіткої і ясної позиції Віктора Андрійовича Юшенка щодо політичної реформи. Тому її проведення і будь-які переговори на цю тему неможливі з точки зору прийняття нами рішення.

(Іде загальна дискусія).

ТИМОШЕНКО Ю.В. Можна я репліку останню скажу? Я розумію, що важко перенести цю пропозицію, але я ще раз підкреслюю і думаю, що Віктор Андрійович теж цю пропозицію чітко підтримує, що ми готові розглянути питання голосування до виборів Президента, навіть до суттєвих змін в "тіло" Конституції, але перенести термін його введення з 1 січня 2006 року.

ЛИТВИН В.М. Я відносно термінування щодо введення в дію. Якщо в нас є бажання внести зміни до Конституції, то ми можемо домовитись. Я не знаю, наскільки це в правову норму вкладається, і термін введення в дію Конституції відкласти і потім записати, що термін введення приймається окремим законом Верховної Ради. Можна це зробити.

З ЗАЛУ. Ні, не можна.

ЛИТВИН В.М. Та я не запитую зараз. Бо після президентських виборів виникне бажання, що одні будуть нетайно вимагати, а інші - подумати. Можна було подумати і вивчити це питання.

ТИМОШЕНКО Ю.В. Абсолютно вірно.

ЛИТВИН В.М. Але якщо буде ставитися з 1 січня 2006 року те, що ви запропонували, я більше переконаний, що не будуть голосувати.

ТИМОШЕНКО Ю.В. Ні, я думаю, нехай порадяться.

МОРОЗ О.О. Я пропоную: переговоріть з Президентом і скажіть йому, що нехай скаже - так, він підтримує, щоб закрити цю тему. Поставимо на голосування, набереться 180 голосів і закриємо тему юридично.

Ми проголосуємо "за", розуміючи, що те, що ви пропонували два тижні тому, Володимире Михайловичу, штампика ставити... Я považаю намір, але з цим нічого не вийде.

ЛИТВИН В.М. Шановні колеги, справа в тому, що коли ідея цих штампів обговорювалась і ми ставили на голосування, вона не була підтримана.

Я написав листа до ЦВК в якості пропозиції. Я думаю, в даному випадку ЦВК могла би прийняти і власне рішення про те, щоб відмічати видачу і погашення бюлетенів. Я розумію, що вона може послатись на те, що законом це не передбачено. Але я думаю, може бути рішення просто Центральної виборчої комісії, якщо Верховна Рада не прийме нічого.

ПЕХОТА В.Ю. Володимире Михайловичу, знаєте, скільки чекати треба, щоб терміново зробити штампи.

ЛИТВИН В.М. У них є штамп і печатка є. Якщо людина прийшла на виборчу дільницю, отримала відкріпне посвідчення, тоді ставиться на цій дільниці штамп, і там, де він голосує, знову ставлять штамп - погашають. Він зможе проголосувати один раз. Але коли говорять про масове відкріплення, так я хочу сказати, шановні колеги, приклад з моєї сім'ї. Моя теща двічі приходила, щоб взяти відкріпне посвідчення і голосувати в селі, їй не дали. Дружина моя двічі ходила, щоб взяти посвідчення, їй сказали, що вона не має права. Написала теща заяву, завірила її в сільській раді, пішла донька моя у п'ятий раз, а посвідчення відкріпного не дали.

ТИМОШЕНКО Ю.В. Економлять, для того, щоб...

МАРТИНЮК А.І. Шановні колеги! Пропозиція Володимира Михайловича дуже гарна, але вона дуже небезпечна. Бо якщо ми прийнемо зміни до Конституції і не введемо їх введення, а потім не прийнемо закону про те, коли вони вводяться, то вони ніколи не вводяться.

ТИМОШЕНКО Ю.В. З 1 січня 2006 року.

ЛИТВИН В.М. Давайте таким чином домовимось, шановні колеги. Я пропоную зараз..., я знаю, що підтримки не буде у Погоджувальної ради. Давайте, можливо, таким чином: у нас зараз є час для консультацій, є час для ознайомлення народних депутатів із законопроектами.

Ми також проведемо відповідні консультації, якщо ви не заперечуєте, із ЦВК, а також із Президентом України. О 16 годині я поставлю на голосування про включення до порядку. Верховна Рада не підтримала - це буде означати, що Верховна Рада змінила своє в даному разі визначення. А після того давайте будемо далі працювати. Прийме Верховна Рада - будемо шукати шляхи, як забезпечити реалізацію.

ЦИБЕНКО П.С. Я ніколи не чув, де, коли, в якій країні голосування в першому турі проводилися по одних правилах, а голосування в другому - по інших.

ПОРОШЕНКО П.О. Якщо дурять людей, то закон ці питання регулює.

ЛИТВИН В.М. Я думаю, шановні колеги, в чому питання?

Є політико-правовий підтекст, що Верховна Рада, як і все суспільство, стурбована, будь-яке рішення буде мати свої політичні наслідки. В одному випадку буде мати ще і правові, а в іншому - ще і політичні резонанси.

МОРОЗ О.О. У мене прохання до всіх.

Нам через тиждень доведеться боротися за збереження парламенту. Тому давайте трошки поважати один одного і думати, розуміючи, що кожен має свої якісь наміри, а завтра прийдеться дати на перший план те, що найважливіше. Тому, коли ми розпочинаємо зараз дорікати один одному, доводити щось, то це нічого не дає.

ЛИТВИН В.М. Які ще в нас питання, шановні колеги?

Значить, о 16 годині сьогодні поставимо на голосування про включення до порядку денного цього законопроекту. За цей час народні депутати ознайомляться, і за цей час ми надішлемо для ознайомлення до Президента і до ЦВК.

(На цьому стенографування засідання припиняється).

22 ЛИСТОПАДА 2004 РОКУ

АКТИВНІСТЬ ГРОМАДЯН НА
НИНІШНІХ ПРЕЗИДЕНТСЬКИХ
ВИБОРАХ Є УНІКАЛЬНОЮ.
ВІДЗНАЧАЄ УПОВНОВАЖЕНИЙ
ВЕРХОВНОЇ РАДИ З ПРАВ ЛЮДИНИ
НІНА КАРПАНОВА

Ніна Карпанова повідомила, що уповноважений з прав людини веде постійний моніторинг виборчого процесу в усіх регіонах країни. За її словами, під час нинішньої президентської кампанії вона отримала понад 800 звернень громадян з приводу порушень їх виборчих прав. Більшість громадян скаржилися на відсутність своїх прізвищ або помилки у списках виборців і повільне реагування на ці порушення з боку судів.

ЗАСІДАННЯ ПОГОДЖУВАЛЬНОЇ РАДИ КЕРІВНИКІВ ФРАКЦІЙ І ГРУП ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

27 листопада 2004 року

ЛИТВИН В.М. Прошу уваги! Шановні колеги!

Ми домовилися з вами, що сьогодні об 11-й годині проведемо засідання Погоджувальної ради і розглянемо проект постанови. Вам було запропоновано подати письмові, або безпосередньо прийти і сформулювати свої пропозиції. Із тих пропозицій, що поступили на вчорашній день, ми всіх їх виклали, дещо вони піддавалися технічній редакційній обробці безпосередньо в Юридичному управлінні.

Сьогодні вранці ще надійшла група пропозицій від "Нашої України", ми їх не враховували, вони додатково надійшли, бо не було такої можливості. Будь ласка, ознайомтесь і давайте обговоримо.

А поки ви знайомитесь, я повідомлю вам, що вчора відбулося засідання "Круглого столу". Я просто скажу, хто що говорив. Ви знаєте, хто брав участь в "Круглому столі", я буду говорити тут про виступаючих.

Відразу було надано слово Віктору Ющенку, він висловив такі позиції, які практично повністю увійшли в ту підсумкову заяву, комюніке, за винятком одного пункту - визнати вибори такими, що не відбулися, або нелегітимними і провести повторне переголосування через 12 днів. Це рішення було офіційною заявою, яку було висловлено на нашому "Круглому столі". Про що йшлося. Про недопущення сили, про продовження діалогу, про створення робочої групи, і висловлена подяка тим, хто сприяє розв'язанню конфлікту, який набув інтернаціонального характеру.

Віктор Янукович. Він запропонував, щоб участь в цьому "Круглому столі"

Зустріч Голови ВР України В. Литвина з представниками дипломатичних місій країн-членів ЄС 26 листопада

*Зустріч Голови ВР України В. Литвина з представниками
дипломатичних місій країн-членів ЄС 26 листопада*

брали і представники Європейського союзу. Українська влада не застосовувала сили і не застосовувала провокацій, заклики до неконституційних дій були взагалі лише з боку опозиції. Висновки ОБСЄ не відрізняються від оцінок, які були висловлені щодо інших країн, в яких проводились вибори. Потрібно йти правовим шляхом і що Віктор Янукович прийме те рішення, яке буде прийнято правовим шляхом. Запропонував спільно відмовитися від того, щоб люди були на вулиці, і заявив про свою готовність закликати своїх працівників повернутися додому. Заявив про свою готовність надати можливість Віктору Ющенку виступити перед прихильниками Віктора Януковича, а Віктор Андрійович запропонував Віктору Федоровичу виступити на мітингу іншої сторони.

Квасневський сказав, що вони погоджуються з більшістю пропозицій Ющенка, вони хочуть допомогти Україні, їх це зачіпає в тому плані, що вони сусіди України. Вони представляють сьогодні Раду Європи, як головуюча країна в Раді Європи, бо є небезпека фрагментації і реалізації сепаратистських тенденцій у практичному житті. Він запропонував вийти на третій тур виборів. Звернувся до Віктора Федоровича, каже, що ви не маєте боятися, у вас в запасі один мільйон голосів.

Солана сказав, що він налаштований оптимістично, хоча різниця у підходах існує, бо складна кампанія була і іншого результату важко було очікувати. Закликав відновити довіру один до одного і не допустити розпаду країни. Сказав, що виходом із ситуації могло б бути внесення змін до Конституції, щоб урівноважити ситуацію. Він запропонував провести реформу і ще один тур виборів.

22 Листопада 2004 року

ПРИХИЛЬНИКИ ЮЩЕНКА ПРИ-
БУВАЮТЬ В ЦЕНТР КИЄВА, НЕ-
ПОДАЛІК ВІД ЦЕНТРВИБОРЧ-
КОМУ - АВТОБУСИ З ПРИХИЛЬ-
НИКАМИ ЯНУКОВИЧА

За оцінками міліції на 15.00 по-
неділка, на майдані Незалежності
та вулиці Хрещатик у центрі
Києва зібралося більш як 100 ти-
сяч прихильників Віктора Ющен-
ка.

Тим часом, на вулицях і провул-
ках, прилеглих до Центравборч-
кому, стоять десятки автобусів з
людьми з іногородніми номера-
ми. Біля деяких автобусів видно
їх пасажирів, які намагаються
зігрітися, закутавшись у біло-бла-
китні прапори виборчої кампанії
В.Януковича.

Діяльність Верховної Ради України

Адамкус сказав, що Європа потрібна Україні, а Україна потрібна Європі. Вибори повинні відбивати волю людей. Вивчити і зважити будь-які можливості для виходу із ситуації.

Гризлов: "Демократичні принципи - це коли поважається закон. Сторона, що програла, здійснює тиск". Провів екскурс в історію проведення виборів в Сполучених Штатах Америки. Заявив, що вони не вважають, що результати виборів можуть бути спростованими. Є законно обраний Президент, з урахуванням цього треба розбудовувати далі переговорний процес. Заявив, що нам не байдужа ситуація в Україні. Головна умова для продовження переговорів - це забрати людей з вулиці.

Кубіш, ОБСЄ: "Позиція ОБСЄ відома, вибори не відбивають волю народу. Є всі можливості сьогодні ще утримати людей від виходу на вулицю. Дати певні сигнали для того, щоб ця проблема була розв'язана". І далі вже пішли повторення, які зводилися до взаємного звинувачення один одного, я маю на увазі з боку Віктора Ющенка і Віктора Федоровича. Це виглядало, як перепалка, її зупинив Солана і домовились, що оперативно працюють робочі групи і вони повинні напрацювати якісь результати.

Якщо хочете мої враження, я можу сказати, що важко сподіватися, що робочі групи прийдуть до якихось прийнятних рішень, це просто данина увазі до зовнішніх сил, тому що позиції зблизити практично неможливо. Очевидно, треба приймати таке рішення, яке було б і законним, і політично виваженим, яке було б в інтересах країни. Це моє враження. В іншому випадку ми зайдемо в глухий кут, і я думаю, що за шим глухим кутом - кровопролиття.

Зараз вулиця буде шукати якийсь вихід. Я хотів би помилятися, я, можливо, помилюся, але я розумію, що з засідання "Круглого столу" кожен пішов у переконаності своїх позицій і своїх прав. Це моє суб'єктивне враження.

МАТВИЄНКО А.С. А склад парламентарських груп ви можете назвати?

ЛИТВИН В.М. Склад робочих груп, я би так назвав, і так, як назвали це учасники "Круглого столу". З боку "Нашої України" - це Іван Степанович Плющ, це Кінах, Зінченко і Порошенко. Я, на жаль, не маю інформації з боку Януковича.

КРАВЧУК Л.М. У нас Кравчук, Тигіпко, Богатирьова і Гавриш.

ОСИКА І.Г. Володимире Михайловичу, вчора відбулася прес-конференція Класневського і він сказав, що одна із умов, яка розглядалася, це домовленість про розблокування адмінбудинків всіх рівнів (це сказав Класневський, прошу, читайте, це не я сказав), комунікацій, аеропортів і так далі.

ЛИТВИН В.М. Да-да. Віктор Федорович це питання погоджував, оскільки вчора було заблоковано Міністерство фінансів, не проводжувались розрахунки. 60 співробітників Кабінету Міністрів, секретаріату Кабінету Міністрів написали заяви про відпустку, оскільки вони не можуть мати доступ, на що Віктор Андрійович сказав, що вони будуть продовжувати пікетування, але вони надаватимуть можливість, щоб заходили в державні установи, щоб державні установи функціонували. З такою пропозицією і з таким проханням він звернеться до учасників вуличних акцій. Що стосується взагалі зняття пікетування, на чому наполягав Прем'єр-міністр, він відповів, що я не можу заборонити людям здійснювати своє конституційне право. Якщо ви можете їх переконати, вийдіть на вулицю і запропонуйте їм це не робити. Дійсно, така домовленість була щодо безперешкодного доступу до державних установ.

Що стосується аеропортів і іншого, то в такій постановці питання не звуча-

ло, хоча воно малось на увазі.

МОРОЗ О.О. У мене пропозиція, яка виходить, можливо, за межі суті самої політичної ситуації, а торкається, скоріше, перспектив функціонування парламенту. Мова йде ось про що: зараз створена переговорна група, ведеться дискусія, інтерес суспільства прикутий зараз до неї, що вони вирішать. Але можна не сумніватись, що це буде довга, марудна і тупикова робота, особливо в такому форматі - 4 на 4.

Ми повинні розрубати цей "гордіїв узел" і зміцнити авторитет парламенту в цій ситуації. Справа в тому, що Кабінет Міністрів і Адміністрація Президента сьогодні є суб'єктами, зацікавленими у вирішенні цього питання на свій бік. Є інша сторона, але парламент сьогодні займає нейтральну позицію, саме тому він повинен прийняти рішення остаточно.

Так, це повинно бути політичне рішення, яке, можливо, не зовсім кореспондується з діючим законодавством, але Верховна Рада створює закони, в тому числі і постанови, є нормою законодавства, елементом законодавства. Тому ми повинні відразу встановити, підвести ризику під шими виборами, тим паче, що сторони домовляються про переголосування. Значить, давайте не крутити із Верховним Судом, ЦВК і всіма іншими. Підвели ризику, визнали вибори такими, що не відбулися чи із фальсифікаціями масовими.

Друге. Встановити день повторного голосування, такого-то числа відповідно до... Повинно бути записано, що Верховна Рада своєю постановою це вирішує.

Далі - доручення відповідному комітету прийняти закон, можливо, тимчасової дії, про організацію виборів, формування тимчасових дільничних комісій, територіальних комісій і Центральної виборчої комісії.

Другим пунктом - у відставку ЦВК і, однозначно, вимоги до Президента негайно внести пропозиції по заміні. Це зробити буквально за два дні. Тут немає складнощів великих.

І наступне, враховуючи нинішню ситуацію, Верховна Рада сесійно працює в безперервному режимі до зняття протиріч. Якщо ми це зробимо, скажемо, можна сумніватися в деяких тонкощах юридичних, але треба постанову приймати. І провести сьогодні чітке, різке обговорення, щоб люди зрозуміли: - є в державі легітимний орган, якому довіряють громадяни. І тоді це буде і на перспективу багато вирішувати питань. Ось моя пропозиція.

ГАВРИШ С.Б. Шановні колеги, шановний Олександрі Олександровичу! Я думаю, що, можливо, треба встановити термін для того, щоб робоча група могла виз-

22 ЛИСТОПАДА 2004 РОКУ

МЕР СТОЛИЦІ ОМЕЛЬЧЕНКО
ЗАЯВИВ, ЩО ПІДТРИМУЄ
КИЯН, ЯКІ ГОЛОСУВАЛИ ЗА
ЮЩЕНКА

Про це він заявив сьогодні у мегафон на сходинах біля входу до приміщення мерії, коли до неї на заклик народного депутата України, члена ОПТУ Юрія ЛУЦЕНКА вирушили з майдану Незалежності учасники акції, які протестують проти фальсифікації виборів Президента.

За словами О.ОМЕЛЬЧЕНКА, "вибори у Києві пройшли цивілізовано і повинні бути прикладом для всієї України. Як міський голова не можу не рахуватися з громадянською позицією моїх киян".

Діяльність Верховної Ради України

начитись. Якщо вона не визначиться, тоді, можливо, та позиція, яка викладена Олександром Олександровичем, має стати ключовою для нашого діалогу. То, можливо, зараз утриматися від радикальних кроків саме в такому напрямку, дати можливість робочій групі все-таки домовитись. Ми розуміємо, що домовленість така можлива, і знаємо, як її досягати. Ми вже напрацювали певні пропозиції. Ми розуміємо важливість цієї роботи, і я звертаюсь до всіх нас не торпедувати ситуацію, оскільки робоча група створена по пропозиції міжнародних арбітрів і зараз доручено Голові Верховної Ради і Президенту бути арбітрами в переговорному процесі, щоб ми не зруйнували цей процес.

МАТВИЄНКО А.С. Запитання можна до Степана Богдановича?

ЛИТВИН В.М. Шановні колеги, давайте без запитань. Є проект рішення.

МАТВИЄНКО А.С. До вас тоді запитання можна з цього приводу?

ЛИТВИН В.М. Є проект рішення. Так, проект рішення. В проекті рішення є різні варіанти, очевидно, ці варіанти, якщо ми йдемо до розгляду цього питання, якщо ми не приймемо інше рішення. Якби ми сьогодні були свідомі, що робоча група видає на якийсь пошуковий результат, ми могли б не закривати засідання і провести його пізніше. Але як зараз це сказати і переконати? Тут проблема. Тому тут є проект постанови, і ми можемо голосувати варіанти, після того, який варіант залишається, голосувати документ як рішення. Іншого виходу я в цій ситуації не бачу. Тут, правда, висловлювались питання про увільнення із займаних посад, але там висловлювалась недовіра і Генеральному прокурору, і міністру внутрішніх справ, і Кабінету Міністрів. Я думаю, що якщо ми хочемо вийти на якесь рішення, то я думаю, що не можна зразу намагатися вирішувати всі проблеми, бо це означає, що не прийняти жодного рішення. Мені так здається.

ПИНЗЕНИК В.М. Шановний Володимире Михайловичу, шановні колеги. Ми не заперечуємо і підтримуємо переговорний процес і готові це робити, але ми бачимо навіть вже по поведінці частини наших колег, що досягнути там згоди буде дуже важко. І вирішити питання по конфлікту, який загострився вже до межі, можливо тільки політичним шляхом, те, про що говорив Олександр Олександрович. Я хотів би ознайомити вас з пропозиціями, які потрібно узгодити з вашими пропозиціями. Тут кілька пунктів.

Перше. Вважати незаконним оголошення результатів повторного голосування на виборах президента.

Друге. Провести друге повторне голосування на виборах Президента 12 грудня.

Визнати дії членів ЦВК протиправними і такими, що створюють підстави для невідкладного прийняття рішення про дострокове припинення повноважень членів ЦВК і призначення нового складу.

Встановити принцип формування нового складу ЦВК - по 5 представників від кандидатів на пост Президента України, що були внесені до бюлетеня для повторного голосування на виборах Президента, і 5 представників за поданням Голови Верховної Ради.

Наступний пункт. Внесення змін до закону про вибори з метою унеможливлення фальсифікації виборів.

Відставка Кабінету Міністрів і формування тимчасового уряду на період завершення виборів Президента з підпорядкуванням його Верховній Раді України. Відставка глав обласних та районних адміністрацій, причетних до фальсифікації

результатів виборів.

Сьоме. Висловлення недовіри Генеральному прокурору України та підпорядкування органів прокуратури Верховній Раді України на період завершення виборів Президента.

Восьме. Заборона застосування сили і зброї правоохоронним органам та військовим проти учасників акції протесту.

Ми повинні вийти на політичне рішення і прийняти його. Затримка прийняття рішення може привести до серйозного загострення.

ЛИТВИН В.М. Таким чином, шановні колеги, можна внести це як альтернативну постанову і її розглядати, якщо ми зараз не знайдемо іншого рішення. Її треба буде зареєструвати, розмножити і роздати. Це перше.

Друге. Вікторе Михайловичу, ви там записали 12 грудня. Я думаю, що якщо виконати ті умови, які ви запропонували, тобто відставка ЦВК, сформування нового складу ЦВК, вони ж повинні зайти в кабінет і нагріти місця, принаймні. Але, шановні колеги, це тягне за собою переформування, по суті справи, і місцевих виборчих комісій на місцях. Зробити це протягом 10 днів, забезпечити фінансування, надрукувати бюлетені, внести зміни до закону, підписати закон - це фізично неможливо. Тому треба буде, якщо говорити про дату, брати більш реальну.

МОРОЗ О.О. 19 грудня.

ЛИТВИН В.М. Це може бути три тижні.

МАТВІЄНКО А.С. 19-е - нормально.

ЛИТВИН В.М. Я кажу про конкретну дату.

(Йде загальна дискусія).

МАТВСЄВ В.Г. Шановні колеги! Ми зараз провели засідання фракцій. І те, що говорить Віктор Михайлович, що це політичний шлях вирішення проблеми, - це не політичний. Давайте ж дивитися правді у вічі. Яка вона, ця правда. Навіть народних депутатів не пускають до Верховної Ради. Який це політичний шлях вирішення проблеми? Це знову тиск. Ми це, Вікторе Михайловичу, проходили з тими ж самими організаторами і режисерами в серпні 1991 року.

Так от, перше. Відведіть людей. І сьогодні. Ви ж організатори. Ви не несете тоді політичної відповідальності за те, що твориться. Ви...

НІКОЛАЄНКО С.М. А кого не пускають? Я проходжу скрізь.

МАТВСЄВ В.Г. Ви так і заявіть. Я назву, Станіславе, тобі прізвища, список, щоб ти їх проводив.

Значить, це перше, відведіть людей. Якщо ви плануєте сьогодні захватити приміщення Верховної Ради, ви

22 ЛИСТОПАДА 2004 РОКУ

ПРИХИЛЬНИКИ ЮЩЕНКА ВСТАНОВИЛИ НА ХРЕЩАТИКУ ПОНАД 150 НАМЕТІВ

Частина учасників акції проти фальсифікації виборів пікетує Київську міськдержадміністрацію на Хрещатику.

У КЕРІВНИЦТВА ПАРЛАМЕНТУ ПРОХОДИТЬ ЗАСІДАННЯ ПО- ГОДЖУВАЛЬНОЇ РАДИ КЕРІВ- НИКІВ ДЕПУТАТСЬКИХ ФРАК- ЦІЙ І ГРУП, ДЕ ВИРІШУЄТЬСЯ ПИТАННЯ ПРО ДОДАТКОВЕ ЗАСІДАННЯ З ПРИВОДУ ПОЛІ- ТИЧНОЇ СИТУАЦІЇ В УКРАЇНІ

Як повідомля журналістам лідер СПУ, народний депутат Олександр Мороз, на засіданні висунуто пропозиції створити слідню комісію, яка б вичлила і розглянула питання порушень виборчого законодавства як на заході, так і на сході України. "Головне завдання зараз - не перетворити у непередбачуване те, що відбувається в суспільстві, - сказав Олександр Мороз, - щоб активність виборців не перейшла у небезпечні, трагічні наслідки". Він висловився за те, щоб "використати активність людей для вирішення політичних питань".

Діяльність Верховної Ради України

відверто тут скажіть, і щоб ми не були учасниками вашого сценарію. Це друге питання, на яке б ми хотіли почути зараз відповідь від представників "Нашої України".

Третє. Сьогодні, Володимире Михайловичу, як би ми не хотіли, із наскоку ми не приймемо цю постанову. Її перш за все необхідно обговорити із депутатами в залі. Якщо у когось є нація, що буде голосувати кожен депутат як хоче, то у нашій фракції такого не буває. Голосує консолідовано наша фракція. Тому ми повинні обговорити цей проект постанови. І сьогодні не буде прийнята ця постанова.

Тому, якщо і обговорювати питання взагалі, щоб не тиснути на переговорний процес, це ж перший крок, який зроблений, маленький, може, ще хиткий, але крок до того, щоб щось вирішити. Що? Не тиснути на Верховний Суд, який буде приймати рішення у понеділок, мабуть, тут же погоджуються. Може, було б доцільно сьогодні не проводити взагалі пленарне засідання, тому що змінилася ситуація. Вчора взагалі після підсумків "Круглого столу" задумались дуже багато політиків, а що буде далі? То може провести обговорення, бо, дійсно, ситуація дуже складна. Провести обговорення, а вийти на прийняття рішення у вівторок.

МАТВІЄНКО А.С. Ввести комуністів у робочу групу.

МАТВЄЄВ В.Г. Не треба тільки коментувати. Комуністи знають, що роблять.

МАТВІЄНКО А.С. Я знаю.

МОРОЗ О.О. Колеги, я прошу. Учора учасники переговорного процесу сказали - переголосування. Ми приймаємо рішення про переголосування, узгоджуємо дату, а все інше - це все технологія. Що тут ще радитись? Ситуація ж всім зрозуміла сьогодні, будь ласка, кожен від фракції виступає і може говорити про те, що він вже знає, і знає, що скаже.

Давайте не затягувати цей процес, це шкідливо для України. І ці процеси, ці всі спроби, ініційовані місцевою владою, про регіоналізацію, автономізацію України, - це злочин, передбачений Конституцією. Це провокації з центру, від Президента, який мовчить з цього приводу. Ми повинні поставити крапку таким провокаціям. А якщо ми будемо зволікати в цьому відношенні, то це піденить ці процеси. Невже ми не розуміємо, про що йдеться.

КИРИЛОВ В.Д. Шановні колеги! Я вважаю, для пом'якшення процесу між двома кандидатами у Президенти, для того, щоб був переговорний процес менш бурхливий, треба і Верховній Раді запропонувати в робочу групу Олександра Олександровича Мороза, але не як прибічника Віктора Андрійовича, а як представника політичної сили, яка зайняла третє місце на президентських виборах, і представника від комуністів.

І ми закликаємо шановного pana Пинзеника і політичну силу, яку він представляє, по-перше, зрозуміти, що ті процеси, які зараз відбуваються в східних областях, вони дуже сильні, і це також є таке волевиявлення місцевих рад, місцевих депутатів.

Це не лише те, що ви звикли вважати якимось адміністративним ресурсом, це настрій людей. Те, що ви звідси його не бачите, це не означає, що його не треба враховувати. Його обов'язково треба враховувати.

Я хочу у вас запитати, а хто буде у нас вирішувати, хто з голів обласних адміністрацій причетний до фальсифікацій, хто з голів районних адміністрацій причетний до фальсифікацій, і як швидко хто це зробить, хто ж візьме на себе таку відповідальність.

ЛИТВИН В.М. Давайте зараз, шановні колеги, будемо обговорювати проект постанови, який внесений на ваш розгляд за результатами Погоджувальної ради, яка була напрацьована за тими пропозиціями, які подали. Бо той процес радикалізації, який відбувається, я вам скажу, Вікторе Михайловичу, шановні колеги, є закони боротьби за владу, треба брати частину влади, і коли ти візьмеш критичну масу, оголосити владу цілим. Але бувають випадки в історії, коли ти не можеш взяти частини, тоді бери і оголошуй підразу, що в тебе вся влада. Я думаю, що якщо йти на якийсь компроміс, на прийняття рішення, треба не виходити з максималістських позицій, а намагатися знайти сьогодні порозуміння в сесійній залі. Все інше я розглядаю як спробу взагалі не вийти на Верховну Раду, на будь-яке рішення з цього питання.

Я пропоную таким чином. Той проект, який поступив, ви цей проект можете оформити як альтернативний, ми домовлялися, що до 15-ої години будуть внесені пропозиції. Всі пропозиції, які ви внесли, у вас там є пункт і альтернативний пункт. Я пропоную таким чином. Його внести на розгляд Верховної Ради від імені Верховної Ради і членів Погоджувальної ради, бо це колективна праця, і коли ми дійдемо до розгляду, якщо ми дійдемо, кожен пункт голосувати окремо. Той пункт, який ми проголосували, він буде оформлений постановою. Все. Бо я розумію, що ми можемо проголосувати...

Анатолію Сергійовичу, у вас якась сверблячка. Дайте закінчити.

МАТВІЄНКО А.С. Добре. Я вибачаюсь.

ЛИТВИН В.М. ...бо ми можемо проголосувати окремі пункти, а коли ми поставимо в цілому, ми його не проголосуємо. Якщо ми домовимось таким чином, - хоч один якийсь пункт приймемо. Давайте на це підемо. Ні? Давайте тоді домовимось: якщо треба провести нараду у фракціях, проведемо обговорення, зробимо перерву на годину, проведіть обговорення у фракціях. Але я розумію, що це нічого не дасть. Давайте визначимось по цих позиціях.

Ми можемо розглянути питання, пропозицію, про яку сказав Валентин Григорович відносно того, щоб розглянути цю проблему в понеділок. Але я переконаний, що ми зможемо проголосувати, але ми тут будемо мати якісь непередбачувані наслідки. Але водночас я просив би зараз, щоб тут народним депутатам дати можливість працювати. Якщо таке приймається, давайте таким чином діяти.

Будь ласка.

МАТВІЄНКО А.С. Я хочу запропонувати по постанові. В зв'язку з тим, що вчора було оголошено, що група

22 ЛИСТОПАДА 2004 РОКУ

ДЕПУТАТИ КИЇВРАДИ ВИСЛОВИЛИ НЕДОВІРУ ЦВК І ЗВЕРНУЛИСЬ ДО ВР ЩОДО НЕВИЗНАЧЕННЯ ПОПЕРЕДНІХ РЕЗУЛЬТАТІВ ВИБОРІВ

У зв'язку з масовими виступами громадян проти фальсифікації виборів Президента України та неналежну організацію виборів позачергова сесія Київської міської ради вирішила висловити громадську недовіру ЦВК і звернутись до депутатів Верховної Ради України щодо невизнання ними попередніх результатів підрахунків голосів.

За таке рішення проголосувало 75 з 82 депутатів Київради, які були присутні в залі.

Діяльність Верховної Ради України

приступила до переговорів негайно, мені видається, що ми маємо в ході обговорення цього проекту постанови зараз перед переговорними парламентарними групами попросити їх, щоб вони нас поінформували, до чого вони домовились. Це перше.

ЛИТВИН В.М. Я думаю, що таким чином...

МАТВІЄНКО А.С. Таким чином ми будемо мати інформацію про їхній переговорний процес.

Друге, Володимире Михайловичу. Я підтримую те, що тут у проекті записано, але пункт 5..., я пропоную дійсно, як говорив Олександр Олександрович, безперервно вести роботу сесії. Ми готові завтра, якщо це рішення буде прийняте сьогодні, зібратись сьогодні в комітеті і завтра представити всі ці проекти, які комітети зобов'язуються прийняти, крім пункту "б", 29 листопада залишити, я думаю, що тут нам квапитися особливо не варто.

Третє, Володимире Михайловичу. Пункт 8. Я хотів би, щоб ви погодилися, шановні колеги, з тим, що вчорашні обставини дійсно змушують нас цей пункт переглянути і записати його більш змістовно.

Мені вважається, що треба зажадати від органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування на місцях переглянути неконституційні рішення як на заході, так і на сході. І привести все у відповідність. Тому що, дійсно, ми маємо сьогодні небезпечну тенденцію, вона позавчора зародилася. Я думаю, що це потрібно записати більш жорстко і внести саме таку редакцію на розгляд Верховної Ради. Дякую.

ЛИТВИН В.М. Що стосується восьмого пункту, уточнення його в такій редакції - я думаю, що вона правильна. Я просив би тоді, якщо нема заперечень, сформулювати: запропонувати всім, чи вимагати від усіх повернутися до виконання діючого законодавства, до забезпечення дотримання Конституції. Я тоді просив би, щоб ви сформулювали цю позицію.

ПУСТОВОЙТЕНКО В.П. Тут можна записати - Президенту України. Я до цього, що він сказав.

(Йде загальна дискусія).

МАТВІЄНКО А.С. Все є в законі.

ЛИТВИН В.М. Шановні! Відносно другої пропозиції, щодо того, щоб робоча група нас поінформувала. Шановні колеги! Ми там записали на вашу пропозицію пункт, який стосується головних учасників цього процесу - Ющенка і Януковича. Щоб вони терміново проводили переговори. В даному випадку робоча група - це інструмент їхніх домовленостей, і розглядати їхнє питання на Верховній Раді - це не "царська справа", вони - народні депутати і мають право виступати і у виступах своїх сказати.

МАТВІЄНКО А.С. Просити.

ЛИТВИН В.М. Не треба нікого просити.

Другий момент, перша пропозиція.

МАТВІЄНКО А.С. До 5-го пункту термін.

ЛИТВИН В.М. Відносно безстрокового проведення засідань Верховної Ради: я думаю, шановні колеги, нам не треба оголошувати у Верховній Раді безстроковий страйк, якщо ми сьогодні розглянемо і за результатами визначимося, як нам далі діяти.

Якщо Верховна Рада прийме частину цих позицій, які є, я думаю, що це буде велика перемога Верховної Ради, а тоді далі все повинно йти своєю чергою.

МАТВИЄНКО А.С. Володимире Михайловичу, то тоді термін є.

ЛИТВИН В.М. В процесі роботи.

МАТВИЄНКО А.С. Термін – до понеділка. П'ятий пункт, пункт "а" – не в тижневий термін, а до понеділка.

СУПРУН Л.П. В дводенний.

МАТВИЄНКО А.С. В дводенний.

ЛИТВИН В.М. На наступне пленарне засідання внести, коли він буде готовий, тоді..., якщо тоді дійдемо до цього.

МАТВИЄНКО А.С. В дводенний пишемо.

БАРТКІВ В.П. Шановні колеги, я хотів би привернути вашу увагу до позиції шановного Володимира Михайловича.

Перше. Він чітко поінформував нас про позицію на вчорашніх переговорах за участю міжнародної спільноти. Ніхто з них – ні Солана, ні Квасневський – не сказали однозначно, що вони підтримують якийсь конкретний варіант виходу із кризи, чи це третій тур, чи це взагалі нові вибори. Тому я всіх закликаю до реалістичності. Третього туру не передбачає закон про вибори.

Якщо йдеться про зміну ЦВК, то тоді зміна територіальних комісій, виборчих дільниць – це нормально. І ми маємо, це знову сказав нам наш головуючий, іти на реалістичні терміни. 12-е чи 19-е грудня – це нереально, і ми це знаємо.

ЛИТВИН В.М. Шановні колеги, тут треба нам домовитися, але ви сьогодні повинні зрозуміти, що документ, який пропонується для розгляду з урахуванням ваших пропозицій, це політичний акт, який потребує за собою прийняття законодавчих актів. Це просто демонстрація політики. Ми сьогодні можемо написати, що провести вибори завтра. Але якщо ми закон не приймемо, коли ми таке рішення приймемо... Не підпише його Президент, це буде, як казав один політик, абзац. Так що тут...

ПУСТОВОЙТЕНКО В.П. Шановний Володимире Михайловичу, шановні депутати! Дякую за те, що надані пропозиції від фракції "Наша Україна". Я хочу сказати, що сесію потрібно починати о 12-ій годині, як домовились.

Тут лунали висловлювання щодо проектів постанов. Я проводив зранку засідання фракції. На жаль, ми не бачили проекту постанови. Я вважаю, що потрібно зробити після обговорення перерву, щоб ми порадилися із фракцією, щоб кожен висловив свої думки з приводу постанови по тому чи іншому питанню.

Можу зразу сказати, що я буду категорично проти таких дій, які сьогодні не відповідають Конституції України. Я декілька днів сказав, що дії по створенню паралельних

22 ЛИСТОПАДА 2004 РОКУ

ДЕПУТАТИ КИЇВРАДИ ВИСЛОВИЛИ НЕДОВІРУ ЦВК І ЗВЕРНУЛИСЬ ДО ВР ЩОДО НЕВИЗНАННЯ ПОПЕРЕДНІХ РЕЗУЛЬТАТІВ ВИБОРІВ

Крім того, Київрада запропонувала своїм колегам в парламенті висловити недовіру ЦВК, а також зобов'язати Київську міську державну адміністрацію забезпечити належні умови для проведення масових акцій в Києві та охорону громадського порядку.

Також своїм рішенням Київрада зобов'язала ГУ МВС України в м. Києві та райвідділи міліції забезпечити безпеку учасників мирних масових акцій і громадський порядок в столиці.

Безпосередню відповідальність за це Київрада поклала на начальника київської міліції Олександра МІЛЕНІНА, який, на думку окремих депутатів Київради, під час проведення голосування на виборах Президента у Києві на відміну від своїх підлеглих "виступав деструктивно".

органів місцевих адміністрацій, або місцевих виконкомів, почалися з заходу, воно дійшло сьогодні до сходу, призведуть до того, що... І також Кабінет Міністрів. Зараз ніхто не працює, а тоді взагалі не буде ніхто працювати. Ми Кабінет Міністрів не сформуємо. Згідно з Конституцією у нас є легітимний Президент, і є уряд. Це питання ні в якому разі не будемо порушувати.

Я підтримую Володимира Михайловича, що ми повинні прийняти політичне рішення Верховної Ради з приводу тих подій, які проходять в державі, тієї кризи, навіть не кризи, а революції, і знайти нормальне рішення, яке б задовольняло і одного, і іншого кандидата, і вести переговори.

ЛИТВИН В.М. Шановні колеги! Відносно проекту постанови: ви всі розумієте прекрасно, ми вчора домовилися, щоб сформувавши проект постанови, врахувавши пропозиції. Треба було подати пропозиції до 15-ої години, а носили до 12-ої години ночі. І потім Михайло Теплюк їх узагальнив. Коли у нас буде процес обговорення, нам потрібно домовитися про регламент, у членів фракції буде можливість ознайомитись і визначити свою позицію.

Я не проти того, щоб зробити перерву, але щоб перерву, яку ми зробимо, не було розцінено як те, що у Верховній Раді не приймається жодного рішення. Я думаю, що можливість буде і час буде вийти на якесь рішення і визначити позицію, яку підтримує чи не підтримує Верховна Рада.

Відносно регламенту: давайте домовимося зараз щодо регламенту, шановні колеги. Ми домовлялися, що ви мені доручаєте виступити при відкритті засідання там десь хвилин 7, більше не потрібно, бо вже все сказали, треба приймати рішення.

Після того виступи від фракцій по 5 хвилин - це година. І я думаю, що можна було б зразу перейти до прийняття рішення, якщо була б воля. А якщо ні, то можна було б виступити від народних депутатів. Краще було б зразу вийти на голосування цього рішення. Якщо ми прийняли хоч деякі окремо з цих позицій, а я пропоную таким чином, щоб зараз поставити в пакеті повністю все це на голосування, можна його спробувати як сигнальне голосування.

Я взагалі думаю, що зараз нам треба прийняти часткове рішення, не все одразу. Можна було б поставити на голосування, але тут варіанти, тому ми не можемо їх відразу ставити. Тому голосування - по пунктах, ми проголосуємо, якщо ті пункти, які набрали необхідну кількість голосів, вони залишаються, ми можемо їх вважати, що вони є постановою. Бо якщо ми потім проголосуємо окремі пункти і поставимо на голосування в цілому, я думаю, що ми можемо не набрати необхідної кількості голосів. От і все. Якщо таке рішення буде, така воля таким чином поступити. І все.

Може, якесь часткове ми рішення, часткову оцінку дамо.

Я думаю, можна домовитись так. Якщо, шановні колеги, якщо є якийсь пункт, да, якщо якийсь пункт, якщо ми підтримуємо такий регламент... Зараз.

ТУРЧИНОВ О.В. Володимире Михайловичу, можна?

ЛИТВИН В.М. Я скажу, я сформулюю, ми пізніше будемо обговорювати.

Якщо, наприклад, ми підходимо до кожного пункту і у нас виникають питання, ми можемо домовитися внести пропозиції і протягом п'яти хвилин обмінятися. Але це все призведе до того, що ми жодного рішення не приймемо. Просто треба проголосувати. Будь ласка.

У вас же виступає від фракції Анатолій Матвієнко.

МАТВІЄНКО А.С. Я від комітету.

ЛИТВИН В.М. Не треба. Погоджувальна рада членів фракцій. Будь ласка.

ТУРЧИНОВ О.В. Дякую.

Шановні колеги, я хочу вам нагадати... Адаме Івановичу, я хочу нагадати, що коли наша група 153-154 чоловіки вийшла з пропозицією про скликання позачергової сесії, то бажаючих тоді було значно менше, ніж зараз. І тоді, шановні колеги, можна було прийняти більш коректну постанову, яка б могла зняти проблеми, які розвиваються зараз дуже швидко. Тому чим довше Верховна Рада буде зволікати з прийняттям рішення, тим радикальніше ці рішення будуть прийматися.

Що стосується, Валерію Павловичу, антиконституційності і так далі: да, дійсно, в Західній Україні обласні, районні і сільські ради висловлюють недовіру виконавчим органам влади. Це їх конституційне право.

Сьогодні починається процес в східній Україні, який загрожує взагалі існуванню України як суверенної незалежної держави, і це дійсно порушення Конституції, і порушення законів. І за це повинна бути швидка конкретна кримінальна відповідальність.

Що стосується, шановні колеги, пропозицій. Є пропозиція все-таки не говорити півдня ні про що. Обговорити питання. Пропозиція щодо регламенту.

Перше. Виступ представників фракцій. Просто поговорити, щоб випустити пар, у нас достатньо можливості на вокзалі і так далі. Тому від фракцій виступи - і крапка.

Що стосується тексту постанови. Для того щоб його прийняти і взагалі щоб був сенс розглядати, треба внести постанову з першого пункту. Коли він приймається цей варіант за основу, перший пункт, тобто принципово, що визнати результати повторного голосування такими, що відбулися з порушеннями і так далі. Коли приймається це, є сенс далі цю постанову навантажувати. Коли прийняти постанову, яка має взаємовиключні пункти, ті речі, які ми взагалі не можемо підтримати, щоб закликати представників міжнародної спільноти і так далі.

ЛИТВИН В.М. Я ще раз хочу сказати, що ми будемо голосувати кожний окремий пункт. І кожний окремий пункт, який буде проголосований, це буде постановою. Ми будемо приймати ні за основу...

ТУРЧИНОВ О.В. Я тому і пропоную, перше, так, голосується за основу преамбула і перший пункт.

ЛИТВИН В.М. Ми будемо голосувати. Преамбула не викликає жодних заперечень.

ТУРЧИНОВ О.В. Прошу вибачити, шановні колеги, коли не приймається перший пункт, голосувати інші..., вони не мають ніякого сенсу. Приймається перший пункт,

22 ЛИСТОПАДА 2004 РОКУ

МВС, СБУ і ГЕНПРОКУРАТУРА
ЗАЯВЛЯЮТЬ, ЩО У РАЗІ ВИ-
НИКНЕННЯ ЗАГРОЗИ КОНСТИ-
ТУЦІЙНОМУ ЛАДУ ГОТОВІ ПРИ-
ПИНІТИ БУДЬ-ЯКЕ БЕЗЗАКОН-
НЯ

Про це йдеться у спільній заяві
цих відомств.

Також МВС, СБУ та Генпрокуре-
тура закликали організаторів ма-
сових акцій "усвідомити їхню осо-
бисту відповідальність за мож-
ливі наслідки".

Прес-конференція Володимира
Литвина у Верховній Раді

тоді є сенс голосувати і говорити про щось інше.

ЛИТВИН В.М. Ви, мабуть, не хочете слухати і не хочете чути. Йдеться про те, що ми будемо голосувати кожний пункт, враховуючи ситуацію і ставлення до цієї постанови в цілому, пропонується голосувати по пунктах. Якщо ми проголосуємо тільки перший пункт, а всі інші не проголосуємо, то це і буде постановою Верховної Ради, яка буде складатися з одного пункту. Якщо ми проголосуємо перший і другий пункти - висловити недовіру, а інші не проголосуємо, постанова буде складатися з двох пунктів. Я не знаю, який ще вам запропонувати компроміс.

З ЗАЛУ. А если первый не пройдет?

ЛИТВИН В.М. Якщо перший не пройде, тоді пройде другий, що Верховна Рада висловлює політичну оцінку, висловлює недовіру ЦВК. Це також політична оцінка, за якою опосередковано можуть тягнутися інші наслідки. Тут фактично кожен пункт скомпоновано автономно.

(Йде загальна дискусія).

ЛИТВИН В.М. Так ми ж вже внесли постанову, якщо зараз почнуть вносити всі пропозиції до постанови, а ви розумієте, цей процес набуде лавиноподібного характеру, ми не приймемо жодної постанови. Зараз 200 депутатів внесуть свої пропозиції. Ви розумієте, що ми нічого не проголосуємо?

Треба, щоб щось було прийнято, а ви хочете все. Не буває так, потрібна послідовність. Я кажу, що політика робиться послідовними кроками.

ПУСТОВОЙТЕНКО В.П. Олександр Валентинович знову згадав Пустовойтенка. Я скажу, два питання. По першому ми вчора домовились, що Володимир Михайлович підготує проект постанови за нашою пропозицією.

ЛИТВИН В.М. Ні, ви мене не звинувачуйте.

ПУСТОВОЙТЕНКО В.П. Ні, я вас не звинувачую.

ЛИТВИН В.М. Ні, ми закінчили іншим. Була ваша пропозиція дуже слухна, але я сказав, що, шановні колеги, настільки відповідальний момент, що я одноосібно не можу писати постанову. Тому дайте, будь ласка, письмово. Безпосередньо в спілкуванні з Теплюком все, що дали, ми це все уклали в постанову.

ПУСТОВОЙТЕНКО В.П. Я пробачаюсь, ви мене перебили, ...і відпросився у вас, підійшов до того, хто вів стенограму і кажу: "Вам надійшло те, що я написав?" Вони підтвердили, що да. Я підтверджую, що всі, хто говорив і хто надав пропозицію, підготували проект постанови. І ми домовились, що, крім постанови, інших питань не розглядаємо, щоб провести нормально сесію.

Друге. Я... репліку на те, що сказав з приводу виконавчих комітетів. Я нагадаю присутнім у залі: ми багато працювали, що коли Лазаренка звільнили з роботи, то, будучи при його можливості порушником Конституції, він зберіг посаду народного депутата України, депутата Дніпропетровської обласної ради, ти прекрасно про це знаєш, повернувся до Дніпропетровська, зібрав обласну раду, яка була ним керована, і створив виконавчий комітет. Ми ж це вже проходили, який абсолютно незаконний, і виконавчий комітет, який створює сама обласна рада, його зусилля направлені тільки на вирішення внутрішніх функцій в цій державі. Тому я виступав, я знаю, я тоді був першим президентом асоціації мерів міст України. І пам'ятаєте, як він за це мене бив? Чітко визначені є повноваження. Тому я наполягаю і буду наполягати, щоб відновили систему органів державної виконавчої влади, я знаю, що таке виконавча влада.

ГУБСЬКИЙ Б.В. Шановний Володимире Михайловичу, шановні колеги,

якщо це було б можливо, то треба було б зробити якусь перерву.

Хотілося б поговорити з фракціями. Якщо це можливо, якщо ні, то ні.

ЛИТВИН В.М. Давайте таким чином...

ГУБСЬКИЙ Б.В. Під час обговорення.

ЛИТВИН В.М. Треба закінчити нам..., я не можу цього слова сказати. Бо ви розумієте, зараз перерва буде розініжена як якесь намагання уникнути, якийсь певний тиск. Давайте - кожен висловить свою позицію, от і все.

У нас буде можливість десь годину часу, мінімум година двадцять для того, щоб всі почитали і визначились.

МАТВІЄНКО А.С. Хто проект представляє?

ЛИТВИН В.М. Зараз ми таким чином - роздаємо рішення, це 8-ий пункт пропонували уточнити.

(Йде загальна дискусія).

МАТВІЄНКО А.С. Володимире Михайловичу, а хто представляє цей проект?

ЛИТВИН В.М. Цей проект ніхто не буде представляти, він розданий.

З ЗАЛУ. Голова Верховної Ради.

ЛИТВИН В.М. Будете виступати і коментуйте, немає питань.

(На цьому стенографування засідання припиняється).

22 ЛИСТОПАДА 2004 РОКУ

МВС, СБУ і ГЕНПРОКУРАТУРА
ЗАЯВЛЯЮТЬ, ЩО У РАЗІ ВИ-
НИКНЕННЯ ЗАГРОЗИ КОНСТИ-
ТУЦІЙНОМУ ЛАДУ ГОТОВІ ПРИ-
ПИНИТИ БУДЬ-ЯКЕ БЕЗЗАКОН-
НЯ

У своїй заяві ці відомства зазначають, що "переможець виборів визначас на вулиці і на майдані. Це прерогатива єдиного конституційного органу - Центральної виборчої комісії України".

Але, вважають у МВС, СБУ та Генпрокуратурі, деякі політики "виводять людей на вулиці та майдани і підбурюють до насильницьких дій й тиску на ЦВК. Вони навіть не дочекалися оголошення офіційних результатів виборів. І це красномовно свідчить про те, що справжні, реальні результати голосування їх не цікавлять. Їх інтерес очевидний: завоювання влади у країні будь-якою ціною", вважають у цих відомствах.

**ЗАСІДАННЯ ПОГОДЖУВАЛЬНОЇ РАДИ
КЕРІВНИКІВ ФРАКЦІЙ І ГРУП
ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ**

30 листопада 2004 року

ОМЕЛЬЧЕНКО О.О. ...сепаратистські дії, які ведуть до поділу України, то довіри у нас немає. Я не говорю про уряд, уряд хай працює, можливо, на даному етапі. І ми дали політичну оцінку голові уряду.

Тому я прошу, щоб мої документи, які я поклав на стіл до Володимира Михайловича, були озвучені протягом 5-7 хвилин, якщо це можливо. Ви не думайте, що я це говорю під впливом емоцій, я в складних умовах. Я просто прошу вас як моїх колег. Якщо ви мене зрозуміли.

Дякую за увагу.

СИМОНЕНКО П.М. Владимир Михайлович, можно попросить, чтобы дали распечатку заявления Януковича на пресс-конференции, что он готов не принимать участие в выборах.

ЛИТВИН В.М. Я не знаю, чи вона є.

МАТВИЄНКО А.С. Яка різниця, готовий чи не готовий! Бандит - бандитом!

ЛИТВИН В.М. Ну давайте, закінчуйте, Анатолію Сергійовичу.

Шановні народні депутати, давайте домовимося таким чином, ви знаєте наскільки зараз важко вести засідання. Якщо ми хочемо прийняти якесь політичне рішення, то не звинувачуйте мене в тому, чого немає. О 10:40 було роздано 550 примірників цієї постанови. Я розумію, що хтось, можливо, десь її залив, але стверджувати масово, що постанова не роздана - не можна цього робити. Я вас просто умоляю.

Ви хочете, щоб я діяв так, як комусь хочеться. А я просто хочу зберегти хоча б видимість якогось регламенту в парламенті. І ми прийнемо рішення таке, яке потрібно прийняти Верховній Раді. Але щиріше, в очі розказувати, що нічого не роздали, то виходить, що 300 чоловікам в залі роздали, а 100 чоловік не отримали.

МАТВИЄНКО А.С. Я хотів би репліку... Ви мене назвали...

ЛИТВИН В.М. Я вас не назвав. Анатолію Сергійовичу, заспокойтеся, інакше я вас попрошу покинути кабінет.

МАТВИЄНКО А.С. Володимире Михайловичу, фракціям, які проти, не роздали. Ви розберіться, як роздавалася постанова. Значить, там тоді шулерство.

СИМОНЕНКО П.М. Я видел сам, как девушки ходили по залу и раздавали.

МАТВИЄНКО А.С. Не було в нашій фракції ні в кого постанови.

ЛИТВИН В.М. Анатолію Сергійовичу, я хочу вам сказати українською мовою: для цих дівчат немає наших і не наших, для них є Верховна Рада, і кінчайте "хернею" займатися.

МАТВИЄНКО А.С. Володимире Михайловичу, ви, як Голова Верховної Ради, розберіться. І ведіть себе нормально.

ЛИТВИН В.М. Я веду себе нормально, Анатолію Сергійовичу, ви щиріше не ведіть себе так.

МАТВИЄНКО А.С. Я не веду, а заявляю те, що є.

ЛИТВИН В.М. Ви не заявляєте.

Я ще раз прошу вас, ми вирішимо всі питання. Але я хочу вам сказати, що вранці мені дали дві заяви, коли ми розпочали розгляд цього питання, представ-

ники парламентсько-урядової коаліції, я не дав їм перерву робити. Як я можу поступити, Вікторе Михайловичу, коли мені Шуфрич приніс заяву і ви принесли. Що, я буду грати під одну команду? Я запропонував, якщо є проблема, я поставлю на голосування - і ми приймемо рішення. Не можна так робити, як ви робите. Не треба вити "мотузки". А тепер давайте домовлятися далі.

Шановні народні депутати, вчора за рішенням Погоджувальної ради під керівництвом Адама Івановича було створено робочу групу в складі трьох представників від опозиції і трьох представників від представників парламентсько-урядової коаліції.

Враховуючи складність ситуації і з урахуванням різних варіантів, був напрацьований цей проект, проект серйозний. Є пункт 4, який викликає відповідні застереження. Але там є варіанти, щодо яких Верховна Рада може визначитися або не визначитися взагалі. Так, як ми поступали минулого разу, приймаємо на цій основі ті пункти і ті позиції, які залишилися. Я дуже поважаю рішення Верховної Ради і альтернативний проект постанови, який був внесений, але ми всі прекрасно розуміємо, коли розглядали цей документ, що не відрегулюємо ситуацію, якщо не відреагуємо якимось чином хоча б на ту чи іншу проблему.

Тому давайте зараз спробуємо знайти якийсь компроміс для того, щоб ми не принесли стихію у парламент і щоб ми зберегли працездатність парламенту. Ви розумієте, що емоції наскільки напружені, що дуже важко витримати і забезпечити нам спокій. Але документ було роздано. І це реальність, яку треба признати, і все.

СИМОНЕНКО П.М. Володимире Михайловичу, я хотів би запропонувати. Я розумію, що кожен народний депутат може що завгодно, але Рудьковський зараз вийшов і, фальсифікуючи все те, що відбулося зараз в залі, каже, що ми не вирішуємо питання, і просто, я вибачаюся, бреше учасникам акції, яких я поважаю. Це, по-перше.

По-друге. Давайте так, за основу взяли проект, будь ласка, з іншого проекту, а ті, хто хочуть внести в цей проект, будь ласка, вони пропонують. Там не пов'язано так, там є різні речі просто, і ці документи не є якоюсь, так скажемо, єдиною конструкцією, яка заважає туди внести з того документу, який ми взяли за основу. Автори хай наполягають і будемо працювати.

Ми у фракціях розібралися, які пункти будемо підтримувати в тій постанові, які не будемо, - кожна фракція визначилася. І тоді шляхом голосування до тієї постанови, яку ми прийняли за основу, проголосуємо.

Відносно 4-ого пункту. Я вважаю, що навпаки, у нас попереднє рішення було політичне рішення, а сьогодні ми

22 Листопада 2004 року

МВС, СБУ і Генпрокуратура
заявляють, що у разі ви-
никнення загрози консти-
туційному ладу готові при-
пинити будь-яке беззакон-
ня

"Українські правоохоронці не
втручаються в політику. Ми, як
того вимагають закони і статuti,
стоїмо на варті конституційного
порядку. Але, заклики до насиль-
ницьких дій зобов'язують нас бу-
ти в повній готовності", наголо-
шується у заяві.

МВС, СБУ та Генпрокуратура на-
гадують, що за порушення поряд-
ку організації і проведення масо-
вих заходів передбачено
адміністративну відповідальність,
а за групове порушення гро-
мадського порядку, масові заво-
рушення, блокування транспорт-
них комунікацій - кримінальну.

правову норму вводимо, бо не випадково ми підтримуємо... Звернулася "Наша Україна" до суду, так нехай же суд врешті-решт розглядає і прийме рішення, і це замість політичної площини буде правова площина вирішення конфлікту. І це так і є, це ж нормальна практика, якою ми постійно користувалися. Рішення Верховного Суду буде остаточним для нас, там так і записано.

Що ж ми зараз політичними документами розмахуємо, він не має правової ніякої бази, а потім будемо говорити, що ми на підставі політичного документу вирішили питання. Навпаки, фракція комуністів пішла на підтримку попереднього рішення і посилсила, що зараз Верховний Суд - це та інстанція, яку ми поважасмо і рішення якої будемо виконувати. Якщо у нас є судова влада, тоді давайте так і діяти.

ЛИТВИН В.М. Якщо Верховний Суд прийме рішення призупинити Верховній Раді таку дію, то Верховна Рада призупинила б. А в даному випадку, якщо Верховний Суд прийме рішення інші, ніж Верховна Рада, тоді Верховна Рада зобов'язана буде відповідно до рішення Верховного Суду скасувати цю постанову.

Я вважаю, що цей пункт - це задля того, щоб ми сьогодні збурили ситуацію в суспільстві. Можна було б його взагалі залишити, він не діє, поки розглядає Конституційний Суд це питання. Ось і все.

СИМОНЕНКО П.М. Ні, так тоді давайте запишемо норму, щоб інша сторона не розмахувала документами і не говорила, що вже ось прийняте рішення, Верховний Суд розглядає.

ЮЩЕНКО В.А. Петре Миколайовичу, прийняте політичне рішення.

СИМОНЕНКО П.М. Так я якраз і пропоную, Вікторе Андрійовичу, я хочу, щоб від політичного рішення ми перейшли... Та ніхто не пропонує ревізію. Я цього не пропонував, до речі, я сказав, чому я проголосував за це.

МОРОЗ О.О. Шановні колеги, давайте все-таки, так як ми знаходимося серед тих людей, які один одного добре розуміють, і навіть те, що сказано, розуміють все-таки по суті, а не так, як сказано, і те, що написано, вони розуміють прекрасно.

Ця постанова, котру взято за основу, сьогодні зводиться до пункту 4. Тому що 1, 2, 3 і 5 пункти, вони такі, як два попередніх пункти, як можна засудити дії керівників. Як можна засудити? Є конкретні факти порушення. Відреагувати потрібно. Я розумію, що не Верховна Рада повинна судити, це Президент повинен робити, спираючись на Генеральну прокуратуру.

Тому я вважаю, якщо ми створили робочу групу, яку очолив Адам Іванович, і врахували позиції всіх сторін, і передбачили варіанти, які, до речі, повторюють пропозиції з цієї постанови, що взята за основу, то там можна, виходячи з якихось пунктів, щось пропустити, щось підписати, повинна бути реакція конкретна на те, що діється сьогодні в державі.

Всі прекрасно розуміють, що причина конфлікту - фальсифікація виборів. Сепаратистські дії - це спроба нейтралізувати протест громадськості. Так розглядається позиція, і вона правильна по суті, бо треба реагувати, виходячи з таких підстав. Ні, ми починаємо говорити про невідповідність нормам закону і намагаємося "забавати" проблему, а вона існує, її потрібно розв'язувати.

Я вважаю, що ми повинні повернутися до цієї постанови і взяти за основу і, можливо, декілька конкретних пунктів, що стосується прокуратури принаймні, і приймати рішення.

Настрої в суспільстві сформовані, хочемо ми цього чи не хочемо, і причи-

ною цих настроїв є масова фальсифікація виборів. Тому мені просто дивно, що це сьогодні чомусь забувається.

СИМОНЕНКО П.М. Володимире Михайловичу, я хочу, щоб зрозуміли ту позицію, яку я сказав. Якщо це проголосували за основу, це проголосовано. З тієї постанови ми беремо конкретні пункти і голосуємо їх, що треба проголосувати, в цю постанову вони підуть.

МОРОЗ О.О. Ви ж добре знаєте, що це не пройде.

СИМОНЕНКО П.М. Я хотів би попросити, уважаємие колеги, слово "сепаратизм" сейчас... Я готов за единство Украины все отдать. Но то, что сейчас делается, это приведет не к ослаблению, а к усилению того, что сейчас там есть.

Та політика, которую вы проводили, Александр Александрович, уже привела к этому. Вот сейчас передают, что в Донецке паника началась в банках.

МАТВИЄНКО С.А. Давно уже почалася.

ЮЩЕНКО В.А. Петре Миколайовичу, для чого ви це говорите?

СИМОНЕНКО П.М. Я говорю о том, что давайте успокоим общество, а вы начинаете обратно говорить.

ЛИТВИН В.М. Александр Турчинов, будь ласка.

ТУРЧИНОВ О.В. Дякую, Володимире Михайловичу. Я просив би коллег заспокоїтися і висловлювати по черзі думку, незважаючи, що вони відносять себе до комуністичної фракції.

Я, шановні колеги, хочу вам розказати таку річ: Верховна Рада почала стабілізацію ситуації у суспільстві з вашою і з нашою разом допомогою. І ми з вами почали цей процес. Сьогодні, коли замість узгодженої постанови за ніч змінили позицію і спробували зробити ревізію всіх позитивних...

Володимире Михайловичу, я до вас звертаюся. Шановні колеги, я звертаюся до всіх. Всі розуміють, що відбувається, тобто пробують зробити ревізію і вивести Верховну Раду взагалі з переговорного процесу. Зняти останню націю на мирне врегулювання того, що відбувається в країні.

Я ще раз звертаюся до всіх: або Верховна Рада залишається органом, який хоча б пробує врегулювати ситуацію (і, дійсно, Верховна Рада єдина, хто сьогодні може це зробити), або такими спробами, які сьогодні почалися, ми фактично ставимо Верховну Раду поза переговорним процесом, ставимо Верховну Раду в епіцентр проблеми; не Кабінет Міністрів, а саме Верховну Раду.

І я звертаюсь до всіх, і до pana Губського, який так гарно виступає в кулуарах, до вас я теж звертаюсь, не робіть цього. Тому що назад відмотувати надто важче, ніж йти

22 ЛИСТОПАДА 2004 РОКУ

УСІ ПІДРОЗДІЛИ ЗБРОЙНИХ СИЛ УКРАЇНИ ПЕРЕБУВАЮТЬ В МІСЦЯХ ПОСТІЙНОЇ ДИСЛО- КАЦІЇ. - КЕРІВНИЦТВО МІНОБОРОНИ

Про це сьогодні на прес-конференції заявили два перші заступники міністра оборони України Дмитро РУДКОВСЬКИЙ і Володимир БІЛИЙ.

Відповідаючи на запитання, чи будуть залучатися Збройні сили України до розгону демонстрантів на підтримку кандидата в Президенти України Віктора ЮЩЕНКА і чи використовуватимуть вони при цьому зброю, **Д.РУДКОВСЬКИЙ** сказав, що Збройні сили, Міністерство оборони, Генеральний штаб ні на які провокації реагувати не будуть. "Збройні сили України працюють відповідно до Конституції нашої держави і тільки", - заявив він.

Діяльність Верховної Ради України

вперед. Розумієте? Дуже важко буде це робити.

Я прошу, шановні колеги, є у нас проблеми сьогодні, давайте закриємо сесію, давайте почнемо переговорний процес. Але ще раз кажу, назад йти завжди важче, ніж йти вперед. А зараз ви пробуєте йти назад. І чим це закінчиться навіть сьогодні, ніхто, навіть ви, які повинні прогнозувати, ми не зможемо спрогнозувати. Я прошу звернути увагу на мої слова і закрити сесію сьогодні.

ЛИТВИН В.М. Давайте, шановні колеги, до проекту постанови повернемося.

ГУБСЬКИЙ Б.В. У мене немає ніяких заперечень проти того, що ви говорите, але я свою позицію висловлюю не в кулуарах, а на телебаченні.

ЛИТВИН В.М. Будь ласка, Нестор Шуфрич.

ШУФРИЧ Н.І. Шановні колеги, я хочу звернути увагу всіх нас, що ми сьогодні запросили на засідання Верховної Ради України керівників органів місцевого самоврядування. Ми сьогодні мали намір показати, що Верховна Рада діє згідно з Конституцією України, законами України, Регламентом Верховної Ради України і своїм зразком покаже, як треба рухатися в правовому і конституційному полі.

Я хочу нагадати, що на сьогоднішній день є дві реальності, на які ми не можемо не звернути увагу: перше - це референдум у Донецьку, який буде проведено 5 грудня, ніхто це вже не зупинить, навіть ми бачимо, що вчорашня спроба була невдалою. Референдум проведений був.

Є вже пропозиції Віктора Федоровича Януковича офіційні, вчора Леонід Кравчук, як член погоджувальної групи переговорів, довів свою думку до групи переговорів Віктора Андрійовича. Можливо ви це не знаєте, Вікторе Андрійовичу. Віктор Федорович Янукович готовий з вами особисто, разом з групами переговорщиків сісти за стіл переговорів і шукати вихід. Тобто говорити, що ми проти миру, - як мінімум некоректно.

А зараз що ми маємо? Ми маємо проголосовану за основу і перший пункт, це преамбула, наскільки я зрозумів, проголосована конкретна постанова. Вона має п'ять пунктів, преамбула і перший пункт проголосовані.

Зараз ми маємо, згідно з Регламентом, пройти до кінця всі пункти, потім, якщо погодиться зал, проголосувати пропозиції, які не пройшли за основу в першій постанові, і вийти на голосування в цілому.

Якщо ми зробимо будь-який інший крок, ми дамо підставу в регіонах говорити, що нас лякають відповідальністю перед Конституцією, коли самі народні депутати і Верховна Рада України топче ту саму Конституцію. Дякую.

ЛИТВИН В.М. Давайте не будемо говорити про те, хто топче, ми її давно розтоптали. Давайте по постанові.

ШУФРИЧ Н.В. Наша пропозиція: діяти згідно Регламенту, пройти всі пункти.

СИМОНЕНКО П.М. Вот говорят товарищи, что признати, что в Украине відсутні соціальні, економічні та політичні передумови для зміни державного устрою. Ну це політичний документ чи це документ правових відносин?

ЛИТВИН В.М. Шановні колеги, я хочу сказати і ще раз нагадати про робочу групу, яка працювала. І я думаю, що ви повинні були виходити з того, що є робоча група, якій ми довірили цей документ розглядати. Голова групи - Мартинюк; Олександр Мороз, Пинзеник, Губський, Пустовойтенко, Матвієнко...

МАТВІЄНКО С.А. А що, треба було створити федеративну республіку, Петре Миколайовичу?

(Йде загальна дискусія)

СИМОНЕНКО П.М. Виктор Андреевич, вы смотрели ее?

ЮЩЕНКО В.А. Смотрел.

СИМОНЕНКО П.М. Так вот, пункт один - вариант один, второй, третий... Де це узгоджений варіант?

ПУСТОВОЙТЕНКО В.П. Ми розглядали на робочій групі, кожен дав свої пропозиції, потім секретаріат узагальнив і віддав проект постанови, який ми дивились. Ми подивились преамбулу і зробили зауваження, вони були, поправлення, ми подивились перший пункт і поправили, другий пункт погодили і поправили, і дійшли до третього пункту: запропонувати Президенту.

А далі ми домовилися, що всі пункти включаємо, в себе на фракціях розглядаємо і будемо дивитися, як будемо голосувати, будемо визначатися пофракційно. Так же, Олександр Олександровичу?

І тут була навіть така пропозиція: запропонувати Президенту України, як гаранту державного суверенітету територіальної цілісності України, додержання Конституції, прав і свобод громадян, невідкладно вжити необхідні заходи, що спрямовані на стабілізацію ситуації в державі.

ЛИТВИН В.М. Шановні колеги, ми голосуємо у варіантах, і той, який набирає відповідну кількість голосів, він приймається за основу. Це була воля Верховної Ради України. А інші пункти будуть зняті.

Пункт 4. "Скасувати рішення про схвалення Програми діяльності уряду". Очевидно, залишити пункт: "Запропонувати Президенту або запропонувати Прем'єр-міністру..." І ми вийшли б на середнє зважене рішення, і воно відповідало б...

СИМОНЕНКО П.М. Так давайте ці пункти сюди, будемо голосувати, яка різниця.

ЛИТВИН В.М. Різниця я не бачу. А яка різниця була, що ми цей приймаємо, а сюди голосуємо...

СИМОНЕНКО П.М. Я хочу, щоб ми діяли за Регламентом і не драматизували...

ЛИТВИН В.М. Давайте зараз будемо діяти таким чином: обмінюємось оцінками, а потім підемо по пунктах - чи є оцінка фракції.

ЮЩЕНКО В.А. Шановні друзі, я хотів би своє слово присвятити трьом-чотирьом речам.

По-перше. Я запропонував би, щоб всі витягнули "зйши" і поклали на стіл, а не тримали в кишені. Зараз не треба грати шахрайським варіантом. За ніч родився шахрайський варіант. Працювала робоча група, ми довіряємо робочій групі, яку ми створили. Так?

МОРОЗ О.О. Робоча група працювала разом з урядом,

22 Листопада 2004 року

"УСІ ПІДРОЗДІЛИ ЗБРОЙНИХ
СИЛ УКРАЇНИ ПЕРЕБУВАЮТЬ В
МІСЦЯХ ПОСТІЙНОЇ ДИСЛО-
КАЦІЇ." - КЕРІВНИЦТВО МІНО-
БОРОНИ

У свою чергу В.БІЛИЙ зазначив, що 99,7% особового складу ЗСУ взяли участь у нинішніх президентських виборах. За його словами, результат є демократичним, оскільки були військовослужбовці, які голосували за нинішнього Прем'єр-міністра України, а інші - за Віктора ЮЩЕНКА.

Також В.БІЛИЙ підкреслив, що жодного тиску на військовослужбовців не здійснювалося.

ЮЩЕНКО В.А. Дали делегованих осіб, ми працювали. Тоді для чого працювати людям, марнувати свій час, щоб потім... За ніч в якихось кабінетах вимальовується законопроект, який веде до ескалації. Тому є велика різниця, який ми документ зараз розглядаємо. Або ми йдемо по лінії шантажу і розглядаємо той, який зараз є, або ми будемо слідувати тим домовленостям і взаємоповазі, які ми вчора продемонстрували. Це перше.

Друге. Я переконаний, що сьогодні є один тільки інститут, який може врегулювати на політичному рівні без конфліктів, який виник після 21 листопада, - це парламент. Не треба занадто довго іспитувати його терпіння і не треба освітлювати ті крихкі рішення, яких вдалося досягти.

Я переконаний, що парламент прийняв унікальне рішення 27 листопада, яке не влаштує нікого, і нас в тому числі в якійсь мірі, але воно було тим крихким компромісом, на якому зійшовся зал. Дана була політична оцінка цього інституту, тим процесам, які відбуваються.

Сьогодні повернутися до ревізії цієї оцінки, як пропонується в пункті 4 цієї постанови, це значить втягнути парламент у протистояння. Парламент уже не буде органом, який може так об'єктивно розцінювати цей процес. Це, безумовно, проект постанови, який приведе ситуацію до загострення, як на вулиці, так і в парламенті.

Тому є пропозиція, шановні друзі, давайте ми вернемося до того варіанту, який напрашувала робоча група, і в рамках цього проекту постанови рухатися в позиції запропонованих варіантів.

Що стосується цієї постанови, друзі, то я відверто хочу сказати, що я не хочу нести відповідальність, зокрема, по пункту 4: це початок ревізії, за якою парламент починає нести відповідальність. Я не хотів би, щоб так трапилося.

Тому я пропоную цей документ, який народився Бог знає де, в обхід наших домовленостей, зараз його потрібно відкласти в сторону. Якщо ви послідовні, якщо ви мужні, якщо ви сильні і будете послідовними в тому, що ми домовилися, я просив би зробити відповідні кроки назустріч. Київ почав..., він ще не знав нашого рішення, а він уже почав свій маніфест. Не жартуйте з цим. Завтра вулиця керована не буде. І якщо ви думаєте, що є якийсь дядько, який може зараз вийти і сказати, що робить хлопці так і так, то такого дядька не буде. Там стоять громадяни України, шануймо їх!

ПЕХОТА В.Ю. Я вибачаюся, в суботу при розгляді питання, яке було прийнято, наша фракція голосувала і приймала участь в голосуванні тільки за політичні рішення. Ті, що пов'язані з правовими аспектами, ми не голосували, бо вони були оформлені з порушенням Закону України, з порушенням Конституції. Це наша думка, її можна поважати, не поважати... І навіть коли ми самі залишалися, ми просто голосували так, як ми вважали за потрібне, спираючись на цей факт.

Я працював в цій групі, і я скажу, що у нас була взагалі розмова відносно того, що ряд пунктів, які записані, на мій погляд, також не є конституційними і не відповідають тому порядку розгляду цих питань, які передбачені нашими законами і Конституцією. Тому сьогодні уже можна сперечатися, не сперечатися по цій постанові. Депутати прийняли рішення, за основу взяли постанову.

Тому я підтримую Петра Миколайовича, що ми взяли за основу, і ми повинні йти так, як прийняв парламент. Якщо ми будемо зараз робити певний тиск на парламент, може бути певна протидія, для чого доводити до цього. Треба йти

так, як ми йшли.

ЮЩЕНКО В.А. Парламент просто працювати не буде. Шановні друзі, це не від нас залежить, ви зрозумійте це.

ПЕХОТА В.Ю. Я вибачаюся, в багатьох випадках протидія завдяки тому тискові, який здійснюється на депутатів; ми вже давно знайшли б домовленості, у нас зараз уже є помірковані депутати і з одного, і з іншого боку. Але ми дозволимо до того, що тим, що виступає і заликує всіх..., ви знаєте, що якимось негарно воно звучить.

Якщо все починається із залякування, а потім щоб голосувати по совісті, правильно, і тому подібне, тоді воно суперечить самій ідеології цього питання.

(Йде загальна дискусія)

ЛИТВИН В.М. Шановні колеги, прошу уваги! Давай-те зараз ми закриємо засідання і зараз ми будемо працювати, доки не приймемо рішення, а завтра ми продовжимо нашу роботу, інакше зараз всі люди будуть у Верховній Раді.

(На цьому стенографування засідання припиняється).

22 ЛИСТОПАДА 2004 РОКУ

ЮЩЕНКО ПЕРЕМАГАЄ У ЗА- КОРДОННОМУ ВИБОРЧОМУ ОКРУЗІ

Віктор ЮЩЕНКО перемагає у за-
кордонному виборчому окрузі.

Про це повідомив на прес-конфе-
ренції голова ЦВК Сергій КІВА-
ЛОВ.

За його словами, на закордонних
дільницях опрацьовано 78,86%
протоколів, за В.ЮЩЕНКА прого-
лосували 25319 виборців, за
ЯНУКОВИЧА - 4464.

**ЗАСІДАННЯ ПОГОДЖУВАЛЬНОЇ РАДИ
КЕРІВНИКІВ ФРАКЦІЙ І ГРУП
ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ**

1 грудня 2004 року

ЛИТВИН В.М. Шановні колеги! Нам потрібно пройти цей шлях, бо в нас іншого немає. Яке рішення буде, за таке рішення проголосує Верховна Рада. Тому давайте зараз, які конкретні є пропозиції. Будь ласка. Я зобов'язаний був зробити перерву. Три фракції підписали. Я перевірів, всі підписали, так що все було відповідно до Регламенту. Давайте зараз поговоримо по суті проблеми.

МАРТИНЮК А.І. Я думаю, що ті, хто тут зібралися, не мають проблем по постанові. Вчора вона обговорювалася, і ті, хто тут присутні, вони її голосують. Так що давайте ми ліпше на інше витратимо час. Для того, щоб і прийняти цю постанову, і прийняти невідкладні заходи для порятунку держави, давайте ми зробимо це в комплексі.

Я бачу, що такий вихід зараз - дійти згоди і прийняти одночасно три законодавчих акти. Перший акт - політична реформа, другий акт - відставка Кабінету Міністрів і третій акт - формування нового складу Кабінету Міністрів парламентом. Запросити Президента, і після прийняття цих актів щоб він одночасно усі три підписав. Тоді б ми вийшли із кризи, тому що зараз ми, відправляючи у відставку Кабінет Міністрів, ми знову порушуємо Конституцію і діємо незаконно, бо немає у нас такого права - відправити у відставку.

Формуючи новий склад Кабінету Міністрів, знову ж таки, ми його не сформуємо, бо ми не маємо права формувати. За діючою Конституцією Прем'єра подає Президент, а потім Президент формує Кабінет Міністрів. А якщо ми вносимо зміни у Конституцію, пишемо, що вона вступає з моменту підписання її, тут же Президент це підписує, і всі решта підписують закони, які ми приймемо в той же день; Генеральна прокуратура, все, що ми хочемо. І одночасно в присутності проголосували всі три, чотири чи п'ять, подали на підпис Президенту, він ці п'ять підписав - і тоді ми виходимо із кризи.

Якщо ми будемо йти так, можна йти так. Але, повірте, є можливість вийти законно із ситуації. Ми ж хочемо вийти політичним шляхом із ситуації. А якщо б ми йшли законно, по-перше, нас підтримав би весь світ і не сміявся б з нас, і не казав, що зробили так чи не так. І ніхто не показував би на нас пальцем, що зробила це вулиця, чи зробили під тиском тих чи інших сил і тому подібне. Давайте вийдемо законно. Засуджуємо сепаратизм правильно. Незаконно вони зробили? Незаконно. Треба засудити Львівську, Тернопільську, Івано-Франківську, які також незаконно зробили рішення, признавши Президентом людину, яка не є Президентом. І ми далі накручуємо вал антизаконності, а у нас є щаслива можливість, унікальна можливість, оскільки є реформа, вийти законно з цього процесу. Давайте це зробимо.

МОРОЗ О.О. Це позиція фракції?

МАРТИНЮК А.І. Це позиція фракції.

ПОРОШЕНКО П.О. Нехай фракція її викладає.

МАРТИНЮК А.І. Буде домовленість - буде фракція.

ПОРОШЕНКО П.О. Ми вчора про щось домовлялися, сьогодні фракції немає.

МАРТИНЮК А.І. Ну, я не знаю, як ви домовлялися з фракцією.

(Йде загальна дискусія).

МАРТИНЮК А.І. Так, хай заходять в зал і приймають рішення. Посадить тоді 600 людей в зал, хай візьмуть, візьмуть картки і голосують, і приймають те, що хочуть. Ну чому ми позоримося, чому не хочемо знайти реальний, реальний, я ще раз повторюю, законний вихід із ситуації?

ЛИТВИН В.М. Я прекрасно розумію позицію комуністів. Вона принципова, і я її поважаю. Але те, що інші фракції відмовились прийти в сесійну залу, я цього не розумію. Я цього не розумію. І хочуть, щоб хтось вирішував питання, думають, що на яку сторону хитнеться ситуація, на ту сторону присягнемо. Така сьогодні ситуація в парламенті, парламент не хоче брати на себе відповідальність за будь-які рішення.

Я сьогодні не підтримую якісь рішення, але треба аргументувати цю позицію, знайти компроміс. Я згоден з тим компромісом, що пропонує Адам Іванович. Але прислати телеграму, як прислав один лідер однієї фракції... Я хотів би, щоб він прийшов із цією телеграмою і прочитав телеграму отут людям на вулиці. З цією технологією пора закінчувати. Яка була причина тоді не пускати в Верховну Раду, коли можна було приймати рішення і потрібно було приймати рішення? Не було проблеми. Будь ласка.

ПИНЗЕНИК В.М. Я хочу запитати: уряд входить у Погоджувальну раду? Бо присутній представник уряду.

КЛЮЄВ А.П. Я представляю фракцію.

ПИНЗЕНИК В.М. Він представляє уряд. Зараз обговорюється питання уряду. Нехай присилають іншого депутата.

КЛЮЄВ А.П. Богатырева не может пройти в сессионный зал.

ПИНЗЕНИК В.М. Друге. До вас велике прохання, щоб Адам Іванович не був Конституційним Судом. Він говорить про якісь незаконні речі, що стосується відставки уряду. А є чіткі норми.

Ми вважаємо, що ми мусимо вийти із кризи, треба дати можливість депутатам прашувати; ключове питання, яке дасть можливість врегульовувати питання, - це питання уряду. Вирішимо ми це питання в пакеті. Мова йде про відставку уряду, мова йде про формування нового уряду плюс ми готові обговорювати питання політичної реформи. Адаме Івановичу, ми готові сідати нетайно.

МАРТИНЮК А.І. Ви рік вже говорите.

ПИНЗЕНИК В.М. Після цього рішення сідати, підписувати і голосувати цього тижня. Але ми мусимо зняти напругу у суспільстві.

Там є речі, про які ви говорите.

МАРТИНЮК А.І. В один день голосуємо... і зразу го-

22 Листопада 2004 року

ГОЛОВА ЦЕНТРАЛЬНОЇ ВИБОРЧОЇ КОМІСІЇ СЕРГІЙ КВАЛОВ ЗАЯВЛЯЄ, ЩО ЦВК НЕ ПРИХОВУЄ ЖОДНОЇ ІНФОРМАЦІЇ ПРО ХІД ПІДРАХУНКУ РЕЗУЛЬТАТІВ ВИБОРІВ

За його словами, в дільничних комісіях кожен член має право одержати копію протоколу підрахунку голосів з мокрою печаткою: "Не все так гладко в округах, значайно, нам відомо про порушення", - зауважив С.Квалов. "Але, - підкреслив він, - я не можу давати політично емоційних оцінок ситуації, і не можу дозволити собі жодних ігор".

За словами голови ЦВК, реальні такі, що обидва кандидати ще будуть звертатися до судів, адже боротьба йде за кожен відсоток голосів. "Процес підрахунку голосів цікавий, але ще цікавішим буде результат", - підсумував Сергій Квалов.

лосуємо? Не має значення, що перше голосується?

ПИНЗЕНИК В.М. Має значення.

МАРТИНЮК А.І. А не має значення, тому що це буде наша, законна наша дія, якщо ми змінимо Конституцію і діятимемо відповідно до нової Конституції.

ПИНЗЕНИК В.М. Ви кажете, що зачекдаємо підпису Президента.

МАРТИНЮК А.І. Ні, ми приводимо Президента, і він зобов'язаний підписати все абсолютно.

ТУРЧИНОВ О.В. Адаме Івановичу, вийдіть на площу, візьміть мікрофон і поясніть людям, що треба це зробити.

МАРТИНЮК А.І. Ми знаємо, хто керує площею, і не треба мені розповідати.

(Йде загальна дискусія).

ЛИТВИН В.М. Шановні колеги! Я просив би таким чином: давайте абстрагуємось, ми тільки чуємо відгомін площі. Зараз давайте абстрагуємось і будемо говорити про те, що потрібно прийняти. Якщо у нас є... У Адама Івановича прозвучала пропозиція - в пакеті проголосувати і відразу це підписати. Віктор Михайлович сказав, що треба проголосувати, визначитися щодо пропозиції про відставку уряду і сісти на другий день, завтра, розглядати питання політичної реформи. Тим більше, що у нас у постанові записано 1-ого - 3-ого, протягом цих днів прийняти політичну реформу.

Давайте, якщо ми зараз на якомусь варіанті сходимося, чи на іншому варіанті, вийдемо у сесійну залу, публічно це задекларуємо і тут будемо приймати рішення. Все інше - ми будемо один одного умовляти і лякати один одного.

Я переконаний, що поки що депутатів не розтерзають, випустять, або будуть тримати у сесійній залі, чи випустять, а інші тоді вже будуть приймати рішення. Давайте зараз домовлятися. Будь ласка, Несторе Івановичу.

ШУФРИЧ Н.І. Володимире Михайловичу, щоб була зрозуміла наша позиція сьогодні...

ЛИТВИН В.М. Несторе Івановичу, мені позиція ваша зрозуміла, давайте говорити зараз, як ви пропонуєте вийти з ситуації.

ШУФРИЧ Н.І. На сьогоднішній день ми просимо одне-єдине, я не уповноважений назвати прізвище депутата. Ми під'їхали до п'ятого під'їзду, мене висадили з машини. Згідно з домовленістю з Зайчуком ми всі, всі фракції більшості їхали на засідання.

Машину поставили майже на бік. Хвала Богу, була міліція поруч, дали їм можливість виїхати з натовпу. Після того, безумовно, ніхто не взяв на себе відповідальність, що буде далі.

Сьогодні ми би спокійно прийшли, ми були переконані, що будемо працювати.

Сьогодні ми просимо одне, ми вважаємо прихильників "Нашої України", але хай вони дають можливість працювати. Все.

(Йде загальна дискусія).

ЛИТВИН В.М. Я ще раз звертаюсь до Віктора Михайловича і Юлії Володимирівни. Ми зараз закликаємо всіма доступними засобами зв'язку, щоб депутати, скажімо, протягом 20 хвилин прибули у сесійну залу.

(Йде загальна дискусія).

ЛИТВИН В.М. Пропозиція Шуфрича також зрозуміла. Є тиск на депутатів, тому що депутати, частина, займають іншу, діаметрально протилежну, позицію.

Але давайте, щоб заспокоїти, щоб дали можливість пройти для прийняття державного рішення.

ЗВАРИЧ Р.М. Володимире Михайловичу, ми даємо гарантію, що будь-який депутат, який хоче зайти в цей зал, якщо потрібно, ми будемо супроводжувати, що вони точно зайдуть в цей зал.

КЛЮЄВ А.П. А как насчет того, чтобы выйти?

(Йде загальна дискусія).

КЛЮЄВ А.П. Мы предлагаем: для того, чтобы не было давления на народных депутатов, если мы говорим, что у нас демократическое общество, то давайте мы демократично принимать решения.

Если это возможно, убрать людей, пускай они занимают площадь, у вас это организованная структура. На площади они, как говорится, пускай высказывают свое мнение. А от Верховного Совета отвести людей для того, чтобы наши народные депутаты могли как входить, так и выходить нормально, цивилизованно. Тогда наши народные депутаты будут все в зале. И уже тогда зал голосованием покажет, как те или иные решения будут приниматься.

Что касается пакета законопроектов, отставки правительства и все остальное, мы готовы рассматривать политическую сторону, и когда мы будем голосовать, сначала мы должны сделать так, чтобы была обеспечена нормальная работа наших народных депутатов.

ЛИТВИН В.М. Хорошо. Я полностью поддерживаю ваше предложение. Но у меня встречный вопрос. Что мешало народным депутатам, когда еще не было никакой улицы, приходится в сессионный зал? Сейчас мешает улица. Что мешало тогда?

КЛЮЄВ А.П. Владимир Михайлович, у нас была информация, она и есть, она подтверждается нашими оппонентами, о том, что когда народные депутаты зайдут, то уже из зала они выйти не смогут.

ЛИТВИН В.М. Я не за то говорю. Когда вообще не было манифестаций на улице и когда народные депутаты не приходили в сессионный зал, скажите, что тогда им мешало приходиться в сессионный зал и отстаивать свою позицию и проводить решения? Скажите, улица мешала? Улицы тогда не было совсем. Мне это непонятно. Тогда разрушили парламент, тогда разрушили парламент, сегодня мы парламент доразрушаем! Потому что когда одному не понравилось руководителю, он дает команды, теперь не нравится второму - он дает команды, когда не нравилось третьему - третий давал команды, все пытались руководить и доруководились сегодня страной, что некому руководить.

Я вас поддерживаю, я согласен, потому что меня про-

22 ЛИСТОПАДА 2004 РОКУ

У ДОНЕЦЬКУ ВІДБУВСЯ
БАГАТОТІСЯЧНИЙ МІТИНГ НА
ПІДТРИМКУ КАНДИДАТА В ПРЕ-
ЗИДЕНТИ ВІКТОРА ЯНУКОВИЧА

За даними організаторів, в мітингу взяли участь близько 25 тис. осіб. Під час акції були проведені телемости з Центральним штабом В.Януковича і Центральною виборчою комісією. На прямих зв'язок з Донецьком також вийшли Харків, Дніпропетровськ і Черкаси.

У святковому концерті, що відбувся після мітингу, взяли участь популярні українські групи і російська співачка Тетяна Овсієнко.

Акція завершилася 10-хвилинним салютом на честь перемоги В.Януковича на президентських виборах.

вожают домой и на работу приводят сейчас. Я согласен с вами. Но что помешало, чтобы парламент был авторитетным, чтобы с ним считались?

КЛЮЕВ А.П. Владимир Михайлович, я с вами полностью согласен. Поэтому мы настаиваем на том, чтобы людей, которые окружили Верховный Совет, отвели от парламента, чтобы не оказывать давление на народных депутатов, чтобы они могли нормально работать. Все депутаты придут в зал Верховного Совета, чтобы они могли входить и выходить, и принимать решения. И любой пакет законопроектов мы готовы рассматривать и голосовать, обсуждать, и я не вижу никаких проблем.

Но когда народные депутаты боятся физического насилия... Я, допустим, никакого физического насилия не боюсь, потому что меня уже пугали много раз, и то, что моей семье, допустим, последнюю неделю телефонные звонки идут с угрозами, то я вам скажу, что я уважаю тех людей, которые не угрожают, а сразу приводят в исполнение то, что наметили, а угроза - это, знаете... Слыбые люди это делают.

Поэтому, если мы обеспечим безопасность наших народных депутатов, чтобы они могли нормально передвигаться, я не вижу сейчас необходимости, чтобы толпа людей, которую постоянно разогревают... Я достаточно много был в таких ситуациях с шахтерами в 1990 году, в 1995, в 1994 году. Мы это все дело проходили, все это известно.

Значит, я не вижу необходимости того, ради чего здесь и сейчас эти несчастные, бедные люди, потому что я по-другому не могу сказать. Шахтеры приехали - мы их отправили, потому что условия не человеческие. Чтобы отвести этих людей, пускай, если есть в этом необходимость, пусть принимает решение политическая сила, которая привела этих людей, пускай эти люди высказывают свое мнение на площади. И народные депутаты будут спокойно работать и принимать решения.

Владимир Михайлович, у нас большая к вам просьба - обеспечить это дело, если надо, я готов рядом с вами стоять и решать до последнего, вы знаете наши с вами отношения, и мы знаем ваш авторитет, мы знаем о том, что вы сможете сделать, но надо отвести людей от Верховного Совета, и пускай спокойно народные депутаты работают, высказывают свое мнение, голосуют, и тогда это будет цивилизованно и демократично. Спасибо.

ЛИТВИН В.М. Залишилось ще 10 хвилин. Необхідно прийняти рішення. Будь ласка, Бартків.

БАРТКІВ В.П. Шановний Володимире Михайловичу! Шановні колеги! Я взагалі пропоную із лексикону найближчих днів слова "нагови", "завести", "відвести" і так далі - виключити, бо це, я не вважаю, що це нещасні люди, я вважаю, що це люди, громадяни, які захищають свої права. Більше того, близько 10-ої години ніяких абсолютно перешкод - ні фізичних, ні юридичних - не було. І всі, хто хотів прийти сюди, прийшли. Я вважаю, що це частина сценарію. Це перше.

Друге. Ми сьогодні порадилися і пропонуємо розглянути питання в режимі таємного голосування, щоб всі могли спокійно здійснити своє волевиявлення в режимі таємного голосування. Дякую.

ЛИТВИН В.М. Давайте спробуємо.

(Іде загальна дискусія).

ЛИТВИН В.М. Будь ласка, Валерію Павловичу.

ПУСТОВОЙТЕНКО В.П. Володимир Михайлович може підтвердити, що я йому ще зранку дзвонив про нормальний підхід до приміщення. Я просто, Вікто-

ре Михайловичу, звертаюсь до вас – трохи відвести, тому що у нас теж є депутати, які відмовляються йти у Верховну Раду.

Я можу сказати, по-перше, по голосуванню. У нас у фракції повний матриархат, три групи, як вони хочуть, так голосують. Ніякого тиску немає і не буде.

Володимир Михайлович сказав, що ми розвалили державу. Я вам можу сказати так, я це підтверджую, ми розвалили партії всі, ми розвалили сім'ї, а держава у нас давно вже розвалена. Тепер треба думати, як це вирішити.

Я хочу звернути на інше увагу. Ми ж повинні теж сказати... Ну, проголосуємо за відставку Прем'єр-міністра. А далі також блокування буде проходити, чи як? Які ж кроки далі будуть? Якщо так, ви ж нічого про це не кажете. Чому?

ТИМОШЕНКО Ю.В. Далі будуть кричати "Слава героям"!

ПУСТОВОЙТЕНКО В.П. Та ні, це так, знаєте... Якщо у нас постанова Верховної Ради, яку ми прийняли на позачерговій сесії в суботу, от вона є, і тут все розписано, ні один пункт не виконаний. Навіщо ми збирали позачергову сесію? І тут же було записано, Володимир Михайлович казав, "закликати представників фракцій "Наша Україна", прихильників та організаторів акцій громадянської непокори до підписання зазначеної політичної угоди утриматись від блокування органів державної влади та управління, комунікацій, установ, які забезпечують"... і так далі.

Воно теж не виконано. От постанова, ні одного пункту. Якщо перевертася друга сторінка, то були ж терміни.

І зараз ми знову переходимо до інших питань, так ми ніколи не закінчимо. Ви ж повинні заявити, відставка - відставка, а що далі робимо? Далі продовжуємо. Яке наступне питання?

(Йде загальна дискусія).

ГУБСЬКИЙ Б.В. Шановні колеги! Справді, ситуація з блокуванням існує, о 10-ій, звичайно, можна було пройти, але ж ви прекрасно розумієте, що натовп стояв і багато народних депутатів боялися йти. Мені подзвонив вчора один народний депутат і сказав, що у нас є інформація, що повинні бити і так далі. Так чи не так, я не знаю, я не хочу нікого звинувачувати. Просто люди боялися. Така інформація була, і народні депутати боялися ходити і мені дзвонили, що ми боїмося. Тому бажано зняти що напруту.

І друге питання. Припустимо, є два варіанти: рішення пройшло і рішення не пройшло. Якщо рішення не пройде, тоді що? Якщо пройде, перестане блокування, а якщо не пройде, тоді що?

22 ЛИСТОПАДА 2004 РОКУ

У ДОНЕЦЬКУ, У ВОРОШИЛІВСЬКОМУ РАЙОНІ, НА ОДНІЙ З ДІЛЬНИЦЬ 42-ГО ТЕРИТОРІАЛЬНОГО ОКРУГУ ЧЛЕНІВ КОМІСІЇ ЗАМУСИЛИ ПІДПИСАТИ ЧИСТИЙ ПРОТОКОЛ

Потім, як повідомив очевидець, у протокол були вписані фальсифіковані результати виборів. Так, за його словами, з майже 2-х тисяч виборців діляниці за Віктора ЮЩЕНКА були віддані 133 голоси, але в протокол були вписані тільки 2 голоси. Мало того, ніякого фактичного підрахунку голосів, відданих за кандидата Віктора ЯНУКОВИЧА, не робили, просто в протокол були вписані за нього 1947 голосів.

Фальсифікація результатів стала можливою через те, що на цю виборчу ділянку не був допущений жоден спостерігач від В.ЮЩЕНКА.

Діяльність Верховної Ради України

ГЛАДІЙ М.В. Шановні колеги! Давайте ми з цією практикою, яка заведена у нас у Верховній Раді, покінчимо. Увечері домовляємося про одне, а ранком пропонується інше. Вчора ми домовилися: запропоновано було в пакеті розглянути відставку уряду і формування уряду. Сьогодні вже знову є якісь інші постанови.

Якщо ми так будемо робити, ми ніколи згоди не дійдемо. Голова Верховної Ради старається все зробити можливе, щоб Верховна Рада працювала. А ми так хочемо на нього все скинути. Сьогодні народ прийшов до Верховної Ради підтримати демократичні рішення.

Давайте ми так: вчора домовилися - сьогодні будемо виконувати домовленості.

МАРТИНЮК А.І. Всі, хто вчора домовився, сьогодні в залі. Ви не звинувачуйте.

(Йде загальна дискусія).

ЛИТВИН В.М. Шановні колеги, підсумовуємо те, що сказали Адам Іванович та Михайло Васильович. Давайте згадаємо 23-є число. Всі підтримали, всі підтримали, а в сесійну залу не прийшли. Більше того, були розмови до нас з погрозами, щоб не проводити засідання. Ми тоді прийняли б зовсім інше рішення, цього б не було.

Другий момент. Ми домовляємося проводити засідання - знову в сесійну залу не приходимо.

Вчора, Адаме Івановичу, шановні колеги, не було згоди по ряду пунктів, але ж в цілому за таку постанову проголосували. Тільки за пункт 7.8 було 200 голосів. Але домовилися таким чином, що винесемо на розгляд в сесійний зал, але не було домовленості про те, що не прийдуть в сесійний зал. Це був факт.

Як ви кажете, тільки ті, що прийшли, що 200 людей... Це ставить під удар нас і мене, тому що сьогодні, дійсно, перекладають всю відповідальність. Давайте візьмемо відповідальність на Верховну Раду. Або давайте таким чином. Приймемо рішення, делегуйте повноваження - і ми тоді будемо приймати далі рішення президією, якщо всі бояться натиску вулиці, не хочуть йти на зіткнення. Але кожен день рішення приймається під тиском, тому що Верховна Рада не має своєї позиції. І Верховна Рада кишенькова, і Верховна Рада виконувала те, що говорили з Банкової, а останній раз те, що говорив Прем'єр. І ви це прекрасно знаєте. Верховна Рада виконувала, але я жодного разу не ходив на Банкову і не дозволяв собі керувати тими людьми і ніколи не запрошував міністрів і не давав вказівки їм. Але хотіли опустити до межі, а потім говорять, що продемонструйте державницьку позицію. Я думаю, що кожний, хто б сидів на цьому місці, займав би аналогічну позицію, бо треба рахуватися, щоб керували не Нестор Іванович з Степаном Богдановичем по телефону, а щоб керувала Погоджувальна рада, і ви це знаєте прекрасно, і про це треба говорити врешті-решт, рано чи пізно. Я говорю, але розумієте, на які неприємності нариваюся, бо факт був фактом.

(Йде загальна дискусія).

КЛЮЄВ А.П. Надо отвести людей и обеспечить нормальную работу.

Если это возможно сделать, то давайте мы начнем, как говорится, и переговорный процесс, и рабочий процесс, а если будет такое давление на народных депутатов, мы тогда не будем видеть смысла...

ПУСТОВОЙТЕНКО В.П. Вікторе Михайловичу, зробіть так, щоб був прохід нормальний.

ЛИТВИН В.М. Я прошу уваги. Давайте ми зараз відведемо людей на 20 хви-

лин, поки ми зайдемо до сесійного залу.

(Йде загальна дискусія).

ЗВАРИЧ Р.М. Так що давайте всі крапки над "і" розставляти.

(Йде загальна дискусія).

ШУФРИЧ Н.І. Вы хотите то же самое, что и мы, только другими руками. Спокойно! Спокойно!

ЗВАРИЧ Р.М. Не треба було того робити 21 листопада.

ШУФРИЧ Н.І. Ромочка, мы сделали то же самое, что и вы, только сделали лучше. Вот и все.

ЗВАРИЧ Р.М. Ну, це вже...

ШУФРИЧ Н.І. Не умеете делать - не беритесь.

ЛИТВИН В.М. Шановні колеги, я прошу вас, вийдете - тоді з'ясуєте свої стосунки. Давайте зараз... Я ще раз кажу, щоб прокоментували, що гарантують безперешкодний вхід і вихід народних депутатів до сесійного залу.

КЛЮЄВ А.П. Хай гарантують. Надо отвести людей.

ЛИТВИН В.М. Давайте! Давайте!

ТУРЧИНОВ О.В. Від Кабміну вони ідуть і заходять з нашого п'ятого під'їзду. Все нормально.

(Йде загальна дискусія).

ШУФРИЧ Н.І. Вот Юлія Володимирівна честный человек, честно сказала. Мы ей вообще не нужны.

(Йде загальна дискусія).

КЛЮЄВ А.П. Вот я тебе скажу, вот пускай отводят, тогда народные депутаты правоохранительным органам пускай дадут команду. Пускай держат, как говорится, чтобы не брали штурмом. И мы спокойно зайдем в зал и начнем работать.

(Йде загальна дискусія).

КЛЮЄВ А.П. Вы же понимаете - вчерашняя ситуация. Если не прошла отставка правительства... Уже сюда люди врывались на первый этаж Верховного Совета. Вы ж поймите, если кто не знает, что такое толпа, то, допустим, лично знаю, что такое толпа. А когда разъяренная толпа, то она несет и своих, и чужих.

ПОРОШЕНКО П.О. Это не толпа, это народ.

КЛЮЄВ А.П. Давай не придирайтесь к словам. Поэтому тут надо реально смотреть на вещи. И давайте, если мы говорим о демократии, давайте поступайте демократическими методами.

ТИМОШЕНКО Ю.В. Как вы можете говорить о демократии?

(Йде загальна дискусія).

ТИМОШЕНКО Ю.В. Я думаю, що всі депутати, які не бояться народу, вони вже прийшли. Тому прохання і пропозиція така: заходити в зал, є постанова, є режим го-

22 ЛИСТОПАДА 2004 РОКУ

У КИЄВІ ЗАТРИМАНО ГРОМАДЯН, ЯКІ ПО КІЛЬКА РАЗІВ ГОЛОСУВАЛИ ЗА ВІДКРІПНИМИ ПОСВІДЧЕННЯМИ

У Голосіївському районі Києва представники правоохоронних органів разом із спостерігачами, членами виборчих комісій затримали кількох провокаторів, що намагалися проголосувати бюлетенями одразу на кількох дільницях, повідомляє депутат Київради Людмила ЗАКРЕВСЬКА.

В цілому, підкреслила Л.ЗАКРЕВСЬКА, в Києві тактика голосування змінилася. Людей завозили не лише великими автобусами, а й потягами, а потім машинами розвозили по дільницях. Багато таких машин було помічено в Дніпровському районі, причому машини були з прапорцями із виборчою символікою В.ЯНУКОВИЧА. Поруч з ними були міліцейські машини та машини швидкої допомоги.

Як зазначила депутат, цих людей привезли з метою здійснити провокації під час підрахунку голосів, а також для голосування за відкріпними талонами.

Діяльність Верховної Ради України

лосування, таємно голосувати за таємну процедуру, і спокійно приймати рішення. Немає голосів - немає голосів. Є голоси - є голоси.

(Йде загальна дискусія).

ОНІЩУК М.В. Шановні колеги! Я вважаю, що народному депутату, незалежно від його політичної позиції, повинен бути гарантований вільний вхід і вільний вихід.

Давайте визначимося, що це Садова, чи це Шовковична, під'їзд такий-то гарантований, там повинен бути і ОМОН, і інші правоохоронні органи.

Я думаю, що це тема, яка повинна бути забезпечена. Чи можна відвести їх звідсіля, я не знаю, тому що вони мають право висловлювати свою позицію. Але народні депутати мають право вільно пересуватися і здійснювати свої функції.

Це перше. Друге. Щодо проекту постанови. Я хочу нагадати, що у понеділок на сесії Верховної Ради була пропозиція скликати додаткову сесію з теми, пов'язаної з проявами сепаратизму. Це стурбувало народних депутатів, і ті події, які відбулися в Северодонецьку...

Це була тема, чому ми хотіли зібратися і прийняти рішення. Я думаю, що ми і сьогодні залишимося впевнені в тому, що Верховна Рада має єдність у цьому питанні, по блоку питань, засудити і ухвалити рішення. Природно, що тема уряду сьогодні рівня не тільки консультацій між сторонами, які б дозволили ухвалити, рішення ще немає. Принаймні на цей час його ще немає. Тому є пропозиція тему уряду зараз вивести у переговорний процес. Ухвалити рішення парламенту, засудити прояви сепаратизму. Відвести сторонам добу для обговорення комплексу питань, пов'язаних із відставкою, політичною реформою і так далі.

І останнє. Те, що стосується пропозицій. Очевидно, що політична реформа буде проголосована. Уряд може бути сформований. Але, шановні колеги, якщо голосувати політичну реформу, то абсолютно очевидно, що треба проводити дострокові парламентські вибори на пропорційній основі. Тоді все стає зрозумілим, для чого ми робимо політичну реформу. Тоді парламент заново структурується, він формує уряд - і система починає діяти. Просто поміняти сьогодні вивіски - це нічого не дасть. Дякую за увагу.

ЛИТВИН В.М. Шановні колеги, дуже слушні пропозиції звучать. Давайте зараз таким чином. Була пропозиція - спосіб голосування, запропонуємо цей спосіб голосування, потім проголосуємо. Якщо ні, тоді треба закривати засідання і, так би мовити, хай проводить засідання той, хто вважає за потрібне. Іншого виходу я не бачу.

Це були цікаві пропозиції, я з ними згоден. Але вчора ми проводили консультації, позавчора ми проводили консультації, нехай Верховна Рада ставить свою позицію, зараз я розумію, що немає необхідної кількості голосів, але треба пройти цей шлях. Іншого виходу я не бачу. Просто закрити засідання, якщо це згода всіх - зараз закрити і почати новий раунд консультацій, це, я думаю, найкращий був би вихід із ситуації.

ОНІЩУК М.В. Я пропонував би проголосувати ту частину постанови, яка стосується засудження сепаратизму, доручення Генеральному прокурору оцінки дій і все інше, тобто цей блок питань. Блок урядових питань виключити, на добу перенести і спробувати знайти вихід із ситуації.

(Йде загальна дискусія).

ГУБСЬКИЙ Б.В. До речі, прокурор відкрив всі кримінальні справи, в нього немає проблем ніяких.

(Йде загальна дискусія).

ЛИТВИН В.М. Давайте закінчимо. Будь ласка, остання пропозиція.

ПОРОШЕНКО П.О. Перше, я підтримую пропозицію завершити і йти до сесійної зали.

Друге, ні в якому разі не треба, не вирішивши головних питань, вирішувати другорядні. Тому що політична криза загострюється саме через першочергові.

Третє, Володимире Михайловичу, я звертаюсь до колег.

Шановні колеги, я просив би хвилинку уваги, оскільки зараз планується приїзд міжнародної делегації, все одно буде робитися проїзд через людей, які зібралися на майдані, ми зробимо зараз широкий проїзд для делегації, куди можуть йти депутати. Будь ласка, не хочете йти через Садову, будь ласка, заходьте в будинок так, як спокійно, через п'ятий під'їзд, або через другий. У мене прохання повідомити про це народних депутатів ваших фракцій. І через 10 хвилин цей прохід буде відкритий, широкий, для міжнародної делегації.

І таємне голосування.

(Йде загальна дискусія).

ЛИТВИН В.М. Справа в тому, що постанову ми не можемо голосувати зразу в цілому, бо там є варіант, розумієте. Тоді давайте таким чином: можна запропонувати, прошу уваги, проголосувати там, де два варіанти - окремо, який варіант залишається, а після того ті пропозиції, які не викликають сумніву, проголосувати все разом. Давайте проголосуємо варіанти, от і все, якщо на це буде воля Верховної Ради. Але якщо не буде бажання на таємне голосування, тоді голосуємо у відкритому режимі.

(На цьому стенографування засідання припиняється).

22 ЛИСТОПАДА 2004 РОКУ

"ШТАБ ЮЩЕНКА ОСКАРЖИТЬ В СУДІ РЕЗУЛЬТАТИ ВИБОРІВ У ДОНЕЦЬКІЙ ТА ЛУГАНСЬКІЙ ОБЛАСТЯХ"

Про це повідомив на прес-конференції уповноважений представник В.ЮЩЕНКА Микола КАТЕРИНЧУК.

За його словами, в цих областях не було допущено на виборчі дільниці жодного представника від В.ЮЩЕНКА, а це більше 2,5 тис. спостерегань. Він нагадав, що відповідно до закону про вибори кандидати мають рівні умови. Він підкреслив, що 98% виборців, які за даними ЦВК взяли участь у голосуванні в Донецькій області, - це просто намальована цифра. І за даними штабу В.ЮЩЕНКА, насправді ці показники є набагато меншими.

**ЗАСІДАННЯ ПОГОДЖУВАЛЬНОЇ РАДИ
КЕРІВНИКІВ ФРАКЦІЙ І ГРУП
ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ**

2 грудня 2004 року

ЛИТВИН В.М. Шановні колеги, розпочинаємо засідання Погоджувальної ради, інші керівники фракцій десь на підході.

Вчора відбулося засідання "Круглого столу". Я хотів би коротко розповісти вам, бо ви повинні мати повну інформацію, як все відбувалося.

Виступив Президент із вступним словом і сказав, що дискусія повинна вестися у політико-правовому полі. Потрібно вийти на легітимне рішення, щоб розблокувати роботу органів влади. Без негайного прийняття політичної реформи ми не зможемо вийти з кризи. Таким чином, необхідні мінімально короткі строки для підготовки і проведення виборів чи перевиборів, підписати Конституційну угоду для досягнення злагоди в суспільстві.

Віктор Янукович. Він наполягає на тому, що всі наші дії повинні бути в правовому полі, неприпустимі погрози народним депутатам. Верховна Рада приймає рішення під тиском. Ультиматуми, блокування не сприяють переговорам і рішенням. Пропозиції: розблокувати державні установи, вести переговори без ультиматумів, всі рішення Верховної Ради мають бути в конституційному і правовому полі. Конституційна реформа. Після судових процедур приступити до пошуку шляхів виходу із кризи.

Готовність Віктора Януковича на перерахування голосів у Донецькій, Луганській областях, на переголосування, на нові вибори.

МАТВІЄНКО А.С. Переголосування де? В цілому чи в Донешьку?

ЛИТВИН В.М. Та не в цілому, а в тих регіонах, де результати виборів суд визнає нелегітимними. Нові вибори. І пропозиція не йти на вибори ні Юшенку, ні Януковичу для того, щоб зберегти цілісність країни. Провести засідання Верховної Ради в повному складі за участю посередників. При обов'язковій умові зняття силового тиску. То ми проводили засідання для себе, а тепер для посередників покажемо, що ми готові до компромісу.

Віктор Ющенко. Треба чітко усвідомити проблему фальсифікації другого туру виборів. До першого туру виборів не може бути претензій, бо ніхто не заявляв. Тому мова повинна йти про повторне голосування, перерахування голосів нічого не дасть. 27 листопада Верховна Рада прийняла політичне рішення, рішення Верховного Суду дасть правову основу для дальших наших дій. Треба прийняти зміни в Законі про вибори щодо повторного переголосування. Ми сьогодні у фазі серйозної кризи.

Солана заявив, що якщо буде продовжуватися блокування державних установ, він перерве переговори і поїде з Києва. Він звернувся до Віктора Ющенка і сказав, що ви повинні взяти на себе зобов'язання не блокувати, інакше він не буде брати участь у переговорах.

Адамкус. Реальні пропозиції спікера, продовження протистояння ставить під загрозу життя країни, ми не можемо ігнорувати людей, ми не можемо ігнорувати інтереси країни.

Цімошевич. Спікер відкрив дорогу компромісу.

Янукович. Всі рішення, які пов'язані з порушеннями, потрібно відмінити і

увійти в правове русло.

Кубіш (ОБСЄ). Потрібно застосувати пакетний підхід. Потрібна політична реформа.

Солана. Наполягає на знятті блокади. Ми повинні працювати в цьому питанні з Росією, щоб мати добрі стосунки з Росією. Нам потрібно вже зараз буде докладати зусилля, в тому числі міжнародні, для того, щоб економічна ситуація в Україні нормалізувалася.

Далі знову говорить Адамкус.

Після того говорить Янукович. Він вважає неприпустимими тиск і погрози народним депутатам України.

І після того я вже далі не записував, бо втомився.

Потім підготували таку спільну заяву, всі її підписали. Ось підписи всіх цих людей. Ця заява у всіх у вас є.

Тому сьогодні з урахуванням цього всього нам потрібно домовитися.

МАРТИНЮК А.І. Нам треба домовитися про наші дії: що ми робимо, що ми починаємо реалізовувати, пункти спільної заяви, які мають безпосереднє відношення до Верховної Ради, безпосереднє відношення до нас. Щоб ми негайно приступили до роботи і з сьогоднішнього дня почали працювати у звичайному режимі.

СИМОНЕНКО П.М. Можна заяву? Ми на фракції обговорювали сьогодні і наполягаємо на тому: щоб, скажімо, вирішувати корінне питання, в тому числі і політичне, треба приймати політичну реформу. Це по-перше.

І, по-друге, треба приступити до реалізації всіх тих обіцянок, які надавали кандидати в президенти. Я пропоную розпочати з прийняття рішення, воно готове у нас, про відкликання військових з Іраку. Всі кандидати в Президенти пообіцяли відкликати наших військових з Іраку. Даваймо розпочнемо спільно у Верховній Раді реалізовувати програму по тому, щоб сприяти якраз вирішенню того, що підтримав народ України.

А розпочинати треба з політичної реформи, проголосувати 4180.

ПУСТОВОЙТЕНКО В.П. Політична реформа і розблокування роботи уряду.

ОСИКА С.Г. У нас же і в суботу ставилось питання про політичну реформу.

СИМОНЕНКО П.М. Даваймо так. Я запропонував те, що підтримали всі кандидати, даваймо тепер реалізовувати. Вони пообіцяли, поставили підписи, даваймо проголосуємо.

Надо голосовать. Все кандидаты выступали и говорили. Я хочу, чтобы они показали конкретно, на деле, что они обещали народу Украины.

22 ЛИСТОПАДА 2004 РОКУ

"ШТАБ ЮШЕНКА ОСКАРЖИТЬ В СУДІ РЕЗУЛЬТАТИ ВИБОРІВ У ДОНЕЦЬКІЙ ТА ЛУГАНСЬКІЙ ОБЛАСТЯХ"

На думку М.КАТЕРИНЧУКА, те, що відбувається в Донецьку, може вплинути на загальну ситуацію з виборами. Він розповів, що було складено дуже багато актів про порушення. М.КАТЕРИНЧУК зауважив, що скорш за все справджується сценарій, що доля виборів буде вирішуватися в суді або на вулиці. За даними джерела з ЦВК, в Донецьку оголосить підтримку В.ЯНУКОВИЧА на рівні 97%. Всього в Донецькій області близько 4 млн. виборців.

ШУФРИЧ Н.І. Кто словом, а кто - делом.

СИМОНЕНКО П.М. Так. Проект готовий. І я пропоную вирішувати якраз проблему зняття політичної кризи.

МОРОЗ О.О. Я підтримую пропозицію Петра Миколайовича не тільки тому, що це просто принципове питання, а й тому, що Президенту новому буде легше працювати, бо це рішення прийме Верховна Рада до його вступу на посаду. Тому мені здається, що це було б цілком логічним. Але це один із фрагментів тільки, тому треба звернутися до всіх фракцій, щоб вони підтримали цю позицію. Тоді новий Президент починає з чистого листа, не зобов'язаний ні перед ким у цьому відношенні.

Але є ключові моменти. Мені здається, що треба зараз прийняти рішення про тимчасову спеціальну комісію і вирішити питання про завершення виборів Президента. Тут є два підходи, я думаю, що думки тут можуть не сходитися: одна зводиться до того, що потрібно перевибори робити нові, вирішити питання компромісні, а інша зводиться до того, що перший тур визнати таким, що відбувся, а другий треба переголосувати. І одна, і друга думки мають право на існування. Але треба вирішити питання так, щоб підвести ризику під президентською кампанією, тому що фінал все одно буде зрозумілий хоч через три місяці, хоч через кілька днів чи через декілька тижнів. Треба завершити цю кампанію скоріше.

І друге питання: зміни до Закону "Про вибори Президента". Я знаю, що там два варіанти. Обидва прийняти, можна їх голосувати і разом зі змінами до Конституції, я підготував до того теж там варіанти змін на основі 4180, можна уже голосувати його, не змінюючи того, що там, повернути чинність нинішніх норм Конституції. Можна домовитися, а ці питання буде опрацьовувати тимчасова спеціальна комісія, а ми будемо - закон про вибори. Ну, це простіше питання - про вибори. Треба було б дати доручення і зібрати тимчасову спеціальну комісію, яка могла б запропонувати Верховній Раді друге питання - 4180. Але на сьогоднішній день потрібна згода керівників фракцій на те, щоб можна було б, наприклад, вийти на такі варіанти.

Ми проти суміщення посад депутата і міністра, і ми проти посилення функцій прокуратури. Вона не повинна брати на себе функції загального нагляду. Я не думаю, що це буде корисно для суспільства. А імперативний мандат треба було б залишити, щоб захистити депутатів від впливу зовнішнього.

От якщо на таких умовах будемо працювати, якщо це прийнятні пропозиції, було б ясно, що "за" члени фракцій, керівники фракцій, тоді нам, очевидно, доведеться зміни проголосувати. Але обов'язково передбачити, що ми разом з тим голосуємо в першому читанні, направляємо до Конституційного Суду проект змін до Конституції, який стосується місцевого самоврядування.

СИМОНЕНКО П.М. Повертаючись до 3-ого пункту, хочу сказати. Я не знаю, у нас суд - незалежна гілка влади, я не знаю, яке вони рішення приймуть. І чому ми зараз будемо створювати комісію? Я не знаю, що вони приймуть. У нас в законі не визначено, що ми в повторному другому турі проводимо повторне голосування.

Якщо вони визнають, що там фальсифікації, тоді рішення ЦВК повинно бути таке, що відмінити вибори і призначити повторні вибори. Це зрозуміло, і це за законом. Якщо у нас уже зміни в Закон "Про вибори Президента", то я тоді розумію, що це просто незалежно від рішення суду вноситься пропозиція таку поправку внести. Над чим зараз працювати? Якщо вже знаєте рішення суду, так ви

скажіть, яке буде рішення суду.

По-друге, я хотів би, і ще раз наполягаю: ми принципово, фракція комуністів, будемо наполягати, щоб проект 4180 зараз, якщо ми тільки втручаємося знову в це "тіло", яке вже пройшло експертизу в Конституційному Суді, ми знову відтягуємо це на кілька місяців, на кілька місяців відтягуємо політичну реформу. І вона тоді не відбудеться, вкотре на цьому наголошую.

Тому я закликаю, шановні, ми готові проголосувати в пакеті зміни до Закону "Про вибори Президента України" і політичну реформу, давайте проголосуємо в пакеті тоді, не чіпаючи "тіло" проекту 4180, бо це, я вважаю, що це навмисно просто буде зволікання з вирішенням цієї проблеми.

МОРОЗ О.О. Від рішення Верховного Суду робота нашої юридичної групи не залежить, тому що суд має перед собою той закон, який є. І він визнає те, що або вибори сфальсифіковані, або які не відбулися, але рішення обов'язково для Центральної виборчої комісії він надасть, а Центральна виборча комісія так само керуватиметься законом, який теж не стосується цих норм.

СИМОНЕНКО П.М. То вже зовсім інше питання. Тут написано зовсім інше в третьому пункті.

МОРОЗ О.О. Так от, в третьому пункті якраз і є - "для юридичного аналізу і внесення відповідних пропозицій".

СИМОНЕНКО П.М. На підставі рішень Верховного Суду. Я чому й питаю: якщо знаєте рішення суду, скажіть, будь ласка, і я буду знати.

МОРОЗ О.О. Я прошу, я не знаю його так само, як і ви.

ЛИТВИН В.М. Давайте таким чином, шановні колеги, давайте таким чином: я зараз розкажу, на чому прогнозувалося все це рішення. Воно стосувалося того, що будуть прийняті нові пропозиції. А все звелось до суперечки, до протистояння, це ви прекрасно знаєте, що малося на увазі. Сьогодні ми не знаємо, яке буде рішення Верховного Суду. І тут має рацію і Петро Миколайович в цьому плані, і Олександр Олександрович.

Питання в іншому, питання йшло про те (і було записано в тій пропозиції, яку внесла "Наша Україна"), що 19 числа провести переголосування. У мене таке питання: чому 19-ого, чому не 12-ого?

Тому зараз, не знаючи, яке буде рішення суду, треба створити групу людей, в яку включити представників сторін, ЦВК, Верховної Ради, які б сіли і прорахували різні варіанти, щоб бути готовими в зв'язку з тим, яке буде рішення суду. Суд будь-яке рішення прийме, він може зобов'язати ЦВК підтвердити те рішення, яке було, зоб-

22 ЛИСТОПАДА 2004 РОКУ

ХАРКІВСЬКА ПРАВОЗАХИСНА ГРУПА КОНСТАТУЄ ЗНАЧНІ ФАЛЬСИФІКАЦІЇ ГОЛОСУВАННЯ НА КОРИСТЬ ЯНУКОВИЧА

"Ми сьогодні зафіксували суцільні фальсифікації на користь В.ЯНУКОВИЧА", - заявив кореспонденту УНІАН співголова ХПГ Євген ЗАХАРОВ, коментуючи результати роботи правозахисників, повідомлень місцевих ЗМІ та штабів кандидатів.

Але водночас, сказав він, "цих фальсифікацій не вистачило, щоб зробити результати гіршими, ніж вони були у першому турі".

"Ми бачили особливо вороже ставлення до спостерегачів від В.ЮЩЕНКА, до членів комісій від "Нашої України", - сказав правозахисник. Попри все це він висловив переконання, що "В.ЮЩЕНКО переміг".

Діяльність Верховної Ради України

бов'язати ЦВК провести переголосування в окремих регіонах, може записати провести перерахунок голосів, може зобов'язати відмінити вибори і призначити нові вибори.

Тому треба зараз сісти і прорахувати, якщо рішення гіпотетичне, я умовно кажу, сьогодні буде Верховного Суду, засідає завтра Центральна виборча комісія, розглядає це рішення і потім скільки потрібно днів для підготовки до проведення акту виборів.

МАТВИЄНКО А.С. Та пораховано уже.

ЛИТВИН В.М. Анатолію Сергійовичу, у нас все пораховано, я розумію. Тому, перше, давайте зараз порахуємо, які треба пройти етапи. Рішення ЦВК. Після того треба рішення Верховної Ради України. Після того потрібно нам, я це хочу сказати як окрему пропозицію, що зараз зробити розрахунок і ввести пропозиції від фракцій щодо нового складу ЦВК. В залежності від кількісного складу фракцій треба виводити формулу і внести. Ну, це інша тема.

Скільки нам потрібно часу (день, дві години) на затвердження ЦВК, на проведення зборів ЦВК, на формування робочих органів ЦВК. Можливо, новий голова ЦВК і хто прийде почне трусити апарат. Чи не будуть?

Друге. Коли ми приймаємо у першому, другому, третьому читанні закон ментально під те рішення, яке буде прийнято Верховним Судом і ЦВК, і відповідно до цього вираховуємо створення дільничних комісій, повернення оргтехніки, телефонного зв'язку, комп'ютерного зв'язку, забезпечення всім необхідним, виділення фінансування і проплата, 90 мільйонів треба проплатити на заробітну плату. І друкування бюлетенів - скільки потрібно днів. Ще раз звірити списки виборців, щоб зняти моменти, і власне проведення переголосування.

Я б тому зараз не ставив би день, чи це 19-е, чи 21-е, порахував би консервативний, оптимістичний та реалістичний варіант. І тоді ми побачимо кількість днів, побачимо, що у нас виходить, а де треба "піджатися". І як це буде називатися - перевибори, повторні вибори, це вже питання друге. Треба зараз визначити, яка є оптимальна дата і виходити з реального. А так: взяли підняли палець, подивилися, повернули його туди-сюди і кажемо, що давайте проведемо голосування. Давайте не будемо смішити цим усіх. В іншому випадку те, що пропонується, - треба зараз просто оголосити Президента. Це перше, і всі з усім погодилися.

Напрацьовуються варіанти різних змін до закону про вибори або точніше, якщо ми зараз підемо таким шляхом, то це, по суті справи, буде новий варіант закону про вибори. Паралельно створення такої групи зараз, в якій повинні бути представлені з однієї і з іншої сторони. Ми домовились таким чином, що ми її створимо у Верховній Раді. Сказали, що вже є пропозиції щодо представників.

СИМОНЕНКО П.М. Тільки одна репліка, я прошу вибачення. Тільки щоб не виглядало так, що ми готуємо закон під конкретного кандидата. Ми готуємо закон під державу. А то, так скажемо, зараз одна думка тут пройшла, що ми закон будемо готувати під конкретних кандидатів.

ПИНЗЕНИК В.М. Що ви говорите?

СИМОНЕНКО П.М. Я про те якраз...

ПИНЗЕНИК В.М. Ну, що ви говорите?

ЛИТВИН В.М. Шановні колеги! Відносно створення зараз такої експертної групи, як записано тут, що дійшли згоди щодо створення експертної групи для термінологічного і юридичного аналізу і внесення відповідних пропозицій про

завершення виборів. Тут знайшли таку формулу - "про завершення". Я би сформулював, що ми будемо діяти відповідно до рішення Верховного Суду. Ми тут записали, що на підставі відповідного рішення Верховного Суду. Але щоб у запалі дискусії не забули і про відповідне рішення ЦВК. Для нас рішення ЦВК...

Треба таким чином запропонувати: сторони - по три чоловіки. Одного чоловіка від ЦВК, я думаю, який би сказав про технічні можливості. Не слід забувати і про те, що треба ж і по дільничних комісіях визначатись.

СИМОНЕНКО П.М. Якщо фальсифікацію визнали, то треба переглянути весь склад комісії.

МАРТИНЮК А.І. Треба спочатку посадити цих.

ЛИТВИН В.М. Друге. І від Верховної Ради я пропоную також - от голова Комітету з питань державного будівництва, але треба, мабуть, взяти ще по одному чоловіку, які представляли б різні сторони. Сформувати цю робочу групу.

СИМОНЕНКО П.М. Що мається на увазі під словом "сторони"? Фракції чи сторони?

ЛИТВИН В.М. Фракції, фракції.

СИМОНЕНКО П.М. Так і кажіть, бо сторони..., ви спочатку використовуєте, що, скажемо, два кандидати... Я, чому я і сказав: "У нас закони не під кандидатів в Президенти повинні готуватися".

(Йде загальна дискусія).

ЛИТВИН В.М. Давайте я зараз попрошу Адама Івановича, щоб чітко визначили по кількісному і по представницькому складу цієї групи.

Ми маємо цілу експертну групу затвердити, щоб вона негайно приступила до роботи, тобто до виконання поставлених завдань.

Далі ми домовились таким чином, що, і Президент дав добро, щоб зараз вираховували ми пропорції щодо пропорцій, які ми напрацювали до складу Центральної виборчої комісії. Зараз 450 депутатів у нас і 15 членів ЦВК розділити і потім сказати, скільки приблизно буде, може, там дві фракції об'єднуються.

ПУСТОВОЙТЕНКО В.П. Минулого разу розглядали і домовилися, що і до 30.

ЛИТВИН В.М. Я ж і кажу, що зараз треба прорахувати. 15 чоловік на 450 розділити, і тоді або дві фракції будуть вносити одну кандидатуру..., нехай домовляються між собою. А зараз я хотів би уже перерахувати з врахуванням тих змін, які сталися у складі фракцій. Зараз ми цю пропорцію визначимо, ви її отримаєте - і, будь ласка, узгоджуйте кандидатури. Але я просив би, щоб це були люди досвідчені.

СИМОНЕНКО П.М. Але ж ви говорили наполягати

22 Листопада 2004 року

КОМАНДА ЮЩЕНКА ЗВЕРНЕТЬСЯ ДО ЄВРОПАРЛАМЕНТУ, РАДИ ЄВРОПИ, ОБСЄ, ЄС І БІЛЬШОСТІ УРЯДІВ ТА ПАРЛАМЕНТІВ ЩОДО ПОРУШЕННЯ В УКРАЇНІ ПРАВА ГРОМАДЯН НА ВІЛЬНИЙ ВИБІР

"Вже до ранку 23-ого листопада команда кандидата на пост Президента України Віктора ЮЩЕНКА підготує звернення до Європарламенту, Ради Європи, ОБСЄ, ЄС і більшості урядів і парламентів, аби привернути увагу до значного порушення проведення виборів Президента України".

Про це В.ЮЩЕНКО повідомив вночі, звертаючись до українців та закордонних журналістів.

"Ми переконані, що зараз, як ніколи, міжнародна увага має бути прикута до президентських виборів в Україні, особливо до масштабу тотальної їх фальсифікації", - наголосив кандидат.

на чому, щоб ми також розуміли? ЦВК змінити не проблема, ми домовимося тут. А що ми хоть одного посадили того участкового комісії, который фальсифікував это?

ПИНЗЕНИК В.М. До чого це зараз?

СИМОНЕНКО П.М. А до того, що у людей повинна сформуватися довіра.

МАТВИЄНКО А.С. Так Верховний Суд ще ж не прийняв рішення.

СИМОНЕНКО П.М. Як і пропонували, чому не наполягаєте, щоб слідча комісія 27-ого прийняла це рішення. Давайте слідчу комісію терміново відправимо, нехай розслідують все це. Виконувати давайте те, що ми прийняли.

ЛИТВИН В.М. Шановні народні депутати! Справа в тому, що якщо фракція вважає, що ця людина працювала нормально, можна ж аргументувати ту позицію і можна сказати, що ця людина має працювати у Центральній виборчій комісії.

ПИНЗЕНИК В.М. Абсолютно правильно.

ЛИТВИН В.М. Це ж не означає, що тотально будуть замінені ці люди, але за умови, що будуть збережені пропорції, ось і весь алгоритм цієї проблеми, як будуть правильно вирішуватися відносно місцевих виборчих комісій. Я думаю, що ця проблема є, і Верховна Рада тут зможе прийняти рішення. Ми ж в законі не напишемо, що притягти до відповідальності депутатів, які забезпечували організацію виборів 21 числа.

МАТВИЄНКО А.С. Йде мова про формування дільничних і територіальних комісій. В законі ми це пропишемо.

ЛИТВИН В.М. Тобто, якщо ми домовилися із цим питанням, тоді зараз треба буде сформувати експертну групу, вона має працювати, взяти ті напрацювання, які є, але зробити, щоб було представництво усіх фракцій. І сторони щоб були представлені. Але будемо виходити з того, що рішення будуть приймати не сторони, а рішення буде приймати Верховна Рада України.

Просто подати; зараз треба виробити алгоритм, поки Адам Іванович розрахує оцю першу експертну групу. Друге - щодо фракцій, які мають дати кандидатури до ЦВК.

СИМОНЕНКО П.М. Володимире Михайловичу, відповідно до рішення від 27 числа давайте слідчу комісію створимо.

ЛИТВИН В.М. Це ніби як другий пункт.

СИМОНЕНКО П.М. Ну так давайте доручення тоді, бо не можна відривати одне від одного. Ми якось розглядаємо, ніби у нас таке було тільки в другому турі.

ЛИТВИН В.М. Я хотів сказати в кінці про виконання, взагалі про виконання постанови за 27 число.

Але у нас там записано, що з 1-ого по 3-є розглянути питання про політичну реформу. То або давайте ми знімемо ці питання, проголосуємо, або будемо щось вирішувати.

ОНИЩУК М.В. У мене є пропозиція.

ЛИТВИН В.М. Одну хвилиночку. Я закінчу всі пропозиції.

ОНИЩУК М.В. До складу робочої групи, просто у нас тут Комітет з питань державного будівництва і Комітет з питань правової політики.

ЛИТВИН В.М. Ну зараз Адам Іванович ознайомить керівників фракцій, підготує всі матеріали, тоді продовжимо нашу роботу. Давайте підемо в якомусь робочому ритмі і вийдемо на нормальне обговорення.

Друге. Підтримана була пропозиція про те, що ми будемо розглядати в пакеті три документи. Перше. Це зміни до Закону "Про вибори Президента України". Друге. 4180 - внесення змін до Конституції. І формування уряду.

В залежності від рішення Верховного Суду і напрошування різних варіантів по пункту третьому ми розглядаємо це питання і пишемо зміни до закону, до Конституції - 4180.

СИМОНЕНКО П.М. Чому це уряд у нас з'явився тут?

ПИНЗЕНИК В.М. Тому що відставка уряду відбулася.

СИМОНЕНКО П.М. Будь ласка, формуйте його, хто нам заважає? Чого це ми прив'язуємо уряд до голосування по законах? Уряд..., тільки голова затверджується уряду.

ЛИТВИН В.М. Шановні колеги!

СИМОНЕНКО П.М. Я прошу вибачення, але, Володимире Михайловичу, у нас нові політичні вимоги виставляються до того, як ми будемо голосувати 4180.

ЛИТВИН В.М. Ви не хочете вислухати, а починаєте кричати.

СИМОНЕНКО П.М. Та я не кричу, я просто обурююся тим, що відбувається.

ЛИТВИН В.М. Ви майте терпіння вислухати до кінця. Мова йде про те, що ми приймаємо, скажімо, зміни до закону, зміни до Закону "Про вибори Президента України", приймаємо 4180, а для цього треба, щоб сьогодні відбулося засідання тимчасової спеціальної комісії, вона підготувала ці закони.

МАТВИЄНКО А.С. Місцеве самоврядування.

СИМОНЕНКО П.М. Та він уже підготовлений.

ПИНЗЕНИК В.М. Петре Миколайовичу, заспокойтеся.

ЛИТВИН В.М. Кажуть співголови ТСК, що треба провести засідання, щоб ми формалізували цей акт.

І друге - домовилися (третє, точніше) з проблеми уряду. Всі ці зміни взаємопов'язані і вступають в дію одночасно. Президент, коли ми прийняли тільки закон 4180, Президент перед підписанням цього закону відправляє уряд у відставку. І відповідно до прийнятого закону про 4180 дає право сформувати уряд. Бо після того він не може відправити уряд у відставку і не підписує закон.

СИМОНЕНКО П.М. Давайте ми приймемо 4180, а потім будемо на підставі закону формувати все.

З МІСЦЯ. А ми ж говорили про пакет.

СИМОНЕНКО П.М. Ні, в пакеті голосувати - це одне, а логіка дій - це зовсім інше.

ЛИТВИН В.М. В пакеті приймається і підписується рішення. В пакеті воно не може голосуватися.

СИМОНЕНКО П.М. Ми ж не підписуємо рішення в

22 ЛИСТОПАДА 2004 РОКУ

ІНОЗЕМНІ СОЦІОЛОГИ ВІДЗНАЧАЮТЬ ВИСОКИЙ РІВЕНЬ ПРОВЕДЕННЯ, НЕУПЕРЕДЖЕНІСТЬ І ДОСТОВІРНІСТЬ НАЦІОНАЛЬНОГО ЕКЗИТ-ПОЛУ 2004

Коментуючи методологію і результати екзит-полу, заступник директора Аналітичного центру Юрія Левади (Росія) Олексій ГРАЖДАНКІН сказав: "Ми не знайшли ніяких серйозних помилок у роботі наших колег, робота виконана якісно, на рівні міжнародних стандартів, і результати цієї роботи мають відповідати дійсності, мають показати, якою мірою, яким чином населення України проголосувало на виборах Президента у другому турі".

пакеті, підписує Президент.

ЛИТВИН В.М. І таким чином, що зміни до закону, до Конституції і зміни до закону про вибори не можуть вступити, поки не буде підписаний той чи інший документ, бо немає довіри один до одного.

Такі постановки питання..., я це викладав, коли були всі посередники, і всі погодилися.

МАТВИЄНКО А.С. Так уряд не у відставці?

ЛИТВИН В.М. Це питання не до мене, це питання до Президента.

МАТВИЄНКО А.С. Немає такого питання. Якщо ви кажете, що він буде підписувати відставку... Уряд у відставці.

МАРТИНЮК А.І. Почитайте Конституцію.

ПИНЗЕНИК В.М. Почитайте і ви, Адаме Івановичу.

МАРТИНЮК А.І. Це не норма прямої дії.

ПИНЗЕНИК В.М. Це норма прямої дії.

МАРТИНЮК А.І. Повинен прем'єр подати Президенту заяву.

ПИНЗЕНИК В.М. Це коли за власним бажанням, Адаме Івановичу. Ніякої заяви не треба подавати.

ЛИТВИН В.М. Шановні колеги, я ще раз хочу сказати. Вчора була дискусія, де я сказав таку думку.

МАТВИЄНКО А.С. Уряд сьогодні у відставці.

ЛИТВИН В.М. Ну то сідайте, беріть і керуйте. Провозгласіть свого Президента, Прем'єра і Голову Верховної Ради і керуйте.

МАТВИЄНКО А.С. Вам доручено Верховною Радою...

ЛИТВИН В.М. Я ще раз хочу сказати, мені Верховною Радою нічого не доручено.

МАТВИЄНКО А.С. Почитайте вчорашню стенограму.

ЛИТВИН В.М. Я читаю, що там доручено. Я прекрасно знаю, це повністю антиконституційний пункт. Я про це сказав.

ПУСТОВОЙТЕНКО В.П. Шановні, заспокойтесь.

ЛИТВИН В.М. Я ще раз хочу сказати, я скажу таким чином: якщо оцінюють постанову від 27 листопада, це постанова, в якій дані політичні оцінки. І політичні оцінки не можна ні призупинити, ні спростувати. Все інше - це дії Президента України. Там, в постанові, записано (до речі, виконуйте) розблокувати всі установи. Чому ви не виконуєте?

МАТВИЄНКО А.С. Виконали.

ЛИТВИН В.М. Що ви виконали?

МАТВИЄНКО А.С. Розблокували.

ЛИТВИН В.М. Розблокували...

МАТВИЄНКО А.С. А вони взяли і не пішли.

ЛИТВИН В.М. Не треба демонструвати нахабство. Ми шукаємо компроміс, давайте його шукати.

МАТВИЄНКО А.С. Давайте народу служити. Всі.

ЛИТВИН В.М. Я не служу вам, я служу народу.

МАТВИЄНКО А.С. І я служу.

ЛИТВИН В.М. Другий момент, що стосується вчора прийнятого рішення Верховної Ради. Знову це питання виникло. Пункт 7, прийнятий Верховною Радою, я вважаю правильним. Якщо не правильний, оцінку передати в Конституційний Суд. Пункт 8 повністю антиконституційний і зобов'язати його викона-

ти, коли Президент не виконає і не продемонструє волю, це ви можете ввечері до нього піти і заставити привести туди народ, як ви кажете.

Тому, згідно Конституції і згідно закону, Президент відправляє уряд у відставку на 60 днів, виконує обов'язки той же уряд. Або він його визначить, або кого він визначить виконуючим обов'язки Прем'єра.

З МІСЦЯ. Правильно! Правильно!

ЛИТВИН В.М. Я що позицію доводжу до відома Президента, рішення підписане, воно сказане, але давайте рухатися далі, якщо ми всі, і в цьому є добра воля, сказали, що ми приймаємо зміни до Конституції, але, коли ми приймаємо зміни до Конституції і коли Президент їх підпише, то ми вже нічого не зможемо зробити. Згідно 4180 ми б приймали у тому варіанті, який є.

Тому постає два питання сьогодні: виконуючий обов'язки голови уряду і уряд, який виконує обов'язки. Але після того, коли ми приймаємо 4180, Президент повинен...

МАРТИНЮК А.І. Нічого він не повинен!

ПУСТОВОЙТЕНКО В.П. Ні, ні! Він подає кандидатуру Прем'єр-міністра.

ЛИТВИН В.М. Ні, він не подає.

З МІСЦЯ. Він пропонує.

ЛИТВИН В.М. Ми тоді формуємо і вносимо Президенту кандидатуру. Президент цю кандидатуру вносить до Верховної Ради, Верховна Рада приймає і разом з прем'єром ця вся коаліція формує весь склад уряду, за винятком тільки тих посад, які віднесені безпосередньо до Президента України. От і все.

З МІСЦЯ. Володимире Михайловичу, можна?

ЛИТВИН В.М. Так. Будь ласка. Зараз ми вже закінчуємо. Таким чином щодо цієї експертної групи, яку зараз формують з урахуванням ваших пропозицій, з урахуванням сторін, представника ЦВК (тут дуже важливо, щоб прописали технічні процедури), від Верховної Ради, від профільних комітетів, а також представників депутатських груп і фракцій. І опрацьовує закон в різних його варіантах, в залежності від того, яке може бути рішення Верховного суду, щоб ми вже були готові до нього.

МАРТИНЮК А.І. В першу чергу нам треба виробити рішення на рішення Верховного Суду, а потім - зміни до закону.

ЛИТВИН В.М. Друге. Це засідання тимчасової спеціальної комісії, яка повинна прийняти остаточні пропозиції з урахуванням того, щоб у нас була необхідна кількість голосів для того, щоб голосувати у Верховній Раді. Але з врахуванням того, що, якщо ми внесемо нові

22 Листопада 2004 року

ІНОЗЕМНІ СОЦІОЛОГИ ВІДЗНАЧАЮТЬ ВИСОКИЙ РІВЕНЬ ПРОВЕДЕННЯ НЕУПЕРЕДЖЕНОСТІ І ДОСТОВІРНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОГО ЕКЗИТ-ПОЛЮ-2004

У свою чергу, заступник директора Інституту порівняльних соціальних досліджень (Росія) Анна АНДРЕЄНKOVA зазначила, що команда міжнародних експертів спостерігала за тим, як протягом дня проходило опитування, а також кілька днів до цього за підготуванням до нього. "Я хочу сказати: те, що відбувалося цього разу, позитивно здивувало нас, тому що ми знаємо, наскільки важке і серйозне знадання стояло перед колегами в Україні... Ми розуміли, наскільки серйозною може стати проблема, якщо хоч якась найменша помилка буде в процедурі опитування, тому тут вирішувалася кожна деталь", - сказала соціолог.

А.АНДРЕЄНKOVA додала: "Робота, яку виконали наші колеги, може бути оцінена просто як колосальна, і я дуже рада, що в Україні є такі фахівці, які змогли провести таку роботу".

Діяльність Верховної Ради України

додаткові позиції і пункти, нам потрібно направити цей документ до Конституційного Суду. Ми можемо щось вилучити, залишити за старою Конституцією, дійшовши відповідної згоди.

(Йде загальна дискусія).

СИМОНЕНКО П.М. Минулого разу ми з цим вже розбиралися.

ЛИТВИН В.М. Якщо Верховна Рада залишає позицію ту чи іншу, яка є в чинній Конституції, то до Конституційного Суду не направляємо. Якщо Верховна Рада міняє і вносить якісь додаткові пропозиції, додаткові дати встановлює щодо введення в дію, цей документ повинен бути направлений у Конституційний Суд.

І тоді ми прапоемо, і виникає наступне питання. Чи є нам потреба зараз о 10-ій годині проводити засідання Верховної Ради України?

З МІСЦЯ. Немає.

МОРОЗ О.О. Можна відкрити і розказати про план.

(Йде загальна дискусія).

МОРОЗ О.О. По четвертому пункту, який є виключно справою парламенту, я пропоную визначитися так. Оскільки все правильно сказав Володимир Михайлович, і все узгоджується підписом Президента по цих законах, то треба зробити так. Зміни до Закону України "Про вибори Президента України" сьогодні розглянути о 12-ій годині. О 13-ій годині зібрати засідання членів спеціальної комісії, яка б формулювала цей процес, зробила висновок, і на підставі цього висновку тоді його розглядає Верховна Рада. Голосування по політреформі перенести на 16-у годину сьогодні. А формування складу уряду і Прем'єра за тією пропозицією, що підтвердили, перенести на завтра. Таким чином ми могли б сьогодні розглянути ці питання, проголосувати і відкрити дорогу для пошуку компромісу.

МАТВИЄНКО А.С. Це буде в сесійній залі?

МОРОЗ О.О. Звичайно.

МАТВИЄНКО А.С. ТСК зібрати щодо місцевого самоврядування.

ПИНЗЕНИК В.М. Я не хотів би, щоб у нас склалося враження... Бо у мене є таке відчуття, що йде гра, і є спроба просто затягнути процес врегулювання ситуації. Якщо ми будемо про Ірак говорити, чи про закон про воду, то нам нічого тут робити. Є пакет рішень, сьогодні Верховну Раду можна відкрити і закрити, у нас немає чого обговорювати, ми не можемо зараз голосувати ніякий інший закон. Але є кілька принципових питань, які ми в пакеті маємо узгодити. Їх не можна розривати. Це дата повторного голосування - тут я допускаю версію Верховного Суду.

МАРТИНЮК А.І. Які підстави?

ПИНЗЕНИК В.М. Адаме Івановичу, не коментуйте, будь ласка, разом з Петром Миколайовичем.

МАРТИНЮК А.І. Написано, то давайте.

ПИНЗЕНИК В.М. Я маю право сказати, а ви, будь ласка, слухайте.

МАРТИНЮК А.І. А хто ви такий, щоб вас слухати?!

ПИНЗЕНИК В.М. А ви хто такий? Я допускаю версію щодо рішення Верховного Суду, а ви не хочете слухати.

Друге - закон про вибори.

Третє - новий склад Центральної виборчої комісії.

Четверте - новий уряд. Формування уряду. Бо я вже чую прив'язку формуван-

ня нового уряду до закону про політреформу. Не допускайте ревізії прийнятого вчора рішення.

П'яте - політична реформа чи угода.

Робоча група, яка має бути створена, має в пакеті наробити всі ці пропозиції. Ми маємо вийти на узгоджену позицію. Ми вже демонстрували компроміс. І з точки зору того ми готові на повторне переголосування йти. Ми демонструємо компроміс і в політичній реформі. Ми маємо домовитись, що в пакеті вноситься на голосування. І сьогоднішній день ми маємо присвятити тому, щоб узгодити всі ці позиції. Ми мусимо їх узгодити.

Якщо ми спробуємо зараз виривати якесь питання, ми заведемо проблему в глухий кут і ми просто будемо блокувати вихід із цієї ситуації. І вимагаємо прийняти політичне рішення відносно пакету.

Далі, створити робочу групу, зробити наробку і не трактувати довільно політреформу. Ми готові підтримати політичну реформу, але у нас є певні застереження щодо строку введення і окремих статей. Я хотів би, щоб це було враховано.

СИМОНЕНКО П.М. Прошу вибачення, вчора Ющенко це підписував? Я до всіх звертаюся, оцей документ вчора підписував Ющенко чи ні? Підписував?

МАРТИНЮК А.І. І ще одне, щоб ви заспокоїлися, я зачитаю.

СИМОНЕНКО П.М. ...Квасневському, Солані пообіцяв.

МАРТИНЮК А.І. Я зачитаю 115 статтю Конституції, послухайте, будь ласка, бо тут дуже багато тлумачів Конституції.

115 стаття Конституції. "Прем'єр-міністр України зобов'язаний подати Президенту України заяву (зобов'язаний подати заяву, але він повинен її написати) про відставку Кабінету Міністрів України за рішенням Президента України, чи у випадку з прийняттям Верховною Радою України резолюції недовіри". Дійшло?

ПИНЗЕНИК В.М. Ви це все пояснить Віктору Януковичу, а не мені.

ЛИТВИН В.М. Будь ласка, зараз будемо виходити на рішення.

МАРТИНЮК А.І. Так він каже, що ні.

ШУРМА І.М. Володимире Михайловичу! Я думаю, що все йде конструктивно з вашого боку і не відпускайте ініціативу з ваших рук. Вчора на весь світ і по всіх каналах, який би не включили, було продемонстровано підпис усіх учасників цієї наради, усіх учасників, і кожний взяв зобов'язання виконувати. Тому, якщо говориться про 4-ий пункт, давайте його будемо читати так, як він тут написа-

22 ЛИСТОПАДА 2004 РОКУ

ІНОЗЕМНІ СОЦІОЛОГИ ВІДЗНАЧАЮТЬ ВИСОКИЙ РІВЕНЬ ПРОВЕДЕННЯ, НЕУПЕРЕДЖЕНІСТЬ І ДОСТОВІРНІСТЬ НАЦІОНАЛЬНОГО 'ЕКЗИТ-ПОЛУ-2004

Польський експерт-консультант компанії PBS (Польща) Мацей КОХАНОВІЧ підкреслив "високий професіоналізм дослідників і інтерв'юєрів, а також те, що політично вони були абсолютно неупереджені".

ВІДНОСИНИ МІЖ РОСІЄЮ І УКРАЇНОЮ КАРДИНАЛЬНО НЕ ЗМІНЯТЬСЯ ЗА БУДЬ-ЯКИХ РЕЗУЛЬТАТІВ ПРЕЗИДЕНТСЬКИХ ВИБОРІВ В УКРАЇНІ. ЗАЯВИВ ГЛАВА РАДИ ФЕДЕРАЦІЇ СЕРГІЙ МІРОНОВ

"Будь-який політик повинен буде спиратися на глибинне розуміння корисності нашої співпраці, і цей курс буде продовжений будь-яким керівником", - вважає спікер, допустивши, однак, що "якщо навіски можуть бути".

Діяльність Верховної Ради України

ний, - з внесенням змін до закону, внесенням змін в Конституцію чинну та формуванням уряду.

ПИНЗЕНИК В.М. На засадах Конституції.

(Йде загальна дискусія).

ЛИТВИН В.М. Шановні колеги, давайте вийдемо на практичне рішення. Шановні колеги, я вважаю, що у нас є всі підстави прийняти всі необхідні рішення після рішення Верховного Суду, коли ми напрацюємо документи, протягом двох днів.

Тому зараз нам треба перше, що зробити, це створити експертну чи робочу групу. Адам Іванович зараз за пропозиціями сторін, за пропозиціями ЦВК, поки що діючої, за пропозиціями профільних комітетів і за пропозиціями фракцій цю групу сформує, і ми тоді можемо зібратися і затвердити Погоджувальною радою склад цієї групи через півгодини, скажімо. Після того ця група сідає і напрацьовує варіанти змін до Закону "Про вибори Президента" з урахуванням можливих варіантів рішень, які прийме Верховний Суд України. Я поки що не беру варіант, що Верховний Суд України підтвердить, що все було чесно, я не беру цей варіант, тим більше там зрозуміло, які будуть дії.

Перший варіант, що він, може, приймає рішення про часткове переголосування, тобто це може один варіант бути.

Другий варіант. Про переголосування другого туру. Це другий варіант.

І третій варіант - нові вибори. Це третій варіант. Інших варіантів я поки що не бачу. Домовились?

Зараз треба, щоб ця робоча група сіла і опрацювала перше і головне - які технічні строки і технічні можливості по цих трьох варіантах. І потім підвели ризику. А після того дивилась, яка є політична атмосфера і політична доцільність, і знайти розумне правове політичне рішення. І після того напрацювати відповідні зміни до закону. Три варіанти треба зараз готувати, щоб ви були готові.

Конституційний Суд оголошує своє рішення. Верховний Суд, вибачте, Верховний Суд оголошує своє рішення. Коли він оголосить своє рішення, повинна відреагувати зразу ЦВК. Я думаю, що за цієї ситуації повинна відреагувати ЦВК та, яка є. Як тільки вона відреагує і приймає рішення, Верховна Рада повинна визначитися щодо дати, правильно? І відповідні закони прийняти. Тобто зробити розрахунки і вносити пропозиції по складу ЦВК. І ми після того, як тільки ЦВК прийме рішення, передаємо пропозиції Президенту, він офіційно їх нам дає. Ми приймаємо рішення по новому складу ЦВК. Новий склад ЦВК, застосовуючи фразу Олександра Олександровича, починає "обнюхуватися" і визначати, що йому діяти. Ми приймаємо зміни до закону, приймаємо зміни до Конституції, запрошуємо Президента, він пакетом підписує всі ці документи.

ПИНЗЕНИК В.М. Новий уряд.

ЛИТВИН В.М. Що?

ПИНЗЕНИК В.М. Новий уряд.

ЛИТВИН В.М. Новий уряд ми визначаємо.

ПИНЗЕНИК В.М. В пакеті, мається на увазі.

ЛИТВИН В.М. В пакеті, я ж говорю, новий уряд у пакеті. Президент це сказав. І вчора з цим погодилися. Тому нам треба зараз всім заспокоїтися і почати практичне напрацювання цих документів. Я думаю, що таким чином ми можемо вчинити, що зараз ви повинні підготувати і подати пропозиції Адаму Івановичу. Скажімо, о 12-ій годині ми б могли зустрітися тут, затвердити склад експе-

ртною чи робочою групи. Тоді ви отримаєте, мабуть, рознарядки, або зараз уже ви попередньо можете думати щодо пропорцій - 1 до 30 - по членах ЦВК. І вже домовлятися між собою.

І ми домовимося, що, скажімо, на завтра ви отримаєте кожен... Зараз, Адаме Івановичу, треба підрахувати, скільки кому з фракцій належить.

3 МІСЦЯ. Алгоритм.

ЛИТВИН В.М. Алгоритм який. На завтра дасте нам ці кандидатури, ми їх передаємо Президенту, щоб він був готовий внести нам так, як ми домовилися. Після 12-ої години експертна група чи робоча група, яку ми затверджуємо, приступає зразу до роботи з урахуванням тих пропозицій. І після 12-ої години є пропозиція скликати засідання тимчасової спеціальної комісії. От і все.

СИМОНЕНКО П.М. Мы все время обходим вопрос участковых, территориальных и окружных комиссий.

ЛИТВИН В.М. Це закон, тоді треба прийняти рішення.

СИМОНЕНКО П.М. Так, а тимчасова спеціальна комісія по розслідуванню? Давайте виконувати те, що 27-ого було створено. Фальсифікація відбувалася не в ЦВК, а ось там.

ЛИТВИН В.М. Шановні колеги! Давайте зараз ми тут домовимося, яку кандидатуру ми повинні запропонувати на голову тимчасової спеціальної комісії.

ПИНЗЕНИК В.М. У мене прохання. Не розривайте зараз проблему політичної реформи, не перекладайте її на тимчасову спеціальну комісію. Вона має політичне рішення тут узгодити. І це має бути єдина робоча група, яка узгоджує позицію, бо якщо ми виділимо питання політичної реформи в окремий блок питань, ми ніколи не дійдемо згоди. Вона має бути в одному місці зосереджена.

МОРОЗ О.О. Вікторе Михайловичу, тут все чітко написано. І я вважаю, що Закон "Про вибори Президента України" не треба прив'язувати до рішення суду і ЦВК, бо ми самі бачимо недоліки цього Закону. Проекти готові. І можна було б сьогодні о 12-ій розглядати зміни до Закону "Про вибори Президента України". Вони будуть виводитися в пакеті, але цю умову має забезпечити Президент своїми підписами. А предмет для розгляду є вже сьогодні. А в пакеті те, що для нас важливо, - це внесення змін до Конституції і формування уряду, бо тут в угоді написано, що на цих засадах формується уряд. Тобто фракції пропонують свої кандидатури, формується більшість і тому подібне. У Перехідних положеннях написано, як це все можна робити. Але це все так чи інакше треба розглядати. Голосується проект про зміни до Конституції в тому про-

22 ЛИСТОПАДА 2004 РОКУ

РОСІЯ ПРИЙМЕ "БУДЬ-ЯКИЙ
ВИБІР УКРАЇНСЬКИХ ВИ-
БОРЦІВ", ЗАЯВИЛА ПЕРШІЙ
ВІЦЕ-СПІКЕР ДЕРЖДУМИ
ЛЮБОВ СЛІСКА

За її словами, важливо, щоб "жодних непередбачуваних ситуацій в Україні не виникло". "Мені б хотілося, щоб усе було згідно із законом", - підкреслила Любов Сліска.

Коментуючи заяви кандидата від опозиції Віктора Ющенка про необхідність позачергового скликання Верховної Ради, Любов Сліска сказала, що українські парламентарії мають право прийняти таке рішення. "Разом з тим я б хотіла, щоб Віктор Ющенко утримувався від цих закликів", - додала вона.

Діяльність Верховної Ради України

екті, який Матвієнко пропонує щодо місцевого самоврядування.

СИМОНЕНКО П.М. Не може так бути, Олександр Олександровичу.

МОРОЗ О.О. Я ще раз повторюю, це те, що йде..., на першому етапі направляється до Конституційного Суду. Сьогодні можна було б на ранковому засіданні сформулювати цю експертну групу, яка буде працювати над законами про вибори. Дочекаємося рішення Верховного Суду, подивимось Конституцію, подивимось закони про вибори і так далі. Ми повинні назвати різні варіанти. І треба створити цю експертну групу, дати доручення, щоб вона сьогодні зібралася на 16-у годину і розглянула пропозиції.

МАТВИЄНКО А.С. Оскільки те, що ви доручили пану Мартинюку, дуже відповідально, пан Мартинюк представляє одну сторону, я пропоную, щоб там був співголова, бо у нас не буде роботи. Тоді буде дійсно якась організація роботи, якийсь паритет. А пан Мартинюк упереджений.

МАРТИНЮК А.І. А на підставі чого ви так думаєте?

З МІСЦЯ. Як одна з інших двох сторін, ми теж вважаємо, що Адам Іванович упереджений.

ЛИТВИН В.М. Шановні колеги! Рішення буде прийматися голосуванням. Там буде Анатолій Сергійович як голова Комітету з питань державного будівництва і голова Комітету з питань правової політики. Рішення буде прийматися голосуванням, а не буде прийматися рішення Адамом Івановичем.

МАТВИЄНКО А.С. Я знаю, як це буде.

ЛИТВИН В.М. Анатолію Сергійовичу, рішення вже автоматично у вас є перевагою у два голоси. І я прошу заспокоїтися.

Якщо Зінченко був би на роботі, Зінченко очолив би комісію. Повинен очолювати робочу групу один із заступників Голови Верховної Ради.

МОРОЗ О.О. Я, як член цієї робочої групи, хочу сказати, що в роботі ми завжди зважали на думку члена робочої групи.

МАТВИЄНКО А.С. Я це вже бачив.

ЛИТВИН В.М. Я просив би, шановні колеги, щоб ви шукали зараз злагоду, а не тиснули один на одного. Це тільки озлоблює сьогодні парламент.

ПУСТОВОЙТЕНКО В.П. Шановні колеги! Я щось підтримую, а щось - ні, але хотів би сказати наступне. Раз підписана угода, чи заява, спільна заява, нам треба діяти якраз в її руслі.

Перше, Володимире Михайловичу, я хотів би, щоб ви тоді відкрили сесію, зробили перерву, а ми б зібрали фракції і розглянули. Я підтримую повністю ваш план дій. Ми розглянемо зараз внесення змін до закону про вибори: роздали ще позавчора, але я практично нічого не бачив. Я вважаю, що зараз на фракціях треба це розглянути. Ми підтримуємо 4180 і подивимось кандидатури до тих робочих органів, про які ви сказали, і до складу ЦВК. Подивитися і здати свої пропозиції до Адама Івановича. А щодо формування уряду, я так розумію, що треба створити спеціальну комісію по його формуванню і структурі. І взагалі треба реалізувати спільну заяву.

З МІСЦЯ. Володимире Михайловичу! Мені здається, треба проголосувати, щоб наступний тиждень був пленарний.

ЛИТВИН В.М. Ми в будь-який момент, коли буде така ситуація, зберемо сесію.

ПИНЗЕНИК М.В. Я знову хочу привернути увагу, бо ми заговоримо тему, яка стала причиною конфлікту у суспільстві. І у нас небагато часу, я не бачу сен-

су... Потім, ми маємо зобов'язання протягом сьогоднішнього дня узгодити принципово політичні позиції. І не розривайте проблему, тому що є спроба вирвати окремо політичну реформу, де буде працювати ТСК.

Я ще раз хочу наголосити: ми демонструємо компроміс, готовність свою в пакеті домовленостей проголосувати за політичну реформу. Але причиною конфлікту стала не політична реформа, а те, що відбулося з виборами. То у мене є пропозиція: на політичному рівні робоча група має мати політичний характер, ми маємо досягнути політичних домовленостей.

Я вам знову нагадаю ці питання. Дата повторних виборів, плюс те, що може бути інше рішення суду. Друге. Закон про вибори, новий склад ЦВК, новий уряд. І не прив'язуйте його до Конституції, тому що ми повинні вийти на формулу узгоджених змін до Конституції. І п'яте - політична реформа. І це має узгодити та робоча група.

ТИМОШЕНКО Ю.В. Володимире Михайловичу, справа в тому, що ключове питання - це рішення Верховного Суду. І я думаю, що до рішення Верховного Суду взагалі ніякої "дурної роботи" робити не потрібно. Буде рішення суду, і в залежності від того, що він вирішить, будуть розгортатися події.

Тому я хочу сказати, щоб у нас не склалося такого враження, що, наприклад, наша фракція за те, щоб зараз змінити Конституцію і почати формувати на базі нової Конституції уряд. Ви прекрасно знаєте, що наша команда навіть якщо й буде голосувати за зміни до Конституції, то, умовно, з 1 січня 2006 року. Не раніше. І те, що ми зараз обговорюємо якісь дії, пов'язані з терміновим внесенням змін до Конституції, це просто взагалі ми відходимо далеко-далеко від тих компромісів, які нам потрібно знаходити.

Власне, рішення суду може бути різним. І я думаю, що уряд народної довіри мусить формуватися за ініціативою Віктора Андрійовича Юшенка, тому що він цю ініціативу вніс. І ЦВК, якщо буде формуватися, то не на такому принципі, як вона формувалася, де практично сформувалася продажна, злочинна ЦВК. Тому давайте ми не будемо зараз робити вигляд, що у нас в Україні немає людини, яка виграла Президентські вибори. Розумієте, якщо ми підемо цим хибним шляхом, то воно просто все абсолютно вийде не в конструктивну діяльність, яка буде підтримана нашими політичними силами.

СИМОНЕНКО П.М. Про злочинність..., я хочу нагадати, що злочинність тільки тоді можлива, коли є і друга сторона, яка дає мільйонні хабарі.

ШУФРИЧ Н.І. Шановні колеги! Я хочу сказати, що у

22 Листопада 2004 року

СПОСТЕРІГАЧІ ВІД ІНСТИТУТУ
КРАЇН СХІДНОЇ ЄВРОПИ ТА
СНД ВВАЖАЮТЬ ВИБОРИ В
УКРАЇНІ ЛЕГІТИМНИМИ І ТАКИ-
МИ, ЩО ВІДПОВІДАЮТЬ
МІЖНАРОДНОМУ ПРАВУ

Про це сьогодні повідомив представник місії Еміль ШЛЕЙМОВИЧ.

Серед порушень, які назвали представники місії, були масові порушення ідентифікації виборців під час отримання бюлетенів. На думку спостерігачів місії, це призводило до повторних голосувань і голосувань "мертвих душ". Е.ШЛЕЙМОВИЧ зазначив, що такі порушення відбувалися, здебільшого, на заході та у центрі України.

Діяльність Верховної Ради України

нас є зобов'язання не тільки перед певними політичними силами, які сьогодні присутні за цим столом як мінімум. Вчора, я так розумію, Володимире Михайловичу, що були взяті зобов'язання за всю нашу країну перед нашими міжнародними посередниками. Тому ми змушені підтримати те, що вчора було підписано, а саме - розглянути сьогодні можливості прийняття законів у трьох варіантах, і треба підготувати три варіанти.

Перший варіант. Це - вибори проводяться, повторний другий тур 19-26 грудня, або, мабуть, в січні, це в залежності від технічних можливостей.

Другий варіант. Це через 90 днів, у зв'язку з тим, якщо вибори не будуть визнані дійсними. Третій варіант, нам треба теж підготуватись, це якщо вибори визнають законними. Сьогодні суд може трактувати тільки ці три рішення.

Друге питання, воно більш просте, формально через ТСК проводимо законопроект 4180, рішення щодо постанови і його прийняття, про процедуру розгляду вже прийнято.

Третє. Треба визначити, хто кого запрошує взяти участь в коаліції.

(Йде загальна дискусія).

ЛИТВИН В.М. Давайте таким чином... Шановні колеги, давайте таким чином зараз домовимося, виходячи із того, що говорив Віктор Михайлович і інші. Я не бачу жодних розбіжностей.

Я пропоную, перше, щоб ви доручили мені, я проінформую Верховну Раду і сьогодні засідання відкрити і закрити. Предмету для розмови в сесійній залі у нас поки що немає. Це перший момент.

Другий момент. Створюємо групу і нехай вона працює. Зараз збереться, о 12-ій годині. І нехай вона працює над документами. Я не називаю, які документи можуть бути. Оскільки у нас терміни надзвичайно короткі і стислі, то після будь-якого рішення треба мати варіант, щоб ми зразу пішли в сесійну залу.

ПИНЗЕНИК В.М. Давайте узгодимо принцип формування.

ЛИТВИН В.М. Підождіть. Зараз про інше скажу, а потім ще зберемося і будемо принципи формувати. Ви ж не хочете слухати. Я ж сказав, принципи. По два представники, скажімо, від сторін. Далі. Представника потрібно запросити ЦВК, щоб він сказав, які є технічні можливості відповідно до процедури. І не говорити, яке там число, а просто прописати все це стисло, максимально, скільки треба днів, і тоді ми порахуємо і побачимо, яка буде дата. Потім почнемо домовлятися про час. Бо незалежно від того, що це буде - перевибори, голосування, повинен бути один і той же термін, надзвичайно стислий.

Від Верховної Ради треба визначити представників від депутатських груп і фракцій, і два представники - від Комітету профільного з правової політики, по одному, і з Комітету з питань державного будівництва. І ця група повинна сісти, взяти ті варіанти, які є, і почати з ними працювати.

ПИНЗЕНИК В.М. І всі питання, які я називав...

ЛИТВИН В.М. Підождіть. Ця група займається виключно виборчим процесом. Виключно.

Вікторе Михайловичу, ви послухайте до кінця, ну що ви...

Друге. У нас є тимчасова спеціальна комісія, є представники ваші в тимчасовій спеціальній комісії. Зараз зібрати тимчасову спеціальну комісію: одна фракція каже: "Я голосую за цей закон в тому варіанті, який є", друга фракція каже: "Мене турбує імперативний мандат", третя каже: "У мене право нагляду загального", четверта: "Мене турбує проблема часу введення в дію". І починають шукати компроміс.

Коли ця група відпрацює цей документ, там представники всі є, ми збираємося тут, члени Погоджувальної ради, і говоримо, і приймаємо рішення, бачимо – за кожний пункт є 300 голосів, чи є 200 голосів.

Після того ми, коли домовляємося в якому варіанті документ цей відпрацювали, поклали, він лежить.

Водночас пропозиція є про місцеве самоврядування. Давайте ми її проголосуємо, направимо в Конституційний Суд, нехай Конституційний Суд розглядає.

Після рішення Верховного Суду ми "тиснемо" на ЦВК (я вживаю цей термін), щоб вона тимчасово прийняла рішення те, яке буде рішенням Верховного Суду.

Після того ми почнемо розглядати разом три документи і виходимо на погоджене рішення. Що тут я неправильно сказав?

ПИНЗЕНИК В.М. Володимире Михайловичу, можна я ще раз озвучу позицію? У нас знову в центрі уваги постає політична реформа.

ЛИТВИН В.М. Яка політична реформа? Про що ви говорите?!

ПИНЗЕНИК В.М. Володимире Михайловичу, політична реформа. Технічні деталі, які стосуються, наприклад, імперативного мандату. Я вважаю чому їх технічними? Тому що ми дуже легко знайдемо там згоду.

Треба буде в один бік піти, чи в другий, я, наприклад, проти того, щоб виганяти депутата, але ми підемо тут на компроміс, і легко підемо. Є принципові питання, які стосуються якраз нинішньої кризи. Тому не відривайте питання конституційної реформи, щоб ця єдина робоча група узгодила цю позицію. А ТСК технічні питання завжди вирішить.

Але у нас є питання найбільш принципове. Володимире Михайловичу, ми говоримо про формування уряду на засадах нових змін до Конституції. А дехто трактує, що зараз вже має бути сформований уряд по тому принципу, який закладений в Конституції. Наш лідер цього не говорив.

ЛИТВИН В.М. Хто це таке говорив? Хто таке говорив, що на цих засадах?! Хто конкретно? Не треба якісь чутки видавати за політику. Сьогодні чутки, інсинуації, плітки перетворилися в політику.

Я ще раз хочу сказати, я пропоную нормальний шлях. Якщо ви не хочете цього нормального шляху, то тоді я не знаю, яке ми рішення приймемо, без Верховної Ради виборчий процес завершений не буде, і ви це прекрасно розумієте.

В іншому випадку треба просто приводити до присяги. Я пропоную нормальний цивілізований шлях: сідайте,

22 ЛИСТОПАДА 2004 РОКУ

МІСІЯ ОБСЄ ВИЗНАЛА, ЩО
ДРУГИЙ ТУР ВИБОРІВ ПРЕЗИ-
ДЕНТА УКРАЇНИ
НЕ ВІДПОВІДАВ ЄВРОПЕЙСЬ-
КИМ СТАНДАРТАМ

Про це представники місії заявили сьогодні на прес-конференції у Києві.

"Другий тур не відповідав багатьом принципам ОБСЄ та інших політичних інституцій", - заявив президент ПАРС у відставці та спеціальний координатор короткострокових спостережчів Брюс ДЖОРДЖ.

Він зазначив, що під час другого туру голосування спостерігалися такі ж негативні моменти, як і під час першого туру, зокрема, зловживання адміністративним ресурсом на користь одного з кандидатів - Прем'єр-міністра України Віктора ЯНУКОВИЧА. "Були численні докази того, що деякі громадяни, чий життя і добробут залежать від держави, були змушені отримувати і віддавати керівництву відкриті посвідчення", - зазначив Б.ДЖОРДЖ. Він підкреслив, що ці документи збиралися організовано, прямо на робочому місці.

Діяльність Верховної Ради України

напрацьовуйте варіанти завершення виборчої кампанії. Але не можна цій групі доручити займатися Конституцією. Але без рішення тут ми ніколи не будемо виносити це питання в сесійну залу. Якщо цікавить питання термінів, то ми будемо дискутувати з цього приводу. Я назвав один із прикладів, нехай кожна позиція, кожна сторона викладе, що вона буде голосувати за таких умов, і ТСК це розгляне. І скаже - якщо приймаємо такі умови, то повинні бути такі дії. Якщо приймаємо такі умови, тоді такі. Ми сіли тут і розібралися в цьому. Ніяка група цього не вирішить, якщо ми не вирішимо на Погоджувальній раді.

СИМОНЕНКО П.М. Володимире Михайловичу, можна? Криза політична. Причини кризи - фальсифікація виборів. Механізми вирішення цієї проблеми: ЦВК, Верховний Суд за законом. Правильно я кажу? Давайте чекати рішення Верховного Суду. Які нові умови можуть бути після того? Вчора Віктор Андрійович підписав і всьому світові показав. Ми не повинні ставити питання про те, чи відкривати чи не відкривати дорогу, ми розглядаємо проблему, яка вже кілька років обговорюється в суспільстві. Ще тоді не було і ніяких проблем відносно того, як завершаться вибори. Ющенко його підписав, цей документ.

ПИНЗЕНИК В.М. Ну що він говорить?!

СИМОНЕНКО П.М. Якщо у нас криза, так вона за законом вирішується зараз у Верховному Суді. От сидять юристи, нехай дадуть мені відповідь: закони у нас діють чи не діють? І скажіть тоді, що закони у нас не діють. Тоді я зрозумію вашу позицію.

ЛИТВИН В.М. Колеги, в чому проблема, скажіть, будь ласка?

(Йде загальна дискусія)

ЛИТВИН В.М. Шановні колеги, давайте таким чином зараз. Ми хочемо піти шляхом найменшого опору. Зараз закрити засідання і не відкривати його або працювати, розглядати інші законопроекти (я думаю, що це нереально зараз буде). Ми можемо закрити і чекати рішення Верховного Суду України. Одну хвилиночку. Я вам так пропоную, як Віктор Михайлович, - чекати рішення Верховного Суду. Тут, враховуючи тиск, враховуючи настрої, була пропозиція, цілком, вважаю, нормальна, що зараз почати готувати варіанти рішення щодо внесення змін до Закону "Про вибори Президента України". Водночас паралельно хай працює комісія по внесенню змін до Конституції України. Паралельно ми визначаємо свої кандидатури до Центральної виборчої комісії.

Я задекларував свою позицію. Або нехай Конституційний Суд відмінить постанову Верховної Ради України. Я це сказав. Все, що Верховна Рада могла, вона виконала.

А зараз ми почнемо формувати..., це все рівно, що формувати тіньовий Кабінет Міністрів. Не виконуються рішення одного уряду, не будуть виконуватись рішення і цього.

Тому зараз мова йде про паралельну підготовчу роботу. А після того, коли буде прийняте рішення Верховного Суду чи ЦВК, ми змушені будемо розглядати питання про внесення змін до Закону "Про вибори Президента України", але ми прекрасно розуміємо, що сьогодні треба буде це рішення прийняти у Верховній Раді, а для того, щоб знайти компроміс, потрібно розглянути питання про внесення змін до Конституції України. Які? Давайте зараз будемо шукати і напрацьовувати варіанти.

От і все, про що йдеться. Треба і зняти всі ці підозри, що хтось когось обманює, і прийнемо якісь рішення. Я просто не розумію недовіри, яка сьогодні демон-

струється, які ще можна пропонувати компроміси і йти на поступки, і заводити якийсь консенсус, якщо це розглядається як слабкість? Давайте будемо працювати так, як ми домовилися.

(Йде загальна дискусія).

СИМОНЕНКО П.М. Я вибачаюся. До того, що ви сказали, тут дехто відсутній був, я сказав, що ми фракцією прийняли рішення, що фракція контролює, і це акція буде, виконання зобов'язань, які взяли на себе кандидати в Президенти під час виборчої кампанії.

Я пропоную почати, це швидко ми проголосуємо, а це, що через комітет пройшло - рішення відкликати наші війська з Іраку. Ющенко про це офіційно заявляв, що він за відкликання, Янукович "за". Ющенко заявляв, що за відкликання. І ми також, тому я пропоную зараз розпочати виконання зобов'язання. І це швидко ми проголосуємо. Володимире Михайловичу, я прошу поставити сьогодні в порядок денний чи на 16-у годину, чи завтра на 10-у годину, щодо відкликання наших військ з Іраку.

(Йде загальна дискусія).

ЛИТВИН В.М. Я маю поінформувати народних депутатів: закрити засідання і завтра о 10-ій годині розпочинати роботу.

А сьогодні о 12-ій годині провести засідання Погоджувальної ради. Оскільки дуже багато людей, я пропоную провести на третьому поверсі.

Але повинні бути готові пропозиції до цієї експертної групи від кожної фракції. Від кількох комітетів треба визначити по одному чоловіку. Плюс по два чоловіки від сторін. О 12-ій годині.

Друге. Я прошу визначити час і дату проведення засідання ТСК.

Третє. Я прошу Олександра Олександровича, якщо ми підготувати своєрідну угоду, щоб ми були домовилися, щоб ми підписали цю угоду між собою, як ми будемо далі діяти, щоб у нас не виникало таких проблем, які постійно виникають. У нас кожен день змінюються правила гри.

ПИНЗЕНИК В.М. Можна допустити паралельно роботу тимчасової спеціальної комісії. Я тільки прошу одне, щоб робота цієї комісії була ув'язана на проблемі врегулювання політичної кризи. Фракція готова голосувати за політичну реформу, але в контексті регулювання політичної кризи. Тобто, якщо ми спробуємо розглядати, а завтра почуємо, що ми узгодили політичну реформу, а ми це не вирішили, ми тільки посилюємо конфлікт.

(Йде загальна дискусія).

ЛИТВИН В.М. Там ми домовились таким чином, на "Круглому столі", що підписи і ті рішення, які будуть

22 ЛИСТОПАДА 2004 РОКУ

МІСІЯ ПАРЕ ВВАЖАЄ, ЩО РЕЗУЛЬТАТИ ДРУГОГО ТУРУ ПРЕЗИДЕНТСЬКИХ ВИБОРІВ МАЮТЬ БУТИ ВІДКРИТИМИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ ГРОМАДСЬКОСТІ

Про це йдеться у заяві місії спостерігачів, оприлюдненій сьогодні на прес-конференції у Києві головою делегації ПАРЕ Доросом ХРИСТОДУЛІДЕСОМ.

"Результати виборів мають бути передані громадськості для вивчення на всіх рівнях", - сказав він.

Голова місії спостерігачів ПАРЕ зазначив, що вивченню мають підлягати не лише кінцеві результати, оприлюднені ЦВК, але й усі протоколи дільничних і територіальних виборчих комісій.

прийняті, вони будуть взаємозв'язані, що не може одне рішення вступити в силу без вступу в дію іншого рішення, бо у нас немає недовіри і ми повинні йти саме таким шляхом. Оце й уся ситуація.

ШУФРИЧ Н.І. Одне зауваження, Володимире Михайловичу, які комітети задіяні, щоб ми знали?

ЛИТВИН В.М. З правової політики і державного будівництва.

ШУФРИЧ Н.І. Два комітети?

ЛИТВИН В.М. Все, пішли на сесію.

(На цьому стенографування засідання припиняється).

**ЗАСІДАННЯ ПОГОДЖУВАЛЬНОЇ РАДИ
КЕРІВНИКІВ ФРАКЦІЙ І ГРУП
ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ**

2 грудня 2004 року, 12:00

ЛИТВИН В.М. Добрий день! Розпочинаємо засідання. Я просив би, щоб і позафракційні також рекомендували представника. У нас кількість позафракційних росте, і нам треба приймати консолідоване рішення.

ВОЛКОВ О.М. Ви знаєте, вони ростуть, як гриби. Вчора зібрали 11 чоловік, а сьогодні вже 26.

ЛИТВИН В.М. Ми домовлялись, що будуть запропоновані кандидатури до експертної групи. І також ми домовлялись, що обговорюємо кандидатуру на посаду голови спеціальної слідчої комісії для реалізації одного з пунктів рішення, яке ми прийняли 22 листопада. Давайте кандидатури.

(Іде загальна дискусія)

МАРТИНЮК А.І. Ну, давайте, якщо готові, хай називають.

ЛИТВИН В.М. По експертній групі давайте, будь ласка, свої кандидатури.

МАРТИНЮК А.І. "Регіони України" готові? Соціалісти? Дали. Соціал-демократи? А? Зараз, зараз. Засєх Володимир, так. "Трудова Україна"? Нощенко. Да, це в експертну групу.

З ЗАЛУ. Слабенко, "Центр".

МАРТИНЮК А.І. Слабенко, так.

З ЗАЛУ. "Союз" - Солошенко Микола Павлович.

МАРТИНЮК А.І. Слабенко, Солошенко, да? Да, Солошенко. Так, "Наша Україна", БЮТ, "Регіони". "Єдина Україна"?

З ЗАЛУ. Дем'юхін.

МАРТИНЮК А.І. Дем'юхін. НАПУ?

З ЗАЛУ. Касьянов.

МАРТИНЮК А.І. Касьянов. "Демініціативи"? Бандурка. Так, Комітет правової політики щось дали, да? Беспалий.

БЕСПАЛИЙ Б.Я. Від профільного комітету - Матвієнко.

МАРТИНЮК А.І. Матвієнко, да? Матвієнко. А правової політики немає, і рішення немає.

ЛИТВИН В.М. Я тут не можу зрозуміти: Мокроусов, Чорновіл, Раханський, Ключковський, це з якого комітету?

МАРТИНЮК А.І. Правової політики.

БЕСПАЛИЙ Б.Я. Володимире Михайловичу, це від комітету другого, який займається виборами, Матвієнко - державного будівництва і місцевого самоврядування. Де-

22 ЛИСТОПАДА 2004 РОКУ

**СЕНАТОР ЛУГАР ВВАЖАЄ, ЩО
КУЧМА МАЄ ВЖИТИ ДІЙ ДЛЯ
ПОКРАЩЕННЯ РЕПУТАЦІЇ
УКРАЇНИ ТА ЛЕГІТИМНОСТІ
ІНСТИТУТУ ПРЕЗИДЕНТСТВА**

Голова Комітету Сенату США з міжнародних відносин, представник президента США на другому турі президентських виборів в Україні Річард ЛУГАР вважає, що Президент України Леонід КУЧМА має вжити дій на користь репутації України та легітимності інституту президентства.

Про це Р.ЛУГАР сказав сьогодні на прес-конференції у Києві.

"Вважаю, що лідери, з якими я зустрічаюся в Україні, насамперед Президент, мають проявити ініціативу і вжити дій на користь репутації країни, легітимності інституту президентства України", - сказав він.

Діяльність Верховної Ради України

сять голосів за Матвієнка представляю.

ЛИТВИН В.М. Тут написано 10 з 19-ти.

МАРТИНЮК А.І. Але ж ті десять?

МУСІЯКА В.Л. Володимире Михайловичу, правової політики - Мусіяка.

МАРТИНЮК А.І. Мусіяка, да? Вікторе Лаврентійовичу, це комітет вирішив?

ЛИТВИН В.М. З ЦВК я не встиг переговорити, Ківалова я не знайшов. Ну, зараз ми знайдемо.

МАРТИНЮК А.І. Значить, "Наша Україна", "Регіони" і БЮТ залишилися. І від фракції - Вернидубов.

ЛИТВИН В.М. Від Юшенка ще треба.

МАРТИНЮК А.І. Значить, у нас шість. Да, я зачитаю.

ВОЛКОВ О.М. А позафракційні?

ЛИТВИН В.М. Зараз, одну хвилиночку.

МАРТИНЮК А.І. Поки що давайте позафракційні, вони мають право, абсолютно, як то кажуть, правильне, але тільки тоді... Їх зараз скільки є? 26. Коли мінімум 13 підписів є на підтримку того чи іншого, будь ласка, немає питань, але треба, щоб це було рішення дійсно позафракційних. Підписами, чи як там.

ЛИТВИН В.М. Давайте таким чином, я прошу вас: ви з позафракційними зустріньтеся, поговоріть з ними. Якщо вони там приймуть таке рішення, чи то протокол, чи...

МАРТИНЮК А.І. Голоси, тут немає питань.

ВОЛКОВ О.М. Немає питань. Тоді я просив би, Володимире Михайловичу, якщо є така можливість..., вони готові, але треба, щоб хтось був ініціатором. Може, ви? Зберіть їх, будь ласка, і вони висловлять свою думку.

ЛИТВИН В.М. Очевидно, завтра зробимо, бо сьогодні ж вже немає депутатів. Завтра, під час перерви.

ВОЛКОВ О.М. Тоді, будь ласка, залиште одне місце за позафракційними.

ЛИТВИН В.М. Гаразд, домовилися.

Від Комітету з питань державного будівництва - Матвієнко, так я розумію? Так. А від правової політики? Мусіяка. Все тоді.

МАРТИНЮК А.І. Ось, маємо зараз поки що: "Наша Україна" - немає представника, на жаль, поки що. "Регіони України" - Вернидубов. Комуністи - Пономаренко. Соціал-демократи - Шурма. "Трудова Україна" - Ношенко. Соціалісти - Мельничук. Від БЮТ немає. "Союз" - Солошенко. "Єдина Україна" - Дем'юхін. НАПУ, або Народна аграрна партія - Касьянов. "Демініціативи" - Бандурка. "Центр" - Слабенко. НДП - Онішук. Від позафракційних залишається квота. Комітет правової політики - Мусіяка. Комітет державного будівництва - Матвієнко. Залишається вакансія від ЦВК; від Януковича - Чорновіл, Заєць Володимир і від Юшенка також ще немає.

ЛИТВИН В.М. Від Юшенка... Мені вчора говорив Плюш уже ввечері, коли закінчилося, він називав мені Катеринчука і Зварича, але треба щоб вони офіційно дали.

МАРТИНЮК А.І. Ну, так хай дадуть.

Нам треба на виконання рішення Верховного Суду внести свої законодавчі пропозиції.

ЛИТВИН В.М. Давайте таким чином, шановні колеги: ще раз домовимося, які ми даємо доручення і повноваження експертній групі. Експертна група зараз,

за участю представника ЦВК, проаналізує технічний процес проведення акту виборів Президента України, я називаю це так. В залежності від рішення Верховного Суду, ми будемо виходити на даліші дії. Після того опрацюємо різні варіанти з внесенням змін до Закону "Про вибори Президента України" з тим, щоб ми могли оперативіно після рішення Верховного Суду і, відповідно, рішення ЦВК діяти або не діяти, якщо буде рішення таке, яке залишає в силі рішення ЦВК. Ось і все.

Так, Адаме Івановичу, тоді я просив би дати представників. Якщо ні, то немає представників всіх сторін, немає сенсу починати цю роботу взагалі. Я так розумію. Я маю на увазі із боку "Нашої України".

З цим питанням ми завершили, ніяких нема проблем. Я тоді просив би Адама Івановича організувати роботу цієї експертної групи.

Тепер друге питання - відносно голови тимчасової слідчої комісії. Коли будемо мати голову, уже під це сформуємо, під голову сформуємо, власне, комісію.

МАРТИНЮК А.І. Олександр Олександровичу, а "Наша Україна" і БЮТ не в курсі? Зараз прийдуть? Для того, щоб вони брали участь.

ЛИТВИН В.М. Ну, це вже звичка, що повинні всі чекати.

МАРТИНЮК А.І. Ну, так вони ж привчають нас так до майбутнього світлого.

ЛИТВИН В.М. Так, будь ласка, які кандидатури? Ну, запропонуйте (ви всіх же народних депутатів добре знаєте) людину, яка буде виходити лише із об'єктивності.

МОРОЗ О.О. Я пропоную Мусіяку.

ЛИТВИН В.М. А може Оніщук?

(Іде загальна дискусія).

З ЗАЛУ. Пропоную Карнауха.

МАРТИНЮК А.І. Це 226 голосів нам треба на кандидатуру, але ж бажано консенсусом.

ЛИТВИН В.М. Давайте ще, шановні колеги, давайте штурм, нас 450 депутатів, перебрати, може, вибрати ж одного на Комісію.

З ЗАЛУ. За Оніщука.

ГОЛОВА. Є заперечення у "Регіонів". Нам треба ще ж консенсус знайти. Я вважав, щоб Микола Васильович, був би хороший...

(Шум у залі).

МАРТИНЮК А.І. Ні, Мішуро очолоє вже комісію по грантах.

З ЗАЛУ. Сінченко, Сінченко.

МАРТИНЮК А.І. Він очолоє комісію по зброї.

ЛИТВИН В.М. А погодиться Сінченко?

22 ЛИСТОПАДА 2004 РОКУ

"МІЖНАРОДНА ОРГАНІЗАЦІЯ
"ЗА СПРАВЕДЛИВІ ВИБОРИ"
ВВАЖАЄ ВИБОРИ В УКРАЇНІ
ЛЕГІТИМНИМИ"

Про це сьогодні повідомив офіційний спостерігач від цієї організації, депутат Держдуми Російської Федерації Володимир ЖИДКІХ.

Він заявив, що вибори в Україні відбулись і спостерігані задоволені деякими результатами другого туру виборів, зокрема, якою виборців.

Діяльність Верховної Ради України

СИМОНЕНКО П.М. Я думаю, погодиться.

ЛИТВИН В.М. Сінченко ні у кого не викликає застережень? Сінченко із фракції комуністів, людина, яка стоїть на об'єктивних позиціях. Ну, давайте другу кандидатуру, давайте тільки не "ні", а давайте кандидатуру. Будь ласка, наступна кандидатура.

МАРТИНЮК А.І. Давайте від аграрників. Назвіть від аграрників, вони ніби не брали участь у виборах.

(Шум у залі).

МАРТИНЮК А.І. Я б Гапочку запропонував.

ЛИТВИН В.М. Губського, мабуть.

З ЗАЛУ. Кирилова.

МАРТИНЮК А.І. Давайте Потебенька, точно. Дійсно, Потебенько ні на чийй стороні не грав.

З ЗАЛУ. Кирилова давайте.

(Шум у залі).

ЛИТВИН В.М. Будь ласка, Олександр Олександровичу.

МОРОЗ О.О. У мене є пропозиція така. Ну, Потебенько занадто відома фігура, щоб вона не могла перекося якийсь зробити у роботі комісії.

МАРТИНЮК А.І. Зато досвід який.

МОРОЗ О.О. Давайте Кирилова. Нехай працює, людина об'єктивна. Я, наприклад, близько не знайомий з ним, не знаю його позицію, але бачу, що він просто порядний чоловік.

ЛИТВИН В.М. Я ставлю на голосування.

БЕСПАЛИЙ Б.Я. Від "Нашої України" навряд чи буде кандидатура пана Кирилова прийнятна, тому що і в дебатах, і від Луганська він все-таки є довіреною особою одного з кандидатів.

МАРТИНЮК А.І. Зате як володіє українською мовою.

БЕСПАЛИЙ Б.Я. Я думаю, "Нашу Україну" це не влаштує. Я так думаю. Але ми повинні це обговорити. Тобто в його дебатах він діяв, як довірена особа одного з кандидатів. Це не є об'єктивна кандидатура. Це очевидно.

МАРТИНЮК А.І. Тягнибок.

(Шум у залі).

(Йде загальна дискусія).

БЕСПАЛИЙ Б.Я. Якщо фракція "Регіонів" має право відводу... Я думаю, фракція більш чисельна - "Наша Україна" - також повинна погоджувати кандидатуру. Я не представляю тут зараз фракцію.

Прийшов Роман Михайлович, давайте введемо його в курс справи. Але я думаю, що без позиції "Нашої України" не можна погоджувати, ігноруючи позицію нашої фракції. Це буде неправильно. І я думаю, що ця кандидатура є проблематичною для нашої фракції на голову спеціальної слідчої комісії.

ЛИТВИН В.М. Давайте інші. Я кандидатури, що ви пропонували, записую. Шановні колеги, жити у суспільстві і бути вільним від суспільства - це практично неможливо. Але коли ми сформуємо склад комісії, голова буде виконувати волю комісії. Якщо будуть якісь застереження, будуть документи, матеріали, то відмахнутися від них буде неможливо.

Зварич, будь ласка.

ЗВАРИЧ Р.М. Шановний Володимире Михайловичу, шановні колеги. "Наша Україна" присутня на цьому засіданні. Я хотів би сказати, я зрозумів про що

йде мова. Я думаю, що не обов'язково нам визначити голову комісії в постанові, в якій визначається її склад. Привертаю увагу до того, що в Регламенті дуже чітко визначено, що тимчасова слідча комісія формується відповідно до пропорційної квоти, яка належить кожній фракції у тій комісії. І тому немає жодних регламентних перепон для того, щоб комісія сама визначилася із головою цієї комісії.

І це буде відповідати тоді дійсно пропорційному підходу. Тобто якщо більшість членів комісії на одній кандидатурі зупиняється, то вона, звичайно, буде мати підтримку в сесійному залі, та ж сама кандидатура. Тому я би пропонував визначитись із принципом формування складу комісії, додержуючись принципів формування комісії такого характеру, який визначений Регламентом, і віддати самій комісії можливість визначитись із головою такої комісії.

ЛИТВИН В.М. Це дуже гарна пропозиція, Романе Михайловичу, але ми сьогодні діємо у політичному полі. Якби ми посидалися лише на правову базу, ми не прийняли б жодного рішення. І давайте зараз ми будемо виходити із політичної ситуації, бо у нас, коли вигідно, посиляються на закон, коли невигідно - на політичну доцільність. І ми визначимо або закриємо цю тему і скажемо, що ми не виконуємо постанови Верховної Ради, які приймаємо, або визначимось зараз щодо кандидатури, а потім сформуємо її склад пропорційно, відповідно до вимог документів. Бо якщо у нас не буде згоди на те, щоб людина очолила цю комісію, то не дадуть представників в цю комісію, вона не буде діяти. Я розумію це так. Тому нам треба знайти зараз рішення тут. І ми зараз давайте ще раз поспробуємо: кандидатури поставимо на рейтингове голосування і потім визначимось. Бо так завжди буде когось не влаштовувати щось. Будь ласка.

МОРОЗ О.О. У мене, скажемо так, непрості взаємини у фракції з Миколою Карнаухом, він не член партії і займає інколи окрему свою позицію, але людина об'єктивна, багато працював над прийняттям Конституції, Раїса Василівна пам'ятає, в комісію входив у робочу. Людина послідовна, юрист. Раїса Василівна, я б вас запропонував, але я знаю, що ви не пройдете, тому я і не пропоную. Подивіться його. А так Микола Васильович підходить. Давайте Миколу Васильовича будемо рекомендувати, хай працює.

ЛИТВИН В.М. Так, ще які кандидатури? Давайте, набираємо, зараз ми проведемо рейтингове голосування.

Що? Я записав: Кирилов, Потебенько, Оніщук, Мусіяка. Ті прізвища, які звучали тут і які викликали застереження незначної частини. Давайте ще якісь інші кан-

22 Листопада 2004 року

РОЗРИВ ЗА РЕЗУЛЬТАТАМИ ГОЛОСУВАННЯ МІЖ ЯНУКОВИЧЕМ І ОЦЕНКОМ ЗА ЄВРОАТЛАНТИЧНИМИ СТАНДАРТАМИ ДОСИТЬ ВЕЛИКИЙ, ВВАЖАЄ ГОЛОВА КОМІТЕТУ ДЕРЖДУМИ РФ У СПРАВАХ СНД І ЗВ'ЯЗКІВ ІЗ СПІВВІТЧИЗНИКАМИ АНДРІЙ КОКОШИН

Коментуючи сьогодні на пресконференції дані ЦВК України про результати підрахунку голосів у другому турі президентських виборів на 15-ту годину за київським часом, він підкреслив, що тільки ЦВК має право оповіщати підсумки виборів. Зведення екзит-полів, на його думку, не відповідає дійсності. Це, сказав він, підтверджують і багато міжнародних спостерігачів.

Андрій Кокошин як спостерігач від СНД був присутній на першому і другому турах президентських виборів в Україні. За його словами, з технічного боку другий тур був підготовлений значно краще. Велика кількість зауважень спостерігачів від СНД були усунені. Але, відзначив Андрій Кокошин, були й серйозні порушення. Найтривожніше, підкреслив він, що з боку опозиції були заклики до громадянської непокорі. За його словами, опозиція з самого початку заявляла про це, якщо результати виборів її не задовольняли. "Таке не вписується ні в які рамки правового поля і міжнародних стандартів", - сказав Андрій Кокошин. За його словами, це відзначали і спостерігачі від СНД та інших країн, зокрема Ізраїлю.

Діяльність Верховної Ради України

дидатури. Сінченко, да?

МАРТИНЮК А.І. Поки ви думаєте, я зачитаю вам статтю 4.6.2. Регламенту. А це тимчасові, спеціальні... Ну, вони - тимчасові, спеціальні і слідчі - вони приблизно ж по одному і тому ж.

Постанова Верховної Ради про створення тимчасової спеціальної комісії повинна визначати назву комісії, завдання комісії, кількісний склад комісії, обраного Верховною Радою голову, співголову комісії. Тобто тут якраз Регламент передбачає. Ми інколи йдемо про те, що створюємо комісії, а потім комісія обирає. Але Регламент передбачає, що Верховна Рада обирає голову комісії.

ЛИТВИН В.М. Так, які ще є кандидатури? Тепер прошу уваги, шановні колеги. Хто там буде рахувати? В нас у Адама Івановича добре це виходить. Ну, давайте кандидатури, Раїсо Василівно, давайте. Як зараз ми проголосуємо рейтинг, то підтримаємо. Давайте. Ми вже думали, Раїсо Василівно, ми сьогодні зранку вже домовилися.

Значить так: Кирилов, Потебенько, Оніщук, Мусіяка, Сінченко. Називайте інші кандидатури.

Так, Оніщук я назвав. Я назвав: Кирилов, Потебенько, Оніщук, Мусіяка, Сінченко.

Давайте ще кандидатури. Ми домовилися вранці, що о 12-ій годині ми зберемося і будемо визначатися щодо кандидатур.

З ЗАЛУ. Пропоную Толочка.

ЛИТВИН В.М. В мене виникає питання: чи Толочко захоче. Академік, я не думаю, що буде працювати головою слідчої комісії.

З ЗАЛУ. Є пропозиція - Деркач Андрій.

ЛИТВИН В.М. Давайте, будь ласка, ще.

У нас же є люди, всі талановиті - 450. Ну вже сказали, що Деркач.

МАРТИНЮК А.І. Може, від Аграрної партії когось запропонують? Хто там у вас є?

ЛИТВИН В.М. Ну, там нема такої людини, яка б юристом була, займалася цим питанням.

МАРТИНЮК А.І. Так аграрники - широкопрофільні люди, вони все повинні вміти.

ЛИТВИН В.М. Нема. Ну кого? Козловського?

МАРТИНЮК А.І. Козловського... Ні, от Шершуна давайте. Микола Шершун.

З ЗАЛУ. Це хто?

МАРТИНЮК А.І. Це з Аграрної партії.

ЛИТВИН В.М. Він не захоче. Микола Васильович погодиться чи ні?

З ЗАЛУ. Ні.

З ЗАЛУ. Пропоную Олуйка.

МАРТИНЮК А.І. От Пустовойтенко найкраще справився би з цим. А чому бі ні?

ЛИТВИН В.М. Так, шановні колеги, давайте кандидатури ще.

ПУСТОВОЙТЕНКО В.П. Олуйка.

ЛИТВИН В.М. Я записав Олуйка.

ПУСТОВОЙТЕНКО В.П. Підтримайте Олуйка.

ЛИТВИН В.М. Та я записав все, тобто підводимо ризику. Зараз зачитаю список. Запишіть для себе список весь. От ми пройдемо, хто більше вибере, та й бу-

демо голосувати. Інакше, я думаю, нічого це не влаштує. Пишіть прізвища.

Кирилов, Потебенько, Оніщук, Мусіяка, Сінченко, Деркач Андрій і Олуйко.

Карнаух. Запишемо - Карнаух.

Так, давайте, три хвилини між собою проведіть перемовини, і зараз будемо ставити на голосування. А ми починаємо поки проект політичної угоди, яку пропонує Олександр Олександрович.

Так. Ну, ми рейтинг пройдемо, ми пройдемо по рейтинговому голосуванню. Хто найбільшу дістане підтримку, того будемо пропонувати на Верховній Раді України.

МАРТИНЮК А.І. Кожна фракція за кого хоче, за того і голосує, за всіх - так за всіх, за двох - за двох.

ПУСТОВОЙТЕНКО В.П. Хто набере більше, той і буде.

ЛИТВИН В.М. І голосує тільки один представник фракції.

МАРТИНЮК А.І. Не має значення, скільки буде голосувати.

ЛИТВИН В.М. Хай ще переговорають між собою.

МАРТИНЮК А.І. От "Наша Україна" нікого не пропонує.

(Іде загальна дискусія).

ОНІЩУК М.В. Валерію Павловичу, ви з Олуйко переговоріть по телефону: чи він згодиться, тому що це відповідальна робота.

ПУСТОВОЙТЕНКО В.П. Та я сказав, він виступає по телебаченню в прямому ефірі, тільки що поїхали.

Я підтримую три кандидатури: Оніщука, Олуйка і Кирилова. Це моя позиція.

(Шум у залі).

ЛИТВИН В.М. Так, тепер прошу уваги: Кирилов. Будь ласка, прошу піднести руки фракціям, які будуть підтримувати цю кандидатуру.

МАРТИНЮК А.І. Тільки спокійно. Так, тримайте руки, будь ласка, хто голосує, щоб я бачив.

Так, "Регіони України", НДП, Соціал-демократична, "Єдина Україна", "Демократичні ініціативи", "Трудова Україна". Всіх я назвав? Всіх.

ЗВАРИЧ Р.М. Володимире Михайловичу, можна з процедури?

Ми тут порадилися з керівниками деяких фракцій. Ми би просили, щоб ви тепер поставили на голосування кандидатуру Миколи Оніщука. Ми би просили, щоб ви його зараз поставили на голосування, Володимире Михайловичу.

ЛИТВИН В.М. Значить, тепер є наступна кандидатура Миколи Оніщука. Я ставлю на голосування цю кандидатуру. Прошу піднести руки тих, хто підтримують цю кан-

22 ЛИСТОПАДА 2004 РОКУ

РОЗРИВ ЗА РЕЗУЛЬТАТАМИ ГОЛОСУВАННЯ МІЖ ЯНУКОВИЧЕМ І ЮЩЕНКОМ ЗА ЄВРОАТЛАНТИЧНИМИ СТАНДАРТАМИ ДОСИТЬ ВЕЛИКИЙ, ВВАЖАЄ ГОЛОВА КОМПЕТУ ДЕРЖДУМИ РФ У СПРАВАХ СНД І ЗВ'ЯЗКІВ ІЗ СПІВВІТЧИЗНИКАМИ АНДРІЙ КОКОШИН

Розрив між претендентами в майже 3 відсотка великий, ще раз повторив Андрій Кокошин. Але викликає тривогу "розброс" голосів по регіонах країни. Андрій Кокошин висловив надію, що новий Президент України врахує думку потерпілої поразки меншості. Він підкреслив, що Росія зацікавлена в єдиній, незалежній, квітучій Україні.

23 ЛИСТОПАДА 2004 РОКУ

У ЦЕНТРІ КИЄВА ПЕРЕБУВАЄ БЛИЗЬКО 10 ТИС. УЧАСНИКІВ АКЦІЇ НА ПІДТРИМКУ ЮЩЕНКА

У перервах між співачи та малюванням плакатів для вікторискої акції вони час від часу скандують "Ющенко - наш президент!"

Як повідомляє прес-служба Центрального штабу Віктора ЮЩЕНКА, від метро "Хрещатик" і до метро "Майдан Незалежності" у лівій ряді встановлено понад 200 наметів, на яких можна побачити назви регіонів. Намети продовжують встановлювати, тому що невпинно прибувають люди з регіонів. Наметове містечко тількино охороняють сили активістів.

Активісти акції тримають плакати "Ющенко - наш президент!", "Не віддамо Україну бандитам!", "Ющенко - переможець!", "Регіони за Ющенком!", "Це перемога!"

Діяльність Верховної Ради України

дидатуру. Тримайте руки.

МАРТИНЮК А.І. Значить, я ще раз перераховую кого я записав: НДП, "Союз", "Центр", "Наша Україна", аграрники і соціалісти. Всіх записав?

ЛИТВИН В.М. Мусіяка. Хто за Віктора Лаврентійовича, прошу піднести руку.

МАРТИНЮК А.І. "Союз", "Наша Україна", "Центр", аграрники і СПУ.

ЛИТВИН В.М. Сінченко.

МАРТИНЮК А.І. За Сінченка, значить: НДП, "Регіони", соціал-демократи, "Єдина Україна", соціалісти, "Демініціативи", "Трудова Україна".

ЛИТВИН В.М. Андрій Деркач.

МАРТИНЮК А.І. Деркач - "Наша Україна", аграрники, соціалісти, "Центр". Всіх записав?

ЛИТВИН В.М. Віталій Олуйко. Хто за?

(Шум у залі).

МАРТИНЮК А.І. НДП, "Центр", "Наша Україна", аграрники і соціалісти, так? Всіх записано?

ЛИТВИН В.М. Тепер - Карнаух.

МАРТИНЮК А.І. Так, три записали. Карнаух - "Наша Україна", соціалісти і "Центр". Всіх записали?

Так, давайте підрахуємо. Карнаух - три фракції: "Наша Україна" - 100, соціалісти - 20, "Центр" - 15. Значить, 135.

Олуйко - НДП - 16, "Центр" - 15, "Наша Україна" - 100, аграрники - 20 і соціалісти - 20. Так, 171. Раз, два, три, чотири, п'ять фракцій.

Так, Деркач: "Наша Україна" - 100, аграрники - 20, "Центр" - 15, СПУ - 15. 155.

Так, Сінченко. "Регіони України" скільки? 63. Так, соціал-демократи - 34, "Єдина Україна" - 16. Так, соціалісти - 20, "Демініціативи" - 14, "Трудова Україна" - 30, НДП і комуністи. 252, Сінченко. Вісім фракцій.

Так, Онішук. НДП - 16, "Союз" - 18, "Центр" - 15, "Наша Україна" - 100 і соціалісти. 169. П'ять фракцій.

Кирилов. "Регіони" - 63, НДП - 16, Соціал-демократи - 34, "Єдина Україна" - 16, "Демініціативи" - 14 і "Трудова Україна" - 30. Так, 173. Шість фракцій.

Так, і Віктор Лаврентійович Мусіяка: "Союз" у нас - 18, "Наша Україна" - 100, "Центр" - 15, аграрники - 20 і соціалісти - 20. 173, так? П'ять фракцій.

Будь ласка, поправляйте, якщо я десь зіб'юсь: на першому місті - 252 - Сінченко, друге місце поділили Кирилов і Мусіяка - по 173, Олуйко - 171, Онішук - 169, Деркач - 155 і Карнаух - 135. Потебенька ми не голосували.

ЛИТВИН В.М. Давайте ми домовимося і підтримаємо Сінченка на посаду голови тимчасової слідчої комісії.

ЗВАРИЧ Р.М. Володимире Михайловичу, я хочу заявити. Якщо так, то наша фракція тоді буде мати всі підстави, якщо буде комуніст очолювати цю комісію, вважати, що комісія буде діяти упереджено, і таке ставлення до цього питання робить проблематичним нашу участь у цій комісії.

З ЗАЛУ. Сінченко безпартійний.

ЗВАРИЧ Р.М. "Наша Україна" не пропонувала свого кандидата, закрімуйте.

ЛИТВИН В.М. Романе Михайловичу!

ЗВАРИЧ Р.М. "Наша Україна", Несторе, свою кандидатуру не висувала.

ЛИТВИН В.М. Давайте на тому питанні...

ЗВАРИЧ Р.М. Ми на цьому не наполягали. І тому я таки хотів би, щоб ми усвідомили, що якщо ми хочемо мати, дійсно, результат по цій комісії, який допоможе нам вийти із цієї політичної кризи, тоді давайте не будемо гратися в цих іграх. Я таки в черговий раз заявляю: у випадку, якщо Сінченко буде очолювати цю комісію, ми матимемо всі підстави вважати, що комісія вже апріорі буде діяти упереджено до нашого кандидата, і тому проблематична є наша участь у цій комісії.

ЛИТВИН В.М. Я, шановні колеги, хочу сказати таким чином, щоб ми не розмовляли мовою ультиматумів, тому що у нас вся розмова звелася до ультиматумів. Я просив би, Романе Михайловичу... ну, дайте можливість мені сказати, ви ж толерантна людина. Треба приходити своєчасно на засідання Погоджувальної ради, це перше.

Друге. Було запропоновано ряд кандидатур - людей, яких ми можемо вважати відносно незаангажованими на боці тих чи інших політичних сил. Ми провели рейтингове голосування і домовилися, і ви мовчали сиділи, що в результаті рейтингового голосування, хто більше набере голосів, того ми будемо вносити як кандидатуру. Ви не висловлювали тоді свого застереження з цього приводу. Але коли отримав Сінченко більше голосів, у вас з'явилися раптом застереження. Давайте таким чином працювати і знаходити мову для компромісів. Тепер нам треба домовитися, який пропорційний склад ми запропонуємо до складу комісії.

Наскільки я знаю Сінченка, то Сінченко очолював комісію про незаконну торгівлю зброєю, і для нього не було авторитету, чи це провладний кандидат, вірніше людина, чи людина, яка має відношення до, скажімо, тої чи іншої групи. Він виходив із необхідності дотримуватися закону. Я декілька разів з ним зустрічався, коли він звертався до мене як голова цієї комісії. Тому я не можу сказати, як і до жодного депутата, що він упереджений. А знайти зараз людину неупереджену ми не зможемо. Давайте запросимо зі сторони, якщо Верховна Рада не може визначитися. І це не настільки болюче питання, і воно не настільки заважає подальшому виборчому процесу, я думаю, що у даному разі будуть зацікавлені всі, щоб встановити істину, наскільки це можливо.

МАРТИНЮК А.І. Шановні друзі, я пропоную квоту - 1 від 20, але від кожної фракції, незважаючи на те..., якщо вона менша ніж 20 - також по одному. Де менше ніж 20 - по одному. А далі ідуть 1 від 20 від фракцій. Немає заперечень?

ЛИТВИН В.М. Немає заперечень. Тоді я прошу...

МАРТИНЮК А.І. 1 від 20. Де менше ніж 20 - дає одну людину.

23 Листопада 2004 року

ЯНУКОВИЧ ЗАЯВЛЯЄ, ЩО КАТЕГОРИЧНО НЕ СПРИЙМАЄ "ДІЛ ТИХ ОКРЕМИХ ПОЛІТИКІВ, ЯКІ КЛИЧУТЬ ЛЮДЕЙ НА БАРИКАДИ"

У зверненні до співвітчизників **В. ЯНУКОВИЧ** зазначив, що ці політики "реалізують заздалегідь підготовлений сценарій, намагаючись втягнути в нього молодь. Сьогодні до мене звертається багато українських матерів з проханням не допустити вуличних безпорядків, в яких могли б постраждати наші діти".

В. ЯНУКОВИЧ також подякував громадянам України за те, що вони прийшли на вибори і віддали свій голос за нового Президента.

ЗА МЕДИЧНОЮ ДОПОМОГОЮ ЗВЕРНУЛИСЬ СЕМЕРО УЧАСНИКІВ АКЦІЇ НА МАЙДАНІ НЕЗАЛЕЖНОСТІ У КИЄВІ

Про це повідомили лікарі бригади "швидкої допомоги", яка чергує на Хрещатику.

За словами медиків, до них звертались люди різного віку, в основному зі скаргами на підвищений артеріальний тиск. Лікарі підтвердили, що здоров'я цих людей нічого не загрожує.

ЛИТВИН В.М. Давайте таким чином домовимося: якщо перевалює цифра за 5, то ми тоді плюсуємо, якщо менше 5-и, то ми тоді віднімаємо.

МАРТИНЮК А.І. Давайте ми швиденько зробимо це.

"Наша Україна" - 100, значить, тут 5. "Наша Україна" дає 5 представників комісії.

"Регіони України" - 63. Тут 3. Почекайте, "Регіони України" - 3. У них 3 зайвих. Запишіть, у кого ви можете позичити.

Фракція комуністів - 59. Три. Соціал-демократи - 34. Значить, поки що один. І в них, почекайте, будь ласка, у них 14 ще є. Зараз дійдемо. Зараз все буде мирно.

"Трудова Україна": у них 30. Значить один, і плюс десять у них є в резерві. Народна аграрна партія - 20 - один. Соціалістична партія - 20 - один. Блок Юлії Тимошенко - 19 - один. "Єдина Україна" - один.

І всі решта, менше як шістнадцять, - по одному. НДП - один. "Союз" - один. "Центр" - один. "Демініціативи" - один. Будуть позафракційні.

ЛИТВИН В.М. Позафракційні - один давайте.

МАРТИНЮК А.І. Один від позафракційних хай буде.

Таким чином, зараз п'ять, шість, одинадцять, дванадцять, тринадцять, чотирнадцять, п'ятнадцять, шістнадцять, сімнадцять, вісімнадцять, дев'ятнадцять, двадцять, двадцять один. Уже є 22. "Трудова Україна" і...

ЛИТВИН В.М. Соціал-демократи можуть дати одну кандидатуру.

МАРТИНЮК А.І. Ще одну кандидатуру кому? Соціал-демократам? Значить, тоді соціал-демократи - два, трудовики - один. Двадцять три члени комісії у нас вийшло.

І, якщо не заперечуєте, оскільки у нас рейтинг є, допустимо, можна було у постанову писати, що Сінченко - голова, заступники - Мусіяка, Кирилов, які набрали, так би мовити, по рейтингу у нас.

А у них є квоти, у кожного. Мусіяка... Якщо їм дадуть, правда, квоти. Я думаю, що дадуть.

ЛИТВИН В.М. Давайте таким чином: будемо пропонувати цим людям, які набрали по рейтингу необхідну кількість голосів, більше 100...

МАРТИНЮК А.І. Щоб їх групи внесли.

ЛИТВИН В.М. ...щоб їх внесли в комісію. А тоді ми будемо пропонувати до складу цієї комісії.

ЗВАРИЧ Р.М. Шановний Володимире Михайловичу, якщо ідемо по цій схемі, тоді голова, запропонований вами, нами оспорений. Голова цієї комісії тоді мав би бути за рахунок квоти тієї фракції, яка її вносить, - це зрозуміло. Я хочу, щоб ми просто не мали жодних непорозумінь. Це зрозуміло.

МАРТИНЮК А.І. Він туди обов'язково іходить, це все в квоті.

ЛИТВИН В.М. Голова, заступники, вони повинні бути поза квотою, це зрозуміло.

МОРОЗ О.О. Давайте тоді, щоб кандидатури заступників представляли різні сторони. І треба визначити предмет роботи цієї комісії, бо з досвіду власного скажу, що це гинє діло. Потрібно зразу запропонувати, що вони повинні перевіряти.

ЛИТВИН В.М. Звичайно, всі входять в квоту. Шановні колеги, ми виходили з того, що тимчасова слідча комісія, вона не буде вивчати діяльність ЦВК, це очевидно; вона на місцях хай повивчає процеси.

МАРТИНЮК А.І. Якщо їй дадуть.

ЛИТВИН В.М. Якщо їй дадуть цю можливість. Тому таким чином давайте: я просив би вас, якщо можна, зараз назвати кандидатури, щоб ми тоді сформувавши цілий список, якщо ні, то треба сьогодні до кінця дня, щоб ви дали свої кандидатури Зайчуку, всі дали. Зайчук підготує проект постанови, і таким чином ми можемо зараз домовитися щодо двох заступників, якщо є така готовність.

МАРТИНЮК А.І. Якщо квоти будуть.

ЛИТВИН В.М. Якщо ці люди будуть входити в квоти, якщо - ні, то тоді виходить таким чином, що члени комісії повинні собі обрати заступників. Ми визначаємо тільки Голову у постанові Верховної Ради, а тоді хай вони собі голосують і визначають. Самі визначають між собою, а предмет і напрями роботи комісії - це вже буде залежати від того...

МАРТИНЮК А.І. Сказано там, для чого.

ЛИТВИН В.М. ...це вже буде залежати від того, наскільки глибоко копати зможе, захоче і буде комісія, якщо на неї..., точніше, інші політичні події не приведуть до того, що буде втрачений інтерес. Але хотілося би, щоб вона попрацювала. Тому я думаю таким чином: підготувати на завтра проект постанови, і це засвідчить хоч те, шановні колеги, що ми виконуємо ті постанови, які ми прийняли. Принаймні з боку Верховної Ради робиться все для того, щоб їх виконувати. І нам потрібно проголосувати - не блокувати один одного в цьому плані. Якщо не буде бажання голосувати, тоді не потрібно голосувати. З цим питанням закінчили, так?

Все тоді. Які ще питання у нас є?

МАРТИНЮК А.І. Так, шановні колеги, хто готовий, будь ласка. Хто готовий? "Наша Україна", готові назвати, Романе Михайловичу?

ЛИТВИН В.М. П'ять кандидатів.

ЗВАРИЧ Р.М. Я думаю, що я дуже чітко висловив свою позицію. Хочете ще раз її почути, то я можу її повторити. Запропонована вами кандидатура на голову цієї комісії ставить під сумнів можливість участі "Нашої України" в цій комісії.

МАРТИНЮК А.І. Так, "Регіони України"? До кінця дня. Так, комуністи?

СИМОНЕНКО П.О. Так, пожалуйста, Синченко, Симонів, Бондарчук.

МАРТИНЮК А.І. Так, соціал-демократи?

ШУФРИЧ Н.І. Фікс.

МАРТИНЮК А.І. Фікс, Добкін. "Трудова Україна"? Драчевський. Аграрники? Пізніше. Соціалісти? Гармаш. БЮТ? Головатий. Так, "Єдина Україна"?

З ЗАЛУ. Правденко.

МАРТИНЮК А.І. Правденко. НДП дали Олуйка.

23 ЛИСТОПАДА 2004 РОКУ

ПІД СТИНАМИ ВЕРХОВНОЇ РАДИ
УКРАЇНИ ЗБИРАЮТЬСЯ ТИСЯЧІ
ЛЮДЕЙ

Здебільшого люди підходять не-
організованими групами.

Автомобілі, що проїжджають
позв Верховну Раду, сигналять на
підтримку людям, які збираються.

Діяльність Верховної Ради України

ПУСТОВОЙТЕНКО В.П. У нас було три кандидатури, він набрав більше голосів.

МАРТИНЮК А.І. "Союз"? Порадітесь. "Центр"?

З ЗАЛУ. Порадимося і висловимо свою думку.

МАРТИНЮК А.І. "Демініціативи"? Пізніше. Позафракційні також. Ну, частину назвали.

Тепер, оскільки вже є, так би мовити..., ще раз ми можемо, Володимире Михайловичу, тоді повернутися до цієї комісії.

Шановні друзі, оскільки є вже повний у нас склад Погоджувальної ради, я ще раз звернусь до тих, хто має вакансії в експертній групі. Нам поки що не подали до експертної групи: "Наша Україна", Блок Юлії Тимошенко, від ЦВК і від Віктора Андрійовича Юшенка дві кандидатури.

Вікторе Андрійовичу, ви готові назвати зараз від "Нашої України" представника в експертну групу і два представники від вас як кандидата у цю експертну групу?

ЮЩЕНКО В.А. Зварич і Пинзеник.

МАРТИНЮК А.І. Зварич і Пинзеник від вас.

ЮЩЕНКО В.А. І Порошенко.

МАРТИНЮК А.І. І від фракції - Порошенко. Від БЮТ - Головатий. Значить, тут соціалісти Рудьковського замість Мельничука.

Тоді я зараз зачитю, шановні друзі, хто в нас уже є, практично стовідсотково, крім ЦВК.

По експертній групі: "Наша Україна" - Порошенко, "Регіони України" - Вернидубов, комуністи - Пономаренко, соціал-демократи - Шурма, "Трудова Україна" - Ношенко, Соціалістична партія - Рудьковський, БЮТ - Головатий, "Союз" - Солошенко, "Єдина Україна" - Дем'юхін, аграрники - Касьянов, "Демініціативи" - Бандурка, "Центр" - Слабенко, НДП - Оніщук, вакансія за позафракційними, від Комітету з правової політики - Мусіяка, від Комітету з державного будівництва - Матвієнко, від Януковича - Чорновіл і Заєць Володимир і від Юшенка - Зварич і Пинзеник. Всіх я назвав? Ніхто не змінює позиції, що вносили пропозицію?

ЛИТВИН В.М. Тепер, шановні колеги, як ви думаєте, ми просто його затверджуємо робочим рішенням Погоджувальної ради чи треба затвердити розпорядженням? Бо якщо вносити у сесійну залу на голосування, я думаю, що немає потреби, це робочий момент. Будемо вважати, що ми його затвердили. Чітко завдання ми визначили, це перше: технічно прописати завдання, які потрібно здійснити для акту голосування. Я називаю це так. І визначити дні, години, які потрібно для проходження усіх процедур. Підсумок покаже, на який день, на яку дату голосування ми виходимо. Після того дивитися з урахуванням домовленостей: чи то розширювати, чи то стискувати ці можливості. Це перше.

Друге. Варіанти змін до Закону "Про вибори Президента України" на базі тих напрацювань, які вже є, з урахуванням голосування, чи то виборів, як це визначить рішення суду, і як ми тут будемо визначатися. З тим, щоб після рішення суду і після того, як ЦВК на нього відреагує і дасть відповідне подання до парламенту, ми могли оперативно прийняти відповідне рішення, не відкладаючи. Погодитися з такими завданнями, які ми даємо робочій групі?

Я тоді просив би, що, можливо, Адаме Івановичу, коли можна провести засідання робочої групи?

МАРТИНЮК А.І. Давайте домовимося. Тут "Єдина Україна" замість Дем'юхіна дає Задорожнього.

ЛИТВИН В.М. Сьогодні ми можемо зібрати цю комісію чи ні?

МАРТИНЮК А.І. Тут є керівники.

ЛИТВИН В.М. Ми можемо сьогодні зібрати?

МАРТИНЮК А.І. О 14-й ТСК засідає. Давайте на 16-у годину.

ПИНЗЕНИК В.М. Паралельно. Паралельно хай працює.

МАРТИНЮК А.І. Шановні друзі, справа в тому, що оскільки о 14-й ТСК, і там частина передивається. Давайте о 15-й чи о 16-й.

ЛИТВИН В.М. О 16-й більше реально було б.

МАРТИНЮК А.І. О 16-й годині де? Тут? Тоді о 16-й годині збираємо експертну групу. Давайте о 16-й годині у 12-й кімнаті ця група збирається, експертна.

ЮЩЕНКО В.А. Аламе Івановичу, я хотів наголосити тільки одне, що учора ми просили для проведення цих заходів і вихід на пропозицію одну добу. Бо я так бачу, що ми сьогодні збираємо, люди "обнюхаються", як Володимир Михайлович вчора сказав, потім пройде три-чотири дні чи п'ять - буде якась пропозиція. Давайте ми мобілізуємося на цю роботу, тому що з цієї точки починається, власне кажучи, або компроміс, в тому числі в Верховній Раді, або продовження непорозуміння.

Тому я просив би, щоб ми зафіксували день по наданню пропозицій цією робочою групою, коли вона завершує роботу. Бо, власне кажучи, Володимире Михайловичу, логіка вчорашнього дня була проста: є два суб'єкти - Янукович, Ющенко, у присутності сторони Литвина і Президента України роблять робочу групу. З яких представників? Янукович вчора назвав свого представника, а вчора назвав своїх представників, Президент назвав свого представника. Якщо ми пішли по широкому колу, 40 чоловік зібрати? Я згоден і на 40. Але, Володимире Михайловичу, щоб ми тут не заколисали тоді позицію. Нам потрібен результат. Тут від кількості людей ефективність не підніметься, тільки будуть нагоди: той працює там, той працює там, той не може тоді прийти. Одним словом, я просив би тільки зважити на одне: я не проти розширення цієї комісії, я за те, щоб ми зараз зафіксували внесення пропозиції по врегулюванню, по завершенню процесу виборів, щоб у нас там якісь часові ліміти були поставлені.

ЛИТВИН В.М. Я хочу тільки одне сказати, Вікторе Андрійовичу, щоб ви вірно трактували слова, які я говорю, щоб ваші помічники не передавали: я говорив "обнюхатись" відносно членів Центральної виборчої комісії. Да, я

23 ЛИСТОПАДА 2004 РОКУ

НАМЕТОВЕ МІСТЕЧКО, ВСТАНОВЛЕНЕ ВЧОРА НА ЦЕНТРАЛЬНІЙ ВУЛИЦІ КИЄВА, ХРЕЩАТИКУ, РОЗРОСЛОСЯ ДО 300 "ПОМЕШКАНЬ"

Учасники акції встановили нові намети на Хрещатику в напрямі вулиці Богдана Хмельницького, повідомляє кореспондент Укрінформу.

Учасники акції, на перехресті Хрещатики і вулиці Богдана Хмельницького, встановили зовнішній ряд загородження з важких лавочок, знятих з алеї на Хрещатику, ближче до наметового містечка споруджені ще два ряди загороджень із лавочок, також містечко забарикадоване з боку майдану Незалежності дерев'яними ящиками і лавочками, які учасники акції перенесли з алеї на Хрещатику. Містечко охороняють по периметру його "мешканці" і на територію пропускають тільки депутатів, журналістів і самих мешканців містечка.

До наметового містечка київці приносять свіжу гарячу їжу, на його території накриті столи. Містечко постійно поповнюється новими прихильниками акції, які прибули з регіонів України.

Діяльність Верховної Ради України

це також маю на увазі, Вікторе Андрійовичу. Якщо приходять один раз і одне пропонують, через півгодини змінюють інше, а ще через годину приносять третій документ, то важко домовитись. Давайте, щоб приходили люди, які мають право і повноваження на таке рішення.

Сьогодні вранці о дев'ятій годині запропонували такий алгоритм. Якщо запропонували, ми його зараз реалізуємо. Якщо ні, то давайте розійдемося. Але я виходив з того, що нам потрібно короткий термін, і я сказав, що у нас є можливість до суботи поприймати всі рішення.

Але зараз, не чекаючи рішення Верховного Суду України, хай ця група сідає, розділиться на підгрупи, одні будуть прораховувати, інші будуть напрацьовувати документ.

Якщо її потрібно стиснути, цю групу, зменшити, давайте зменшимо. Але я виходив з того, що коли напрацюють ці документи і коли з'являться рішення Верховного Суду, щоб уже знали всі, що цей документ треба голосувати, щоб в сесійній залі не було боротьби. І більш нічого.

Ніхто не хоче затягнути цей процес. І ви не маєте жодних підстав якісь докори говорити персонально мені, бо я хочу все зробити для того, щоб був компроміс у Верховній Раді. Будь ласка.

СИМОНЕНКО П.М. Я ще раз у цьому більш розширеному колі хотів би ще раз повторити те, що я на Погоджувальній раді у кабінеті Володимира Михайловича сказав: ми створюємо цю експертну групу для напрацювання проєктів змін до конкретних законів практично. І у нас закони приймаються не під кандидатів, а для народу України.

Тому сьогодні - одні кандидати, через 2-3 роки з'являться інші кандидати, потім ще якісь, і кожний буде під себе закони... Такого допускати просто неможливо. Це неприпустима тактика чи практика в роботі Верховної Ради.

Тому я вважаю, що те, що внесли фракції як, так скажемо, пропозиції, як можна експертній групі попрацювати, щоб врахувати всі думки, щоб цей закон дійсно узагальнював реалії в нашому житті і був не тільки на одні вибори чи на другі, на повторні вибори, чи може, так скажемо, на кілька десятків років вперед.

І друге, Володимире Михайловичу, я тут в присутності Віктора Андрійовича ще раз хотів би запитати: Вікторе Андрійовичу, ви оцю заяву підписували вчора, що по телебаченню показали? Вчорашню заяву, ту, що по телебаченню Кучма зачитував. Ви її підписали?

ЮЩЕНКО В.А. Я прошу подивитись, там є реквізити сторін, які підписали чи не підписали.

СИМОНЕНКО П.М. Ту, що Кучма зачитував вчора по телебаченню в вашій присутності, ви підписували її?

ЮЩЕНКО В.А. Я можу ще раз повторити, там є реквізити сторін, якщо мова йде про заяву.

СИМОНЕНКО П.М. Те, що вчора Кучма зачитував, ви підписували, це ж в вашій присутності він зачитав.

ЮЩЕНКО В.А. Петре Миколайовичу, будь ласка, давайте ви проводьте свою думку, я виступлю пізніше.

СИМОНЕНКО П.М. Ні, я хотів тільки спитати для себе. Підписували ви чи ні? Я для того, щоб користуватися документом! Я хочу користуватися документом і знати, що один з кандидатів, один, другий підписали.

Та я спитав те, що вчора Кучма зачитав по телебаченню у вашій присутності.

Підписував чи ні?

ЮЩЕНКО В.А. Вчора "Круглий стіл" підписав документ.

СИМОНЕНКО П.М. Ви підписали його?

ЮЩЕНКО В.А. Я той документ підписав.

СИМОНЕНКО П.М. Який зачитував Кучма?

ЮЩЕНКО В.А. Що у вас в руках - я не можу коментувати.

СИМОНЕНКО П.М. Все, більше нічого мені не треба.

ЛИТВИН В.М. Шановні колеги, немає інших застережень. Будь ласка.

ЮЩЕНКО В.А. Я хотів би репліку зробити таку. Петре Миколайовичу, усвойте одне, що мова не йде про Ющенка чи Януковича. Йшли політичні перегони, які почалися з 24 кандидатів, дійшли до фіналу. У фіналі так трапилося, що 21 листопада через тотальну фальсифікацію, є парламентське рішення від 27 числа про невизнання тих виборів. Тепер ми кажемо, друзі: у кожному процесі, в тому числі і політичному, є початок і є завершення. Але в зв'язку з тим, що ми дійшли, програли два тайми і у нас рахунок, я умовно кажу, 1:1, то треба назначати пенальті. Так робиться в футболі.

Коли ми говоримо про політичні перегони, ми провели повторне голосування, яке через фальсифікацію не дало результатів.

Тепер ми кажемо, українське законодавство чинне повинно дати відповідь на те, як цей процес політичний треба завершити. Одна сторона каже: "Так почекайте, то давайте другий чемпіонат призначимо". Всі інші говорять: "Ні, давайте ми у законодавчому полі визначимо і чітко сформулюємо основи змін, які треба зробити для того, щоб завершити процес, який почався".

Тут не про прізвища йде мова, у такій ситуації можуть опинитися будь-які прізвища, тут мова йде про правовий формат завершення процесу, і все.

ЛИТВИН В.М. Шановні колеги, ну, ми в принципі досягли згоди, ми створили експертну групу, я думаю, що завдання експертної групи - дуже швидко пропрацювати два напрями. Перший напрям - це технологічний процес, технічний процес: починаючи із реформування ЦВК, - закінчуючи організацією голосування на виборчій дільниці. Треба прорахувати, скільки для цього часу потрібно буде, щоб, починаючи з першого процесу, закінчити останній процес. Я не називаю сьогодні формулювань.

Наступне - це внесення змін до Закону України з урахуванням того рішення, яке буде прийнято Верховним Судом, яке зобов'язане буде виконати ЦВК. Як кажуть, можливі варіанти, ці можливі варіанти треба пропрацювати з урахуванням технологічних процесів, все це сумістити. І це

23 ЛИСТОПАДА 2004 РОКУ

ЗВЕРНЕННЯ СЛУЖБИ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ ДО ЛІДЕРІВ ПОЛІТИЧНИХ ПАРТІЙ, БЛОКІВ І РУХІВ

У зв'язку з оголошенням Центральною виборчою комісією попередніх результатів виборів Президента України Служба безпеки України звертається до представників обох передвиборчих штабів, усіх політичних сил та їх прихильників, до усіх громадян України з проханням реалізовувати своє право на громадсько-політичну діяльність тільки в рамках чинного законодавства і Конституції України, вирішувати наявні проблеми лише мирним шляхом, знаходити порозуміння, уникати спроб атигування силових структур в політичне протистояння.

Діяльність Верховної Ради України

треба зробити дуже оперативно. Якщо немає застережень, то з 16-ої години хай сідає ця група, працює. Напрацювання в Комітеті з питань державного будівництва, Комітеті з питань правової політики є, деякі альтернативні проекти там вносять народні депутати. Треба все це в комплексі подивитися і визначити те рішення, яке б задовольнило сьогодні в правовому плані суспільство, задовольнило нас і врахувало політичні настрої, політичні процеси, які відбуваються в Україні. Вже чіткіше, я думаю, не можна сформулювати. Нема навколо цього питання застережень?

ЗВАРИЧ Р.М. Є питання.

ЛИТВИН В.М. Да.

ЗВАРИЧ Р.М. Я просто хотів би для себе, як член цієї експертної групи, з'ясувати, бо Петро Миколайович говорив про закони в множині, тобто я би просив, щоб ви все ж таки дали чітко зрозуміти, що експертна група працює над внесенням змін до закону в однині, внесення змін до одного закону, щоб не було жодних...

СИМОНЕНКО П.М. Немає ніяких проблем.

ЗВАРИЧ Р.М. Петре Миколайовичу, я просто уже знаю ці "штучки", і я знаю, що є різні варіанти, як затягувати цей процес, мова йде про один закон.

ЛИТВИН В.М. Я хочу сказати, шановні колеги...

СИМОНЕНКО П.М. Володимире Михайловичу, я вибачаюсь, я сам за себе скажу, я ніяких "штучок", як дехто робить, не робив. Я тільки сказав, що це пропозиції, які повинні напрацьовуватися для Законів України, а не для закону, який... Слухайте до кінця, закону, я маю на увазі..., це народу України, а не для кандидатів. А те, що там записано, я і спитав. І це підписував чи ні. Тут записано: Закон про вибори Президента. Оце для мене зрозуміло. Для чого експертна група. Я ж і спитав: підписував він чи ні.

ЛИТВИН В.М. Шановні колеги, я хотів би таким чином: щоб ми і взагалі надалі, бажано, не послуговувалися чутками, плітками. Їх запускають дуже багато. І ми виходили з того, що ми будемо робити все у Верховній Раді. Зараз збурення, бігають. Я розумію, що у нас зараз уже є ряд президентів, десяток прем'єр-міністрів, спікерів, керівників Нацбанку і так далі. І кожен тягне ковдру у свій бік. Ну, давайте будемо говорити про реальність. І кожен бігає, і у будь-якому документі, який ми підписуємо, не бачить себе. І звідси з'являються всі проблеми. Ну, я правду ж говорю. Так давайте те, що ми підписали, читати так, як те ми підписали, і будемо приймати рішення. Якомога швидше, щоб заспокоїти суспільство і стабілізувати ситуацію на тому рівні падіння, на якому ми перебуваємо. А так не побачив - починає закручувати іншого.

Ми з цим домовилися. Ми з цим питанням завершили.

Тепер друге питання. Ми просили Олександра Олександровича підготувати політичну угоду, щоб ми зафіксували і підписали, по можливості, наші домовленості, як ми далі будемо діяти: і сьогодні, і завтра, і післязавтра. І до виборів, і після виборів. Хоча б на таку наблизену перспективу, з тим щоб заспокоїти суспільство. Олександр Олександрович зробив дуже оперативно цей проект. Я ще його не можу, прочитав раз, все зрозуміти. То я просив би, щоб Олександр Олександрович виступив, зачитав кожен пункт і дуже коротко прокоментувати.

МОРОЗ О.О. Я хотів би звернути увагу на те, що тут є два блоки проблем: закінчення виборів Президента і політична реформа, яка даліше гарантує уникнення таких конфліктів, як сьогодні. Тому пропонується такий алгоритм розгля-

дання, розв'язання цих питань: по формі це повинна бути угода, яку підписують керівники фракцій, Голова Верховної Ради і Президент. А за змістом - ось приблизно такий зміст: політична угода про заходи для розв'язання політичної кризи та забезпечення стабільного розвитку України. Криза, викликана порушенням законів і Конституції України під час виборів Президента України, висвітлила низку проблем, які потрібно узгоджено і швидко розв'язати.

Ми дійшли згоди щодо такої послідовності дій:

1) створення експертної групи для проведення юридичного аналізу та внесення пропозицій про завершення виборів Президента України. Сьогодні друге число. Відповідальний - Голова Верховної Ради України і голови фракцій;

2) змінити склад ЦВК на основі пропозицій фракцій Верховної Ради України та Президента України, на основі нашої постанови. Другого числа пропозиції фракцій вносяться, третього-шостого - голосування пропозицій Президента України по цьому проекту;

3-а) прийняття відставки Прем'єр-міністра України та призначення виконуючого обов'язки Прем'єр-міністра України. Завтра це повинен зробити Президент так, як він хоче: може призначити того ж Прем'єра, це - його справа.

ЛИТВИН В.М. Одну хвилиночку, давайте таким чином: я думаю, написати другого-третього, а сказати - проголосувати пропозиції Президента України, треба таким чином, ви ж розумієте.

Після рішення Верховного Суду Центральна виборча комісія повинна прийняти рішення, і ми будемо вказати, що вона прийняла рішення на виконання рішення Верховного Суду. І на цьому вона свою історичну місію, ця Центральна виборча комісія, припинила. І одразу ми тоді сформуємо її склад, бо інакше не сформуємо, і тоді провінцати буде рішення Верховного Суду.

МОРОЗ О.О. Я вважаю, що це, ну, вам видніше, вам вирішувати, але, на мій погляд, це - орган, інститут створений - Центральна виборча комісія. Його склад, тим паче, що склад буде мало чим відрізнятися від нинішнього складу, я думаю, бо будуть фракції наполягати на тих кандидатурах, хіба крім, можливо, голови комісії. І це б означало, що не треба зв'язувати одне з іншим. Якщо завтра зміниться, то новий склад розгляне. Якщо пізніше Верховний Суд прийме рішення, то буде інакше. Це не важливо.

ЮЩЕНКО В.А. У мене, Володимире Михайловичу, пропозиція, щоб ми далі не зайшли, по першому пункту. Ми повинні поступити так, як ми поступаємо і по другому пункту, Олександр Олександровичу. У першому пункті регулюється два моменти: створення комісії та внесення

23 ЛИСТОПАДА 2004 РОКУ

ЗВЕРНЕННЯ СЛУЖБИ БЕЗПЕКИ
УКРАЇНИ ДО ЛІДЕРІВ
ПОЛІТИЧНИХ ПАРТІЙ,
БЛОКІВ І РУХІВ

Служба безпеки України наголошує на тому, що вона суворо дотримується принципу неутручання у політичні та виборчі процеси в державі, діє в межах, визначених законами України щодо захисту державного суверенітету, конституційного ладу та запобігання терористичним пропам.

У той же час СБ України у разі необхідності вживатиме передбачені законодавством заходи, спрямовані на попередження, виявлення, припинення і розкриття злочинів та інших протиправних дій, які створюють загрозу життєво важливим інтересам держави та безпеці громадян України, з метою забезпечення громадянського миру та злагоди в суспільстві.

Звертаємо увагу, що спільна заява керівників силових відомств України, розповсюджена сьогодні прес-службою Генеральної прокуратури України, є заявою лише Генпрокуратури.

Діяльність Верховної Ради України

пропозицій. Створення комісії ви датуєте другим числом, внесення пропозицій - без дати. Ми повинні написати: "Пропозиції вносяться парламенту до такого-то числа".

МОРОЗ О.О. Ні, я розумію, Вікторе Андрійовичу. По першому пункту вже питання вирішено, тому немає проблеми.

ЮЩЕНКО В.А. Тут написано - "створення групи", зрозуміло, другого числа, та внесення пропозицій. Коли внесення пропозицій?

МОРОЗ О.О. Добре, юридично це можна відпрацювати. Редакційно це можна відпрацювати.

ЛИТВИН В.М. Я ще раз хочу пояснити свою пропозицію, щоб зрозуміли. І в тому числі, Вікторе Андрійовичу, я просив би звернути увагу на таку деталь: як технологічно воно має бути? Якщо ми зараз, зараз ці пропозиції..., і, я гіпотетично говорю, що Президент їх врахує одразу, і нам присилає відставку діючого ЦВК, і ми починаємо у відставку відправляти діючий ЦВК і формувати новий склад ЦВК, ми затримуємо процес.

Ну, я умовно кажу: завтра вранці рішення Верховного Суду. А після рішення Верховного Суду його потрібно до Верховної Ради ретранслювати через ЦВК. Я таке слово вживаю - "ретранслювати". Ретранслювати це рішення може лише Центральна виборча комісія. Вона повинна зібратися і прийняти це рішення.

Але якщо ми зараз їх викреслимо з цього процесу, провисає рішення. Де гарантії, що ми у Верховній Раді одразу сформуємо новий склад ЦВК? І ми втрачимо декілька днів, бо поки ми сформуємо склад ЦВК, вони повинні зібратися, обрати голову, заступника, зайти, сісти, провести установче засідання.

Тому я пропоную таким чином зробити: чітко зафіксувати, що після рішення Верховного Суду України Центральна виборча комісія негайно приймає рішення, передає до Верховної Ради, і на цьому свою місію викреслила. Далі процес повинна продовжувати нова Центральна виборча комісія. Отак зафіксувати.

МАТВИЄНКО А.С. А де гарантія, що ця прийме рішення?

ЛИТВИН В.М. Ну, ви розумієте, в нинішній ситуації їй нічого не залишиться, як прийняти рішення, бо вона зобов'язана виконати рішення Верховного Суду. Це не ті домовленості, що ми підписуємо і не виконуємо, а це рішення Верховного Суду. Да, будь ласка.

ПИНЗЕНИК В.М. Шановний Володимире Михайловичу! Шановні колеги! А давайте пригадаємо, що вже було рішення Верховного Суду, за яким заборонялося оприлюднювати результати виборів. Тим не менше "Урядовий кур'єр" вночі друкувався.

Володимире Михайловичу, от завтра ЦВК приймає рішення так, як вони приймали і до цього часу, і ми отримаємо новий виток збурення і загострення ситуації в суспільстві. Тому, Володимире Михайловичу, ми маємо швидко прийняти це рішення, підготувати його по заміні ЦВК. Безумовно, там залишиться частина людей, які й раніше працювали, які мають досвід і працювали в ЦВК.

ЛИТВИН В.М. Я хочу ще раз сказати, шановні колеги, (і, з вашого дозволу, піду на зустріч з депутатами Європарламенту) я просто не можу зрозуміти одного. От, знаєте, у мене вже ж не вистачає аргументів, щоб вас переконати в чомусь. В даному випадку в питанні формування ЦВК є дві сторони, і ми тут граємо роль "пристяжних". От нам дадуть звільнити і з нашими кандидатурами погодяться, тоді ми зробимо це діло. А я вам гарантую і розказую, як це буде. І ви послухайте, потім зробите так, як я вам говорю, що ви будете ще тиждень колотитися після

рішення Верховного Суду без будь-якого рішення. Без будь-якого! Це я вам гарантую, можете записати, я вам розпишусь. Якщо ви не хочете послухати те, що вам нормальною мовою каже людина, яка хоче компромісу. Я не знаю, що ви шукаєте в цій ситуації.

МОРОЗ О.О. Тут треба не гарячкувати. Справа в тому, що процедура заміни членів ЦВК тривала, і того не треба лякатися. Поміняли одного, але ЦВК працює. Поміняли 5 - ЦВК працює. Тому тут записані дати, а прив'язуватися до рішення Верховного Суду не можна, тому що рішення Верховного Суду не означає, що воно саме таким буде прийнято ЦВК. Тому міняти ЦВК треба обов'язково, бо можемо ми одержати майже таке ж рішення, як було 24-ого числа, якщо ми не замінимо ЦВК. Закон ні для Верховного Суду не дає рамок поведінки, ні для ЦВК не дає рамок поведінки.

Тому треба показати в даному випадку постанову Верховної Ради, ми ж її проголосували - 370 з лишнім голосів, тому, якщо це так ставите питання, то треба тут дати поставити - від 3-ого по 6-е число заміна, то нехай Президент вносить ці пропозиції, можливо, починаючи від голови ЦВК, бо по ньому, здається, зійдуться думки, що треба його посилати у відставку через те все, що відбулося. Давидович, заступник, може вести засідання і без голови, виконувати обов'язки і поступово міняти, до 6-ого числа поміняємо. Я думаю, що так треба робити. Не прив'язуйтеся жорстко до таких...

МАРТИНЮК А.І. Будь ласка, Мусіяка, потім Симоненко.

МУСІЯКА В.Л. Шановні колеги, якраз закон має визначити рамки поведінки всіх учасників процесу, але я хочу звернути вашу увагу ось на що: ви знаєте, якщо Верховний Суд виносить рішення, то ЦВК має діяти так, як буде визначено в рішенні Верховного Суду. Скажімо, він скаже: треба перерахувати там то, там то, там то, рахувати, перераховувати і так далі, - це заведе в тупик. Я до чого веду? До того (це якби нам вдалося і треба, я вважаю, до цього прагнути), що, до того, як Верховний Суд винесе рішення, мало б бути в закон внесено про вибори Президента такі положення, які визначають, що в такому випадку, коли таке трапилося, має бути зроблено Центральною виборчою комісією. Їй прийде рішення, але там уже буде сказано (відповідно до закону це має бути): повторні вибори, переголосування, там, і ще, ще... Це уже має бути в законі до цього моменту. То Верховний Суд має тільки послатися на закон, і все. А інакше ми знову підемо..., якщо ми запізнюємося з внесенням змін, то тоді буде ЦВК виконувати те, що припише йому Верховний Суд, він же не може не виконувати рішення Суду; то я прошу оце врахувати.

23 ЛИСТОПАДА 2004 РОКУ

ЦВК ОПРАЦЮВАЛА 99,48%
ПРОТОКОЛІВ. ЗА ЯНУКОВИЧА -
49,38%, ЗА ЮЩЕНКА, ЯКОМУ
ДОДАЛОСЬ 33 ТИС. 362 ГОЛО-
СИ, - 46,71%

Центральна виборча комісія опрацювала 99,48% протоколів виборів (30 млн. 297 тис. 195 виборців).

За Віктора ЯНУКОВИЧА проголосувало 49,38% виборців (14 млн. 966 тис. 336 особи), за Віктора ЮЩЕНКА - 46,71% (14 млн. 154 тис. 153 особи).

СИМОНЕНКО П.М. Шановний Вікторе Лаврентійовичу, я до вас як до юриста звертаюсь і до багатьох, хто тут займався цією справою і займається професійно. Ну, по-перше, якщо ми зараз тільки через припущення будемо вносити зміни до того чи іншого закону, то ми дійдемо тоді до повного абсурду. Я все ж таки сьогодні показав би, що за Законом "Про вибори Президента України" всі спірні питання розглядаються відповідно до норм, які визначив цей закон.

Сьогодні це знаходиться на розгляді у Верховному Суді України. Верховний Суд України буде не на припущеннях діяти, а діяти на підставі законів України. І він буде визначати, як припис, що треба зробити, щоб уникнути, так скажемо, тих... Ну, вже, так скажемо, я не кажу зловживань там, а порушень, які відбулися під час виборів. Тому я і просив, і зранку просив - давайте ми зараз не фантазувати, що ми будемо робити. А все ж таки, якщо це завтра зранку буде оголошено рішення Верховного Суду, то тоді ви, спеціалісти-юристи, нам підкажете, що треба групу створювати у такому напрямку, у такому, у такому. І тоді ми з вами вийдемо на вирішення дійсно удосконалення закону, а не підстроювання закону під інтереси того чи іншого кандидата. Оце мене хвилює сьогодні. Я хочу, щоб цей закон працював не два тижні, а працював десятки років.

МАРТИНЮК А.І. Шановні друзі, Олександр Олександровичу, вибачте. Ми з вами зараз маємо і просили Олександра Олександровича, і він це швидко і оперативно зробив, виробити по суті алгоритм нашої роботи, пов'язаної, по-перше, з нашими рішеннями, які ми прийняли на двох засіданнях Верховної Ради 27-ого і вчора. І друге: включаючи і ту заяву, виходячи із того, що підписали учасники "Круглого столу" у заяві, Олександр Олександрович розписав, що треба зробити. Є два варіанти: можна і далі слухати Олександра Олександровича, і ми годинами будемо сперечатися - треба це робити чи не треба. Або давайте поступимо таким чином: нам треба буде віддрукувати, роздати керівникам фракцій і груп, щоб ми ще раз зустрілися чисто по цьому. Бо зараз у нас о 14-ій годині засідання ТСК, о 16-ій годині засідання експертної групи. Якщо ми зараз втягнемося, а бачите, що по одному пункту ми вже скільки говоримо, якщо ми втягнемося..., просто хай Олександр Олександрович, не заважаючи йому, не збиваючи його, нехай він прочитає ці пункти, а ми потім будемо навколо них говорити.

МОРОЗ О.О. Я прошу уваги. Адаме Івановичу, люди добрі, послухайте, в кінці кінців. Я прошу вас..., ми сидимо, знаходимося в цейтноті. Проблему треба вирішувати. І для того, щоб її вирішувати, треба шукати компроміс по тих пунктах, які є спірними. Я буду пояснювати зміст і говорити, які можуть варіанти бути компромісу, щоб його шукати.

Так от, по цьому другому пункту ми можемо записати, крім дат: "з урахуванням висновків Верховного Суду". Додати - "з урахуванням висновків Верховного Суду", маючи на увазі, що переголосування, якщо ми згоду таку знайдемо, це унікальний випадок для світової юриспруденції, треба сказати. І тому не треба дивуватися, бо у нас унікальна влада, унікальна держава. І таких порушень, як у нас робилося під час голосування, жодна країна в світі перенести не може, крім, можливо, деяких сусідів південніше від нас.

Але мова йде про інше: вийти з цієї ситуації ми повинні за рахунок тих змін до закону, які будуть застосовані тепер, і, можливо, частина з них буде завжди збережена у законі про вибори.

Таким чином, третій "а" пункт - "Прийняття відставки Прем'єр-міністра України та призначення виконуючого обов'язки Прем'єр-міністра України", це те, що передбачено Конституцією і повинен здійснити Президент, завтра повинен

здійснити, поважаючи постанову Верховної Ради, яка вчора прийнята.

Дальше, прийняття Закону "Про порядок застосування Закону "Про вибори Президента України" під час переголосування другого туру виборів, підписання цього Закону. Я проєкт вношу 2-ого - 4-ого числа, розраховуючи на те, що буде рішення Верховного Суду на цей час, і ми зможемо чіткіше визначитися у цьому сенсі. Ще раз повторюю, цей пункт можна обговорювати окремо, тут треба приймати політичне рішення: або ми йдемо на повторні вибори, або йдемо на переголосування.

Я до чого зножу цю пропозицію: нам треба скоріше підвести ризики під виборами, тому що ще одні вибори..., сумнівно дуже, щоб суспільство все це витримувало і на це спокійно дивилося. Тим більше, що фаворити визначені, вони знаходяться для переголосування в однакових стартових умовах, і об'єктивно підкорегувавши закон про вибори, аби не допустити фальсифікації, ми можемо забезпечити об'єктивний результат.

Четверте. Підготовка до розгляду та результативного голосування проєкту змін до Конституції України з введенням їх у повному обсязі з 1 вересня 2005 року та проєкту про зміну норм, що стосуються місцевого самоврядування.

Завтра, я мав на увазі сьогодні, можна завтра, розглянути це питання, сьогодні на тимчасовій спеціальній комісії ми розглянемо питання по суті, а завтра треба його розглядати у Верховній Раді.

П'яте. Голосування проєкту 4180 та проєкту про зміни щодо місцевого самоврядування для направлення їх до Конституційного Суду, підписання Закону "Про зміни до Конституції України".

Йдеться про те, що ми у ближчі дні, можливо, 6-ого - 7-ого числа (цебто в вівторок, у середу), голосуємо зміни до Конституції - одні і інші. Одні - передбачаємо введення в дію законів, це передбачено в перехідних положеннях, можна передбачити, скажемо, з 1 вересня наступного року. Можу пояснити причину, чому це треба так робити. А другий проєкт направляється до Конституційного Суду (який стосується місцевого самоврядування), для того щоб той зробив свої висновки.

Шосте. Чи це сьоме буде, я не знаю. Підготовка пропозицій до складу Кабінету Міністрів на основі принципів, передбачених у проєкті 4180.

Якщо Президент призначає виконуючого обов'язки, а ми направили у відставку Кабінет Міністрів і прийняли Закон "Про зміни до Конституції", а в угоді, чи в заяві, яка вчора підписана різними сторонами і проголосована, передбачається формування уряду народної довіри, умовно кажучи, таким чином фракції повинні вносити свої про-

23 ЛИСТОПАДА 2004 РОКУ

У ВЕРХОВНІЙ РАДІ УКРАЇНИ РОЗПОЧАЛОСЬ ПОЗАЧЕРГОВЕ ЗАСІДАННЯ

191 депутат у сесійній залі зустрів Голову ВР Володимира ЛІТВІНА оплесками та скандуваннями "ЛІТВІНІ!"

У сесійній залі присутні депутати фракцій "Наша Україна" (100 членів), СПУ (20 членів), БЮТ (19 членів), частина фракції "Центр" (всього 16 членів) та половина фракції НДЛ-ПРПУ (всього 16 членів).

Також присутні позафракційні народні депутати і два чи три представники більшості.

позиції, і це треба зробити 4-ого в неділю (у понеділок, не пізніше), не відтягуючи це питання. А тим часом фракції зараз можуть готуватися до розгляду цього питання.

Сьоме. Голосування кандидатури Прем'єр-міністра України та його призначення на посаду.

Після того, коли будуть внесені такі пропозиції на основі принципів, передбачених змінами до Конституції, вноситься кандидатура прем'єра і забезпечується процедура формування Кабінету Міністрів. Це теж треба робити 3-ого-4-ого числа. Можна відтягнути ще на день, або щодня. Але треба відповідь давати на питання, бо це якраз фактор дестабілізації, коли сьогодні не функціонує повноцінно уряд.

Восьме, чи дев'яте. Прийняття постанови Верховної Ради України про повторне голосування на виборах Президента України. 6-ого числа, вважаю, це не пізно зробити, 6-е у вівторок, і на той час уже будуть і прийняті зміни до законів відповідних, і вняснено ставлення і до Конституції, і до висновків Верховного Суду, ось, я розумію, що ми повинні собі межу поставити - не пізніше вівторка розв'язати кризу. Можна дати скорегувати, можна по суті, але передбачити, я припис такий роблю, що сторони, що підписали цю угоду, беруть до уваги, що всі акти, перераховані в цій угоді, вступають у дію комплексно, тобто без виконання будь-якого із них інші не застосовуються. Я розумію, що це паліатив, це не зовсім, скажімо, юридично виважена норма, але це предмет, скажімо, політичного компромісу.

Я зустрічався з Президентом, і він пропонує підписати документ подібного змісту для того, щоб можна було..., щоб кожен, відповідально ставлячись до своїх обов'язків..., провести оцю всю роботу. Переконали, що і він, так само як і всі ми, зацікавлені в тому, щоб скоріше підвести ризик під кризою. Якщо це так, то давайте будемо шукати компроміс.

ПУСТОВОЙТЕНКО В.П. Так сталося, що нам не дістався цей документ, тобто комусь дали, комусь ні.

МОРОЗ О.О. Та своїм давали тільки.

ПУСТОВОЙТЕНКО В.П. Я просто подивився декілька питань. Я зрозумів, що терміни, як записано в спільній угоді, різні розгляди документів про внесення змін до Закону "Про вибори Президента України" і Закон "Про внесення змін до Конституції" - різні дні. Вийде так, що за один проголосуємо, інші не будемо голосувати.

МОРОЗ О.О. Президент підписати може в один день.

ПУСТОВОЙТЕНКО В.П. Ні, почекайте, я пробачюсь. І друге питання: ви переносите термін введення конституційної реформи з вересня місяця. Так це чи ні?

МОРОЗ О.О. Так, так, я поясню.

ПУСТОВОЙТЕНКО В.П. Будь ласка.

МОРОЗ О.О. Я можу пояснити чому. Ми сьогодні маємо склад парламенту, який нестійкий з точки зору змін до Конституції, наявності більшості, тої, що працює стабільно, вона може бути створена буквально протягом місяця, тому що ми бачимо - процеси різні. Залежить від того: стане Президентом Янукович - буде більшість, очевидно, та, що є, з прирощенням кількості депутатів; стане Президентом Ющенко - буде депо інша більшість, вона все одно сформується в парламенті. І, очевидно, цей процес буде тягнутися в часі - місяць, може, пару місяців, або щодня. Жорстко пристає на те, що треба обов'язково вводити негайно зміни - це означає підставляти парламент відразу під удар нового Президен-

та, тому що він передбачає розпуск парламенту, якщо не сформована більшість. Тому, щоб застерегти і себе від того, треба віднести у часі формування більшості.

А далі вступають інші принципи: через півроку уже ідуть вибори нові, значить, починаються... Таким чином ми не підставляємо депутатів під формальні якісь ознаки. Так чи інакше, якщо ми навіть введемо, скажемо, через два тижні після обрання Президента, або відразу після обрання Президента, то він, якщо він має якісь кадрові свої плани, то він їх реалізує все одно до внесення змін. І я вважаю, що тут немає якоїсь загрози. А ось для стабілізації ситуації і в парламенті, і в політикумі, в цілому у владних структурах, - треба було б діяти таким чином. Тим паче, що це норма Перехідних положень. Ми можемо ще окремо провести дискусію з цього приводу і на Погоджувальній раді абошо і знайти прийнятне рішення.

(Шум у залі).

МАРТИНЮК А.І. Які пропозиції з приводу цієї угоди? Будь ласка.

ЮЩЕНКО В.А. Олександр Олександровичу, я хотів підкреслити, що предметом цієї угоди на початку було те, що виникла політична криза у зв'язку з фальшуванням виборів. І перша її частина, фундаментальна її частина - як виходити із цієї кризи. Я хотів би, щоб вона не стала у хвості. І тому по термінах у нас повинно бути гармонізовано.

МОРОЗ О.О. Так, тут є...

ЮЩЕНКО В.А. Це обов'язкова річ, тому що ми говоримо про пакет, і пакет гармонізації по термінах, по часу - він повинен зауважувати на ці норми.

МОРОЗ О.О. Я згоден. Це враховано.

ЮЩЕНКО В.А. Зауважувати, щоб там не було розриву, що ми конституційну реформу приймаємо, а врегулювання кризи 21-ого числа - через 5-6 днів. Тоді буде посіяна, на мій погляд, недовіра у певних колах народних депутатів - щоб цього не трапилося.

МАРТИНЮК А.І. Да, будь ласка, Олександр Олександровичу.

МОРОЗ О.О. Я думаю, що узгодження таке: є частина документів, які приймаються саме Верховною Радою, і тільки, а є частина - які реалізуються підписанням Президентом. Оскільки він є суб'єкт підписання такої угоди, то тут є певне застереження до того, щоб це все буде реалізовано. От про що йдеться. Іншого шляху просто не існує, я розумію.

МАРТИНЮК А.І. Шановні колеги, давайте ми з цим документом, занадто серйозним, поступимо іншим чином. Ми зараз ознайомилися з ним, тобто із слів Олександра Олександровича. Ознайомилися, так би мовити, із тим, що ми хочемо від цього документу. І, дійсно, це алгоритм нашої роботи. Вона, на перший погляд здається, ніби

23 ЛИСТОПАДА 2004 РОКУ

У ВЕРХОВНІЙ РАДІ УКРАЇНИ
РОЗПОЧАЛОСЬ ПОЗАЧЕРГОВЕ
ЗАСІДАННЯ

Гостьова ложа та ложа преси
повністю заповнені журналістами
та помічниками народних депута-
тів.

Заповнене й дипломатична ложа,
зокрема, там присутні російський
політик Борис НЕМЦОВ, посол
ФРН Дітмар ШТЮДЕМАН та інші
посли й представники посольств
іноземних країн.

Діяльність Верховної Ради України

угода, то є угода, але це саме графік нашої роботи, наші поступки, наші дії для реалізації тих постанов, які ми прийняли, і того, що взяли зобов'язання, які беруть на себе сторони.

Тому давайте, мабуть, поступимо таким чином. Зараз ми її з вами не узгодимо і не підпишемо, це зрозуміло, бо ми на це потратимо певний час. Коли ми зберемося для обговорення чисто цієї проблеми? Зараз я нагадую, що о 14-ій у нас ТСК, о 16-ій - експертна група. І нам, я думаю, сьогодні варто було б зібратися, щоб поговорити чисто по цих уже кроках. О якій? О 18-ій годині. Немає заперечень, керівники фракцій?

МОРОЗ О.О. Сьогодні.

МАРТИНЮК А.І. Сьогодні о 18-ій годині. Мабуть, швидше всього, тут. Але я просив би ще раз, шановні друзі, будь ласка, без запізнень, бо ми інколи непродуктивно працюємо. Ми півгодини говоримо, потім з'являються нові учасники, ми постійно повторюємо. Це одне.

І друге побажання - приходьте по одному, буде швидше. По два, по три..., але все одно один матиме тільки слово.

МАРТИНЮК А.І. Да, будь ласка.

МОРОЗ О.О. І ще моя пропозиція до угоди цієї. Вікторе Андрійовичу, я відносно вашого зауваження. І от, наприклад, Валерій Павлович трошки іншу має думку. Бо ні в кого не викликає заперечень, що причиною конфлікту цього є порушення закону про вибори, масові фальсифікації. Це згодні, і на першому етапі, до речі, це було, але це не зафіксовано як юридичний факт, сьогодні це вже пройдений етап. І тому ми шукаємо такий варіант виходу із кризи. А інші вважають, що і причиною конфлікту, і причиною фальсифікації була відсутність політичної реформи, це теж можна брати до уваги.

Можливо, вихід буде в тому, що ми будемо голосувати все в один день. Але тут є змога, що вибір..., що після підписання угоди Президентом, він підписує ці документи, ті, що від нього залежать, в один день, і гарантує, що вони будуть реалізовані саме таким способом. Але тут є деякі кроки, які треба робити незалежно від цих голосувань, бо, наприклад, уряд, ЦВК або що, він має свою технологію.

Тому я просив би уважно подивитися до того, що зараз буде розмножено. І ще так, - можливо, не всіма фракціями, а тим колом осіб, які впливають на позицію депутатів, які розуміються на цій проблемі, щоб ми все-таки дійшли, бо я гадаю, що це той графік, який може зняти всі проблеми і максимум до наступної середи зняти кризу в суспільстві. Я думаю, що це було б можливо.

МАРТИНЮК А.І. Буквально по одній секунді.

ПУСТОВОЙТЕНКО В.П. Я пробачаюся. Я тільки що взяв екземпляр, для мене є принципове, я ж постійно підтримував. В зв'язку з тим, що повноваження Президента, пам'ятаєте, в залі на другому поверсі, коли ми ще тоді сперечалися по політреформі, я сказав, що сьогодні нікому не потрібно давати можливість тримати в одних руках владу, як у сьогоднішнього Президента є.

Чому я пропоную провести політреформу? Я виступав, щоб це ми зробили зразу, терміново, і потім формувати уряд. Є дві позиції: перша - зразу, друга - Олександр Олександрович вніс, що це вже взяти з першого вересня. І третя позиція буде, як "Наша Україна", сьогодні Віктор Михайлович Пинзеник сказав, що це вже буде після виборів 2006 року. Ось є нюанс. Якщо ми навіть віддаємо з першого вересня, я вам відповідаю, що ніяка реформа з першого вересня впроваджена не буде. Той, хто буде мати владу, сформує виконавчу владу. Дякую за увагу.

МАРТИНЮК А.І. Тобто далі дискутуємо, дискутуємо з приводу подальшої нашої роботи. О 18-ій збираємось чи не збираємось? І там будемо говорити про це, бо зараз ми затягуємось. Пинзенник.

ПИНЗЕНИК В.М. Адаме Івановичу, Олександр Олександровичу, до вас хочу звернутись. Документ, який треба трошки уточнити. Політична угода не про заходи щодо розв'язання політичної кризи, бо тим самим ми беремо на себе ті речі, які ми не можемо самі зробити. Вибачте, я пропоную ще додати - для законодавчої підтримки розв'язання політичної кризи. Так, для законодавчого забезпечення.

МАРТИНЮК А.І. Так, будь ласка, Симоненко, і будемо підбивати.

СИМОНЕНКО П.М. Шановні колеги, я для вас, для стенограми... Я хотів би, щоб ми з вами для того, щоб рухалися вперед, визначилися. Політична криза - це фальсифікація виборів. А ми розглядаємо законодавчі акти, які, так скажемо, зовсім інше мають відношення. Тому я просив би, давайте не нанизувати одне на одне те, що не мало відношення до політичної кризи, до фальсифікування виборів. А ми за політичну реформу два роки вже ведемо розмову. А якщо я нагадаю ще, то з 1999 року ми, фракція комуністів, запропонували зміни до Конституції.

Тому я і прошу, будь ласка, розділіть, щоб тут же ж не втягувалася вся Верховна Рада у те, чим займається зараз Верховний Суд. Хай займається Верховний Суд. Його рішення буде закон для Центральної виборчої комісії.

МОРОЗ О.О. Я хотів сказати, що тут записано те, що відображено у заяві, яка вчора підписана. І ми повинні відреагувати на все в комплексі, бо криза існує. Кризу треба знімати.

Я вважаю, що те, що говорить Петро Миколайович, звичайно, буде чималим аргументом для того, щоб зняти причини для кризи. Але вона сама базується на інших уже фактах, які відбулися згодом, тому їх теж треба розглянути. Це зв'язані речі.

Давайте, хай всі визначаються.

МАРТИНЮК А.І. Шановні колеги! Петре Миколайовичу, ну, ми ж будемо сперечатися тоді, коли будемо про це говорити.

Нагадую темп роботи. О 14-ій годині в 11-ій кімнаті - тимчасова спеціальна комісія по Конституції, змінах. О 16-ій годині в 12-ій кімнаті збереться експертна група, і о 18-ій годині тут збираємось, Погоджувальна рада. А, Олександр Олександровичу, Заїчуку..., щоб він розмножив і у Заїчука одержите цей примірник.

(На цьому стенографування засідання припиняється).

23 ЛИСТОПАДА 2004 РОКУ

ДОДАТКОВЕ ЗАСІДАННЯ ВР СКЛИКАНЕ НА ВИМОГУ 156 ДЕ- ПУТАТІВ

Про це заявив голова ВР України
Володимир ЛИТВИН.

Він зазначив, що це відбувається відповідно до Конституції України. За його словами, йдеться про "невідкладний випадок" у зв'язку із ситуацією, яка склалася навколо виборів Президента України 21-го листопада.

БІЛЯ ПАРЛАМЕНТУ ЗІБРАЛОСЯ БЛИЗЬКО 30 ТИСЯЧ ПРИХИЛЬ- НИКІВ ВІКТОРА ЮЩЕНКА, ЇХ ЧИСЛО ШВИДКО ЗРОСТАЄ

З усіх розташованих поряд з будівлею парламенту вулиць постійно підходять все нові групи охочих підтримати В.ЮЩЕНКА. Крім того, велика кількість молоді, прикрашених оранжевими стрічками, підтримують присутніх автомобільними сигналами.

Перед прихильниками В.ЮЩЕНКА виступили журналісти, поети, інші відомі українські діячі культури. Так, журналіст Данило ЯНЕВСЬКИЙ закликав присутніх не йти від стін парламенту доти, доки "Віктор ЮЩЕНКО не присягне на вірність народу України, і буде визнаний Президентом".

ЗАСІДАННЯ ПОГОДЖУВАЛЬНОЇ РАДИ КЕРІВНИКІВ ФРАКЦІЙ І ГРУП ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

2 грудня 2004 року, 18:00

ЛИТВИН В.М. Шановні колеги, поки немає Адама Івановича, який проінформує нас про засідання робочої групи, яка займалася проведенням юридичного аналізу і підготовкою пропозицій для завершення виборів Президента України, то може попросимо Олександра Олександровича прокоментувати цей проект по кожному пункту, а потім ми поставимо питання і будемо далі визначатися. Прошу уваги!

МОРОЗ О.О. Я хочу проінформувати про засідання тимчасової спеціальної комісії, яка розглядала проект змін до Конституції. У мене є таке відчуття, що ми знайдемо згоду завтра і знайдемо компроміс.

Сьогодні ключовими проблемами для розгляду цього питання є питання: чи ми відразу і повністю вводимо Закон "Про зміни до Конституції", чи ми маємо змогу, скажемо так, прийняти закон таким, як він є, а строк введення передбачити інший, чи можна деякі вилучення зробити з цього проекту і також змінити строк введення. Всі аргументи з цього приводу мають право розглядатися і мають право на життя. Але дискусія, яка проведена, свідчить про те, що всі згодні на те, що введення змін треба все-таки відстрочити. Відстрочити тому, що у самих змінах передбачаються інші взаємини між Президентом і парламентом. А сьогодні більшість має все-таки більш-менш ситуативний характер, а не ґрунтована на пропорційних виборах.

Я думаю, у цьому є ризик, що можна перейти відразу, а потім через місяць-два втратити парламент, і втрачений буде баланс, а це означає, що відразу буде використовуватися специфічним чином адмінресурс, і тоді не вдасться реалізувати головну ідею - на основі пропорційних виборів сформувати більшість, яка буде відновлювати потім за Кабінет Міністрів.

Тому пропонується розглянути можливість... Або, скажемо, з 1 вересня. Навіть сходиться на тому, що треба вводити зміни до Конституції з 1 січня 2006 року. Тоді не буде загроз, про котрі ми згадуємо сьогодні. Але скористуємося тим моментом, що сьогодні є, і можна прийняти більше 300 голосів цей закон про зміни. Далі.

Уряд можна обрати, і в перехідних положеннях... Почекайте. І в перехідних положеннях можна записати, що уряд, який сформований на принципах проекту № 4180, буде працювати до виборів парламенту на пропорційній основі. Тобто він складе свої повноваження перед парламентом, а не перед обраним Президентом на цих виборах чи до голосування, чи на тій формулі, яка виробляється сьогодні.

Отже, інші питання - дискусійні. Бо багато хто згоджується на те, що не можна, тим паче, у період такої невизначеності, та і взагалі, суміщати посади депутатів і члена Кабінету Міністрів. Є дискусійним питання про імперативний мандат. Хоч це те питання, на яке, мені здається, легко можна знайти компроміс, залишити так, як є.

Є інші питання, які... зараз ми роздрукували ці зауваження, тобто тем для дискусій приблизно 12. Наприклад, така, щоб залишити чинну редакцію Конституції

в частині повноважень Генеральної прокуратури і порядку її формування, і звільнення Генерального прокурора, і деякі інші моменти. Все це виписано як пропозиції для обговорення. Фракції розглянуть (з подачі членів ТСК) зміст цих зауважень, вірніше міркувань. Завтра ми о 12-й годині зберемося. Все те, що буде виходити за межі 300, тобто руйнуватиме 300 голосів, ми повикидаємо, залишимо так, як є в № 4180, а погодивши строк введення і інші теми, які можна узгодити, запропонуємо тоді Погоджувальній раді і сесії, щоб вона розглянула питання.

Були такі пропозиції, що, мовляв, давайте ми запропонуємо по суті різні варіанти по конкретних нормах, а потім Погоджувальній раді дамо, щоб вона визначилася з цього приводу, чи Верховній Раді, це означає розглядати постатейно проект. Я вважаю це недопустимим, бо ми відразу зруйнуємо баланс, і нічого не вийде з того.

Тому я гадаю, що ми завтра все-таки годин до двох-трьох можемо знайти проект, який може бути підтриманий в парламенті. Ось така пропозиція.

ЛИТВИН В.М. Да, будь ласка.

СИМОНЕНКО П.М. Я хотів би тільки додати. Так, дійсно, ці питання запропоновані були для обговорення. Наша позиція: в зв'язку з тим, що цей проект змін до Конституції, політичної реформи ми неодноразово обговорювали, у нас були жорсткі дискусії, і ми дійшли такої згоди, що направили узгоджений проект до Конституційного Суду. Зараз він повернувся.

І ось, дійсно, там є тільки одна проблема - час введення в дію, а все решта... ми пропонуємо сьогодні не втручатися уже у те, що ми досягли домовленості, і там, дійсно, все узгоджено, і терміново прийняти це. Тільки визначитись окремо на Погоджувальній раді, виходячи з того, що аргументи спіоголови нам тоді будуть доповідати, які аргументи, з якого часу там треба вводити. Все решта, як тільки ми торкнемося "тіла", то ми почнемо цей процес практично спочатку і вся ця реформа руйнується.

Я хочу ще раз звернутися до всіх вас, шановні колеги. Ми в червні минулого року, завдяки тому, що тоді пішли на 2 тижні на дискусію відносно того, що ще якісь зміни внести, ми просто втратили час і знищили можливість тоді прийняти ті зміни, які повинні були б сьогодні вже працювати.

Тому я запропонував на ТСК, щоб внести, дійсно, на розгляд Верховної Ради проект № 4180, компроміс для його прийняття з боку "Нашої України" - це те, що ми підемо на зміни до Закону "Про вибори Президента", ті, що пропонують колеги з "Нашої України". Це і є той компроміс, який поєднує Верховну Раду у прийнятті відповідальних проектів законів і тільки термін введення в дію № 4180, тут

23 ЛИСТОПАДА 2004 РОКУ

ВР ЗВЕРНЕТЬСЯ ДО ЦВК З ВИМОГОЮ НЕ ОГОЛОШУВАТИ РЕЗУЛЬТАТИ ВИБОРІВ ДО РІШЕННЯ ВЕРХОВНОГО СУДУ З ПРИВОДУ ПОРУШЕНЬ ЗАКОНОДАВСТВА ПІД ЧАС ПРОВЕДЕННЯ ДРУГОГО ТУРУ ВИБОРІВ

Про це повідомив журналістам лідер СПУ Олександр МОРОЗ. За його словами, сьогодні на засіданні ВР передбачається створити спеціальну слідчу комісію, яка з'ясує обставини порушення виборчого законодавства. О.МОРОЗ зазначив, що йому відомо про існування проекту постанови про висловлення недовіри ЦВК, і, можливо, вона буде поставлена на розгляд парламенту. Лідер СПУ підкреслив, що парламент не може визнавати надійсними результати виборів, а може дати тільки політичну оцінку цих результатів.

Діяльність Верховної Ради України

мається на увазі, змін до Конституції. Тоді це дійсно компроміс. Все решта, я вибачаюсь, можу зараз прогнозувати, дай Бог, щоб цього не було, але це просто марно будемо втрачати час. Це буде безплідна дискусія, бо кожен член фракції чи фракція будемо знаходити масу інших питань, які будуть відволікати у часі вирішення цієї проблеми.

МОРОЗ О.О. Мені здається, Володимире Михайловичу, я правильно передав думку і Петра Миколайовича. Я про це сказав з самого початку. Є і така думка. Але я вважаю, що компроміс можна знайти.

ЛИТВИН В.М. Будь ласка.

ГУБСЬКИЙ Б.В. Шановний Володимире Михайловичу, шановні колеги! Ми радилися тут з ряду питань, зокрема, з питань політреформи. І підтримуючи думку Петра Миколайовича, ми аналізували можливі вилучення, і прийшли до висновку, що якщо щось вилучати, то воно може потягти необхідність вилучення інших позицій.

Єдине питання, як кажуть, яке можна було б розглядати з нашої точки зору, це строк введення в дію. Тому що там є свої нюанси. А все інше - воно має сьогодні з однієї сторони цілісну основу, а з другої сторони - є предмет відповідних домовленостей, і з нашого, як кажуть, бачення і переговорів з іншими фракціями та депутатськими групами ми бачимо, що при тих змінах одні можуть голоси віднятися, при других - інші.

Тим більше, сьогодні Віктор Михайлович Пинзеник висловив наступну думку. Я її чув особисто, що по великому рахунку для них важливо лише строк введення. Правильно? І будь-які зміни, вони справді можуть порушити...

МОРОЗ О.О. Володимире Михайловичу, в мене є прохання. Ми витратили там 2 години на дискусію. Ну, навіщо переносити та знову розпочинати її тут.

Мова йде про те, що є норми, які не викликають ніякого спротиву ні в кого. Наприклад, навіщо міняти форму обрання Конституційного Суду? Сьогодні третя гілка - судова влада, пропонує свою третю частину. Ну, навіщо міняємо Конституцію під, скажімо, Президента і парламент? Президент у парламенті матиме більшість свою та ще своє право, таким чином Конституційний Суд буде на певний час сформований чисто Президентом. Навіщо це робити? Або, наприклад, чи викликає гостру дискусію строк чи розмір каденції представницьких органів? Якщо ми хочемо не робити обвал у владі під час виборів, а щоб була, як Іван Засць каже, "тяглість влади", то треба розвести в часі, 4 роки - парламент, 5 років - Президент. Це нормальна практика для всього світу.

ЛИТВИН В.М. Нормальна практика така: 4 роки - Президент, 5 - парламент. Так, як у цьому світі робиться.

МОРОЗ О.О. Ну, давайте навпаки зробимо. Це не має значення в принципі.

ГУБСЬКИЙ Б.В. Парламент - 6.

МОРОЗ О.О. Там же ротация відбувається. Ну, люди добрі, давайте не будемо... Третина в ротатії завжди. Я розказав те, що є, а ви як хочете, так і вирішуйте.

ЛИТВИН В.М. Шановні колеги, є компромісна позиція, яка вас всіх, я думаю, влаштує. Давайте ми не будемо тратити більше розмов на політичну реформу. Це дуже така, я думаю, об'єктивна пропозиція, яка підкуповує своєю новизною всіх нас.

Богдан Губський пропонує внести зміни щодо термінів введення в дію. Це автоматично означає направити до Конституційного Суду. Будь-які зміни в перехідних положеннях автоматично вимагають направлення документу до

Конституційного Суду. Єдине, що допускається, це якщо, наприклад, ми записали, що Генерального прокурора призначає і звільняє Верховна Рада, а хочемо повернутися до тієї норми, яка була в Конституції, то в Конституційний Суд направляти не потрібно. В Конституційний Суд не потрібно направляти ті норми, до яких ми повертаємося в чинній Конституції. Все інше, строки введення і таке інше, ви прекрасно розумієте, що це направлення документів до Конституційного Суду. Тому, щоб пройти цю процедуру і зняти цю проблему, і звільнити людей, які підписували угоди від морального зобов'язання, - треба поступити простіше. Завтра хай ще раз до обіду розгляне ТСК, нічого ТСК не вирішить, я це вам гарантую, поставити на голосування, завалити і забути. І через рік, Олександр Олександровичу, ми якраз повернемося до цього документу. Це об'єктивно і чесно, давайте не будемо дури-ти один одного. Ми ж дуримо один одного. Ви ж прекрасно все це розумієте.

МОРОЗ О.О. Чому? Тоді, Володимире Михайловичу, я бачу натяки на мою адресу.

ЛИТВИН В.М. Ні, Олександр Олександровичу, це не на вашу адресу. Ви дуже хочете провести політичну реформу...

МОРОЗ О.О. Тому я хочу сказати, всі пропозиції щодо змісту № 4180 лягають у ту формулу, яку ви висловили. Все це наближає до існуючого тексту Конституції. Нічого немає такого, щоб передбачало зміну і норм закону № 4180, і зміну Конституції. Нічого подібного. І Генеральна прокуратура, і Конституційний Суд, і вік суддів - хіба це дискусія для Верховної Ради? Залишається чинна норма Конституції, і таким чином компромісу можна досягти. Я переконаний, ми завтра вийдемо на результат 300 голосів. І Петро Миколайович підтримає своїми 60-ма голосами.

ЛИТВИН В.М. Олександр Олександровичу! Шановні колеги! Не сприймайте, будь ласка, що я когось хочу образити. Я просто кажу, що така реальність. Я знаю, Олександр Олександровичу, скільки ви поклали сил на цю політичну реформу. Але я розумію, що "Наша Україна" і фракції, які підтримують сьогодні "Нашу Україну", ніколи не погодяться на введення в дію Конституції тих термінів, які передбачені в Перехідних положеннях. Правильно?

МОРОЗ О.О. Мова ж не йде про те, щоб голосувати зміни до Конституції завтра. Мова йде про те, що ТСК дасть вам варіант, який... Дасть! І ви дасте!

ЛИТВИН В.М. Одну хвилиночку, можна я закінчу думку?

Другий момент. Я читаю 5-ий пункт, в якому записано: "Підготовка до розгляду та результативного голосування проєкту змін до Конституції України, з введенням їх у

23 ЛИСТОПАДА 2004 РОКУ

ШТАБ ЯНУКОВИЧА ЗАЯВЛЯЄ, ЩО ВИБОРЦІ СКАЗАЛИ "ТАК!" САМЕ ЇХНЬОМУ КАНДИДАТУ

Про це йдеться в повідомленні штабу.

У ньому говориться, що, "незважаючи на всі намагання опозиційних сил поставити під сумнів результати виборів 21-ого листопада, їх наслідки мають величезне значення! Більша частина виборців сказала своє "Так!" саме нашому кандидату".

МВС УКРАЇНИ ВИСЛОВЛЮЄ СПОДІВАННЯ, ЩО МАСОВІ ЗАХОДИ ВІД ОПОЗИЦІЇ ПРОЙДУТЬ МИРНО І БЕЗ ЗАГОСТРЕНЬ

Україні, як ніколи, потрібні громадська злагода, мир та спокій, йдеться в повідомленні Департаменту зв'язків з громадськістю МВС України.

Також у повідомленні ще раз спростовується інформація ЗМІ про прибуття до одного із міст на Київщині бійців підрозділу спеціального призначення МВС Росії "Витязь".

Діяльність Верховної Ради України

повному обсязі з 1 вересня 2005 року та проекту про зміну норм, що стосуються місцевого самоврядування”.

І 6-ий пункт: "Голосування проекту № 4180 остаточно та проекту про зміни норм щодо місцевого самоврядування для направлення їх до Конституційного Суду, підписання Закону "Про зміни до Конституції України". То тут треба тоді, очевидно, редакцію поміняти. Для остаточного направлення його, а не "їх" тоді, Олександрє Олександровичу.

Тому, шановні колеги, якщо питання буде стояти з 1 вересня "введення їх у повному обсязі", тоді у нас треба міняти норми Перехідних положень, щоб додати "введення". Згідно роз'яснення Конституційного Суду, цей документ треба знову направити до Конституційного Суду.

Будь ласка.

ПУСТОВОЙТЕНКО В.П. Я хочу сказати, що ми всі сьогодні ранком не пішли на сесію, зібралися на Погоджувальній раді. Як людина, яка звикла щось виконувати, я отримав спільну заяву за підсумком засідання "Круглого столу". Прийшов, зібрав фракцію, порозписувались. "Сторони підтверджують рішучість", поставив крапку.

Другий пункт: "Сторони дійшли негайного розблокування роботи".

"Сторони дійшли згоди щодо створення експертної групи". Ми її створили, вона пішла працювати і працює.

Четвертий пункт: "Дійшли згоди про прийняття в пакеті про внесення змін до закону про вибори (№ 4180)". Найшов проєкт закону про внесення змін, вивчив, дав фракції завдання. Взяв № 4180, теж написали всі пропозиції від фракції, кожний депутат, скільки є, оформили і так далі.

Тепер, коли ви прийшли другий раз і принесли політичну угоду, той екземпляр я взяв у вас, розмножив всім депутатам, сам проштудував, взяв закон № 4180, все порозписував особисто. Тепер, тільки що заносять політичну угоду нову. Дивлюсь: де Закон "Про вибори Президента", який у спільній заяві (про вибори Президента), уже його немає? Тут уже інше написано: прийняття Закону "Про порядок застосування Закону "Про вибори Президента України" під час переголосування другого туру виборів, підписання цього Закону.

МОРОЗ О.О. Це те ж саме.

ПУСТОВОЙТЕНКО В.П. Це не те саме. Ось закон, який подали, ми ж його уже отримали. Далі, я просив терміни, щоб в один день була і політична реформа, і це - в один день. І тепер те, що сказав Володимир Михайлович, ви мені скажіть: ми ж уже проголосували, коли подавали до Конституційного Суду перший пункт Перехідних положень, що він після обрання Президента відразу вступає в силу, а тепер ми хочемо його змінити. Ми тоді не набрали 300 голосів, але ми то 226 набрали і відправили до Конституційного Суду і отримали згоду. А тепер ви ставите новий термін.

МОРОЗ О.О. Щоб набрати більше 300 голосів.

ПУСТОВОЙТЕНКО В.П. А навіщо тоді політреформа? Давайте ми після виборів 2006 року тоді проведемо.

МОРОЗ О.О. Так, будь ласка.

ПУСТОВОЙТЕНКО В.П. Ні, я просто кажу. Я до вас ніяких претензій не маю, Олександрє Олександровичу, я вас не перебивав ні разу.

Тепер, я голосував за цей термін, а тепер я повинен змінити свої думки і так далі. Ми вже проголосували, що 5 років - народні депутати, там все вже було.

А не було 300. Чому? Так, є питання і у нас, депутатів, також, за те, що виключення з фракції буде, я підтримаю, не треба виключати, з'їзд партії, коли там уже чуть вище ранг підняли. А чому це роблять? Тому що будуть користуватися, фракція буде говорити все, що хочеш, і так далі, а ті з фракції його ніколи не виключать, потрібно тільки через з'їзд. Ось і все.

Тому я хотів би, щоб ми якісь були послідовні. Я сьогодні попрацював, наприклад, я виконав все, що потрібно було, все зробив, а в результаті одержав знову фігу. Не потрібно поспішати нікуди. Уже поспішили. Навіщо тоді Конституція, навіщо вся ця робота була?

Я не до вас звертаюся, Олександр Олександровичу, я до себе.

Його можна було зробити за одну годину, сіли там 5 чи 10 чоловік, самі все відпрацювали, подали, проголосували і пішли.

МАРТИНЮК А.І. Я хочу абсолютно підтримати Валерія Павловича і повернути вас на висхідні позиції. А висхідна позиція полягає у комплексі, у пакеті, вибачте за таке слово. Висхідна позиція полягає у тому, що спочатку зміни до Конституції, і після змін до Конституції у ту ж хвилину голосуються зміни до закону про вибори, і одночасно вони підписуються. І на основі прийняття змін до Конституції формується новий склад Кабінету Міністрів.

Бо якщо не буде змін і не вступають вони у дію негайно, Кабінет Міністрів формувати буде нині діючий Президент. І цей Кабінет Міністрів буде сформований до моменту вступу на посаду новообраного Президента на місяць, на два, на тиждень чи на півтора. А якщо ми приймемо зміни до Конституції і введемо їх одразу, то ми сформуємо Кабінет Міністрів, повноваження якого будуть здаватися перед новообраним парламентом. І давайте, будь ласка, дяти по логіці так, як записали вчора договірні сторони. Вони сказали: "Спочатку котлети, а потім мухи". А ми хочемо "спочатку мухи, а потім котлети". Тобто давайте спочатку реформу, у той же день, у ту ж хвилину зміни до закону про вибори, а потім усе інше. Ми зараз через два дні хочемо зміни реформи, які ніколи не будуть після того, якщо буде все інше.

ПУСТОВОЙТЕНКО В.П. Цікаво, що ви добавили. Дивіться, з 1 січня ми повинні ввести політреформу і ми повинні новий уряд обрати. Тепер цей уряд буде працювати до терміна повноваження Верховної Ради. Ми у березні обираємо Верховну Раду. Перша сесія через місяць після призначення виборів і ми знову призначаємо уряд. Ну, навіщо на три місяці знову уряд міняти?

МОРОЗ О.О. Володимире Михайловичу, Верховна

23 Листопада 2004 року

...
БІЛЯ КИЄВО-ПЕЧЕРСЬКОЇ ЛАВРИ ЗІБРАЛОСЬ БЛИЗЬКО ТИСЯЧІ ЛЮДЕЙ, ЯКІ ЗВУТЬ СЕБЕ "КОЗАКАМИ" І ПІДТРИМУЮТЬ ЯНУКОВИЧА.
...

Про це повідомляє "5-ий канал".

...
За даними телеканалу, при цьому там зібралось декілька груп "козаків", які між собою "не хочуть знатися".
...

Деякі з них говорять, що приїхали за власні кошти, деякі - що їх приїзд профінансувала Запорізька обласна державна адміністрація. Окрім того, один з учасників повідомив "5-ому каналу", що вони отримають по 400 грн. за 2 доби.

...
За словами "козаків", вони хочуть помолитися "за свого Президента", після чого планують піти до Кабміну. Як вони кажуть, "до палацу свого Президента".

Рада створила тимчасову спеціальну комісію. На тимчасовій комісії проводяться дискусії по змісту цього документу. Ну, чому ми зібралися, кожен щось уявив своє і починає вести дискусію? Це безпредметно і пусте. Тоді кожен буде писати так, як ви писали, і кидати в урну, бо воно нікому не потрібно. Те, що мені доручили, я зробив. Будь ласка, підходить - підходить. Ні, я вминаю руки від цього, не мені потрібна політична реформа. По-перше.

І по-друге, якщо сьогодні вже міжнародні кола підписують, а вчора всі протестували і казали, що не можна. Ми ж з тих організацій одержали висновки, що не можна проводити політичну реформу. А тепер усі: у суспільстві, на мітингу, - скрізь виступають: "Да, це треба робити". За що мене шельмували, виявляється, правильно я говорив? А тепер мені знову, що щось не так, щось не підходить. Я не розумію.

СИМОНЕНКО П.М. Олександр Олександровичу, можна і я висловлюся, тому що я був присутнім практично на всіх засіданнях тимчасової спеціальної комісії.

По-перше, з 1999 року це ми якраз розпочинали і знаємо, чому ми це розпочинали. Це перше.

По-друге, всі ті питання, які сьогодні були підняті на засіданні тимчасової спеціальної комісії, кілька раз дебатовалися до хрипоті. По всіх цих питаннях голосувала тимчасова спеціальна комісія кілька разів. Ми поверталися, переголосовували. І коли, так скажемо, інші товариші з "Нашої України", колеги наші приходили на засідання тимчасової комісії, і знову сьогодні повертаємося до цього. То природно, що я сказав: скільки ж ми будемо обговорювати? Ми ці проблеми вже проголосували.

А проблема полягає в тому, що Адам Іванович запропонував розглянути і у часі все привести до того, як підписали у спільній заяві. І це теж правильно.

ЛИТВИН В.М. Будь ласка.

МОРОЗ О.О. Я ще раз повторюю. Я сподіваюся на те, що завтра ми покладемо проект змін до Конституції, який може бути розглянутий Верховною Радою. А всі дискусії потім проведемо уже на сесії. Навіщо ми тратимо час на цю справу?

МАРТИНЮК А.І. На сесії не можна. На сесію треба вийти і проголосувати.

МОРОЗ О.О. Тоді тут проведемо. Ось про що мова йде.

СИМОНЕНКО П.М. Нічого не буде, тут треба: чи зміни до закону про вибори, щоб ми знали, що там треба, і зараз обговорили, і домовилися, відразу підняли руку, голосуємо, голосуємо, голосуємо. Тоді завтра зранку можна вносити і проголосувати. Другий проект у нас готовий повністю.

МОРОЗ О.О. Немає ж проблеми.

СИМОНЕНКО П.М. Є проблема.

МОРОЗ О.О. Я ще раз кажу, немає проблеми тут, це все можна узгодити - в один день проголосувати. Чого ми одне до другого тулимо?

СИМОНЕНКО П.М. Олександр Олександровичу, чому ми з вами тоді не домовляємося, які проблеми є у наших колег з "Нашої України" відносно закону про вибори? Давайте у них питаємо.

МОРОЗ О.О. Тому що мені доручили зміни до Конституції, а не закон про вибори. А інша група працює над тим документом. Ідіть там доводьте свою правоту. Чому ми одне до другого, аби тільки нічого не розглядати?

ЛИТВИН В.М. Олександр Олександровичу, шановні колеги! Давайте та-

ким чином, можливо, поступимо, підсумувавши дискусію, яка у нас відбулася. Я для себе написав, які є чотири варіанти розгляду цього питання. Я їх зараз скажу і аргументую, тільки щоб ви спокійно сприймали.

Перший варіант - зняти це питання з розгляду і не розглядати як необхідну передумову для прийняття змін до Закону "Про вибори Президента".

Друге - проголосувати відповідно до Постанови Верховної Ради так, яким цей проект повернувся із Конституційного Суду.

Третій варіант - проголосувати зі змінами, але проголосувати з тими змінами, які не потребують направлення документу до Конституційного Суду. Я маю на увазі, це йдеться тільки про вилучення ряду статей і залишення редакції діючої Конституції.

Нарешті четвертий варіант - доопрацювати його із змінами, які виходять уже за межі, і направити до Конституційного Суду в пакеті з законопроектом № 3207, якщо я не помиляюсь, там, де йдеться про місцеве самоврядування.

І нарешті, проголосувати цей варіант, як він є, але перед цим підписати угоду, що незалежно від результатів голосування з цього проекту ми не будемо блокувати прийняття законопроекту про внесення змін про вибори Президента України. Інших варіантів немає.

Довкола цих варіантів давайте поговоримо, визначимося і підемо далі. Тому що сьогодні у нас є, давайте чесно скажемо, різнополосні інтереси, є різні орієнтири, різне бачення кожною фракцією, кожною політичною силою свого місця після завершення президентської кампанії. Це реальні, їх треба поважати. А все інше ми будемо дорікати один одному і не знайдемо виходу із цієї ситуації, бо нам потрібно буде мати якусь зрозумілу позицію для прийняття змін до Закону "Про вибори Президента України". Це вже друга тема, яку потрібно було б обговорити.

Давайте довкола цих моментів поговоримо і тоді будемо визначати що нам робити. Будь ласка, Петре Миколайовичу.

СИМОНЕНКО П.М. Виходячи з вашої пропозиції, Володимире Михайловичу, ми готові проголосувати № 4180 і зміни до закону про вибори. Гарантувати, що проголосуємо зміни до Закону "Про вибори Президента".

ЛИТВИН В.М. Будь ласка, які ще є міркування? Будь ласка, Вікторе Михайловичу.

ПИНЗЕНИК В.М. Шановні колеги, я просив би і Петра Миколайовича, і інших звернути увагу, що проблема політреформи виникла в контексті якихось домовленостей з приводу врегулювання політичної кризи, і ми заявляли про свою готовність, ми брали участь в тимчасовій спеціальній комісії, але ми ніколи не голосували. І ми не

23 ЛИСТОПАДА 2004 РОКУ

МІТИНГИ НА ПІДТРИМКУ ЮЩЕНКА ВІДБУЛИСЯ У 16 РЕГІОНАХ УКРАЇНИ

Як повідомляє прес-служба Центрального штабу В.ЮЩЕНКА, у них, за попередніми підрахунками, взяло участь близько 250 тисяч громадян.

Отже, мітинги відбулись в Ужгороді, Вінниці, Житомирі, Черкасах, Чернівцях, Полтаві, Сумах, Рівному, Одесі, Миколаєві, Тернополі, Херсоні, а Івано-Франківській області, у Хмельницькому, Дніпропетровську, Кіровограді, Луганську, Запоріжжі, Львові, Луцьку. Жителі цих регіонів масово йдуть у столицю на підтримку акції проти фальсифікації виборів.

Діяльність Верховної Ради України

говорили, що не будемо голосувати, бо для нас були принциповими кілька речей, в тому числі строки введення.

Я сьогодні не був на ТСК, але я бачив те узгодження. Найбільш принципові є строки. Є там інші деякі моменти, які, я впевнений, що можна зняти чи погодити, знайти спільну узгоджену позицію. Те, що зараз пробують нав'язати без будь-якого пошуку компромісу, це означає, що ми не хочемо шукати компромісу.

І у мене взагалі, Володимире Михайловичу, складається враження, посидівши на другій робочій групі, що йде "водіння кози". Бо я дві години слухав теорію права. Дуже багато вправлялись, замість того щоб приймати рішення, і ми цілий день провели в дебатах. Я ще раз хочу наголосити, ми можемо вийти на прийнятну формулу. Ось Олександр Олександрович давно працює в цьому режимі і мова йде про строк введення всього-на-всього. Це норма, здається, Перехідних положень. Ми можемо тут знайти компромісне рішення, включаючи інші питання, які потребують, винятково вилучити. Бо нічого іншого не додаємо.

Але я хотів би наголосити на тому, що нам врегульовувати ці питання треба в комплексі з політичною кризою, бо ми до неї навіть не наближаємось, до розв'язання.

ЛИТВИН В.М. Давайте зараз тоді домовимось таким чином. Якщо у нас проблемне питання полягає лише в Перехідних положеннях, то давайте таким чином, якщо ми знаходимо консенсус, проговоримо, і тоді ми цей документ голосуємо і направляємо до Конституційного Суду. Ми вже тут не спрашуємо з методом політичної доцільності, оскільки будь-які внесення змін, які виходять за межі чинної Конституції і за межі узгодженого проекту, ви прекрасно розумієте, потребує рішення чергового Конституційного Суду. Це очевидна істина.

Якщо ми зараз записали тут і ми погоджуємося з 1 вересня 2005 року, тоді давайте зараз шукати необхідну кількість голосів для того, щоб внесли зміни в Перехідні положення і проголосували 226 голосів, і направили його до Конституційного Суду. І про це треба говорити.

Тому що тут написано, воно ж логіки не має, Олександр Олександровичу, - "Підготовка до розгляду та результативне голосування проекту змін, з введенням їх у повному обсязі з 1 вересня 2005 року та проекту про зміну норм, що стосуються місцевого самоврядування".

А далі: "6. Голосування проекту № 4180 остаточно 6-7, 12". Так я розумію? Але ми не можемо голосувати, бо це суперечить вимогам Конституційного Суду.

Олександр Олександровичу, я давав доручення Теплюку. Теплюк консультувався з Селівом. І він сказав, що будь-які зміни, будь-які нові доповнення, які виходять за межі чинної Конституції, за межі проекту № 4180, потребують повторного направлення до Конституційного Суду.

МОРОЗ О.О. Ми не можемо цього робити. Якщо проголосує Верховна Рада, якщо вона бачить доцільність в цьому, якщо це гарантує зміни до Конституції, Петре Миколайовичу, підписує Президент, хай поспробує Конституційний Суд тоді відмінити, нічого не буде. Буде виконувати, бо це - його функція, до речі.

Тому я не бачу логіки в тому, що ми боїмося. Давайте тоді згадаємо: а яким чином появилася 5 частина в 122 статті про додаткові функції Генпрокуратури. Сидів Васильєв як співголова, він орієнтувався на те, що буде Генеральним прокурором, ті депутати, які сиділи тут, його підтримали, і що було робити?

СИМОНЕНКО П.М. Это мы с Крючковым писали предложения. Это не

Васильєва.

ЛИТВИН В.М. Олександр Олександровичу, включіть кнопку.

МОРОЗ О.О. Да не хочу я.

МАРТИНЮК А.І. Шановні колеги! Ще раз повернімося до вчорашньої спільної заяви, ще раз подивімося на вулицю, ще раз давайте повернемося до наших двох рішень Верховної Ради, до двох постанов. Ми повинні з вами виконувати їх. В постанові від 27 сказано: 1-3 грудня провести голосування по законопроекті. Вчора в спільній заяві було сказано, я вважаю, досить мудро сказано, оскільки є інтерес в одних, і оскільки є інтерес в інших, пов'язати взаємно цих два питання, пов'язати їх. У одних пече зміни до закону про вибори і завершення виборчого процесу, а я пізніше проінформую, до чого експертна група домовилася, інших, вибачте, печуть зміни до Конституції. І тому нам треба післязавтра прийняти два цих рішення - зміни до Конституції і тут же ж прийняти зміни до Закону "Про вибори Президента".

Третє. Там же ж, і в нашому рішенні, і в заяві сказано, що на основі цих рішень змін до Конституції здійснити формування уряду народної довіри. Який же буде уряд народної довіри, якщо ми не внесемо змін в Конституції, не введемо хоча б цієї частини змін одразу в дію? Значить, Кабінет Міністрів буде формуватися на нині діючій Конституції. Прем'єра нам внесе кандидатуру Президент. Ми дамо згоду, якщо дамо згоду, він видасть указ. Після того Прем'єр подасть пропозиції діючому Президенту кандидатури міністрів і він поназначає їх міністрами. Через тиждень завершаться вибори, дай Бог, і уряд, сформований нами, згідно діючої Конституції подасть заяву про складання повноважень перед новообраним Президентом. Якщо ми не внесемо змін до Конституції, а ми хочемо революційним порядком і вулицею сформувати Кабінет Міністрів, навіщо нам позоритись, якщо є реальний, легальний шлях виходу із кризи?

МОРОЗ О.О. Володимире Михайловичу, це тема для тимчасової спеціальної комісії. Навіщо ми відриваєм у людей час? Я ще раз кажу - це тема для тимчасової спеціальної комісії, там треба виписати, а ви покажіть як. Я можу запропонувати, як зняти цю проблему.

ЛИТВИН В.М. Давайте домовимося таким чином, оскільки ми не знайдемо зараз тут прийняттого рішення, попросимо ТСК, щоб вони завтра провели засідання, щоб окремо вони виписали, які пропонуються норми в законопроекті № 4180 відхилити і повернутися до чинної Конституції з яких позицій, і які пропонуються зміни щодо термінів введення в дію цього закону.

23 ЛИСТОПАДА 2004 РОКУ

У ДОНЕЦЬКУ ПРОЙШОВ МІТИНГ НА ПІДТРИМКУ ЯНУКОВИЧА

На площа Леніна в центрі Донецька, з 16.00 до 16.30 пройшов мітинг на підтримку Віктора ЯНУКОВИЧА, організований його обласним виборчим штабом.

Мітинг відкрив заступник керівника обласного виборчого штабу В.ЯНУКОВИЧА Владислав ЛУК'ЯНОВ, який привітав усіх з перемогою В.ЯНУКОВИЧА і відзначив, що "це переконлива перемога нашого земляка".

Він зажадав, щоб "ті сили, які програли, або вступили в конструктивний діалог, або визнали свою поразку і пішли з політичної арени, і не заважали розвитку української держави".

"Ми упевнені, що перемога ЯНУКОВИЧА була чистою і одноставною", - заявив В.ЛУК'ЯНОВ.

Ми сядемо обговоримо і домовимосся, і приймемо рішення: або ми одразу знімемо з розгляду це питання і будемо вважати, що ми не знайшли компроміс, якщо не знайшли, повинні йти далі, повернутися вже після президентських виборів, тоді вже, правда, в цьому потреба відпаде; або ми повинні витримати, якщо ми хочемо домагатися, щоб в нас виконувалися постанови, які ми приймаємо, поставити на голосування і раз проголосувати, і зняти тоді взагалі на рік розгляд цього питання; або ми повинні проголосувати з тими змінами, які пропонуються, я маю на увазі, які не призводять до необхідності внесення додаткових формулювань, що за собою тягне направлення до Конституційного Суду, і ми цього маємо бути свідомі; або давайте поставимо на голосування і домовимосся, що якщо рішення не буде прийнято, це не стане на заваді розгляду інших питань, які постануть перед Верховною Радою, в зв'язку з необхідністю завершення виборів Президента. Ось і все. Давайте пройдемо цей шлях. Ми можемо таким чином провести рейтингове голосування, по всіх цих пропозиціях. Яка пропозиція набере більше голосів - поставимо на голосування і знімемо це питання, і не будемо товкти воду в ступі.

Якщо підтримується така пропозиція, давайте попросимо ТСК, щоб вони завтра провели засідання і щоб визначилися, о котрій годині. Після того проведемо засідання Погоджувальної ради і остаточно приймемо рішення і поставимо крапку на цій проблемі.

Олександр Олександровичу, коли можна буде провести засідання комісії?

МОРОЗ О.О. Ми прийняли рішення о 12-ій годині зібрати тимчасову спеціальну комісію. Потрібно, щоб фракції розглянули ці пропозиції, про котрі тут згадувалося. Тому о 12-ій годині, це по-перше.

А по-друге, немає такої гостроти цієї проблеми, як ми її зараз змальовуємо, навіть у тому, що Адам Іванович говорить, - немає. Бо якщо так робити, як він говорить, ми відразу наражаємося на ту проблему, про котру говоримо з самого початку. Умовно кажучи, є два кандидати - Віктори, один з них стає Президентом, і якщо ми записуємо таку форму, як ви зараз говорите, то будь в кого з них через місяць появиться можливість розпустити парламент. Все.

ЛИТВИН В.М. Я думаю, що ми повинні викинути ту позицію про право розпуску Президентом парламенту, якщо він протягом місяця не сформував коаліції, і це не вимагає додаткового направлення до Конституційного Суду.

Олександр Олександровичу, я мабуть чітко сказав, що зробити ті вилучення.

МОРОЗ О.О. Правильно, так вони всі такі, одинадцять пропозицій.

ЛИТВИН В.М. Олександр Олександровичу, я ж говорив, що ті вилучення, які повертають нас до чинної Конституції, вони не потребують направлення документу до Конституційного Суду. Більше всього у нас проблем, пов'язаних з Перехідними положеннями. Бо в Перехідні положення, якщо ми внесемо зміни, нові дані і формулювання, ми повинні за рішенням Конституційного Суду... Там же є чітке рішення, ми ж його зачитували не один раз (жалько, що немає Теплоука, він зачитав би), направити цей документ до Конституційного Суду. То ми повинні бути свідомі того, що якщо ми вилучаємо тільки ті позиції, які відтворюють чинну Конституцію, у нас є всі підстави поставити питання на голосування. Прийняла Верховна Рада - Президент зобов'язаний підписати цей документ, не прийняла - законопроект знімається на рік із розгляду. От про що іде мова.

Якщо ми почнемо коригувати Перехідні положення, ми зобов'язані направляти документ до Конституційного Суду. Але тоді давайте будемо свідомі, що ми

пройшли цю частину шляху, що ми направляємо і знаходимо згоду до Конституційного Суду, але знову ж таки відкриваємо шлях для розгляду наступних законопроектів. Ось про що іде мова.

Або якщо у нас немає зараз порозуміння, і ми бачимо, що у нас не буде необхідної кількості голосів, давайте зніmemo цей проект, але домовимосся, що ми повернемосся до нього пізніше. Це буде знову політична домовленість, ось і все. Ми ж просто одне і те ж саме говоримо з вами.

Я ще хочу сказати, у нас які варіанти є: зняти; проголосувати як є; проголосувати зі змінами, які не потребують направлення до Конституційного Суду; проголосувати зі змінами і доповненнями, які потребують направлення до Конституційного Суду; проголосувати як є, але перед цим підписати угоду, що відсутність результату не заблокує нашу подальшу роботу. Ось і все.

ПИНЗЕНИК В.М. Володимире Михайловичу, я ще раз хочу наголосити на наступному. Все, що говорив Олександр Олександрович, тут не викликає проблем. Для нас є принциповим питання - дати введення, одна єдина річ. Це не стосується суті змісту змін до Конституції. Воно не зачіпає ні одну норму Конституції, тільки строки введення.

Я мав консультації з представниками багатьох політичних сил, багатьох фракцій, вони сприймали таку позицію. Мені не зрозуміло, чому зараз багато представників говорить про те, що треба вводити негайно. Бо ми готові, ми ж шукали компроміс. Наша позиція була: після виборів 2006 року. Зараз ви побачили іншу дату, тобто ми ідемо у пошуку компромісу. Але це питання є принциповим. Я хотів би, щоб ми шукали можливість знаходження спільної позиції. Я не хотів би називати прізвища і ті політичні сили, але така згода була. Сьогодні раптом всі заперечують проти того, щоб знаходити тут компроміс.

МОРОЗ О.О. Фракції одержали пропозиції щодо можливих вилучень. Завтра вони визначаться. О 12-й ми зберемо комісію. Я переконаний, я відчуваю, що ми знайдемо оптимальний варіант.

ЛИТВИН В.М. Вікторе Михайловичу, зараз мені Адам Іванович підказав, і я хочу для себе уточнити. Якщо сьогодні йти за тими Перехідними положеннями, які є, якщо ми їх тільки проголосуємо і Президент підпише, ми тоді сформуємо уряд, і новообраний Президент не буде мати до нього жодного відношення. Правильно я говорю? То, можливо, таким чином, якщо зараз ми кажемо, що нам потрібно компроміс, то передбачимо, що уряд, який зараз буде сформовано після прийняття змін до Конституції, має тимчасовий характер. Після вступу на посаду новообраного Президента парламент узгоджує із Президентом і

23 ЛИСТОПАДА 2004 РОКУ

У ДНІПРОПЕТРОВСЬКУ ОГОЛОШЕНО ПОЧАТОК БЕЗСТРОКОВОЇ АКЦІЇ НЕПОКОРИ

Біля облдержадміністрації у Дніпропетровську зібралися близько 5 тис. мітинговців на підтримку Віктора Ющенка. Серед помаранчевих - прапори Партії зелених, "Яблука", Соціалістичної партії України. На мітингу було оприлюднено звернення обласної ради опозиційних сил Дніпропетровщини до депутатів обласної та міської рад приєднатися до Київської міської, Львівської міської та обласної, Тернопільської обласної рад і вибрати Президентом України Віктора Ющенка.

Від міської влади мітинговці зажадали забезпечити умови та безпеку мирним демонстраціям у Дніпропетровську. На мітингу було оголошено про початок безстрокової акції непокорі. Люди закликали щодня приходити о 13-й годині на центральну площу міста, де відбуватимуться мітинги доти, поки не буде визначено Віктора Ющенка Президентом України. Вирішено створити єдиний штаб опору та юридичного захисту тих людей, які активно беруть участь у мітингах.

формує уряд коаліційний чи народної довіри, як завгодно можна назвати, але формує на постійній основі. Якщо є можливість для такого пошуку компромісу, давайте будемо ж працювати.

ПИНЗЕНИК В.М. Володимире Михайловичу, я знову починаю говорити тоді, що тут все-таки проблема не в строках введення, а в чомусь іншому. Бо ви зараз говорите про формулювання, яке по суті інакше, ніж в "тілі" Конституції. То тут проблем не виникає з введенням. А чомусь з перенесенням дати виникає.

ЛИТВИН В.М. Та ні, я ж не за те сказав, ви ж не зрозуміли мене. Ми тоді документ відправляємо до Конституційного Суду знову.

МАРТИНЮК А.І. Вікторе Михайловичу, у мене запитання тоді. Я так розумію вашу принципову позицію: про що б ми не домовились завтра на ТСК, 11 чи 12 пунктів ми можемо узгодити і сказати всі "за", все одно не буде результативного голосування. Тому що для вас головне, щоб вона була введена в дію після виборів парламентських 2006 року. Я так зрозумів?

ПИНЗЕНИК В.М. Адаме Івановичу, якщо ви звернули увагу, ми по багатьох речах пішли на компроміси, в тому числі і того, що відбулося з виборами...

МАРТИНЮК А.І. Так чи ні?

ПИНЗЕНИК В.М. Ні. Тому що ви побачили зараз в документі, про який говорив Олександр Олександрович, готовність йти на деякі кроки.

МАРТИНЮК А.І. Ні, ну ви сказали: на все готові, крім одного - термінів введення.

ПИНЗЕНИК В.М. Я не сказав, що це кінцева - 2006 рік. І ми готові обговорювати ту тему, яку записав Олександр Олександрович, де стоїть дата - 1 вересня.

МАРТИНЮК А.І. Добре. Тоді, Вікторе Михайловичу, до вас одне запитання. Вам треба зміни до Закону "Про вибори Президента" або Закон "Про особливості застосування Закону "Про вибори Президента"?

ПИНЗЕНИК В.М. Адаме Івановичу, до вас запитання: а вам треба, щоб громадяни України жили у країні, де вони обирають владу?

МАРТИНЮК А.І. Ви дайте відповідь на моє запитання.

ПИНЗЕНИК В.М. Я прошу, ви мені дайте спочатку відповідь...

МАРТИНЮК А.І. Я ж перший запитав.

ПИНЗЕНИК В.М. ...бо тема ця виникла з іншої проблеми.

МАРТИНЮК А.І. Тоді виконуйте заяву, яку підписав учора ваш лідер.

ПУСТОВОЙТЕНКО В.П. Шановні друзі, ви знаєте я довгий час працював у стінах Кабінету Міністрів. Так же, як Віктор Михайлович, він може сказати, що там було нелегко працювати, і чим далі, тим гірше. За ці роки була створена Кабінетом Міністрів і Верховною Радою відповідна система підготовки законодавчих актів, система органів виконавчої влади. І можу сміливо сказати, що і через 20 років так же само будуть говорити про Кабінет Міністрів, тому що він основний орган центральної виконавчої влади. Буде дуже багато питань.

У зв'язку з тим, що уряд все-таки не працює, раз прийняли рішення, щоб Прем'єр-міністра звільнили, треба, щоб звільнили Прем'єр-міністра, щоб розблокували Кабінет Міністрів. Рішення прийнято, хочемо ми цього чи не хочемо.

Я можу вам сказати, якщо ми ще тиждень не попрацюємо, буде катастрофа. Це головне. Ні політреформа непотрібна буде, ні вибори Президента, нічого. Сьогодні ніхто не управляє народним господарством нашої країни. І я готовий на будь-який термін піти, але тільки щоб працювала система органів виконавчої влади.

Тому я пропоную закінчити цю дискусію і завтра давайте зберемося і

вирішимо питання кінцево.

ЛИТВИН В.М. То, можливо, таким чином давайте зробимо, як пропонує Олександр Олександрович. Відбудеться засідання тимчасової спеціальної комісії. Після її засідання ми десь о 14-й годині проведемо Погоджувальну раду і на цій Погоджувальній раді варіанти, які будуть запропоновані, ми їх поставимо на голосування. Але я просив би, щоб ви, шановні колеги, уже мали повноваження від імені фракції говорити. І ми обговоримо, і побачимо, які у нас є результати.

А реальніше всього я пропоную цю проблему, якщо у нас немає бажання і немає можливості, то треба її просто знімати, щоб один одного не вводили в оману. А тоді, вже після президентських виборів, визначатися щодо термінів і таке інше. Бо зараз можуть інші мотиви спрацювати. Якщо немає заперечень, то давайте таким чином домовимося.

Олександр Олександрович говорить, що завтра о 12-й годині збереться ТСК. А ми о 14-й годині проведемо Погоджувальну раду.

ІЗ ЗАЛУ. Сесії не буде завтра?

ЛИТВИН В.М. Зараз ми поговоримо і побачимо, які є напрацювання в експертній групі.

Будь ласка.

МАРТИНЮК А.І. Шановні колеги, дозвольте я проінформую вас про засідання експертної групи, про ті рекомендації, а нам було доручено саме провести юридичний аналіз і внести рекомендації щодо тієї ситуації. Тому що у нас були різні підходи, в тому числі ми чуть не почали напрацьовувати законопроект і так далі, але зійшлися на тому, що виконуючи рішення наше про підготовку відповідних законопроектів, які ми дали на сесії профільному комітету, він з цим завданням справився, він його виконав і не було у нас доручень, повноважень вносити проекти, а просто рекомендації. Ось які звучали рекомендації, що можна було б запропонувати.

Внести зміни до Закону "Про вибори Президента" щодо можливості переголосування. І є напрацьована така вже норма, що у випадку такому-то проводиться переголосування, і туди вносяться ті ж кандидатури, які були в другому турі.

Була пропозиція про те, щоб внести до Закону "Про вибори Президента" норми, де було встановлено, що за рішенням Верховного Суду вибори можуть визнаватися недійсними і в такому разі проводиться повторні вибори.

Це, так би мовити, пропозиції щодо тієї ситуації, яка стосується завершення виборчого процесу. Нині діюча стаття 11 Закону "Про вибори Президента" говорить, що виборчий процес завершується з дня офіційного опри-

23 ЛИСТОПАДА 2004 РОКУ

НЕЗАЛЕЖНА МЕДІА-ПРОФЕСІЛКА УКРАЇНИ ЗАКЛИКАЄ ЖУРНАЛІСТІВ ВІДМОВЛЯТИСЯ НАДАВАТИ БРЕХЛИВУ ІНФОРМАЦІЮ В ЗМІ

Про це йдеться у зверненні комітету Незалежної медіа-професії України.

"Сьогодні народ України протестує проти фальсифікації виборів, а влада робить усе, щоб люди не дізналися правди про події, що відбуваються в країні. Нашу професійну свободу - повідомляти людям новини - хочуть втопити в брехні, заплякати погрозами, підкуповувати обіцянками", - сказано в зверненні.

"Від нас з вами залежить майбутнє України. Наше головне завдання сьогодні - зробити все можливе, щоб у газетах, на радіо і телебаченні були чесні та об'єктивні новини. Чиніть опір брехні та омані, добивайтеся виходу чесних новин!" - закликає Незалежна медіа-професія України.

люднення результатів виборів. Поки що цього, так би мовити, немає, то виборчий процес продовжується. Як його розв'язати, ось дві пропозиції: або внести зміну про переголосування, або зміну про те, що на основі рішення Верховного Суду вибори визнаються недійсними і проводяться повторні вибори.

Якщо це відбудеться - або переголосування, або повторні вибори (а швидше всього учасники експертної групи дійшли думки про те, що це відбудеться), то нам потрібно прийняти якісь заходи, які б унеможливили фальсифікацію виборів.

Для того щоб це зробити, також дві пропозиції були. Одна з пропозицій - це внести відповідні зміни до діючого Закону "Про вибори Президента", вона набрала меншу кількість голосів на один голос. А друга пропозиція - про те, щоб прийняти спеціальний Закон "Про особливості застосування Закону "Про вибори Президента" у зв'язку з незавершенням виборчого процесу. Ця пропозиція набрала, щоб не зміни до закону, спеціальний закон, більше.

Щодо термінів можливого переголосування, якщо будуть внесені такі зміни до закону виборчого. Були також дві пропозиції, виходячи з того, що у нас раніше постійно діяла норма про те, що повторне голосування, якщо не визначилися в першому турі, відбувається через два тижні. До цього часу діяла, пригадуєте, така норма. У цьому законі ми записали норму - три тижні.

Брали участь представники, зокрема один представник від Центральної виборчої комісії. Він сказав про те, що мінімум три тижні, тим більше, що треба враховувати ситуацію, якщо треба буде змінювати склад територіальних і дільничних виборчих комісій, щоб залишити, знову ж таки, виходячи із пропозицій внесення змін до закону про особливості, щоб унеможливити фальсифікації, то там треба зараз формувати по новому комісії, не залишаючи членів тих комісій, які були від інших кандидатів, а сформувати виборчі комісії від тих двох кандидатів, які будуть виборювати цю посаду нині. То тут мінімум три тижні.

Але ми, знову ж таки, дійшли того, що остаточного рішення і рекомендації з цього приводу ми не приймаємо. Попросили, щоб завтра на 9-у годину, по можливості, Центральна виборча комісія чітко виписала, скільки часу на що потрібно: скільки часу, щоб бюлетені надрукувати, скільки часу комісії створити і так далі, все те, що передбачено законом. І тоді можна буде більш-менш говорити реальніше про те, які все-таки це терміни.

Ось комплекс пропозицій, який ми виробили на експертній групі.

Те, що стосується Закону, я ще раз повторюю, Закон "Про особливості застосування Закону "Про вибори Президента України" є напрацьований комітетом, він може Верховною Радою розглядатись. Перед нашою комісією таке завдання не стояло, і ми не правомірні. Ми лише до одного дійшли, якщо буде в нас необхідність і можливість, ми можемо дати експертну оцінку цьому закону і порекомендувати комітету, щоб він врахував, можливо внести якісь позиції на Верховну Раду, але ми конкретно закону не розглядали.

МОРОЗ О.О. Запитання таке. Чи розглядався на засіданні експертної групи такий аргумент, котрий сьогодні побутує, що ніде в світі такого немає переголосування і таке інше?

В Законі "Про вибори Президента" передбачається, що за певних обставин, на певних дільницях чи округах може бути переголосування, якщо є підстави. А якщо вони по всій території України є? То це означає автоматично, що може бути переголосування в Україні. Чи це розглядалося? Це одне.

І з іншого боку, ми все приміряємо до стандартів демократії світових. Але

ніде немає такої організації порушення закону про вибори, як в Україні, хіба що в Азербайджані...

ПУСТОВОЙТЕНКО В.П. Ще в Румунії.

МОРОЗ О.О. Але в Румунії вони там рухаються даліше.

МАРТИНЮК А.І. Завершили запитання?

МОРОЗ О.О. Так, я завершив.

МАРТИНЮК А.І. Олександр Олександровичу, шановні колеги! Ми різні аспекти дивилися і зійшлися на думці тій, що від нас вимагаються рекомендації законодавчого врегулювання. В нині діючому законі переголосування чи повторні вибори в результаті того, що вони не відбулися, не передбачено. Передбачено лише в нині діючому законі повторні вибори, не переголосування, а лише повторні вибори у двох випадках:

1. Коли у другому турі або при повторному голосуванні був один кандидат і він не набрав більше ніж 50 відсотків.

2. Коли обидва кандидати набрали абсолютно однакову кількість голосів. Інших варіантів немає.

Тому ми і пропонуємо внести в Закон "Про вибори Президента" статтю або про переголосування, і виписати, коли це переголосування проводиться, яким чином, або внести статтю про те, що Верховний Суд може визнати вибори недійсними і в такому разі проводяться повторні вибори. Поки що такого в законі немає.

ЛИТВИН В.М. Тут, очевидно, треба нам дуже уважно буде читати рішення Верховного Суду, якщо Верховний Суд визнає вибори недійсними, то це один правовий наслідок, а якщо він визнає вибори у другому турі недійсними, то це прямий шлях для переголосування. Так що тут є два аспекти, мені здається.

З ЗАЛУ. Адаме Івановичу, чи розглядалося експертною групою питання про кількісний склад членів територіальних виборчих комісій від кожного пошукача, чи були якісь пропозиції?

МАРТИНЮК А.І. Ми про це конкретно не говорили, говорили лише про одне, що можна врахувати в законі про особливості застосування не лише тільки Закону "Про вибори Президента", але й Закону "Про Центральну виборчу комісію", бо ці явища тимчасові. Головна думка зводилась до того, що не треба вносити зміни в Закон "Про вибори Президента" чи в закон про ЦВК, бо це закони постійної дії. А ми хочемо внести певні зміни в тимчасове, що буде до певного моменту, типу переголосування чи повторні вибори, які раніше не передбачені. Про кількість ми не говорили, ми конкретно про закони не говорили, ми говорили про те, що треба зробити, а не конкретизували той чи інший закон.

23 ЛИСТОПАДА 2004 РОКУ

ЄВРОПЕЙСЬКИЙ СОЮЗ ЗАКЛИКАЄ ПЕРЕГЛЯНУТИ РЕ- ЗУЛЬТАТИ ВИБОРІВ ПРЕЗИ- ДЕНТА УКРАЇНИ

Про це йдеться у заяві Ради Європи.

"Євросоюз терміново закликає українську владу переглянути разом з ОБСЄ та міжнародною місією спостережів за виборами (ЕОМ) виборний процес та результати", - йдеться у заяві.

ЄС нагадав, що він неодноразово закликав владу в Україні дотримуватися демократичних принципів, аби другий тур виборів відбувся відкрито та чесно. "Другий тур очевидно не відповідав міжнародним стандартам", - підзначено в заяві.

"Зважаючи на порушення, згадані ОБСЄ..., ЄС серйозно ставить під сумнів, чи офіційні результати відповідали волі українських виборців", - сказано в заяві.

ЗВАРИЧ Р.М. Дякую, Володимире Михайловичу.

Шановні колеги, все, що говорив Адам Іванович, абсолютно відповідає тому, що відбулося на засіданні нашої експертної групи. Я тільки хотів би так, в порядку додаткової інформації привернути вашу увагу до такої обставини: стаття 11 Закону України "Про вибори Президента України" передбачає такий факт, який називається у Законі - "завершення виборчого процесу". І є визначені певні обставини, при здійсненні яких процес, тобто виборчий процес, вважається завершений.

Отже, якщо ми можемо, і, до речі, так воно зараз є, виходити із цієї норми, говорити про такі обставини, які не дозволяють завершити виборчий процес. Закон натомість не дає відповіді на такі обставини. Тобто не врегульована така обставина, вона не має ніякої правової відповіді в законі. Тому пропонується, щоб внести зміну до статті 11, де передбачити таку обставину, тобто коли виборчий процес не завершується і надається тоді можливість провести переголосування, яке відбувається тоді відповідно до того етапу, на якому завершення виборчого процесу було призупинене. Для прикладу, якщо був проведений перший тур, тоді проводиться переголосування першого туру. Або якщо виникли такі обставини, які не дали завершити виборчий процес у другому турі, проводиться переголосування у другому турі.

І ми пропонуємо в основному законі виписати, що у такому випадку переголосування відбувається тоді відповідно до закону про особливості застосування основного закону. Тобто там з юридичної точки зору все нормально.

І ще одна така маленька репліка. В експертній групі поділилися думки щодо перших двох позицій, які озвучив Адам Іванович, тобто чи ми ідемо на переголосування, чи на повторні вибори. Я би просив, Адаме Івановичу, щоб ви все ж таки підтвердили той факт, що більшість членів експертної групи таки прихилилися до першої позиції, що стосувалося переголосування. Щодо пропозиції повторних виборів, ця пропозиція набрала, якщо я не помиляюся, Адаме Івановичу, ви можете мене поправити, всього-на-всього 6 голосів.

МАРТИНЮК А.І. Перша - 9, друга - 6.

ЛИТВИН В.М. Шановні колеги, тут Роман Михайлович правильно сказав, але у нас, я думаю, виникне багато правових колізій і їх треба доводити у Верховному Суді, бо ми так чи інакше будемо виходити на політичне рішення. Бо якщо йти за тією логікою, що ви запропонували, Романо Михайловичу, то це потрібно тоді йти на переголосування, залишивши ту ж Центральну виборчу комісію, ті ж дільничні комісії і провести просто переголосування, і тих же кандидатів, щоб залишилися два кандидати, треба провести переголосування.

Якщо ми зараз ставимо питання про те, щоб докорінно змінити, логічно постає інша проблема, яка не є прийнятною, я так розумію. Тому нам треба тут буде знайти чітку домовленість. І навіть якщо, наприклад, питання стане про переголосування, то, очевидно, нам тоді треба і питання про заміну ЦВК, про що ми вже тут сказали, то, очевидно, нам треба знайти знову ж таки політичне рішення і домовитися таким чином: п'ять членів ЦВК (тільки разово, після того їм подякувати всім міцно за вибори і відправити). Треба знайти таких самовідданих людей, які б пішли, які б були п'ять від одного кандидата, п'ять від іншого і давайте п'ять від Верховної Ради, скажімо, від Голови Верховної Ради. Після того, як вони провели, за їхню героїчну працю їм подякувати, і вони пішли.

Бо якщо брати зараз пропорційний склад Верховної Ради і подавати склад ЦВК, то у нас виникнуть величезні колізії для голосування у Верховній Раді. То-

му тут є три варіанти.

Перший. Якщо при переголосуванні залишити все як є, і провести переголосування, тоді буде логіка, постає.

Другий момент. Якщо переголосування зі змінами, то приймається політичне рішення, сформувавши таким чином ЦВК разово і дільничні комісії разово. Вибачте за цей грубий термін. Після того повернутися до формування стабільної Центральної виборчої комісії. Ось такий варіант.

ЗВАРИЧ Р.М. Якраз законом, який внесений і опрацьований комітетом профільним, передбачає вами запропонований чи вимальований другий варіант, Володимире Михайловичу. І, звичайно, ми розуміємо, що це має бути предмет політичних домовленостей по ЦВК і по всіх виборчих комісіях. Це передбачено в законопроекті про особливості.

Тобто ми розуміємо, що ми проводимо переголосування з урахуванням особливостей. Отже, яка тут особливість? Фальсифікації відбулися, Верховна Рада України чітко сказала, що відповідальність за це несе ЦВК. Враховуючи цю правову обставину, ми маємо підстави помінати ЦВК шляхом внесення в дію закону про особливості проведення переголосування. Тобто це все вписується в правове поле.

СИМОНЕНКО П.М. Шановні колеги, я коротенько тільки. Ось ця ситуація, яка зараз нас збирає тут і вимагає від нас прийняття рішення, мені дає підстави сказати, що те рішення, яке ми повинні прийняти, повинно бути самим найжорсткішим. Чому?

Як фальсифікація відбувається? Є зацікавлені люди, і ці зацікавлені люди тиснуть, підкупають чи просто заставляють фальсифікувати вибори. Якщо це відбулося при них, а це відбувалося, правильно кажуть, по всій території України: на заході - одні політичні сили використовували свій адмінресурс, на сході - інші політичні сили, то ми повинні приймати найжорсткіші, так скажемо, заходи. Якщо встановлено, що відбувалася фальсифікація, ніякого повторного голосування не може бути. Повинні проводитися повторні вибори для того, щоб наводити порядок в державі, бо спочатку мільйони вкладають, я вибачаюсь, я тут же в цій же аудиторії скажу, що одному члену ЦВК хабарі підсовували - мільйон доларів.

Вы ж сами говорите, что мало. Вот я почему и говорю - самый жесткий должен быть закон, потому что хватит же играть. А играемся-то с кем? С народом. Вы здесь ведете борьбу, а разыгрывают карту Украины. И так уже у Украины не осталось ничего.

ЛИТВИН В.М. Будь ласка.

ЗАСЦЬ В.В. Шановний Володимире Михайловичу,

23 ЛИСТОПАДА 2004 РОКУ

США ЗАНЕПОКОЄНІ ПОВІДОМЛЕННЯМИ ПРО МАСОВІ ПОРУШЕННЯ ПІД ЧАС ДРУГОГО ТУРУ ВИБОРІВ В УКРАЇНІ

Як повідомляє радіо "Свобода", представник Держдепартаменту США Адам ЕРЕЛІ заявив, що Вашингтон залишає за собою право вжити заходів проти тих, хто брав участь у фальсифікаціях. За словами А.ЕРЕЛІ, українська влада зобов'язана провести ретельне розслідування всіх порушень під час виборів, аби їх результат відбивав волю народу України.

ВЕРХОВНИЙ ПРЕДСТАВНИК ЄС З ПИТАНЬ СПІЛЬНОЇ ЗОВНІШНЬОЇ ТА БЕЗПЕКОВОЇ ПОЛІТИКИ ХАВ'ЕР СОЛАНА ПРОГНОЗУЄ УСКЛАДНЕННЯ ВІДНОСИН МІЖ ЄС ТА УКРАЇНОЮ "ВНАСЛІДОК НЕДЕМОКРАТИЧНОСТІ ПРЕЗИДЕНТСЬКИХ ВИБОРІВ"

Про це він заявив під час пресконференції за підсумками засідання ради ЄС з питань загальних справ і зовнішніх відносин, яка відбулася сьогодні у Брюсселі.

шановні колеги! Я просто хотів внести ясність, я одну хвилину буду говорити, бо йшло посилення на засідання експертної групи і на результати голосування. Результати були б не такими, оскільки представники від Януковича не брали участі у голосуванні, я хотів би пояснити чому. І при обговоренні попереднього питання, і при наступному я маю констатувати, що пошук нашого рішення все далі і далі віддаляється від цієї спільної заяви, від цих домовленостей. Тобто і експертна група мала прашувати, засідати на підставі відповідного рішення Верховного Суду, тут це чітко записано, в нас немає рішення Верховного Суду.

Далі. Щодо внесення змін, чітко написано, до Закону "Про вибори Президента України". Нам пропонується інший закон - про застосування закону і таке інше. Повернемося до двох попередніх пунктів, шановні колеги, вони ж також не виконані. І сила застосовується, і приміщення не заблоковані. Тобто саме це була наша позиція, чому ми так себе вели, а не інакше. Будь ласка, давайте їх виконувати по порядку записаних, хоча би ті, які можна зробити в рамках цієї спільної угоди. Дякую.

МОРОЗ О.О. Я коротко. У вас логіка всіх цих законів полягає в тому, щоб не допустити фальсифікації виборів. А розібратися із членами ЦВК і з усім іншим, ми розуміємо, що час, може..., не вистачить для того часу. Якщо ми закладаємо в нормах закону неможливість фальсифікації, то не страшно, хто б не рахував, бо є можливість перевірити. Тобто вносяться зміни до територіальних дільничних комісій, бо міняються суб'єкти виборчого процесу. А поступово становище змінюється, ротация на основі висновків Верховної Ради, і зміна іде в ЦВК. Тобто, якщо є формула нейтралізації фальсифікації...

Я ще раз пояснюю свою позицію, що треба приймати про зміни до закону...

МАРТИНЮК А.І. Або зміни до Конституції, а потім все решта.

ЛИТВИН В.М. Шановні колеги, у нас тут знову з'явилася нова тема, але я хочу сказати, що коли Верховна Рада прийняла рішення: перший пункт - прийняти вибори недійсними, другий пункт - висловити недовіру ЦВК і третій пункт - запропонувати Президенту внести нові кандидатури, я вам скажу, ми приречені навіть разово для завершення президентської кампанії замінити ЦВК. Бо якщо ми цього не зробимо, то тоді ми не завоюємо ту свою оцінку, яку ми зробили в першому турі. Можливо, якщо постане питання і тут буде рішення відповідне і Верховного Суду про переголосування, тоді було б логічно, щоб той склад ЦВК провів, але зараз у нас назад дороги немає. Нам тоді треба домовитися і прийняти це рішення на цей випадок і знайти людей, які б могли б організувати підрахунок голосів, організувати проведення виборів і проведення голосування. Іншого ми тут не будемо мати.

МАРТИНЮК А.І. Залишити цю саму комісію, а потім їм висловити довіру.

ЛИТВИН В.М. Та ні, це так не може бути. Я розумію, що багато людей залишаться, бо вони просто виконували свої повноваження, але нам треба просто цей процес провести по-новому.

Які ще є міркування?

Шановні колеги, що ми завтра робимо із засіданнями? Можливо таким чином давайте поступимо. Я прошу уваги, щоб депутати не гуляли, після того, як ми тут попрацюємо і вийдемо на якесь рішення, то можливо ми могли б підібрати ратифікацію, документи, які не викликають політичних суперечок, і щоб Верховна Рада підтримувала режим в робочому ритмі. Також важливі соціальні закони.

ПИНЗЕНИК В.М. Шановні колеги, якщо ви хочете додатково підсилати солі, то давайте почнемо розглядати будь-яке інше рішення.

Шановні друзі! Суспільство в гострій кризі! Ми збираємося закрити очі на цю кризу і голосувати інші рішення. Давайте це робити, якщо ми не усвідомлюємо.

Володимире Михайловичу, я працював сьогодні і в групі, і був спостерігачем на ТСК. ТСК більш-менш нормально працювала, і виходили на певні пропозиції. Те, що я бачив, у мене немає іншого відчуття, як спроба блокувати процес. Тому що прогресу нема. На робочій групі я дві години слухав теорію права. І демарш потім представників Віктора Федоровича Януковича, які дуже багато задавали питань, брали участь в дискусії і покинули зал при голосуванні.

ЛИТВИН В.М. Вікторе Михайловичу, шановні колеги, давайте ж виходити з логіки. Суспільство в глибокій кризі. Ми чекаємо рішення Верховного Суду України, і рішення Верховного Суду України дасть нам можливість працювати в тому напрямі... Якщо не цікаво, я не буду говорити. Я прошу уваги.

Якщо ми завтра відкривемо знову і закриємо засідання, після того, коли попрацює тимчасова спеціальна комісія, ми проведемо Погоджувальну раду, можливо до цього часу буде вже і рішення Верховного Суду України. У вас є переконання, що завтра ми знайдемо народних депутатів, вони не роз'їдуться додому? Немає.

Якщо ми приймаємо рішення не працювати, тоді ми закриваємо до 16-ої години, а далі будемо дивитись. А завтра ж п'ятниця у нас. То це треба тоді прийняти рішення, щоб працювати тоді...

ПИНЗЕНИК В.М. Володимире Михайловичу, шановні друзі, ми повинні завтра відкрити сесію, проінформувати про те, що ми нічого не домовились ще. Перенести засідання на суботу, тобто продовжити засідання в суботу-неділю, але ми мусимо вийти з рішеннями. Ми не маємо права розходитись. Тому нам сесію треба відкрити завтра, повідомити про це депутатів, бо судячи з настроїв, які звучать, завтра будуть дані команди роз'їхатись депутатам.

ЛИТВИН В.М. Давайте таким чином. Шановні колеги, ранок завжди приносить якісь нові ідеї. Я просив би не збурювати один одного, тому що як ми поставимо на голосування - перенести чи провести, то виникне проблема. Давайте шукати порозуміння, ми його рано чи пізно знайдемо. Давайте знайдемо порозуміння в парламенті, а не під якимось тиском, ось і все, що я можу всім вам сказати. Завтра о 10-ій відкриваємо засідання.

(На цьому стенографування засідання припиняється).

23 ЛИСТОПАДА 2004 РОКУ

ВЕРХОВНИЙ ПРЕДСТАВНИК ЄС
З ПИТАНЬ СПІЛЬНОЇ
ЗОВНІШНЬОЇ ТА БЕЗПЕКОВОЇ
ПОЛІТИКИ ХАВ'ЕР СОЛАН
ПРОГНОЗУЄ УСКЛАДНЕННЯ
ВІДНОСИН МІЖ ЄС ТА УК-
РАЇНОЮ "ВНАСЛІДОК НЕ-
ДЕМОКРАТИЧНОСТІ ПРЕЗИ-
ДЕНТСЬКИХ ВИБОРІВ"

"Ми маємо багато сусідів та продовжуватимемо підтримувати з ними конструктивні відносини. Винятком є Білорусь внаслідок ситуації, яка там склалася. З Україною маємо історію добрих відносин, які є дуже конструктивними, і це стосується не тільки Європейського Союзу, але й НАТО. Якщо ситуація розвиватиметься неприйнятним шляхом, ми маємо переглянути свою політику з Україною також", - заявив Хав'єр Солан.

Він зазначив, що відносини між Україною та ЄС великою мірою залежатимуть від того, як Україна сама визнає свою долю зараз і в майбутньому. "Ми мали добрі відносини з Україною і плани щодо подальшої роботи з нею. Але це може бути змінено внаслідок цієї практики виборів, яку спостерігаємо. Безумовно, це не зробить наші відносини легшими", - зазначив він.

ЗАСІДАННЯ ПОГОДЖУВАЛЬНОЇ РАДИ КЕРІВНИКІВ ФРАКЦІЙ І ГРУП ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

3 грудня 2004 року

ЛИТВИН В.М. Давайте розпочнемо засідання Погоджувальної ради. Є Анатолій Матвієнко? Є.

Поки немає Олександра Мороза, давайте зараз проговоримо по наших напращуваннях, по ваших пропозиціях, бо о 15 годині відбудеться зустріч уряду і керівників депутатських груп і фракцій, ви ж це знаєте всі. То треба нам, швидко, хоча б без двадцяти, щоб ми могли доїхати.

А потім я попрошу Адама Івановича, щоб і тут продовжили роботу. Рішення немає Верховного Суду ще? А коли воно очікується?

(Загальна дискусія).

ЛИТВИН В.М. Анатолію Сергійовичу, будь ласка, дуже коротко.

МАТВІЄНКО А.С. Володимире Михайловичу, я хотів би по процедурі з вами погодити. Справа в тому, що у мене є норми, які будуть заведені за будь-яких умов в закон, якщо ми будемо займатися переголосуванням, або якщо навіть і повторними виборами, для того, щоб зменшити кількість фальшування.

Тому я можу зараз роздати керівникам фракцій, просто не дивіться на закон, я зараз прокоментую, а тільки на норми, які я буду коментувати, бо вони є суттю змін. А вже сама процедура, як ми будемо зараз голосувати, я прокоментую.

Тому, якщо можна, Володимире Михайловичу, щоб хтось з технічних працівників допоміг мені роздати. А я тим часом буду говорити.

Адам Іванович вчора вів засідання, я хочу проінформувати, на доручення експертної комісії, про те, що вчора було підготовлено на засіданні експертної комісії один закон: цей закон називався "Про особливості застосування Закону "Про вибори Президента" при переголосуванні повторного голосування у грудні 2004 року".

Висловлено було ряд зауважень, що варто було б не робити окремий закон, а зробити ці зміни до існуючого закону і внести у існуючий закон норми, які дають нам право переголосовувати в разі незакінчених виборів.

Тому ми зараз підготували, Володимире Михайловичу, зміни 11-ої і 85-ої статті Закону "Про вибори Президента", які дають нам право переголосовувати в разі незакінчених виборів повторне голосування, і написали в Прикінцевих положеннях, що ця норма може застосовуватися окремим законом.

Тому підготовлено два варіанти. Варіант перший - це зміни в "тіло" існуючого закону і окремий закон, який ви зараз отримали. І другий варіант - це зміни в існуючий закон і "Прикінцеві положення", які містять ті ж самі норми, які тут заведені.

Тепер по суті цих змін. По суті цих змін є наступне. Перше. Ми йдемо на зміну ЦВК, ТВК і ДВК. Ці органи формуються пропорційно двох кандидатів, якщо йде переголосування.

МАРТИНЮК А.І. Анатолію Сергійовичу, вибачте, нам не те роздали. Нам роздали "про особливості", а у Анатолія Сергійовича інший абсолютно...

МАТВІЄНКО А.С. Ні-ні. Це роздали вам. Це там є це все. Норми ці всі є.

ПУСТОВОЙТЕНКО В.П. Анатолію Сергійовичу, ви ж сказали, що є два варіанти.

МАТВИЄНКО А.С. Друзі, Адаме Івановичу, зараз мно-
жать законопроект, який принесуть. Але я ж це сказав з са-
мого початку, що поки вам принесуть ще два законопроек-
ти, норми тих всіх трьох законопроектів відображають в
цьому. Тоді ми форму виберемо, коли зараз занесуть. Я за-
раз говорю за зміст.

Строки. Строки, які ми пропонуємо, - це 21-ий день з
моменту оголошення рішення Верховного Суду. Не
пізніше. З прийняття закону. Це буде 26 грудня.

МАРТИНЮК А.І. Анатолію Сергійовичу, одразу по
термінах. Ви ж дивіться, Верховний Суд, рішення Верхов-
ного Суду не є обов'язковим, вибачте, тут якраз принци-
пово, не є обов'язковим для Верховної Ради. Тому закон
правильно встановлює норми: після звернення Централь-
ної виборчої комісії. Бо уявіть, Верховний Суд прийняв
рішення, Центральна виборча комісія нам тільки через 5
днів занесла рішення, то який уже 21-ий день після рішен-
ня конституційного? Ми не вкладемося в терміни. Поду-
майте, будь ласка.

МАТВИЄНКО А.С. Ми вкладемося. Адаме Івановичу,
ми прораховували, і якщо ми будемо працювати так, як ми
намітили, - в суботу і неділю, - ми вкладемося. Інакше...

МАРТИНЮК А.І. А ЦВК?

МАТВИЄНКО А.С. Ну, так ЦВК має так само працю-
вати, як і ми.

(Загальна дискусія).

МАТВИЄНКО А.С. Адаме Івановичу, я думаю, що це
буде друге, друга норма.

У нас було три моменти масового фальшування. Що
пропонується в цьому законі? Ми не могли відмовитися
від відкріпних посвідчень, тому що вето Президента як раз
було пов'язане з тим, що ми такий закон прийняли, Пре-
зидент не підписав. Тому відкріпні посвідчення мають
наступну логіку. Ми регламентуємо і жорстко контролю-
ємо цей процес, але даємо право мати такий інститут.
До 20 години в п'ятницю той, хто хоче взяти відкріпне
посвідчення, може його взяти. Після 20 години в п'ятни-
цю, перед неділею голосування, він його взяти не може.
Формується відповідний список відкріпних посвідчень,
який передається по інстанції у вищестоящі органи. Ми
маємо мати можливість в п'ятницю уже мати повний спи-
сок, куди людина взяла відкріпне посвідчення і куди вона
збирається їхати голосувати. У паспорті ставиться печатка
про те, що вона отримала відкріпне посвідчення. Людина
не пізніше 12 години в суботу, яка взяла відкріпне
посвідчення, має приїхати в ту територіальну комісію, в
яку вона виїхала у відрядження за своєю заявою у
відповідності з обставинами, які дають їй право виїхати. В

23 ЛИСТОПАДА 2004 РОКУ

**"США ПЕРЕГЛЯНУТЬ ВІДНОСИ-
НИ З УКРАЇНОЮ, ЯКЩО ВИБО-
РИ БУДУТЬ ВИЗНАНІ НЕСПРА-
ВЕДЛИВИМИ І СФАЛЬСИФІКО-
ВАНИМИ," - ДЕРЖДЕПАРТА-
МЕНТ**

Міжнародні спостерігачі від
ОБСЄ і Сполучені Штати засуд-
жують фальсифікації, які призве-
ли до масових акцій протесту в
Україні.

Сполучені Штати Америки погро-
жують покарати Україну, якщо
твердження про фальсифікації на
виборах не будуть терміново
розглянуті і всі порушення вип-
равлені, повідомляє Українська
служба Би-Би-Сі.

Зокрема, речник Державного де-
партаменту США Адам ЕРЕПІ за-
явив, що така реакція Сполуче-
них Штатів не є проявом підтрим-
ки когось із кандидатів, а спо-
собом підтримати демократичний
процес.

Діяльність Верховної Ради України

територіальній комісії вона реєструється не пізніше 12 години дня. Територіальна комісія визначає одну з найближчих дільниць, і тільки на цій найближчій дільниці, яка є, по можливості, для проведення додаткової кількості учасників виборчого процесу, вона видає бюлетені в тій кількості, в якій сформований список голосування по відкріпних посвідченнях, і гасить печатку в паспорті. Таким чином, тут є певні незручності, але тут є достатньо жорсткий контроль.

Кожна довірена особа має право взяти списки. До речі, ми також врегулюємо більш жорстко списки, беручи за базу 31 жовтня, оскільки ми вважаємо, що 21-е є базою 31-ому, ми не могли просто 31 жовтня не взяти за базу, з урахуванням уточнених списків. Списки, довірені особи мають право взяти копію в будь-якому, ну, або в територіальному окрузі, якщо це довірена особа всеукраїнського масштабу, то в будь-якому територіальному окрузі як до виборів, так і після виборів.

Наступне. Голосування на дому. Ми пропонуємо обмежити голосування на дому, залишивши цей інститут тільки для інвалідів першої і другої групи. Також складаються списки до суботи до 12 години у відповідності з поданими заявами.

І третє. Голосування в лікарнях, ну, в спеціальних дільницях, там також упорядочено голосування, з тим, щоб кожний, хто хоче голосувати, пише заяву, головний лікар в п'ятницю закриває список, і дільниця, на якій голосують, є відкритою для доступу довірених осіб і спостерігачів. В тому числі і супровід протоколів, тут більш упорядочено, що виключає можливість фальшування, якщо буде переголосування.

Ось коротко по переголосуванню повторного голосування.

Паралельно з цим ми зараз завершуємо підготовку законопроекту, якщо буде прийняте рішення Верховним Судом повторних виборів.

По повторних виборах, якщо дозволите, я також коротко поінформую.

МАРТИНЮК А.І. Анатолію Сергійовичу, шановні колеги! Мабуть, це цікаво дійсно, але кожен з нас може прочитати закон, і, ну, не справа це Погоджувальної ради - узгоджувати закон, бо він підготований комітетом, і комітет його виносить на розгляд Верховної Ради і ми будемо там визначатися. Головне нам - не суть закону...

МАТВІЄНКО А.С. А форма, зміст.

МАРТИНЮК А.І. Головне нам суть наших домовленостей і процедура нашої роботи: коли, що ми голосуємо і як голосуємо. Що голосуємо, який зміст? Це, так би мовити, комітету справи. І комітет підготував, Анатолій Сергійович от зараз проінформував. Шкода, що у нас немає часу. Але якщо зараз ми трохи далі підемо, то ми надамо слово і представникам Центральної виборчої комісії, вони скажуть, які в них є досить серйозні зауваження і до інвалідів, і так далі. Ви розумієте, що інвалідів першої групи в нас може різко збільшати, потім довідки неси, що ти інвалід. Ну, є нюанси, але це нюанси. Нам же зараз з вами говорити треба про головне: про алгоритм нашої роботи - коли, що і як голосується.

І тому, мабуть, давайте ми зараз послухаємо, якщо немає більше запитань до Анатолія Сергійовича, я ще раз підтверджую: комітет абсолютно повністю виконав доручення, дане йому Верховною Радою 27 листопада. Тут у нас претензій до нього немає, вони виконали зауваження своє. Вони виконали. Нам же ж треба, шановні, домовитися про те, коли і як ми голосуємо. Тому що у нас в угоді і в наших рішеннях записано, що голосуються у пакеті зміни до Конституції, зміни до виборчого законодавства, і на основі цього формується новий склад Кабінету

Міністрів. Ось три проблеми, які ми маємо розглядати у комплексі.

І в зв'язку з цим, я думаю, нам буде більш необхідна інформація про засідання ТСК, що вони напрацьовали, що залишилося незробленим. Те, що законодавство виборче готове до розгляду, питань немає.

Так, Анатолію Сергійовичу, будь ласка, дві хвилини.

МАТВИЄНКО А.С. Адаме Івановичу, я думаю, що у будь-якому випадку ми можемо регулювати. Якщо Президент вступає у кооперацію тої угоди, яку підготував Олександр Олександрович, то він відрегулює тільки цей комплексний підхід, і ніхто інший. Тому я вважаю, що варто було б, як тільки буде рішення Суду, нам розглянути цей закон і його прийняти. Навіть можна домовитися про те, що Литвину можна дати право підписати тоді...

МАРТИНЮК А.І. Домовитись...

МАТВИЄНКО А.С. Домовитись рішенням сесії, ну, я не знаю. Але у будь-якому випадку, я вважаю, що треба рухатися, ми з цим законом ближче.

Але, Адаме Івановичу, я хочу проінформувати, щоб була згода, бо я зараз завершую роботу над законом про повторні вибори. Я хочу, щоб дали добро на дві принципові речі. Повторні вибори, Адаме Івановичу, повторні вибори, передбачено законом, 90 днів. Я говорив із Володимиром Михайловичем, є ініціатива, щоб звести це до місяця. Ми прийшли до компромісу - 45 днів дати. Це перше.

Я хотів би, щоб керівники фракцій підтримали, що ми внесемо в ad-hoc зміни повторного голосування на 45 днів. Друзі, це принципово.

Друге. Висунення кандидатур. Ми не можемо забрати право самовисунення, але є пропозиція затвердити таку норму: висунення будь-ким, але він має набрати підписів не менше 60 народних депутатів, при цьому народні депутати не мають права повторити свої підписи. Таким чином ми регулюємо, це десь близько семи кандидатур, не більше.

І друге. Зняти підписи 500 тисяч, а залишити лише заставу. Я пропоную заставу збільшити у два рази: не 500 тисяч, а мільйон. Таким чином ми заберемо, бажаючих багато йти на вибори, і, можливо, зачистимо трошки цей список.

Все решту, ми пропишемо норми, у тому числі і ті, які не дають можливості фальшування.

МАРТИНЮК А.І. Так, дякуємо, Анатолію Сергійовичу, за інформацію.

Тоді, будь ласка, Олександр Олександровичу, щодо ТСК.

Да, закон, будь ласка, роздають.

23 ЛИСТОПАДА 2004 РОКУ

...
"США ПЕРЕГЛЯНУТЬ ВІДНОСИНИ З УКРАЇНОЮ, ЯКЩО ВИБОРИ БУДУТЬ ВИЗНАНІ НЕСПРАВЕДЛИВИМИ І СФАЛЬСИФІКОВАНИМИ." - ДЕРЖДЕПАРТАМЕНТ
...

Бі-Бі-Сі нагадує, що Європейський Союз також заявив, що майбутні відносини з Україною залежать від результатів виборів. Британський міністр закордонних справ Джек СТРО відзначив цілу низку порушень процедури виборів, а Бернард БОТ, міністр закордонних справ Нідерландів, які нині головує в ЄС, сказав, що країни Європейського Союзу викличуть українських послів, щоби висловити стурбованість порушеннями на виборах.

...
Водночас спостерігані на українських виборах від країн СНД визнали їх вільними та справедливими. А російський Президент Володимир ПУТІН у телефонній розмові першим привітав Віктора ЯНУКОВИЧА з, як він вважає, перемогою на виборах.

Діяльність Верховної Ради України

Шановні друзі, а може, дійсно, давайте ми так порадимося. Оскільки о 15 годині має відбутися зустріч керівників фракцій, уряду і Президента, можливо, ми зараз давайте зробимо перерву. Після зустрічі ми знову зберемося на нашу Погоджувальну раду і продовжимо розмову.

МАТВІЄНКО А.С. Олександр Олександровичу, дозвольте. Зараз роздається три законопроекти. Один із них - це закон про внесення в "тіло" існуючого закону, який дає нам право на переголосування, і оцей закон, який ви отримали. Оце в такій парі він може розглядатися.

І третій закон - це Закон "Про вибори Президента", який все вносить в своє "тіло". Тобто ми не маємо тоді два закони. Треба приймати тільки рішення, Володимире Михайловичу, за яким законом ми будемо розглядати це питання? Чи його множити, якщо це можна зробити?

ЛИТВИН В.М. Я думаю, що все залежить від рішення Верховного Суду. Я скажу свою особисту позицію, щоб ви розглядали за тим законом, який дає найкоротший термін і пошуковий результат. Інакше це буде затягувати протистояння. Тому треба зараз зареєструвати ці три проекти.

МАТВІЄНКО А.С. Вони зареєстровані всі.

ЛИТВИН В.М. Що?

МАТВІЄНКО А.С. Всі зареєстровані.

ЛИТВИН В.М. Хай зараз їх множать, роздають і після того ми повернемося, сидимо, ще раз розглянемо.

МАТВІЄНКО А.С. Добре.

ЛИТВИН В.М. І вийдемо на те, що нам потрібно.

МОРОЗ О.О. Значить, у мене є пропозиція така, шановні колеги. Я коротко розкажу про суть того, про що домовились на тимчасовій спеціальній комісії відносно проекту змін до Конституції, а потім ту пропозицію, яку висловили члени комісії, зважаючи на деякі пункти, які не можуть бути розглянуті самими членами ТСК, бо по них повинні прийматися політичні рішення. Тобто Погоджувальною радою, а потім сесійним залом.

Отже, ми на розгляд тимчасової спеціальної комісії вчора, попередньо розглянувши, винесли 12 пропозицій вилучень із змісту закону 4180, тобто повернувшись до тексту чинної редакції Конституції. Із цього переліку знайшли погодження по п'яти пунктах. Один з них дуже принциповий, а решта - менш принципові. Я хотів би, щоб ви знали, про що йдеться.

Тобто мова йде про те, що члени Погоджувальної ради, члени тимчасової спеціальної комісії рекомендують вилучити із закону 4180 норми, які передбачають суміщення посад депутата і члена уряду. Тобто згода тут така є.

Погодилися також щодо порядку формування Конституційного Суду, залишити його в тій редакції, як була в чинній Конституції. І так само щодо вікового цензу суддів Конституційного Суду та Верховного Суду України. Залишиться чинна редакція, а також залишається процедура призначення та звільнення членів ради Національного банку України у статтях 85, 160 - повноваження Верховної Ради і Кабінету Міністрів, залишається в чинній редакції.

Це ті пункти, які стосуються суті Закону "Про зміни до Конституції". Тепер є принципова річ, яка пов'язана з тим, що ми зійшлися - 19 членів. Всі присутні погодилися з тим, що треба спочатку голосувати проєкт закону 3207 в частині, яка стосується місцевого самоврядування, місцевої влади взагалі, і що цей закон голосується, направляється до Конституційного Суду на експертизу. Тобто там

потрібна проста більшість, а потім на наступній сесії він буде розглядатися і прийматися узгоджене рішення. І в зв'язку із тим виникає безперечна потреба вводити обидва закони разом, щоб була гармонія здійснення влади, інакше логіки немає, бо ми розриваємо, по суті, всю цю процедуру.

Таким чином і в контексті такому, але це питання якраз політичне, і воно стало предметом дискусії, очевидно, треба вводити, змістити введення змін до Конституції, і найоптимальніша пропозиція, яка б забезпечувала поєднання цих умов, - це 1 січня 2006 року. Ось в чому особливість.

Ми не дійшли згоди щодо імперативного мандату, щодо його вилучення 7 чоловік із 18 проголосувало, але решта вважає, що треба залишити імперативний мандат, і стосовно нагляду, тобто 121-ої, 122-ої статей Закону "Про Конституцію", які стосуються норм про Генеральну прокуратуру, в уповноваженнях прокуратури залишається поправка 4180 щодо функцій загального нагляду, там щодо прав і свобод людини. І щодо порядку формування чи призначення і звільнення Генерального прокурора тепер тільки за згодою Верховної Ради.

Сьогодні, як ви знаєте, призначається за згодою Верховної Ради, звільняється, може звільнятися безпосередньо Президентом і безпосередньо Верховною Радою, самостійно може звільнятися, а зараз тут повноваження Президента обмежуються. Також не дійшли ми згоди щодо строку повноважень Верховної Ради і представницьких органів. Тобто залишається норма, яка передбачена в проекті 4185...

І стосовно того, щоб Регламент Верховної Ради розглядати як закон, повернутися до попередньої редакції, не вийшло, залишається та норма, що як Регламент.

Я не вважаю, що це надзвичайно принципова річ, але тим не менше.

Також не вдалося повернутися до попереднього порядку призначення голови Служби безпеки України, він передбачається тепер призначатися і звільнятися за згодою Верховної Ради.

В принципі це теж не така принципова норма і доволі неї немає потреби ламати списи. Не вдалося також повернутися до попереднього, до редакції чинної Конституції в частині функцій Президента щодо призначення, звільнення голів місцевих державних адміністрацій. Але у зв'язку з тим, що ця позиція буде регулюватися нормами проекту 3207 і законом відповідним, то я теж вважаю, що до цього повертатися немає потреби. З іншого боку, якщо тут є якісь політичні інтереси тимчасові, то вони можуть

23 ЛИСТОПАДА 2004 РОКУ

ЛІДЕРИ НАРОДНОЇ КОАЛІЦІЇ УКРАЇНИ ЗАКЛИКАЛИ ПАРЛА- МЕНТИ СВІТУ ВИЗНАТИ ВИБО- РИ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ НЕ- ЛЕГІТИМНИМИ

Таку заяву коаліції оприлюдни-
сьогодні на мітингу у Києві на
майдані Незалежності экс-міністр
закордонних справ України Бо-
рис Тарасюк. У заяві, зокрема,
зазначається про намір опротес-
тувати "трубу фальсифікацію ре-
зультатів виборів, яка суттєво
вплинула на визначення пере-
можців" та що ЦВК підкорилася
волі адміністративного ресурсу.

Борис Тарасюк підкреслив, що у
21-ому столітті у центрі Європи
постала загроза волевиявленню
народу однієї з найбільших євро-
пейських країн. За таких умов де-
мократична опозиція проголошує
кампанію громадянської непоко-
ри і розпочинає ненасильницьку
боротьбу за визнання справжніх
результатів виборів Президента
України.

Звернення до парламентів та на-
родів світу підписали Віктор
Ющенко, Юлія Тимошенко, Олек-
сандр Мороз, Анатолій Кінах,
повідомив дипломат.

бути укладені угодою щодо строків введення змін до Конституції.

Тому я думаю, що тут немає принципових речей, які б не давали змогу під...на розгляд Верховної Ради проект закону, але перед цим треба, звичайно, вирішити найпринциповіше питання щодо строку введення змін до Конституції.

Повертаючись ще раз до цієї норми, я хочу сказати. Вчора ми обговорювали тут застереження щодо неможливості негайного введення змін, і це було прийнято аудиторією. Однак, сьогодні висунуті були претензії, що це не так важливо. Тоді я висунув ще один аргумент, який зв'язаний з необхідністю в комплексі розглядати питання організації влади і введення одночасно в дію і 3207, і 4180 законів. Тому що не варто розривати те, що змінюється наверху, і з тим, що має змінитися внизу, або в середній ланці управління.

Тому я просив би, і, безперечно, це пов'язано із необхідністю зібрання голосів, я би хотів, щоб ми тут компроміс... і зібрали більше 300 голосів на цій позиції. Така приблизно...

ЛИТВИН В.М. Давайте тоді таким чином домовимося, шановні колеги, зараз є у нас матеріали і інформація для розмірковування, насамперед і те, що сказав Олександр Олександрович за результатами засідання ТСК.

І не в останню чергу, а також насамперед те, що сказав Анатолій Сергійович, це три проекти документів, треба нам їх зараз прочитати нам.

Ми повинні за результатами, як тільки буде рішення Верховного Суду, сісти і поприймати рішення, щоб ми не тягнули і не водили тут людей хороводи по вулицях, щоб вони вже могли їхати агітувати на місцях за наступну дату.

Пропозиція.

ЛИТВИН В.М. Так.

ТУРЧИНОВ О.В. Володимире Михайловичу, в зв'язку з ситуацією я погоджуюся, що дійсно рішення Верховного Суду цікавить всіх присутніх і воно буде в багатьох випадках напрямок нам задавати роботи. Все ж таки о 4-й годині давайте тоді не будемо відкривати тоді сесію, а... Або ви оголосите перерву до... завтра до 12-ої години, і о 12-й годині тоді починаємо працювати, щоб у нас була можливість уже підготуватись з усіх питань. Це перше. Тобто тоді просто проголосити і продовжити о 12-й годині завтра.

ЛИТВИН В.М. Справа в тім, що я думаю таким чином давайте зробимо.

ТУРЧИНОВ О.В. Це перше. І друге питання. Все ж таки у нас є легітимний орган - Верховна Рада. Єдиний легітимний орган. Ну чому ми поїдемо кудись на схованку? Ми гарантуємо безпеку всіх, хто хоче зустрітися, в тому числі і Леоніду Кучмі. Давайте тут зустрінемося, коли... бажання, і поговоримо.

Я розумію. Ну чому десь кудись на схованку їхати і не зрозуміло про що говорити? Є Голова Верховної Ради, є Верховна Рада, є порядок в Верховній Раді, дисципліна і так далі. Безпека, ще раз кажу, і на вулиці, навколо Верховної Ради також буде. Ну чому нам зустрічатися не зрозуміло де, не в урядовому приміщенні? Коли це приватна зустріч, ну тоді треба особисте запрошення.

ЛИТВИН В.М. Шановні колеги, в постановці питання от останнього Олександра Валентиновича, можливо, є сенс. Якби ця пропозиція прозвучала раніше. На моє переконання, це моя власна думка, не важливо, хто де буде зустрічатися. Важливо, щоб був результат цієї зустрічі. Якщо не буде результату, то можна й тут зустрічатися, можна деінде зустрічатися, але головне для нас сьогодні - чітко задекларувати, що є позиція парламенту, є рішення парламенту і домовитися, як вони будуть реалізовуватися, ці рішення парламенту.

Друге. Нам потрібно чітко визначитися, парламент приймає відповідні рішення, виходячи із рішень Верховного Суду і Центральної виборчої комісії. Президент їх... негайно ми направляємо. Президент їх негайно підписує. Ми всі зацікавлені в тому, щоб вже всім покінчити, бо всі вже стомилися. А втома вона буде потребувати якогось нового виходу, якихось радикальних нових дій.

Я не хочу, щоб депутатів приводили за вуха і щоб депутати в сесійній залі приймали рішення. Вибачте за цю грубість, але ми всі починаємо діяти під тиском. Не можна протистояти процесу, його треба очолити і приймати відповідні рішення. Тому, я думаю, не фактис, де вона відбується ця зустріч, а головне, щоб ми досягли результату. Зараз два слова. Марино Іванівно, будь ласка, і будемо рухати.

СТАВНІЙЧУК М.І. Ну, власне, щодо проектів, які Анатолій Сергійович озвучив. Да, Володимире Михайловичу? Чи про що?

ЛИТВИН В.М. Да, очевидно. І, який варіант ЦВК розглядає як пріоритетний для того, щоб ми могли зараз також зорієнтуватися. І позиція ЦВК, якщо вона є якась уже консолідована чи компромісна.

СТАВНІЙЧУК М.І. Ну, позиція ЦВК повністю залежить від рішення Верховного Суду, власне, за змістом. В залежності від того, яке рішення запропонує нам всім Верховний Суд як вихід із ситуації. Якщо будуть повторні вибори, то варіантів не залишається, повинен бути проект про внесення змін до 89, до інших статей закону, що регулює порядок проведення повторних виборів.

Разом з тим, якщо мова йде про переголосування, то, скажімо, от я уже проаналізувала той проект, який дав Анатолій Сергійович, він дав його у 3 варіантах, ну, власне, йдеться, по суті, про одне і те ж. Різна просто законодавча техніка, то окремим текстом, то зміни до різних статей закону або "Перехідних положень". То, по суті, є, наприклад, ряд застережень, які стосуються саме процедурного характеру. Ну, зокрема, що стосується, скажімо, тих же відкріпних посвідчень, досить жорсткий режим, дійсно, запропонований. Ну, і, скажімо, так той, який запропонований, він значно звужує обсяг тих прав, які мають виборці за Законом "Про вибори Президента України".

Про що хочу сказати. Запропоновано, скажімо, якщо до 20-ої години п'ятниці видається відкріпне посвідчення, а до 12-ої години суботи виборець повинен з'явитися на... до територіальної виборчої комісії, то практично у нього для, як би мовити, пересування залишається 16 годин. Це не завжди, а якщо він прибуде в місце призначення, скажімо, о 13 годині, вже позбавляється права брати участь у голосуванні наступного дня.

23 ЛИСТОПАДА 2004 РОКУ

ФАЛЬСИФІКАЦІЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ВИБОРІВ В УКРАЇНІ НЕ МОГЛА Б ВІДБУТИСЯ БЕЗ ПІДТРИМКИ РОСІЇ. - ІНОЗЕМНІ ЗМІ

Владна в Україні верхівка ніколи б не наважилася на фальсифікацію результатів виборів Президента, якщо її не підтримала Російська Федерація. Таку думку висловив польській агенції РАР аналітик із східних питань Бартоломей СЕНКЕВИЧ.

"Без участі Росії такі недемократичні вибори були б неможливі... Українська верхівка діяла, бо була переконана, що Росія її підтримає незалежно від розвитку ситуації", - сказав експерт.

Він зазначив, що росіяни вважають перемогу кандидата від влади, Прем'єр-міністра Віктора ЯНУКОВИЧА "питанням престижу" їх президента Володимира ПУТИНА.

Це серйозна річ, Анатолію Сергійовичу, у вас механізм дуже гарно застосується в умовах великого міста. Там, де територіальні виборчі комісії і виборчі дільниці розташовані як би у межах однієї адміністративно-територіальної одиниці, але коли йдеться про сільську місцевість, дуже багато людей не матимуть змоги, адже центр і там, де розташована ТВК...

Це серйозні речі, але чи це не варто, по суті? Да, по кожному ...?

ЛИТВИН В.М. Марино Іванівно, справа в тім, що це вже, власне, закон, ви слабкі і позитивні моменти говорите, я просив би вас з Анатолієм Сергійовичем із...

СТАВНІЙЧУК М.І. Ну, це відпрацюється?

ЛИТВИН В.М. Да, разом з комітетом тільки, не просто ж один на один.

ЛИТВИН В.М. Краще, да? Як писав один: пропозиція слухняна.

СТАВНІЙЧУК М.І. Щодо строків...

ЛИТВИН В.М. То тоді треба, щоб зараз ви подивилися, відпрацювали, щоб ми, враховуючи і політичну ситуацію і в одночас не наражались на критику, знайти тут розумні можливості і компроміси, я так думаю, що сам факт, коли буде зафіксовано, що раз проголосував відкріпним талоном, це вже буде дисциплінувати, я думаю і так далі.

Тому давайте таким чином зараз домовимося: є пропозиції тимчасової спеціальної комісії, вони підтримані чи не підтримані членами ТСК, які представляють депутатські групи і фракції, треба щоб ще раз депутати задумались, є документи, які роздані. Я просив би, щоб зараз їх, Валентин Олександрович, множили, роздавали народним депутатам, це ж кістяк, це основа. Які будуть там уточнення вноситись, я думаю, що можна буде про них говорити. Я думаю, що краще було б, якби ми вийшли на один документ, щоб не було варіантів. Варіанти - це завжди розгубленість.

МАТВИЄНКО А.С. ...ЦВК підтримує, що має бути внесено ... право голосувати ..., а сама процедура переголосування ...

СТАВНІЙЧУК М.І. Я думаю, що з точки зору техніки законодавчої це допустимо і навіть краще на сьогодні окремим законом, чи внесенням змін до цілого ряду статей.

ЛИТВИН В.М. Так давайте відпрацюємо ... пів третього.

СТАВНІЙЧУК М.І. Володимире Михайловичу, тут одне принципове питання полягає дійсно у строках проведення і ми для себе вивчали що як би можливість проведення цього переголосування, або повторного голосування. Тут я прошу звернути увагу, ми, звичайно, не даємо ніяких рекомендацій, але прошу звернути на таку річ.

Якщо мова буде йти про утворення нових територіальних і дільничних виборчих комісій, то, звичайно, це дещо продовжує строк переголосування. Іншого виходу не буде, якщо у рішенні Верховного Суду буде зазначено, що допущено ряд суттєвих порушень, які впливають саме з боку цих комісій на реалізацію виборчих прав. І тоді мова йде реально десь про 21 день. Бо якби виключно йшло лише про, скажімо, підготовку виборчої документації, то приблизно десь два тижні - десять днів вистачає для того, щоб надрукувати, у тому числі і виборчі бюлетені. Але якщо буде йти мова про створення системи нових комісій, строк, звичайно, продовжується. Це переголосування.

І, звичайно, якщо буде утворення і нових комісій, то для нас серйозно, що строк до 45 днів, так ми говорили. Ну, не знаю, народним депутатам треба дивитися. Анатолію Сергійовичу, 5 днів на формування подання, 5 днів на розгляд

подань, це щодо територіальних, 21. Ну, реально...

ЛИТВИН В.М. Я прошу вас, шановні колеги, тепер треба, враховуючи таку ситуацію, якщо постане питання про повторне переголосування, то ви у відповідний закон вносите зміни. І там, де було 5 днів, пишете 2 дні - і все. Тоді виходьте...

СТАВНІЙЧУК М.І. Але треба розуміти, наскільки це реально сьогодні територіальній виборчій комісії, яка щойно сформована, за два дні утворити, скажемо, у середньому 160-170 виборчих дільниць на окрузі. Тут я розумію, що доцільність є, але іще давайте підходити до цього з точки зору реалізації закону. Ми їм давали за звичайних умов три дні на те, щоб вони на перше засідання зібралися. І практика показує, що вони ще і не збираються у цей строк.

ЛИТВИН В.М. Давайте таким чином, шановні колеги. Є процедурні терміни і є політичні, знайдіть золоту середину, пересікаємося і...

СТАВНІЙЧУК М.І. За нормальних умов 45 днів - це як би така оптимальна процедура. Я розумію, що вам визначати, який строк повинен бути.

ЛИТВИН В.М. Давайте таким чином. Ми зараз працюємо, доопрацьовуємо документи. Адам Іванович о 16-й годині відкриє сесію, поінформує, до чого ми домовилися і оголосить перерву на годину.

МАРТИНЮК А.І. Чи до завтра до 12-ої просять...

ЛИТВИН В.М. Ну, яка є пропозиція, але, щоб у нас тоді не було. Ні, одну хвилиночку. Я Романа Михайловича і інших колег питаю. Тут пропонують, щоб завтра о 12-ій годині почати, щоб сьогодні доопрацювати документи. Яка ваша думка?

(Загальна дискусія).

ЛИТВИН В.М. Давайте таким чином. Я пропоную, шановні колеги, бо я бачу ми не... Давайте діяти так, як ми прийняли рішення. О 16 годині відкривається засідання, робиться перерва на одну годину. Ми тоді засідаємо десь о 16.30, проводимо засідання Погоджувальної ради, тут всі збираємося, щоб не шукали один одного.

За годину ми обернемося.

Давайте таким чином. Робимо перерву на годину. Після того ми повертаємося, проводимо засідання Погоджувальної ради. До цього часу Анатолій Сергійович і Марина Іванівна ще доопрацюють, підтягнуть законопроекти. Ми робимо засідання, і тоді визначаємося. Якщо ми готові, є рішення Верховного Суду. Бо розуміємо, якщо буде рішення Верховного Суду, то рішення іншого ЦВК не буде. Ми йдемо працюємо у сесійну залу, можливо, попрацюємо, і завтра будемо гуляти. Якщо ні, будемо завтра працювати і в неділю. Домовилися?

23 ЛИСТОПАДА 2004 РОКУ

**ФАЛЬСИФІКАЦІЯ РЕЗУЛЬТАТІВ
ВИБОРІВ В УКРАЇНІ НЕ МОГЛА
Б ВІДБУТИСЯ БЕЗ ПІДТРИМКИ
РОСІЇ - ІНОЗЕМНІ ЗМІ**

На думку Б.СЕНКЕВИЧА, ситуація в Україні свідчить, що владущі люди в країні вирішили "ніколи не віддавати владу".

Він зауважив, що справжнім переможцем виборів нині є голова Адміністрації Президента України Леоніда КУЧМИ Віктор МЕДВЕДЧУК. "Це людина, яка організувала всю адміністрацію для забезпечення перемоги правильному кандидату", - сказав аналітик.

Експерт додав, що В.МЕДВЕДЧУК не був зацікавлений в демократичній перемозі Прем'єр-міністра. "Тоді б В.ЯНУКОВИЧ не потребував такого спеціаліста для брудної роботи", - пояснив він.

ЗАСІДАННЯ ПОГОДЖУВАЛЬНОЇ РАДИ КЕРІВНИКІВ ФРАКЦІЙ І ГРУП ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

3 грудня 2004 року, 19:20

ЛИТВИН В.М. Шановні колеги, давайте проведемо чергове засідання, наше чи чергове, як правильно? Чергове, да. Чи перманентне. Продовжимо перманентне засідання. Ми домовлялися, що ми зберемося о 19 годині, щоб визначити нашу позицію щодо завтрашнього дня і реалізації тих домовленостей, які були досягнуті і зафіксовані.

Я тоді ще раз, давайте. У нас два питання, навколо яких ми дискутуємо, - це реалізація рішення Суду Верховного. Завтра о 10 годині відбудеться засідання ЦВК. Шойно телефонував Ківалов. Вони приймуть своє рішення і направлять до Верховної Ради України. За нас фактично Верховний Суд все вирішив. Він дає встановити дату, так що дискусії вона не підлягає.

І друге питання, це 4180. Давайте ми зараз таким чином ще раз проговоримо і домовимося, щоб ми знайшли тут узгоджену позицію, щоб наші розбіжності завтра не внести у сесійну залу.

СИМОНЕНКО П.М. У нас була і інша думка...

МАРТИНЮК А.І. 4180 і закон, все разом.

ЛИТВИН В.М. Будь ласка, Олександр Олександровичу, давайте ще раз, ми зараз чітко результати ТСК проговоримо.

МОРОЗ О.О. Значить, тимчасова спеціальна комісія із 12 пунктів, які висувалися на погодження, проголосувала, погодила 5. І я вважаю, що серед них є одне надзвичайно важливе, його треба обов'язково мати на увазі і врахувати. А інші менш важливі, але теж вони впорядковують текст Конституції і наближають її до тексту чинної Конституції, тобто спрощують сам закон.

ЛИТВИН В.М. А від ЦВК немає у нас?

МОРОЗ О.О. Є ще кілька норм, які викликають дискусію. Можливо, і потрібно буде тут пошукати компромісного рішення. Якщо ні, то можна голосувати у тому варіанті, який уже підготовлений. Про що йдеться? Йдеться про те, що із проекту 4180 вилучаються ті норми, що стосуються суміщення посад депутатів і членів уряду. Це принципове питання. Я думаю, що воно завершує процедуру розподілу функцій влади.

Також погоджений порядок формування Конституційного Суду і віковий ценз для суддів Конституційного і Верховного Судів, залишається у чинній Конституції, так, як записано у чинній Конституції. Тобто три гілки влади обирають Конституційний Суд, і вік - до 65 років.

Погоджене питання про збереження чинної редакції у частині про призначення та звільнення членів Ради Національного банку України. Щоб не було там перенаг, скажемо, які в проекті 4180 не передбачені.

Це ті чотири норми, які стосуються суті закону і які підтримуються всіма членами ТСК, більшістю принаймні членів ТСК. А також проголосована така норма, що спочатку голосуватися буде 3207 у частині внесення змін до тих норм, які стосуються місцевої влади, передбачаючи, що вводяться ці норми одночасно із змінами 4180, бо треба, щоб весь комплекс змін цих працював, так би мовити, одночасно, в одному знаходилися вони правовому полі.

І у зв'язку з цим це впливає на вибір строку введення змін до Конституції. От, зважаючи на процедуру голосування за законом 3207, тобто ми завтра проголосуємо і відправимо до Конституційного Суду, він повернеться до нас назад, і остаточно можемо розглядати на наступній сесії, тобто у лютому. Таким чином ми можемо вільно вводити ці обидва закони, скажемо, із першого вересня наступного року. Це дає б можливість набрати необхідну кількість голосів і ефективно працювати, готуючись до виборів 2006 року.

СИМОНЕНКО П.М. Я вибачаюся, Володимире Михайловичу, але у нас була і друга думка. Скажемо, те, що має відношення до термінів вводу в дію, відразу ж після прийняття. Відразу після прийняття.

І це дійсно якраз, так скажемо, закладає засади формування нової вертикалі виконавчої влади. Це дає можливість якраз дійсно посилити виконавчу гілку влади і сьогодні сприяти вирішенню дуже серйозних кризових питань.

Тому, на наш погляд, членів нашої фракції, коли ми аналізували цю ситуацію, ці пропозиції, ми не бачимо ніякого раціонального, як то кажуть, зерна в тому, щоб з першого вересня вводити їх в дію, а вводити їх треба зразу ж.

МОРОЗ О.О. Я можу відповісти на це питання. Петре Миколайовичу, я згоден, це раціональна пропозиція ваша, але мова йде про 300 голосів. Тому якщо ми з першого вересня, давайте ми одержимо плюс 120 голосів, які можуть...

СИМОНЕНКО П.М. Олександр Олександровичу, я нехочу з вами, ну, тут не збираюся дискутувати, але я розумію, я відкидаю зараз, яка якість, так скажемо, влади, хто там у владі. Для мене головне, щоб дійсно для народу щось робили. Але ви самі подумайте: Президент з одними повноваженнями, з однією гілкою влади, Кабінет Міністрів отут сидить тільки, і більше у нього нічого немає для виконання. Що це за влада тоді? Знову ви подвійну паралель робите, що глава Адміністрації буде керувати всією Україною. Ну не можна ж цього робити. Треба щось одне.

Якщо ми вибрали політичну реформу і політичні партії, які будуть отримувати підтримку, приходять у Верховну Раду, і ми обираємо путь європейського демократичного шляху - парламентаризм, так вони будуть разом із урядом нести відповідальність, бо вони сформують уряд, і вони будуть відповідати, і вся вертикаль буде працювати. А ви зараз розриваєте.

МОРОЗ О.О. Петре Миколайовичу, не я. Я згоден з вашою логікою.

ІЗ ЗАЛУ. А "Наша Україна" підтримує?

МОРОЗ О.О. Підтримує. Вікторе Михайловичу, відносно термінів введення з першого вересня фракція голосува-

23 ЛИСТОПАДА 2004 РОКУ

ЄС ЗАКЛИКАВ УКРАЇНСЬКУ ВЛАДУ ПЕРЕГЛЯНУТИ РАЗОМ З ОБСЄ/ОДПІП ВИБОРЧИЙ ПРОЦЕС І РЕЗУЛЬТАТИ ВИ- БОРІВ

Європейська Комісія в ухваленій 22-ого листопада декларації висловила занепокоєння у зв'язку із перебігом другого туру президентських виборів в Україні, та ситуацією, яка складається зараз. У документі Європейський Союз рідше закликає органи влади України виявляти стриманість, а сторони протистояння - до самовираження тільки ненасильницьким шляхом.

Діяльність Верховної Ради України

тиме?

ПИНЗЕНИК В.М. Якого року? 2005 рік, так?

МОРОЗ О.О. Так.

(Йде загальна дискусія).

ПИНЗЕНИК В.М. Я думаю, що це допустимий строк. Ми готові голосувати з урахуванням строків введення. Тільки прохання, шановні друзі, ну, це найбільш принциповий момент. Є ще речі теж важливі.

Загальний нагляд прокуратури. Давайте вернемо те, що було в старій Конституції, тому що це всіх цікавить, не тільки нас. Тобто загальний нагляд, щоб ми залишили в старій редакції, призначення голови Служби безпеки і тоді лішаються місцеві адміністрації, якщо воно врегульовувалося через 3207, по питаннях місцевих адміністрацій.

МОРОЗ О.О. Почекайте, Анатолію Сергійовичу, ви майте на увазі, що 3207 - це те, що ви повинні виписати. Так.

МАТВИЄНКО А.С. Правильно, там, де врегульовують, але ви пишете... функції наглядові і контрольні, треба залишити президенту...

(Йде загальна дискусія).

ПИНЗЕНИК В.М. В старій редакції...

ЛИТВИН В.М. Так може давайте таким чином запишемо, так для розгляду, що з 2006 року приймаємо, а до цього часу призначити головою Адміністрації мене, я буду чесно служити там і ніяких проблем не буде у вас.

Я на минулих виборах, Петре Миколайовичу, я хочу ще раз сказати, що я ніколи не займався брудом і ніколи не мав відношення до ніяких об'єктів, так що...

СИМОНЕНКО П.М. Так, а що ж тоді відбулося, якщо ніхто не займався?

ЛИТВИН В.М. Петре Миколайовичу, я їздив тільки в областях і виступав, і говорив так, як я бачу, так що. Я думав, що ви вже перегорнули цю сторінку і не згадуєте її. Я виїздив скільки, так ладно, я бачу, що ця ідея не приймається, вона була дуже гарна...

Так, будь ласка, ще які міркування є? У нас є такі, я розумію, що введення в дію з 1 вересня 2005 року, так тут йде мова. Введення в дію так, як воно є. Так, різні варіанти зараз ми подивимося і знайдемо вихід із ситуації, ради Бога.

МОРОЗ О.О. Ні, там не так, як воно є, там записано так в проєкті, який пройшов Конституційний Суд, записано "вводиться з часу обрання на пост Президента України". Так. Тому, якщо ми, власне кажучи, якщо у нас є голоси, то тоді можна.

ЛИТВИН В.М. Вікторе Михайловичу, шановні колеги, ми можемо вести, давайте таким чином проведемо дискусію. Якщо подивитися, дійсно, в цей складний момент, що там президенту потрібні ще якісь повноваження, окрім того, що формує уряд Верховна Рада, скажімо там, Служба безпеки, я умовно говорю, ще щось там, давайте будемо домовлятися. А введення в дію з моменту вступу на посаду Президента України. По принципу, як не наївся, то не налижешся, я так розумію. Будь ласка.

ТУРЧИНОВ О.В. Шановні колеги, я думаю, що термін введення, я не беру позиції, які, мені здається, даже не повинні обговорюватися, тому що це не є демократизація країни. Ми ставимо за мету з вами всі тут демократизацію країни. Такі як додаткові повноваження прокуратури і так далі. Тобто це не є, да, крок назад і це даже не повинно бути предметом обговорення. Предметом обговорення може бути термін введення. Я дякую за підтримку. Тому позиція, яку вислов-

люють наші колеги, це не раніше, ніж вересень наступного року. Не раніше. Тому варіант інший, ми просто знову заблокуємо цей процес - і він не зможе даже рухатися з місця. Навіщо тоді ставите це питання?

Оптимальний варіант був би це для нової Верховної Ради. Тобто нова Верховна Рада 31.03.2006 обирається. 31 березня 2006 року. Коли ми введемо новий склад уряду, які проблеми? Разом з вами, ви ж з міністрів, я пам'ятаю, ми так домовились.

МОРОЗ О.О. Олександр, к чому ви?

ТУРЧИНОВ О.В. Ні, Валерій Павлович задав питання, я йому надав відповідь. Тому оптимальний варіант - це 31 березня наступного, коли буде сформований новий парламент. І тоді це має якусь логіку. Всі інші варіанти, вони не мають логіки жодної.

ЛИТВИН В.М. Але, шановні колеги, тут також логіки немає, що до 31 березня 2006 року президент має одні повноваження, він бере на себе зобов'язання. Він тільки розкручує маховик своєї діяльності - і раптом тут беруть і ножицями обрізають всі його повноваження. Так тоді також буде незрозуміло. Давайте зараз просто... Я розумію і поважаю позиції Олександра Валентиновича, але він хоче збурити, щоб конфліктувала Верховна Рада. Давайте зараз говорити про якісь компроміси і знаходження середньої лінії, але таку лінію, щоб влаштувала всіх.

Бо сьогодні треба прийняти нам і Закон "Про вибори Президента". Бо якщо ми не приймемо, тут виникає одна проблема, і давайте її будемо також враховувати, що Верховний Суд прийняв практично рішення, він визначив дату. ЦВК приймає відповідну постанову, направляє її нам, ми її просто дублюємо і ніяких...

Уже може й не прийняти.

МАРТИНЮК А.І. Ні, ми нічого до цього...

ЛИТВИН В.М. Тоді ми вже, виходить, що нічого не можемо робити, є закон і по цьому закону - вперед з піснею. Так що давайте тут дивитися і не вставляти пальці один одному в одвірок. Так що давайте до цього будемо ж тоже підходити.

МАРТИНЮК А.І. А закон треба, давайте реформи... Олександр Олександровичу, вибачте, але я всім хочу задати питання, яке я вже протягом 2 днів задавав. Уряд "Народної довіри" формувати буде Верховна Рада?

МОРОЗ О.О. Буде.

МАРТИНЮК А.І. На якій Конституції?

МОРОЗ О.О. У Перехідних положеннях проекту закону передбачається...

МАРТИНЮК А.І. Почекайте, але вони вводяться, Перехідні положення? Ми сформуємо уряд, але його пар-

23 ЛИСТОПАДА 2004 РОКУ

ЕС ЗАКЛИКАВ УКРАЇНСЬКУ ВЛАДУ ПЕРЕГЛЯНУТИ РАЗОМ З ОБСЄ/ОДІПЛ ВИБОРЧИЙ ПРОЦЕС І РЕЗУЛЬТАТИ ВИ- БОРІВ

У декларації, з посиланням на попередні критичні висновки міжнародної місії спостереження за виборами (ММСВ) ОБСЄ/ОДІПЛ, зазначається, що очевидним є те, що при проведенні другого туру виборів в Україні не було дотримано міжнародних стандартів. Отже, ЕС має серйозні сумніви щодо того, чи повністю відбивають офіційні результати голосування дійсне волевиявлення українського електорату.

Президентство ЕС закликала українські органи влади переглянути разом з ОБСЄ/ОДІПЛ виборчий процес і результати виборів.

Діяльність Верховної Ради України

ламент затвердить 1 вересня 2005 року.

МОРОЗ О.О. Це так. Я поясню.

МАРТИНЮК А.І. А до того часу хто буде керувати урядом? Нині діючий уряд.

(Йде загальна дискусія).

МОРОЗ О.О. Я прошу, давайте... Несторе Івановичу, я хочу закінчити думку. Ми повинні мати на увазі, що ми включали в поняття "політреформи" не тільки зміни до Конституції, а й передбачили в цьому ж Законі "Про зміни до Конституції" іншу процедуру формування парламенту - вибори на пропорційній основі. Ці закони прийняті. І якщо ми, скажемо, пізніше 1 вересня будемо вводити цей закон, то це означатиме, що буде можливість за певних умов у Президента сформувати такий адмінресурс, що на пропорційній основі пройдуть тільки провладні кандидати до Верховної Ради. І буде щось подібне, як сталося у Росії.

Так щоб цього не трапилося, треба вводити не раніше, але і не пізніше 1 вересня наступного року, щоб було півроку ще до виборів до парламенту і щоб можна було задіяти всі можливості політичних партій для того, щоб сформувати відповідні позиції, провести структуризацію і тому подібне. Тому я вважаю, що треба приймати не раніше, але і не пізніше 1 вересня.

СИМОНЕНКО П.М. Ну можна ще, Олександр Олександровичу, для дискусії. Ви кажете, щоб не використовували адмінресурс. Ми ж в даному випадку повинні тоді підпорядкувати Кабмін з усією вертикаллю Верховній Раді, тоді ми значно сильніший будемо мати контроль, як використовується адмінресурс. Чи ви віддаєте практично Президенту, який безконтрольний, і цей адмінресурс, вертикаль використовує для того, щоб вирішити на виборах? Логіки ніякої не бачу тоді.

Я навпаки пропоную, щоб під контроль Верховній Раді поставити різні політичні сили, і ми будемо рівні з точки зору контролю, як використовується влада, а ви віддаєте одній політичній силі. Яка логіка тоді?

МОРОЗ О.О. Я ще раз прошу. Давайте, мене влаштовує будь-який варіант, аби зміни до Конституції були внесені. А це означає - треба зібрати 300 голосів. Давайте шукати варіант 300 голосів.

МАРТИНЮК А.І. Вибачте, я ще одну ...

Ми з вами постійно зараз працюємо, реалізуючи заяву останньої зустрічі, так? Так. У заяві чітко і однозначно написано про те, що прийняти два закони. Це зміни до Конституції - раз. І зміни до виборчого законодавства про вибори Президента - два.

І третій пункт у цій заяві. На підставі прийнятих змін до Конституції формується уряд народної довіри. Тобто одна частина народних депутатів хоче змін до Конституції. Інша, не менша частина народних депутатів, зацікавлена в модернізації, в удосконаленні Закону "Про вибори Президента".

Давайте ми зараз, може, "отвлечемся", вибачте, від Конституції, поговоримо про закон і подивимося: чи є без підтримки змін до Конституції необхідна кількість голосів за внесення змін до Закону "Про вибори Президента", а потім продовжимо нашу розмову, знову про терміни і так далі. Адже це пакет, ми ж домовлялися, свідомо домовлялися, що ми голосуємо все, все в пакеті: і зміни до закону, і зміни до Конституції.

ЛИТВИН В.М. Так, будь ласка, Анатолію Сергійовичу, а потім...

МАТВІЄНКО А.С. Шановні колеги, я хочу звернутися, Адаме Івановичу, до

нас і до всіх, хто шукає аргументи. Ну, давайте ми будемо хоч би послідовні і якусь технологію чистоти зберігати. Якщо написано в заяві, яку підписали суб'єкти, то давайте віддамо суб'єктам - хай цю заяву реалізують. Комуністи до тої заяви ніякого відношення не мають, хай домовляються. Чого ми вважаємо це, що це наша заява? От я, ви? Це домовилися суб'єкти, і дайте їм право шукати, секундожку, в тому числі і Голові Верховної Ради.

А то, що нам вигідно з тої заяви, ми використовуємо, що не вигідно - ми про неї мовчимо, це перше. Володимире Михайловичу, я це кажу до того, що ми перетворюємо узгодження суб'єктів в пошук компромісів, оце, що всіх збираємо і кожний має точку зору. Давайте, хай сідають домовляються, ми можемо тільки їм допомогти, але ми не можемо за них вирішувати. А то "і я там ніби маю якесь відношення", ну, це не зовсім нормально.

МОРОЗ О.О. Має, тому що від імені Верховної Ради Голова...

МАТВИЄНКО А.С. Не має. Тому я зараз висував би, друга теза: яка норма цієї заяви для мене особисто, як для парламентаря, що вона для мене значить? Нічого іншого, коли одного з суб'єктів, якого я підтримую, але це не є зобов'язання, тому не треба зараз аргументувати заявою, потрібно аргументувати наявністю 300 голосів і шукати компроміс на 300 голосів.

МАРТИНЮК А.І. 226 на закон...

МАТВИЄНКО А.С. Да, безперечно, ми на 226 знайдемо і без цього, повірте мені.

МАРТИНЮК А.І. І підпис президента...

МАТВИЄНКО А.С. Ще раз повторюю: є рішення Верховного Суду провести вибори, і тому, тому я що зараз кажу, друзі, давайте шукати 300 голосів. Тоді треба йти на компроміс. Якщо готова "Наша Україна" йти на імперативний мандат, умовно, уже мовчить, рухаємося по вересню, а не по січню. Ну, це рух якийсь. Давайте зрозуміємо, що дійсно потрібно навести якийсь лад. Ну, ми ж також маємо усвідомлення, що ми маємо сьогодні в державі?

Зрештою, структурувати цей парламент не на якомусь страху, а на волевиявленні, на свободі. Ми уже завтра хочемо пролонгувати те, що є. Тому Олександр Олександрович абсолютно справедливо каже: ну, давайте з вересня, нічого не трапиться, ніяких проблем не буде. А сформувати уряд народної довіри ми можемо вже сьогодні і на цій основі, на цій Конституції, і може пролонгуємо тоді його. Очевидно, скоріше за все, що так і буде. Немає тут ніякого страху.

Ні, давайте сконсервуємо те безладдя, яке сьогодні в Україні є. Знову поставимо новообраного президента навпроти купленої більшості і знову будемо бодатися. Я

24 ЛИСТОПАДА 2004 РОКУ

ВІДБУЛАСЯ ЗУСТРІЧ ГОЛОВИ
ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ
В.М.ЛИТВИНА З НАДЗВИЧАЙ-
НИМ І ПОВНОВАЖНИМ ПОС-
ЛОМ США В УКРАЇНІ ДЖОНОМ
ГЕРБЕСТОМ

Цього ж дня В.Литвин зустрівся з
Надзвичайним і Повноважним
Послом Російської Федерації в
Україні В.Чарномірдіним.

Обидві зустрічі були присвячені об-
говоренню ситуації в Україні після
повторного голосування 21-ого
листопада на виборах глави дер-
жави та шляхів її врегулювання.

На майдані Незалежності
становимо наметове містечко.

вважаю, що це просто не є серйозним.

Тепер стосовно конкретних пропозицій. Володимире Михайловичу, я ще раз хочу просити, 121-а, 122-а стаття стосовно прокуратури. Ну, це принципова річ. Венеціанська комісія на цьому наголошувала. Ми ігноруємо і міжнародні вимоги до наших змін і далі наділяємо, створюючи незрозумілу ситуацію.

Далі, СБУ - це не є принципово, це не є принципово з точки зору прав Служби безпеки, але ми, дивіться, у чому проблема України? Проблема України у тому, що у нас в одній інституції змонополізовані всі силові структури. Монополія в одних руках, тобто єдина природа всіх силових структур робить можливим (існування) корумпованої держави. Тому податкова міліція у руках уряду, СБУ в руках, іншу природу має. Таким чином вони одні одного контролюють. Ми тоді не домагаємося того, що ми зараз маємо, - успішної корупції, ну, це ж здоровий глузд, незалежно від того, хто буде президентом.

І третє принципове. Я закінчую. Олександрє Олександровичу, ми створюємо виконкоми, я до всіх звертаюся, в обласних радах, в районних радах, ми хочемо децентралізувати владу, адміністрації перебирають на себе функції у більшій мірі не виконавчих органів, а контрольної наглядової функції. І тому абсолютно закономірно, що вони залишаються під президентом, який буде контролювати, обмеживши себе правами виконавчої інституції, контроль над законами, Конституцією і над делегованими повноваженнями. І ми маємо виходити з того, яку структуру влади, яку систему влади ми будуємо, а не перетягувати за раз ковдру. Дякую.

ЛИТВИН В.М. Шановні колеги, Романе Михайловичу. Я хочу відреагувати, там згадували, що я ніхто, коли підписував цю заяву. Я хочу сказати. Одну хвилиночку, Анатолію Сергійовичу. Одну хвилиночку. Я відповідно до Конституції представляв Верховну Раду України. Це перше. Я просив би поважати те рішення, яке підписано було і не відсилати когось до когось.

Що я хочу сказати, Анатолію Сергійовичу, шановні колеги, що ми ведемо дискусії? Скажіть, будь ласка, постанови Верховної Ради, які вона приймає, мають виконуватися чи ні? Хто сказав, що вони не мають виконуватися, які ми проголосували 307 голосів? Мають. Так давайте завтра спокійно, ми не можемо знайти тут спільної мови, поставимо 4180 на голосування. Не проголосує Верховна Рада - перекрили цю сторінку і працюємо далі. А зараз намагатися якісь дискусії... Ми не знайдемо тут спільної мови, я бачу, немає її бажання знаходити. Це перше.

Друге. Давайте зараз вилучимо, і там же було 11 чи 12, якщо я не помиляюся, застережень. Вони були враховані частково, які погодилися. То давайте ми тоді ці моменти, якщо така дуже гостра потреба, поставимо їх на голосування. Як Верховна Рада прийняла, йдемо далі. Після того ми голосуємо "основне тіло". Після того ми голосуємо Перехідні положення. Не знайшли підтримки Перехідні положення - шукаємо компроміс. Тоді виходимо, можливо, на перше вересня, можливо, у пакеті з якимись там, з прокуратурою, я умовно кажу. Але давайте зараз визначимо варіанти. По цих варіантах проголосуємо. А у нас іде перетягування канату один до одного. Я прекрасно розумію, що були б шанси у іншій стороні, інша сторона кричала б, що треба негайно ввести зміни до Конституції.

Ми ж говорили, що не повинен керувати урядом глава Адміністрації або заступник глави Адміністрації. Зараз ми по суті справи це пропонуємо. Який ми уряд народної довіри, як би ми його не назвали? Але після виборів я зараз скажу

так: мені при всій демократичності будь-якого президента, якщо навіть кожен із кандидатів, який бере участь, він відкритий, він доступний народу. Після того складаються такі умови, що він буде до певної міри закритий для народу. Це просто така об'єктивна реальність. І знову ж буде керувати одна людина. Тому давайте ми зараз шукати компроміс, а не думати, що ми зараз переспоримо один одного, пересидимо, а завтра ми приймемо якесь рішення.

Тому пропозиція: давайте обговорювати таким чином, у нас є варіанти – проголосувати просто так, як воно є, на виконання постанови, бо ми сьогодні від Президента вимагаємо, щоб він підписав указ про відставку Прем'єр-міністра, а самі не виконуємо те, що ми прийняли. Ну виникає абсурд. У нас тоді будуть моральні підстави тиснути на Президента, щоб він виконував те, що передбачено.

Проголосувати – не пройшло. Ми повинні бути свідомі того, що ми спалили законопроект, що ми його спалили на рік як мінімум.

Друге. Ми голосуємо тоді основний зміст. Можливо, якщо там виникнуть якісь питання дискусійні, ми їх проголосуємо, вилучимо і проголосуємо основний зміст. Після того підходимо до Перехідних положень. Голосуємо Перехідні положення. Якщо воно є, зараз я бачу, нема кількості голосів необхідних, ми не набрали, ми тоді кажемо – хорошо, є такий момент. З прокуратурою в пакеті чи як? Ну Конституцію ж приймали, найшли спільну мову. Різні варіанти проголосували. Якщо ми не знаходимо тут спільної мови, відриваємо цей листок і тоді побачимо, що ми будемо мати в наступному питанні. Але, будь ласка, ми ж повинні продемонструвати світові, що коли підписали цей документ у присутності посередників, то ми повинні показати, що ми хоч якісь кроки зробили, бо у нас національна риса, що ми підписуємо, знаючи, що ми не будемо виконувати.

СИМОНЕНКО П.М. Володимире Михайловичу!

ЛИТВИН В.М. Тому таким чином я пропоную, шановні колеги.

СИМОНЕНКО П.М. Я вибачаюсь, що вас перебиваю, але тимчасова спеціальна комісія виконала те доручення, яке давалося їй, і 12 розбіжностей чи 11, ну таких дискусійних питань, ми обговорили. 4 прийняли і вилучили їх, то тимчасова спеціальна комісія вносить проект 4180 як єдиний текст для розгляду – це по-перше.

По-друге. Я хочу ще раз вам запропонувати і розглядати не тільки голосуванням в пакеті з законом про вибори. А не так, як хочете зробити, що один не проголосували – викинули його на смітник, а другий будемо голосувати. Фракція комуністів в такому шабаші приймати участі не буде.

24 ЛИСТОПАДА 2004 РОКУ

ГОЛОВА ВЕРХОВНОЇ РАДИ
УКРАЇНИ ВОЛОДИМИР ЛИТВИН
ПРОВІВ ТЕЛЕФОННУ РОЗМОВУ
З ПРЕЗИДЕНТОМ РЕСПУБЛІКИ
ПОЛЬЩА ОЛЕКСАНДРОМ
КВАСНЄВСЬКИМ

Під час розмови обговорювалась ситуація після другого туру президентських виборів в Україні. В.Литвин поінформував співрозмовника про події в країні за останній період. Президент Польщі висловив стурбованість ускладненням суспільно-політичної ситуації в Україні, пов'язаним із низкою порушень під час виборів, і відзначив, що це наймасштабніше суспільне загострення на пострадянському просторі. Водночас О.Кваснєвський вважає, що "шанс на розв'язання нинішньої складної ситуації є". "Потрібен серйозний і відвертий діалог", - сказав В.Литвин, який переконаний, що "обидві сторони повинні зробити все можливе для недопущення сповзання країни до громадянського конфлікту".

Діяльність Верховної Ради України

ЛИТВИН В.М. Петре Миколайовичу! Я нічого не хочу, от ви мене починаєте звинувачувати, я нічого не хочу, я просто кажу, є небезпека, якщо ми поставимо, я за те, я вашу пропозицію підтримую, але якщо ми поставимо підготовлений документ ТСК, проголосуємо і буде 290 голосів, - ми спалили законопроект.

СИМОНЕНКО П.М. Я кажу в пакеті з тим, так як і записано в пакеті.
(Йде загальна дискусія).

МОРОЗ О.О. Петре Миколайовичу! Так, послухайте, у пакеті ми проголосуємо 270 голосів, вийде, що один закон проходить, а другий не проходить.

ІОФФЕ Ю.Я. Шановні колеги! Значить, я хотів зразу, щоб конструктивно до цього підійти і підтримати хочу Володимира Михайловича. Перше, ми кажемо, наша фракція згідна голосувати за закон з тими поправками, які внесені тимчасовою комісією, при одній умові, що виконується те, що було прийнято на "Круглому столі", бо я до цього відношуся більш серйозно, чим шанований мною Анатолій Сергійович.

І там, і для цього повинно терміни інших, Володимире Михайловичу, я до вас звертаюся, терміни інших питань можуть бути, як тут можна дискутувати, але створення уряду повинно бути терміново, щоб виконати це рішення "Круглого столу". Тобто з цими ми згодні, з цими рішеннями, які прийняла ТСК, це узгодження, як сказав шановний Петро Миколайович. Але по вводу до дії я хочу підтримати вас, Володимире Михайловичу, в тому плані, що, скажемо, обов'язково для нас принципово ввести з ходу для формування уряду ці положення, де йдеться про формування уряду. По інших можна вносити розбіжності. Будь ласка.

Я думаю, фракція повинна сказати і порахувати голоси. І щоб ми тут не сиділи до ночі, бо це абсолютно можна тут дискутувати до двох ночі.

ЗВАРИЧ Р.М. Володимире Михайловичу. По-перше, я би хотів поставити всі крапки над "і" і над цією спільною заявою, яка була підписана на "Круглому столі", оскільки, я просив би мене не перебивати. Те, що я зараз говорю, то я можу говорити за дорученням Віктора Андрійовича Ющенка, який якраз підписував.

Володимире Михайловичу, я також просив би, щоб ви підтвердили, що позиція Віктора Андрійовича Ющенка при підписанні цієї угоди, що стосувалося пункту 4 в цій угоді, де мова йде про формування уряду, ця норма стосується терміну набрання чинності внесення змін до Конституції. Тобто уряд формується на тих принципах, які визначені в Конституції, після набрання чинності Конституції, а не зараз.

Крім того, я також можу сьогодні вже заявити про те, що якщо не завтра, то післязавтра буде нота президента Кваснівського, який точно те саме тлумачення надає цьому пункту. Тобто я би просив, щоб ми закрили всі спекуляції щодо пункту 4 цієї спільної заяви.

ЛИТВИН В.М. Романе Михайловичу, вибачте, можу я підтвердити. Да, на "Круглому столі" йшла така дискусія, і не стільки на "Круглому столі", як команда Віктора Андрійовича Ющенка, і це цілком очевидно, що там написано, що треба прийняти спочатку 4180, а після того формування уряду. Це очевидно, і окремо мова не йшла про формування уряду. То ж так воно витікає з цієї заяви, що 4180 і на цій основі сформування уряду. Я підтверджую оце.

ЗВАРИЧ Р.М. Окремо ніякої дискусії не було стосовно формування уряду зараз.

ЛИТВИН В.М. Я це підтверджую, не потрібно, ну це зрозуміло.

ЗВАРИЧ Р.М. Ну добре. Я би просив, щоб ми просто не спекулювали, бо тут

і з цього боку, і з цього боку говорять про те, що ми мали би уже зараз формувати уряд на засадах, передбачених в 4180, незалежно від того, які є строки введення в дію. Тобто закрили це.

ЛИТВИН В.М. Ні, там питання в тому, і в ході дискусії йшло, Романе Михайловичу, що так, як буде записано у Перехідних положеннях і як Верховна Рада прийме цей закон, то відповідно до закону треба діяти, а всього іншого робити не можна.

ЗВАРИЧ Р.М. Все правильно, абсолютно. Ні, але тут піднімають шановні колеги питання про формування уряду зараз.

ЛИТВИН В.М. Ні, якщо зараз не буде прийнято змін до Конституції, то формується за поданням чинного Президента. Він діє до приведення до присяги нового Президента. Перед новим Президентом складає уряд свої повноваження. Валерій Павлович, от він тоді складав, скаже, що вони урочисто акт такий робили. І Президент, якщо ми не приймемо зміни, формує за чинною Конституцією. Тобто вносить нам кандидатуру Прем'єра. Ми дружно за неї голосуємо, і потім вони вдвох вирішують з Президентом, кого куди призначить.

ЗВАРИЧ Р.М. Це правильно.

ЛИТВИН В.М. Хоча це буде велике розчарування для деяких наших тут фракцій, тому що, я знаю, вже сформовано мінімум три варіанти уряду.

ПИНЗЕНИК В.М. Та більше.

ЛИТВИН В.М. Більше, да?

ЗВАРИЧ Р.М. Володимире Михайловичу, закрили тут тему.

Я би просив тепер, щоб шановні колеги також задумалися над нормою Конституції, яка забороняє повернення до Закону "Про внесення змін до Конституції", що стосуються тих норм, які проголосовані і результату не набрали, на 1 рік. Тобто, якщо ми дійсно хочемо вводити якісь зміни до Конституції, то врахуйте, будь ласка, цю норму і також врахуйте у своїх висловлюваннях нашу принципову позицію, якщо ви дійсно думаете категоріями 300 голосів.

Ми будемо голосувати за внесення змін до Конституції, якщо буде визначений термін введення її в дію не раніше 1 вересня 2005 року. Якщо ви будете наполягати на тому, щоб голосувати його зараз, ви просто тільки утробите політичну реформу. Це друге питання.

Тепер щодо процедури розгляду цього законопроекту. Володимире Михайловичу, ви пропонували, я би пропонував трішечки інакший підхід. Мені видається, що насамперед нам потрібно визначитись із спірними питаннями, які є в цьому документі. Їх вже не 12, а всього 8. Хай

24 ЛИСТОПАДА 2004 РОКУ

ВІДБУЛАСЬ ТЕЛЕФОННА РОЗМОВА ГОЛОВИ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ В.ЛИТВИНА З СЕНАТОРОМ США ДЖОНОМ МАККЕЙНОМ

Основною темою розмови була ситуація в Україні після голосування 21-ого листопада на виборах Президента України. Д.Маккейн підкреслив, що нинішні оцінки виборів ґрунтуються на тому, що процедура голосування і підрахунку голосів не відповідає міжнародним демократичним стандартам. Саме це, на думку сенатора, і призвело до суспільного загострення в країні. В.Литвин під час цієї телефонної розмови наголосив на важливості "повернутися до легальних можливостей, забезпечити легальний результат виходу із ситуації, оскільки сьогодні постало питання збереження цілісності України як держави у територіальному вимірі, не кажучи вже про політичний і морально-психологічний аспекти".

Діяльність Верховної Ради України

кожна фракція скаже, як вони будуть голосувати щодо цих питань. А шойно після того визначитись щодо документу в цілому, коли ми будемо вже знати, що в тому документі є.

Бо, для прикладу, мені буде важко зараз від імені "Нашої України" голосувати за документ в цілому, якщо я знаю, що фракція категорично не буде голосувати за цей документ, якщо там термін введення в дію буде невідкладний.

Тому я би пропонував, щоб ми все ж таки пройшлися по цьому законопроекті, по пунктах, які викликають певні сумніви.

ЛИТВИН В.М. Зараз якщо ми підемо голосувати по кожному окремому пункту, ми розірвемо законопроект, я так розумію, Олександр Олександровичу? Одну хвилиночку, шановні колеги. Якщо ми говоримо про компроміс, тимчасова спеціальна комісія врахувала, так? Я тільки просив би, щоб зараз мене не звинувачували. Якщо вона врахувала ті позиції і ми хочемо знайти компроміс, скажімо, "з 1 вересня 2005 року", так давайте зразу проголосуємо і не будемо голосувати все інше. Я так говорю, щоб просто зберегти проект.

А якщо ми підемо зараз голосувати кожену статтю, ми потім в кінці не знайдемо спільного рішення.

МОРОЗ О.О. Володимире Михайловичу, тут про що йдеться. Власне, немає потреби проходити по всіх пунктах, ми 4 погодили суттєвих. Вони прийняті. Дискусію викликає, власне кажучи, там функції прокуратури і імперативний мандат. Але імперативний мандат, повертатися до нього не варто, тому що, ну, не набирає пропозиція про виключення його з тексту змін до Конституції. Ну навіть сперечатися? Зараз ми розійдемося на цьому. Нехай він залишається в тексті. Давайте проголосуємо. Сім було за те, щоб виключити імперативний мандат, із 18-ти. Так, ну, більше, але все одно не набирається 300. А по кількості давайте проголосуємо.

ІЗ ЗАЛУ. Давайте порахуємо.

МОРОЗ О.О. Ну, подивіться, правильно.

(Йде загальна дискусія).

ЛИТВИН В.М. Я вам скажу: або нам треба відмінити Закон "Про пропорційну систему", або залишити імперативний мандат тільки в частині, що стосується переходу з однієї фракції в іншу, тому що я розумію, у тих, у кого багато грошей, той може собі купити народних депутатів. Давайте грубо будемо про це говорити, але відверто. І депутату встоятися. Але тільки за перехід із фракції в фракцію, що він виходить, все інше, що він виступає, висловлює свою позицію, в нього може бути думка.

МОРОЗ О.О. Він може не переходить, а голосувати як знає.

(Йде загальна дискусія).

ЛИТВИН В.М. Ладно. Я знімаю свої застереження, я за те, шановні колеги...

(Йде загальна дискусія).

ЛИТВИН В.М. Я за те, прошу, я за те, щоб імперативний мандат був, якщо буде пропорційна система. Чому, я хочу сказати, навожу вам простий показовий приклад - "Єдина Україна". "Єдина Україна", фракція чи блок, як почали демонструвати свою опозиційність до того, хто був, я не хочу називати гучне слово, лідером блоку, а просто був номером першим в списку. Яким був - це вже історія розсудить і час, але потім виникли проблеми, каже: в мене своя думка, я виходжу, вхожу, захожу.

Ні, там не закінчив Віктор Михайлович.

ПИНЗЕНИК В.М. Шановні друзі, я хотів би повернутися до проблеми

імперативного мандату. Сьогодні ми мали одну проблему, що і, можливо, "Наша Україна" постраждала від цього найбільше по кількості депутатів. Не будемо сперечатися, то інше. Але чого б не хотілось? Щоб потім, наприклад, Юлію Яковичу, моему доброму другу, закривав хтось рота, що ми створюємо умови, при яких депутати всередині фракції не можуть мати власну позицію, і ми можемо мати зворотні деякі негативні речі. І тому я б не хотів, щоби ті умови, в яких ми працювали, я сподіваюсь, що їх ніколи вже в Україні не буде. Але право мати позицію, ця норма буде закривати, буде закривати цю. Тому я думаю, що багато підтримує цю норму, можна її вилучити.

(Іде загальна дискусія).

СИМОНЕНКО П.М. Анатолій Сергеевич, можно ради отвлечения. Уважаемые коллеги, мы что-то "другой думки" часто от микрофона не слышим. Если есть "другая думка", так мы не воспринимаем во фракции. Выйди к микрофону и вырази ее. Но что-то никто не выступает от микрофона.

НАДРАГА В.І. Уважаемые коллеги, проблема... Уважаемые коллеги, мы, когда на депутатской группе "Союз" обсуждали императивный мандат, у нас возник вопрос одного порядка. Предложена норма, согласно которой человека съездом партии исключают из фракции. И тем самым у нас получится, что в парламенте будут править 8-10 лидеров фракций. Все остальные будут просто, я прошу прощения, на подтанцовке, ну, при всем глубоком уважении. А те потому, что следующий по списку будет входить.

Нет, дорогие мои, поэтому я позволю закончить мысль, которая сформировалась в депутатской группе "Союз". Наше предложение. Мы можем пойти на вариант того, что депутат не имеет права уйти из фракции в фракцию, но когда за депутата будут решать: быть ему депутатом или нет, когда он уже депутат, это, ну мягко сказать, не то.

МАТВИЄНКО А.С. Я по процедуре...

МОРОЗ О.О. Я по процедурі тільки два слова. Дамо слово, давайте, Анатолію Сергійовичу, бо він давно його відстоює. Я прошу уваги, дамо слово Анатолію Сергійовичу, щоб він запропонував процедуру.

Ще раз пропоную, люди добрі, треба, щоб висловити зараз, узгодити процедуру. І ми звідси не повинні піти до тих пір, поки ми не домовимося про єдиний текст. Бо всі ці речі про голосування по статтях у сесійному залі приведуть до абсурду. Бо якщо тут присутні ще володіють цим законом і нормами цього закону, то в залі будуть слухати все одно про те, як, хто із нас тут присутніх говорить. Тому тут треба домовитися. І давайте всі лишні розмови Юлій Якович відкладе зараз, домовимося по суті цього закону. Є проблема? Є.

24 Листопада 2004 року

ЮЩЕНКО З ПАРЛАМЕНТСЬКОЇ Трибуни зачитав присягу Президента України

Віктор ЮЩЕНКО з парламентської трибуни, тримаючи руку на Острозькій Біблії, зачитав присягу Президента України.

В.ЮЩЕНКО присягнув перед українським народом, що він переміг на виборах і захистить вибір народу.

Але оскільки Голова Верховної Ради України Володимир ЛИТВИН перед цим закрив позачергове засідання парламенту, він це робив без мікрофона. Також не вдалося трансляція Верховної Ради.

Після цього В.ЮЩЕНКО перехрестився і поцілував Біблію. Депутати подарували йому квіти і проспівали Гімн України.

Діяльність Верховної Ради України

По імперативному мандату я буду говорити так. Наша фракція приєднається до тих, де дадуть 300 голосів. Просто я розумію, і потрібен імперативний мандат сьогодні обов'язково. Але якщо буде 190 проти цього, то ми проголосуємо теж проти, аби тільки прийняти закон.

ЛИТВИН В.М. Шановні колеги, зараз давайте таким чином поступимо. Шановні колеги, оці дискусивні позиції, які, Олександр Олександровичу, із 11 у нас залишилося, ТСК врахувало чотири, залишилася решта. Зараз поставимо на голосування, побачимо, який є настрій голосувати, тоді далі підемо і...

МОРОЗ О.О. Один процедуру запропонує.

МАТВІЄНКО А.С. Володимире Михайловичу, я дякую, що я посилав вже півгодини імпульси, ви їх уловили. Я пропоную зараз дійсно поррахувати, які норми є найближчі до 300. Які норми є найближчі до 300. І тоді це є підстава пошуку компромісу. Бо інша дискусія нічого нам не дає.

Тому є норма, голосуємо. Підходимо до 300, тоді вже є підстава іншим фракціям визначатися, шукати 300 і приймати завтра текст.

МОРОЗ О.О. Давайте так.

КИРИЛОВ В.Д. Володимире Михайловичу, Кирилов від позафракційних, 35-ти позафракційних, сьогодні відбулося засідання. Обговорювали дуже багато питань. Абсолютно однозначна відповідь по імперативному - всі проти. І більшість проти загального нагляду прокуратури.

ІЗ ЗАЛУ. Я практически хотел то же самое сказать, что мы сегодня обсуждали, и вот озвучил коллега решение.

МОРОЗ О.О. Але є ще пропозиція. Давайте пройдемо по пунктах. Можна? Ні, по тих, що не узгоджені.

ЛИТВИН В.М. Шановні колеги, давайте таким чином. Зараз буде Олександр Олександрович читати, буде ставити питання, хто за те, щоб оцей пункт залишився, або хто за те, щоб вилучити, і піднімати тоді руки, і ми будемо плюсувати і побачимо картину.

А, вибачте, ще з мотивів. З процедури.

ПУСТОВОЙТЕНКО В.П. Перше, Олександр Валентинович мені зробив зауваження, сказав, що ми домовилися там "на рахунок начальника транспортного цеху", я ж не можу не відповісти. Тому це, щоб я проголосував проти Прем'єр-міністра. Тому ми ні про що не домовилися, а вам рекомендую, якщо про щось домовлятися в майбутньому з кимсь, щоб не було таких виступів, як ви сказали. Це зразу відповідь. Я все одно не голосував за відставку Прем'єр-міністра.

МАРТИНЮК А.І. Ми вам віримо.

ПУСТОВОЙТЕНКО В.П. Це перше питання. Друге. У мене є теж своє, що не можна ділити шкуру неубитого ведмеда. Ми тільки що з Президентом розмовляли: поки не буде внесено зміни до Конституції, не буде порядку формування уряду, ніхто нічого не буде. Не ходіть по Верховній Раді, не діліть посади. Їх потім можна буде поділити після прийняття Конституції, або в межах цієї Конституції дуже швидко, і будемо працювати. А уряд повинен бути підібраний професійний, тому що з цього края, як кажуть, нічого не получится.

Тепер по существу. По закону. Пам'ятаєте, коли ми проводили Погоджувальну раду у Володимира Михайловича у кабінеті, чекали представників "Нашої України", вони сиділи на другому поверсі тут під нами, у великому залі, Олександр Олександрович Мороз, ну і тут багато присутніх, я зайшов, сказав, що у мене буде чітка позиція, що не можна в одні руки віддавати повноваження точно такі, як

у сьогоднішнього Президента. І я в це вірю на 100 відсотків. Всі ми пережили ці часи, ці події, і сьогодні переживемо.

Тому один з елементів розвитку демократії в Україні - це якраз може бути з ходу прийняти закон про внесення змін до Конституції. І, на мій погляд, незважаючи на те, що є розбіжності любі, головне в цьому питанні - це все-таки термін введення цього закону. Для мене це буде зразу після обрання Президента України. Мене ніхто не умовить, це моя принципова політична позиція, вона, зокрема, у всіх документах. Хоча якщо говорити від фракції, можна зразу сказати - будуть різні позиції по фракції і так далі.

Але є три принципові питання, які ще сюди. Я буду виступати тільки за імперативний мандат, можуть зразу порахувати, тому що ми були в блоці "За єдину Україну". Володимир Михайлович сказав, що там його подвинули, у нас було 32 депутата, залишилося 13, і всі були члени НДП у нас, на відміну від усіх, і це може далі продовжуватися, і це сьогодні продовжитися далі. Друге - виключити одне слово в цьому реченні, виключити там... - фракція, що має право, це потрібно виключити обов'язково.

І третя позиція - розпуск парламенту, якщо не зможе сформувавши коаліцію протягом одного місяця, - це три основні пропозиції від фракції Народно-демократичної партії. Ми, Микола Васильович пішов виступати на телебачення, і це буде і та друга група, яка є сьогодні у нас.

Тому я хотів сказати, що треба визначити головне - термін, а всім іншим пожертвувати, і термін зразу після обрання Президента України.

МОРОЗ О.О. За тією процедурою, що ви запропонували, бо ми, по суті, йдемо за цією процедурою.

ЛИТВИН В.М. Давайте по кожній з цих пропозицій. Будь ласка, по процедурі Шуфрич.

ШУФРИЧ Н.І. Володимире Михайловичу, я думаю, що тут єдине..., єдине, що можливо тут зробити, це пройти по пунктах, подивитися, які з тих пунктів, які мають сьогодні протиріччя, набирають 300 голосів. Потім виникає у нас необхідність визначитися з датою, ми сьогодні підтримуємо позицію, що можливо дискутувати навколо введення різних статей, крім статті щодо уряду. Що ми можемо, реально треба дивитися, ми можемо поставити на протиположності. Сьогодні наші партнери мають сказати, або вони готові проводити повторний другий тур, або другий тур, як це зараз трактує, повторне голосування, це трактує Верховний Суд згідно статті 35, 85, без всяких змін: не міняємо ні дільничні комісії, ні територіальні комісії, не міняємо ці підкріпні талони. Біжимо ще раз, хто як зможе, так і

24 Листопада 2004 року

ГОЛОВА ВЕРХОВНОЇ РАДИ
УКРАЇНИ ВОЛОДИМИР ЛИТВИН
ЗАЯВЛЯЄ, ЩО СЬОГОДНІ
ПРАКТИЧНО НЕМОЖЛИВО
ВІДМІНИТИ РЕЗУЛЬТАТИ ВИ-
БОРІВ

Про це він сказав на брифінгу
для преси.

При цьому В.ЛИТВИН нагадав,
що ухвалений парламентом за-
кон про вибори "виписувався на
певний пошук результату" і не пе-
редбачає скасування виборів
жодним з органів влади в Україні.
"За ним чинним законом, вибори
скасувати неможливо", - сказав
В.ЛИТВИН.

Він підкреслив, що можна скасу-
вати вибори лише на окремих
дільницях, а потім, відповідно до
цього, перерахувати голоси.
Спікер зауважив, що навіть коли,
наприклад, залишиться 20 тис. го-
лосів за одного і 15 тис. за іншо-
го, - вибори все одно не можна
визнати такими, що не відбулися.

В.ЛИТВИН підкреслив, що сьо-
годні необхідно знаходити
політичне рішення, яке б заспо-
коїло суспільство.

Діяльність Верховної Ради України

добіжить.

Або ми йдемо на поступку зі свого боку, приймаємо закон, на якому ви на-
полягаєте, і виконуємо тим самим меморандум. Дякую.

МАРТИНЮК А.І. І навіть якщо буде вето, то ми зобов'язуємось дати 400 го-
лосів, щоб подолати вето на цей закон, якщо будуть зміни до Конституції.

ЛИТВИН В.М. Ми домовились, шановні колеги, і вето тут виключено, бо
ми домовлялися, що ми будемо діяти таким чином, що вступають в силу ці два
закони і взаємопов'язано. Бо тут дійсно може бути підписано друге вето. Значить
це треба виключити зразу.

ЮФФЕ Ю.Я. Я ще раз хотів би наголосити, я не зрозумів, ми що, йдемо по
тим, що залишилися, получается...

МОРОЗ О.О. Ми б уже йшли, якби ви не взяли.

ЛИТВИН В.М. Олександр Олександровичу, поїхали. Прошу уважно слуха-
ти, Адаме Івановичу, я прошу фіксувати, тільки називайте ту кількість голосів,
яка у вас уже реально є у кожній фракції.

МОРОЗ О.О. Адам Іванович буде називати кількість голосів.

Щодо імперативного мандату. Одна позиція така: залишити у проекті змін
до Конституції, в законі 4180. Друга - зняти. Тому, будь ласка, хто за те, щоб за-
лишити у 4180 імперативний мандат, прошу піднести руки. Не можна. Якщо
слово виключається, це вже зміна закону.

МАРТИНЮК А.І. Тримайте. За те, щоб у 4180 - НДП, ...комуністи, соціал-
демократи, соціалісти, СПУ, "Єдина Україна".

Аграринки як?

ГЛАДІЙ М.В. Імперативний мандат лідер "за", якщо із фракції в фракцію.
Ми ж не можемо міняти на сьогоднішній день.

МАТВИЄНКО А.С. Текст не змінюється.

ГЛАДІЙ М.В. Ми обговорювали на фракції, це ми підтримуємо - із фракції
в фракцію, в такому, як на сьогоднішній день, ні.

МАРТИНЮК А.І. Тоді рахуємо...

(Йде загальна дискусія).

МОРОЗ О.О. Адаме Івановичу, тепер... Я прошу уваги! Ну мені доручили...

ЛИТВИН В.М. Таким чином. В даному моменті працюють два чоловіки:
Олександр Олександрович і Адам Іванович Мартинюк.

МОРОЗ О.О. Я прошу уваги! Я з самого початку сказав, що я проголосую, і
фракція проголосує або так, або так, де ближче до 300 голосів. Тому, хто проти
того, щоб вносити імперативний мандат, передбачати у змісті Конституції, будь
ласка, підніміть руки. Зараз, чекайте.

ЛИТВИН В.М. Тримайте руки, будь ласка. Богдан, підними руку!

(Йде загальна дискусія).

МАРТИНЮК А.І. Проти. "Центр", "Трудова Україна"...

Я, вибачте, позафракційних не рахую, бо я, вибачте, не уповноважений...

ЛИТВИН В.М. Адаме Івановичу! Я хочу сказати. Підждіть, Адаме Іванови-
чу, я говорю. Одну хвилиночку. Адаме Івановичу, ну послухайте! Я сьогодні
провів зустріч з позафракційними. Позафракційних 35 людей, вони уповнова-
жили на сьогоднішній день Кирилова представляти.

МАРТИНЮК А.І. Я також позафракційний!

КИРИЛОВ В.Д. Я вибачаюсь, Адаме Івановичу. Адаме Івановичу, вони
уповноважили якраз з цього приводу, дуже принципова позиція, тому, ми пова-

жаємо вашу позицію, не 35, а 34.

МАРТИНЮК А.І. І Володимир Михайлович не буде голосувати. Уже і вже 30, скільки?

КИРИЛОВ В.Д. Значить 33, будь ласка.

МОРОЗ О.О. Ну 30 запишіть.

(Йде загальна дискусія).

МАРТИНЮК А.І. Я рахую. "Наша Україна"... 182.

МАТВІЄНКО А.С. Що він рахує? Хоче рахує, хоче не рахує! Нехай Олександр Олександрович рахує.

(Йде загальна дискусія).

МАРТИНЮК А.І. 252 і 216. Щось у нас більше, ніж це, деякі і туди, і туди проголосували.

(Йде загальна дискусія).

ЛИТВИН В.М. Та все нормально відмінували. Я прошу вас, давайте без крику пройдемо зараз, а потім будемо шукати варіант. Анатолію Сергійовичу, ви можете рахувати - беріть рахуйте.

МАРТИНЮК А.І. 232 і 216, аграрники зняли.

МОРОЗ О.О. 232, 216. Власне, тут "фіфті-фіфті" виходить.

ЛИТВИН В.М. Олександр Олександровичу, другу статтю.

МОРОЗ О.О. Ідемо далі. Я прошу уваги.

Стаття 121. Стосовно нагляду за додержанням прав і свобод людини-громадянина, з додержанням закону з цих питань органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування, прокуратори. Це 121 стаття, це функція загального нагляду.

У нас голоси розійшлися так: 6 членів ТСК голосували за зняття цієї норми, решта не підтримали, хочуть зберегти. Таким чином я стаю на голосування: хто за те, щоб з 121-ої статті, відповідно до закону 4180, вилучити з цього закону норму про функції загального нагляду. Хто за це, тобто залишити текст чинної Конституції? Хто за це, прошу піднести руку?

МАРТИНЮК А.І. Олександр Олександровичу, зараз перед голосуванням, у нині діючій Конституції, не забудьте, у нині діючій Конституції є ця стаття, але на певний період, не попадіть в ловушку.

МОРОЗ О.О. Ні, та стаття в Перехідних положеннях...

ЛИТВИН В.М. Вона в Перехідних закінчилася уже.

МАРТИНЮК А.І. Але в нині діючих вона є.

ЛИТВИН В.М. Шановні колеги, в Перехідних положеннях ця стаття була, її зараз пропонують ввести постійно, ну, вона була в Перехідних положеннях. Прошу підняти руки, хто за те, щоб вилучити цю статтю, прошу уваги, підніміть руки.

Одну хвилиночку.

МАРТИНЮК А.І. Так, "Наша Україна", "Трудова Ук-

24 ЛИСТОПАДА 2004 РОКУ

В.ЛИТВИН ДОПУСКАЄ, ЩО У
РАЗІ ВИХОДУ СИТУАЦІЇ З-ПІД
КОНТРОЛЮ, В УКРАЇНІ МОЖЕ
БУТИ ВВЕДЕНИЙ НАДЗВИЧАЙ-
НИЙ СТАН

Про це він заявив сьогодні на
брифінгу для преси.

За словами В.ЛИТВИНА, поки що
за винятком невеликих ексцесів,
зокрема того, що люди сьогодні
прорвали огорожу на площі пе-
ред ВР, народ веде себе мирно і
поважно, так само веде себе і
міліція.

В.ЛИТВИН нагадав, що рішення
про надзвичайний стан приймає
Президент України, видаючи
відповідний указ, і протягом трьох
днів цей указ має затвердити
парламент. В.ЛИТВИН підкрес-
лює, що у цьому питанні необхідні
злагожені дії, зваженість і
відповідальність.

Відповідаючи на запитання, чи
підє він сьогодні на майдан,
В.ЛИТВИН відповів, що сьогодні
майдан у парламенті.

райна", позафракційні, СПУ ...

СИМОНЕНКО П.М. Можна, пока вы считаете. Уважаемые коллеги, почему мы не голосовали за то, чтобы исключить? Многие из вас, наверно, видят, что происходит в низовых структурах, в суде рассматриваются вопросы, человеку просто негде больше защитить своё право. Раньше он хоть приходил к прокурору, тот хоть на какое-то время останавливал действие или исполнение решения, если усматривал, что там какие-то были допущены ошибки, преднамеренно или нет. Сегодня под лозунгами от это, так скажем, что в судебном порядке все решать, миллионы людей остались незащищенными.

Ладно, у нас есть с вами деньги, мы решаем эти вопросы, идем дальше по инстанции, а миллионы остались беззащитными. Вот почему и предложили на пять лет вернуть эту норму прокурорского надзора, чтобы человеку помочь. Что ж мы делаем сейчас? Он же, бедолашный, там не может ничего. Что, Петр Николаевич? Я вам говорю то, что и вы видели на встречах, Сан Саныч.

МОРОЗ О.О. Давайте, Петро Николаевич, каждый кто-то что-то слушает. Давайте в Переходные положения это запишем.

СИМОНЕНКО П.М. Переходными положениями, извините, мы кормим людей.
МАРТИНЮК А.І. 238.

ЛИТВИН В.М. Идем, наступна стаття, будь ласка.

СИМОНЕНКО П.М. Разве можно так голосовать? Ну, вы подумайте, за что голосуете.

МОРОЗ О.О. Я прошу вас, наступне. Я прошу вас... Прошу уваги.

Стаття 122-а у редакції 4180 передбачає процедуру призначення і звільнення Генерального прокурора за згодою Верховної Ради. Є пропозиція повернутися до чинної редакції закону Конституції, бо сьогодні звільнити Генерального прокурора може шляхом недовіри і Верховна Рада, і Президент безпосередньо. А завтра Президент не може звільнити прокурора без згоди Верховної Ради. Тому була пропозиція така, щоб дати можливість, оскільки Президент відповідає за правопорядок, за дотримання, ну ви розумієте, прав людини, залишити стару норму. Під час голосування 8 членів ТСК проголосувало за те, щоб вилучити, решта не підтримали.

Тому є пропозиція. Я ставлю на голосування, хто за те, щоб залишити чинну редакцію статті 122? Тобто призначення і звільнення так, як записано там: може призначити за згодою Верховної Ради, а звільнити може сам Президент, і може шляхом недовіри бути звільнений Генеральний прокурор, і Верховна Рада може звільнити. Хто за цю норму, хто за це, прошу проголосувати, щоб залишити чинну редакцію Конституції?

(Йде загальна дискусія).

КИРИЛОВ В.Д. Адаме Івановичу, у позафракційних тут вільне голосування. Немає думки.

ЛИТВИН В.М. 184. Йдемо далі.

МОРОЗ О.О. 184 по 122-ій статті. Добре.

Тепер щодо встановлення строку повноважень Верховної Ради України. Мова йшла про те, щоб залишити чотири роки, так як у чинній Конституції, і для місцевих рад, і для Верховної Ради. Шість голосів членів ТСК набралось на цю пропозицію, а решта говорять, що хай буде п'ять років. Власне кажучи, це не принципове питання.

СИМОНЕНКО П.М. Це дуже принципове...

МОРОЗ О.О. Ні, це принципове у тому сенсі, що треба розвести голосуванням. Але вони так чи інакше розводяться, бо передбачається конкретна дата проведення виборів. Тому, хто за те, щоб залишити чинну редакцію Конституції, прошу піднести руки. Чотири роки, да.

ІЗ ЗАЛУ. Це за чотири.

(Йде загальна дискусія).

МОРОЗ О.О. Наступний парламент, да. Ще раз повторюю, цей парламент, ця норма на дію нинішнього парламенту не розповсюджується. П'ять років не буде. Да, чотири роки. Я повинен пояснити, бо хтось не знає.

(Йде загальна дискусія).

ЛИТВИН В.М. Наступне, будь ласка.

МОРОЗ О.О. Скільки голосів? 163. Тобто лишається норма п'ять. Так? Ні, тоді давайте... Я прошу. Ну, давайте.

Стосовно затвердження Регламенту Верховної Ради як закону. Була пропозиція така: тобто залишити чинну редакцію Конституції, тобто писати "Законом "Про Регламент" регулюється функціонування Верховної Ради". Потім виникла дискусія правова і так далі. І була пропозиція десяти і з вісімнадцяти, дев'ятнадцяти, щоб залишити так, як є в чинній Конституції. А інші пропонували, я прошу уваги, інші пропонували записати просто "Регламент", а не "Законом "Про Регламент". Тому хто за те...

СИМОНЕНКО П.М. Можна з мотивів голосування?

МОРОЗ О.О. Будь ласка.

СИМОНЕНКО П.М. Шановні колеги, чому і я голосував як член ТСК за те, щоб ось ця редакція була 4180? А тому, якщо тільки законом буде визначатися, то це Президент підписує чи не підписує практично внутрішній документ дій Верховної Ради. І вже буде це залежати від того, що буде думати Адміністрація, якими механізмами буде керуватися Верховна Рада при прийнятті законів.

Тому ми вважали за потрібне записати в Конституції, що Верховна Рада діє за Регламентом. За Регламентом. І таким чином в якійсь мірі врятувати. Я пам'ятаю, як все це робилося. Мені дорікали, і Заєць дорікав: ось прийде якась більшість, змінить. Да. Він в Українському домі міняв вже раз Регламент. Після цього лікті кусали всі. Попереджали, що не можна цього робити. А якщо б ще затвердили те, що в Українському домі наробили, та в той час затвердили ще і законом? Досі б розхльобувала вся Верховна Рада.

ЛИТВИН В.М. Шановні колеги, я з мотивів також і з процедури хочу сказати. Нам треба просто записати в Регламенті, прийняти Регламент Верховної Ради і записати, що зміна норм проводиться шляхом 300 голосів. І не було б спокуси, і не буде бажання кожен раз носитися і щось

24 ЛИСТОПАДА 2004 РОКУ

ВОЛОДИМИР ЛИТВИН ВВАЖАЄ, ЩО ПРИЙНЯТТЯ ПРИСЯГИ ВІКТОРОМ ЮЩЕНКОМ Є ПОЛІТИЧНИМ АКТОМ І НЕ МАТИМЕ ЖОДНИХ ПРАВОВИХ НАСЛІДКІВ

Про це спікер сказав сьогодні на брифінгу для преси.

В.ЛИТВИН підкреслив, що його сьогодні непокоїть ситуація навколо ВР. За його словами, парламент все що міг, сьогодні зробив - він не міг приймати жодних рішень, оскільки не було достатньої кількості голосів, але всі депутати могли висловити свою позицію. "Я вважаю нормальним, що депутати могли висловити свою думку і сама постанова питання (щодо ситуації після виборів) свідчить, що проблеми є", - говорить спікер.

Водночас В.ЛИТВИН зауважив, що присягою Президента те, що було в парламенті, не можна називати. За його словами, з таким самим успіхом це можна було зробити і в будь-якому іншому приміщенні. Він зауважив, що "не можна похапцем робити благодійну справу... Є процедура. Тому це політичний акт, яких ще буде багато".

Діяльність Верховної Ради України

змінювати, і не потрібно нам виходити на цей закон.

МАРТИНЮК А.І. Так ми і завтра засідання не проводили б.

ЛИТВИН В.М. Та ні, я маю на увазі, або в таких ключових питаннях для того, щоб могла Верховна Рада працювати стабільно. Щоб не було у когось спокуси, щоб намагання було не займати принципову позицію, а прислуговувати то одній, то іншій групі, щоб всім подобатися.

По процедурі, будь ласка, Матвієнко.

МАТВІЄНКО А.С. Володимире Михайловичу і Олександрє Олександровичу, або давати тоді говорити аргументи "за", "проти", або нікому не давати, а то беруть слово, починають агітувати. Я вважаю, що це треба прийняти як порядок. Тому я хочу визначатись, Володимире Михайловичу, чи ми агітуємо, чи ми голосуємо? А то хтось хоче, щоб протягти свою норму, починає захищати.

Я теж скажу, що ця норма закону - це захист меншості, і якщо ми хочемо захистити меншість, ми маємо затвердити закон. А якщо ми хочемо, щоб меншість шнуркувати і нічого не вирішували, то тоді знайте, що більшість буде міняти Регламент так, як захоче, кожний день.

ЛИТВИН В.М. Я ж казав, Анатолію Сергійовичу, щоб 300 голосів. Щоб можна було змінити кількістю 300 голосів Регламент, виробити і прийняти Регламент і...

МОРОЗ О.О. Я прошу...

ЛИТВИН В.М. Олександрє Олександровичу, ставте на голосування.

МОРОЗ О.О. Не сваріться, а голосуванням визначимось, Анатолію Сергійовичу, ще раз прошу, не сваріться поміж собою. Це важлива норма, але не настільки, щоб через неї сваритися. Ми можемо написати законом і закон не буде прийнятий, будемо Регламентом користуватися, як користувалися. А можемо не писати і будемо Регламентом користуватися. Хоч Конституція вимагає законом, але давайте так. Це була моя пропозиція, я вносив давно її про те, щоб відмінити слово "Регламент". Але є пропозиція залишити чинну редакцію в частині, в статті 88, тобто "Законом "Про Регламент". Хто за те, щоб залишити чинну редакцію Конституції, прошу піднести руки.

(Йде загальна дискусія).

МОРОЗ О.О. Я ще раз повторюю голосуємо за збереження 88 статті чинної редакції. Тобто буде сказано "Законом "Про Регламент".

139, я пишу.

Щодо порядку, зберегти чинну норму Конституції щодо порядку призначення голови Служби безпеки України. Зберегти чинну редакцію, це означає, що Президент сам призначає голову Служби. Так.

СИМОНЕНКО П.М. В цих умовах якраз це і пропонуєте, Олександрє Олександровичу, розглянути.

МОРОЗ О.О. Ну чому?

Хто за те, щоб зберегти чинну редакцію Конституції в цій частині. Будь ласка. Допишіть і мене.

МАРТИНЮК А.І. Рахуємо...

(Йде загальна дискусія).

ЛИТВИН В.М. Шановні колеги, можна я репліку скажу? Це не приниження повноважень у когось і не збільшення повноважень. Я вам скажу ситуацію. За мною Служба безпеки здійснювала і здійснює оперативну розробку і стеження. Але коли я заявив про це, зразу прив'язали до комерційної структури. Але якби керівник Служби безпеки прийшов сюди, то цього не робили б по відношенню

до Голови Верховної Ради. А що роблять по відношенню до простої людини?! Але цю команду дає навіть не голова Служби безпеки, а дає заступник голови Служби безпеки. І три групи працюють. І чотири рази, точніше, п'ять разів ловили людей, які здійснювали стеження. А тепер ви хочете, щоб і надалі здійснювалось. І це здійснюється навіть не по вказівці Президента України.

МОРОЗ О.О. Скільки голосів? 136.

(Йде загальна дискусія).

МОРОЗ О.О. Я прошу уваги. Будь ласка.

Можна свої міркування висловити? Оскільки тільки 136 чоловік згодні за те, щоб вилучити і залишити чинну редакцію, таким чином, більше 300.

МАРТИНЮК А.І. Навпаки. Ми ставили голосування, хто за те, щоб залишити чинну редакцію, щоб Службу безпеки призначав Президент. І набрали 136 голосів.

МОРОЗ О.О. Я про це і кажу.

ІЗ ЗАЛУ. Треба вилучити це.

МОРОЗ О.О. Одну хвилиночку.

Я прошу уваги! Таким чином, це означає, що голова Служби безпеки буде призначатися за згодою Верховної Ради. Так чи ні? І на це вистачає 300 голосів. Тому я можу округлити як погоджену пропозицію, так? Так.

Наступне. Стосовно порядку призначення - я прошу уваги! - стосовно порядку призначення...

Люди добрі, ну, я розумію, що не всіх це цікавить! Я знаю, що після того мені ще ж треба сидіти, зводити це до купи в документ. Потерпіть трошки, не говоріть зараз поміж собою!

Стосовно порядку призначення на посади і звільнення з посад голів місцевих державних адміністрацій. У статті 118 сьогодні порядок виписаний таким чином, що це функція Президента. А у 4180, що це функція Кабінету Міністрів.

Чому йшла дискусія таким чином? Бо мова йде про те, що будуть внесені зміни по формі закону 3207 і там буде посилена функція виконкомів і так далі, тому виписувати тут не потрібно, а залишити так, як є, - за Президентом. Просто функцій у голів адміністрацій буде набагато менше і це не буде мати суттєвого значення...

ПУСТОВОЙТЕНКО В.П. Обласних чи і районних?

МОРОЗ О.О. Місцевих. А місцеві - це і обласні, і районні. Всіх адміністрацій, да. Будь ласка.

СИМОНЕНКО П.М. Шановні колеги, це принципово руйнує тоді взагалі політичну реформу. Принципово. І закон руйнує принципово. Бо якраз ми з вами і взяли за політичну реформу, виходячи з того, що до Верховної Ради за новим законом обираються політичні сили, які утво-

24 ЛИСТОПАДА 2004 РОКУ

ВОЛОДИМИР ЛИТВИН ВВАЖАЄ, ЩО ПРИЙНЯТТЯ ПРИСЯГИ ВІКТОРОМ ЮЩЕНКОМ Є ПОЛІТИЧНИМ АКТОМ І НЕ МАТИМЕ ЖОДНИХ ПРАВОВИХ НАСЛІДКІВ

В. ЛИТВИН підкреслив, що рішення необхідно приймати спільно з Верховним Судом, з ЦВК, щоб воно було легітимним. Він також висловився за проведення "Круглого столу" між політиками, щоб досягнути спочатку політичних домовленостей, а потім шукати під це юридичну базу.

Він підкреслив, що на сьогодні в Україні склалася патова ситуація, з якої можна вийти лише шляхом переговорів. Він наголосив, що сьогодні Україна стоїть на межі конфлікту, і не можна допустити, щоб була кров.

При цьому В. ЛИТВИН погодився з висловлюваннями В. ЮЩЕНКА на засіданні парламенту, що кров жодної людини не варта навіть такої посади. "Повинні говорити політики, а вулиці слухати, інакше буде говорити вулиця... Ми повинні зберегти стабільність", - наголосив В. ЛИТВИН.

Він ще раз підкреслив, що необхідно знаходити політичне рішення, щоб заспокоїти українське суспільство. "Ситуація склалася таким чином, що носто не може програти, але два не можуть виграти", - сказав В. ЛИТВИН, додавши, що необхідно "хірургічними рішеннями" у правовому полі розв'язати цю ситуацію.

Відповідаючи на запитання, чи Голова ВР з народом, В. ЛИТВИН відповів: "Я - Голова Верховної Ради, голова найвищого представницького органу народу, позицію всі моєю знають".

Діяльність Верховної Ради України

рюють коаліцію. І потім тоді вже, так скажемо, затверджують склад Кабінету Міністрів. І спільно діє Кабінет Міністрів і Верховна Рада. Так ось, для Кабінету Міністрів і виписана норма, щоб вертикаль виконавчої влади працювала, виписана норма, що голів держадміністрацій затверджує якраз Кабінет Міністрів. Так, а в даному випадку Кабмін затверджується більшістю. Тобто це все пов'язано. І це якраз є посилення спільної відповідальності.

Про те, про що йдеться, так скажемо, ця норма ще не вирішена. Але якщо ми ведемо розмову про те, що сьогодні треба зробити, то я вважаю, що якраз треба підтримати норму, що Кабінет Міністрів призначає...

МАТВІЄНКО А.С. Так ми обговорюємо чи ні? Чому він сам слово бере? Це ж не ТСК.

(Йде загальна дискусія).

ЛИТВИН В.М. Я прошу уваги, заспокойтеся.

МОРОЗ О.О. Я прошу уваги, ще раз прошу, ну, припиніть базар, люди добрі! Отже, є пропозиція...

ПУСТОВОЙТЕНКО В.П. Ні, ні. Мені ж слово надати. Я просто для того, щоб не шуміли, треба принести бутерброди, будуть жувати і будемо далі працювати.

Я хочу сказати, що є сьогоднішня система влади і є яка пропонується в проєкті змін до Конституції.

Сьогодні у нас є Кабінет Міністрів, і далі обласні державні адміністрації, і районні, і Президент України. Це державні органи виконавчої влади, низка, яка затверджується. Тому органи місцевого самоврядування - це місцеві: село, селище, район і місто. У нас розбіжності раніше які були? Голову райдержадміністрації буде призначати Президент, як раніше? Це одне питання. Чи буде робити це районна рада? Так, як, припустимо, Польща, вона до цього рівня іде, або інший варіант - Президент свої повноваження, а Кабінет Міністрів затверджує голову облдержадміністрації і райдержадміністрації, і вони виконують тільки загальнодержавні функції. Органи місцевого самоврядування призначають свої виконкоми. Дякую.

ЛИТВИН В.М. Тут треба або проголосувати, або ні, ми ж не можемо...

МОРОЗ О.О. Давайте не будемо обговорювати це питання.

Давайте не будемо обговорювати це питання, але можна було б Матвієнку надати слово, оскільки тут мова іде про принципову річ. Ми хочемо посилити функції виконкомів, безперечно, і ці норми будуть, якщо навіть ми запишемо, що це Кабінет Міністрів призначає, то це все-таки повинен бути предмет закону 3207. Бо ми ж звідти кусочок вирвали, сюди притягнули до цього закону, а тоді будемо повертатися до цієї норми уже в 3207, в нас буде можливість...

СИМОНЕНКО П.М. Олександр Олександровичу, я вибачаюсь, що я, не ображайтесь на мене. Ось це закінчиться чим? Ми зараз не затвердимо, я кажу, що ми не затвердимо те, що Кабмін затверджує, а за проєкт начебто будемо дбати, що проєкт буде прийнятий. І залишиться стара норма, а той проєкт вони самі не будуть голосувати. Оце цим закінчиться.

(Йде загальна дискусія).

МАТВІЄНКО А.С. Шановні колеги, ну не можемо ми не дивитися на цілісну систему організації влади, якщо ми хочемо провести реформу. Тоді, коли ми, Петро Миколайович, з вами підтримаємо виконкоми в районних рівнях, обласних рівнях, ми маємо розуміти, що це є органи, яким ми можемо, так як сьогодні виконавчим інститутам міста, делегувати великі повноваження, в тому

числі і державні, тоді це є народовладдя, тоді ми децентралізуємо владу. А адміністрації переходять на функцію контролю і нагляду на префектів, які будуть контролювати дотримання закону і Конституції і наглядати за виконанням делегованих повноважень.

Це інша структура влади. Це функція Президента, який буде контролювати, а не..., а ви хочете дуалізм зараз завести, ви зараз введете виконкоми і зробите сильні районні адміністрації. І буде війна, яка сьогодні знівельювала місцеве самоврядування до нуля. Тому, друзі мої, думайте про систему, а не про те, як сьогодні...

СИМОНЕНКО П.М. Шановний Анатолію Сергійовичу, тоді Вам слід було б, якщо ви до мене зверталися, проголосувати у 1996 році за той проект Конституції, який я відстоював, який я пропонував. Так я ще раз кажу, що за той проект. А це тільки для того, щоб зірвати цей проект.

ЛИТВИН В.М. Давайте просто поставимо на голосування і визначимося. Будь ласка.

ШУФРИЧ Н.І. Шановні колеги, я на що попрошу звернути увагу. У діючій нормі Конституції повноваження Президента щодо призначення голів місцевих адміністрацій виписаний в абзаці, у якому приблизно так звучить, що "повноваження він призначає за згодою парламенту Прем'єр-міністра, керівників органів..." Ну, не перебивайте, Анатолію, я ж кажу, у мене голос такий, що і вуха позакладає. "Керівник органів центральної виконавчої влади, голів місцевих адміністрацій". Тобто це один абзац у 106 статті.

Як виписано зараз. Зараз виписано наступним чином. "Керівники центральних органів виконавчої влади і Прем'єр-міністр" у нас у 106 статті, а у 118-ій - "призначення голів місцевих адміністрацій". І ми редакційно назад це ніяк повернути не можемо, Олександр Олександровичу. І це вже буде не вилучення, а це вже буде зміна, що потягне за собою нове подання у Конституційний Суд, і це факт.

МОРОЗ О.О. Нічого такого.

ШУФРИЧ Н.І. Ну як? Тоді поясніть мені, покажіть мені схематично, як це об'єднати, щоб це не було?

МОРОЗ О.О. Дуже просто. Залишається чинна редакція Конституції і все.

ШУФРИЧ Н.І. Да, не виходить! Тому що у нас не можна в чинній залишити, тому що у нас, у чинній Конституції, у тому ж самому абзаці написано про Прем'єр-міністра і про керівників центральних органів влади. Я про це говорив на ТСК протягом години. І у нас не можна вилучити, у нас вилучення не виходить. Якщо по всіх питаннях вилучення виходить, то тут вилучення не виходить. А не любий суд, а, вбачаючи сьогоднішнє рішення, сто

24 ЛИСТОПАДА 2004 РОКУ

ЗАЯВА ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ
ЛЕОНІДА КУЧМИ НА ПОДІЇ, ЩО
МАЮТЬ МІСЦЕ В УКРАЇНІ ПІСЛЯ
ДРУГОГО ТУРУ ПРЕЗИДЕНТСЬ-
КИХ ВИБОРІВ В УКРАЇНІ

"Назваючи на заяви опозиції про те, що в Україні вже немає влади, наголошую - конституційна влада в Україні є, і ця влада легітимна. Вона сформована і діє в суворій відповідності до Конституції і законів України.

Президент України, Уряд та інші структури державної влади виконують свої повноваження, забезпечують законний порядок в суспільстві. Наголошую, і на 14-ому році незалежності владу в Україні буде сформовано на основі Конституції і чинних законів держави.

А той політичний фарс, який розіграв сьогодні блок "Наша Україна" разом зі своїми прихильниками, проголошуючи на основі революційної доцільності так званого "народного президента", і закликаючи не виконувати рішень легітимної влади, є акрай небезпечним і може призвести до непередбачуваних наслідків.

Діяльність Верховної Ради України

відсотків протлумачить, при певних умовах, як зміни.

ЛИТВИН В.М. Несторе Івановичу, шановні колеги, невинно ж Олександр Олександрович сказав, що у залежності від того, як ми проголосуємо, до якої думки дійдемо, йому ще доведеться всю ніч працювати, зводити. Там тоді автоматично все воно повинно привести у відповідність. Що ми ж не можемо залишити, якщо ми вилучимо це, у функціях Прем'єр-міністра залишити, щоб не було дубляжу. Треба вилучати буде. А в іншому випадку треба зараз нам визначатися голосуванням. Давайте не будемо переконувати один одного.

Зараз іде голосування. Олександр Олександровичу, ставте, будь ласка, на голосування.

МОРОЗ О.О. Отже, хто за те, щоб призначення і звільнення з посади голів місцевих адміністрацій залишити так, як у чинній Конституції, за Президентом, прошу голосувати. Хто "за"?

МАРТИНЮК А.І. "Наша Україна" - раз, аграрники - два, "Демініціативи" - три, БЮТ - чотири.

ЛИТВИН В.М. Та ні, ні, вже ми голосуємо. Уже компромісів немає.

МАРТИНЮК А.І. 153.

ЛИТВИН В.М. Та ну, заспокойтеся. 153.

МОРОЗ О.О. 153. Бачите, тут на 300 не вистачає, якщо відняти їх.

МАРТИНЮК А.І. Олександр Олександровичу, ми ж домовлялися, що потім ми будемо говорити де 300, а де...

МОРОЗ О.О. Будемо говорити потім. Тепер ми погодили на ТСК про те, що 3207 голосується попереду цього проекту. Тепер у нас спірні прикінцеві перехідні, термін введення в дію. Термін введення в дію. У варіанті у нас записано "із часу обрання Президента", а компромісний варіант для того, щоб залучити голоси "Нашої України", -- "з першого вересня наступного року".

ЛИТВИН В.М. Зрозуміло, що це принципово. Ми ж вже дискусійно. Олександр Олександровичу, ставте на голосування, ми ж домовилися, що будемо ставити на голосування. Давайте.

МОРОЗ О.О. Хто за те, щоб зберегти редакцію 4180? Прошу піднести руку.

МАРТИНЮК А.І. НДП, "Регіони", комуністи, соціал-демократи, аграрники, "Демініціативи", "Трудова Україна", "Єдина Україна", "Союз".

ЛИТВИН В.М. Прошу уваги, щоб хтось випадково не попав.

МАРТИНЮК А.І. НДП, "Регіони", комуністи, соціал-демократи, аграрники, "Демініціативи", "Трудова Україна", "Єдина Україна", "Союз". Всіх записав?

КИРИЛОВ В.Д. Я думаю, що можна голосів 10 від позафракційних.

МАРТИНЮК А.І. Можна, можна.

МОРОЗ О.О. Я вважаю, що так краще нарахувати. Давайте, коли немає узгодженої думки, просто нарахувати і все.

ІЗ ЗАЛУ. Правильно.

МОРОЗ О.О. Так скільки виходить одразу?

ЛИТВИН В.М. Та "Центр" не дасть. Ну, не пишуть, не дасть "Центр". Навіщо це?

МАРТИНЮК А.І. "Регіони" - 63, комуністи - 59, так, соціал-демократи - 33, аграрники - 20, БЮТ - 14, "Трудова Україна" - 20, "Єдина Україна" - 20, "Союз" - 17. 262. Ясно, що немає.

ЛИТВИН В.М. Немає. 262.

МОРОЗ О.О. Тепер так: хто за те, щоб з першого вересня ввести?

МАРТИНЮК А.І. З першого вересня: "Наша Україна", СПУ, БЮТ, аграрни-

ки, "Центр".

МОРОЗ О.О. І СДПУ(о) теж.

МАРТИНЮК А.І. А "Демініціативи"? 187.

(Йде загальна дискусія).

ЛИТВИН В.М. Прошу уваги!

ТУРЧИНОВ О.В. Шановні колеги, слово дали. Я ви-
бачаюсь, шановні колеги, давайте так. Є питання, навколо
яких можна сперечатися, є питання, навколо яких спере-
чатися практично неможливо. Дата введення - це одне із
таких питань. Тут треба так: або приймається консти-
туційний закон, або він взагалі не приймається. Мені
здається, що не може бути у нас варіантів, коли частина
депутатів буде працювати проти, частина депутатів може
утриматися, але цей варіант, коли значна частина буде
працювати проти цього закону.

Саме тому є прохання все ж таки прийняти саме цей
варіант. І не тому, що це є тиск і так. Але ж повірте нам, що
тій же "Нашій Україні" голосувати за цей закон взагалі ду-
же важко, і для них компроміс голосування за закон. Я за
себе не говорю, тому що ми взагалі не голосуємо.

ЮФФЕ Ю.Я. Є компромісний варіант.

ТУРЧИНОВ О.В. Тому 100 голосів - це принципова
річ. І я прошу шановних колег підтримати, тому що то є
компроміс. Дякую.

ЮФФЕ Ю.Я. Є компромісний варіант. Є пропозиція
ввести після обрання Президента тільки в частині форму-
вання Кабінету Міністрів, інші там, коли загодно.

ІЗ ЗАЛУ. Так нельзя.

ЮФФЕ Ю.Я. А чого нельзя? Можна.

(Йде загальна дискусія).

СИМОНЕНКО П.М. Шановні колеги! Давайте поду-
маємо. Ось ви представляєте певну структуру управління
працюючого бізнесу і до цього працювали в бізнесі. От
представте собі на хвилинку. Президент - обрали його - він
має повноваження, призначив голів держадміністрацій, а з
першого вересня все це переходить у відання Кабінету
Міністрів. І Кабінет Міністрів починає знову колоду іншу
мінати. Ви ж розумієте, що це з точки зору управління? Який
це компроміс? Це просто гра у те, щоб, так скажімо, викона-
ти деякі, так скажімо, ті питання, які брали зобов'язання під
час проведення підготовки виборчої кампанії.

То есть практически рассчитаться за выборную кам-
панию. И никого не волнует, каким образом управляется
страна.

ЛИТВИН В.М. Олександр Олександровичу! Шановні
колеги! Давайте, Олександр Олександровичу, голосуємо...

МОРОЗ О.О. В мене є компромісний варіант.

ЛИТВИН В.М. Давайте попробуємо проголосувати з 1

24 ЛИСТОПАДА 2004 РОКУ

ЗАЯВА ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ
ЛЕОНІДА КУЧМИ НА ПОДІЇ, ЩО
МАЮТЬ МІСЦЕ В УКРАЇНІ ПІСЛЯ
ДРУГОГО ТУРУ ПРЕЗИДЕНТСЬ-
КИХ ВИБОРІВ В УКРАЇНІ

Історія не знає випадків, коли б
незаконна влада користувалася
довірою народу та його підтрим-
кою. Ще раз наголошую, Прези-
дента України згідно з Консти-
туцією і Законом обирає народ
своєю більшістю. А вердикт наро-
ду оголошує Центральна виборча
комісія.

І ще одне, влада ніколи не стане
ініціатором застосування сили.
Але вона в рамках закону і своїх
повноважень буде захищати пра-
вопорядок, права і свободи всіх
без винятку громадян, незалежно
від їхніх політичних уподобань.

Діяльність Верховної Ради України

липня 2005 року - півроку. На півроку якраз буде нормально.

(Іде загальна дискусія).

ПУСТОВОЙТЕНКО В.П. Я хочу сказати, що політичні реформи робляться не тільки там, як взагалі політичні реформи, це нова система влади і все. Головне питання, що в умовах сьогодишньої нестибільної ситуації в нашій державі повноваження в великій мірі переходять до Верховної Ради України, ми не проти тут всі з вами, дуже складні. І нам буде дуже складно домовлятися. І ми зможемо регулювати процеси, які будуть проходити в державі між Президентом, Кабінетом Міністрів і нашим суспільством в органах місцевої державної влади.

Ми ж собі беремо ці повноваження. І чим ми раніше це зробимо, тим буде краще. Я пояснюю. Це моє право. І ще раз хочу сказати. Ми ж говорили, не було тоді. Це ми півтора роки назад почали про це говорити. Уже закон був в Верховній Раді. Ми собі беремо повноваження. А ми потім уже поділимося.

Тому я прошу підтримати, ще раз поставити на переголосування і термін зразу після виборів Президента.

МОРОЗ О.О. У мене є компромісна пропозиція.

ПИНЗЕНИК В.М. Наша фракція пішла на компроміси уже! Давайте пригадаємо. Ми вимагали після парламентських виборів за новим законом. Ми пішли потім на перше січня. Ми пішли на перше вересня. Але я хочу наголосити, що це крайня межа, у якій ми готові шукати компроміс! Ми два компроміси зробили.

МОРОЗ О.О. У мене є пропозиція. Давайте погодимось на такий компроміс. "Наша Україна" голосує і підтримує імперативний мандат. А ми всі підтримуємо перше вересня.

ІЗ ЗАЛУ. Ні.

МОРОЗ О.О. Я звертаюсь тільки до "Нашої України".

МАРТИНЮК А.І. А я ще інше, Олександрє Олександровичу. Шановні колеги! Я ще інше пропоную.

ПИНЗЕНИК В.М. Відповідаю, можна? Ми підтримаємо, якщо тоді в імперативному мандаті вилучимо пункт "виключення з фракції".

ІЗ ЗАЛУ. За рішенням фракції.

МАРТИНЮК А.І. Олександрє Олександровичу, шановні друзі! Шановні друзі, давайте опустимось на землю. Ми з вами компроміс шукали півтора року. Ми зараз хочемо за 30 хвилин його повністю зруйнувати. Тому почекайте, ще не знайшли. Я зараз розкажу. Тому що зрозуміло, якщо не буде імперативного мандату, комуністи не голосують.

Якщо не буде ще чогось, хтось не голосує. Ми півтора року шукали цей компроміс, і тому я пропоную, якщо долучилася "Наша Україна" - спасибі, давайте ми зупинимось на тому, на чому зупинилося ТСК, бо ТСК в матеріалі півтора року боролосся. Те, що погодили на ТСК, включаємо, погоджуючись із датою 1 вересня. І це буде дійсно компроміс. Бо ми розвалимо його.

Ми погоджуємося на 1 вересня з урахуванням тих пропозицій, які вносить тимчасова спеціальна комісія. І це буде компроміс, бо півтора року його шукали.

МОРОЗ О.О. Так про це й мова йде.

ІЗ ЗАЛУ. Ставте на голосування.

ЛИТВИН В.М. Шановні колеги! Олександрє Олександровичу! Я думаю, якщо зараз є така згода і що підтримаємо всі, якщо... Давайте підемо вже на компроміс один одному. В нас і інше питання є.

Давайте ми тоді проголосуємо. З урахуванням тих пропозицій. Давайте зараз

тоді проголосуємо, що з урахуванням того варіанту, який напрацювала тимчасова спеціальна комісія, плюс внесенням дати з 1 вересня, тоді ми взагалі нічого не приймемо...

(Йде загальна дискусія).

ЛИТВИН В.М. Ну, підождіть! І ми тоді приймаємо "з 1 вересня 2005 року" у варіанті, напрацьованому тимчасовою спеціальною комісією.

ІЗ ЗАЛУ. Голосуем.

МОРОЗ О.О. Я тоді прочитаю, що ми погодили. Я прошу вас. Будь ласка. Можна говорити? Отже, ми погодили те, що не буде суміщення посад народних депутатів з іншими посадами, наприклад, членами Кабінету Міністрів.

Та я кажу, не погодили. Я читаю. Сказано було: "Прочитайте".

(Йде загальна дискусія).

МОРОЗ О.О. Ще раз повторюю, те, що гарантовано набере 300 голосів. Не буде суміщення.

Хтось один нехай керує, я не можу!!!

(Йде загальна дискусія).

ЛИТВИН В.М. Ми зараз повернулися на вихідну позицію, що ми голосуємо за той варіант, який напрацювала ТСК, і погоджуємося - введення в дію з 1 вересня 2005 року. Це компроміс.

ШУФРИЧ Н.І. Почекайте, а що ТСК напрацювала...

МОРОЗ О.О. Так дайте ж прочитати! Я вже п'ятий раз берусь читати.

Напрацьовано, тобто погоджено на тимчасовій спеціальній комісії вилучення того, що стосується суміщення посад. Не буде в Конституції цього. Перше.

(Йде загальна дискусія).

МОРОЗ О.О. Друге. Порядок формування Конституційного Суду і віковий ценз суддів, і призначення членів ради Національного банку, і призначення голови Служби безпеки, це погодили 300 голосів, залишається в редакції чинної Конституції. А, вибачайте, крім Служби безпеки. Службу безпеки буде Верховна Рада. І законопроект Матвієнка йде попереду голосування. Оце те, що ми погодили.

ПИНЗЕНИК В.М. Шановні колеги, ну ми дуже близькі вже до компромісу, надзвичайно близькі. Якщо ми вирішуємо цю, найбільш принципову тему, по загальному нагляді ми майже погодили вже. Тобто є достатня кількість голосів.

По імперативному мандату - тільки одну правку, що виключення з фракції не є підставою. Виключення з фракції, не вихід, вилучення. Тобто теж узгодили. Я говорив про прокуратуру, ми ж її майже узгодили. Залишається

24 ЛИСТОПАДА 2004 РОКУ

ЗАЯВА ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ
ЛЕОНІДА КУЧМИ НА ПОДІЇ, ЩО
МАЮТЬ МІСЦЕ В УКРАЇНІ ПІСЛЯ
ДРУГОГО ТУРУ ПРЕЗИДЕНТСЬ-
КИХ ВИБОРІВ В УКРАЇНІ

Звертаюся до представників усіх політичних сил в Україні з настійною вимогою - негайно сісти за стіл переговорів, залучивши до цього процесу найбільш авторитетних людей з різних регіонів держави. Ми повинні спокійно і виважено обговорити ситуацію, що склалася, і запропонувати суспільству реальні кроки виходу з кризи.

Перекоаний, що сьогодні це єдиний шлях для пошуку збалансованої позиції по недопущенню розколу України на частини. Це, по суті, єдина гарантія для продовження розбудови нового життя в мирі і злагоді, що є чи не найбільшим завданням усіх попередніх років незалежності.

Діяльність Верховної Ради України

ся ще голів адміністрацій, яке буде врегульовано вже законом 3207. І в такій версії ми готові голосувати.

ШУФРИЧ Н.І. Ми не можемо це вилучити, руйнується текстура...

ПИНЗЕНИК В.М. Та нічого не руйнується.

МОРОЗ О.О. Вікторе Михайловичу, ще раз повторюю: ми за збереження, при наших голосах, за збереження за Президентом функцій призначення - звільнення - набрало тільки 153 голоси. Якщо ми знімаємо своїх 20 голосів, залишається 130. І 300 голосів вистачить, щоб підпорядкувати Кабінету Міністрів, так як передбачено в 4180. Тому не наполягайте на тому, що не проходить тут.

Вікторе Михайловичу, тоді виходить так, що ми сиділи тут, чорт зна чим займалися, я тут до 12-ої ночі просидів, а тепер виходить, що один перекреслив, сказав, все не так треба.

ПИНЗЕНИК В.М. Я не перекреслив, Олександр Олександровичу. Я хочу, щоб ми проголосували. Я не хочу водити за ніс. Я знаю межі, де я можу діяти.

(Іде загальна дискусія)

ЛИТВИН В.М. Прошу уваги!

НАДРАГА В.І. Уважаемые коллеги, есть предложение следующего порядка, во всяком случае от имени депутатской группы "Союз" предложение: если снимается вопрос об исключении из фракции как лишение мандата, мы готовы прийти на все остальные вещи в компромиссном варианте.

МОРОЗ О.О. У кого є проєкт цього закону на руках, бо я не брав з собою?

ІЗ ЗАЛУ. Я вам дам.

МОРОЗ О.О. А ну дайте мені. Я зараз скажу, я зараз скажу. Тоді наскільки це можна зробити так, щоб це відповідало.

ЛИТВИН В.М. Шановні колеги, поки дають цей документ, якщо ми не знайдемо компромісу, я хочу всім сказати, то ми тоді взагалі не прийнемо жодного документу. І треба з урахуванням цього нам знайти компроміс. На превеликий жаль, вийде так, що ми не прийнемо жодного рішення. А після того, як визначиться новий президент, ми забудемо про внесення змін до Конституції.

МОРОЗ О.О. Але там теж є це.

ГУБСЬКИЙ Б.В. Шановне товариство, ми готові підтримати пізніше строк, якщо є 300 голосів.

ЛИТВИН В.М. Це не постановка питання. Якщо ви підтримуєте 300 голосів, а як же без вас буде 300 голосів?

ГУБСЬКИЙ Б.В. З нами, питань нема.

(Іде загальна дискусія).

СИМОНЕНКО П.М. Володимире Михайловичу, я відразу кажу, інформую всіх, поки там Сан Саніч дивиться. Ми категорично заперечуємо проти вилучення цієї норми. Бо це знову ми повернемося до того, що зараз відбувається у парламенті.

ІЗ ЗАЛУ. Ні, ну чого? Перейшов з фракції, іди із парламенту.

СИМОНЕНКО П.М. Правильно. Так хочуть же виключити цю норму.

МОРОЗ О.О. Тут немає такого. Тут було м'якше.

ЛИТВИН В.М. Я читаю цю статтю, прошу уваги. Я читаю статтю. "У разі невходження народного депутата України, обраного від політичної партії, виборчого блоку політичних партій до складу депутатських фракцій цієї політичної партії, виборчого блоку політичних партій, або виходу (виключення) народного депутата зі складу нових фракцій його повноваження припиняються достроково

на підставі закону за рішенням вищого керівного органу"... Дайте дочитати. "...за рішенням вищого керівного органу відповідної політичної партії, виборчого блоку політичних партій з дня прийняття такого рішення".

Пропонується залишити все і вилучити слово "виключення". Якщо чоловік не увійшов або вийшов, буває якийсь момент, що він не може погодитися, його переламати, то давайте підемо хоч на такий компроміс. Бо виключення людини, якщо вона у фракції працює, не проголосувала за якийсь момент чи не підтримала. Так, вибачте! (Іде загальна дискусія).

СИМОНЕНКО П.М. Володимире Михайловичу, давайте ж не так. Владимир Михайлович, уважаемые коллеги, принципиальный вопрос ведь заключается в другом совершенно. Но весь народ Украины уже смеется с того, что у нас политическое "заробитчанство", после торговли свиной политикой - самое выгодное дело. Кому не понятно, что мы друг перед другом закрываем глаза!

ЮФФЕ Ю.Я. Тогда предложение другого порядка. Коллеги, давайте примем изменения в Конституции, согласно которым в сессионном зале будут сидеть руководители фракций, больше там никто не нужен. Все остальные будут на подтанцовке.

СИМОНЕНКО П.М. Юлий Яковлевич, дорогой, мы дискутировали эту тему. Программу поддерживает, пришел в наш список, включили его, говорит: "Я программу поддерживаю". Начинаем реализовывать программу, а его с другой фракции уговаривают: "Ты кончай, посиди, не голосуй пока".

Я говорю о другом совершенно, тут не определяется, кто сколько голосов. Программу мы выполняем как обязательство перед избирателями. Он отказывается ее выполнять. Так извини, ты сразу скажи, что ты не хочешь выполнять эту программу, иди в другую партию.

ЛИТВИН В.М. Тоді треба чітко прописати, у разі чого можуть виключити цю людину. А якщо він не сподобався, то...

СИМОНЕНКО П.М. Владимир Михайлович, мы не будем принимать участие в голосовании.

(Шум у залі).

МОРОЗ О.О. Володимире Михайловичу... Я прошу, мені ж доручили вести це питання.

(Шум у залі).

ЛИТВИН В.М. Прошу уваги. Олександр Олександровичу, будь ласка. Прошу заспокоїтися всіх. Прошу заспокоїтися. Будь ласка.

МОРОЗ О.О. Я прошу вас, ну, заспокойтесь. Там же нормально записано - "на основі закону". У законі будуть виписані підстави, коли, на яких умовах виключається, як

24 ЛИСТОПАДА 2004 РОКУ

УЧАСНИКИ АКЦІЇ НА ПІДТРИМКУ ЮЩЕНКА НАМАГАЮТЬСЯ ВМОВИТИ ПРИХИЛЬНИКІВ ЯНУКОВИЧА ПЕРЕЙТИ НА БІК ОПОЗИЦІЇ

У Києві біля готелю "Дніпро" на Європейській площі невелика група учасників акції на підтримку Віктора ЮЩЕНКА намагаються вмовити людей, які приїхали з Донецька підтримувати Віктора ЯНУКОВИЧА, перейти на бік В.ЮЩЕНКА.

Розмова відбувається мирно. Кожна зі сторін висловлює свою позицію.

ГРИГОРІЙ ОМЕЛЬЧЕНКО ЗАКЛИКАВ КУРСАНТІВ АКАДЕМІЇ ВНУТРІШНІХ СПРАВ ОХОРОНЯТИ УЧАСНИКІВ АКЦІЇ НА МАЙДАНІ НЕЗАЛЕЖНОСТІ ВІД МОЖЛИВИХ ПРОВОКАЦІЙ

Про це він сьогодні повідомив, виступаючи перед учасниками мітингу на майдані Незалежності у Києві.

Г.ОМЕЛЬЧЕНКО також закликав учасників мітингу в разі, якщо влада не визнає перемогу Віктора ЮЩЕНКА, відтиснутися до рішучих дій.

Діяльність Верховної Ради України

це реалізується. Це не так просто буде зробити. Я можу сказати із гарантією 200 відсотків, ніхто нікуди не буде виходити і не буде ця норма використовуватися, будуть у фракції люди і не будуть ходити із фракції, будуть голосувати так, як прийнято, нормально.

МАТВІЄНКО А.С. Олександр Олександровичу, на підставі якого закону?

МОРОЗ О.О. Який треба прийняти.

ЛИТВИН В.М. Ні, ні, шановні, "припиняється достроково на підставі закону за рішенням". Тоді ми давайте ніколи не приймемо закон і буде все нормально. У нас же багато є. Про слідчі комісії у нас є, закону немає. Давайте...

(Іде загальна дискусія).

МОРОЗ О.О. Закон буде прийнятий, я переконаний, але скоріше всього, що це буде новим парламентом прийнятий, коли він буде сформований на пропорційній основі. Отоді буде виписана ця норма, бо буде страховка, буде більшість нормальна і так далі.

ЛИТВИН В.М. Вікторе Михайловичу, давайте, щоб ми перейшли до наступного питання, був компроміс. Я прошу вас, давайте таким чином: уже якщо ми ідемо до кінця, з урахуванням того, що ТСК зробило, "із першого вересня 2005 року", давайте завтра ми проголосуємо і розглянемо інше питання, інакше в залі у нас буде війна. Рік, скільки буде мати новий президент, рік так?

МОРОЗ О.О. Ні менше.

ЛИТВИН В.М. Ну, менше, ну, 9 місяців буде мати новий президент, не 9, 8 місяців, за 8 місяців він захоче як, як захоче - перебуває цю країну. Ми ж це прекрасно знаємо, у нас кожен приходить і починає будувати з чистого аркушу.

(Іде загальна дискусія).

ЛИТВИН В.М. Ну, як називайте. І давайте ми, я скажу, що потрібно - проініціює референдум, тим більше, досвід уже є, як ініціювати референдум. От тому давайте зараз ми приймемо консолідоване рішення, Вікторе Михайловичу. Іншого рішення не буде.

Ви розумієте, що давайте підемо, по термінах прийшли, ну не проголосуємо, ми зруйнуємо це. Повірте, буде час зробити, до цього часу приймуть новий закон, ми приймемо про місцеве самоврядування, там ми випишемо і різні будуть підходи, різні структури внесуть відповідні зміни. Ну, зараз ми ламаємо цей крихкий лід, який ми зараз тільки отримали, ну, я прошу вас. Давайте, десять утратите в чомусь, переступимо - і тоді у нас буде мир і злагода, я прошу вас.

МОРОЗ О.О. Володимире Михайловичу, себто зводиться все-таки до того, що одні голосують, Петре Миколайовичу, одні проголосують імперативний мандат, а інші проголосують перше вересня. І таким чином ми будемо мати 300, так?

ЛИТВИН В.М. Все зробимо, все буде нормально, я прошу вас, ну, будь ласка.

МОРОЗ О.О. Вікторе Михайловичу...

ПИНЗЕНИК В.М. Шановні колеги, ну, я б хотів, я знаю, що якщо я дам добро на цей загальний нагляд прокуратури, то фракція цього рішення не підтримає. Тобто я не хочу давати того зобов'язання, якщо у нас всі проти. Тобто загальний нагляд і вилучення.

Наступне. Місцеві адміністрації - ми ж врегулюємо і законом це.

ЛИТВИН В.М. Давайте, якщо прокуратуру, то на цьому зупинимось, а ви хочете все.

Я прошу вас, 8 місяців буде...

(Іде загальна дискусія).

ЛИТВИН В.М. Слухайте, що я хочу сказати Вам, Вікторе Михайловичу, давайте таким чином, якщо призначений голова обласної державної адміністрації і закон вступає новий з новою силою, так вони всі ж не звільняються. Вони продовжують працювати, це тільки той, який звільниться, він буде вже призначатися Кабінетом Міністрів України. Але ви мені вибачте, так логіка така - закон зворотної сили не має. Якщо призначена буде людина, як його і хто звільнить? Так, якщо звільнять, після того терміну треба призначити Кабінету Міністрів, і виходу немає.

Але я думаю, до цього часу можна буде підібрати таких людей, перепробувати. У нас же практика є. Херсонська область показує, зразок - Херсонська область. Тому якщо ми зараз говоримо і знімається загальний нагляд, тоді давайте вже більше не відступати, але ж не можна за одну, другу і поправку.

ПИНЗЕНИК В.М. Володимире Михайловичу, я сперечаюся за речі, які повинні всі підтримати. Ну це ж не наша вимога.

ЛИТВИН В.М. Але вже як всі тут підтримали. Але є тут своя позиція "Регіонів України", давайте з ними будемо рахуватися. Уже не треба, значить знімається.

Вікторе Михайловичу, якщо знімається загальний нагляд, призначаються голови обласних державних адміністрацій, вони діють, але коли вже із 1 вересня 2005 року, якщо міняється новий голова, він буде призначатися.

ПИНЗЕНИК В.М. Я не хочу вас обманути, я не маю права ...

ЛИТВИН В.М. Оце приємно чути, бо вже стільки обманували...

ШУФРИЧ Н.І. Якщо чесно, то нашу фракцію ця позиція турбує виключно з точки зору редакції. Я переконаний, що там проблема є. І юристи переконані. Анатолію, Олександрє Олександровичу, Вікторе Михайловичу, Петре Миколайовичу, я попрошу вас просто подивіться, якщо редакція узгоджується, тоді ми згодні йти на якісь там зміни на вилучення із цього пункту. Але якщо це буде визначатися як редакційна зміна, то тоді залишаємо так, як є.

МОРОЗ О.О. Ще раз.

ЛИТВИН В.М. Вікторе Михайловичу, шановні колеги, давайте, я прошу вас, але ми повинні прийняти завтра і інші закони в пакеті. Давайте зараз знайдемо це порозуміння. Я не бачу жодних застережень для вас. Ще, будь ласка.

ШУФРИЧ Н.І. Тобто ми про що домовились, Рішення ТСК беремо за базу. Ми залишаємо повну редакцію імперативного мандату, вилучаємо збільшення повноважень для прокуратури. Раз.

24 ЛИСТОПАДА 2004 РОКУ

ПРИХИЛЬНИКИ ЯНУКОВИЧА ВСТАНОВИЛИ СВОЄ НАМЕТОВЕ МІСТЕЧКО У ЦЕНТРІ КИЄВА

Загалом тут розташовано понад 100 наметів, загальна кількість людей - близько тисячі. Вони мають на собі символіку В.ЯНУКОВИЧА, частина з них стоїть у парку навпроти Кабінету Міністрів і тримає в руках прапори "Вибір-2004 за Януковича", "Молодь за Януковича".

Навпроти Будинку уряду також розташувалися представники Всеукраїнської спілки козаків війська Запорізького.

Намети на підтримку
Віктора Януковича.

Діяльність Верховної Ради України

Друге. Ми погоджуємось на те, що якщо зміни стосовно місцевих адміністрацій шляхом вилучення можна залишити діючу редакцію, ми залишаємо. Але якщо шляхом вилучення це зробити не можна, тоді ми це регулюємо законом 3207, і ми експертами в цьому питанні просимо залучити Олександра Олександровича, Петра Миколайовича, Анатолія і Віктора Михайловича. Ну Анатолія, кому ви там довіряєте, Вікторе Михайловичу? Щоб ви зараз залишились і подивилися ці дві редакції. Якщо це можна шляхом вилучення відрегулювати, нехай буде. Якщо не можна, якщо це редакційна правка, то тоді залишаємо так, як є, і законом 3207 ... повноваження адміністрацій.

СИМОНЕНКО П.М. Я хочу сказати, що всі ті можливі компроміси, які, так скажемо, ми досягли сьогодні під час ТСК, ми все те, що могли, зробили з нашої сторони. Все решта ми не сприймаємо. Якщо так іде процес, ми просто виходимо з цього процесу і не збираємося втрачати час на цю безперспективну балаканину.

НАДРАГА В.І. Уважаемые коллеги! Я бы хотел сказать, что ни в коей мере мы не считаем, что 17 голосов депутатской группы "Союз" есть квинтэссенция бытия, но когда стоял вопрос о конституционной реформе, мы говорили об очень многих вещах, и вы, наверное, знаете позицию мажоритарщиков, которые ... и они не только в нашей группе. Говорили о том, что мы не согласны на пропорционалку, мы не согласны на вот эти проблемы, связанные с Генпрокуратурой и со всем остальным. Но последнее собрание нашей группы - я подчеркиваю еще раз - мы сказали, что мы не хотим, чтобы в парламенте было 8 депутатов, все остальные были никем. Поэтому я еще раз хочу сказать, исключение... Точнее так, ликвидация депутатского мандата путем исключения на партийном съезде мы считаем, что это неправильно, и мы с этим согласиться не можем. На все остальное, повторяю еще раз, мы пошли на все и согласны по большому счету на все. У нас нет больше ничего.

ЛИТВИН В.М. Я думаю, таким чином, шановні колеги. Ну ми знайшли практично компроміс. Я думаю, тут на поступки пішли одна одній сторони, треба, мабуть, також чимось поступитися, не тільки за принципом - переможцю все.

МАТВИЄНКО А.С. Та ні.

ЛИТВИН В.М. Сьогодні ми виходили з того і говорили, що принципова позиція для вас - це термін введення. І про це питання йшлося під час зустрічі з урядом.

МАТВИЄНКО А.С. Давайте про адміністрації.

ЛИТВИН В.М. Ну, не можна, я ж кажу, за 8 місяців захочете, перевернете всю країну. У нас же досвід величезний.

(Йде загальна дискусія).

ЛИТВИН В.М. Тому я хотів би просити, давайте таким чином, шановні колеги, зберегти наше обличчя і політично перед тими угодами, що ми підписували. Мені буде важко, я вам скажу, шановні, якщо ми так не захочемо приймати інші закони і працювати разом з позафракційними, і з фракціями. Якщо хтось думає, що є контрольний пакет акцій на 226 голосів для прийняття закону про вибори Президента, вони глибоко помиляються. Давайте підемо зараз назустріч один одному.

МАТВИЄНКО А.С. Ні, треба 300 на вето, ми ж це...

ЛИТВИН В.М. Анатолію Сергійовичу, ну ні, так ні.

МАТВИЄНКО А.С. Я навпаки вас підтримую.

ЛИТВИН В.М. Давайте таким чином проголосуємо. Вилучаємо, ми вже до-

мовилися, загальний нагляд.

МАТВІЄНКО А.С. І по адміністрації...

МОРОЗ О.О. Установка, чому чіпляєтесь за неї? Строками, вирішується так, як треба.

ЛИТВИН В.М. Я думаю, що голови адміністрацій до 1 січня 2005 року будуть розставлені такі, які будуть працювати, дай Боже. Я ж не думаю, що у нас буде ця чехарда з головами адміністрацій, що їх будуть кожен день міняти.

(Іде загальна дискусія).

ЛИТВИН В.М. Вікторе Михайловичу, у вас були повноваження сьогодні під час зустрічі в славній місцині Конча-Заспа говорити, що для вас принципове значення має дата введення.

ПИНЗЕНИК В.М. Тому що я Президенту не хотів говорити про всі речі.

(Іде загальна дискусія).

ПИНЗЕНИК В.М. Я даю вам слово, але завтра не буде голосів. Я хочу, щоб голоси були.

ЛИТВИН В.М. Давайте таким чином домовимося, я прошу, Олександр Олександровичу, те, що ми домовилися, давайте ми його виведемо, треба доопрацювати. Я так зрозумів, що у нас залишилося одне дискусійне питання, яке стосується місцевих адміністрацій.

Вікторе Михайловичу, я правильно розумію? Давайте ми його виведемо в окремому...

МОРОЗ О.О. Та ні, вони зняли претензії.

(Іде загальна дискусія).

МАТВІЄНКО А.С. Якщо ми знімаємо адміністрації, вони знімають загальний нагляд. Давайте з цим підємо спати.

ЛИТВИН В.М. Давайте так домовимося, що дві проблеми, які у нас залишилися, - загальний нагляд, місцеві адміністрації...

МАТВІЄНКО А.С. Якщо ми знімаємо адміністрації, ви знімаєте загальний нагляд.

ЛИТВИН В.М. Так. Виводимо їх для дискусії, завтра об 11-ій годині ми цю дискусію проведемо тут.

МОРОЗ О.О. Я нічого не зрозумів. Ще раз скажіть.

ЛИТВИН В.М. Що ми фактично домовилися з питань. Залишилось у нас нез'ясованих дві проблеми. Перша - загальний нагляд і місцеві державні адміністрації, призначення керівників. Якщо знаходиться поступка у цих питаннях...

МАТВІЄНКО А.С. То одна сторона знімає загальний нагляд...

МОРОЗ О.О. Що значить знімає? Розкажіть мені, щоб я записав. Будь ласка.

МАТВІЄНКО А.С. Я розумію, що якщо ми завтра домовимося, що ми з адміністрації "з'їжджаємо", тоді комуністи "з'їжджають" з загального нагляду.

24 ЛИСТОПАДА 2004 РОКУ

ВЛАДА ГОТУЄТЬСЯ ДО ЗНЕ- СЕННЯ НАМЕТОВОГО МІСТЕЧ- КА НА МАЙДАНІ НЕЗАЛЕЖ- НОСТІ

Про це заявив народний депутат України Тарас СТЕЦЬКІВ, посилячись на інформацію з надійних джерел в МВС України про підготування плану застосування опієної водометів, газу та інших спецзасобів для знесення наметового містечка на майдані Незалежності.

"Ніхто не має права застосовувати силу чи спецзасоби до учасників громадського руху опору. У нас є повна правова основа проведення акції", - наголосив Т.СТЕЦЬКІВ.

"Вони не мають права цього робити. У нас є повна правова основа проведення акції, ухвалена рішенням Київської міської ради, згідно з яким правоохоронні органи зобов'язані забезпечити безпеку мітингуючих, а тому числі і наметового містечка. Тому будь-яка дія на знесення наметів є незаконною і викличе ще більший спротив громадян", - наголосив Т.СТЕЦЬКІВ.

Діяльність Верховної Ради України

(Йде загальна дискусія).

МАТВИЄНКО А.С. 121-а стаття тоді залишається в старій редакції і введення у дію з 1 вересня 2005 року.

МОРОЗ О.О. А адміністрації?

МАТВИЄНКО А.С. Я ще раз кажу...

МОРОЗ О.О. Не чіпаєте?

(Йде загальна дискусія).

МАТВИЄНКО А.С. Ми беремо тайм-аут до ранку, щоб відповісти на ці запитання.

МОРОЗ О.О. Якщо ми залишаємо стару редакцію 121-ої статті, то і стара редакція по адміністраціях чи як?

ЛИТВИН В.М. Ні, то нова редакція.

МАРТИНЮК А.І. Або навпаки, нова редакція адміністрації...

ЛИТВИН В.М. Давайте завтра об 11-й годині зустрінемося тут. До цього часу я просив би, щоб провели засідання фракцій.

(Йде загальна дискусія).

ЛИТВИН В.М. Хлопці, я скажу таким чином, відверто, якщо вже голову відтяли, то за волоссям плакати не потрібно, я маю на увазі імперативний мандат і пропорційна система.

(Йде загальна дискусія).

ЛИТВИН В.М. Ми закінчили з цією проблемою?

МОРОЗ О.О. Ні ще. Давайте так. Я зараз буду, значить, приводити до вигляду закону цей проект. Я ще раз прочитаю те, про що ми домовилися. Тобто не буде суміщення посад депутатів і міністрів...

(Йде загальна дискусія).

МОРОЗ О.О. Так домовилися ж уже, на тимчасовій комісії домовилися, ви ж не були. Ще раз повторюю, 18 членів комісії з 19 проголосувало.

МАРТИНЮК А.І. Не переживайте.

МОРОЗ О.О. Дальше, я прошу дальше. Ми відносно нагляду і адміністрацій залишаємо відкритим питання. Порядок формування Конституційного Суду, віковий ценз. Порядок формування Конституційного Суду залишається попереднім. Віковий ценз суддів попереднім залишається. Призначення членів ради Національного банку попереднім залишається. І з першого вересня, коли ми домовляємося по цих всіх пунктах.

МАТВИЄНКО А.С. Який порядок розгляду законів у сесійній залі?

МОРОЗ О.О. По Регламенту. Да. Ні, ні ми домовилися... А, і порядок розгляду закону, що спочатку 3207. Да, да.

ЛИТВИН В.М. Одну хвилиночку. Ми закінчили з цим питанням? Тоді давайте домовимося таким чином. Що завтра о 10-й годині - засідання фракцій, об 11-й годині ми проводимо засідання Погоджувальної ради, о 12-й годині ми йдемо в сесійну залу. І нам потрібно буде дуже швидко, дець протягом 20 хвилин обговорити і знайти згоду. Але ми там можемо, Олександр Олександровичу, зробити його, а деякі позначити для дискусії.

МОРОЗ О.О. Для дискусії нічого не треба робити, треба відразу погоджувати все.

(Йде загальна дискусія).

МОРОЗ О.О. Це була умова з самого початку.

ЛИТВИН В.М. Ні, ні. Вікторе Михайловичу, це була умова, давайте будемо доходити до кінця. Але ми записуємо, Вікторе Михайловичу, дайте я скажу. Але ми записуємо, що в дію ці рішення можуть вступити, коли ми проголосуємо за

них і вони одночасно вступають.

(Йде загальна дискусія).

ПИНЗЕНИК В.М. Володимире Михайловичу, я відразу скажу реакцію фракції, яка буде. Що взагалі відмовляться голосувати за політреформу. Володимире Михайловичу, ми політреформу... Я ще раз хочу наголосити, ми пішли на політичну реформу як компроміс, враховуючи ту кризову ситуацію, яка у нас склалася. І ми демонструємо зараз компроміс. Але країна в кризі, дорогі друзі. А ми...

ЛИТВИН В.М. Вікторе Михайловичу, так тоді давайте таким чином. Домовляємося, але у цьому законі записуємо, в прикінцевих положеннях ми записуємо, що цей закон про вибори вступає в силу...

ПИНЗЕНИК В.М. Є рішення суду.

ЛИТВИН В.М. Одну хвилиночку. Цей закон вступає в дію після підписання Президентом України... в результаті одночасного підписання Президентом України цього закону і змін до Конституції. Нема проблем, але ми запишемо, що вступає в дію при одночасному підписанні Президентом цього закону про особливості проведення виборів і згідно Конституції.

СИМОНЕНКО П.М. Володимире Михайловичу, Володимире Михайловичу...

ЛИТВИН В.М. Я гарантую, що ми тільки приймемо, в один день воно буде все підписано, я візьму, поїду, ви будете тут чекати з шампанським, я поїду і підпишу.

СИМОНЕНКО П.М. Володимире Михайловичу, я вибачаюсь, ми з вами 2 роки займалися законом про політичну реформу, зміни до Конституції, і у нас є ще різні думки, а ось ці закони, вони такі ж самі товсті, а ми ще їх не читали.

МАТВІЄНКО А.С. Та там нема що читати.

СИМОНЕНКО П.М. Я вибачаюсь, давайте так, скажімо...

ТУРЧИНОВ О.В. Петре Миколайовичу, криза у нас не через політичну реформу, а через вибори, і саме це перше питання, через яке люди стоять на вулиці.

СИМОНЕНКО П.М. Хвилиночку, можна всяку дурню написати теж під гаслами кризи, а у нас є держава, крім того. І закон не на сьогоднішній день пишеться, а на роки, тому я тоді таке вимагаю, я до 11-ої не знаю, як ми встигнемо ознайомитись з законом.

МАТВІЄНКО А.С. Його дали сьогодні зранку.

СИМОНЕНКО П.М. Я не знаю, коли роздавали, не знаю, я ще раз кажу - прочитати, ознайомитись за Регламентом 2 тижні ми маємо право.

МАТВІЄНКО А.С. Дозвольте дати відповідь.

24 ЛИСТОПАДА 2004 РОКУ

НА АДРЕСУ ПРЕЗИДЕНТА
УКРАЇНИ, ГОЛОВИ ВЕРХОВНОЇ
РАДИ, ПРЕМ'ЄР-МІНІСТРА ТА
ЦВК НАДХОДЯТЬ ЗВЕРНЕННЯ
ТРУДОВИХ КОЛЕКТИВІВ ПРО-
МИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВ, В
ЯКИХ ВОНИ ЗАСУДЖУЮТЬ ДІЇ
ОПОЗИЦІЇ І ВИМАГАЮТЬ ВІД
ВЛАДИ ЗАБЕЗПЕЧИТИ В ДЕР-
ЖАВІ ПОРЯДОК І
СТАБІЛЬНІСТЬ

Трудові колективи висловлюють у своїх зверненнях занепокоєння ситуацією, яка склалася у суспільстві, і вважають, що дії опозиції можуть призвести до зіткнень на вулицях, пролиття людської крові і виникнення економічної кризи в державі.

Вони наголошують, що політичні суперечки мають розв'язуватись лише демократичним шляхом у рамках законодавства України і пропонують опозиції сісти за стіл переговорів.

Трудові колективи також заявляють про свою підтримку Віктора Януковича, переконані в його перемозі і вважають рішення ЦВК абсолютно законним.

Діяльність Верховної Ради України

СИМОНЕНКО П.М. 2 тижні за Регламентом.

ТУРЧИНОВ О.В. Почнемо тоді спочатку.

ЛИТВИН В.М. Справа в тім, шановні колеги, що, на превеликий жаль, нас суд регламентував у даті проведення.

СИМОНЕНКО П.М. 26-е, хай без закону проводять, раз суд регламентував.

ЛИТВИН В.М. Давайте таким чином, я прошу уваги. Ми по першому питанню домовились, я зрозумів. Шановні колеги, ми по першому питанню, ну я прошу вас, ну заспокойтеся, будь ласка. По першому питанню ми домовилися, давайте будемо реалістами, що нам потрібно прийняти тільки в пакеті. Бо якщо ми не приймемо в пакеті це рішення, то закон про особливості проведення другого туру буде протиснутий, і ми не вирішимо головної проблеми, а я хотів би, щоб ми знайшли тут компроміс і взаємопов'язали, що один закон вступає в дію з іншим законом, якщо ми так проголосуємо, то ми тоді вимушені будемо консолідовано, домовившись тут, знайшовши компроміс, проголосувати. Я іншого виходу не бачу. І тим самим ми покажемо приклад, як треба виконувати ту угоду, яку підписали ми на "Круглому столі".

Я просив би зараз Анатолія Сергійовича коротко про особливості цього закону. Його треба доопрацювати, тому що там, скажімо, першу статтю уже треба вилучити, бо вже Верховний Суд нам установив дату, і ми цей закон повинні прийняти тільки на цей момент. От і все.

МАРТИНЮК А.І. Анатолію Сергійовичу, шановні друзі, я вношу пропозицію, яку хотів би, щоб ви підтримали, і не було б проблем. Я пропоную повернутися до того закону, який заветував Президент, і подолати на нього вето. Ми прийняли закон про те, що там посвідчення і так далі, і тому подібне, ми прийняли закон про унеможливлення фальсифікацій. Президент наклав на нього вето. Давайте ми завтра долаємо вето на цей закон і говоримо те, що Володимир Михайлович говорить.

МОРОЗ О.О. Не можна, бо там є порушення Конституції. Там, в тому законі, є порушення Конституції відносно голосування на дому.

ЛИТВИН В.М. Шановні колеги, Президент, ми подолаємо, ви знаєте, я не знаю, долали п'ять разів вето - і він не підписував, так буде і цього разу. І він буде правий.

МАТВИЄНКО А.С. Той закон називався, Адаме Івановичу, згадайте, - "Про особливості застосування Закону України "Про вибори Президента" про повторні вибори 21 числа 2004 року". А якщо поміняємо, це - інший закон. Тому ми не можемо долати вето, бо то вже є інший закон. І там написані норми 21 листопада. І це вже інший текст.

ЛИТВИН В.М. Анатолію Сергійовичу, скажіть, будь ласка, який законопроект узгодили, і нам треба номер, який брати, поки підемо по законопроекту.

МАТВИЄНКО А.С. Я хочу вас просити, ми сьогодні працювали за вашим дорученням, Володимире Михайловичу, з ЦВК.

МАРТИНЮК А.І. І не домовились.

МАТВИЄНКО А.С. Чому? Домовилися.

МАРТИНЮК А.І. Була у мене Ставнійчук і сказала, що жодної пропозиції, яку вона вносила, ви не прийняли до уваги.

ТУРЧИНОВ О.В. Ми не довіряємо цьому ЦВК.

МАТВИЄНКО А.С. Значить, по-перше, це не так. Я хочу, щоб... Ставнійчук тоді в черговий раз підтвердила свою неправдивість вам, виступаючи з цією інформацією.

ЛИТВИН В.М. Гарна жінка, давайте по закону.

МАТВІЄНКО А.С. Ставнічук просила і сказала, що для ЦВК і для організації взагалі виборчої компанії краще взяти два закони 6372, 6372-2, які змінюють окремі норми в діючому законі і вводять право так званого переголосування, повторне голосування і потім прийняти закон 6372 як окремий закон про особливості застосування, оскільки цей закон буде видрукуваний і цей закон має норму разової дії. Після того, як ми проведемо ні вибори, ми повернемося до Закону "Про вибори Президента", і багато яких норм ми ще замінимо, щоб не породжувати протиріччя, поскільки цей закон 6372 є спеціальним, то діє норма спеціального закону, пріоритетніше від норми загального. А ті проблеми, які не вирішує спеціальний, то вирішує загальний. І тому тут немає ніяких колізій, якщо ж ми вліземо "в тіло" із цим спеціальним законом, то ми розбалансуємо загальний, і ми тоді будемо мати багато проблем неузгоджених.

Тому, хоч це і не зовсім зручно, але пропонується, і це зручніше, щоб потім видрукувати тільки цей закон і віддати їх додатково дільничним і територіальним комісіям, щоб вони ним керувалися, навіть методично це зручніше.

Тому є пропозиція проголосувати право прийняти такий закон, як закон спеціальної дії про особливості застосування "в основному тілі", тобто 6372-2 проголосувати, а потім на основі цього проголосувати спеціальний 6372. І от цим пакетом забезпечити організацію виборчої компанії під час переголосування, повторного голосування.

СИМОНЕНКО П.М. Володимире Михайловичу, можна?

МАТВІЄНКО А.С. Петре Миколайовичу, я вас інформую, що закон по суті без, скажімо, особливих змін розданий 4 дні тому, чи 3 дні тому - у вівторок. Тому цей закон не є новий, його депутати уже давно почитали. І тому це не є проблема, що вони не ознайомлені.

СИМОНЕНКО П.М. Тут є реєстраційний номер і записано дата - 03 грудня.

МАТВІЄНКО А.С. На заміну. Читайте.

СИМОНЕНКО П.М. А тепер я хотів би прочитати для всіх норму, давайте уважно послухаємо. Пункт 2. Президент України вносить до Верховної Ради України подання про дострокове припинення повноважень членів Центральної виборчої комісії, а також одночасно вносить подання про призначення на посади членів Центральної виборчої комісії з урахуванням пропозицій депутатських фракцій та груп у Верховній Раді України, сформованих за принципом забезпечення паритетного представництва кандидатів на пост Президента України, включених до ви-

24 ЛИСТОПАДА 2004 РОКУ

У ШТАБІ ЮЩЕНКА РЕЧНИК
МІНІСТЕРСТВА ЗАКОРДОННИХ
СПРАВ УКРАЇНИ МАРКІЯН
ЛУБКІВСЬКИЙ ЗАЯВИВ ПРО
ПІДТРИМКУ ЮЩЕНКА ДИПЛО-
МАТИЧНИМ КОРПУСОМ
УКРАЇНИ

Про це повідомив сам М.ЛУБ-
КІВСЬКИЙ.

Як повідомляє прес-служба Цент-
рального штабу В.ЮЩЕНКА в оп-
рилюдненій Л.ЛУБКІВСЬКИМ за-
яві йдеться про те, що в час історичного вибору української дипло-
мати вважають своїм про-
фесійним і людським обов'язком
заявити власну громадянську по-
зицію.

Діяльність Верховної Ради України

борчого бюлетеня для повторного голосування.

МОРОЗ О.О. А що це ви читаєте?

СИМОНЕНКО П.М. І получається, що у нас виборча комісія на перший тур одна, а на другий тур - зовсім інша.

МАТВІЄНКО А.С. Безперечно.

СИМОНЕНКО П.М. Що це значить безперечно?

МАТВІЄНКО А.С. Безперечно.

СИМОНЕНКО П.М. На якій підставі?

МАТВІЄНКО А.С. Володимире Михайловичу, я хочу. Петре Миколайовичу, вас поінформувати ще про одне. Якщо ви сьогодні слухали уважно рішення Верховного Суду, то Верховний Суд виніс спеціальне рішення по ЦВК. І по цьому спеціальному рішенню, він передав це спеціальне рішення у Верховну Раду, у Президентську адміністрацію як до суб'єктів утворення ЦВК, і передав до Генеральної прокуратури як до суб'єкта щодо порушення кримінальної справи проти ЦВК. І тому ЦВК винна, і це Верховний Суд визнав, в організації виборів. І тому це ЦВК не може організовувати більш ніяких виборів.

СИМОНЕНКО П.М. Володимире Михайловичу, я маю на увазі, що ми закон України приймаємо не на підставі тільки конкретного факту фальсифікації. Ми приймаємо на майбутнє закон.

ЛИТВИН В.М. Ні. Закон цей приймається тільки на цей випадок.

СИМОНЕНКО П.М. Тільки на 26-е?

ЛИТВИН В.М. Тут він закінчується і припиняє дію в день наступний після вступу на пост новообраного Президента України. Це на цей момент тільки, і ЦВК формується на цей момент.

СИМОНЕНКО П.М. Я вибачаюсь, де це сказано, що на 26-е тоді?

ЛИТВИН В.М. У Прикінцевих положеннях записано. Тут є інше питання. Пункт 2. Анатолію Сергійовичу! Треба йти по пунктах. Пункт інший сформований нечітко, його треба сформулювати чітко.

МАТВІЄНКО А.С. Який?

ЛИТВИН В.М. Пункт 2. Призначення на посаду членів ЦВК з урахуванням пропозицій депутатських фракцій та груп, сформоване за принципом забезпечення паритетного представництва. Як його зрозуміти?

МАТВІЄНКО А.С. 5 на 5.

ЛИТВИН В.М. Членів ЦВК 15.

МАТВІЄНКО А.С. 15. Значить, тоді навпіл, Володимире Михайловичу, а інакше не буде дієздатне ЦВК. Ви це розумієте.

ЛИТВИН В.М. Треба записати чітко, як ми говорили, нічого ховатися, відверто сказати, що 5 кандидатів вносить один кандидат. Ні, вносить пропозиції Президенту, Президент подає їх, 5 - інший. І давайте тоді 5 залишимо, скажімо, за Верховною Радою. Да і все.

МАТВІЄНКО А.С. Давайте. Володимире Михайловичу, я погоджуюсь.

СИМОНЕНКО П.М. Я мав на увазі, що ми ж то переоберемо зараз ЦВК.

ЛИТВИН В.М. Да.

СИМОНЕНКО П.М. Так що ж ми зараз новообраному знову ж недовіру висловлюємо?

ЛИТВИН В.М. Яку недовіру новообраному?

СИМОНЕНКО П.М. Ну ЦВК-то ми ж переоберемо зараз.

ЛИТВИН В.М. Да.

МАТВИЄНКО А.С. Так оце за цим законом ми і пере-
оберемо, Петре Миколайовичу.

ЛИТВИН В.М. Петро Миколайович, це ЦВК...

СИМОНЕНКО П.М. А цих на паритетних началах
куди викинемо тоді?

ЛИТВИН В.М. Петре Миколайовичу, питання йде
про те, що сьогодні треба прийняти закон, який би діяв до
26 січня. І цим законом передбачається обрати Централь-
ну виборчу комісію тільки для виконання цього закону.
Тимчасову. Тимчасових людей. Вони закінчать, і вони
йдуть у відставку. Після того треба сформувати Центральну
виборчу комісію по-новому, яка б відбивала повністю весь
спектр політичний в Україні і діяла вже принаймні так, як
це передбачено законом про ЦВК, а там термін визначено
- 7 років.

МОРОЗ О.О. Володимире Михайловичу, враховуючи
обставину... Я прошу уваги! Враховуючи цю обставину,
мені здається, треба записати тут "пропозицією фракцій та
груп, сформовано за принципом паритетного представни-
цтва". Крапка.

Не кандидати. Ми на 7 років обираємо.

МАТВИЄНКО А.С. Ні.

ЛИТВИН В.М. Не на 7. Цей закон припиняє свою дію
на наступний день.

МОРОЗ О.О. А цих людей, яких ми посилаємо на цю
роботу на 3 тижні, то як ми до них ставимося? Верховна
Рада на 3 тижні посилає людей на роботу? Ну це ненор-
мально. Треба так, як потрібно. Вони все одно будуть
представляти одних і других на пропорційних умовах.

ЛИТВИН В.М. Так давайте тоді прийнемо повністю і
запишемо, що, за винятком цього пункту, закон втрачає
силу. Давайте таким чином зробимо.

(Йде загальна дискусія).

МОРОЗ О.О. Не можна цього робити! Законом цього
робити не можна, це помилка велика.

МАТВИЄНКО А.С. Володимире Михайловичу, мож-
на? Давайте ми запишемо п'ять, п'ять і п'ять Верховна Ра-
да, Голова Верховної Ради.

МАРТИНЮК А.І. Якщо піти, правда, це порушення
Конституції буде, мабуть. Олександр Олександровичу.

РУДЬКОВСЬКИЙ М.М. П'ять на п'ять - це кінець.

ЛИТВИН В.М. Та ні, ми вже прийняли постанову.
Треба буде відмінити і сказати, що ми не праві.

МАРТИНЮК А.І. А давайте поступимо таким чином.
Ми формуємо ЦВК, тимчасове ЦВК для організації цього
повторного голосування виключно з народних депутатів
України. Вони нічого не втрачають. Ми їм даємо право
провести ці вибори. Вони провели ці вибори і залишилися

24 ЛИСТОПАДА 2004 РОКУ

ТЕЛЕЖУРНАЛІСТИ, ЯКІ ЗВІЛЬ-
НИЛИСЬ З ТЕЛЕКАНАЛІВ "1+1"
ТА "ІНТЕРА", ЗАКЛИКАЮТЬ
ВСІХ СВОЇХ КОЛЕГ РОБИТИ
ЧЕСНІ НОВИНИ АБО "МОВЧА-
ТИ"

Про це повідомили сьогодні жур-
налісти Кирило ЯКУБОВСЬКИЙ,
Саген ГЛІБОВИЦЬКИЙ, Віктор
ЗАБЛОЦЬКИЙ і Юлія БОРИСКО.

Зокрема, К.ЯКУБОВСКИЙ
("Інтер") наголосив, що головна
мета цього заходу - закликати
наїсших колег, які працюють на
телеканалах, або говорити прав-
ду, або "обрати з нас приклад та
піти".

Діяльність Верховної Ради України

народними депутатами. Давайте п'ять від одного кандидата, п'ять - від іншого кандидата, п'ять ще назначимо, але вони захищені тоді, вони нічого не втрачають.

МАТВІЄНКО А.С. Є проблема кримінальної відповідальності. Всі депутати мають недоторканість. І що хоче, те й робить.

МОРОЗ О.О. Це порушення Конституції, не можна.

ЛИТВИН В.М. Ні, у нас суміщають деякі посади до цього часу і ніяких проблем немає.

Тут, шановні колеги, те, що Адам Іванович запропонував, має свою логіку. Давайте ми уявимо, шановні колеги, де ми зараз знайдемо самогубців, які б прийшли на три тижні. Та Петро Миколайович нас лімітує на сьогоднішній день, що 26 числа повинні відбутися вибори.

СИМОНЕНКО П.М. Так це те ж саме.

ЛИТВИН В.М. Давайте.

ТУРЧИНОВ О.В. Володимире Михайловичу, справа в тому, що ми, наприклад, з п'яти будемо чотири пропонувати, наприклад, ті, які працюють там. Вони не приймали участь в голосуванні і так далі.

Петре Миколайовичу, ну, ви із своїми працюйте, щоб вони не брали хабарі і тоді буде все нормально. І тут буде і спадковість, і так далі. Тобто тут процес 5, 5, 5, це найбільш швидко і ефективно може спрацювати.

ЛИТВИН В.М. Олександрє Олександровичу.

МОРОЗ О.О. Я ще раз звертаюся, я прошу вас. У чинному законі про Центральну виборчу комісію сформульований принцип створення комісії. Він повинен бути збережений. Комісія обирається на 7 років. Ця комісія зараз обирається, переобирається, тому що вона допустила порушення, але я думаю, що процентів 90 залишиться тих самих людей на цій же підставі, що виписано тут. І вони нехай працюють сім років. Ця комісія буде проводити вибори парламенту і так далі. Якщо ми тільки тимчасовий цей елемент вносимо сюди, по-перше, ніхто не піде, ніхто не піде на це. Або якщо піде, то він захоче за три тижні заробити і не сісти. Ось у чому особливість.

РУДЬКОВСЬКИЙ М.М. Володимире Михайловичу, дозвольте аргумент. Паритет 5 на 5 - це кінець. Ну, от 5 проголосують за Ющенка визнати, а 5 проголосують проти, щоб не визнати.

ЛИТВИН В.М. А ще 5?

РУДЬКОВСЬКИЙ М.М. Ні, а там нема, там паритет, там написано: паритет.

ЛИТВИН В.М. Шановні народні депутати, але давайте, така цікава ситуація, от ви говорите про паритет, на якому принципі сформувати. От зараз я подивився, якщо з розрахунку по кількості депутатів, які є, ми ж обираємо на 7 років. Ви хочете законсервувати ту політичну систему, яка склалася, і у нас вийде, я вам зараз даю, фракція "Наша Україна", "Регіони України" і фракція Компартії дають 8 людей. Ще фракція "Трудова Україна" при тому складі, що вона була, і соціал-демократи дають 9. А всім іншим що робити? Це все рівно, що Україна - це Схід, Схід і Схід. А що ж іншим робити? І на 7 років ви закладаєте під себе політичну собі структуру. Так давайте тоді...

(Йде загальна дискусія).

ЛИТВИН В.М. Варіант другий давайте тоді проведемо. Президент України вносить нам, а ми тоді голосуємо і все.

МОРОЗ О.О. Я ще раз повертаюся до пропозиції. У законі про ЦВК. Анаtolію Сергійовичу, Валерію Павловичу, послухайте. У законі про ЦВК передба-

чено право, і в Конституції право Президента вносити кандидатури. Тому не можна ігнорувати це право. Фракції дають пропозиції. Президент терміново вносить ці кандидатури на розгляд Верховної Ради. А пропорційний принцип забезпечується в територіальних і місцевих комісіях, бо там є два суб'єкти. І це тимчасові комісії. От там забезпечується паритетність. А тут орган державний, орган державної влади, який проводить вибори на сім років. Так повинно бути.

МАТВИЄНКО А.С. Друзі, я хочу, щоб ви послушали те, що каже Олександр Олександрович, абсолютно правильно каже, бо діє норма формування ЦВК. Оце, що ми тут прописуємо, це тільки те, що ми закладаємо як принцип пропозицій, з чим Президент має погодитися.

ЛИТВИН В.М. Закон не може вносити пропозиції.

МАТВИЄНКО А.С. Володимире Михайловичу, Президент має погодитися з цим, і тоді це розв'язує кризу. А якщо Президент не погоджується і не підтримує нас, то тоді він буде ускладнювати кризу. Давайте норму для того, щоб зняти, дійсно, проблеми, пропишемо - три п'ятірки - п'ять один, п'ять інший і п'ять за пропозицією Голови Верховної Ради.

МОРОЗ О.О. Не так.

МАТВИЄНКО А.С. І дамо Президенту, хай він внесе ці кандидатури. І ми їх маємо проголосувати після відставки ЦВК. Інакшого механізму... і хай працюють сім років. Якщо буде потреба комусь висловити недовіру, або хтось засунеться не туди, куди потрібно, то тоді буде відповідним чином відкликаний тим же самим механізмом, який діє сьогодні як механізм формування ЦВК.

ЛИТВИН В.М. Давайте таким чином. Я прошу вас, шановні колеги, ми зараз вийдемо із цієї ситуації таким чином. Я прошу вас дати пропозиції щодо складу Центральної виборчої комісії. Я візьму ці всі ваші пропозиції, зустрінуся з Президентом. І щоб тоді він на кому зупиниться, але до цих пропозицій повинна бути хоча б довідка, щоб видно було, де ця людина народилася, що вона робила і в якому стані вона перебуває зараз. Я просив би це завтра до 12-ої години дати. У нас є 13 депутатських груп і фракцій, позафракційні, це 14 майже людей. Давайте тоді пропозиції, але приблизно я можу сказати таким чином, якщо виходити з фракційного принципу, то це "Наша Україна" - 3, фракція "Регіони України" - 2, Комуністичної партії - 2, решта - по одному. От з урахування цього подайте пропозиції, які Президент вибере, пришле, так і будемо голосувати. Буде цейтнот часу, ми проголосуємо те, що нам дасть Президент.

МАТВИЄНКО А.С. Ну, давайте, давайте, я думаю, що

24 Листопада 2004 року

ЯНУКОВИЧ ЗАЯВЛЯЄ, ЩО ГО-
ТОВИЙ ВИЗНАТИ БУДЬ-ЯКЕ
ЗАКОННЕ РІШЕННЯ ЗА
ПІДСУМКАМИ ВИБОРІВ

"Я законотворча людина, ви знаєте. Буде законне рішення прийняте, я буду, не порушуючи жодної букви закону, буду його, як кажуть, виконувати. Якщо мені скажуть, що згідно із законом я повинен визнати, я визнаю все, що треба буде визнати", - наголошує прем'єр, відкриваючи засідання уряду в середу в Києві.

Говорячи про заклики його захищати, В.Янукович, зазначив: "Я захищений, я сьогодні Прем'єр-міністр України, діючий, і ми діючий уряд. Я захищений, і ми захищені законом".

Він доручив міністру оборони Олександрі Кузьмуку, щоб Збройні сили ні в якому разі не втягували в політичний процес.

Діяльність Верховної Ради України

це буде ще дискусія, узгодження, щоб ішов закон, то давайте поставимо ще другий пункт, закінчується на слові "Центральній виборчій комісії" на другій сторінці, "з урахуванням пропозицій депутатських фракцій та груп у Верховній Раді України", крапка.

ЛИТВИН В.М. Я пропоную "Центральній виборчій комісії" поставити крапку, Президент візьме і заветує нам цей закон і приїде його назад і скаже, що ми порушили...

МАТВИЄНКО А.С. Ні, "з урахуванням пропозицій депутатських фракцій і груп".

ЛИТВИН В.М. Він скаже: "Ви порушили Конституцію, я не повинен враховувати ваші пропозиції. В Конституції це не передбачено".

МАТВИЄНКО А.С. Володимире Михайловичу, ми вже це з ним говорили.

МОРОЗ О.О. Є компроміс, Анатолію, пишемо так: "Президент України вносить до Верховної Ради України подання про дострокове припинення повноважень членів ЦВК, а також одночасно вносить подання про призначення на посади членів ЦВК на підставі чинного Закону "Про Центральну виборчу комісію", і все.

ТУРЧИНОВ О.В. І що ми будемо мати тоді? Нову модель ЦВК Кучми.

ЛИТВИН В.М. Та ну, кінчайте, шановні колеги. Президент сказав мені офіційно, щоб дали пропозиції керівники депутатських груп і фракцій, на підставі цих пропозицій він приїде нам, і ми проведемо рейтингове голосування. Я думаю, що треба, щоб просто ці пропозиції були з запасом, але якщо у нас так буде, що більшість домовляться, як попередні рази було, так ніякої ми проблеми не вирішимо.

ТУРЧИНОВ О.В. Є пропозиція, Володимире Михайловичу, давайте так. Володимире Михайловичу, шановні колеги, давайте так. Представники Януковича - це ж не просто Януковича, це бувшої більшості, тобто 5 чоловік вони від своїх винесуть. Ми також представляємо, це ж не просто Ющенко "Наша Україна", це 5 чоловік буде від групи, яку ми представляємо, і 5 чоловік нейтральних людей вносить Володимир Михайлович, узгодивши з нейтральними фракціями, які не підтримують ні нас, ні їх, або з депутатами, або ми довіряємо йому це зробити, він - об'єктивна людина. І тоді ми маємо нормальний склад Центральної виборчої комісії. Я за що турбуюсь, шановні колеги, що коли ми таким чином підемо, ми тільки тиждень будемо узгоджувати ЦВК, а через три тижні уже вибори повинні відбутися. Це дуже небезпечно.

І, Володимире Михайловичу, давайте сьогодні приймаємо рішення, і завтра уже у нас тоді будуть члени ЦВК.

ІЗ ЗАЛУ. Підтримуємо.

ЛИТВИН В.М. Шановні колеги, поскільки ми закон приймаємо зараз, і у нас цейтнот часу, приймаємо на цей випадок, я думаю, що не треба відкидати з порога пропозицію Адама Івановича. Ми спокійно можемо знаючих людей, народних депутатів, визначити, вони проведуть...

МАТВИЄНКО А.С. Це не конституційно.

ЛИТВИН В.М. Ну чому не конституційно? Де сказано, що народний депутат не може бути? Де сказано?

МАТВИЄНКО А.С. Має скласти свої повноваження.

ЛИТВИН В.М. Так ради Бога! Він напише заяву про складення депутатських повноважень, а ці заяви направляю для розгляду до Регламентного комітету.

Регламентний комітет 26 січня їх розгляне і прийме відповідні рішення. Нема питань.

МАТВИЄНКО А.С. Володимире Михайловичу!

ЛИТВИН В.М. Ну, депутатів на три неділі.

МАТВИЄНКО А.С. Володимире Михайловичу, ну, послухайте, Володимире Михайловичу! Давайте не порушувати закон і Конституцію. Давайте ми домовимося, що після того, як сказав ... Володимире Михайловичу!

ЛИТВИН В.М. Я слухаю.

МАТВИЄНКО А.С. Після слів "з урахуванням", це ж не означає, що ми зобов'язуємо Президента, з урахуванням пропозицій депутатських фракцій і груп у Верховній Раді... Володимире Михайловичу!

ЛИТВИН В.М. Прошу уваги!

МАТВИЄНКО А.С. Олександре Олександровичу! Слово "з урахуванням" не означає, що це Президенту нав'язуємо. Ставимо крапку. А з вами, Володимире Михайловичу, протокольно сьогодні домовляємося і зобов'язуємо, якщо ми хочемо домовитися: - п'ять - одна сторона, п'ять - інша і п'ять - ви. І оце і є урахування пропозицій. І ми приймаємо їх на сім років, і вони працюють.

МОРОЗ О.О. Ми ламаємось.

МАТВИЄНКО А.С. А?

МОРОЗ О.О. Ми ламаємось у відкриті двері.

МАТВИЄНКО А.С. Та нічого ми не ламаємося.

МОРОЗ О.О. Я ж і кажу: дайте пропозиції Адаму Івановичу, ми почали здавати їх. У нас 15 членів ЦВК, так же?

МАТВИЄНКО А.С. Да.

МОРОЗ О.О. 15. А тоді тут сядемо і подивимось: от є 15 кандидатур, дивимось, хто кого представляє, і оця ваша пропозиція буде реалізована.

МАТВИЄНКО А.С. Це- різні речі.

МОРОЗ О.О. Так вирішать. Але спочатку дати треба кандидатури. Так я кажу, тут не треба це виписувати в законі.

МАТВИЄНКО А.С. Ми домовляємося, що тут ставимо крапку.

МОРОЗ О.О. Дивіться...

МАТВИЄНКО А.С. І далі кажемо, як він подає.

МОРОЗ О.О. Так він знає, як подати. Треба писати: "Президент України вносить до Верховної Ради подання про дострокове припинення повноважень членів ЦВК, а також одночасно вносить подання про призначення на посаду членів ЦВК".

Так, з урахуванням пропозицій фракцій і груп, інакше ж не може бути.

ЛИТВИН В.М. Шановні колеги! Давайте зараз розрубемо цей гордіїв вузол, давайте таким чином домовимося. Ми пишемо тут "подання про призначення на посаду

24 ЛИСТОПАДА 2004 РОКУ

ГАВРИШ СПРОСТОВУЄ
МОЖЛИВІСТЬ ПРОВЕДЕННЯ
СЬОГОДНІ ПОЗАЧЕРГОВОГО
ЗАСІДАННЯ ВР, НА ЯКОМУ
ЯНУКОВИЧ СКЛАДЕ ПРИСЯГУ
ПРЕЗИДЕНТА

Представник Віктора ЯНУКОВИЧА у ЦВК Степан ГАВРИШ спростовує можливість проведення сьогодні позачергового засідання Верховної Ради України, на якому В.ЯНУКОВИЧ складе присягу Президента після оголошення офіційних результатів в ЦВК.

Так він прокоментував чутки, що сьогодні під його головуванням напевно відбудеться відповідне засідання парламенту. С.ГАВРИШ підкреслює, що після "вчорашнього дійства" в парламенті основи парламентаризму були зруйновані і тепер проводити засідання можна буде з таким же лептимим результатом, як і вчора.

Водночас він повідомив, що "сьогодні має відбутись засідання Ради регіонів". На уточнювальне запитання, чи буде там В.ЯНУКОВИЧ, він зауважив, що не володіє такою інформацією.

Діяльність Верховної Ради України

членів Центральної виборчої комісії". Крапка. Після того ми зараз домовляємося, що 5 кандидатів, 5 пропозицій про 5 кандидатів одна повинна підготувати сторона і інша, то давайте 5 кандидатур, я ж їх сам не видумаю і не принесу, ви підкажете, наприклад, там же є люди, які в ЦВК працюють, потрібно залишити, із задоволенням їх залишимо, хай працюють. Я їх беру, зустрічаюся з Президентом, він дивиться, довідки повинні бути, завтра ми їх повертаємо назад уже в формі подання Президента, і, скажімо, в неділю чи в понеділок ми їх голосуємо.

МАТВИЄНКО А.С. У нас нема часу.

ЛИТВИН В.М. Так треба завтра тоді, давайте я вас прошу, до 12-ої години на Погоджувальну раду, щоб ви прийшли з цими кандидатурами, Анатолію Сергійовичу, дайте хоч в неділю проголосуємо на вечір. Є заперечення проти такого підходу?

СИМОНЕНКО П.М. Так. Є. Принципове.

ЛИТВИН В.М. Є? Так, є, принципове.

СИМОНЕНКО П.М. Не можна цього робити.

ЛИТВИН В.М. Будемо голосувати.

(Йде загальна дискусія).

ПУСТОВОЙТЕНКО В.П. Олександр Валентинович сказав, що він подає 4 чоловіки тих, які працюють.

Варіант буде з іншої сторони.

ЛИТВИН В.М. У нас буде ЦВК на 80-90 відсотків, правильно Олександр Олександрович сказав, те, що було. Про недовіру і потім знову їх проголосуємо.

ПУСТОВОЙТЕНКО В.П. Ті 5 чоловік подали, які працювали. Так що залишилась та ж комісія.

ЛИТВИН В.М. Шановні колеги.

ПУСТОВОЙТЕНКО В.П. Навіщо ми тоді ставимо питання?

МАТВИЄНКО А.С. Володимире Михайловичу, є таке враження, що не треба ніяких змін. У Петра Миколайовича принаймні такий настрій.

СИМОНЕНКО П.М. У мене є бажання.

МАТВИЄНКО А.С. Немає бажання у чоловіка працювати.

СИМОНЕНКО П.М. У мене є, але я ще раз кажу, я хабарі не носив у Центральну виборчу комісію.

ЛИТВИН В.М. Я бачу таким чином, шановні колеги, що ми попадаємо, ми будемо нагадувати оцю вдову. Анатолію Сергійовичу! Ми будемо нагадувати, шановні колеги, у цьому плані щодо ЦВК, будемо нагадувати вдову, яка сама себе висікла. Бо я розумію по настроях, що 80 або 90 відсотків членів ЦВК, які працюють, ми їх знову подамо. І ми всі говоримо, що вони порушили закон, вони були винні, ми їх подамо. Як це буде виглядати в суспільній думці?

СИМОНЕНКО П.М. Володимире Михайловичу, а як я можу, що я проти Донченка, проти Райковського скажу? Ви щось маєте проти нього?

ЛИТВИН В.М. Я нічого не маю.

СИМОНЕНКО П.М. Так в чому тоді питання, в чому тоді звинувачення, як суспільство думає? Це нав'язана точка зору суспільству. Я вкотре заявляю, фальсифікація відбувалася на рівні дільничних комісій і окружних територіальних. А не тут, у ЦВК.

ЛИТВИН В.М. Справа в тім, що ми проголосували в 307 голосів і таку дали.

СИМОНЕНКО П.М. Ми проголосували, бо вулиця прийшла.

ЛИТВИН В.М. При чому тут вулиця?

МАТВИЄНКО А.С. Володимир Михайлович, ставимо крапку і рухаємося далі. Я вважаю, що питання узгоджене. Ви виконуєте принцип - п'ять, п'ять і п'ять.

ЛИТВИН В.М. Якщо є заперечення, не буде голосування.

МАТВИЄНКО А.С. В одного є заперечення, але ми без нього набираємо 300 голосів. У нього завжди будуть заперечення.

МОРОЗ О.О. Так не годиться.

ЛИТВИН В.М. Анатолію Сергійовичу, так не годиться. Ми ж кажемо, що пакетом ми голосуємо. Анатолію Сергійовичу, ми ж кажемо, що пакетом голосуємо за два законопроекти.

МОРОЗ О.О. Я ще раз прошу, Володимире Михайловичу.

СИМОНЕНКО П.М. Владимир Михайлович, я еще раз объясню простую причину. С одной стороны пять полковых командиров будет и с другой. Вот что будет в Центральной избирательной комиссии.

ЛИТВИН В.М. Давайте тогда таким чином. Я тоді прошу вас. Шановні народні депутати, дайте завтра на 12-у годину свої пропозиції відносно членів Центральної виборчої комісії. Я візьму цей список, зустрінусь з Президентом, де він поставить "птицю", ото і внесе. І ми, будучи в цей момент, за це проголосуємо, іншого виходу я не бачу.

А те, що пропонував Адам Іванович, ми до нього повернулись.

МАТВИЄНКО А.С. 5, 5 і 5.

МОРОЗ О.О. Да не говоріть - 5 і 5.

Я поясню причину, чому так не треба голосувати.

МАТВИЄНКО А.С. Донченка від Януковича запропонують.

МОРОЗ О.О. Я ще раз прошу, він має право. Анатолію Сергійовичу!

(Йде загальна дискусія).

МОРОЗ О.О. Я прошу вас, ну, перестаньте сваритися. Він має право на двох кандидатів до ЦВК, бо в нього...

(Йде загальна дискусія).

Подождіть же трохи, ну, я ж взяв слово, попросив у Голови. Ні, не можна перекидати. Він має право на двох кандидатів, він подасть своїх тих самих, що були. Я подам так само, якщо підтримують того ж Чупахіна, який був сьогодні, теж ніяких претензій до нього нема. А що можна сказати? Ми даємо списки Адаму Івановичу. Коли буде сформовано 15 чоловік, ви подивитеся, що там буде якраз 5 наших і 5 інших, і 5 від Голови. Бо якщо цей принцип застосувати, то я вам скажу, що від Януковича не буде нікого, а тоді ми не сформуємо комісію. Не буде нікого, бо він може зняти свою кандидатуру. То тоді виходить, що ми не можемо вирішити питання. Треба писати, що Президент подає на зняття і на призначення. І все.

24 ЛИСТОПАДА 2004 РОКУ

ШТАБ ЯНУКОВИЧА РОЗКРИВ ПАКЕТ ІНІЦІАТИВ ДЛЯ ВЕДЕННЯ ПЕРЕГОВОРІВ З ЮЩЕНКОМ

Про це заявив керівник штабу В.ЯНУКОВИЧА Сергій ТИГІПКО в "Демократичному центрі", який транслюється на телеканалах "Інтер", "1+1" та УТ-1.

За його словами, є 5 основних ініціатив, і ключовою серед них є проведення політичної реформи в Україні, яка б обмежувала владу Президента України і збільшувала повноваження Верховної Ради.

С.ТИГІПКО зазначив, що також необхідно прийняти закон про опозицію, який би захищав людей, які висловлюються проти політики чинної влади.

Він наголосив на необхідності прийняття закону про ЗМІ, котрий передбачав би надання рівних можливостей для виступу представникам різних політичних сил. За його словами, в разі порушення цієї норми мають бути жорсткі санкції, зокрема, позбавлення каналу ліцензії.

Діяльність Верховної Ради України

МАРТИНЮК А.І. Ми тут домовляємося, як ми формуємо. Чого це в закон писати? В закон не треба писати, бо є норма Конституції, яка пише, що Президент подає, і ми затверджуємо. А кого ми подаємо, то ми узгоджуємо тут. При чому тут закон? Закон буде порушувати Конституцію.

ЛИТВИН В.М. Давайте таким чином. Я тоді прошу. Якщо брати квотний принцип, то я прошу завтра дати такі кандидатури, якщо ми виходимо з тих реалій, які склалися: "Наша Україна" - 3 кандидатури, "Регіони" - 2, фракція комуністів - 2, соціал-демократи - 1, "Трудова Україна" і всі інші, Аграрна партія, соціалісти, Блок Тимошенко, "Єдина Україна", НДП, "Союз", "Центр", "Демініціативи" і один від позафракційних - по 1 кандидату. Це виходить майже 20 кандидатів.

Я ще раз хочу, порахуйте, 3 і 2 - 5, 7, 8, 9. 9 закінчується трудовиками. Далі йдуть 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18. Позафракційні, там 35 людей, одного ж повинні дати?

Значить, домовилися, це 18 людей. З них 3 будуть відсіяні. Це вже на вибір Президента України.

Тому давайте таким чином. Кандидатури і на них біографічні довідки. Завтра на 12-у годину. Після того я їх зберу, зустрічаюсь з Президентом. Іншого виходу немає, іншого принципу я не можу знайти.

МАТВИЄНКО А.С. Володимире Михайловичу, є інший принцип. І ви маєте розуміти, що це питання принципове. Чому завалилися вибори? Бо така ЦВК, яка була президентською.

ЛИТВИН В.М. Добре, давайте інші пропозиції.

МАТВИЄНКО А.С. Тому я пропоную із тих, кого дадуть вам, цих 18 чоловік, називає Ющенко п'ять чоловік. І це є гарантія. І називає Янукович із тих, кого дадуть, п'ять. А решту нехай Президент вибирає.

ЛИТВИН В.М. Я ще раз хочу сказати, ми повертаємось назад... Анатолію Сергійовичу, одну хвилиночку, ми повертаємось назад, що нам треба ці вибори і ця ЦВК тільки до 26 грудня. То якщо до 26 грудня ми формуємо і ми знайдемо людей, то давайте домовимось таким чином, що ми ЦВК сформуємо на три тижні за таким принципом: 5 людей запропонує Янукович, 5 людей пропонує Ющенко і 5 кандидатів давайте я внесу. Але тоді запишемо, що на три тижні і все. А інше - тоді ми сформуємо ЦВК постійну.

(Йде загальна дискусія).

ЛИТВИН В.М. Так, якщо зараз не згодні з цим, що я пропоную, так що ви пропонуєте мені?

ШУФРИЧ Н.І. Хай 2 кандидати подивляться, виберуть собі по 5.

ЛИТВИН В.М. Так ви мені вибачте, якщо два кандидати подивляться, виберуть собі по 5, простимулюють цих людей. І це вже будуть їхні люди на 7 років?! Я з цим категорично не згодний також.

Я ще раз хочу сказати, а що робити соціалістам, що робити "Єдиній Україні", що робити НДП? Що робити соціал-демократам?

ТУРЧИНОВ О.В. Шановні колеги, Володимире Михайловичу, пропозиція. Шановні колеги, справа у тому, що всі, я вибачаюся, колеги, всі вміють рахувати. Тут у нас є цілі і не цілі позиції. Давайте так, щоб ми вийшли на 15 чоловік. Умовно кажучи, "Наша Україна" - 3,33. Ще додаються соціалісти, і уже мають 4 кандидата. Тобто ми вийдемо на 15 чоловік.

ЛИТВИН В.М. Так ви вийдете на 15 чоловік, а я ще хочу раз сказати, що Аг-

парна фракція ні на що не вийде.

ТУРЧИНОВ О.В. А ми з ними об'єднаємося.

ЛИТВИН В.М. Да, не треба, щоб з ними об'єднатися, не треба. А тоді будуть проводити парламентські вибори у 2006 році і будуть знову малювати цифри. Не треба, досить уже.

ТУРЧИНОВ О.В. А що це змінює, Володимире Михайловичу?

ЛИТВИН В.М. А що це змінює. Так я вам кажу, давайте зараз, визнаючи реальні, що у нас повторне голосування, давайте сформуємо Центральну виборчу комісію на 3 тижні. А хто із них відпрацює хорошо, чесно, об'єктивно, тоді буде можливість подавати їх на наступні вибори.

(Іде загальна дискусія).

ШУФРИЧ Н.І. Володимире Михайловичу, в пропозиції, яку вніс Турчинов і Пинзеник, є певна логіка. Дивіться, сьогодні кандидати відтеють, ну, я, наприклад, кажу, трьох кандидатів від "Нашої України", зрозуміло, Віктор Андрійович своїх підтримає. Одного підтримає від БЮТа, одного від "Центру", наприклад, ті, що ближче. "Регіони України", сподіваюся, підтримають двох своїх, хочу вірити, що нашого і виберуть двох інших. А решта можна, ну, вирішити якісь питання, у нас 3 зайві буде кандидатури. Ну, жеребкування врешті-решт.

ЛИТВИН В.М. Та ви мені вибачте, шановні колеги, ну, ви собі зараз сформуєте, домовитесь, і у вас буде своя комісія на 7 років. У вас буде своя комісія. 5 чоловік буде "міждусобойчик" на 7 років. Несторе, уже хватить, уже у вас все було. Дайте тепер другим потриматися і порадити, достатньо вже. З другого боку, "Наша Україна". Від кого б вони не йшли, вони скажуть: хлопці, ви йдете на вибори, ми вас залишимо, ви будете не наші. І вийде, що 3 політичні сили будуть тримати 7 років Україну от так. Так що не треба! 7 років будуть. 3 політичні сили будуть мати, бо 15 людей.

ТУРЧИНОВ О.В. Ви тимчасово пропонуєте створювати?

ЛИТВИН В.М. Або те, що Адам Іванович запропонував, або давайте створимо тимчасово на проведення виборів. І все.

МОРОЗ О.О. Володимире Михайловичу, є пропозиція нормальна.

ЛИТВИН В.М. Але не влаштує інше. Я з вами згоден. Давайте, подаємо 18, Президент з них відбере 15 і внесе. Чи не збурить це знову сесійну залу?

МОРОЗ О.О. Збурить.

ЛИТВИН В.М. Збурить?

МОРОЗ О.О. Є інший варіант. Він збігається з тим, що вони пропонують, але все-таки на пропорційній основі. По квоті фракцій, котрі підтримують сьогодні, скажемо, Ющенка, виستачас якраз 5 кандидатів. Так? Даєте 5

24 Листопада 2004 року

ЮЩЕНКО ЗАКЛИКАВ
КЕРІВНИКІВ ЗСУ І ПРАВООХО-
РОННИХ ОРГАНІВ НЕ ЗАСТО-
СОВУВАТИ ЗБРОЮ ПРОТИ
ВЛАСНОГО НАРОДУ ТА НЕ ДО-
ПУСТИТИ ПОЯВИ В УКРАЇНІ
ІНОЗЕМНИХ ЗБРОЙНИХ ФОР-
МУВАНЬ

"Я звертаюся до керівників сило-
вих структур - на вас лежить
відповідальність за збереження
порядку, за недопущення біди. Ви
повинні заборонити всім підпо-
рядкованим вам структурам зас-
тосування зброї проти народу", -
заявив В.ЮЩЕНКО.

"Знайте - злочинці хочуть кинути
вас на барикади. Там не буде
синів тих, хто ітігує вас у кровопро-
лиття. Вони втечуть. А нам з
вами залишатися, нам будувати
нову Україну. Їй потрібні ваші
чесність, досвід і про-
фесіоналізм", - додав він.

Голова ЦДК Сергій Кіналов
оголошує результати другого туру
виборів Президента України.

кандидатів. По іншій квоті вистачає 5 кандидатів, і 5 ще у вас залишається. Ви дивіться самі, щоб були представлені всі фракції, тобто пропорційний принцип буде.

ЛИТВИН В.М. Так не вистачає місць, Олександр Олександровичу. Я ж подивився. Якби у нас членів ЦВК було 18, у нас вистачило б місць. У нас місць не вистачає.

ТУРЧИНОВ О.В. Є пропозиція, яка буде підтримана всіма. Шановні колеги, вносимо ще зміни до закону про ЦВК і обираємо 19 чоловік. І все. І зняли проблему. 19 чоловік членів ЦВК. І приймаємо рішення, всі задоволені. Володимире Михайловичу, 19 чоловік нормально для ЦВК?

ЛИТВИН В.М. Та ні. Це ще зміни до чергових законів. Розумієте, там же будуть підстави...

ТУРЧИНОВ О.В. Одна зміна до складу ЦВК. І все.

МАТВІЄНКО А.С. Ви маєте шукати зараз рішення. Дозвольте.

СИМОНЕНКО П.М. Мужики, ви представляєте, скільки ми крутим законів? Один - ліквідувати інститут президентства. І точку поставити.

МАТВІЄНКО А.С. Я говорив, а ви приваєтеся без дозволу. Вибачте. Володимире Михайловичу, єдине, що ви маєте зараз зрозуміти, що ми не можемо приймати у відповідності з існуючим законом і Конституцією на 3 місяці формувати ЦВК. На 3 тижні чи на 3 місяці - не можемо.

Це записано в законі про ЦВК. Значить, ми маємо змінювати тоді закон, це ще одна норма, це ще одна дія, тому треба приймати на 7 років і треба знайти механізм виходу на 7 років. І тому, коли, Володимире Михайловичу, ми ставимо крапку для того, щоб прийняти закон - "Центральна комісія", і ставимо крапку, тоді ми маємо домовитись, який це принцип буде запропонований. І Президент має з цим принципом погодитися і має його внести, і ми маємо його затвердити.

ЛИТВИН В.М. Я хочу сказати з цього приводу ось що, Анатолію Сергійовичу, я згоден, але якщо ми сьогодні чіткодесь проведемо межу і умовно, скажімо, що це 5 кандидатів з однієї сторони і 5 кандидатів з іншої і інші врозсипу, то це означає що на 7 років у нас ЦВК буде тримати, тримати певні політичні сили її будуть. Анатолію Сергійовичу, буде це, ви ж розумієте, що вже, ми живі люди, ми знаємо, що таке ЦВК, як вона працювала, Анатолію Сергійовичу, вони візьмуть певні зобов'язання, певні стимули, і вони вже з цих рейок не стрибнуть і все.

ТУРЧИНОВ О.В. Дуже багато роботи, 19 членів якраз будуть виконувати ці функції. Це нормально. Там півречення.

МАТВІЄНКО А.С. Це ще зміни до закону.

ТУРЧИНОВ О.В. Ну в пакеті запустимо, Анатолію Сергійовичу, ну зате знімемо питання і завтра за день все вирішимо, і вони знімуть це запитання. І вони встигнуть все зробити. Ну що ми проблему робимо? 15 і 19 - дуже принципове рішення.

СИМОНЕНКО П.М. Давайте дадим свої пропозиції, пусть Президент выбирает.

ЛИТВИН В.М. Так я ж это предлагаю.

СИМОНЕНКО П.М. Зачем мы сейчас спорим, ищем варианты, чтобы прийти к единому мнению? Невозможно прийти к единому мнению.

ЛИТВИН В.М. Шановні колеги, я це пропоную, у нас виходить за цим квотним принципом 18 членів ЦВК. Як я даю, він і бере відкидає.

СИМОНЕНКО П.М. А ми проголосуємо.

ЛИТВИН В.М. Будь ласка.

ЗАПЛАТИНСЬКИЙ В.М. Шановні колеги, хотів би запропонувати наступний принцип, тому що в минулий раз була кандидатура, тому що займався ретельно підготовкою і хотів внести наступне пропозиція. У нас 450 депутатів. Членів ЦВК, Володимир Михайлович, 15. Значить, квотний принцип дуже простий: від 30 депутатів - 1 член.

ЛИТВИН В.М. Так ми так і рахували.

ЗАПЛАТИНСЬКИЙ В.М. Ні, тоді буде 15. І тоді не треба відсівати і пересівати.

ЛИТВИН В.М. Так ви извините, получается, что на 7 лет мы консервируем то положение, тот расклад сил, который сегодня остался в нашей стране. А завтра он изменится.

ЗАПЛАТИНСЬКИЙ В.М. А по-другому же не может быть.

ЛИТВИН В.М. Давайте таким чином, якщо нема у нас згоди, як я сказав, ще раз читаю: фракція "Наша Україна" - 3, "Регіони України" - 2, комуністи - 2, соціал-демократи - 1, трудовики - 1, аграрії - 1, соціалісти - 1, Блок Тимошенко - 1, "Єдина Україна" - 1, фракція НДП, промисловці і підприємці - 1, "Союз" - 1, "Центр" - 1, "Демініціативи" - 1, позафракційні - 1. До 12-ої години дайте, будь ласка, об'єктивні і відповідні подання. Я піду до Президента, кого він вибере, ви знаєте - цей час, ми вимушені будемо в пакеті, не по кожному окремо.

ТУРЧИНОВ О.В. Ні, Володимире Михайловичу, а коли домовитись з Президентом, що він вносить всіх 19 чи 18 чоловік. А рейтинговим голосуванням ми обираємо. І тоді ми вирішуємо всі проблеми.

ЛИТВИН В.М. Шановні колеги, не піде знову, тому що тримаючи контрольний пакет акцій, ви прокинете аграріїв чи прокинете "Союз".

ТУРЧИНОВ О.В. Ні-ні-ні.

ЛИТВИН В.М. Що ні-ні-ні?

ТУРЧИНОВ О.В. Аграріїв проведемо в першу чергу. Все одно більшість буде голосувати. Володимире Михайловичу, все одно більшість буде голосувати, аграрії в більшості. Нормально.

ЛИТВИН В.М. Не треба, не треба, не треба. Я знаю, як це робиться.

ТУРЧИНОВ О.В. Буде нормально, чесне слово. Володимире Михайловичу, давайте, це - єдиний варіант, тому що інший варіант, він буде гірший, ніж сьогодні, розумієте?

ЛИТВИН В.М. Анатолію Сергійовичу, пішли далі. Давайте далі. Уже домовилися.

МАТВИЄНКО А.С. Олександрє Олександровичу, ва-

24 Листопада 2004 року

СТВОРЕНО "ДЕМОКРАТИЧНИЙ ЦЕНТР"

На базі Центрального виборчого штабу кандидата на пост Президента України Віктора Ющенка сьогодні створено об'єднання "Демократичний центр", головною метою якого, як повідомили в штабі, "є захист демократичних свобод і цінностей, що опинилися під загрозою внаслідок неправомірних дій з боку опозиції на чолі з Віктором Ющенком".

ЛІДЕР СПУ ОЛЕКСАНДР МОРОЗ СХВАЛЮЄ ДІЇ ГОЛОВИ ВЕРХОВНОЇ РАДИ ВОЛОДИМИРА ЛИТВИНА ПРИ ПРОВЕДЕННІ ПОЗАЧЕРГОВОЇ СЕСІЇ ПАРЛАМЕНТУ

"Щодо позиції Литвина - він діяв у межах тих домовленостей, які були на Погоджувальній раді висловлені, керуючись нормами Регламенту і Конституції, і не вийшов за ці межі, тому докоряти йому в тому, що він, наприклад, закрив засідання, перед тим, як Ющенко вийшов на трибуну, навіряд чи можна. Він діяв у межах своїх функціональних обов'язків", - зазначив О.Мороз.

"Щодо позиції комуністів - краще б, щоб це зробили вони. Я взагалі-то вважав, коли було в сесійній залі 190 чоловік, що б цілу фракцію комуністів (59 депутатів - Ю) - 250 чоловік, ми могли б точно створити комісію, могли ухвалити політичне рішення, дати політичну оцінку ситуації, і це була б позиція парламенту. Парламент не може стояти осторонь від оцінювання цих подій і впливу на них, оскільки він фактично єдиний демократичний орган влади, діючий сьогодні", - наголосив лідер СПУ.

Діяльність Верховної Ради України

ша пропозиція?

МОРОЗ О.О. У мене пропозиція така, що те, що пропонує...

МАТВІЄНКО А.С. Ми після слів "комісії" ставимо крапку. А далі узгоджуємо кандидатів.

МОРОЗ О.О. Да-да-да. А далі узгоджуємо кандидатів. Тільки не так, як Володимир Михайлович, тому що Президент викине трьох якраз з "Нашої України".

ЛИТВИН В.М. Та ні. Невже ви думаете, що хтось піде на конфлікт? Може, одного викине, але не трьох.

МОРОЗ О.О. Наприклад, ми пропонували кандидатуру, працює чоловік, ніяких претензій, це все ж таки доля у людини, так же?

ЛИТВИН В.М. Так ви його подасте.

МОРОЗ О.О. Так подамо, а він його викине, бо запас буде.

ЛИТВИН В.М. Але справа в тім, що я ж, мабуть, тоді покажу ще, що будемо шукати якийсь компроміс, якщо ви думаете, що я буду шукати конфлікт у Верховній Раді.

(Йде загальна дискусія).

МОРОЗ О.О. Пішли далі.

Володимире Михайловичу, а далі все погоджено. А далі все в законі погоджено.

МАТВІЄНКО А.С. Ми статтю 1 міняємо, випишемо нову редакцію в зв'язку з рішенням Верховного Суду, і міняємо другу частину статті 2: після "Центральної виборчої комісії" ставимо крапку. Все решту, я думаю, немає ніяких претензій.

ЛИТВИН В.М. Давайте таким чином.

Шановні колеги! Оскільки ми погодили найпринциповіші питання і у нас немає інших моментів, я тоді просив би завтра не на 12-у годину, а на 11-у годину на засідання Погоджувальної ради дати об'єктивки із кандидатурами. Ми їх ще раз тут проговоримо швиденько. Але перше питання у нас принципове буде - політична реформа. І тут ще буде один пакет для домовленостей, в принципі це пакет Центральної виборчої комісії. Ще один стимул у нас з'явиться. І тоді ми це обговоримо і будемо голосувати.

Але тут допишіть, Анатолію Сергійовичу, в цьому законі один момент, в Прикінцевих положеннях, що вони вступають в силу одночасно після підписання Президентом України цього закону і Закону "Про внесення змін до Конституції України".

МАТВІЄНКО А.С. Володимире Михайловичу, якщо можна, я тоді попросив би по формі. Оскільки цей закон розданий, я підготую зміни до першої статті, до другої і до Прикінцевих положень, і роздамо.

ЛИТВИН В.М. Домовились. Нема питань.

МАТВІЄНКО А.С. Щоб не передруковувати і не псувати стільки паперу.

ЛИТВИН В.М. Це зрозуміло. Так.

МАТВІЄНКО А.С. Дякую.

ЛИТВИН В.М. Які є ще питання, шановні колеги?

Але я просив би, щоб ми не зруйнували ту домовленість, яка була сьогодні досягнута. Бо я розумію, що завтра ми знову вийдемо на висхідні позиції, і буде на нас тиснути вулиця. Щоб ми тут домовились і прийняли відповідне рішення, а не за допомогою стимулу зовнішнього.

МАТВІЄНКО А.С. Щодо Прикінцевих положень ще раз повторіть, будь ласка.

ЛИТВИН В.М. Прикінцеві положення, ми тут записуємо у цьому законі. Бо

ми той не можемо писати.

МАТВИЄНКО А.С. Ще раз скажіть.

ЛИТВИН В.М. Що вступає в дію одночасно із підписанням закону. Вступають вони в дію одночасно. Треба формулу знайти.

(Шум у залі).

ЛИТВИН В.М. Цей закон набуває чинності одночасно з Законом "Про внесення змін до Конституції України". З підписанням закону. Да.

(Іде загальна дискусія).

ЛИТВИН В.М. Правильно, треба тоді - два закони вступають в дію.

МАТВИЄНКО А.С. Ці два закони вступають в дію одночасно.

ЛИТВИН В.М. Так.

СИМОНЕНКО П.М. А чим вони відрізняються?

ЛИТВИН В.М. А вони не відрізняються. Там просто...

МАТВИЄНКО А.С. Петре Миколайовичу, вони не відрізняються. Просто цей закон дає нам право прийняти цей, оскільки норма переголосування в нині діючому законі не існує.

ЛИТВИН В.М. Не передбачена.

МАТВИЄНКО А.С. А для того, щоб її ввести, треба ввести це в норму...

МАРТИНЮК А.І. Почекайте, але суд прийняв рішення не про переголосування.

ЛИТВИН В.М. Повторне голосування.

МАТВИЄНКО А.С. Суд не міг зробити іншого, оскільки не було такої норми. А ми маємо право, як законодавці, це зробити. Він не міг зробити, бо немає норми такої в законі. Якби була, він би це зробив.

МОРОЗ О.О. А ви ж казали, там ще якісь норми ми завтра погодимо ще раз?

ЛИТВИН В.М. Так, ми завтра їх погодимо. Вони роздані, ми можемо просто розказати їм, і з голосу можемо, не потрібно нам все це діло робити. Документи ці роздані.

МОРОЗ О.О. Тираж і так розданий уже.

ЛИТВИН В.М. Тираж розданий. А ви просто з голосу так, як ми тут, тільки можна віддрукувати, які зміни пропонуються, і все.

МАРТИНЮК А.І. Віддрукувати зміни. Окремо зміни.

ЛИТВИН В.М. До номера такого-то.

(На цьому стенографування засідання припиняється).

24 Листопада 2004 року

ГОЛОВА ЛДПУ ПРОПОНУЄ
ЮЩЕНКУ І ЯНУКОВИЧУ ВІДМО-
ВИТИСЬ ВІД ПРЕЗИДЕНТСТВА І
ТИМЧАСОВО ПОКЛАСТИ
ФУНКЦІ ГЛАВИ ДЕРЖАВИ НА
ЛИТВИНА

ІДУШИН також запропонував
цим кандидатам погодитись зі
скасуванням інституту президен-
тства та якнайшвидше провести
політреформу.

При цьому він запропонував на
перехідний період покласти
функції Президента на спікера
Володимира ЛИТВИНА і проголо-
сити Україну парламентською
республікою. За його словами,
президентські функції В.ЛИТВИ-
НУ потрібно передавати не всі, а
суттєво обмежити їх.

БРАТИ КЛИЧКИ СПОДІВАЮТЬСЯ,
ЩО СИТУАЦІЯ В УКРАЇНІ
НЕ ПРИЗВЕДЕ ДО НАСИЛЬ-
СТВА

Відомі боксери брати Володимир
і Віталій Клички висловили надію,
що ситуація, яка склалася в
Україні, не призведе до насиль-
ства. Про це заявив сьогодні на
прес-конференції Володимир
Кличко, який прибув уночі до
Києва із США, щоб, як він сказав,
підтримати Віктора Ющенка.

ЗАСІДАННЯ ПОГОДЖУВАЛЬНОЇ РАДИ КЕРІВНИКІВ ФРАКЦІЙ І ГРУП ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

4 грудня 2004 року, 11:00

ЛИТВИН В.М. Доброго ранку, шановні колеги. Я просив би, щоб ви, як і домовлялися, дали кандидатури по ЦВК.

З МІСЦЯ. Ми віддали в Секретаріат.

ЛИТВИН В.М. Я хочу сказати, що об 11.30 буде засідати ЦВК. Вони мають прийняти таку постанову. Я констатуючу частину читати не буду, тільки постановляючу.

Перше. Призначити повторне голосування по виборах Президента України на неділю 26 грудня.

Друге. Включити до виборчого бюлетеня для повторного голосування по виборах Президента України 26 грудня 2004 року кандидатів на пост Президента України Юшенка Віктора Андрійовича і Януковича Віктора Федоровича, які в підсумку голосування в день виборів Президента України 31 жовтня 2004 року набрали найбільшу кількість голосів виборців.

Цю постанову опублікувати в газетах "Голос України" та "Урядовий кур'єр". Анатолію Сергійовичу, давайте ще раз по законопроектах пройдемо.

МАТВІЄНКО А.С. Дякую. Шановний Володимире Михайловичу. Шановні колеги, Володимире Михайловичу, в зв'язку з прийняттям рішення Верховного Суду і проведеної консультації вчора і сьогодні, є пропозиція рухатися за таким алгоритмом: оскільки Верховний Суд прийняв рішення про повторне голосування, тому законопроект, який 6372-2, непотрібний. В ньому немає потреби і тому ми його знімаємо з розгляду. Ми відразу маємо підстави прийняти законопроект 6372, оскільки це є рішення Верховного Суду, і виконати рішення Верховного Суду, але цей закон є про особливості застосування і носить певні зміни, які будуть діяти як спеціальний закон. Все решта буде регулювати Закон діючий "Про вибори Президента".

Тому нам трошки Верховний Суд покращив роботу над удосконаленням Закону "Про вибори Президента".

Тепер стосовно наших доручень і рішення Верховного Суду. В зв'язку з рішенням Верховного Суду ми не можемо називати його - закон про переголосування, повторне голосування, бо це вступає в протиріччя із рішенням Верховного Суду. Верховний Суд прийняв рішення про повторне голосування. І тому ми називаємо цей закон не "Про переголосування", а називаємо цей закон "Про повторне голосування 26 грудня 2004 року". І далі по всьому тексту цього закону слова "переголосування", "повторне голосування" замінюється на слова "повторне голосування", щоб ми не вступили у протиріччя із рішенням Верховного Суду. І називаємо дату проведення, оскільки сьогодні, до розгляду цього закону, ЦВК прийме дату проведення, то ми продублюємо в нашому законі і відповідно до цього вносимо інші зміни, які не потребують того, щоб роздрукувати цей закон в новій редакції.

І останнє, Володимире Михайловичу, я хочу прокоментувати ваше доручення, Володимире Михайловичу. Ви вчора просили в Прикінцевих положеннях записати, що ці закони вступають в силу разом із законом 4180. Наші консультації

в Юридичному управлінні і відповідно в нашому комітеті зводиться до того, що ми не можемо це писати в закон, ми маємо це записати окремою ухвалою Верховної Ради, а не до одного або іншого закону. Тому ми що пропозицію, в зв'язку з тим, що це є позиція і Теплока, і Юридичного управління, ми її не виписали.

Треба підготувати окремий проект, і тому ви даєте доручення Юридичному управлінню, який ми проголошуємо, щоб він відображав той пакет, про який ми вчора говорили.

ЛИТВИН В.М. Гаразд, давайте домовимося, головне, щоб у нас була довіра один до одного.

МАТВІЄНКО А.С. Дякую.

ЛИТВИН В.М. Я, крім того, шановні колеги, хотів попросити прослухати ще один момент, поки всі зосередяться, Президент України прислав подання про увільнення Сергія Тигіпка з посади голови Національного банку, коли ми приймемо всі ці рішення, я маю на увазі, які є в проекті нашого розкладу засідань. Я пропоную проголосувати постанову про звільнення Тигіпка з посади голови Національного банку, а потім будемо спільними консультаціями просити Президента якомога швидше внести кандидатуру на посаду голови Національного банку.

Шановні колеги! Так, може, щоб заспокоїлися, щоб уже знали, що людина пішла і вже є виконуючий обов'язки, що не потрібно орієнтуватися, то різні чутки будуть, якщо немає бажання, то давайте не будемо голосувати. Я не бачу тут принципової, Петре Миколайовичу, дискусії, предмету для дискусії я не бачу. Є рішення, чоловік подав заяву, давайте приймемо формальний акт, що ми з цього політику створюємо? По законопроектах про внесення змін до Закону "Про вибори Президента" які ще є у нас питання? Які є проблеми, які потребують узгодження?

МАРТИНЮК А.І. Там по формуванню щось комісії, так? Виправили вже? Ні, ні, залишили 5,5,5.

СИМОНЕНКО П.М. ЦВК маєтєся на увазі.

МАТВІЄНКО А.С. Ні, ми поставили крапку там, я буду коментувати, Петре Миколайовичу. Там не буде ніякого принципу, просто там буде стояти крапка, так як ми домовилися. Так, так, я це скажу.

ЛИТВИН В.М. Які ще питання? Прошу.

СИМОНЕНКО П.М. Який ми розглядаємо? У нас на руках 6372 і 6372-2.

МАТВІЄНКО А.С. Я ще раз повторюю - 6372, Петре Миколайовичу. 6372-2 знімається з розгляду взагалі, оскільки він не потребує розгляду після рішення Верховного Суду.

СИМОНЕНКО П.М. Який розглядається?

24 ЛИСТОПАДА 2004 РОКУ

МІЛІЦІЯ СТВЕРДЖУЄ, ЩО ЗАТРИМАНІ В КИЄВІ З ВИБУХІВКОЮ ГРОМАДЯНИ РОСІЇ ПЛАНУВАЛИ ІНСЦЕНУВАТИ ЗАМАХ НА ЮЩЕНКА

Затримані у зв'язку з виявленням вибухівки в автомобілі ВАЗ-21093 в неділю в Києві є громадянами Росії, які наважались інсценувати замах на кандидата в Президенти Віктора Ющенка, заляють у Департаменті із зв'язків з громадськістю МВС України.

ГОЛОВА ЦВК СЕРГІЙ КІВАЛОВ ОДЕРЖАВ ХАБАР У 21 МЛН. 600 ТИС. ДОЛАРИВ ДЛЯ ОГОЛОШЕННЯ ЯНУКОВИЧА ПРЕЗИДЕНТОМ УКРАЇНИ

Як повідомляє "Українська правда", саме стільки перераховано на рахунок фірми доньки С.КІВАЛОВА "Самара і кактус", повідомили сьогодні на митингу на майдані Незалежності Микола ТОМЕНКО.

"Журналісти повинні запитати сьогодні у С.КІВАЛОВА, навіщо стільки коштує ціна свободи України", - закликав М.ТОМЕНКО.

МАТВИЄНКО А.С. 6372 плюс поправки, які я вам роздав до цього законопроекту ЛИТВИН В.М. А, тут ще поправки, Петре Миколайовичу.
З МІСЦЯ. А 6372-3?

ЛИТВИН В.М. Ні, то знімається.

МАТВИЄНКО А.С. Не розглядається, я ж сказав, залишається тільки законопроект 6372. Всі інші знімаються.

ЛИТВИН В.М. Залишається законопроект, шановні колеги, 6372. І отут уточнення, яке є до законопроекту 6372, які будуть?

ГАВРИШ С.Б. Уточнення є, але законопроекту ми не знаємо.

ЛИТВИН В.М. Законопроект роздали вчора і позавчора. Є він у всіх.

ПУСТОВОЙТЕНКО В.П. А що ж у нас залишається?

ЛИТВИН В.М. Залишається той, що був вчора.

МАРТИНЮК А.І. Цей, і табличка додаткова.

ЛИТВИН В.М. По цьому законопроекту є у нас якісь ще питання нез'ясовані?

СИМОНЕНКО П.М. Так ви прокоментуйте щодо формування ЦВК?

МАТВИЄНКО А.С. Я ж прокоментував, кажу ще раз, Петре Миколайовичу, після слова "Верховної Ради" ставиться крапка. І далі ми ніяких принципів не заводимо в другій частині щодо формування ЦВК. Формування ЦВК- ви вчора погодили, за яким принципом ви будете формувати. Це окрема норма Погоджувальної ради, ми її в законі не прописуємо.

ЛИТВИН В.М. Я просив би, шановні колеги, ще раз нагадую, щоб здали пропозиції.

МАТВИЄНКО А.С. Я про це скажу з трибуни Верховної Ради, коментуючи.

СИМОНЕНКО П.М. У нас ще є час, так скажемо, нехай друкують і виправляють, бо ми зараз з голосу наголосуємо Бог знає що.

МАТВИЄНКО А.С. Я обіцяю вам це зробити, Петре Миколайовичу.

СИМОНЕНКО П.М. Ми вже неодноразово стикалися з цим, у нас бюджет України фальсифікували.

МАТВИЄНКО А.С. Ми зробимо, зробимо. Добре.

ЛИТВИН В.М. Будь ласки, ми ж все з'ясували.

ГУБСЬКИЙ Б.В. Шановний Володимире Михайловичу! Шановні колеги! У мене запитання до Анатолія Сергійовича. Скажіть, будь ласка, вчора була одна з пропозицій, щоб записати таке в Перехідні положення щодо Закону "Про вибори Президента" стосовно того, що він входить в дію - так? - чи там підписується, якимось так, після того, як будуть прийняті чи підписані зміни до Конституції.

Скажіть, будь ласка, в тій додатковій інформації, яку ви дали, це не враховано? Яка позиція з цієї точки зору? Дякую.

МАТВИЄНКО А.С. Пане Богдане, я повторюю те, що я сказав. Ми радилися, і я інформував Володимира Михайловича, це була його ініціатива, в тому числі в Юридичному управлінні Верховної Ради, і наші юристи говорять, що це треба окрему ухвалу Верховної Ради щодо пакетного підходу, окрему постанову, так я думаю, що це хай скаже Юридичне управління, але це не може бути норма одного або іншого закону.

ЛИТВИН В.М. Валентине Олександровичу, у нас є представник Юридичного управління? Ну, так давайте, нехай зараз сформулюють таку постанову. І ще я хочу сказати, Анатолію Сергійовичу, шановні колеги, це не моя була ідея, а це був результат обговорення і вияву недовіри, яка у нас існує сьогодні один до од-

ного. То ми тоді спочатку приймемо постанову, що ми голосуємо, узгодивши зараз всі позиції пакетно, і ці документи вступають в силу одночасно, або не вступають в силу вони також, і все.

СИМОНЕНКО П.М. У мене запитання. Стаття 3 пункт 1. Центральна виборча комісія після призначення її членів відповідно до статті 1 цього закону не пізніше як за 15 днів до дня переголосування, повторного голосування утворює територіальні виборчі комісії. Ми міняємо територіальні виборчі комісії?

МАТВІЄНКО А.С. Міняємо і територіальні, і дільничні, Петре Миколайовичу, у відповідності з проектом закону, який вам розданий.

СИМОНЕНКО П.М. Ми взагалі розуміємо, що далі буде відбуватися?

МАТВІЄНКО А.С. Ми розуміємо, ми про це говорили з ЦВК, і ми розуміємо, що це є проблема.

СИМОНЕНКО П.М. Так ЦВК у нас уже немає.

МАТВІЄНКО А.С. А інакше у нас немає виборів, Петре Миколайовичу.

СИМОНЕНКО П.М. Ні, я ще раз кажу, ми розуміємо що ми робимо?

МАТВІЄНКО А.С. Якщо не приймати цієї норми, Петре Миколайовичу, тоді не треба й закону. Бо діє тоді закон, який ми маємо сьогодні.

СИМОНЕНКО П.М. Анатолію Сергійовичу, я тому, розуміючи і підтримуючи вас в тій частині, що так, дійсно, сьогодні треба відновити довіру в суспільстві відносно діяльності дільничних комісій, тому я й пропонував повторні вибори. Бо за 15 днів ніколи ви не створите те, що ми зараз робимо. Там тільки зберуться, я вибачаюсь, ті, хто, так скажемо, знову будуть фальсифікувати вибори. Ну не можна ж так же ставитися, ви пропонуєте і, так скажемо, декларуєте одну позицію, а за законом зробите зовсім інше.

МАТВІЄНКО А.С. Це все прораховано і це все є реально можливим.

СИМОНЕНКО П.М. Ви знаєте, що це неможливо.

ЮФФЕ Ю.Я. Питання до вас, Анатолію Сергійовичу. Анатолію Сергійовичу! До вас питання. Чи стосуються ваші ці зміни і призначення нової Центральної виборчої комісії також і призначення нових довірених осіб?

МАТВІЄНКО А.С. Нові довірені особи - то право кандидата.

ЮФФЕ Ю.Я. Ні-ні! Була одна виборча Центральна комісія, вона видала посвідчення. Постойте! Посвідчення довіреним особам і по загальнодержавному округу?

МАТВІЄНКО А.С. Так.

24 ЛИСТОПАДА 2004 РОКУ

...
**УКРАЇНА НЕ СКЛАЛА ІСПИТ НА
ДЕМОКРАТІЮ. ЯКИМ БУЛИ ДЛЯ
НЕЇ ВИБОРИ ПРЕЗИДЕНТА, ЩО
ВІДБУЛИСЯ 31-ОГО ЖОВТНЯ
ТА 21-ОГО ЛИСТОПАДА ЦЬОГО
РОКУ**
...

Таку думку висловив президент Польщі Олександр КВАСНЄВСЬКИЙ сьогодні на прес-конференції у Варшаві.

...
Він відзначив значну кількість порушень виборчого законодавства під час першого та другого туру виборів, виявлених спостережачими.

...
"На жаль, ми не можемо визнати результати цього іспиту позитивними", - сказав О.КВАСНЄВСЬКИЙ.

...
Президент Польщі сказав, що поляки солідарні з українцями і планують спостерігати за подальшим розвитком ситуації в країні.

...
Міжнародні спостережачі США, Євросоюзу відзначили величезну кількість правопорушень і закликали владу переглянути результати виборів.

Діяльність Верховної Ради України

ІОФФЕ Ю.Я. І по виборчих округах?

МАТВІЄНКО А.С. Так.

ІОФФЕ Ю.Я. Тепер ми призначаємо нову абсолютно виборчу комісію. Чи будуть ті посвідчення дійсними, ви розумієте?

МАТВІЄНКО А.С. Ті посвідчення є дійсні, тільки закон зворотної сили не має. Це норма, яка регулюється законом чинним, який ми зараз маємо, і є право кандидата міняти своїх довірених осіб у відповідності з нормами діючого закону по виборах Президента.

ІОФФЕ Ю.Я. Ви мене не зрозуміли.

МАТВІЄНКО А.С. Я зрозумів.

ІОФФЕ Ю.Я. Анатолію Сергійовичу!

МАТВІЄНКО А.С. Дійсні. Будуть дійсні.

ІОФФЕ Ю.Я. Ми повинні це виписати.

МАТВІЄНКО А.С. Дійсні. Не треба виписувати, це питання, яке ми узгоджували.

ІОФФЕ Ю.Я. Ні-ні-ні.

МАТВІЄНКО А.С. Ми узгоджували з юристами, немає тут ніяких колізій.

ІОФФЕ Ю.Я. Олександр Олександровичу, я ще раз хотів би вашу, як співголови, звернути увагу. Призначені 227 довірених осіб, чи 225, по кожному виборчому округу. Ми міняємо Центральну виборчу комісію. Призначити нових довірених осіб - це буде велике навантаження Центральної виборчої комісії. Ми ніяк це не виписуємо, я от про що кажу.

МАТВІЄНКО А.С. Я ще раз повторюю. Я повторюю, ми це питання розглядали, Юлію Яковичу.

ІОФФЕ Ю.Я. Я чую.

МАТВІЄНКО А.С. Довірені особи чинні і вони мають право на виконання своїх обов'язків як суб'єкти виборів. Якщо якийсь із кандидатів буде вважати за необхідність замінити, він буде їх замінювати у відповідності з чинним законодавством, діючим, діючими нормами, оскільки закон, який ми пропонуємо, про особливості застосування, є спеціальним і регулює тільки ті норми, які він регулює, всі інші норми регулюються тим законом, який ми маємо.

МАРТИНЮК А.І. Ще які запитання?

СИМОНЕНКО П.М. Запитання, Адаме Івановичу, Анатолію Сергійовичу, теж прошу не ображатися, ну от 4-ий пункт знову читає, я ж хочу, щоб цей закон був виконаний. За 17 днів до переголосування подають склад всіх цих комісій, ну давайте собі уявимо, сьогодні у нас яке число? 4-е, вибори 26 грудня, скільки залишилося? Ще закон не підписан, закон не підписан, не вступил он, уже за 17 днів, ну неможливо это выполнить.

МАТВІЄНКО А.С. Петре Миколайовичу, тому нам потрібно працювати день і ніч, і Президент має синхронізувати свою роботу з нашими рішеннями, ми працюємо дійсно в умовах "ад-хоку", і я ще раз кажу: я не заперечую, що питання і норми, які заводяться в цьому законі, є напружені, але вони є реальні, і я хочу, щоб ми просто розуміли, тому ми і не підтримали термін - 2 тижні, ми наполягали на терміні 3 тижні, в тому числі і консультації з Комітетом, які проводилися, ми говорили, що може бути тільки 3 тижні, а не 2. Це вступало в протиріччя з ініціативою, ви знаєте, ряду фракцій, включаючи "Нашу Україну". Ми вважаємо, що 2 тижні - нереально; 3 тижні - це напружено, але реальні терміни.

СИМОНЕНКО П.М. Анатолію Сергійовичу, а хто буде нести відповідальність,

якщо у ці строки..., а тут дійсно у ці строки не встигнуть? Що далі будемо робити?

МАТВИЄНКО А.С. Якщо будемо затягувати прийняття, то, безперечно...

СИМОНЕНКО П.М. Та причому тут затягувати прийняття, я просто знаю, як і ви знаєте, що таке реалізація цього закону в такі строки.

МАТВИЄНКО А.С. Ми маємо виконати рішення Верховного Суду, і це наш обов'язок.

КАСЬЯНОВ С.П. Петре Миколайовичу, потрібно, щоб було бажання встигати, все ми встигнемо.

СИМОНЕНКО П.М. Знаєш, когда сеют, то сеют вовремя.

КАСЬЯНОВ С.П. Петре Миколайовичу, вже 4-ий день тільки вас і чути, це одне, друге, третє, четверте...

МАРТИНЮК А.І. Шановні друзі, нас чекає попереду дуже зладжена робота, не нагнітаймо ситуації. Ще які запитання до Анатолія Сергійовича? Немає.

ЛИТВИН В.М. Я прошу заспокоїтися, у нас залишилося обмаль часу, нам треба ще переговорити з фракціями.

ТУРЧИНОВ О.В. Володимире Михайловичу, з цього питання по закону. Закон пов'язаний з формуванням ЦВК. Я хотів запитати у вас: коли, наприклад, дві фракції подають одну кандидатуру, це є гарантія, що він проходить? Чи все ж таки все одно будуть викреслювати, незалежно від того, наскільки це аргументовано?

ЛИТВИН В.М. Гарантії може дати страховий поліс, і то у випадку смерті.

ТУРЧИНОВ О.В. Ні, ну, ви у нас Голова Верховної Ради, і ми вам довіряємо.

ЛИТВИН В.М. Я ще раз хочу сказати, тому що всі пропозиції, всі, які є, я їх зберу і передам Президенту. От Президент визначиться, і ми будемо тоді розглядати їх.

ТУРЧИНОВ О.В. Ні, вибачте, коли у нас Президент на 10 років обраний, Кучма, тоді питань немає. А коли він - виконуючий обов'язки, то він повинен прислухатися до Верховної Ради.

ЛИТВИН В.М. Я прошу, у вас, я знаю, у вас радикалізм. Ви його трошки залиште при собі, якщо ви хочете вирішити стратегічну проблему. І треба займатися тим, чим потрібно. Я прошу вас, давайте вже нормально увійдемо у конструктивне русло. Тут не вулиця, тут засідання Погоджувальної ради. От підійть до Президента і скажіть йому. Та, без проблем, і скажете, що ви раніше йому говорили. Зараз всі героями стали. Давайте заспокоїмося і нормально увійдемо у цивілізоване русло. Я говорю спокійно. Те, що я говорив, те і ви говорили, і ще й більше навіть.

Давайте зараз, якщо закінчили, закон 4180. Олександр-

24 ЛИСТОПАДА 2004 РОКУ

ЄВРОПЕЙСЬКА БІЗНЕС-АСОЦІАЦІЯ ПРОСИТЬ ПРЕЗИДЕНТА, ВЕРХОВНУ РАДУ ТА КОНСТИТУЦІЙНИЙ СУД УКРАЇНИ ПЕРЕГЛЯНУТИ ВИБОРЧИЙ ПРОЦЕС ТА ЙОГО РЕЗУЛЬТАТИ РАЗОМ З ОБСЄ/ОДІП

Також бізнес-асоціація просить органи влади України проявити витримку та терпіння, та закликає усі сторони до ненасильництва, говоритися в зверненні.

Асоціація нагадала, що у своєму зверненні від 27 жовтня 2004 року правління Європейської бізнес-асоціації висловило сподівання, що уряд України як гарант Конституції України забезпечить прозорі та демократичні вибори Президента згідно з законами України та принципами Ради Європи, членом якої є Україна.

Діяльність Верховної Ради України

ре Олександровичу, будь ласка. Ми вчора домовилися, що ви сьогодні остаточно внесете пропозиції.

МОРОЗ О.О. Шановний Володимире Михайловичу, шановні колеги.

Відповідно до вчорашнього рішення я підготував додаткову інформацію, вірніше, додаток до закону 4180, у якому враховані всі ті міркування, які ми вчора тут висловлювали. У нас залишалися нез'ясованими дві позиції, які викликали дискусію - це функції Генеральної прокуратури і підпорядкування місцевих адміністрацій.

У зв'язку з тим, що, на мій погляд, сьогодні ще немає рішення з цього приводу у "Нашої України", я пропоную:

- по-перше. Це питання розглядати тільки у присутності Юшенка, щоб він був тут;

- по-друге. Відразу пропоную, щоб ми спочатку голосували зміни до Конституції, а потім розглядали всі інші питання. Іншого виходу я не бачу, тому що повинні бути гарантії. Ми один одному довіряємо, ми один одного шануємо, але, знаєте, "спочатку гроші, а тоді стільці". Тоді буде все зрозуміло.

ЛИТВИН В.М. Хто від "Нашої України"? Вікторе Михайловичу, будь ласка, ми ж учора дискусію проводили.

ПИНЗЕНИК В.М. Шановний Володимире Михайловичу, шановні колеги! У нас відбулося засідання Політради за участю більшості депутатів. Я уповноважений виголосити позицію, яка висловлена від фракції.

Щодо тих пропозицій, які тут звучали. Щодо імперативного мандату - ми готові йти на ту версію, яка є у тексті 4180.

Стосовно загального нагляду Прокуратури: фракція наполягає на тому, щоб ця норма була так, як в старій редакції, включаючи статтю 122, стосовно звільнення Генерального прокурора.

Щодо строку повноважень Верховної Ради - фракція вважає необхідним зберегти існуючий строк повноважень - чотири роки. Чотири роки.

Стосовно Регламенту. Пропозиція фракції - зберегти існуючу редакцію Конституції.

Фракція для балансу силових структур вважає необхідним призначення голови СБУ так, як це передбачено чинною редакцією.

Фракція наполягає на тому, що призначення, звільнення голів державних адміністрацій - у діючій редакції Конституції. І введення в дію Конституції з першого січня 2006 року. І голосування закону 3207 і одночасно його введення з законом 4180.

Це позиція фракції, при якій ми готові голосувати за зміни.

ЛИТВИН В.М. Тоді у мене є зустрічна пропозиція. Шановні колеги, оскільки дата виборів Президента України, повторне голосування Президента України, визначена, політичної реформи немає сенсу проводити, давайте зараз не будемо відкривати засідання, і можна тоді працювати на округах.

Я хочу сказати, шановні колеги, при такій постановці питання ультиматум, який сьогодні пред'являється усім, не дозволяє зберегти обличчя мені як Голові Верховної Ради, який все зробив для розв'язання компромісу. Я засідання Верховної Ради не відкрию, хоч би як на мене вулиця не тиснула. Як ви, Вікторе Михайловичу, ми учора домовилися, ви були уповноважений представник Президента, ви сьогодні заявили ультиматум, що всі повинні здатися. Цього не буде. Фракція аграрна не буде голосувати. Позафракційні, яких я маю мандат, не бу-

дуть голосувати. Я закликаю інших не голосувати. Це не розмова, це ультиматум. Навіть під час другої світової війни таких ультиматумів не ставили. І давайте на цьому закінчувати.

МАРТИНЮК А.І. Вчора ж домовились про одне.

ЛИТВИН В.М. Давайте таким чином, я пропоную: ваша є пропозиція, зустрічна є пропозиція. Все те, що ми домовилися, поставлю один раз у пакетному голосуванні. Не хочете - давайте, гуляйте, ідіть на вибори всі. Це вже просто насмішка. Я тепер розумію, що буде після того, як завершаться президентські вибори. Якби я знав, що так будемо вести, не було б тих результатів, про які сьогодні ішлося. Я хотів, щоб був у країні спокій, це просто цинізм.... Та ніякі пропозиції ніхто роздавати не буде. Про що ви говорите? Які пропозиції? Це все, повернутися до тієї Конституції, яка сьогодні діє. Фактично повернутися до цієї Конституції. Я говорю ще раз: один раз тільки відкрию, поставлю чотири законопроекти в пакеті, не хочете - не потрібно.

Це насмішка. Сиділи вчора до 11-ої години, прийшли, як в тому анекдоті: чоловік повернувся додому і все переробив. Так і це. Що ви, смієтесь, чи що? Вікторе Михайловичу, ми ж з вами вчора ж говорили і після того зустрічалися. Ви сказали: ваша позиція - перше вересня 2005 року. Все інше - ви готові йти на компроміси. Це на конфлікт ви хочете?..

МОРОЗ О.О. Володимире Михайловичу, Володимире Михайловичу! Володимире Михайловичу! Володимире Михайловичу!

ЛИТВИН В.М. Та спокійніше. То треба було хоч раз прийти і провести Погоджувальну раду.

ЗІНЧЕНКО О.О. Я саме тому це й роблю, щоб вона була саме в тому варіанті.

ЛИТВИН В.М. Я не бачив. Чого не буде, того не буде.

МОРОЗ О.О. Володимире Михайловичу, у мене є пропозиція - зробити перерву на півгодини. Хай приїде Ющенко - і з ним разом провести нараду.

ЛИТВИН В.М. Думаю, шановні колеги, ніякої перерви ніхто не буде робити. Зараз я при одній умові відкрию засідання Верховної Ради. Те, що вчора ми погодили, ще для компромісу може бути нагляд загальний Генеральної прокуратури, все. Ми вчора домовлялися, що одне питання, яке потрібно обговорити... Яке окремо? Ми якщо окремо проголосуємо, ми все зруйнуємо. Я можу поставити один раз на голосування в пакеті три законопроекти от таким чином, як ми і домовлялися: про внесення змін до Конституції, про внесення змін до Конституції щодо вдосконалення місцевого самоврядування і про проект Закону

24 ЛИСТОПАДА 2004 РОКУ

ГОЛОВА ОБСЄ ЗАКЛИКАЄ ЦВК
УКРАЇНИ ДО СПІВПРАЦІ З
МІСІЄЮ СПОСТЕРІГАЧІВ ОБСЄ
ДЛЯ УСУНЕННЯ ПОРУШЕНЬ
ПІД ЧАС ВИБОРІВ

"Я закликаю українську владу ретельно розслідувати усі відзначені факти порушень. Ці порушення мають бути усунені в передбачені законодавством строки", - зазначається у заяві голови ОБСЄ.

С.ПАССІ висловив велике занепокоєння ситуацією в Україні, спричиненою великими недоліками під час другого туру президентських виборів, помічених міжнародною місією спостерігачів.

Крім того, С.ПАССІ закликав обидві сторони продовжувати мирний діалог і утримуватися будь-якого насильства чи провокаційних висловлювань.

Діяльність Верховної Ради України

"Про особливості застосування Закону України "Про вибори Президента України" при повторному голосуванні 26 грудня", все. А перед цим постанова.

СИМОНЕНКО П.М. Я ще раз наголошую, щоб потім Матвієнко не казав, що ви проголосували це для формування ЦВК.

МАТВІЄНКО А.С. Зараз вам роздам, Петре Миколайовичу, я виконаю ваше доручення, на відміну від усіх інших.

Володимире Михайловичу! Можна до вас запитання: скажіть, будь ласка, а якою кількістю голосів це рішення, яке ви зараз поставите, ми маємо прийняти? Дякую, я хочу, щоб ви це уточнили, дякую.

ЛИТВИН В.М. Мінімум 300.

ГАВРИШ С.Б. Дайте слово, будь ласка, Леоніду Макаровичу.

КРАВЧУК Л.М. Шановні колеги! Те, з чого домовилися, було два питання - загальний нагляд і ще які там...

МАРТИНЮК А.І. Державні адміністрації.

КРАВЧУК Л.М. ...державні адміністрації. Відносно загального нагляду ми готові ще раз питання розглянути і погодитися на компроміс, але те, що пропонується зараз все переглядати, ми на це не підємо.

МОРОЗ О.О. Дозвольте, я доповім, що зроблено вчора. Отже, вчора, після завершення обговорення, тут підготовлений додток до проекту закону, і треба сказати, що він годиться більше для доповіді самої, бо вже в тексті, який вам розданий, враховані всі ці нюанси, про які я тут згадую.

Про що йдеться? Що вилучається в 78 статті, я прошу уваги, у 78 статті вилучається текст, який стосується суміщення посад депутатів із членством в Кабінеті Міністрів. І у іншій статті, в статті, що стосується функції Кабінету Міністрів, теж це вилучено.

Пункт 26 85-ої статті і пункт 22 статті 106 теж збережений в чинній редакції, що стосується порядку формування Конституційного Суду України.

Тепер і Верховна Рада, і Президент, і 3/5 суддів даватимуть по третині членів.

Залишається попередній порядок призначення членів ради Національного банку України, тобто, у 4180 передбачалося, що Кабінет Міністрів половину пропонує, а половину - Верховна Рада, а тепер буде залишено: половина - Президент, а половина - Верховна Рада.

Також вилучений пункт..., так, і в зв'язку з цим вилучений пункт 9.3 із статті 116 проекту 4180.

У частині 2 статті 120 законопроекту щодо сумісності посад членів Кабінету Міністрів та народних депутатів України також вилучена ця норма.

Змінений, вірніше, повернуто редакцію пункту 2 частини 5 статті 126 щодо віку суддів: 65 років для всіх.

Частину 2 статті 148 викладено в редакції чинної Конституції, що... Ну це про формування Конституційного Суду.

І в зв'язку з тим змінені Прикінцеві та Перехідні положення. В якій редакції? Там написано, що цей законопроект набирає чинності з дня обрання Президента.

А тепер написано, що цей закон набирає чинності з 1 вересня 2005 року, крім тих частин, які вводяться і стосуються Верховної Ради, котра формується на пропорційній основі. Це вводиться після обрання Верховної Ради. І в зв'язку з тим вилучається 4 пункти Прикінцевих положень, які стосуються виборів Пре-

зидента в 2004-ому році, бо це вже факт стався, стосовно зміни вікового цензу суддів та щодо призначення членів Ради Національного банку України. Таким чином, Прикінцеві положення, подивіться, вони коротші набагато стали. Документ лаконічний. У нас нез'ясованими були, вірніше, неузгодженими, на вчорашній день були дві позиції, про котрі я згадував, про котрі говорив Леонід Макарович - це про місцеві адміністрації і прокуратуру. Можна домовитися зняти функції загального нагляду з прокуратури, а залишити все так, як є, і тоді вважаємо, що в комплексі погоджений цей проєкт.

Можна, в принципі, залишити все так, як є: і функції, і місцеві адміністрації.

МАРТИНЮК А.І. Шановні! Олександр Олександровичу, я думаю, оскільки "Наша Україна" не виконала наших домовленостей, то ми нічого не вносимо, ми залишаємо так, як є. Якщо вони прийдуть і скажуть, що от, відповідно до того, що ми вчора домовилися, вони пропонують нагляд зняти і віддають голоси, тоді інша справа. А так зараз ми все, що вони хочуть, познімаємо, вони дулі в кишені потримують, коли ми будемо голосувати, і нам подякують за добре проведену роботу.

МОРОЗ О.О. Ну, я розумію...

МАРТИНЮК А.І. Так, тобто зараз нічого не треба знімати, поки вони не дають гарантій.

МОРОЗ О.О. Я, власне, знаю, що у нас практика така не застосовувалася. Очевидно, у винятковому випадку можна було би за процедурою "ad hoc" голосувати три проєкти одним голосуванням, розводячи на 3 постанови. На 4 постанови. Але перед цим треба прийняти постанову "ad hoc".

ГАВРИШ С.Б. У 300 голосів.

МОРОЗ О.О. Так, ну, само собою.

(Ш у м).

ОСИКА С.Г. Володимире Михайловичу, я думаю, що наша позиція абсолютно зважена і абсолютно чітка, і ми підтримуємо вас. І, може, єдиний вихід і спосіб - це поставити на голосування першу спеціальну постанову, в якій буде чітко визначено, що все тільки в пакеті, включаючи закон про вибори.

МОРОЗ О.О. Ми про це вже домовилися.

ОСИКА С.Г. Так. Ну, тут просто погано чути.

ЛИТВИН В.М. Вже ж домовилися, що проголосуємо постанову, що законопроєкти вступають в дію одночасно. Якщо не вступає в дію один проєкт, значить не вступає інший. Це потрібно для всіх прийняти рішення.

І друге, що ми голосуємо "ad hoc", про те, що ми рішення приймаємо одразу по 3-х законопроєктах. От і

25 ЛИСТОПАДА 2004 РОКУ

ВІДБУЛАСЯ ЗУСТРІЧ ГОЛОВИ
ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ
ВОЛОДИМИРА ЛИТВИНА ЗІ
СПЕЦІАЛЬНИМ ПРЕДСТАВНИ-
КОМ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ
НІКОЛАСОМ ХЕНДРІКОМ
БІГМАНОМ

Співрозмовники обговорили ситуацію, що склалася в Україні після оголошення результатів другого туру президентських виборів. Н.Бігман висловив стурбованість ЄС подіями навколо виборів глав Української держави, передавши В.Литвину відповідний лист від Голови Ради Міністрів ЄС Бернарда Бота, і висловив думку щодо необхідності внеску Верховної Ради України у розв'язання проблеми "мирним шляхом". "Вибори - внутрішня справа України, але оскільки вона належить до великої європейської сім'ї, то хотілося б, щоб демократичні стандарти були дотримані і не відбулось насильства", - йдеться в листі.

Діяльність Верховної Ради України

всє.

МОРОЗ О.О. Це повинно бути записано в кожному законі в "Прикінцевих положеннях". Записано повинно бути це, що це вводиться тільки так. Інакше тоді можна вилучити.

ЛИТВИН В.М. В Прикінцевих положеннях до Закону "Про вибори Президента" ми не можемо записати. Ми не маємо право це робити, і ви це прекрасно розумієте.

Що стосується Закону "Про вибори Президента", туди ми можемо записати, бо нас не регламентує Конституційний Суд. Я пропонував це зробити Анатолію Сергійовичу, але він каже, що юристи говорять, що це не можна зробити. Пропонує постанову. Але постанову можна взяти і відкласти. Про це також слід говорити.

СИМОНЕНКО П.М. Але якщо одна із сторін не виконує свої зобов'язання, то ви публічно заявляєте, що цей закон не підписаний, а ви тільки маєте право підписати.

ЛИТВИН В.М. То ви, шановні колеги, просто хочете мене послати туди, на площу.

З МІСЦЯ. Ні! Не треба! Не треба! Ми повинні в парламенті домовитись.

МАТВІЄНКО А.С. Шановні колеги, я хочу просити у вас вибачення, що я повертаю вас до закону про особливості застосування, але на 10-у годину ще не було ні рішення, ні ухвал Суду Верховного. Зараз, крім рішення, в якому нічого немає, є ще ухвала, мені щойно зателефонували наші юристи, ну, зараз вони тільки везуть ухвалу, ну, на жаль... Ухвала по Верховній Раді, де написано про адмінресурси, і там є, в цій ухвалі, що посадова особа має піти у відпустку, то ми доповнимо цю норму, продублюємо ухвалу Верховного Суду в 2-ій статті, вилучивши першу. Просто я хочу, щоб ви з цим погодилися, це є виконання рішення Верховного Суду. Ні, ну, ми напишемо це в цьому способі застосування. Ну, це ж не зайве, Володимире Михайловичу.

ЛИТВИН В.М. І є рішення Суду.

МАТВІЄНКО А.С. Ну, це ж не зайве, Володимире Михайловичу.

ЛИТВИН В.М. ЦВК просто знімає його з перегонів.

МАТВІЄНКО А.С. Там же ж написано. Ні, ну, ми виконуємо рішення Суду, з приводу того, що призначаємо дату, це не зайве. Це не є проблема.

ЛИТВИН В.М. А що, є зобов'язання Верховної Ради прийняти таке рішення?

МАТВІЄНКО А.С. Урегулювати це в законі, там є таке, написано в ухвалі, як мені щойно подзвонили. До Верховної Ради, так? До Верховної Ради, врегулювати це в законі, щоб посадовець, який кандидатує, не сумішав, а брав відпустку в частині адмінресурсу. Зараз мені її везуть, Володимире Михайловичу, на жаль, я ще раз кажу, я до 10-ї години пробував, Адам Іванович знає.

ЛИТВИН В.М. Ми можемо обговорити це питання, ми можемо сказати, наприклад, Олександр Олександровичу, але треба домовитись, що питань ми не ставимо, те ж саме ми не ставимо питань до Анатолія Сергійовича, просто перша робиться і друга робиться доповідь, чи інформація. І після того ми ставимо на голосування.

МОРОЗ О.О. Але тоді у Матвієнка повинно бути дві доповіді: один по Конституції, а другий по закону, так?

ЛИТВИН В.М. Скільки часу потрібно?

МОРОЗ О.О. Якщо без запитань, без відповідей на запитання, вистачає хвилини сім максимум. Я думаю, менше.

З МІСЦЯ. А голосуємо разом. І без запитань, без обговорення.

(Загальна дискусія).

МАРТИНЮК А.І. Як не буде 300 голосів, тоді взагалі ми не зможемо розглянути.

З МІСЦЯ. Не ставити на голосування, поки не домовимося.

ОСИКА С.Г. Ми спочатку постанову голосуємо, а не законопроект.

МОРОЗ О.О. Тоді у мене запитання. То ми під час голосування не виключаємо з функції Прокуратури загальний нагляд?

МАРТИНЮК А.І. Поки що ні.

МОРОЗ О.О. Ясно. Так, як підготовлено.

Давайте перевіримо цей комплекс голосування, скільки ми наберемо голосів тут.

ГАВРИШ С.Б. Немає сенсу, поки не буде з того боку кроків. Навіщо перевірити?

МОРОЗ О.О. Та я вам скажу зараз, що у нас є можливість зібрати 300 голосів без них.

ЛИТВИН В.М. Ми проведемо голосування за постановою і побачимо. За постанову, а потім відступ іде Регламенту, у нас два голосування, і ми побачимо, чи є у нас 300 голосів.

МАТВИЄНКО А.С. Володимире Михайловичу, шановні колеги, я хочу сказати, що тут є один нюанс. Якщо ми голосуємо, це я звертаюся до Олександра Олександровича, і не набираємо 300 голосів, чи означає це, що коли ми проголосували за законопроект 4180, то вже рік ми не можемо голосувати?

МОРОЗ О.О. Звичайно, звичайно.

МАТВИЄНКО А.С. То якщо він не проходить, то тоді цей закон на рік знімається з розгляду?

МОРОЗ О.О. Так.

СИМОНЕНКО П.М. Ми це вам і кажемо.

МАТВИЄНКО А.С. Ні, не мені ви кажете. Це я вам кажу.

СИМОНЕНКО П.М. Ні, Адам Іванович вже про це вам сказав.

НАДРАГА В.І. Анатолий Сергеевич, проблема же в чем? Если мы сейчас его не примем, есть сомнения, что мы его в течение года примем. Если сегодня не будет голосования, то это будет "воляныя" надолго.

МАТВИЄНКО С.А. Є тут певна "уловка", в яку ми можемо потрапити з реформою.

МОРОЗ О.О. Я розумію. Анатолію Сергійовичу, оче-

25 ЛИСТОПАДА 2004 РОКУ

ВІДБУЛАСЯ ЗУСТРІЧ ГОЛОВИ
ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ
ВОЛОДИМИРА ЛИТВИНА ЗІ
СПЕЦІАЛЬНИМ ПРЕДСТАВНИ-
КОМ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ
НІКОЛАСОМ ХЕНДРІКОМ
БІГМАНОМ

На переконання Голови Верховної Ради України, для запобігання подальшій дестабілізації ситуації всередині країни і умиренню її ізоляції в світі представникам команд обох кандидатів на найвищу посаду треба "негайно сісти за стіл переговорів". "Сьогодні тільки усвідомлення політичної відповідальності може привести до вироблення політичного рішення, в тому числі у парламенті", - сказав він. Саме воно, за словами В.Литвина, і може стати підґрунтям для ухвалення відповідного юридичного рішення.

видно, це нам треба в вужчому колі проговорити. Але в кінці кінців це цілком зрозуміло. Не проголосуємо це, не проголосуємо закон про вибори - і лишається той старий закон про вибори, ну, ви знаєте про що. Про вибори завтра не можна проголосувати тому, що це... про це вже сказано, чому. Бо закон про вибори в пакеті буде голосуватися зі змінами до Конституції. Про це підписано в угоді. Я просто не хочу на що тему говорити. Я розумію.

ГАВРИШ С.Б. Шановні колеги, мені здається, що є ще одна проблема, яка вимагає політичного врегулювання, напевно, в пакеті цього рішення. Це - проблема юстиції. Ми декілька разів про це говорили, приймався відповідний меморандум, підписаний міжнародними арбітрами за участю Президента і Голови Верховної Ради України. Можливо, ми ще раз звернемося для того, щоб, врегулювавши на законодавчому рівні питання нашого конфлікту, практично, щоб зараз ми не мали продовження того, що є в місті Києві. Я думаю, що це можна було б включити в постанову, яку ми будемо голосувати, про голосування цих законопроектів.

МОРОЗ О.О. В документі внутрішньому нашому не треба відсилок робити на ці речі. Ви добре це знаєте як юрист. Не треба цього робити, треба просто, щоб за змістом було. Я вважаю, я вчора висловлювався з цього приводу, ще раз хочу сказати: стільки років життя покладено на конституційну реформу, і потім, знаєте, грати, на прикупі сидіти я не буду, і фракція буде голосувати за зміни до Конституції, за закон про зміни до закону про вибори. Але тільки разом, у комплексі. Якщо ні, то ні.

МАРТИНЮК А.І. Можливо, хвилин на 30 перерву оголосити на сесії?

ЛИТВИН В.М. Шановні колеги! Така ситуація. Давайте будемо домовлятися. Треба домовитися, що оголошуємо на півгодини перерву. Якщо протягом півгодини не домовимося, тоді ставимо на голосування. Не проголосуємо - я закриваю засідання.

СИМОНЕНКО П.М. Закривати засідання - і все.

ЛИТВИН В.М. Оголоسیمо перерву на 30 хвилин.

МАТВІЄНКО А.С. Оголошувати треба в будь-якому випадку.

ЛИТВИН В.М. Хто буде ще говорити?

ПИНЗЕНИК В.М. Шановний Володимире Михайловичу, шановні колеги! Ми провели консультації з приводу ситуації і готові її озвучити.

Наша пропозиція: врахувати введення в дію з 1 вересня так, як ми вчора узгоджували, 2005 року. Залишити стару норму щодо місцевих державних адміністрацій. Вирішити питання щодо загального нагляду прокуратури, скасувати і зберегти існуючий режим призначення СБУ. І закон 3207, який врегульовує питання місцевих адміністрацій, бо він по-новому, по суті, врегульовує - там залишаються префекти, а будуть формуватися обласні, виконавчі комітети, щоб у закон 4180 внести норму, яка перелбачає, що вводиться в дію з 1 вересня разом з законом 3207, який врегульовує питання місцевих адміністрацій.

МАРТИНЮК А.І. Ну, це те ж саме!

ПИНЗЕНИК В.М. Та не те ж саме, ну що ви. Та ні.

МАРТИНЮК А.І. Те ж саме.

ПИНЗЕНИК В.М. Ну не те ж саме, ми імперативний мандат, повноваження Верховної Ради зняли, зняли Регламент Верховної Ради, пішли на компроміс по строках.

ПОРОШЕНКО П.О. Ми жодного разу не брали інших зобов'язань.

ЛИТВИН В.М. Кожного разу, як хтось новий приходить, кожен говорить щось нове. Давайте вже шукати компроміс. Я вчора говорив, вас не було, але я не хочу, щоб від імені Президента України або за Президента України давали доручення здійснювати оперативну розробку Голови Верховної Ради України, щоб голова Служби безпеки відчував свою відповідальність, і щоб ви мені не говорили, і це буде так, іншого не буде. Бо що говорити про рядового народного депутата, ви хочете знову, щоб прийшов хтось від імені Президента і керував, досить мені. Я хотів би, щоб за вами так поїздили і за сім'єю походили, і тоді ви б не це говорили, і чеки в магазині щоб забирали. Президент про це не знає, а підпанки про це знають. І коли були встановлені факти, вони говорять: "Душіть його по повній програмі, тому що він нам нічого не зробіть". Ви хочете цього? Давайте, вимагайте, хочеться покерувати СБУ - покеруйте візьміть, а так, нормально, цивілізовано: Президент відбере кандидатуру, і Президент подасть її, і Верховна Рада схвально сприйме пропозицію Президента.

МАТВИЄНКО А.С. А звільнення?

ЛИТВИН В.М. Я ще раз говорю, те ж саме.

ЗІНЧЕНКО О.О. Президент подає, а Верховна Рада призначає?

МОРОЗ О.О. Ну, справа в тому, що чинна редакція Конституції не торкається процедури звільнення голови Служби безпеки, а в проекті 4180 написано, що призначає і звільняє за згоди Верховної Ради. Тому це питання юридично врегульоване.

ЛИТВИН В.М. Олександр Олександровичу, скажіть, будь ласка, яка пропонується практика призначення голови СБУ, щоб зараз усі почули.

МОРОЗ О.О. Зараз у нас пропонується в проекті 4180 врегульована процедура, бо у чинній Конституції вона не була врегульована. А загальний принцип такий: хто призначає - той звільняє. Тому тут записано так, що голова СБУ призначається і звільняється за згодою Верховної Ради.

ЗІНЧЕНКО О.О. Подає за поданням Президента.

ЛИТВИН В.М. Так.

МАРТИНЮК А.І. Міністр закордонних справ і міністр оборони, так, і міністр внутрішніх справ так само.

ВОЛКОВ О.М. Олександр Олександровичу, питання. А Верховна Рада може звільнити голову СБУ без Президента?

МОРОЗ О.О. Ні, немає тут такого.

ЛИТВИН В.М. Не може, тільки за поданням Президента.

МОРОЗ О.О. У нас в проекті 3207 виписується проце-

25 ЛИСТОПАДА 2004 РОКУ

ПРЕЗИДЕНТ УКРАЇНИ ЛЕОНІД
КУЧМА ВІДКИДАЄ БУДЬ-ЯКІ
СИЛОВІ ДІЇ ПРОТИ ОПОЗИЦІЇ

Про це він сказав на засіданні Національної ради з узгодження діяльності загальнодержавних і регіональних органів влади та місцевого самоврядування, що проходить в санаторії "Пуща-Водичи".

За словами Л.КУЧМИ, у тій ситуації, яка сьогодні склалася в Україні, й особливо у Києві, необхідні "спільні дії. Це насамперед. А по-друге, виборчі дії".

Л.КУЧМА запросив усіх до діалогу і зауважив, що хоче почути думки всіх, хто бере участь у засіданні ради.

Студенти приймають на майдані
Незалежності

Діяльність Верховної Ради України

дура, по якій всім, хто призначений за згодою або що, висловлення недовіри означає звільнення. А тепер її немає, здається, в 4180 немає.

ЛИТВИН В.М. Давайте-таки домовимося, шановні колеги, ми зняли цю проблему по СБУ, так? Спасибі.

Давайте зараз дискусію проведемо по двох пунктах, що залишилися.

МАТВИЄНКО А.С. Ні, не зняли. Він ще не зачитав, а сказав по пам'яті.

ЛИТВИН В.М. Ну, Олександр Олександрович каже, що зняли, а ви - не зняли. Олександр Олександрович зачитав.

МОРОЗ О.О. Я знайду зараз.

ЛИТВИН В.М. Анатолію Сергійовичу, нас цікавить не ваша позиція, а цікавить, я прошу вибачення, чому? Тому що фракція прийняла рішення, БЮТ, не голосувати. Нам головне, щоб "Наша Україна" голосувала.

ЗІНЧЕНКО О.О. Олександр Олександровичу, можна точне формулювання?

МОРОЗ О.О. В пункті 12.1 пишеться так: "Верховна Рада України (це її функції) - призначення на посаду та звільнення з посади, за поданням Президента, голови Служби безпеки України".

ЛИТВИН В.М. Ну? За поданням - призначення і звільнення.

МОРОЗ О.О. У Президента ця функція може бути і не виписана. Але я зараз прочитаю. 106 стаття: "Вносить до Верховної Ради України подання про призначення голови Служби безпеки України". А оскільки там і на звільнення, то це поширює цю можливість.

ЛИТВИН В.М. Шановні колеги, ми погодили цю проблему, так? Погодили чи ні?

ПИНЗЕНИК В.М. Володимире Михайловичу, ну, воно залежить від пакетного погодження. Ну, є питання, на яких ми наполягаємо.

ЛИТВИН В.М. Ну, так зараз ми ще це погодимо, і давайте далі щодо пакету домовлятися.

ПИНЗЕНИК В.М. Ні, не цей пакет. По Конституції.

ЛИТВИН В.М. Так по Конституції, я ж говорю. Залишилося дві проблеми, так я розумію. Дві.

МОРОЗ О.О. Дві проблеми.

ЛИТВИН В.М. Дві залишились - місцеві адміністрації і загальний нагляд. Давайте тут зараз проговоримо.

МАРТИНЮК А.І. Шановні друзі, от задумайтесь, що ми хочемо зробити. Якщо ми залишимо, що державні адміністрації з тими правами, які вони мають, буде призначати і звільняти Президент, ми всю виконавчу владу передаємо в руки Кабінету Міністрів, який формує Верховна Рада. Але кожен із вас добре розуміє, що міністри, які сидять в Києві, нічого зробити не можуть, тому що на місці керують губернатори, які підпорядковані Президенту. І це ми створюємо спеціальне двовладдя для того, щоб Кабінет Міністрів, підпорядкований Верховній Раді, був почесним "королем голим", а місцеві державні адміністрації від області до району управляли процесом. Ми ж це хочемо. То навіщо нам реформа тоді?

ЛИТВИН В.М. Будь ласка.

МАТВИЄНКО А.С. Друзі, я ще раз хочу звернути вашу увагу, що не можна статус-кво переносити зараз на перспективу введення, з моменту введення Конституції в дію. Якщо ми йдемо паралельним курсом децентралізації влади і кажемо, що ми утворюємо виконкоми, то сьогодні ви маєте знати, що найкра-

ший стан там, де немає адміністрацій; там, де вони є, гірший стан. Всі сьогодні міста, які мають виконавчі органи і їм делеговані повноваження, краще функціонують, ніж двовладдя, яке ми сьогодні маємо на районному і обласному рівні. Тому йде мова про те, що адміністраціям, у відповідності з реформою, передається функція префектів, що означає, головна їх функція - нагляду і контролю. А оскільки їм головна функція нагляду і контролю, то логічно, щоб вони були не в Кабміні, а під Президентом. І ми розведемо ці повноваження законно, якщо ми йдемо на системні зміни, реформу організації влади. А те, що ви зараз кажете, - це консервує, дійсно, якщо просто зараз передати і нічого не робити, то тоді є проблема. Але якщо ми йдемо і домовляємося, це є суттю нашої домовленості, що законопроект 3207-1 вводиться одномоментно, і ми врегулюємо це тоді законами, то ми навпаки створюємо абсурд. Вертикаль виконавчої влади, Кабміну, має діяти і ніяких проблем в цьому немає.

ЛИТВИН В.М. Шановні колеги, наскільки Анатолія Сергійовича я зрозумів... Прошу уваги, Валерію Павловичу! Якщо ми зараз залишаємо статус державних адміністрацій, районних і обласних в тому вигляді, як вони були... Місцевих, я маю на увазі.

МАТВИЄНКО А.С. Ми районних взагалі не чіпаємо.

ЛИТВИН В.М. Ні. Ну, ми ж говоримо про те, що зараз Президент України призначає голову районної державної адміністрації, голову обласної державної адміністрації, все інше призначає зараз безпосередньо керівник адміністрації. Але заведена така практика інструктивна, що треба погоджувати в Кабінеті Міністрів заступників і в Адміністрації Президента, там пишуть лист - "ПОГОДЖЕНО", в багатьох випадках формально, бо неформально ця позиція вирішується.

Якщо ми зараз залишаємо, що до 1 вересня 2005 року призначає Президент України, ми паралельно направляємо до Конституційного Суду Закон "Про місцеве самоврядування", ми там виписуємо все, що потрібно, і до 1 вересня 2005 року голови місцевих державних адміністрацій будуть виконувати функції по суті справи наглядачів за виконанням державних законів, тому зараз боятися, що залишається такий пункт, я не бачу жодних підстав, я маю на увазі, що залишити зараз так, як це пропонується 4180. А тим більше, шановні колеги, що ми домовляємося і запишемо в законі 4180, що ми приймаємо, і там чітко виписуємо і обмежимо повноваження, а будуть повноваження мати виконавчі органи влади, і ми не будемо мати на місцях двовладдя і протистояння між головою обласної ради і керівником державної адміністрації. То в

25 Листопада 2004 року

**ВІКТОР ЮЩЕНКО ЗАЯВЛЯЄ,
ЩО ГОТОВИЙ НА ПЕРЕГОЛО-
СУВАННЯ ДРУГОГО ТУРУ ВИ-
БОРІВ ЗА УМОВИ ВИКОНАННЯ
НИЗКИ УМОВ**

Зокрема, виступаючи на майдані Незалежності, він зазначив, що має бути підписано закон про заборону голосування відкритими талонами, має бути створена чесна ЦВК та не повинен бути "татальний адміністративний тиск".

В.ЮЩЕНКО підкреслив: "ми є люди доброї волі". Він також підкреслив, що на сьогоднішній день жодних переговорів ні з Леонідом КУЧМОЮ, ні з Віктором ЯНУКОВИЧЕМ в нього не було. Водночас він зауважив, що готовий до публічної дискусії щодо правового розв'язання конфлікту. Для цього, переконаний він, необхідна добра воля цих осіб, оскільки саме вони створили фальсифікацію, спровокувавши таким чином громадянський конфлікт.

Діяльність Верховної Ради України

нас залишається проблема по суті справи, якщо ми виникнемо зараз, - загальний нагляд.

Так давайте ми зараз домовимося відносно загального нагляду, там проблеми, я кажу, не існує. От, Віктор Михайлович, шановні колеги, ви ж подумайте, навіть якщо сказати, що проблема буде існувати, Президент України до 1 вересня 2005 року перепробує губернаторів, я грубо так кажу, бо у нас така практика, їх міняти часто, установилась останнім часом. І вибере ту людину, яка, не дивлячись на ті зміни, які ми приймемо (а закон зворотної сили не буде мати), буде працювати, якщо це буде влаштовувати Президента України, а вже що буде стосуватися нових, - це вже буде інше питання. Тим більше, що зараз до вересня 2005 року залишається повноваження Президента щодо керівництва Урядом, і Прем'єр-міністр, давайте реально говорити, в кращому випадку Прем'єр-міністр - це заступник Президента по Уряду. В дещо гіршому випадку це заступник глави адміністрації по Уряду, ну, це ж реальні. Так що ми тут боїмося? Які тут будуть перекося? Все залежить від того, хто розставить кадри і які він кадри розставить. Воронін обирається Парламентом як Президент країни, скажіть мені, хто з нас зараз знає, хто Прем'єр-міністр і хто Голова Парламенту Молдови?

З МІСЦЯ. (без мікрофону не чути).

ЛИТВИН В.М. Ну, ви знаєте, але ж ніхто не знає.

МОРОЗ О.О. Володимире Михайловичу!

ЛИТВИН В.М. Але там знають, що є Президент і в нього повноваження там от такі, це залежить від того, хто скільки на себе перетягне цих повноважень.

МОРОЗ О.О. Володимире Михайловичу...

ЛИТВИН В.М. Ми зараз дискусії ведемо на голому місці.

МОРОЗ О.О. Володимире Михайловичу, ви тут одну посилку неточно подали.

ЛИТВИН В.М. Неточно? Вибачте.

МОРОЗ О.О. Я прошу уваги, неточність полягає ось у чому. В проєкті 4180, який виноситься на голосування, місцеві адміністрації уже підпорядковані Кабінету Міністрів, повністю, з 1-го вересня, так. Тому все це, що ви говорите, стосується тільки до 1-ого вересня, а з 1 вересня піде по-іншому.

ЛИТВИН В.М. Так, я про це і казав, з 1-ого вересня.

МОРОЗ О.О. Ні-ні, але якщо після того у них зміняться функції, тоді від імені держави вони... Функції префектур - це можна зробити, але все одно підпорядковані Кабінету Міністрів, а не Президенту.

МАТВІЄНКО А.С. Володимире Михайловичу, більше того, сьогоднішня норма...

СИМОНЕНКО П.М. Але потім уже у нас виникне нова обставина, ми будемо адаптувати у "тіло" Конституції 3207.

МАТВІЄНКО А.С. Володимире Михайловичу, сьогоднішня норма, яка діє по адміністраціях, ви кажете, чи там формально, чи неформально... Ну ми ж сподіваємося, що вже цей нігілізм правовий закінчується, я сподіваюся. А адміністрація подається за поданням уряду, і ми її залишаємо. Тоді уряд має вплив на префектів із свого боку, бо він також зацікавлений за контролем, за делегованими повноваженнями. І ми залишаємо кращу норму, якщо залишимо стару редакцію, ніж ту, яку ми зараз пропонуємо.

ЛИТВИН В.М. Я просто кажу, давайте дискутувати, знайти зараз рішення необхідно.

СИМОНЕНКО П.М. Шановні, ми зараз з вами дебатуюємо відносно іншого зовсім проекту. Буде прийнятий той проект, він якраз і буде тоді адаптований до вже на той час діючої Конституції. Сьогодні перед нами стоїть завдання завершити розгляд 4180, прийняти відповідне рішення з урахуванням тих моментів, які, так скажемо, стали предметом вже нових домовленостей для винесення у зал для голосування. А все те, що 3207..., хай тоді, коли приймемо, тоді вже остаточно і завершиться дискусія. Сьогодні вона поки що безпредметна.

МОРОЗ О.О. У мене є пропозиція про місто. Петре Миколайовичу, те, що ви говорите, не можна буде реалізувати, адаптацію не можна буде провести, бо це буде втручання у ті норми, які протягом року не можна розглядати двічі. Я прошу, колеги, послухайте, подумайте, що можна записати у Перехідних положеннях. Записуємо так, як сьогодні у 4180, що підпорядковуються вони Кабінету Міністрів. Але у Перехідних положеннях записуємо, що після прийняття закону 3207 вони тоді починають підпорядковуватися Президенту. Я про що кажу... Одну хвилину, я пояснюю.

ЛИТВИН В.М. Ми ж не знаємо ще, який буде прийнятий.

МОРОЗ О.О. А як не буде прийнятий, то буде під Кабінетом Міністрів.

ЛИТВИН В.М. Олександр Олександровичу, ми не можемо наперед гіпотетично записати 3207. Ми не знаємо, що Конституційний Суд скаже. Ми тут приймаємо неправове рішення, і не можна сюди записувати неправове рішення.

МАТВИЄНКО А.С. Це зробить наступна Верховна Рада.

ЛИТВИН В.М. Леоніде Макаровичу, Анатолію Сергійовичу, Леоніде Макаровичу, будь ласка.

КРАВЧУК Л.М. Шановні колеги, я хоту вас повернути, може не всі знають, до історії. У 1991 році, у 1992 році ми тоді призначили, ввели інститут представників президента. У 1993 році.

МОРОЗ О.О. У 1994-ому.

КРАВЧУК Л.М. У 1994 році ми прийняли зовсім інше рішення про обрання всенародне глав областей. Всі ці роки чому це було? Тому що одна частина виконавчої влади належала Кабінету Міністрів, інша частина - Президенту. Тому для того, щоб просто усунути, повірте, оцю суперечність, що виконавча вертикаль, виконавча влада має належати Кабінету Міністрів разом з Верховною Радою, як і формується. Як тільки знову включається десь у цю вертикаль Президент, все руйнується. Який би він не був -

25 ЛИСТОПАДА 2004 РОКУ

**ВІКТОР ЯНУКОВИЧ ЗАЯВЛЯЄ,
ЩО НЕ СПРИЙМЕ РЕЗУЛЬТАТИ
ВИБОРІВ, ПОКИ НЕ БУДЕ ЗА-
КОННИМ ЧИНОМ ДОВЕДЕНО ЇХ
ЛЕГІТИМНІСТЬ**

Про це він сказав на засіданні Національної ради з узгодження діяльності загальнодержавних і регіональних органів та місцевого самоврядування, яке проходить в санаторії "Пушча-Водиця".

**ВЕРХОВНИЙ СУД УКРАЇНИ
ВІВЧАЄ СКАРГУ КАТЕРИНЧУ-
КА НА БЕЗДІЯЛЬНІСТЬ ЦВК
ЩОДО ІНФОРМАЦІЇ ПРО
ВІДКРИТІ ТАЛони**

Сьогодні у другій половині дня до Верховного Суду України звернувся Микола КАТЕРИНЧУК - довірена особа кандидата на пост Президента України Віктора ЮЩЕНКА - зі скаргою на бездіяльність Центральної виборчої комісії щодо оприлюднення інформації про кількість виданих і кількість використаних відкритих талонів під час голосування у другому турі виборів Президента.

Про це повідомила керівник прес-служби ВСУ Ліана ШЛЯХОВИЧОВА.

Діяльність Верховної Ради України

ангелом, я не знаю, з хвостом, це вже не має значення. Все абсолютно руйнується.

Тому при всіх обставинах виконавча вертикаль, виконавча влада зверху до низу має належати Кабінету Міністрів, але цілком погоджуюся з тим, що функції адміністрацій мають змінитися відповідно до 3207. Тому що, справді, в світі має бути тільки нагляд, контроль за державними функціями, які виконуються на місцях. То в чому є суперечність, я не розумію?

ЛИТВИН В.М. Так, Петре Олексійовичу.

ПОРОШЕНКО П.О. Я хотів би підтримати те, що сказав Леонід Макарович. Я глибоко переконаний у тому, що чіпати зараз статтю в двочій Конституції по обласних державних адміністраціях - перешкоджає реалізації місцевого самоврядування у законопроекті 3207. Я просив би розглядати позицію нашу, на якій ми наполягаємо, про те, щоб залишити існуючий порядок лише для того, щоб сформувати позицію влади на місцях через законопроект 3207, щоб це не виглядало..., щоб зараз на нас не тиснула та ситуація, яка склалася зараз в державі, коли вся повнота влади сконцентрована в обласних державних адміністраціях. Ми відрегулюємо позицію по управлінню на місцях законопроектом 3207. Навпаки, якщо ми зараз зачепимо цей проект, чи Кабміну він буде підпорядкований, чи комусь іншому, це нас позбавляє можливості врегулювати ці повноваження в законопроекті 3207.

Саме тому ми би просили шановну Погоджувальну раду взяти до уваги нашу позицію, зараз пропустити її як компромісну. В законопроекті 3207, який ми подаємо до Конституційного Суду, відрегулювати розподіл повноважень, дійсно забезпечити префектні контрольні функції в обласних адміністраціях так, як ми стверджуємо, і дійсно передати повноту влади об'єднанкам чи структурам, які назвати по-іншому. Прохання сприймати як пошук компромісу, а не те, як кожна сторона кудись хоче передавати. Дякую.

ЛИТВИН В.М. Петре Олексійовичу, треба було прийти вчора, і ми б шукали тоді компроміс, бо вчора був знайдений один компроміс, сьогодні межа компромісу, вона дуже рухлива. Одну хвилиночку. Ми тоді, вчора, домовилися і розійшлися на двох проблемах, ми розійшлися вчора на проблемах місцевих державних адміністрацій, або загальний нагляд, і вчора сказали - оце одна залишилась проблема для нашого обговорення. Або - або. Вчора була така домовленість. Так що зараз давайте вирішимо: або - або, і все.

МАРТИНЮК А.І. Якщо адміністрації, тоді прокуратура залишається.

ЛИТВИН В.М. І підемо далі працювати. Будь ласка, Степан Богданович.

ГАВРИШ С.Б. Шановні колеги, почну з "або - або". Мені здається, що сьогодні, коли ми зосередилися на основній проблемі української політичної історії, пов'язаної з тим, що сам Президент є головним адміністративним ресурсом в цій країні, і його Адміністрація відіграла в цьому ключову роль, власне кажучи, про що нас і критикує світова спільнота. І з цього приводу є, в тому числі, і рішення Верховного Суду України, то, напевно, нам треба піддати це найбільшому аналізу, розуміючи, що створюючи чи залишаючи цю систему в наступному ми не тільки унеможлиavimo реальне виконання Кабінету Міністрів своїх зобов'язань по виконанню державного бюджету і ведення виконавчої політики, але, власне, не дозволимо розвиватися місцевому самоврядуванню.

Тому я вважаю, що чисто юридично ми можемо виписати нову позицію, правову позицію для місцевих адміністрацій, як вони будуть називатися, - покаже час,

у наступному законі 3207, адаптувавши його до наших змін. Але головне, про що я хочу сказати, шановні колеги, що, якщо ми зараз приймемо це в пакеті, то це буде проведено, а якщо ми завтра будемо це проводити, то невідомо, як ми проведемо завтра ці зміни в законопроекті 3207, але якщо ми зараз унеможлиavimo цей конфлікт - це буде означати, але тільки одне, що він збережеться в наступному і розмови наші про якість цієї демократії залишаться лише на папері.

Ще хотів би нагадати один наш з вами досвід, шановні колеги: ми з вами так точно захищали деякі позиції Закону "Про вибори Президента України", власне, отримали те, що називається "українські граблі", ми наступили на проблему, яку самі заклали з метою маніпулювання в наступному як технологію. То ми пропонуємо і ми підтримуємо в концепції формули або відмовитися від пункту 5 статті 131, залишити її в чинній редакції, тобто не вводити згільний нагляд для прокуратури відносно захисту прав і свобод громадян, але провести позицію в законопроекті 4180 в якості державних адміністрацій, підпорядкованих Кабінету Міністрів України, дякую.

МОРОЗ О.О. В мене компромісна пропозиція, здається, для "Нашої України".

ЛИТВИН В.М. Прошу уваги, шановні колеги, я прошу вас, Богдане Володимировичу, давайте сядемо, домовимося, я розумію, що у вас є більш невідкладні проблеми, давайте вирішимо цю проблему - і все буде нормально. Я прошу вас. Я думаю, що формування уряду трошки почекає, давайте вирішимо зараз інші проблеми.

МОРОЗ О.О. Я прошу уваги, Петре Олексійовичу, Вікторе Михайловичу! Логіка в тому, що ви говорите, є, але давайте 3207 ми приймаємо в розвиток цього закону, з вересня мають розроблятися нові закони про місцеві адміністрації і місцеве самоврядування, з вересня 2005 року. Закони тільки на основі Конституції можуть розроблятися. Також вводиться закон 3207. Я ще раз говорю. Ми ж домовилися, що одночасно, з 1 вересня вводяться.

Ну добре, приймаємо. І вписуємо функції префектури для місцевих адміністрацій. Тимчасово, до березня наступного року, вони підпорядковані Кабінету Міністрів. До нової каденції, до початку роботи парламенту нового скликання ми не можемо вносити зміни в Конституцію в цьому моменті. А потім в нас уже з'явиться практика, і буде зрозуміло, що треба підпорядкувати їх Президенту, і Президент буде чинний працювати на той час, ми зробимо одну маленьку зміну до Конституції і підпорядкуємо їх Президенту, і все зніметься. Але тим часом ми уникнемо небезпеки двовладдя, про що тут говорили.

СИМОНЕНКО П.М. Володимире Михайловичу,

25 ЛИСТОПАДА 2004 РОКУ

ПЕРШИЙ ГОЛОВНОКОМАНДУВАЧ ВМС УКРАЇНИ БОРИС КОЖИН ЗАКЛИКАВ ВІЙСЬКОВИХ ВИЗНАТИ ЮЩЕНКА ВЕРХОВНИМ ГОЛОВНОКОМАНДУВАЧЕМ

Як повідомили у прес-службі УНП, він закликає "не виконувати злочинних наказів бандитської влади і виконувати свій обов'язок святої військової присяги - служити українському народу".

СБУ ПРОДОВЖУЄ ПЕРЕВІРКУ ІНФОРМАЦІЇ ПРО ПРИБУТТЯ В УКРАЇНУ ПІДРОЗДІЛІВ СПЕЦПРИЗНАЧЕННЯ З РОСІЇ

На цей час немає жодних підтверджень цього факту. Про це повідомили у прес-центрі СБУ.

Служба безпеки також нагадує: порядок присутності в Україні військових формувань інших держав чітко визначений чинним законодавством. Згідно з ним, рішення щодо їхнього допуску на нашу територію підлягає схваленню Верховною Радою.

можна?

Олександр Олександровичу, можу з цим погодитися, але я не розумію, я перестаю розуміти, що це у нас за право, коли ми вписуємо норму, яка не прийнята ще? Юристи, я до вас звертаюсь. Можна окремими, так скажемо, домовленостями між собою вже тут вести про це розмову, але якщо не прийнято, що ми записуємо? Це ж Конституція!

ЛИТВИН В.М. Справа в тім, шановні колеги, це Олександр Олександрович каже про логіку, як будемо ми діяти при розгляді закону 3207.

Але зверніть увагу, шановні колеги, чому залишилися за Президентом адміністрації місцеві? Справа в тім, що в свій час, от Леонід Макарович, коли був Президентом він був Главою держави і Главою виконавчої влади. І після того, коли приймали Конституцію в 1996 році, Леонід Данилович перетиснув парламент, ви ж тут є всі, автори і організатори прийняття Конституції, перетиснув і забрав на себе місцеві державні адміністрації, право їх призначення. Хоча логіки у діяльності Прем'єр-міністра немає, коли він жодного впливу..., коли не знає, які отримує вказівки глава адміністрації, ну, хоча би якась консолідація була, хоча там записано, що призначається за поданням Прем'єр-міністра. Але ви прекрасно знаєте, що Президент призначає, а потім Прем'єр-міністр пачку указів візує для Конституційного Суду.

Я маю на увазі, щоб хтось не подав в Конституційний Суд. То зараз же давайте логіку подумавемо, до вересня місяця 2005 року залишається чинна практика і, якщо дуже захочеться новому Президенту зберегти чинну практику, він знайде десятки способів, як її зберегти.

Чому ми зараз ведемо такі дискусії? Він поверне назад всю цю Конституцію, якщо захоче. Проведе при високому кредиті довіри різного роду референдуми. Верховна Рада буде лояльна до Президента, особливо перший термін. Особливо половину першого терміну. Я не бачу проблеми. Якщо ми зараз хочемо перемогти і здобути результат у головному, давайте зараз вирішимо по питаннях, по загальному нагляді, проголосуємо, цілий рік попереду. Та можна розставити так кадри і такі кадри, що потім ніхто їх не зніме, бо вони будуть працювати до завершення каденції Президента. Ну що ми дискусії ведемо?! Є ж право, а є ще наші життєві реалії. Вікторе Михайловичу, ви ж на компроміси готові були.

ПИНЗЕНИК В.М. Шановні колеги, ну ми ж вчора були близькі до компромісу по цій статті. Тобто був прогрес досягнутий і готовність піти на врахування цієї пропозиції.

Володимире Михайловичу, я ще раз хотів би звернути увагу на те..., ми зберігаємо цю норму, 3207 її, по суті, нищить, тому що там передаються зовсім інші функції місцевим державним адміністраціям. Вони виконують тільки функцію префектів, нагляду, контролю. Ми створюємо виконкоми. Тому наша пропозиція - зараз зберегти існуючу систему, але щоб ми довіряли один одному, щоб ми мали гарантію введення в дію цієї норми закону 3207, ми пропонуємо ув'язати одночасне введення норм Конституції, передбачених законом 4180 і 3207. Данайте таку позицію приймемо і рухаємося вперед.

МОРОЗ О.О. Дозвольте мені. До речі, в мене є цілий набір Прикінцевих положень, де це все враховано, але за принципом формування закону ми не можемо робити відсилку на неіснуюче законодавство, і тому і міркування з приводу того, що говорив Володимир Михайлович, як це все буде регулюватися в 3207, або що - цього не можна писати. І те, що говорив Анатолій Сергійович, що ми в

лютому приймемо закони про префектуру і все інше. До тих пір, поки не буде введена Конституція... А почнемо - тоді інша справа.

Я ще раз повторюю, вихід правовий із цієї ситуації такий: ми приймемо 4180 в цій частині так, як передбачено в проекті 4180, у вересні приймаємо зміни до Конституції в частині 3207, там відразу виникає колізія, почекайте, законодавчого регулювання тих норм, які стосуються адміністрації місцевого самоврядування. Вони..., колізія тільки в порядку підпорядкування, і не більше. Тому практика, вірніше, до березня 2006 року, це буде так: наступний парламент розгляне цю проблему і, якщо буде потреба, то префекти підпорядкує Президенту, а якщо не буде, то буде так: якщо не буде потреби, то він об'єднає виконкоми і адміністрацію, голова виконкому буде мати ще додаткову функцію представника держави. І на тому поставимо крапку у суперечках на місцевому рівні.

МАРТИНЮК А.І. Як у Києві Омельченко.

МОРОЗ О.О. Можливо, можливо. Тут далеко не треба забігати, нам сьогодні треба цей шлях пройти. Але я пропоную його пройти таким чином: він правовий, він чистий, юридично чистий і може бути сприйнятим. Сьогодні відсилки робити на 3207 - це наша домовленість. Бо, якщо ми у перехідних положеннях зараз записуємо (я відповідаю Анатолію Сергійовичу), запишемо 3207, зміни до Конституції, а потім виявиться, що у вересні місяці ми не можемо ввести 3207 - це означає, що і цей закон не вводиться. Цього записувати не можна. От про що йдеться.

ЛИТВІН В.М. Шановні колеги! Давайте з урахуванням цього підготуємо окремий проект постанови, що там, при 3207, врахувати і прийняти такі рішення, це для нас буде як документ, який ми повинні будемо враховувати, заради Бога, якщо у нас немає довіри один до одного, та і все. Я знаю, що у нас немає довіри один до одного, у нас Президент новий сформує..., зараз уже ж підписи збирають під нового Президента. Там так формулювання іде... Значить, він нас консолідує, чого ж там боятися? Ні-ні! зараз збирають уже підписи, нову більшість під Президента України. Вже інші підписи збирають. Так що у нас в цьому плані... консолідує.

Давайте таким чином зараз: поставлю на голосування питання, прошу уваги, яким чином його тільки сформулювати. Хто за те..., в нас два питання залишились компромісні: перше, це для компромісу державні адміністрації, і друге - це загальний нагляд за прокуратурою. Хто за те, щоб залишити в діючій так, як викладено в чинній, редакцією чинної Конституції щодо призначення керівників державних місцевих адміністрацій, прошу голосувати: хто

25 ЛИСТОПАДА 2004 РОКУ

**ЮЩЕНКО ЗАКЛИКАВ УРЯДИ
ЄВРОПЕЙСЬКИХ КРАЇН НЕ
ВИЗНАВАТИ ОФІЦІЙНИХ РЕ-
ЗУЛЬТАТІВ ВИБОРІВ В УКРАЇНІ**

Про це йдеться в його заяві, яку
цьогодня транслює телеканал
Європелос.

**"ЄС ВВАЖАЄ, ЩО СЬОГОДНІ
НЕОБХІДНО ВЖИВАТИ В
УКРАЇНІ ІНСТИТУЦІЙНІ ЗАХО-
ДИ, ОСКІЛЬКИ ПЕРЕРАХУНОК
ГОЛОСІВ НІЧОГО НЕ ДАСТЬ"**

Про це сказав Голова Верховної
Ради України Володимир ЛИТ-
ВИН на брифінгу для преси після
зустрічі зі спеціальним представ-
ником Європейського Союзу
Гендріком БІГМАНОМ.

Діяльність Верховної Ради України

за це? Скільки? Більшість. Хто за те, щоб залишити в чинній редакції Конституції право Генеральної прокуратури?

МОРОЗ О.О. Статтю 122, здається. Я зараз подивлюсь.

ЛИТВИН В.М. Ну, в чинній редакції, тобто там не передбачено загального нагляду, давайте: хто за те, щоб позбавити Генеральну прокуратуру права загального нагляду над судовою системою, прошу голосувати. Ну, як компроміс, для того щоб визначити...

СИМОНЕНКО П.М. Якщо як компроміс, так давайте тоді вести розмову в конструктивному руслі.

ЛИТВИН В.М. Ні, я ж поставлю на голосування.

МОРОЗ О.О. Тоді не так.

ЛИТВИН В.М. Ну, давайте ще раз, давайте відмінимо голосування.

СИМОНЕНКО П.М. Давайте в одному голосуємо пакеті: хто за те, щоб залишити у редакції 4180 адміністрації, а у чинній конституції - прокуратуру? Давайте разом.

ЛИТВИН В.М. Давайте, давайте так, як в чинній редакції. Прошу уваги, хто за те, ну, прошу уваги, Валерію Павловичу, вам же голосувати треба. Ну, ми можемо проголосувати в кінці кінців? Ну, що ви? Хто за те, щоб залишити в чинній редакції повноваження Генеральної прокуратури?

МОРОЗ О.О. Стаття 121.

ЛИТВИН В.М. А право призначення керівників місцевих адміністрацій - так, як записано у 4180. Прошу голосувати.

ОНІЩУК М.В. Володимире Михайловичу, можна пропозицію?

ЛИТВИН В.М. Будь ласка.

ОНІЩУК М.В. Шановні колеги, очевидно, що пакет не вирішує проблему конституційної більшості 300 голосів. У мене є пропозиція окрема по прокуратурі, як вирішити проблему.

ЛИТВИН В.М. Нас прокуратура менше всього хвилює. Нас хвилює проблема сьогодні місцевих державних адміністрацій.

ОНІЩУК М.В. Я продовжу. Можна я продовжу?

Шановні колеги, що стосується по прокуратурі, а потім по підходах до місцевих державних адміністрацій. Стаття 121-а у редакції, яка запропонована для голосування.

ЛИТВИН В.М. Ну, будь ласка, будь ласка. Миколо Васильовичу, будь ласка. Шановні колеги, прошу уважно послухати розумні речі.

ОНІЩУК М.В. Редакція статті 121-ої, яка визначає функції Генеральної прокуратури. Запропоновано у редакції 4180 наступне: вона включає у себе, дійсно, введення загального нагляду за додержанням прав громадянина, незалежно від того, у який спосіб вони реалізуються, громадська організація, корпоративний капітал і таке інше і, окремо звертаю вашу увагу, загальний нагляд за діяльністю державних установ. Що пропонується? Пропонується лише за рахунок вилучення чотирьох слів звести проблему, тобто надати право нагляду лише за однією функцією. Це нагляд за дотриманням прав громадян державними установами.

ЛИТВИН В.М. Ну, не можемо ми! Ми не можемо! Як ви це не розумієте, ви ж юристи! Ми можемо або лишити так, як у чинній Конституції є, або лишити так, як є. Про що ви говорите? Ми що, направляємо зараз до Конституційного Суду?

ОНІЩУК М.В. Володимире Михайловичу, ну, послухайте уважно.

ЛИТВИН В.М. Я ще раз хочу сказати, що, послухайте уважно, вчора ми вже це детально розбирали. Ви сьогодні приходите, по-новому починаєте розказувати. Так давайте, сідайте поряд зі мною і кожен раз сидіть і слухайте тоді. Я ще раз хочу..., я Володимир Михайлович 50 років. Ви прийдете, відпочинете і починаєте вчити, читати лекцію тут. Ми ще раз вам..., ми вчора вже дійшли до того і домовилися, що ми можемо або виключити його, ви ж прекрасно це розумієте, або залишити так, як пропонувано у 4180.

А ви... чотири слова виключити, п'ять слів. Ви вибачте за це, але ж так не можна робити. Ви прийшли сьогодні, починаєте розказувати, вчити нас, як жити. Учора ми до 12-ої години сиділи тут учили один одного. Так давайте тоді всі разом працювати, або давайте визначимо групу, яка працює. А так, коли кому видумалося, той тоді прийшов, і починає розказувати тут...

ОНІЩУК М.В. Я не погоджуюся із вашими застереженнями.

ЛИТВИН В.М. Це ви можете погоджуватися чи не погоджуватися, але просто треба займати якусь постійну позицію. А так, хто коли вдумав... Ми домовилися: один уповноважений від фракції і приходить, і він доповідас. Учора ми одне говорили... Я ще раз хочу сказати, я уже Володимир Михайлович 50 років. І давайте якось рахуватися з людьми. Ще раз, чітко: давайте ви нас виводьте на шлях пропозицій, а не вилучення. Ми не можемо вилучити його. Ви це прекрасно розумієте. Треба направити в Конституційний Суд. Або у чинній Конституції залишається, або так, як воно було сформульоване. Що ви нас зараз заводите знову у дискусію?

ОНІЩУК М.В. Я хотів би, щоб ми поважали думку один одного. Навіть якщо я і помилюся, то це не означає, що мене тут можна публічно виховувати. І давайте ми будемо коректними один до одного. А те, що до вас звертаюся "Володимире Михайловичу", то як мені звертатися до вас по-іншому? "Пане Литвин"? Я можу звертатися "пане Литвин".

ЛИТВИН В.М. Давайте тут не з'ясовувати стосунки. Якщо ви приходите від фракції, то ви приходьте і виступайте від фракції.

ОНІЩУК М.В. Я якраз вийшов від фракції і маю наміри бути корисним, а не дезорганізувати роботу.

ЛИТВИН В.М. Давайте визначатися.

ОНІЩУК М.В. Те, що стосується Генеральної прокуратури.

Тепер по питанню, що стосується державних адміністрацій. Я вважаю, що пропозиція і підхід Олександра Мороза є слушною у тому сенсі, що ми не зможемо

25 ЛИСТОПАДА 2004 РОКУ

"ЄС ВВАЖАЄ, ЩО СЬОГОДНІ НЕОБХІДНО ВЖИВАТИ В УКРАЇНІ ІНСТИТУЦІЙНІ ЗАХОДИ, ОСКІЛЬКИ ПЕРЕРАХУНОК ГОЛОСІВ НІЧОГО НЕ ДАСТЬ"

В.ЛИТВИН нагадав, що раніше ЄС говорив про необхідність перерахунку голосів, але сьогодні він почув повідомлення, що ЄС вважає, що це нічого не дасть.

В.ЛИТВИН зауважив при цьому, що він просив показати всі документальні свідчення порушень, але на сьогоднішній день ніхто їх не надав. Водночас він висловив думку, що порушень було настільки багато, що обидва штаби втомилася їх рахувати і фіксувати, сподіваючись на загальний позитивний результат.

Діяльність Верховної Ради України

зробити посилання на неіснуючий закон чи на неіснуючі зміни до Конституції. Сьогодні функції урядування здійснюються урядом і державними адміністраціями. Якщо ми і хочемо передати парламенту, то, відповідно, цілісно ця функція переходить до парламенту. Мається на увазі призначення уряду і, відповідно, призначення глав адміністрацій, які забезпечують діяльність органів урядування на місцях.

Тому іншого варіанту, як зараз проголосувати в Конституції в редакції 4180, у нас, на жаль, немає. Що стосується домовленостей, і тут права "Наша Україна", що система реформування влади не є завершеною. Якщо ми не зробимо реформу місцевого самоврядування, це теж вірно, але з точки зору проєктної техніки і, в тому числі, техніки внесення змін до Конституції, зараз це зробити просто є неможливим. Це політичні домовленості, але це вже інше питання. Дякую за увагу.

ЛИТВИН В.М. Так, будь ласка. Ну, на чому ми зйдемося? Так хто у вас від фракції виступає, я не можу зрозуміти?

ПОРОШЕНКО П.О. Від фракції "Наша Україна" виступає Пинзеник. Зараз Пинзеника немає. Я можу наполягати на тому, щоб мені дали слово, як представнику фракції?

ЛИТВИН В.М. Ну, будь ласка, виступайте.

ПОРОШЕНКО П.О. Я сам слово не беру.

Шановний Володимире Михайловичу, шановні колеги, я хотів би, щоб ми чітко засвідчили, що ми дуже наблизились до прийняття рішення. Не треба, щоб ми зараз за деталі або недовіру один одному завалили прийняття конституційної реформи. Давайте покладемо карти на стіл.

Загальний нагляд не є принциповим питанням, і з цим сьогодні погодяться всі. Загальний нагляд не є сьогодні предметом розміну - позиція номер раз. Позиція номер два: місцеві адміністрації є принциповим питанням, але вони не несуть в собі жодної загрози побудови логіки управління, тому що ми дійсно посилюємося і просимо почути, щоб над нами не тяжіла існуюча система.

Володимире Михайловичу, те, що є правовий нігілізм, і те, що не дотримується законів діючий Прем'єр і діючий Президент, не витримуючи процедуру призначення, це не означає, що це буде завжди. Ми наголошуємо і наполягаємо на тому, що з вересня місяця, у випадку прийняття 3207, з обласними державними адміністраціями, які будуть призначатися Президентом, будуть інші функції. Ми просимо піти на компроміс задля того, щоб дати можливість виконати зобов'язання.

Я з усім можу погодитися з шановним Олександром Олександровичем, крім того, що не можна робити посилання на неіснуючі законодавчі акти і Конституцію. Не треба бути святіше Папи Римського, тому що, коли приймали Конституцію 1996 року, не було в законодавчій базі такого поняття, як рада Національного банку, не було. А це є конституційний орган, який записаний в Конституції, сформували ми її лише в 1999 році в Законі "Про Національний банк", не було у нас посилання на закон Кабінету Міністрів, який й досі не прийнятий. Немає у нас посилання на Антимонопольний комітет, який був прийнятий після Конституції, і нічого страшного тут не потрібно робити.

Я наголошую, що ми можемо сьогодні послатися, ми довіряємо один одному, і, Володимире Михайловичу, це не є теза і не є змістовна частина постанови Верховної Ради. Олександр Олександрович правий - це є Перехідні положення,

де має бути записано, що закон 4180 сьогодні має бути проголосований, і він набирає чинності з 1 вересня 2005, але не раніше прийняття законопроекту 3207. Ми сьогодні чітко записуємо в цих Перехідних положеннях, ми просимо врахувати позицію "Нашої України" і ми наголошуємо, що з цієї позиції ми зараз, якщо буде вона врахована, ми переходимо до прийняття змін до Конституції.

Не можна на сьогоднішній день таким чином робити, і так сьогодні прийнято, там - 4.5.6, я вибачаюся за емоції, і просто сприйняти це як офіційну позицію. І на сьогоднішній день не робити там такого.

ЛИТВИН В.М. Гаразд зафіксували цю позицію, спасибі.

Шановні колеги! Якщо ми там запишемо, додамо в Перехідних положеннях і це ніяким чином не вплине, я зараз не готовий відповісти.

МОРОЗ О.О. Я відповім.

ЛИТВИН В.М. Ми ще не прийняли.

МОРОЗ О.О. Я відповім.

ЛИТВИН В.М. Будь ласка, Олександр Олександровичу.

МОРОЗ О.О. Петре Олексійовичу, правильно, треба шукати компроміс, але відсилки у Конституції 96-ого року на необхідність тих чи інших законів - це нормальна практика прийняття Конституції, ми говоримо про те, що такі закони мають бути прийняті, а ми не говоримо про те, що вводиться Конституція після того, як такий закон буде прийнятий. Ні. А в Перехідні положення це є "тіло" Конституції, це невід'ємна частина Конституції, якщо ми... і ми не маємо права у цьому документі робити відсилку на неіснуючий закон. У постанові давайте запишемо. Я готовий, тут загрози від присутніх скрізь немає. Сьогодні є загроза, скажемо: частина, можливо, частина депутатів, які розраховують на певні преференції після виборів Президента. А якщо вони тоді відмовляться працювати над законом 3207, одержавши всі повноваження по нинішній Конституції і, таким чином, все прийняте, 4180, всі зміни до Конституції - не будуть діяти. От в чому небезпека.

Тому повинен бути... Ми всі один одному віримо, поважаємо, довіряємо, але треба записати так, щоб не оглядись на те, працює воно чи не працює. Треба записувати - так, до речі, і закон вимагає і процес законотворчий теж передбачає - не можна поспиритися на закони, які ще не прийняті. Якби сьогодні у нас у другому читанні вже після Конституційного Суду розглядався 3207, немає сумнівів, що ми зараз би домовилися повністю.

А я пропоную механізм. Там 6 місяців різниця тільки буде, коли почне працювати Закон "Про префектуру,

25 ЛИСТОПАДА 2004 РОКУ

...
"ЄС ВВАЖАЄ, ЩО СЬОГОДНІ
НЕОБХІДНО ВЖИВАТИ В
УКРАЇНІ ІНСТИТУЦІЙНІ ЗАХО-
ДИ, ОСКІЛЬКИ ПЕРЕРАХУНОК
ГОЛОСІВ НІЧОГО НЕ ДАСТЬ"

Крім того, В.ЛИТВИН розповів, що на зустрічі йшлося про глибоку стурбованість і про щире бажання того, щоб Україна сама знайшла вихід із ситуації.

Він також розповів, що отримав офіційний лист від одного з керівників ЄС, міністра закордонних справ Нідерландів Бернарда БОТА. В ньому також висловлюється глибока стурбованість, ґрунтована на базі свідчень міжнародних спостерігачів про порушення під час виборів. В листі Б.БОТА робиться висновок про порушення демократичних стандартів виборів, що і призвело до загострення ситуації, яка може вийти з-під контролю, сказав В.ЛИТВИН.

Діяльність Верховної Ради України

підпорядковану Кабінету Міністрів", а потім ми її переведемо уже новим парламентом в підпорядкування Президенту, якщо буде для цього потреба.

ЛИТВИН В.М. Анатолію Сергійовичу, а може це записати в законі 3207?

МАТВІЄНКО А.С. Я запропоную.

ЛИТВИН В.М. Будь ласка.

МАТВІЄНКО А.С. Давайте не будемо посилатися, якщо ви, Олександр Олександровичу, погоджуєтесь на законопроект 3207-1, давайте напишемо, що з 1 вересня, але не раніше, ніж після прийняття змін до Конституції в частині місцевого самоврядування. Давайте тоді без законопроекту.

МОРОЗ О.О. Ще раз.

ЛИТВИН В.М. Зараз прочитати треба.

МАТВІЄНКО А.С. Ну, я говорю зараз тільки ідею. Якщо ви не хочете називати 3207, створювати прецедент посилання на неіснуючий закон, давайте напишемо формулу, яку ви пропонували в інших конституціях, в тому числі і в 1996 році.

Вступає в силу, набуває чинності з 1 вересня 2005 року, але не раніше введення в дію змін до Конституції в частині місцевого самоврядування.

МОРОЗ О.О. Ні-ні. Та це немає значення. Це та ж сама формула.

МАТВІЄНКО А.С. Ні, так, немає посилання, але є норма. Тоді ми, один одному довіряючи, зобов'язуємо себе рухатися за логікою системності.

МОРОЗ О.О. Анатолію Сергійовичу, я прошу... В мене є пропозиція.

ЛИТВИН В.М. Ні-ні.

МОРОЗ О.О. Це те ж саме, Володимире Михайловичу. Я прошу тоді, давайте так. Ми запишемо у 3207, у законі 3207 ми запишемо про те, що підпорядкування місцевих адміністрацій відповідно до законів, прийнятих на розвиток закону 3207, розглядається, скажемо, такий, такий-то період, або передбачається. Ну, десь тут.

МАТВІЄНКО А.С. Тут йде мова не про адміністрації, а про системний підхід.

МОРОЗ О.О. Справа в тому, що в інших пунктах немає розбіжностей, немає конфлікту, тільки в цьому пункті є конфлікт. Я стою так на ньому: 3207 і 4180 не конфліктні, крім позицій по адміністрації щодо їх підпорядкування. Все. Але цю розбіжність можна узгодити різними способами. Я говорив один. Якщо є більш прийнятний, давайте зробимо інший.

МАТВІЄНКО А.С. Це є предмет угоди, Олександр Олександровичу, стосовно 4180 і місцевого самоврядування. І ми з вами домовилися, і ви підтверджували вчора, позавчора і сьогодні зранку. Зараз я пропоную компроміс: щоб не називати дійсно неіснуючого закону, давайте тоді назвемо загальну норму. Не раніше введення змін стосовно місцевого самоврядування. Конституційно.

СИМОНЕНКО П.М. Володимире Михайловичу, у нас все ж таки предмет угоди є прийняття змін до Закону "Про вибори Президента" і прийняття 4180. Оце є предмет. А 3207, ми вже вирішили, направляємо його на розгляд до Конституційного Суду. Це ми вирішили. Але предмет угоди - це прийняття закону про вибори, бо ми знову йдемо кудись далі, кудись далі, не повертаючись до змісту того, з чим ми повинні були розібратися і прийняти.

Я ще раз наголошую: ми готові проголосувати за зміни до закону про вибори Президента, якщо ми голосуємо в пакеті 4180, все те, що, так скажемо, вже завершено і є предметом обговорення, тоді ми голосуємо. Якщо ні - я вважаю, що це безплідна просто дискусія, треба б її зупинити і сьогодні сесію закрити. Я кажу про

ту угоду, яку підписав пан Ющенко для всієї Європи. 4-ий пункт, 4-ий пункт.

ПОРОШЕНКО П.О. Це не угода.

СИМОНЕНКО П.М. Ну, заява, яка різниця. Заява.

З МІСЦЯ. Володимире Михайловичу, можна?

СИМОНЕНКО П.М. Але кажу, що тут ми (ви окремо ідіть тоді і з'ясовуйте), а кажу про те, що ми зібралися для того, щоб винести в зал.

З МІСЦЯ. Володимире Михайловичу!

ЛИТВИН В.М. Говоріть, говоріть, будь ласка. Будь ласка.

ВОЛКОВ О.М. Можна, да? Шановні колеги, я звертаюся і до Володимира Михайловича, і до Олександра Олександровича, і до всіх, хто активно підтримує проведення конституційної угоди.

Ну, давайте об'єктивно говорити, сьогодні є єдиний шанс прийняти цю конституційну угоду на умовах, про які ми зараз говорили. Тобто перенести питання місцевого самоврядування, в тому числі і місцевих адміністрацій, в окремий законопроект. І це правильно, не можна це вирішувати різними законопроектами.

І, шановні колеги, саме сьогодні можна це проголосувати. Всі інші варіанти: завтра, післязавтра - варіанти будуть тільки погіршуватися. Я от чесно вам кажу, об'єктивно, і це, для цього є підстави, ситуація буде тільки погіршуватися.

Тому саме сьогодні можна прийняти рішення про конституційну угоду без місцевого самоврядування, яке буде окремо прописане законом, про який говорив Матвієнко. І це нормальний варіант. І давайте тоді приймати і розходитися або, дійсно, закривати засідання, не втрачати час. Дякую.

ЛИТВИН В.М. Ні, для прийняття рішення необхідно набрати не менше 300 голосів, я записав. Да.

Так, давайте, шановні колеги! Прошу уваги! Анатолію Сергійовичу! Олександр Олександровичу! Так, може, давайте ми запишемо, ми ж будемо приймати постанову про пакетне голосування.

МАРТИНЮК А.І. Прочитайте її.

ЛИТВИН В.М. А тут запишемо той пункт, сформулюємо, який нам потрібний, вийдемо на компроміс. Бо інше, я бачу, що зараз будемо тут перетягувати канат. І для цього нам потрібно також набрати 300 голосів. От послухайте, будь ласка, Анатолію Сергійовичу! Олександр Олександровичу.

Верховна Рада постановляє: проекти законів про внесення змін до Конституції України, реєстраційні номери - 4180, 3207-1, та про особливості застосування Закону України "Про вибори Президента України" при повторному

25 ЛИСТОПАДА 2004 РОКУ

"ЄС ВВАЖАЄ, ЩО СЬОГОДНІ НЕОБХІДНО ВЖИВАТИ В УКРАЇНІ ІНСТИТУЦІЙНІ ЗАХОДИ. ОСКІЛЬКИ ПЕРЕРАХУНОК ГОЛОСІВ НІЧОГО НЕ ДАСТЬ"

ЄС закликає всіх, хто має повноваження в Україні, розглянути всі скарги, подані на виборах. ЄС думає, що розгляд всіх скарг може призвести до перегляду результатів виборів.

У листі також говориться, що вибори - це внутрішня справа України, але оскільки вона належить до європейської сім'ї, то хотілось би, щоб демократичні стандарти були в країні дотримані і не відбулося насильства, сказав В.ЛИТВИН.

голосуванні у грудні 2004 року", реєстраційний номер - 6372, голосується в пакеті. Для прийняття рішення необхідно набрати не менше 300 голосів.

Другий пункт. У відповідності з рішенням Погоджувальної ради депутатських фракцій і груп, Закон України "Про особливості застосування Закону України "Про вибори Президента України" при повторному голосуванні в грудні 2004 року" набирає чинності одночасно з підписанням Закону України "Про внесення змін до Конституції України", реєстраційний номер 41, та оприлюднення, і давайте допишемо цей пункт, і 300 голосів зафіксуємо, і буде в нас чітка домовленість.

З МІСЦЯ. А якщо не підписуємо, наприклад, цей закон?

ЛИТВИН В.М. Який? А? Ні, одночасно.

Шановні колеги, давайте домовимося таким чином, що, ви ж повірте, як ми тільки проголосуємо ці закони, зразу їх опрацюють, підпишуть Олександр Олександрович, Анатолій Сергійович, я беру їх в руки, їду і підписую ці закони, і звітлія привожу ті пропозиції, узагальнені, які ви дали, перелік подання на членів ЦВК. А? Так давайте вирішимо одне, а потім друге будемо говорити питання, при чому тут...

З МІСЦЯ. Ухвала суду, що він іде у відпустку, що інше потрібно?

МАРТИНЮК А.І. Так, давайте сформулюємо цей пункт, Анатолію Олександровичу. Давайте в цю постанову запишемо.

ЛИТВИН В.М. Давайте запишемо цей пункт і проголосуємо його.

МАРТИНЮК А.І. Ну от, те, що по місцевому самоврядуванню.

ЛИТВИН В.М. Голосуємо не менше 300 голосів.

МАТВІЄНКО А.С. В лютому місяці ми не голосуємо до місцевого самоврядування і ставимо крапку на всій реформі.

ЛИТВИН В.М. Ну, так давайте, шановні колеги, виходити на пропозиції.

МАТВІЄНКО А.С. Тому я і пропоную, що зобов'язує нас проголосувати в лютому місяці за місцеве самоврядування і ввести їх в силу з 1 вересня.

ТУРЧИНОВ О.В. Володимире Михайловичу, 307 голосів - недовіру ЦВК, і Кучма не реагує, а чому тут він повинен прореагувати?

ЛИТВИН В.М. Ну давайте ж вирішимо одне питання, я розумію, що у вас революція, у вас сверблячка, ну, давайте вирішимо одне питання. Ну, давайте вирішимо же одне питання, ну чого ви не хочете так? Але ж якщо ми голосуємо 300 голосів, то ми зобов'язані будемо зараз чітко зафіксувати, і коли ми будемо 3207 розглядати, я думаю, що в нас буде зацікавленість розглянути 3207-1, але ми знаємо, що в нас 300 голосів уже з цього приводу є, і переголосовувати ми тоді не зможемо, треба буде просто врахувати цю позицію. Ну, я думаю, що є хоч якась елементарна збережеться ж повага до постанови. От ви кажете, шановні колеги, а що це таке, постанова, завтра можна викинути. Давайте викинемо постанову про недовіру уряду. Давайте візьмемо і викинемо її.

МАТВІЄНКО А.С. Постанова має силу, оскільки вона врегульована Конституцією. То є наше право конституційне. І тому вона не може бути викинута.

ЛИТВИН В.М. Але Постанова Верховної Ради також повинна виконуватися, розумієте. Ну ми ж, мабуть, уже не дійдемо до того, що ми не будемо виконувати власні рішення. Та яку угоду, зараз будемо день писати. Ну, підждіть, давайте ж домовимося тоді.

Олександр Олександровичу, ще раз оцю позицію, яку оприлюднив Анатолій Сергійович. Прошу уваги.

МОРОЗ О.О. Я вважаю, що Володимир Михайлович абсолютно правий у тому сенсі, що ми приймаємо постанову. Можна прийняти постановою "ad hoc", бо це голосування пакетне, справді. Ми такого не практикували. Мова іде про те, що ми голосуємо однією постановою три законопроекти: про вибори Президента, про проект 3207 і про проект 4180. У цій постанові ми записуємо, що проект 4180 вводиться у дію з 1 вересня, ну, тут записано у Перехідних положеннях, одночасно із внесенням змін до законів і до Конституції щодо місцевого самоврядування.

ЛИТВИН В.М. Треба записати, у якій частині.

МОРОЗ О.О. У частині, да, ну, виписати це детальніше потрібно. І приймаємо рішення, що голосування являється результативним, якщо за нього проголосувало 300 депутатів. І передбачаємо, що Закон "Про вибори Президента" вступає у силу після підписання Закону "Про зміни до Конституції", і навпаки, тобто в один час. І двіть тільки тоді, коли підписуються одночасно, бо вводяться у дію, там же у нас у "Перехідних положеннях". Оце все виписати, і це є гарантія довіри. Іншого механізму я просто не бачу. Врегулювання колізій, про котру говорили сьогодні колеги, зводиться от до чого. Сьогодні посилалися на норми 3207, поки він ще не введений, не можна, бо це юридично безграмотно, і ми не маємо права цього робити. Регламент це забороняє, до речі, робити. А врегулювання може бути здійснено у той спосіб, як я говорив, це абсолютно нескладно зробити, якщо буде на те бажання всіх, перш за все авторів розробки.

ЮФФЕ Ю.Я. Дозвольте?

ЛИТВИН В.М. Будь ласка.

ЮФФЕ Ю.Я. Шановний Олександр Олександровичу, скажіть, будь ласка, а не виникає у вас застережень, що, припустимо, коли та сторона, яка не захоче, щоб вводився 4180, просто після повернення 3207 з Конституційного Суду не проголосує за нього в остаточному рішенні. І вони не введуться. І тоді ми поставили собі передумову, що не буде введений 4180. Вам це не здається?

ЛИТВИН В.М. Не йде мова про 4180. Іде мова лише про один пункт, який стосується порядку призначення місцевих державних адміністрацій.

МАРТИНЮК А.І. Шановні колеги, послухайте. Якщо ми у цю постанову, що читав Володимир Михайлович, що зачитував Володимир Михайлович, якщо запишемо такий ще третій пункт: Закон України "Про внесення змін до Конституції України" (реєстраційний номер 4180) у частині місцевого самоврядування чи місцевих адміністрацій, точніше у частині місцевих адміністрацій...

ЛИТВИН В.М. У порядку призначення місцевих

25 ЛИСТОПАДА 2004 РОКУ

ЮЩЕНКО ЗАЯВЛЯЄ, ЩО ШУКАЄ ПОЛІТИЧНУ ФОРМУЛУ ВРЕГУЛЮВАННЯ ГРОМАДСЬКОГО КОНФЛІКТУ

Про це В.ЮЩЕНКО заявив, виступаючи перед народом на майдані Незалежності у Києві.

"Ми є прихильниками безумовно політичного врегулювання цього конфлікту", - наголосив він.

В.ЮЩЕНКО зазначив, що уряди і парламенти багатьох країн також шукають політичний спосіб розв'язання кризи в Україні. За його словами, ті контакти, які відбуваються у його команді з крайніми сусідами, з представниками Євросоюзу, і які приймають публічні рішення про підтримку демократії в Україні, є "гарантією того, що йдемо правильною дорогою". "Щоб у вас ні в кого не було сумніву", - додав він, закликавши людей продовжувати залишатися на майдані.

адміністрацій.

МАРТИНЮК А.І. ...у частині призначення, порядку призначення місцевих адміністрацій вступає в дію одночасно із внесенням змін до Конституції та прийняттям відповідних законів щодо місцевого самоврядування.

МАТВИЄНКО А.С. Володимире Михайловичу, ми не ведемо мову зараз про це.

ПОРОШЕНКО П.О. Володимире Михайловичу, у нас ніхто не тримає руку, чого ви слово даєте?

ЛИТВИН В.М. Я ж не можу заборонити, прибігти до Анатолія Сергійовича і вирвати у нього мікрофон. Давайте я буду бігати. Будь ласка, Анатолію Сергійовичу, продовжуйте.

МАТВИЄНКО А.С. Йде мова зараз не тільки про норму підпорядкування місцевих адміністрацій. Йде мова про системну реформу організації влади. І тому зводити тільки до адміністрації 3207-1 не можна.

МАРТИНЮК А.І. Розкажіть точніше, як записати.

МАТВИЄНКО А.С. Тому я і кажу, що не раніше введення в дію змін до Конституції у частині місцевого самоврядування. І записати це в "Прикінцеві положення".

МАРТИНЮК А.І. Я ж так і казав.

МАТВИЄНКО А.С. Інакше, я завершую, інакше, якщо ми запишемо це у "Прикінцеві положення" 4180, ця норма, яку ви запишете в постанову, ніякої юридичної сили не має і нікого не зобов'язує ні до чого. Те, що ми зараз приймаємо, має тільки ситуативну силу щодо предписання документів, які ми сьогодні проголосуємо.

ЛИТВИН В.М. Анатолію Сергійовичу, сформулюйте постановчу частину, будь ласка.

МАТВИЄНКО А.С. В "Прикінцевих положеннях"...

ЛИТВИН В.М. Одну хвилиночку.

МАТВИЄНКО А.С. ...законопроекту 4180, де написано, що ці зміни вступають в силу...

ЛИТВИН В.М. Які зміни?

МАТВИЄНКО А.С. Які ми вносимо в 4180.

ЛИТВИН В.М. Тобто весь закон, не ці зміни. Тоді скажіть - весь закон, правильно?

МАТВИЄНКО А.С. Закон, так.

ЛИТВИН В.М. Так, Анатолію Сергійовичу, це прямий шлях, я вам зразу скажу, прямий шлях торпедувати закон, прийняти його, тому що ніхто потім не прийме цей закон. Давайте ж ми будемо відверто казати. Якщо ми хочемо прийняти, то треба положення одні, а ви зразу торпедуете весь закон. Потім ніхто не голосує за 3207. За кого ви тут тримаєте всіх?

МАТВИЄНКО А.С. Володимире Михайловичу, я нікого, я чесно говорю.

ЛИТВИН В.М. Так, я ще раз хочу сказати, що після того ніхто не проголошує. Якщо питання йде про місцеві адміністрації, давайте запишемо, що позиція щодо порядку призначення голів місцевих державних адміністрацій вступає в дію не раніше прийняття змін до Конституції чи до закону України про місцеве самоврядування. Це зрозуміло. А ви хочете, щоб весь закон підв'язати 4180, підв'язати під 3207. Так ви про це і скажіть.

МАТВИЄНКО А.С. Володимире Михайловичу, я ще раз розповідаю вам. Ну давайте, я прошу, дійсно, я розумію, у всіх нерви, але давайте один одного слухати. Я ж ніякої провокації не роблю. Я хочу вам сказати, що системна реформа

влади може бути тільки тоді, коли ми проведемо її і наверху, і внизу. І якщо ми зараз..., Володимире Михайловичу, подумайте, що ви кажете, що ця норма вступає в дію після прийняття законів по місцевому самоврядуванню, то нащо її взагалі тоді писати, як ми тоді перетворимо її в префект? Вона взагалі нелогічна. Тобто її не треба зараз вставляти, чи потім знову її відмінити, або такою залишати її абсурдною, бо вона не зв'язана із логікою організації влади в результаті її реформування.

ЛИТВИН В.М. Анатолію Сергійовичу, шановні колеги, давайте запишемо простіше, давайте запишемо простіше, запишемо таким чином: до першого вересня 2005 року прийняти Закон "Про внесення змін до Конституції" умовно називаємо 3207, тоді ми зобов'яземо Верховну Раду прийняти, давайте в постанові запишемо. Давайте запишемо в Перехідних положеннях, я не бачу ніяких застережень. Але не під'язувати одне та друге, давайте зобов'яземо Верховну Раду прийняти, і тоді знімуться всі питання, давайте зробимо таким чином, але не ставити в залежність...

Давайте запишемо: до 1 вересня 2005 року прийняти зміни до Конституції в частині місцевого самоврядування, давайте запишемо, нормальна форма. Так, Перехідним положенням, давайте запишемо. А, якщо що, давайте прийнемо.

МАРТИНЮК А.І. Конституція буде порушена.

МАТВІЄНКО А.С. Володимире Михайловичу! Я вітаю ваш пошук знайти рішення, але те, що ви зараз запропонували, не має ніякого наслідку.

ЛИТВИН В.М. Анатолію Сергійовичу, а те, що ви запропонували, торпедує те рішення, яке готує Верховна Рада.

МАТВІЄНКО А.С. Я погоджуюся, давайте шукати компроміс.

ЛИТВИН В.М. Давайте запишемо, але це в Перехідному положенні ми запишемо: до 1 вересня 2005 року, до моменту введення в повному обсязі закону про 4180 прийняти зміни до Конституції України в частині місцевого самоврядування. Все прекрасно, давайте запишемо.

Це в Конституції записано буде, так, Петре Олексійовичу, буде Президент, знаємо який, Прем'єр буде, знаємо який. Так що ви хочете тоді?

МАТВІЄНКО А.С. Давайте з юристами проконсультуємося, якщо це є невиконання Конституції.

ЛИТВИН В.М. З таким же успіхом і цей закон 4180 можна не виконувати.

МАТВІЄНКО А.С. Володимире Михайловичу, давайте проконсультуємося з юристами, щоб ми не писали дур-

25 ЛИСТОПАДА 2004 РОКУ

СЬОГОДНІ ДО ВЕРХОВНОГО СУДУ НАДИЙШЛА ШЕ ОДНА СКАРГА МИКОЛИ КАТЕРИНЧУКА - ДОВІРЕНОЇ ОСОБИ КАНДИДАТА В ПРЕЗИДЕНТИ ВІКТОРА ЮЩЕНКА

В ній оскаржуються оприлюднені Центральною виборчою комісією результати другого туру виборів Президента України. Про це кореспондентові Укрінформу повідомили у прес-службі ВСУ.

У попередній скарзі, що надійшла до Верховного Суду вчора, Микола Катеринчук оскаржує бездіяльність Центральної виборчої комісії щодо оприлюднення інформації про кількість виданих і кількості використаних відкріпних талонів під час другого туру виборів Президента України.

ну норму, якщо це є норма Конституції - то вона нас дійсно зобов'язує виконати.

ЛИТВИН В.М. Оскільки ми зараз приймаємо, по суті справи, в екстремальних політичних умовах, якщо це ми це рішення запишемо і Президент його прийме і підпише, то воно, це рішення буде, я думаю, таким чином, Олександр Олександрович про це говорив, я його оспорював, я зараз з ним згодний.

МОРОЗ О.О. Можна?

ЛИТВИН В.М. Будь ласка.

МОРОЗ О.О. Шановні колеги, Анатолію Сергійовичу, я до вас звертаюся, до представників "Нашої України" перш за все.

У нас сьогодні унікальна можливість прийняти зміни до Конституції, більше такої не буде. Треба мати на увазі. І аргументація щодо системності змін організації державного життя і управління - абсолютно правильна аргументація. Але треба сказати, що 90 процентів цієї системності передбачено в законі 4180, а 10 - у 3207 стосовно місцевого самоврядування. Найпринциповіші речі, які пов'язані щодо розподілу функцій влади, зв'язання відповідальності Кабінету Міністрів і парламенту, передбачено 4180. Не можна робити заручником в ситуації стосовно 3207 - це напрацювання, довкола якого ми боремося вже два роки, тут, у цьому складі парламенту, чи навіть три роки.

Тому я переконаний, що треба записувати, бо якщо ми записуємо в "Прикінчених положеннях" те, що сказав тільки що Володимир Михайлович, вона справді не матиме юридичної сили, бо це ніби відсилка така, яка є сьогодні в Конституції, що прийняти Закон "Про Кабінет Міністрів" чи "Про ТСК", а їх немає просто. Немає та і все. Так.

Тому треба прийняти у постанові, а ми між собою домовляємося, зацікавлений президент буде новий, зацікавлені будуть всі тут присутні в тому, що місцеве самоврядування треба вдосконалювати, регіональну владу треба підсилювати, і ми це приймемо.

Врегулювання колізії, яка виникне після того, стосовно підпорядкування префектур Кабінету Міністрів чи Президенту, врегулюється наступним парламентом протягом півроку максимум. Це все можна елементарно зробити. В законі це все можна виписати так, що не буде ніяких протиріч.

Але сьогодні ставити "заціпку" на законі 4180, який буде прийнятий тільки тому, що..., не тому, що буде прийнятий 3207, а тому, що може бути не прийнятим тими, хто сьогодні це пропонує, 3207. Я вважаю, це недопустима річ.

І ще раз повторюю. Перехідні положення запропоновані. Я згоден із тим, що можна вилучити функції загального нагляду від прокуратури, а все решта треба лишати так, як передбачено в Перехідних положеннях.

СИМОНЕНКО П.М. Володимире Михайловичу, можна два слова?

Шановні колеги, я чому попросив у вас слова, хотів би тільки нагадати. Ось ми зараз сперечаємося через 4 роки навколо тих питань, які я, коли починав цю реформу, якраз це записав. Оце про що зараз Анатолій Сергійович говорить, все це було записано. І тоді, коли відмовляли взагалі розглядати, і поступово викидали, ми йшли на компроміс для того, щоб знайти узгоджену позицію. Минуло 4 роки. Тоді називали антидержавником, кричали, що, так скажемо, він руйнує Конституцію, що завгодно було.

МОРОЗ О.О. Прислужується Медведчуку...

СИМОНЕНКО П.М. Так, прислужником Медведчука, ким завгодно нази-

вали. Я ще раз нагадую, щоб у стенограмі це було обов'язково, це наша історія!!! Бо 4 роки тому я з цього якраз і починав. Коли побачили, що влада недосконала і треба владу виписувати на рівні тих же європейських стандартів і європейських принципів парламентаризму, тоді відмовився, і Анатолій Сергійович якраз з іншої сторони був. А сьогодні пройшло 4 роки, коли попередньо, так скажемо, узгоджену знайшли модель, узгоджену модель, щоб рухатися вперед, сьогодні знову руйнується це. Вас не було. Так представники рухів якраз все це тоді блокували. Засінь більше всього на трибуні разом з Головатим стояли тоді, заважали взагалі ці питання розглядати.

ЛИТВИН В.М. Шановні колеги, давайте будемо завершувати. Пропонується така пропозиція: зараз розпочати засідання Верховної Ради України. Спочатку проголосувати, без розминок і без всього, проголосувати проект постанови, який зачитую. Проекти законів (перший пункт) України "Про внесення змін до Конституції України" (реєстраційні номери 4180, 3207-1) та "Про особливості застосування Закону України "Про вибори Президента України" при повторному голосуванні в грудні 2004 року" (реєстраційний номер 6372), голосується в пакеті. Для прийняття рішення необхідно набрати не менше 300 голосів.

Друге. У відповідності з рішенням Погоджувальної ради депутатських фракцій і груп, Закону України "Про особливості застосування Закону України "Про вибори Президента України" при повторному голосуванні в грудні 2004 року" набирає чинності одночасно з підписанням Закону України "Про внесення змін до Конституції України" (реєстраційний номер 4180) та оприлюднення. До... Третій пункт. Верховній Раді України до 1.09.2005 року прийняти Закон "Про зміни до Конституції України" (номер 3207-1). Постанова набирає... Га? Ну, прийняти - це значить розглянути. Ця постанова набирає чинності з дня голосування. Для..., потім таки Регламент, що робимо ми з прокуратурою? Одну хвилиночку! Що з прокуратурою ми робимо?

МАРТИНЮК А.І. До 1.06.

ЛИТВИН В.М. Ну, давайте до 1.06. поставимо, немає питання.

МАРТИНЮК А.І. Навіть до 1.07, краще, на тій сесії.

ЛИТВИН В.М. У нас через сесію. Ну, давайте до 1.06. немає питань. Давайте до 1.06.

МАРТИНЮК А.І. До 1 червня.

ЛИТВИН В.М. До 1.06. Тепер залишилося питання у нас по прокуратурі.

Шановні колеги! По прокуратурі, що ми робимо?

25 ЛИСТОПАДА 2004 РОКУ

З ХАРКОВА НА ПІДТРИМКУ
ЯНУКОВИЧА В КИЇВ ВИЇХАЛИ
ТРИ ПОТЯГИ І БЛИЗЬКО 50 АВ-
ТОБУСІВ З ЛЮДЬМИ

Про це сказав на прес-конференції голова обласної державної адміністрації Євген КУШНАРЬОВ, відповідаючи на запитання журналістів. При цьому він не назвав кількості людей, але зазначив, що "жодна установа у Харкові роботи не припиняла".

Характеризуючи становище на Харківщині, він сказав, що воно абсолютно нормальне і стабільне. "Область не охоплена погум'ям", і він не бачить передумов, щоб цей стан загострювався.

Б.КУШНАРЬОВ висловився проти силового розв'язання конфлікту в Україні, проти силового сценарію "отримання президентської булави". Він засудив дії опозиції, яка, на його думку, "устами радикалів оголосила про намір силового захоплення влади". Він також засудив органи влади в деяких областях України, які закликали оголосити Президентом Віктора ЮЩЕНКА, і назвав такі дії революцією.

МОРОЗ О.О. Значить, ми провели голосування. Такими чином ми зійшлися на тому, що адміністрація записується так, як тут, а функції прокуратури виключаються.

МАРТИНЮК А.І. Загальну назву.

СИМОНЕНКО П.М. Якщо вони будуть голосувати...

З МІСЦЯ. Вони не будуть.

ЛИТВИН В.М. Зараз, Вікторе Михайловичу. Будь ласка, ваша позиція.

ПИНЗЕНИК В.М. Шановний Володимире Михайловичу! Ну, мені здається, по прокуратурі, то більше зацікавлення, щоб це питання врегулювати. Але, я просив би, я мене є пропозиція. Давайте зараз відкриємо і закриємо засідання до 4-х, бо у нас нез'ясованим є ще питання по місцевих адміністраціях, по "Прикінцевих положеннях", давайте проведемо ще консультації.

ЛИТВИН В.М. Ні.

ПИНЗЕНИК В.М. Консультації, і о 16-ій годині відкриємо засідання і будемо голосувати.

МОРОЗ О.О. Володимире Михайловичу, ми...

МАРТИНЮК А.І. Шановні колеги! Є ще одна пропозиція! Є ще одна пропозиція. Для того, щоб ми..., нам трохи легше, бо тут ніби щось робимо. Я собі уявляю, що роблять в сесійній залі наші колеги, які нудяться і нас проклинають. Тому я пропоную, якщо зараз нічого немає, вносимо проект постанови про те, щоб наступне засідання Верховної Ради провести 14 грудня. І на цьому все.

(Іде загальна дискусія).

ЛИТВИН В.М. Я хочу, шановні колеги, щоб ми зараз знайшли компроміс, пішли в сесійну залу, проголосували, іншого не зможемо зробити. Або давайте вже завалимо цю політреформу, бо якщо ми її не приймемо сьогодні, ми її вже більше не приймемо і всі це прекрасно розуміють, будь ласка.

МОРОЗ О.О. Володимире Михайловичу, я знаю, що зараз у сесійному залі ваші представники проводять роботу про те, щоб люди не голосували за зміни до Конституції, тому я вам офіційно заявляю, що за закон про вибори теж голосувати не будемо. Залишається норма чинного закону, ви уважно придивіться до статті 84 цього закону і майте на увазі, що за певних обставин ви будете попередити агітувати за голосування цього закону, ще раз повторюю: компроміс майже знайдений, ви не хочете переступити крок, який іде, наближає державу до демократичних держав, ви хочете зберегти тоталітарну систему, не вдасться, ще раз кажу, тому, будь ласка, робіть висновки самі, бо не тут шукається компроміс, знайдіть спочатку поміж собою, тоді буде все гаразд.

З МІСЦЯ. Я хотів би, Вікторе Михайловичу, такого сказати від нашої фракції, бо дійсно ми вчора 4 години провели, а сьогодні ми бачимо: як ви затягуєте час, так що наша Фракція буде також голосувати на позиціях соціалістів.

МОРОЗ О.О. Я просив би, давайте зайдемо в сесійний зал, пояснити ситуацію депутатам, оголосити перерву ще на півгодини, а потім поставимо на голосування без всяких обговорень.

ЛИТВИН В.М. Давайте тільки таким чином домовимося, шановні народні депутати, шановні колеги: зараз я зайду в сесійну залу, відкрию, скажу, що ми проводимо дискусію.

МАРТИНЮК А.І. 45, о 14-ій...

ЛИТВИН В.М. О 14-ій годині, а ми тут залишимося, не знайдемо ми рішення, давайте розійдемося, бо є межа компромісу.

МОРОЗ О.О. Треба хоч би 10 хвилин, щоб фракціям пояснити ситуацію.

ЛИТВИН В.М. Ну, так 45 хвилин, ми закінчимо тоді. Я ще раз хочу сказати, Вікторе Михайловичу, не буде. Уже ми до 4-ої нічого не домовимося. Перерву ми оголошуємо зараз. Ні-ні.

Перерву для вас, шановні колеги, на 15 хвилин, о 13:30 зберемося тут.

ПІСЛЯ ПЕРЕРВИ

МОРОЗ О.О. Володимире Михайловичу, в мене є одне зауваження. У перехідних положеннях у пункті 4 написано: "Кабінет Міністрів України сформований до дня вступу на пост Президента України, обраного на чергових виборах 2004 року, продовжує виконувати конституційні повноваження після набрання чинності цим законом". Це писалося тоді, коли передбачалося, що буде формуватися Кабінет Міністрів, що будуть ці зміни відразу після вступу на пост Президента України.

Оскільки цього тепер немає, то цей абзац треба просто вилучити звідси. А 4-ий пункт звести до пункту: "У разі відставки Кабінету Міністрів у випадках, передбачених Конституцією України, формування нового складу Кабінету Міністрів здійснюється протягом 60 днів, починаючи з його відставки...", даліше пишеться, хто це робить, як це робиться, коаліція і так даліше. Тобто цей абзац треба випустити з перехідних положень. Перший абзац 4-ого пункту треба вилучити.

ЛИТВИН В.М. Прошу уваги, шановні колеги! Ще раз, будь ласка, Олександрє Олександровичу, поясніть свої уточнення.

МОРОЗ О.О. Значить, я пояснюю ще раз. У пункті 4-ому перехідних положень виписана редакція першої частини, розрахована на те, що Закон "Про зміни до Конституції" вводиться після виборів Президента. А оскільки тепер це вже змінена позиція, то треба відмовитися від цієї першої частини.

Тобто не можна писати, що "Кабінет Міністрів, сформований до дня вступу на пост Президента України, обраного на чергових виборах 2004 року, продовжує виконувати конституційні повноваження після набрання чинності цим законом". Це протирічить логіці змісту закону, тим паче, що чинність цим законом буде набрана тільки в вересні. Це означає, що ми до безкінечності продовжуємо функціонування цього Кабінету Міністрів аж до обрання Верховної Ради, перед якою він складає повноваження. А якщо ми знімаємо цей перший пункт, то це означає, що Кабінет Міністрів йде у відставку одразу після обрання Президента України.

Тому є пропозиція: із перехідних положень першу частину пункту 4 вилучити взагалі.

25 ЛИСТОПАДА 2004 РОКУ

В УКРАЇНУ ПРИБІВ СПЕЦІАЛЬНИЙ ПОСЛАННИК НІДЕРЛАНДІВ - КРАЇНИ, ЩО ЗАРАЗ ГОЛОВУЄ В ЄС. - З ПРИВОДУ УКРАЇНСЬКИХ ВИБОРІВ

Спеціальний посланник Нідерландів Нік Бігман, уповноважений представник держави, що нині головує в Європейському Союзі, прибув сьогодні в Україну. Про це повідомила сьогодні посол Нідерландів в Україні Монік Франк. За її словами, він передасть лист Президенту України Леоніду Кучмі, Голові Верховної Ради Володимиру Литвину, Прем'єр-міністру Віктору Януковичу та Голові Конституційного Суду Миколі Селівану. Він також планує зустрітися з лідером коаліції "Сила народу" Віктором Ющенком.

Монік Франк повідомила: зараз текст листа відпрацьовується в Гаазі. Вона висловила думку, що це буде лист-заклик до української влади виявляти стриманість та врегулювати проблему політичного протистояння тільки ненасильницьким шляхом.

ЛИТВИН В.М. Давайте зараз шукати компроміс. Я ще раз хочу сказати, у нас залишалася одна проблема - місцеві державні адміністрації і загальний нагляд. Ми вчора домовлялися: або - або. Так? Тоді давайте зараз домовимося і підемо працювати, більше проблеми я жодної не бачу.

ТИМОШЕНКО Ю.В. Можна одну репліку? Володимире Михайловичу, я просто хотіла запропонувати всім присутнім чітко розділити два питання: є рішення суду, яке зобов'язує нас впорядкувати законодавство, що стосується змін та доповнень до Закону "Про вибори Президента" -- окремо, і конституційну реформу - окремо. Не можна діяти так, як в часи Радянського Союзу - до пачки масла давали ще пластмасове відро в навантаження, це неправильно. Треба кожний законопроект приймати усвідомлено, нормально, а з'єднувати - це просто є не логічним.

ЛИТВИН В.М. Юліє Володимирівно, я дякую, така гарна пропозиція, але ви дещо, точніше, ми неточно, мабуть, зрозуміли рішення Суду, там написано, що провести повторне голосування, і ніде не написано, що ми маємо внести зміни в закон.

Якщо ми сьогодні будемо виконувати рішення Суду, давайте зараз закриємо сесію і підемо виконувати рішення Суду. Але якщо ми хочемо знайти компроміс у Верховній Раді, то давайте знайдемо цей компроміс. Ми його знайшли, і його не потрібно зараз руйнувати, оскільки цей компроміс надзвичайно крихкий. А якщо ні, то давайте закриємо засідання. Є закон, і по тому закону можна проводити, хай залишається та Центральна виборча комісія, хай залишаються ті дільничні комісії. До речі, Суд ніде не зобов'язав нас міняти структури, які займаються виборами Президента України.

ТИМОШЕНКО Ю.В. Володимире Михайловичу, я просто хочу доповнити, власне, прийняти законопроект - це є право парламенту і, якщо у нас вистачить голосів прийняти законопроект про зміни та доповнення до Закону "Про вибори Президента", чому нам це не зробити? Це перше.

ЛИТВИН В.М. Юліє Володимирівно, я можу зразу сказати - голосів не вистачить.

ТИМОШЕНКО Ю.В. Давайте спробуємо.

ЛИТВИН В.М. Я буду робити так, як я робив раніше, для того, щоб був компроміс. Якщо ви не хочете компромісу і підтримати сьогодні мене, тоді треба підтримати ті домовленості, підтримати Квасневського, Адамкуса, Солану, Кубіша і Гризлова, Віктора Андрійовича і Януковича, давайте підтримаємо. Вони підписалися, поставили свої підписи, я розумію, що це когось не влаштовує. Але ми фактично вернули все назад, що було в старій Конституції, а внесли тільки деякі косметичні зміни, з ними можна погодитися. Лишилась одна проблема: призначення голів обласних державних адміністрацій.

Якщо ми зараз знімаємо загальний нагляд за Генеральною прокуратурою і залишаємо так, як у чинній Конституції порядок призначення голів обласних державних і районних адміністрацій - це є пошуком компромісу, ми йдемо далі працювати і голосувати. Якщо да, то вчора це була єдина перепона, і сьогодні зранку була єдина перепона. Знімається ця перепона для того, щоб щось зробити в політичній реформі. Ідемо голосувати. Якщо ідемо, пішли зараз проголошуємо - і ніяких проблем немає.

ТИМОШЕНКО Ю.В. Володимире Михайловичу, я прошу пробачення, але я просто пропозицію надала, і я прошу теж її врахувати, тому що є у нас фракція

і вона має пропозицію.

Ми абсолютно чітко хочемо досягнути компромісу і взаєморозуміння по всіх питаннях. Але є прохання, якщо ми, не дай Боже, не досягнемо компромісу по конституційній реформі, щоб ми ж не робили вигляд, що у нас із законами все в порядку.

ЛИТВИН В.М. Я відразу кажу, що закрию сесію. Юліє Володимирівно, я не пастушок, яким будуть керувати. Візьміть собі нового Голову Верховної Ради, і він буде приймати ті рішення, які ви скажете.

ТИМОШЕНКО Ю.В. Нас влаштовує цей Голова.

ЛИТВИН В.М. Раз влаштовує, то давайте, підтримайте хоч раз. Ось і все, немає проблем. Але вже відступати і намагатися сконсолідувати...

Зараз уже нові ультиматуми є, через 15 хвилин будуть нові. Так давайте межу якусь підведемо і будемо працювати. Зантра будуть нові ультиматуми. Не можна так.

Шановні колеги, Верховна Рада зробила все, чого вимагали. Так давайте тепер зробимо, що вимагає спільна наша позиція.

Будь ласка, Олександрє Олександровичу.

МОРОЗ О.О. Юліє Володимирівно, не переживайте ви за те, що не буде прийнятий Закон "Про зміни до Конституції", ви ж не збираєтесь за нього голосувати. Чому ви так переживаєте? Тут все гаразд буде.

Можна прислухатися до її пропозиції, але перед цим проголосувати зміни до Конституції, окремо. Якщо вони проголосовані, прийнято 300 голосів, то тоді розглядаємо інші законопроекти, в тому числі закон про вибори. Якщо не проголосовані, тоді закривається сесія – і всі розходяться.

ЛИТВИН В.М. Ми можемо проголосувати спочатку закон про вибори, але в Перехідних положеннях запишемо, що він вступить в дію після підписання Президентом закону 4180. Якщо вас це влаштує, ми зараз дружно все проголосуємо.

Це не нове, Юліє Володимирівно, а те, що ви говорите, – це нове.

ПУСТОВОЙТЕНКО В.П. Я скромно тут присутній, і вчора, і кожний день себе веду дуже скромно, але хочу сказати наступне, що я сьогодні насилу умовив фракцію проголосувати за комплекс тих питань, які сьогодні є.

Я вчора говорив і сьогодні можу сказати, що по тому законопроекту, який стосується місцевих органів державної влади, є багато заперечень в усіх депутатів нашої фракції. Але заради пакету політичної реформи, закону про вибори і місцевого самоврядування домовилися, що будемо голосувати.

25 ЛИСТОПАДА 2004 РОКУ

КЕРІВНИЦТВО РАДИ ЄВРОПИ ЗАКЛИКАЄ УКРАЇНЦІВ НЕ ЗАСТОСОВУВАТИ НАСИЛЬ- СТВА

Голова Ради Європи Террі ДЕВІС, голова Парламентської асамблеї Ради Європи Пітар ШДЕР і голова Комітету міністрів Ради Європи Влодзімеж ЦІМОШЕВИЧ підписали спільну заяву щодо ситуації в Україні.

Повідомлення про це розміщено на офіційному сайті Ради Європи.

Керівництво Ради Європи закликала, зокрема, усі політичні сили утриматися від насильства.

ВЕРХОВНИЙ ПРЕДСТАВНИК ЄВРОСОЮЗУ ХАВ'ЕР СОЛАНА НАЗВАВ ПРЕЗИДЕНТСЬКІ ВИ- БОРИ В УКРАЇНІ ВИРІШАЛЬ- НИМ ТЕСТОМ ДЛЯ ПОДАЛЬ- ШИХ ВІДНОСИН МІЖ УКРАЇ- НОЮ І ЄС

Після другого туру президентських виборів Україна знаходиться на перехресті між повноцінним демократичним суспільством і країною, яка просто має відносини з Європейським Союзом. Про це, як повідомляє кореспондент Укрінформу, заявив сьогодні Верховний представник ЄС з питань спільної зовнішньої та безпекової політики Хав'єр Солана, виступаючи перед учасниками засідання Комітету Європарламенту із зовнішніх справ.

Тому я просив би підтримати пропозицію Голови і піти проголосувати. Якщо ні, то закрити сесію і не мучити ні себе, ні людей.

ПИНЗЕНИК В.М. Шановний Володимире Михайловичу! Шановні колеги!

Я думаю, що ми вирулили на якусь позицію, але є велике прохання: ми о 16-ій годині почнемо голосувати, а зараз проведемо консультації, вирішимо з позицією по місцевих адміністраціях і, я думаю, що на 16-у годину ми вийдемо на консолідовану позицію.

ЛИТВИН В.М. Олександре Олександровичу, будь ласка.

МОРОЗ О.О. В мене є ще одна пропозиція. Шановні колеги, я наполягаю на своїй пропозиції, яку я тільки що висловив: голосувати спочатку зміни до Конституції - два закони, а потім закон про вибори.

Чому? Ми проголосуємо, скажемо, 270 голосів, зміни до Конституції не будуть прийняті, але звернення до Конституційного Суду, навіть незважаючи на наш припис, буде означати, що закон прийнятий.

Тому я не хочу, щоб піддавалися депутати під шантаж з цього приводу, і у нас повинна бути абсолютно чітка ясність. Ми голосуємо Закон "Про Конституцію", зміни до Конституції і відразу голосуємо закон про вибори гарантовано. Отже, виходу іншого я просто не бачу.

ЛИТВИН В.М. Вікторе Михайловичу, будь ласка, ваша позиція.

ПИНЗЕНИК В.М. Давайте до 16-ої години відкладемо голосування.

ЛИТВИН В.М. Шановні колеги, давайте ми зараз домовимося, що ж ми відкладаємо голосування? Зараз уже нова пропозиція пішла. Вікторе Михайловичу, ось пішла зустрічна пропозиція від Олександра Олександровича. Ми домовлялися в пакеті голосувати три законопроекти, зараз Олександр Олександрович сказав, щоб голосували спочатку 4180, 3207, а тоді будемо голосувати закон про вибори.

Але тоді в Конституційний Суд треба звернутися, поки звернеться, поки він розгляне, так вибори завершаться. Ще ж ЦВК треба формувати, територіальні комісії, а часу в нас немає. Будь ласка.

ЮФФЕ Ю.Я. Шановний Володимире Михайловичу! Шановні колеги! Давайте не будемо казати і повертатися до двох проблем, це одна проблема - це призначення державних адміністрацій. І тут зрозуміло, що Віктор Михайлович Пинзенник сам це не вирішить. Це одне.

Ми розуміємо, що нам далі відступати нікуди. До 16-ої неможливо знайти того, хто вирішує, Вікторе Михайловичу, скажіть, будь ласка?

ПИНЗЕНИК В.М. Юлію Яковичу, я просив би, щоб ми о 16-ій годині зібралися, зайшли в зал і прийняли рішення.

ЛИТВИН В.М. Вікторе Михайловичу, не можна людей утримати в залі, як ви не розумієте?!

ПИНЗЕНИК В.М. Володимире Михайловичу, ви зрозумійте мене і фракцію.

ЛИТВИН В.М. Давайте таким чином: я так зрозумів, що залишилося питання - "або - або", Генеральна прокуратура, місцеві адміністрації. І далі, я так розумію, що всі межі для компромісу вичерпані, не потрібно намальовувати нові ультиматуми. Якщо ми зараз не знайдемо після цього погодження, давайте зробимо перерву. Я пропоную перерву, одну хвилиночку, зараз перерва оголошена до 14:40. Давайте о 14:40 ми зустрінемося тут, до 15-ої години проведемо Погоджувальну раду, якщо ми зараз не виходимо на якесь рішення, я тоді за вашим до-

рученням закриваю засідання Верховної Ради. Всі необхідні документи для того, щоб далі рухатися у виборчому процесі, є.

ТУРЧИНОВ О.В. Депутатів на скільки розпускати?

ЛИТВИН В.М. Я ще раз кажу, якщо ми домовилися, то давайте будемо поважати один одного. Вчора ми сиділи безплідно до 23-ої години. Міняються перемовини - міняються ультиматумами. Так давайте зафіксуємо наші позиції і будемо прашувати. Я думаю, що тут сидять люди не сталеві, у тому числі і я. І знущання, а це вже переходить у знущання, уже більше витримувати не можна. Тому що намагання знайти компроміс розглядається як слабкість, що можна далі тиснути. Закриваємо сесію, завтра я її відкрити не буду. І, будь ласка, зустрінемося 14-ого. Хочете завести натовп, мене лякали, будь ласка, заводьте натовп, він уже зайшов кругом, і давайте, хай натовп проводить та керує Верховною Радою України, він уже керує всім. Іншого я не бачу. Постанову прийняли, інші рішення прийняли. Зараз приходять і ніби насміхаються. Ти давай, мовляв, нікуди не дінешся, приймеш рішення.

До 14:40 оголошується перерва. До 15-ої години я тут чекаю всіх, ще раз хочу сказати, що повинна бути повага, треба приходити всім, чекаємо по півгодини, як домовлялися. О 15-ій годині я закрию засідання Верховної Ради. Все.

ПІСЛЯ ПЕРЕРВИ.

МАРТИНЮК А.І. Шановні колеги, Голова попросив починати, але як завжди, немає з ким, да?

Прощу уваги. Поки підійде Голова, будь ласка, поміркуйте, зараз будуть ставитися на голосування дві таких пропозиції, вірніше одна пропозиція. Якщо ми прашуємо, то ми прашуємо, без сумніву, якщо ні, то буде поставлена пропозиція: закрити зараз засідання, завтра засідання не проводити, проводити консультації, чергове засідання сесії - 14 грудня.

ТУРЧИНОВ О.В. Це надто радикально.

МАРТИНЮК А.І. Це не надто радикально, це у залежності... не робіть із нас дураків.

ТУРЧИНОВ О.В. Треба проголосувати.

МАРТИНЮК А.І. Це проголосуємо.

(Йде загальна дискусія).

ТУРЧИНОВ О.В. Я відповідь дам. Валерію Павловичу, вам треба, щоб вони спілкувалися з вами чи приймали рішення? Зараз фракцію зібрали, і вони приймають рішення.

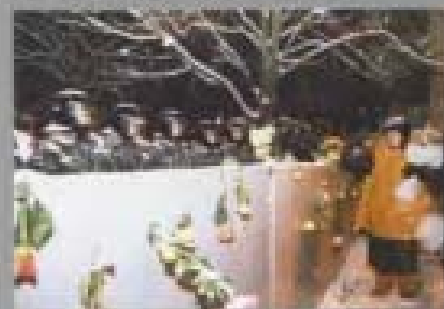
СИМОНЕНКО П.М. Шановні колеги, я хотів би, так скажемо, тут з вами порадитися і прочитати те, що є у проєкті 3207...

25 ЛИСТОПАДА 2004 РОКУ

СИТУАЦІЯ В УКРАЇНІ ЗАРАЗ ТАКА, ЩО ТРЕБА ДАТИ "ЗМОГУ УКРАЇНЦЯМ САМИМ У ВСЬОМУ РОЗІБРАТИСЯ", ВВАЖАЄ МИХАЙЛО ГОРБАЧОВ

"Нехай ніхто не втручається, не підштовхує і не провокує українців, то в один, то в інший бік, - сказав сьогодні Горбачов в ефірі радіостанції "Ехо Москви". - Вони мають чинного президента, є парламент, є суд, є громадська думка. Нехай вони вирішують". "Я б дуже бажав українцям одного: щоб вони все обговорили, домовилися і щоб вони не дійшли до протистояння, яке заважатиме і в майбутньому", - додав екс-президент СРСР.

Михайло Горбачов підкреслив, що говорити про його підтримку одного з кандидатів у Президенти України не можна. "Ми в Росії повинні прийняти того, кого обере Україна", - зазначив він.

Далог били Адміністрації Президента.

МАТВІЄНКО А.С. Я внесу поправку. Не читайте, то вже виправлено. Не читайте.

СИМОНЕНКО П.М. ...навколо якого йде, чи точиться... Та послухайте, мені ж роздали за своїм підписом. Підписи Мороза, Матвієнка. Читаю. Статтю 118 викласти у такій редакції: виконавчу владу в областях, у місті Києві, районах та Севастополі здійснюють місцеві державні адміністрації. Голови місцевих державних адміністрацій призначаються на посаду і звільняються з посади Кабінетом Міністрів України за поданням Прем'єр-міністра України.

Навколо чого ми сперечаємося? Будемо відправляти в Конституційний Суд.

МАТВІЄНКО А.С. Петре Миколайовичу, просто механічно 3207-1, дійсно, ця норма записана.

СИМОНЕНКО П.М. Та тут написано 04 грудня.

МАТВІЄНКО А.С. Слухайте. І вона технічно просто перенесена сюди, не видучена, як норма, яка не регулює місцеве самоврядування. Тому я зараз поправку, так як Сан Саніч зробив, роздаю по цій статті, де буде написано, що йде мова тільки про першу частину. Решта врегульовується законопроектом 4180 або залишається чинна редакція Конституції.

МАРТИНЮК А.І. Але, шановний Анатолію Сергійовичу, на жаль, подивіться, він є у вас, напевно, цей законопроект, подивіться. На жаль, він не врегулює проблеми, навколо якої ми ламаємо сьогодні півдня списи. Тут немає мови про те, що ради будуть формувати виконкоми, а державні адміністрації будуть виконувати не ті функції, які вони сьогодні виконують, як функції виконкомів, а будуть виконувати функції спостерігачів дотримання закону в регіоні. Тут цього немає, тобто якщо ми з вами зараз проголосуємо 3207, це буде те саме, що і в діючій редакції.

МАТВІЄНКО А.С. Адаме Івановичу, не те саме, тому що принцип, який закладеться в законопроекті 3207-1 в частині місцевого самоврядування, ставить перед собою не прописати деталі в Конституції, а ставить перед собою розкрити що можливість, зробити в законах. Ось що є нормою. І тому, Адаме Івановичу, якщо ви знаєте, що префекти - це також є інститути виконавчої влади, це не є інститути місцевого самоврядування, і ніякої суперечності тут немає. Іде мова, тут написано - в межах та порядку, визначених законом.

Я хочу сказати, що ми не пішли шляхом деталізації Конституції, бо то неправильно. Правильно унормовувати це законами. І саме це закладено в принцип 3207-1.

МАРТИНЮК А.І. Правильно, в Конституції сказати чітко і ясно, хто господар в регіоні, якщо ми приймемо навіть ваші поправки, то в регіоні буде господарем все одно державна адміністрація. Так, і ще раз так.

МАТВІЄНКО А.С. Ні, бо є в 133-ій і далі 134 стаття, яка говорить про виконавчі органи рад - і обласні, і районні.

ПУСТОВОЙТЕНКО В.П. Шановні друзі! Тут пішло обговорення статті 18, так чи ні?

МАТВІЄНКО А.С. В розданому матеріалі 118 стосується тільки 1-ої частини, решта не є нормою цього закону, бо то стосується уряду, і зараз я готую лист, роздам його, що 118 треба розглядати тільки в першій частині, в законопроекті 3207-1.

ПУСТОВОЙТЕНКО В.П. Анатолію, ти ж працював у Вінниці і прекрасно знаєш систему влади в нашій державі. Ми повинні змінити, перш за все, забра-

ти в Президента ці повноваження по місцевих державних адміністраціях, що ми зробили в Конституції, і передаємо Кабінету Міністрів. А далі є система, вона визначається сьогодні законом про місцеві ради і місцеве самоврядування, і про обласні і районні державні адміністрації, є структура, задовільна вона чи ні, і так далі.

Тепер, ми коли в Конституції запишемо, можемо принципи головні записати, а яка структура влади, вона визначатиметься цим законом, щоб вона була вілобращена, а ми робимо навпаки. Ми забиваємо зразу сюди, і є сумнів, то і получається так, що у нас буде в структурі влади Кабінет Міністрів і буде обов'язково обласна рада. Так чи ні? Районна рада, міська рада, сільська рада і селищна рада - це є. От тому і є.

Є місцеве самоврядування - це один із елементів розвитку демократії в Україні. Україна підписала Хартію європейську, що у нас сьогодні йде до межі місцевого самоврядування? Це село, селище і місто. Ми хочемо подвинути цей рівень і розвинути більше до району, тому ми повинні в районі скасувати районні державні адміністрації, і там, щоб було на рівні району, рада і виконком, який буде делегувати ці функції.

Далше. На рівні області. У нас повинно, що для того, щоб була і працювала загальнодержавна система влади, повинен бути Кабінет Міністрів, міністерства, комітети і інші органи виконавчої влади. І повинна бути обов'язково обласна адміністрація, яка буде слідкувати на території цієї області за виконанням загальнодержавних рішень. Я вірно розповідаю? Так в системі. І ти хочеш на рівні обласної ради створити виконавчі комітети, так, за дорученням обласної ради?

Я тобі зразу можу сказати, зразу буде протидія. Ти пам'ятаєш, що в нас було питання, ще було одне: поєднати в одній особі голову обласної ради і виконкому чи дві особи повинно бути? Якщо буде дві, знову буде напрута між цими двома людьми. А префекти, які ти хочеш поставити зверху, ні. Ось так розділити перше.

СИМОНЕНКО П.М. Та немає їх тут, Валерію Павловичу.

ПУСТОВОЙТЕНКО В.П. Та я знаю, що немає.

МАТВІЄНКО А.С. Адаме Івановичу, я ще раз вам повторюю, що Конституція - це є такий документ, в який треба вносити мінімальну кількість змін, а не максимальну. І це в мене головна дискусія з Петром Миколайовичем. Він хоче, щоб там було все написано. А я вважаю, що це не так. Має бути дано право урегулювати ці проблеми законом. І це два концептуально різні підходи. Я вважаю, що Конституцію треба чіпати мінімально і давати можливість

25 Листопада 2004 року

ГЕНСЕК ООН ЗАКЛИКАВ
УКРАЇНЦІВ ПРОЯВЛЯТИ СТРИ-
МАНІСТЬ

Генеральний секретар ООН Кофі АННАН закликав протидіювати стороні політичного конфлікту в Україні проявити стриманість і дотримання демократичних принципів, які вкрай важливі для консолідації демократії та збереження єдності нації.

Повідомлення про це міститься на офіційному сайті ООН.

Згідно з повідомленням, КАННАН висловив занепокоєння розвитком ситуації в Україні, де після другого туру президентських виборів виникла напружена політична ситуація. Він також закликав протидіювати стороні забезпечити виборчий процес, який заслуговує на довіру.

Діяльність Верховної Ради України

законам, і врегульовувати це. А Петро Миколайович вважає, що треба написати все...

МАРТИНЮК А.І. Анатолію Сергійовичу, але в Конституції, в змінах, залишається такий орган, як державні адміністрації - конституційний орган, і залишаються в їх величезні конституційні права.

СИМОНЕНКО П.М. Уважаемые друзья! Анатолий Сергеевич, в отношении нашей дискуссии. Вот я типичный вам пример привожу. Почему у нас с вами дискуссия была и я требовал, чтобы было четко написано?

У нас Конституция построена от права человека, правильно я говорю, Степане Богдановичу? И написано, что "люди́на має право на роботу". Ну, і май. А дальше что? Пришел, а тебе сказали: "Иди гуляй отсюда".

А я говорю, что Конституция - это государственный документ, который регулирует взаимоотношения со стороны государства, защищая права. Почему у нас с вами дискуссия была? Потому что я предлагал записать "держа́ва гарантує роботу". А вы отказывались от этого. А в этой Конституции записано - "має право".

"Має право на охорону здоров'я". Ну, и май право! В карманах копейки нет, и иди лечись. Вот и все твое право.

ПУСТОВОЙТЕНКО В.П. Я добавлю. Можна я скажу? От дивіться. На наш погляд, ну, на мій особисто, я ще й раніше говорив, було там в Конституції чи ні, для того, щоб нам зробити нормально низку і структуру органів виконавчої влади, ми, перше, повинні привести Конституцію, а потім в законах про Кабінет Міністрів, про інші органи виконавчої влади, про місцеві державні адміністрації, про місцеве самоврядування нібудуємо всю систему влади в нашій державі. От так воно повинно було бути. А ми вихоплюємо, значить, то самоврядування, то адміністрації. А немає головного документу, і сьогодні, на жаль, ніхто не ставив взагалі питань про закон про Кабінет Міністрів. Як же він буде дальше працювати?

МАТВІЄНКО А.С. Можна, Володимире Михайловичу?

СИМОНЕНКО П.М. Тут понятно, почему присутствует технология затягивания. Сейчас уже все, время истекло. Я предлагаю выполнить то, что вы и обещали, - идти и закрыть заседание. Все это затягивание для меня понятно. Идет просто поиск 226 голосов на закон о выборах, и все. Тут для нас это все понятно, чего мы тут друг друга обманываем? Пускай они ищут, а вы идите и закройте, как мы с вами и договорились, это заседание. И что они обманывают нас все время, пытаются, так скажем, вешать на уши то, что давно уже, так скажем, все понятно.

МАТВІЄНКО А.С. Шановні колеги! Я, Володимире Михайловичу, хочу ще раз вас поінформувати і всіх своїх колег. Готується ухвала Верховного Суду. Це просто треба знати. Вона буде в понеділок. Вихідний день, вона не підготовлена.

Я просто це до інформації. Друзі! Ну, я, Володимире Михайловичу, я не розумію, чого ви нервуете, я вам даю інформацію, а ви нервуете. Значить, я звернувся, дійсно, офіційно, оскільки вчора прозвучало, що є три ухвали, які направлені до Генеральної прокуратури, Президента і Верховної Ради. Вони не оголошені. В зв'язку з тим, що ми сьогодні мали розглядати закон про вибори, мені було цікаво, щоб ця ухвала була, бо це може лягти в основу нашого закону. Мені дали відповідь, я не знаю, Володимире Михайловичу, може, ви можете отримати іншу, що ці ухвали будуть направлені в понеділок в Верховну Раду. В цих ухвалях передбачаються певні вимоги щодо закону, який регулює сьогодні вибори Президента. В частині адмінресурсу, в частині відкріпних посвідчень, в частині ЦВК.

Тому виконати ухвалу Верховного Суду ми зобов'язані. Я це веду до того, коли нам збиратися варто, чи 14-ого, дійсно, як Петро Миколайович пропонує, чи бути готовим зібратися після того, як ми отримаємо ухвалу? Дякую.

МАРТИНЮК А.І. Анатолію Сергійовичу, скажіть, будь ласка, при правниках, тут є пару професорів, скажіть, будь ласка, чи має право хтось нам указувати, які нам писати закони? То хай пише, то хай пише за нас закони, нафіга ми тут гроші державні проїдаємо, якщо нам суд буде вказувати, які закони Верховна Рада має писати? Ви що?

МАТВИЄНКО А.С. Я не знаю. Я думаю, що запитання це справедливе, Адаме Івановичу. Але я знаю, що рішення, ухвали, постанови суду, які набрали чинності сили закону, мають бути виконані. Це я знаю.

Якщо ми можемо їх не виконувати, немає проблем. Я це вас інформую, не більше і не менше. Я ніяких пропозицій не вношу.

МОРОЗ О.О. Можна говорити!

ЛИТВИН В.М. Шановні народні депутати!..

РУДЬКОВСЬКИЙ М.М. Володимире Михайловичу! За такою логікою Печерський суд наприймає таких рішень, що Верховна Рада ще буде півроку працювати.

ЛИТВИН В.М. Що в нас, Анатолію Сергійовичу? Шановні колеги, якщо в нас не буде компромісу, якщо у нас буде бажання дотиснути один одного, то тоді хай Верховний Суд виконує функції Верховної Ради, хай заведуть зараз людей з вулиці, і хай вони приймуть рішення, чим мені погрожували. Я розказую те, що є. Але ми не можемо так, як ми на пропозицію вашу, і ще, я не пам'ятаю прізвище народного депутата, прийняли рішення проводити засідання, але ці засідання зриваються, і всі ті домовленості, які ми досягали, вони зриваються. Ви вчора були учасником цих переговорів, і ми переговори закінчили двома позиціями нез'ясованими: Генеральна прокуратура і місцеві державні адміністрації. Сьогодні ми отримали ультиматум, невідомо що отримаємо завтра. Так що в засіданні потреби немає.

Якщо ми сьогодні не домовимося, зараз чекаємо результати, там закінчиться засідання фракцій, що завтра і сьогодні засідання проводитись не буде. У нас є всі рішення, для нас рішення Верховного Суду, а не ухвали мають значення. Для цього всі двері і правові підстави для проведення повторного голосування є, і тоді треба їх проводити таким чином: забути про заміну ЦВК і все інше, бо ми не встигаємо зробити.

Якщо в нас є розуміння ситуації, є розуміння знайти компроміс, є бажання зберегти обличчя Верховної Ради і обличчя всіх тут присутніх, не можна таким чином діяти, і

25 ЛИСТОПАДА 2004 РОКУ

БРИТАНІЯ ПРИЄДНАЛАСЯ ДО
США І КАНАДИ ТА ВІДМОВИЛА-
СЯ ВИЗНАТИ РЕЗУЛЬТАТИ ВИ-
БОРІВ В УКРАЇНІ.

Як повідомляє Бі-Бі-Сі, міністр закордонних справ Британії Джек СТРО заявив, що вибори, скоріш за все, були сфальсифіковані. Також його дуже схвилювало проголошення Віктора ЯНУКОВИЧА переможцем президентських виборів в Україні. Він заявив, що Британія не визнає цього рішення доти, доки не будуть вичерпані усі можливі законні засоби.

Дж. СТРО також сказав, що "наскільки ми можемо судити, спираючись на висновки спостерігачів від ЄС, ці вибори були сфальсифіковані. Ми ні в якому разі не приймемо цей фінальний результат виборів".

Діяльність Верховної Ради України

ви це прекрасно знаєте.

Ви мені сказали перед тим, як проінформували, що цей документ уже є, і треба його записати, а могли б записати того і проголосувати сьогодні, чого не було, так добре, що ми стримались.

НАДРАГА В.І. Анатолій Сергеевич, по закону 3207-1 140-я стаття передполагає, так сказати, формулювання, якого порядку может быть местное самоуправление. Я правильно понял, что районные в городах советы ликвидируются и остаются только исполкомы, в этом есть решение местного самоуправления?

МАТВИЄНКО А.С. Там є норма, яка говорить про те, що районні в містах ради існують.

НАДРАГА В.І. Нет.

МАТВИЄНКО А.С. Ну, як ні? Зараз я вам знайду, я вам зараз покажу.

НАДРАГА В.І. А где написано? Вот 140-я стаття, единственное что здесь написано о районах: "питання організації управління районами в містах належить до компетенції міських рад." І більше ніде не згадується...

МАТВИЄНКО А.С. Це і є право міської ради визначити її компетенцію.

(Іде загальна дискусія).

МОРОЗ О.О. Юрію Івановичу, закінчилася, нарада закінчилася. Ідуть уже сюди.

ЛИТВИН В.М. Так, може, ви нам щось скажете, оповістите, щоб ми могли..., бо чекають всі.

КОСТЕНКО Ю.І. Ну, у нас відбулося засідання фракції, і фракція вирішила не підтримувати конституційні зміни. Не підтримувати конституційних змін.

ЛИТВИН В.М. Значить, тоді ми закриваємо засідання.

(Іде загальна дискусія).

ЛИТВИН В.М. Зараз хай офіційно прийдуть, ще почекаємо.

МАРТИНЮК А.І. Тоді, шановні друзі, мабуть, давайте ми ще один момент... Якщо так, то зараз нам треба буде підготувати постанову на зміну постанови, яку ми прийняли про те, що ми працюємо і завтра. Нам завтра немає чого працювати. Тобто давайте проголосуємо, чи є голоси. Ми відмінімо ту постанову, що ми завтра працюємо. Треба відмінити, бо у нас є рішення. Або завтра прийти і відкривати засідання.

МАРТИНЮК А.І. А ну, давайте, фракції, будь ласка, хто? Так. Будь ласка.

ЛИТВИН В.М. Я прошу, давайте, якщо у нас немає предмету, чому ми завтра будемо виходити? Нам треба зараз проект постанови, давайте, Михайле Олексійовичу, проект постанови, щоб завтра не працювати.

МОРОЗ О.О. Можна пропозицію?

ЛИТВИН В.М. Будь ласка, Олександр Олександровичу.

МОРОЗ О.О. Відкриваючи сесію, вам, очевидно, треба було би сказати, що у зв'язку з відмовою фракції "Наша Україна" і Блоку Юлії Тимошенко виконувати домовленості, підписані там-то і там-то, ми не вважаємо можливим розглядати сьогодні будь-які питання, бо вони всі у пакеті мають бути розглянуті. І закривати засідання, оголошуючи, що наступне відбудеться тоді, коли передбачено по графіку.

Ставте на голосування відміну постанови - і все, немає про що говорити.

(На цьому стенографування засідання припиняється).

ЗАСІДАННЯ КОНСУЛЬТАТИВНО-ДОРАДЧОЇ РАДИ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

6 грудня 2004 року

ЛИТВИН В.М. Доброго дня, шановні колеги. Я пропоную розпочати засідання Консультативно-дорадчої ради з питань місцевого самоврядування при Голові Верховної Ради. Тим більше, що ми збираємося напередодні Дня місцевого самоврядування, з чим я вас всіх хочу наперед привітати і сказати, що сьогодні роль і значення місцевого самоврядування буде зростати, має зростати з огляду на процеси, які відбуваються в нашій Україні.

Я хотів би перед цим виконати почесну місію і вручити нагороди, які давно чекали наших героїв з нагоди плідної діяльності і ювілейних дат, які мали в житті наші колеги:

Новицький Володимир Миколайович, і я його запрошую до врочистого вручення.

Андрусь Микола Іванович.

Всі інші питання до нагороджених, шановні колеги.

Я думаю, що у нас потреба давно була провести таку зустріч для того, щоб обмінятися думками, виробити і мати спільну узгоджену позицію. Я думаю, всі ми добре зараз усвідомлені складністю моменту, який переживає країна, і я вважаю, що ми мали політичну кризу, а зараз ця криза набула ознак системності в економічній, політичній, соціальній сфері і питаннях міжнародної уваги до України.

Я думаю, що ніхто не очікував, навіть в страшному сні, що таке може відбутися в Україні, але водночас мені здається, що ми всі йшли до цього, нарешті побудували, ви знаєте, які рішення приймала Верховна Рада України. Ми намагалися тут консолідовано давати оцінку тим процесам, які мали місце. Я переконаний, що не дивлячись на різне бачення тих рішень, які приймала Верховна Рада, я думаю, що якби Верховна Рада не прийняла жодного з таких рішень, які вона прийняла, ми б сьогодні мали не прогнозований розвиток процесів і подій в Україні. Ми певною мірою застabilізували, загальмували наростання протистояння в українському суспільстві. Я думаю остаточно це можна буде оцінити згодом.

Водночас для нас вкрай важливо утриматись від якихось поривчатих дій, особливо я хочу звернутися до вас, до тих, хто стоїть на висоті, на висоті, - ви не можете дозволити собі емоційних і якихось дій на короткий результат. Нам треба сьогодні все зробити для того, щоб заспокоїти країну, не дати розгорітися протистоянню, не дати поглиблювати протистояння в Україні, тим паче штучно.

25 ЛИСТОПАДА 2004 РОКУ

НАДЗВИЧАЙНИЙ І ПОВНОВАЖНИЙ
ПОСОЛ РФ В УКРАЇНІ
ВІКТОР ЧЕРНОМИРДІН СПРОС-
ТОВУЄ ІНФОРМАЦІЮ ПРО ПРИ-
БУТТЯ РОСІЙСЬКОГО СПЕЦНА-
ЗУ ДО УКРАЇНИ

Про це повідомив прес-секретар
Посольства Росії в Україні Володи-
мир ЄВГЕНЕНКО.

В.ЧЕРНОМИРДІН назвав поши-
рювану інформацію про прибуття
до України російського спецназу
"повним безглуздом і явною про-
вокацією". На думку В.ЧЕРНО-
МИРДІНА, мета поширюваних чу-
ток - "розпалити ситуацію, напро-
вити її в антиконституційне рин-
це, розпалити антиросійські
настрої".

КОЛИШНИЙ ПРЕЗИДЕНТ
ПОЛЬЩІ ЛЕХ ВАЛЕНСА ЗАЯВ-
ЛЯЄ, ЩО ВІН ЗУСТРІЧАТИ-
МЕТЬСЯ З ЯНУКОВИЧЕМ ЯК З
ПРЕМ'ЄР-МІНІСТРОМ

Про це він сказав на прес-конфе-
ренції в Києві.

Відповідаючи на запитання, чи не
є ця зустріч легалізацією резуль-
татів виборів Президента Украї-
ни, оголошених 24-ого листопада
ЦВК, Л.ВАЛЕНСА зазначив: "Я
зустрічаюся з ним не як з канди-
датом у Президенти, а зустрічаю-
ся як з Прем'єр-міністром Ук-
раїни".

Діяльність Верховної Ради України

Тому я хочу сказати, які зараз ситуації у парламенті, за яким ми регламентом і алгоритмом діємо і будемо діяти. Ви знаєте, що є відповідні рішення Верховного Суду України. Я просив би всіх утриматись від оцінок рішення Верховного Суду України, оскільки воно підлягає виконанню, і хто читав рішення Верховного Суду України, там написано, що воно оскарженню не підлягає. І тому, що це все будуть, все інше, це будуть розмови на користь не України, і не на користь стабільності. Є відповідні звернення народних депутатів щодо рішень, що приймалися, в тому числі Верховною Радою України до Конституційного Суду. Але будь-яке звернення до Конституційного Суду не призупиняє дію тих рішень, які прийняті Верховною Радою України.

Я ще раз виходжу з того, що ті рішення, які прийняла Верховна Рада України, мають виконувати і Верховна Рада, і насамперед Верховна Рада України, ті приписи, які визначить для Верховної Ради, і всім іншим, яким це адресовано. Деякі рішення мають явно неконституційний характер. Але це вже тема для дискусій. Я маю насамперед пункт 8-ий, якщо я не помиляюся, постанови Верховної Ради, у якій пропонується Президенту разом з Головою Верховної Ради за пропозиціями депутатських груп і фракцій сформувати новий склад Кабінету Міністрів, уряд народної довіри. Це все виходить за межі Конституції. Але ми всі свідомі того, що склалася неординарна ситуація в Україні, і треба шляхом компромісів, шляхом переговорів, шляхом узгодження позицій приймати такі рішення, які б задовольнили сьогодні суспільство.

У суботу ми мали розглядати декілька документів - це проект Закону "Про особливості застосування Закону "Про вибори Президента України" в умовах рішення Верховного Суду про повторне переголосування 26 грудня. Цей документ напрацьований. Спочатку ми мали три проекти законів, потім ми вийшли на один документ, який в принципі узгоджений із Центральною виборчою комісією, з діючою Центральною виборчою комісією, для того, щоб ми потім знову не мали нарікань один на одного, що щось не врахували, якісь огріхи залишилися у цьому документі. Другий документ - це законопроект 4180, добре відомий всім, внесення змін до Конституції України. І третій документ 3207 - внесення змін до Конституції у частині розвитку місцевого самоврядування.

Я вам повинен сказати, що дебати у нас тривали всю п'ятницю. Десь після 23 години ми приблизно вийшли, орієнтовно, на певні домовленості. Залишилось у нас неузгодженими два питання - це загальний нагляд за прокуратурою, а також порядок призначення голів місцевих державних адміністрацій, я маю на увазі, обласних і районних державних адміністрацій. На цьому ми розійшлися і домовилися, що у суботу ми проведемо консультації. І я жив надією, що ми о 12 годині відкриємо позачергове засідання і протягом години приймемо всі рішення, бо здавалося, що ми близькі до компромісу.

Але сьогодні ми маємо проблему довіри між політичними силами, між депутатськими групами і фракціями у парламенті. Це проблема не суто є парламентською, це проблема довіри в українському суспільстві. Вона сьогодні зруйнована. І, я думаю, доведеться докладати багато сил, щоб зшити, зцементувати нас і в цьому плані, у цьому відношенні. Але не так сталося, як гадалося. Тому що вранці з'явилися нові пропозиції, які були неприйнятні для іншої сторони. Ми вели дебати тривалий час, і в останній момент знову не вийшли на результативне рішення.

У принципі я повинен сказати вам, шановні колеги, що відповідно до

рішення Верховного Суду України, якихось сьогодні правових перепон для підготовки і проведення другого туру, повторного голосування не існує. Тому що він відіслав нас до діючого закону, де діють принципи, які передбачалися для другого туру президентських виборів. Але зрозуміло, що є ряд моментів, які варто врахувати для того, щоб у нас не було знову тих проблемних моментів, які би мали місце.

Водночас відповідно до тієї угоди, яка була підписана під час засідання другого "Круглого столу". Ви знаєте учасників цього "Круглого столу". З української сторони - це діючий Президент України Леонід Данилович Кучма, два кандидати - Віктор Янукович і Віктор Ющенко, як Голова Верховної Ради, а також посередники від міжнародної європейської спільноти. Президент Польщі Кваснєвський як країни, яка головує в Раді Європи, Хав'єр Солана, Президент Литви Адамкус і представник ОБСЄ Кубіш, і Голова Держдуми Російської Федерації Борис Грізлов.

Був перший "Круглий стіл", досягли ми певних там домовленостей. І другий "Круглий стіл", на якому було сформовано ті позиції, які були оприлюднені. Там теж велася мова про те, не знаючи, яке буде рішення Верховного Суду, то записали провести в пакеті прийняття рішень по конституційній реформі і рішення для завершення президентської кампанії, таким чином сформулювали.

Була й пропозиція про зняття блокування, незастосування сили, а також вжиття заходів для того, щоб зупинити наростання кризових явищ в соціально-економічній сфері. Ну і відповідно до цього алгоритму ми намагалися діяти в Верховній Раді України.

Сьогодні вранці о 10 годині у нас знову відбулося засідання Погоджувальної ради. Ми зупинилися на тому, що нам треба взяти тайм-аут до 17 години і провести консультації і зустрічі. Пакет залишився таким: політична реформа, відставка уряду, внесення змін до Закону "Про вибори Президента України", відставка ЦВК і сформування нового складу ЦВК.

Що стосується неузгодженостей у цих питаннях, то вони такі: проблема сформування уряду, проблема формування місцевих державних адміністрацій, за ким вони мають залишатися - за Президентом чи за Кабінетом Міністрів? Друге - імперативний мандат. Там записано, що якщо людина виключена з фракції або вийшла з фракції, то вона відповідно до рішення партійного з'їзду позбавляється депутатського мандату.

Зараз наполягають на тому, щоб слово "виключення" виділити, бо, можливо, депутат буде працювати в фракції, як він заявляє якусь свою думку, яка не є такою, що

25 ЛИСТОПАДА 2004 РОКУ

ВАЛЕНСУ ПРИЗНАЧЕНО УПОВ-
НОВАЖЕНИМ ВІД ОБСЄ ДЛЯ
ПЕРЕГОВОРІВ В УКРАЇНІ З НА-
ЛАГОДЖЕННЯ СИТУАЦІЇ

"Година назад отримав інформацію, що мене призначено уповноваженим від ОБСЄ щодо переговорів в Україні для налагодження ситуації". Про це заявив на прес-конференції в Києві колишній президент Польщі Лех ВАЛЕНСА.

Л.ВАЛЕНСА зазначив, що ніхто не може зовні втручатися у внутрішні справи України, оскільки є певні речі, які має вирішувати народ цієї держави. Водночас він зазначив, що міжнародна спільнота має втручатися у процес в тому разі, коли йдеться про демократичні засади.

На цій же прес-конференції Віктор ЮЩЕНКО зазначив, що він очікує від польської сторони в першу чергу невизнання результатів президентських виборів в Україні. Також він сподівається на допомогу в публічному відкритому діалозі між опозицією і владою.

В.ЮЩЕНКО наголосив, що сподівається за допомоги польської сторони довести до влади, що в Україні необхідно зробити все для того, щоб уникнути застосування сили.

Діяльність Верховної Ради України

співпадає з думкою фракції чи партії, його можуть виключити. Тобто проблема з'являється прав людини, свободи на висловлення поглядів і таке інше. Хоча прихильники кажуть, тоді не треба йти в політичну партію і брати на себе певні зобов'язання. Але мажоритаристи заявили, що вони не будуть брати участь в голосуванні. Цей пункт треба відкоригувати. Я вважаю, що можна слово "виключення" вилучити.

Що стосується нагляду, загального нагляду за....., яке пропонується записати за Генеральною прокуратурою, так як це було у Перехідних положеннях чинної Конституції. Я думаю, що коли ми йдемо до правової держави, то це також великої проблеми не буде складати.

Що стосується керівників місцевих державних адміністрацій, я скажу свою особисту думку, я також думаю, що тут можна знайти порозуміння. Бо Президент, новообраний Президент, він фактично визначить Прем'єр-міністра. Якщо вони будуть працювати в тандемі, вони завжди знайдуть рішення по керівнику місцевих державних адміністрацій. Якщо у них цього тандему не буде, то хто б кого не призначав, війна буде у нас забезпечена.

Ми фактично досягли домовленості щодо терміну введення в дію. Термін - 1 вересня 2005 року цього закону. Але зараз знову запропонували повернутися до терміну, скажімо, з 1 січня 2006 року. Хоча я скажу, на мій погляд, логіки немає з 1 січня 2006 року. Бо 31 березня вже нові вибори парламенту. Тоді треба або з 1 вересня, або з моменту формування нової Верховної Ради, яка буде формуватися, як ви знаєте, відповідно до закону на пропорційній основі. Тут потрібно знайти розумний компроміс. Але у нас немає довіри до того, що рішення можуть бути прийняті, а одне підписане або не підписане. Або одна частина проголосує за одне рішення, а інша - за інше і відтак у нас знову не буде рішення.

Я вчора мав зустріч і переговори тривалі із представниками "Нашої України" і з цілою групою на чолі з Віктором Андрійовичем. І запропонував черговий раз свої посередницькі послуги. Вони полягають в тому, що ми приймаємо рішення, Президента України ми запрошуємо до парламенту, для того, щоб він прибув до парламенту, створюються відповідні належні умови. І рішення ми приймаємо, і Президент його підписує. Рішення ми приймаємо, Президент його підписує. Рішення ми приймаємо, Президент його підписує. Тобто в присутності Верховної Ради, але знову ж таки, за умови, що ми будемо толерантні, будемо демонструвати, що ми демократи і є у своїй політичній поведінці. І одночасно розблоковується Кабінет Міністрів і Адміністрація Президента України.

Президент підтвердив готовність свою до такого кроку. І сьогодні, якщо я не помилюся, він про це сказав публічно під час зустрічі із економічним блоком уряду. У всякому випадку це мало відбутися.

Чому сьогодні мова йде саме про такий підхід? Мені здається, такий підхід дозволить застабілізувати ситуацію в парламенті. Він засвідчить про те, що немає переможців і переможених, що сьогодні, ну, знайшлась хоча б хитка така, крихка основа для компромісу.

Друге. Я хотів би сподіватися і вірити, що імпульси, які засвідчать заспокоєння в парламенті, вони підуть в суспільство. І це дозволить нам провести нормально, цивілізовано переголосування другого туру, щоб не було там у нас протистоянь, зривів і таке інше. Це рішення ми маємо прийняти або не прийняти не пізніше завтрашнього дня. Я думаю, це до обіду. В іншому випадку, вже приймати будь-яке рішення буде неможливо, бо відповідно до внесення змін до

Закону "Про вибори Президента" потрібно переформатувати, - я застосую такий термін, - дільничні комісії, окружні і територіальні, тобто провести колосальну роботу. Я, не будучи фахівцем, але просто думаю, що це дуже важко зробити.

Більше того, питання стоїть про новий склад Центральної виборчої комісії у зв'язку з недовірою цьому складу Центральної виборчої комісії. Або в іншому випадку хай ЦВК проведуть свої збори, наскільки це коригується з законом, можливо, визначаться щодо керівного складу.

І нарешті, той варіант, який є, що залишити статус-кво і проводити процес до 26 січня. Але тут така складеться цікава ситуація, коли ми узагальнили пропозиції, які подали фракції і групи щодо складу ЦВК. Ну, ви знаєте, за чинним законом тільки Президент вносить, але з Президентом було домовлено, що фракції хай дадуть свої пропозиції - і Президент їх підтримає. То я вам повинен сказати, що майже 80 або більше відсотків членів ЦВК - це одні і ті ж люди залишаються. За винятком Ківалова, Рибачука і ще хто там, я не знаю. Ну декілька прізвищ. А всі інші залишаються.

Тоді мені Президент говорить, а як же рішення про недовіру ЦВК. Він каже: "Я виходжу з того, що треба повністю замінити Центральну виборчу комісію, якщо діючому складу виявлена недовіра". Але кожна фракція каже, що наш чоловік гарний, а, вибачте за грубе слово, каже: "Негідник - то інший хтось", і тому ми фактично мало що міняємо. Хоча я розумію, що можуть бути симпатії у однієї фракції до однієї кандидатури, а антипатії - до іншої, які буде пропонувати протилежна фракція.

Сьогодні о 20 годині відбудеться третій "Круглий стіл" за участю міжнародних посередників. О 19-ій годині я буду мати зустріч з ними у Верховній Раді. Буде Адамкус, буде Класеневський і буде Гризлов і, очевидно, від ОБСЄ. Солана, судячи з усього, від Європейського Союзу не буде. Це, якщо коротко, про останні наші дії.

Я думаю, ви прекрасно розумієте, що будь-яке знаходження компромісу дається надто складно, надто дорогою ціною, але руйнується ще більш просто і більш легко, тому що, я вам скажу, не просто й мені вести переговори, тому що періодично міняються переговорщики від фракцій, і кожен, який приходить, він з новими ідеями, які дуже важко вкласти в те ложе, яке ми фактично намагалися вкласти ті домовленості. Стабільним залишається лише голова Комітету з питань державного будівництва Анатолій Матвієнко і його стабільна позиція також залишається. От коротко. Ми сьогодні й не виходили з якогось плану нашого засідання. Хотіли просто обмінятися думка-

26 Листопада 2004 року

ГОЛОВА ВЕРХОВНОЇ РАДИ
УКРАЇНИ ВОЛОДИМИР ЛИТВИН
ЗУСТРІВСЯ З ГЕНЕРАЛЬНИМ
СЕКРЕТАРЕМ ОБСЄ ЯНОМ
КУБІШЕМ

Співрозмовники обговорили ситуацію, що склалася в Україні після повторного голосування 21-ого листопада на президентських виборах. Підкреслювалася важливість досягнення домовленостей під час засідання "Круглого столу" за участю Президента України Леоніда Кучми, Прем'єр-міністра України Віктора Януковича, кандидата в Президенти України Віктора Ющенка, Голови Верховної Ради України Володимира Литвина, Президента Республіки Польща і Литовської Республіки Олександра Класеневського і Валдаса Адамкуса, Генерального секретаря ОБСЄ Яна Кубіша, Верховного представника ЄС з питань спільної зовнішньої та безпекової політики Хав'єра Солани. На думку В.Литвина, "певно, зближення позицій можливо лише після того, як всі відійдуть на вихідні позиції". Для цього, за його словами, і необхідно саме політичне рішення.

ми. Можливо, це потрібно було зробити раніше, але, повірте, для цього не було просто фізично жодної можливості. Я таке вступне слово зробив, і цим я обмежився. Тут мені багато написали, що я повинен говорити, але я взяв на себе сміливість сказати від себе те, що я думаю.

Як ми домовимося, який регламент буде нашої роботи? Можливо, обмін думками, виступидесь до трьох хвилин я просив би, бо я розумію, що всі хочуть виступити. А потім ми зорієнтуємося, як нам далі діяти. Немає застережень. Тоді так підемо.

Олександр Олександровичу, давайте від вас.

ОМЕЛЬЧЕНКО О.О. Дякую. Доброго дня всім нам присутнім. Я теж вважаю, що краще пізніше, ніж ніколи. І якщо ми вже сьогодні зібралися, то я хотів би сказати думку, як міського голови, тому що те, що відбувається, воно відбувається в столиці, в місті Києві, там, де знаходиться Верховна Рада, Адміністрація Президента, Кабінет Міністрів, всі політичні партії мають свої офіси, громадські організації, і нелегко киянам, нелегко гостям тим, які приїхали до Києва, нелегко владі утримувати ситуацію. Але я сьогодні хочу сказати, що місто зі світлом, з теплом, з хлібом, з водою. За листопад місяць місто виконало всі свої обов'язки перед киянами в соціальному плані, в економічному плані.

Але кожного дня напруга збільшується, і люди від стомленості, очікуваності добра переходять в більш агресивний стан. Це саме що опасне, коли люди стають агресивними і росте недовіра до центральних органів влади, вона зростає.

Друге, я маю право тільки підтвердити, що сесія Київської міської ради, позачергові, їх було дві, прийняла конкретні рішення, не порушуючи чинного законодавства, Конституцію України, вони опубліковані і до рішення підтримки 27 листопада рішення Верховної Ради і підтримки до виконання рішення Верховного Суду України, направлені на стабілізацію суспільно-політичної ситуації, як в місті Києві, так і в Україні, а також збереження цілісності України як держави. І, звичайно, звернення до всіх - і мітингуючих, і органів правопорядку, - щоб, не дай Бог, були якісь протестні акції, які могли б привести до хоть би краплі крові на снігу. Всі документи опубліковані і носять силу юридичну, політичну і моральну на території міста Києва.

Друге, Володимире Михайловичу, сьогодні у нас відбувся конгрес місцевих і регіональних влад, об 11 годині, де ми проголосували за основу рішення конгресу місцевих і регіональних влад. Проголосували тільки за основу, тому що були внесені деякі пропозиції, і секретаріат до кінця дня доопрацює його з юристами, стилістами. І ми його теж оприлюднимо у кінці дня сьогодні або завтра зранку. Я, Володимире Михайловичу, ознайомився з проектом рішення, запропонованим нам. Я ознайомився про стабілізацію політичної, соціально-економічної ситуації в Україні, і я ще раз хочу повторити: і Асоціація міст і громад України, і сесія Київської міської ради, яка приймала рішення, - співпадають, більшість, більшість співпадає з проектом, які на сьогодні тут підготовлені.

Я тільки хотів уточнити, Володимире Михайловичу, і, можливо, не тільки я, ви двічі тільки що назвали районні та обласні державні адміністрації, хто їх буде призначати - чи Президент, чи уряд. Для мене, Володимире Михайловичу, це так, як у прислів'ї: "Не вмер Данило, то болячка задавила". Немає значення, хто буде призначати голову обласної адміністрації чи голову районної адміністрації. Цей інститут влади повинен бути виключений з Конституції із усіх законів, які наповнюють Конституцію України.

Я сьогодні хочу тільки нас всіх спитати, на якій підставі не виконана постанова Європейської хартії 1997 року, де записано чітко: кожна громада села, селища, міста, району, області повинна мати свій виконавчий орган. Якщо є райрада, вона повинна мати райвиконком. Якщо є облрада, вона повинна мати облвиконком. А уряд або делегує райвиконкому, облвиконкому окремі функції, або повністю делегує державні функції, супроводжуючи це в бюджеті фінансовим ресурсом, матеріальним ресурсом. Тому знову говоримо про конституційну реформу, про внесення змін і знову забуваємо про роль органів місцевого самоврядування. Ми знаємо чудово, що робиться у наших сусідів, як побудована демократична Європа, і не виконуємо рекомендації, проголосовані, підписані Європейською хартією.

І друге. Я вважаю, це моя думка і думка тих, з ким я спілкуюся, такого ж рівня посадовців, як я, що треба в пакеті розглядувати. І тут є в проєкті постанови, Володимире Михайловичу, що ми вам рекомендуємо, може, це слово таке й гучне, може, довіряємо, доручаємо, бо ви наш голова Консультативно-дорадчої ради. Якщо Вас не обиджає, рекомендуємо, нехай буде рекомендуємо. Але я вважаю, що першим пунктом треба все-таки виконати з "Круглим столом", без "Круглого столу", відправити уряд у відставку. І це облегшить ситуацію у цілому в суспільстві. І призначити виконуючого обов'язки. Я не розставляю кадри, але я не розумію, чому, маючи Азарова як першого віцепрем'єра, міністра фінансів, чому він не може виконувати обов'язки Прем'єра там місяць-два, не знаю, поки у вас "Круглі столи" і поки ви будете ралитись і консенсуси шукати і таке інше. Я вибачаюся, я не розставляю кадри, Володимире Михайловичу.

ЛИТВИН В.М. Олександр Олександровичу!

ОМЕЛЬЧЕНКО О.О. Але сьогодні я...

ЛИТВИН В.М. Одну хвилиночку, поки я головую ж тут іще. Давайте таким чином, Олександр Олександровичу, я не сприймаю цієї іронії: "Поки ви будете тут там ралитись... і таке інше". Давайте по суті проблеми, яка склалася, будемо обговорювати. Вже промов ми наслухались, досить з усіх, тому що я виходжу з того, що треба всі постанови виконувати, в тому числі треба виконувати Верховній Раді. Коли Верховна Рада записала 307 голосів, що вона з першого по третє розгляне питання про політичну реформу, вона повинна розглянути і прийняти або не прийняти рішення. Коли на "Круглому столі" записали - розблокувати органи державної влади, вони повинні бути виконані. І коли записано інші позиції, вони повинні виконуватись. Я хотів би, щоб ми сьогодні на засіданні Кон-

26 ЛИСТОПАДА 2004 РОКУ

ВІДБУЛАСЯ ЗУСТРІЧ ГОЛОВИ
ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ
ВОЛОДИМИРА ЛИТВИНА З
ПРЕДСТАВНИКАМИ ДИПЛОМА-
ТИЧНИХ МІСІЙ КРАЇН-ЧЛЕНІВ
ЄС, КАНДИДАТІВ НА ЧЛЕН-
СТВО В ЄС ТА КРАЇН ВЕЛИКОЇ
СІМКИ, АКРЕДИТОВАНИХ В
УКРАЇНІ

Під час зустрічі В.Литвин зазначив, що в Україні спостерігається радикалізація суспільного життя, пов'язана з політичною кризою після другого туру президентських виборів. "Сьогодні завдання в тому, як знайти легальний політичний вихід з цієї ситуації", - сказав В.Литвин. Він поінформуввав послів про свою ініціативу, підтриману Погоджувальною радою керівників депутатських фракцій і груп, провести в суботу позачергове засідання Верховної Ради України. Також В.Литвин розповів про проведені ним численні консультації з метою проведення переговорів між лідерами обох команд, які брали участь у повторному голосуванні 21-ого листопада, звзначаючи, що діалог дуже ускладнений і, схожо, парламент повинен в цих складних умовах взяти на себе відповідальність і прийняти політичне рішення, яке б відкрило шляхи для подолання політичної кризи, в відтак, і заспокоїло суспільство".

сулугативно-дорадчої ради виходили, як орган, який стоїть над сутичкою, а не в сутичці, і який сьогодні рекомендує для того, щоб ми вирішили проблему.

Я ще раз хочу повторити: Президент чітко сказав - він готовий. Приймається політична реформа, перед цим він підписує відставку уряду, призначає виконуючого обов'язки уряду, підписує Закон "Про внесення змін до Конституції". Приймається закон про доповнення до Закону "Про вибори Президента", Президент України підписує, відправляє ЦВК у відставку і подіє новий склад ЦВК. П'ять позицій, я вже сказав. Просто треба, щоб на цих позиціях ми їх виконали. А одна сторона хоче, щоб виконувала інша сторона, а не хоче виконувати свої позиції. Я цього не можу прийняти, тому що мені треба консолідувати парламент, щоб ніхто не переламав один одного і не сказав, що я переміг. Ось і все.

ОМЕЛЬЧЕНКО О.О. Дякую. Я вибачаюсь, Володимире Михайловичу. Хай буде це дискусія, нормально, ми з вами в одному місці, і, мабуть, нам найбільше і найкраще все видно, чутно, що робиться в Києві. І за Київ я, як міський голова, голова адміністрації, несу повну відповідальність, повну відповідальність за громаду міста Києва.

Але ви, Володимире Михайловичу, саме перед цим сказали, що є недовіра в політичних партіях один до одного. І тому не можна приймати швидше і по окремо. Я ж уважно слухав. А ви сприйняли трошки інакше, під емоцією, з обідою. Я не ставив таку ціль. Я тільки сказав, що люди стають злі. Були такими ще дві неділі, неділю тому не були. Ті самі люди стоять злі. Це біда. Тому треба приймати дійсно рішення, ті, які ви оговорюєте. Але приймати треба, тому що час підходить до піку. І я хотів би, щоб не обіжались (ображались) тут голови обласних рад, мерії обласних центрів, скрізь у вас нелегко, але відбувається це в Києві, в столиці, там, де знаходиться парламент, там, де Президент і де уряд. Тому я одобряю проект, який у нас підготовлений і буду голосувати за нього як за основу. Дякую.

ЛИТВИН В.М. Дякую. Хто з цього боку ще хоче, шановні колеги. Давайте, тільки я просив би, щоб всі могли виступити, дуже коротко. Будь ласка.

КОЛЕСНИКОВ Б.В. Уважаемый Владимир Михайлович, уважаемые коллеги! Я хотел бы остановиться исключительно на проекте нашего решения Конституционно-дорадчей рады. Что касается первого и второго пунктов. Все обвинения в сепаратизме, разрушении территориальной целостности и прочее я считаю безосновательными по той причине, что и в Северодонецке, и в Харькове, если такие инициативы и были, то они были с исключительной оговоркой, если не будет соблюдена Конституция Украины. Поэтому проект нашего решения и Харьковского, и Северодонецкого я хотел бы, чтобы рассматривали как инициативу, как второй этап конституционной реформы, которая делит полномочия не только между центральными ветвями власти, но и между центром и субъектами региональной. Поэтому я хотел бы, чтобы с самого начала работы над вторым этапом конституционной реформы в работе участвовали Комитет по местному самоуправлению и государственному строительству - господин Матвиенко, Комитет по законности - господин Стретович и Бюджетный комитет - господин Порошенко.

Без закрепления в Конституции прав субъектов все разговоры о сильном местном самоуправлении - это то, о чем говорил господин Омельченко, это просто разговоры. Тринадцать лет прошло, мы не создали никаких попыток. И единственный цивилизованный путь - это федеративная республика Украина, где 27 субъектов абсолютно равно представлены.

А то, что касается того, как сегодня ситуация по администрациям, то, что господин Омельченко, вот такое отсутствие местного самоуправления, как было в Советском Союзе, погубило такое государство, как Советский Союз, когда местное самоуправление ставила печати законности на решения обкомов партий. То же самое, только под другим названием, происходит уже 13 лет.

Поэтому будет федеративный договор - будет местное самоуправление, будет сильное государство, через сильные регионы. Мир не обманешь. И последние выборы показали, какие противоречия есть в обществе.

Я хотел бы, чтобы наш проект решения звучал в следующем: никого обвинять не надо. "Засудити рішення, дії місцевих рад". Ну, должно быть просто: привести в соответствие с Конституцией и законами Украины все решения местных советов. Спасибо.

ЛИТВИН В.М. Давайте, шановні колеги, не розглядати цей проект, - я ж говорю, я тільки що, шойно його побачив, - в зв'язку з цейтнотом часу - як священну корову і не говорити довкола нього. Нам треба говорити, які нам заходи потрібно було б зробити в рамках Консультативно-дорадчої ради, для того, щоб ми демонстрували позицію на зміцнення цілісності України, на внесення спокою і розв'язання тих конфліктів, які мають сьогодні місце. Конфлікт глибокий.

Я вам скажу більше того, можливо, Олександр Олександрович погодиться чи не погодиться, я ходжу серед цих людей, які лежать в наметах на Банковій. Я бачу, як себе почувають правоохоронці. Вони вже тримаються на межі, молоді люди. І те, що, власне, на Хрещатику від майдану Незалежності і до майже Бесарабки, не кажу тут, біля Верховної Ради, ми повинні зробити, якщо відверто казати, швидко все, щоб люди поїхали, і прийняти ті рішення, поїхали на місця. Бо я думаю, що всі ви добре знаєте історію, що може накопичуватися такий негативний потенціал, що коли ми навіть в верхах розберемося і вирішимо, а цим людям, які тут залишилися, потрібно буде дальша робота. І кроки будуть, і дії непередбачувані. Я не хочу, щоб зараз були такі дії, я їх виключаю, що будуть заходити до хати чи до квартири погрітися, потім сподобається, залишаться. Тоді у нас з'явиться те, що з'явилося в 17-ому році, - комуналки і таке інше.

Треба нам подивитися в корені, ми зараз бачимо все те, що відбувається, наслідки. Треба подивитися в глибину, коріння цих проблем, і я просив би, щоб сьогодні ми не вели мову, це, може, коли буде стабільна ситуація, про федералізацію України. Нам це все рівно, що зараз підкидати дрова у те полум'я, у те багаття, яке палає в Україні. Тим

26 Листопада 2004 року

ВІДБУЛАСЯ ЗУСТРІЧ ГОЛОВИ
ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ
ВОЛОДИМИРА ЛИТВИНА З
ПРЕДСТАВНИКАМИ ДИПЛОМА-
ТИЧНИХ МІСІЙ КРАЇН-ЧЛЕНІВ
ЄС, КАНДИДАТІВ НА ЧЛЕН-
СТВО В ЄС ТА КРАЇН ВЕЛИКОЇ
СІМКИ, АКРЕДИТОВАНИХ В
УКРАЇНІ

Надзвичайний і Повноважний Посол Сполученого Королівства Великої Британії та Північної Ірландії в Україні Роберт Брінклі від імені ЄС відзначив, що другий тур виборів за багатьма критеріями не відповідає демократичним стандартам. "ЄС дуже шкодує, що ЦВК вирішила оголосити результати виборів. ЄС не вірить, що ці результати відповідають реальній волі українських громадян", - зачитав заяву ЄС Р. Брінклі. Він закликав владу розслідувати всі випадки порушень, активніше співпрацювати з міжнародною місією ОБСЄ зі спостереження за виборами. Також у заяві ЄС міститься заклик до переговорів між основними учасниками другого туру президентських перегонів. У ході розмови були обговорені деякі політико-правові механізми, які могли б сприяти нормалізації ситуації в країні.

більше, що це складний процес. Якщо ви хочете йти, якщо ми хочемо йти правовим шляхом, його практично вирішити неможливо, так написано в Конституції, неможливо вирішити цю проблему.

І я хотів би ще одне попросити, щоб ми сьогодні не порушували тему, хто кого годує в Україні, бо це, окрім збурення, нічого не дасть. Я, до речі, можу дати довідку, мені підготували фахівці, хто кого годує, або проблема перерозподілу бюджетних дотацій, субвенцій і трансфертів в Україні. Так от, як у нас немає справедливості в податках на особисті доходи, коли бідний і багатий платить 13 відсотків, так у нас немає справедливості і у відносинах між регіонами. Те ж саме, тому що багатші платять менше, ніж можуть, і мають бюджетні пільги. Так що давайте будемо цю тему не педальовати, я можу показати і по капітальних вкладеннях (не просто емоції, а факти), і все інше, і про ті пільги, які хто має. Нам треба сьогодні продемонструвати те, що ми готові на консолідацію, а потім вже розберемося, хто кого годує в Україні.

Будь ласка. Да-да, будь ласка.

ВОЙТЕНКО А.Б. Шановний Володимире Михайловичу! Шановні колеги! Я думаю, ніхто не буде заперечувати в цьому залі, що сьогодні надзвичайно складна ситуація в нашій державі, і складається таке враження, що якась є невідома сила, яка розробила антиукраїнський сценарій, сценарій, який спрямований проти свого власного народу. Безумовно, що Житомирщина, ми не відносимося ні до "півдня", ні до "заходу", а я вважаю, що ми знаходимося якраз в центральній Україні, і у нас є своя позиція, у депутатів обласної ради, у мене особисто. І ми за останній час провели дві позачергові сесії, підтримали рішення Верховної Ради від 27-ого числа, від 1-ого грудня.

І хто б мені тут що не говорив з моїх колег, що ніякого сепаратизму тут немає, я уважно слухав з'їзд в Северодонецьку, який був майже цілий день. І коли Рада національної безпеки приймає одне рішення, а на з'їзді зовсім друге, то ви мене вибачте, може, я щось не розумію, але це явний сепаратизм і це ті заклики, які були спрямовані на розкол України.

І я уважно сліdkую за тими передачами, які йдуть по російських каналах. Вчора була остання передача, я не хочу говорити про те, що говорили представники російських кіл по відношенню України і про відношення того півдня, про який ми сьогодні говоримо, південні області. Тому це питання сьогодні на совісті тих, хто це затіяв. Але моя точка зору така. Як вийти з цієї кризи?

Перше питання. Дійсно, було б ідеально, як була пропозиція, щоб обидва кандидати зняли свої кандидатури. Але є рішення Верховного Суду і ми повинні його виконувати. І щоб дійсно були чесні вибори, от те, що пропонує Верховна Рада, особисто ви, Володимире Михайловичу, прийняти документи в пакеті. І якщо політична реформа приймається і вводиться з 1 вересня, то ніякої трагедії немає. Вносимо зміни до Закону "Про вибори Президента", зміни до ЦВК, проводимо вибори, ситуація стабілізується, уряд працює, і потім переходимо до перерозподілу повноважень з 1 вересня 2005 року, і це я вважаю нормальним варіантом.

Інше питання. Ось тут піднімалося, хто буде призначати голів адміністрацій - уряд чи президент. Моя особиста точка зору. Я вам скажу, можливо, вона комусь не сподобається: до тих пір, поки у нас будуть голови адміністрацій призначатися Прем'єром чи Президентом, будь-яка виборча кампанія... і ніколи чесних виборів не буде в державі. Ніколи не буде чесних виборів!

Тому, якщо ми сьогодні ратифікували Європейську хартію, давайте зробимо ще один крок: подякуємо за роботу адміністрації, конституційним шляхом створимо виконкоми, передаємо владу радам і працюємо - це ж сама краща схема, яка була в житті і бувшого Радянського Союзу вона, і вона є сьогодні апробована в Європі.

Наступне питання: по постанові, я повністю підтримую постанову, яка запропонована сьогодні на наше засідання, прийняти її за основу і потім в процесі її доопрацювати. Скажімо так, що сьогодні, от, наприклад, я беру по своїй області, що сьогодні хвилює, скажімо так, уряд заблокований, не працює. Новий уряд довіри не створюється і кожен день сьогодні працює тільки на дестабілізацію ситуації - це зарплата, це пенсії, це ціни і так далі, і тому подібне. Тому я вважаю сьогодні, в цій ситуації, слово повинен сказати своє парламент, і отой варіант, який пропонується, я вважаю, це якраз той варіант, який може, в деякій мірі, на певному етапі, задовольнити всі політичні сили - обираємо Президента, тільки обираємо відповідно того, що я сказав, якщо ми хочемо чесних виборів. Кого народ обере - хай обирає, дамо йому можливість вибрати Президента, і потім приступаємо до політичної реформи, до введення її в дію з 1 вересня 2005 року. Дякую за увагу.

ЛИТВИН В.М. Юрію Івановичу, будь ласка, а то я проскочив вже цей край.

ІВАНОВ Ю.І. Шановний Володимире Михайловичу, шановні колеги, у нас ще є запас сил і ми продовжуємо переконувати один одного і тут, і в бесідах, і на з'їздах, які ми збираємо, а я думаю, що нам треба сконцентрувати увагу на конкретних діях щодо стабілізації ситуації, до чого нас тільки щойно закликав Голова Верховної Ради. Які ці дії, на мій погляд?

Перше, при всій суперечливості ми повинні сконцентрувати свою увагу біля Верховної Ради, саме тут можуть бути прийняті рішення, які сьогодні стабілізують суспільство. Друге ключове слово - довіра, я вважаю, це моя особиста думка, і вона, я думаю, підтримується багатьма, що сьогодні треба підтримати, довіряючи, титанічне зусилля Володимира Михайловича на те, щоби узгодити, скласти і внести пропозиції, які застабілізують суспільство. Тому я рахую, що ми повинні сьогодні проводити думку і самим діяти так, щоб підтримати Голову Верховної Ради в цій конкретній роботі. Третє, ми повинні бути завжди готові забезпечити стабільне фінансування наших регіонів у будь-якому випадку, як би не складалася ситуація. І на це повинні бути спрямовані всі наші зусилля - стабільність, спокій, виваженість і ефективність дій всіх соціальних і інших служб.

26 ЛИСТОПАДА 2004 РОКУ

ГОЛОВА ВЕРХОВНОЇ РАДИ
УКРАЇНИ ВОЛОДИМИР ЛИТВІН
ПРОВІВ ТЕЛЕФОННУ РОЗМОВУ
З ГОЛОВОЮ СЕЙМУ ЛИТОВСЬ-
КОЇ РЕСПУБЛІКИ АРТУРАСОМ
ПАУЛАУСКАСОМ

В ході розмови була обговорена ситуація, що склалася в Україні після повторного голосування 21-ого листопада на президентських виборах. А.Паулаускас оцінив події в Україні як суспільне загострення, спричинене невідповідністю ходу голосування демократичним стандартам, і висловив сподівання, що ситуація буде врегульована демократичним цивілізованим конституційним шляхом. В.Литвин поінформував литовського колегу про заходи, які, на його думку, можна здійснити для розв'язання проблеми, і підкреслив, що найважливішим є унеможливлення застосування сили та пошук політичного рішення в серйозному відвертому діалозі.

Зустріч Леоніда Кучми і
Хай'єра Саліма перед
засіданням "Круглого столу".

Діяльність Верховної Ради України

І останнє. Володимире Михайловичу, я висловлюю своє переконання у тому, що при пропорційних виборах обласних і районних рад призначення голів адміністрацій, ким би воно не було, буде складати нові проблеми, з яких ми будемо виходити так же важко у кожному окремому районі чи області, як виходимо сьогодні з цієї ситуації.

Дякую. Рішення, яке я пропоную підтримати, тільки у другому пункті, я вважаю, що після засудити рішення і дії тих місцевих рад і лідерів, які порушують і закликають.

ЛИТВИН В.М. Дякую Юрію Івановичу. Тут у нас зародився інше один предмет для компромісу: голосувати у пакеті Закон "Про зміни до Закону "Про вибори Президента" і відміну Закону "Про вибори на пропорційній основі". Ну, це жарт, але така б ідея була б дуже схвально сприйнята частиною народних депутатів.

Віктор Михайлович Слиш, будь ласка, ви просили слово.

СЛИШ В.М. Шановні колеги, я підтримую повністю проєкт рішення. Я просто хотів би задати питання з приводу підготовленого рішення по Харківській області. Підпорядкування МВС, МЧС, припинення відрахування у Державний бюджет України - це юристами готувалося. Є таке. І, крім того, написано: створити відповідні виконкоми у районних радах, узгодивши з облвиконкомом. Я вважаю, що треба жоретче написати, що треба відповідним органам все-таки розібратися і дати правову оцінку всім цим діям сепаратизму.

І друге, що хотілось би сказати все ж таки, от те, що ви сказали, Володимире Михайловичу, нам необхідно терміново внести відповідні зміни до законодавства про вибори, особливо, що стосується відкріпних талонів. Навіть якщо є таке бажання, і ми сьогодні вияснили, що талон цей був фальшивий. А для того, щоб вияснити, надо годину часу, щоб зв'язатися із тією дільницею, де його видали, і знати, що там такого номера не давалося ЦВК, то він уже лежить у загальній урні, тобто для відкріпних талонів можна зробити окрему урну, так, як вони голосуються на дому. Тому що по даних від наших виборчих дільниць десь близько 10 відсотків талонів, із них 50 це фальшивих, це і як зараз встановили. Але встановили, тепер, щоб їх перевірити, вже практично неможливо. Дякую.

ЛИТВИН В.М. Дякую. Будь ласка.

ДМИТРУК В.П. Дякую, Володимире Михайловичу. Шановні колеги, я буквально декілька слів скажу з приводу розмови, яка відбувається сьогодні. Вважаю, що вона дійсно необхідна. І хочу підтвердити, що постанови Верховної Ради, які прийняті і 27 листопада, і першого грудня, вони дещо стабілізували ситуацію в нашій державі. Сьогодні стабільною є ситуація у нас в області. Я хочу про це сказати, тому що, на жаль, у засобах масової інформації проявляються такі мотиви про те, що області приймали відповідні рішення, які суперечать Конституції, закону і так далі. У тому числі у вчорашньому... на каналі "1+1" передача "Епіцентр".

Волинська обласна рада не приймала рішень, які говорять про створення виконавчого комітету. І все для того, щоб про це говорити, треба просто бачити рішення. А говорити про рішення, які в очі не бачити, це просто не відповідає будь-яким уявленням і не відповідає дійсності.

І сьогодні, вважаю, що ті рішення, які приймалися у відповідних областях, ясно, що вони повинні бути приведені у відповідність до законодавства. Я абсолютно підтримую ту позицію, яка була висловлена на сесії Верховної Ради 30 листопада, коли ми мали правову оцінку кожного рішення обласної ради, яке

прийнято у той чи інший час. Тому такі рішення мають бути, звичайно, приведені у відповідність до закону і виконуватися.

Я думаю, що однією з причин тої ситуації, яка склалася, є і те, що ми протягом такого довгого часу у Верховній Раді, у відповідних комітетах, у фракціях, групах не розглядали тих пропозицій, які вироблялися на Консультативно-дорадчій раді. Ми говорили дуже довго часу, досить багато пропозицій було про те, що треба виконувати Європейську хартію про місцеве самоврядування, де чітко передбачено створення виконавчих комітетів у обласних і районних радах. На жаль, це не відбулося.

І сьогодні пропозиція все-таки, щоб, розглядаючи політичну реформу, розглянути питання закону, про який сьогодні йде мова, або законопроекту 3207, щоб включити окремі пункти у перегляд змін до Конституції. Підтримую проект рішення Консультативно-дорадчої ради при Голові Верховної Ради і також підтримую позицію, щоб у пункті два замінити слово "засудити" - "привести у відповідність дії місцевих рад і місцевих органів виконавчої влади". Дякую за увагу.

ЛИТВИН В.М. Галино Іллівно, будь ласка. Біла кнопка.

БУЛАВКА Г.І. Шановний Володимире Михайловичу, шановні колеги, народні депутати, ми завжди підтримували, члени Консультативно-дорадчої ради, завжди підтримували Голову Верховної Ради, голову нашої ради і сьогодні ми підтримуємо з тих питань, які Володимир Михайлович у Верховній Раді бере на себе відповідальність і вирішує разом з депутатами.

Є перелік питань, які дійсно сьогодні не вирішують політичну ситуацію, поки що політичну ситуацію, потім піде економічна ситуація, і ми всі розуміємо це. І тому дії ваші, ваші пропозиції ми і сьогодні, Володимире Михайловичу, підтримуємо.

Що стосується іншого питання. Я б хотіла, щоб ми сьогодні, шановні колеги, мої дорогі чоловіки, мої дорогі чоловіки, нікого не засуджували за цим столом. Ми, мабуть, і зібралися сьогодні, щоб прийняти тут рішення і приїхати в свої регіони, бо нас чекають люди. Сьогодні, дійсно, біль душі, що майже мільйон, ну, так кажуть по статистичні, їде в Києві людей, яких треба запросити на їх території, в домівки, кого до роботи, кого до навчання.

І я не знаю, що ми запропонуємо тій молоді після уже вирішення всіх політичних питань. Що їм запропонувати, це дійсно сьогодні є психологічне питання. Але ж не треба нам забувати, що з Києва воно переходить і в регіони. Люди виходять на вулиці, вони мають право в рамках закону

27 ЛИСТОПАДА 2004 РОКУ

ДО СКЛАДУ ГРУПИ НА ПЕРЕГОВОРАХ З ОПОЗИЦІЄЮ ВІД КОМАНДИ ЯНУКОВИЧА УВІЙШЛИ КРАВЧУК, ТИГІПКО, ГАВРИШ І БОГАТИРЬОВА

Народний депутат Леонід КРАВЧУК оголосив склад групи на переговорах з опозицією.

Як повідомили у прес-службі Центрального штабу Віктора ЯНУКОВИЧА, до неї увійшли Л.КРАВЧУК, Сергій ТИГІПКО, Степан ГАВРИШ, Раїса БОГАТИРЬОВА.

На зустрічі, яка відбулася у Маріїнському палаці 26-ого листопада, сторони заявили про початок політичних переговорів для пошуку шляхів виходу з політичної кризи, яка склалася після другого туру президентських виборів України.

Діяльність Верховної Ради України

висловлювати свою думку, і ми виходимо до людей і вислуховуємо, і вони дійсно на це мають право. Але все треба вирішувати в рамках закону.

Блокуються органи державної влади в центрі, переходить це блокування на території в регіони. Але мене сьогодні хвилює як голову обласної ради, і ми сьогодні з вами розуміємо, що ми з вами стали політичним обличчям наших регіонів. Ми сьогодні... люди чекають від нас отих політичних виважених рішень.

І мене хвилює - а як же вирівняти тоді психологічний настрій у людей, які в більшості регіонів половина на половину висловили свою думку за одного кандидата і за іншого кандидата? Як зробити так, щоб хто не виграв би з кандидатів сьогодні - оце головне питання, - щоб люди працювали, довіряли і владі в тому числі?

То давайте не судити, а давайте ще раз, якщо потрібно нам, зібратися, є у нас керівник, є у нас староста, є у нас керівник Віктор Миколайович, Асоціації обласних рад. Давайте зберемося і відпрацюємо, що нам робити далі на своїх територіях. І політична яка ситуація, як її нам вирівняти. І економічну не загубити сьогодні. Слава Богу, що сьогодні у нас у всіх виконується бюджет і виконуються плани. Але ми йдемо в новий рік. І сьогодні ми повинні вже знати, який у нас бюджет буде, які у нас плани соціальні будуть, і економічні. І люди цього від нас чекають.

Люди далекі сьогодні в регіонах від політики. Виходять по 100, по 200, по 300, нехай по 500 людей, а більше людей працює. І студенти вчаться. Бо вони нам... молодь нам потрібна, освічена молодь, а не з вулиці. Дякую.

ЛИТВИН В.М. Дякую. Будь ласка, шановні колеги, але перед цим я хотів сказати: у нас дуже складна проблема - це, крім політики, врахувати і бюджет. Ми бюджет уже, судячи з усього, до Нового року не приймемо. Уряд не має можливості зараз провести і відповідні розрахунки, і подати, так як було записано в рішенні Верховної Ради, до 30 листопада до Верховної Ради. Але ви знаєте Бюджетний кодекс. Якщо не вступає в дію новий бюджет, то розрахунки і виплати йдуть за показниками першого кварталу. От і у нас виникне проблема із доплатами до пенсій. Я тільки один приклад беру. Бо тоді ж цього не було, і не було передбачено взагалі.

АНДРУСЬ М.І. Шановний Володимире Михайловичу, шановні колеги! Звичайно, Закарпаття - західний регіон України. І ці події, які відбуваються в цілому в державі нашій, вони не оминули нас. Це край дуже багатонаціональний і досить заполітизований.

Незважаючи на таку ситуацію, депутатському корпусу області вдалося утриматися від прийняття радикальних неконституційних рішень, хоча є група депутатів, які радикально налаштовані по відношенню до позиції обласної державної адміністрації. Ми утрималися від прийняття участі у тих форумах, які проводилися у Северодонецьку і в Харкові, з об'єктивних причин, зваживши всі політичні аспекти і ситуацію, яка сьогодні склалася.

В той же час, ну, я багато спілкуюся зі своїми колегами, і скажу відкрито: сьогодні обласні ради і в цілому ради в цій виборчій кампанії було не задіяні фактично, крім складання списків, не знаю як, можливо, в других регіонах, але всю оцю кампанію на себе брали виконавчі комітети адміністрацій. І, напевно, така ж оцінка їхнім діям, які призвели до такої ситуації, яка сьогодні є в країні.

Тому я би, теж звертаюся до всіх присутніх членів Дорадчої ради, по-перше, це Дорадча рада, цей документ дорадчого характеру. Якщо ми сьогодні в цьому

залі підтримаємо це рішення, я за основу підтримую, але трошки зм'якшити його, оскільки воно не має такого офіційного статусу, і ми не засудимо своїх колег, які провели ці акції, ці з'їзди, чи зустріч депутатів всіх рівнів у Харкові. Це, будемо рахувати, виходячи теж із такої сьогодні надзвичайно непростой ситуації, де, напевно, із позицій, можливо, амбітності у відношенні одного регіону України до іншого. Тому все-таки позиція Закарпаття - виваженість, толерантність, стриманість.

Я вам скажу, що ми років 10 тому, здається, в 1991 році в Закарпатті провели референдум про автономію краю. Ви це добре знаєте, і це розглядалося на Верховній Раді. В той же час у нас багато сепаратистсько настроєних людей, які теж закликали і депутатів до прийняття відповідного рішення і тому подібне. А тим паче, що сьогодні Закарпаття вже не те, яке було 10-11 років тому назад. Я ще раз підкреслюю, що завдяки виваженості... і довкола себе, скажу відкрито, організував ту більшість депутатів, які прийняли, скажем, такі помірковані рішення і не попали, по крайній мірі, до цього списку, який сьогодні ми обговорюємо про наших колег. Спасибі.

ЛИТВИН В.М. Дякую. Будь ласка, у кого є бажання, прошу.

БРУС В.Х. Шановний Володимире Михайловичу! Шановний Анатолію Сергійовичу! Не секрет, що сьогодні в державі діє і функціонує один легітимний орган, це орган Верховна Рада України, і тому після прийняття постанови Верховної Ради, після рішення Верховного Суду народ Прикарпаття нарешті, кажуть, вздохнув, і сказали, що правда є і справедливість восторжествує. Тому, напевно, всім нам, сидячим тут в цьому залі, потрібно, перш за все, нам всім об'єднатися і прийняти якесь виважене на сьогоднішній день мудре рішення, щоб воно задовольняло і "схід", і "захід".

Я би на сьогоднішній день пропонував би, щоб ми все-таки від нашої Консультативно-дорадчої ради прийняли звернення до Президента України, де висловили свою позицію і свою думку якраз по обговоренню політичної ситуації в нашій державі. Я би запропонував таку пропозицію, чи думку, по таких напрямках.

Перше, це підтримати волю Верховної Ради України, продиктовану законом і думкою народу. Те, що мова йде, і це підтверджено, що в виборах проведена фальсифікація - це недовіра і відставка ЦВК.

Наступний пункт - це забезпечення виконання постанови Верховної Ради останньої прийнятої.

Наступне, що я рахував би за потрібне записати - це забезпечення дотримання в державі вимог Конституції

27 ЛИСТОПАДА 2004 РОКУ

ДО СКЛАДУ ГРУПИ НА ПЕРЕГОВОРАХ З ОПОЗИЦІЄЮ ВІД КОМАНДИ ЯНУКОВИЧА УВІЙШЛИ КРАВЧУК, ТИГІПКО, ГАВРИШ І БОГАТИРЬОВА

Зустріч проходила за участю Президента України Леоніда КУЧМИ, кандидата у Президенти України Віктора ЮЩЕНКА і В.ЯНУКОВИЧА, Президента Польщі Александра КВАСНЄВСЬКОГО, Президента Литви Валдаса АДАМКУСА, Верховного представника ЄС з питань спільної зовнішньої та безпекової політики Хав'єра СОПАНИ, Генсекретаря ОБСЄ Яна КУБІША, Голови Держдуми РФ Бориса ГРІЗЛОВА

Від команди В.ЮЩЕНКА до робочої групи, яка веде політичні переговори, увійшли Іван ПЛЮЩ, Анатолій ЮНАХ, Олександр ЗІНЧЕНКО і Петро ПОРОШЕНКО.

України, цілісність і суверенність України, безпеку громадян і недопущення кровопролиття.

Наступне я бачу таким, щоб Президентом України, командою Президента України забезпечити усунення впливу все-таки, хочемо-не хочемо, а адмінресурсу на повторному переголосуванні.

От такі пропозиції я рахував би, чи думку хотів би висловити у зверненні до Президента України, і це внести в якийсь один із пунктів нашої сьогоднішньої постанови.

Те, що говорилося, що Івано-Франківська обласна Рада створила виконавчі структури, то я хотів би також заперечити, що це не так. Івано-Франківська обласна рада, розглядаючи політичну ситуацію в регіоні, в державі, не прийняла рішення по створенню виконавчої структури, а прийняла рішення про створення робочої групи по вивченню ситуації по створенню якраз виконавчих структур. Так що у нас виконавчі структури не прийняті, у нас на сьогоднішній день, треба признати, можна сказати ідеально, чи не ідеально, - це іншим судити, але працює і штаб "Нашої України", і виконавча влада, і представницька влада в області. Так що у нас більш-менш ситуація і жерована, і нормальна на сьогоднішній день. Дякую.

ЛИТВИН В.М. Дякую. Будь ласка, шановні, в кого бажання виступити, вмикайте мікрофон.

СИБІРЦЕВ В.С. Володимире Михайловичу, шановні добродії, Микола Іванович передає слово Кіровоградщині.

Мені дуже приємно, що ми зібралися, дякуючи Вам, Володимире Михайловичу, сьогодні в цьому залі. І дійсно, якщо "сходу" і "заходу" є куди переділятися, займатися сепаратизмом, то тоді куди ж діватися Кіровоградщині, бо вона посередині?

Справа в тому, що, мабуть, тому спокійні ми на Кіровоградщині, тому що якщо полистати історію, то, мабуть, на Кіровоградщині найбільше було всіляких змін влади в роки громадянської війни, і тому, мабуть-таки, і спокійно, тому я щежаю на ці запитання, які ми сьогодні обговорюємо, Володимире Михайловичу, як на мій погляд, і ми, до речі, не обговорювали на плановій, у нас не було позачергових сесій, була планова сесія 26-ого числа, у нас відбулося в п'ятницю засідання координаційної ради голів районних рад усіх міськвиконкомів, висловилися одностайно в одній ситуації, одну думку, що ми сьогодні всі побігли в політику займатися.

Тому зішлись на тому, що краще займатися сьогодні кожному своєю справою, і сьогодні завдання органів самоврядування - дати нормальну спокійну ситуацію утворити в регіонах своїх і дати можливість політикам. А якщо казати відверто, то суб'єктам виборчого процесу, до яких, до речі, у нас статтею 3 заборона, щоб ми втручалися в неї і не давали поради, не ставали над ким-то. Це Верховна Рада має право стати над кимось там все, а ми не маємо право ставати сьогодні і збирати сесії, осуджувати чийсь дії з політичної діяльності. Є для цього і правоохоронні органи, для цього є Конституція, там треба розбиратися з діючим законодавством: хто що каже, хто що проводить.

Значить, тому основне завдання сьогодні органів самоврядування - це, і я можу зачитати рішення координаційної ради, це- забезпечення сьогодні роботи, сталої роботи, комунальних служб, це сьогодні- надходження до бюджету, це ті кошти, які надходять, сьогодні треба забезпечити виплату заробітної плати, за-

безпечити виплату пенсій. Оце основне завдання місцевого самоврядування.

Я не кажу, що ми повинні абстрагуватися, тому що кожний окремо, ми ще є теж суб'єкт виборчого процесу, як депутат і як виборець, але тут, знову ж таки, ми підпадаємо під 2 статтю Закону "Про статус депутатів", який повинен висловлювати і виражати думку своїх виборців. То, мабуть, раніш, аніж збирати перший з'їзд, я тоді ще не був учасником всіх трьох з'їздів, ні першого, ні другого, ні третього, до речі, зараз ми замовчуємо, що було 3 з'їзди у нас, от, то ви ж розумієте, що якщо їхати на з'їзди, то треба щоб тебе туди хтось обрав делегатом. Якщо висловлювати думку, то треба, вона щоб була від території, або від депутатів, або від виборців, а так ми весь час стараємося перебрати весь час більше на себе набрати повноважень, аніж є.

Я дуже поважаю Олександра Олександровича, дуже поважаю, але сьогодні відбувся не конгрес, а всього-навсього рада конгресу. І заявити, що буде рішення конгресу, ми провалили зібрання конгресу, сесії конгресу з вами разом усі члени ради конгресу. Тому не треба нам про це заявляти. І все ж таки я вважаю, що і політична реформа не буде завтра проголосована. Ми приречені сьогодні, з одного боку, працювати з виборцями, з людьми, з другого боку, працювати з виконавчою державною владою. І сьогодні ті рішення, які ми хочемо або їх принизити, або ще інше, я не вважаю це за потрібне робити.

І тому, переходячи до проєкту рішення, я би назвав наші завдання у цій ситуації. Це було б краще, а не обговорювати сьогодні політичну ситуацію. У нас достатньо, я думаю, на Україні сьогодні досвідчених політиків, які розберуться у цьому питанні. А тим більше, давати поради Верховній Раді, давати поради Президенту діючому, значить, підтримувати або не підтримувати законотворчу, судову, ви розумієте, ми якщо сьогодні одну гілку влади підтримаємо, то ми зразу переходимо, переступаємо іншу вроді би не підтримуємо. Нехай ці три гілки влади, державної влади, розберуться, самі сядуть і розберуться. І дуже приємно, що уже ми сьогодні можемо констатувати, що увійшло це вже у нормальне русло, сьогодні вже і те, що ви нас проінформували, у нормальне русло. То замінити трохи, значить, і про стабілізацію, і про нашу роль. І якщо у першому пункті, то все ж таки доповнити його, що ми підтримуємо постанову, як таку, що і так далі. І потім, значить, як таку, що врегульовує сьогодні ситуацію і таке інше.

СЕНДАК М.Д. Шановний Володимире Михайловичу, дорогі колеги!

Я уважно слухав кожного. І мені десь імponує виступ

27 ЛИСТОПАДА 2004 РОКУ

ВІДБУЛАСЯ БАГАТОСТОРОННЯ
ЗУСТРІЧ З ВРЕГУЛЮВАННЯ
ПОЛІТИЧНОЇ КРИЗИ В УКРАЇНІ
ЗА ПІДСУМКАМИ ЗАСІДАННЯ
"КРУГЛОГО СТОЛУ" ЗРОБЛЕНА
СПІЛЬНА ЗАЯВА

За словами Президента Кучми, "зустріч з самого початку і до самого кінця пройшла в добрій атмосфері, з бажанням знайти вихід із ситуації, що склалася, а не загнати проблеми в глухий кут".

За словами Л.КУЧМИ, якщо одна частина населення України проголосувала за Віктора ЯНУКОВИЧА, а друга частина - за Віктора ЮЩЕНКА, то ні в якому разі ніхто не повинен відчувати себе переможеним і переможцем, тим більше, враховуючи хитку ситуацію з демократією в Україні.

Діяльність Верховної Ради України

пана Омельченка. Ви знаєте, що як би ми не говорили, але є речі, які треба називати своїми іменами. До тих пір, поки неконституційна Адміністрація Президента керуватиме буквально всім, ми далі не просунемося, крім цих нарад.

Наступне. Ми на сьогоднішній день багато працюємо над майбутнім роботи представницького органу. Але ж ми сьогоднішній день повинні чітко казати, що ми є додаток до виконавчої влади. Я не знаю, як у центральних районах, у східних районах, а от у Західній Україні, особливо на Львівщині, це є додаток. Коли голова адміністрації ходить у податкову на нараду, коли там приймаються всі рішення, коли у податковій призначають начальника міліції, прокурора області, начальника митниці. Про що ми говоримо, яка роль представницької влади?

Наступне. Ми зараз багато говоримо, що є люди на майдані. Але давайте розберемося, чому вони там є. Тому що влада злочинним шляхом обманула, і ті люди не прийшли захищати ні Ющенка, ні Тимошенка, вони прийшли відстоювати свій голос. Тому що злочинна влада злочинним шляхом їх обманула. І до тих людей треба підійти тоді, дивитися їм в очі. Я вже чотири дні тут. Я все обійшов. Але чому ми боїмося сказати, що влада поховалася на дачах, по кабінетах і не приймає ніяких рішень? Не приймає тих рішень, які би самі розблокували оцих людей, оті палатки. Якби люди відчули, що є прийняте рішення Верховної Ради відправити Кабінет Міністрів у відставку. Чомусь це не підписується. Є прийнято рішення про ЦВК. Чому ж воно не виконується? І ми знову звинувачуємо людей. Та ми повинні молитися на тих людей. Тому що ті люди накінець зрозуміли, що їх уже більше обманювати не можна. Вони вже самі будуть владниками керувати. Напевно отим закінчиться.

Ви кажете, от ділимо "схід" і "захід". Та ні, ніколи Львівщина і Франківщина, і Тернопільщина, і Закарпаття не ініціювали, щоб була Західна республіка. Я розумію, що на сьогоднішній день багатьом політикам це дуже надзвичайно вигідно тримати в напрузі людей. Дуже це вигідно робити. Але от наведу вам такий приклад. Коли Львівщина проголосувала за демократичні сили 93 проценти, коли начальник міліції, злочинець, його інакше я не можу назвати, тому що злочинець, коли 350 офіцерів приїхало під обласну раду і сказали: "Ми не будемо виконувати вказівки цього злочинця, тому що він кожному дав завдання зібрати по 10-15 відкритих талонів і паспорти своєї сім'ї. Хто цього не зробить, він буде звільнений". Наступний злочинець - це начальник податкової Хом'як, який теж такі завдання дав. Наступний злочинець - це митник Козак, який із сержанта став генерал-лейтенантом. Люди добрі, чи є десь такий приклад в Україні? Щоб сержант радянської армії став генерал-лейтенантом? Про що ми говоримо?

КОЛЕСНИКОВ Б.В. Ми же не судья!

СЕНДАК М.Д. Ні, так я розкажу. Я прошу не перебивати! Я вас перебивати не буду! І тому давайте ми дивитися людям в очі і не боятися. А ми знову один одного хочемо тут дурити! Давайте ідемо на майдан до людей, пояснимо їм, чому вони там зібралися. Та тому, що при владі знаходяться ті злочинці, які виконують вказівки.

Чому я не можу зв'язатися з міністром МВД? Що він - на роботу не ходить? Чи, можливо, він ту перемогу запив і далі не п'є. Чому я не можу зв'язатися з Генеральним прокурором? Чому я не можу зв'язатися з Каленським? Чому я не можу зв'язатися з Ярошенком? Та тому, що вони поховалися! А їх чиновники, які їх призначили, теж поховалися, не ходять на роботу. А мітинг збирається більше

120 тис. у Львові! Треба, напевно, комусь керувати, треба щось робити. І те, що ми приймаємо рішення... Кажуть: ви там понаприймали рішень. Ні, ми ні одного рішення не прийняли, що ми когось звільняємо, ми не прийняли ті рішення. Ми просто звернулися до громади, щоб була стабільність.

Коли працівники податкової митниці, міліції звернулися в прокуратури свої, до обласного прокурора і кажуть: ми не будемо виконувати їх вказівки. Значить, тоді обласна рада повинна брати на себе відповідальність за стабільність області. А адміністрація зараз пішла десь у підпілля, її немає і не хоче брати відповідальність. Як далі ще бути? Дякую.

ЛИТВИН В.М. Шановні колеги, я просто прошу і благаю, давайте будемо говорити про те, які нам треба зараз консолідовані рішення прийняти. Я розумію, що все це - біль, ми про це говоримо, бо ви розумієте, нам не треба допустити, щоб у нас були у різних регіонах різні мітинги, і щоб кожен виступав і мав на цьому мітингу свою правду. Одні будуть слухати одних, інші інших будуть слухати.

Нам треба сьогодні зацементувати, зшити, скріпити, Україною я маю на увазі, і прийняти такі рішення, які б дали нам можливість повторного переголосування, щоб воно пройшло демократично, відкрито, прозоро, і пройшло по всій Україні. Нам потрібно в результаті виборів отримати Президента, який би був легітимний і для "сходу", і для "заходу", і для "півдня", і для "центру", тобто Президент, який буде користуватися загальною підтримкою. Давайте будемо саме про це говорити. Повірте, сьогодні ще у нас розмов до 23-ої години мінімум буде вистачати. Я просив би пропозиції якісь нові, нові ідеї. Тоді народиться, мабуть, такий варіант, який об'єднає всю Україну. Я прошу вас просто, будь ласка.

КИРИЛЕНКО Г.В. Володимире Михайловичу, я, мабуть, скажу ту річ, яку не сказали ніхто із виступаючих до цього часу. Але з огляду на ситуацію, яка склалася, і маючи власну позицію і оцінку, не дивлячись на те, що є рішення Верховного Суду, яке є обов'язковим до виконання, не хочу бути пророком негарних подій.

Але переголосування другого туру навряд чи покладе край тому протистоянню, яке є. У нас є дві можливості покласти край. Це або Президент має приймати рішення оприлюднювати. І ми з вами маємо їх виконувати. Або тих два лідери, які йшли у виборах у другому голосуванні, бачачи, як розвивається ситуація, мають знайти можливість прийняти вольове рішення і сказати: "Люди добрі, якщо ви мене підтримуєте, то я вам кажу, заради загального спокою в державі я далі не йду". І це має зробити як один, так

27 ЛИСТОПАДА 2004 РОКУ

ЮЩЕНКО ЗАЯВЛЯЄ, ЩО ЄДИНОЮ УМОВОЮ ПЕРЕГОВОРІВ Є ПОВТОРНЕ ГОЛОСУВАННЯ З ВИБОРІВ ПРЕЗИДЕНТА 12-ГО ГРУДНЯ

Про це він заявив, виступаючи зі сцени на майдані Незалежності.

"Предметом переговорів може бути тільки проведення повторного голосування по виборах Президента України. Це є суть нашої відповіді, яка буде виходити на всі пропозиції від Кабміну чи штабу В.ЯНУКОВИЧА", - сказав В.ЮЩЕНКО.

Голова Верховної Ради України на майдані Незалежності.

Діяльність Верховної Ради України

і другий.

І якби було прийнято рішення про повторні вибори, оце єдине, що могло би ситуацію зробити кращою.

І в завершення я хочу, я розумію, що моя пропозиція може когось не влаштує, але я не кажу те, що бачу тільки я. То бачать багато.

Ми не можемо користуватися оцінкою одного майдану і другого, ми маємо чути весь український народ. Дякую.

ЛИТВИН В.М. Дякую. Шановні колеги, що проблему, що тему, вона у нас обговорювалась. Я вам скажу більше, у нас навіть є законопроект у Верховній Раді України, яким пропонувалось заборонити, я не можу іншого слова підібрати, учасникам фіналу брати участь у виборах, але є рішення Верховного Суду, і тому вже це розмова і проблема, яку можна було обговорювати до рішення Суду. Нам треба зараз виходити з того, що потрібно організувати виконання рішення Суду, але таким чином, щоб і заспокоїти зараз суспільство, тобто прийняти і інші рішення.

Будь ласка, в кого є бажання? Будь ласка.

З МІСЦЯ. Уважаемый Владимир Михайлович, вы знаете, вот здесь сидит Матвиенко напротив меня, и я вспоминаю, наверное, ты помнишь хорошо, 90-ый год, 91-ый. Мы это уже как бы проходили, и все, конечно, зависело бы только от роли и места центральной власти. Я выскажу несколько крамольных как бы соображений, что, видимо, центральная власть, потому что мы сегодня с Омельченко спорили, мы говорили: "Какая там власть коррупционная: местная или центральная?" Мы говорим: "Нет, местная вроде бы не совсем, а центральная - да, ну, кроме Верховной Рады, естественно".

ЛИТВИН В.М. Извините, это вроде бы как и не власть, Верховная Рада, так як місцеве самоврядування.

З МІСЦЯ. Нет, она такая гражданная, что там негде и позаниматься коррупцией.

Владимир Михайлович, я могу сказать, и вы это прекрасно понимаете, что мне представляется, что центральная власть в лице нашего Президента просто зангралась вот этой властью, и поэтому, видимо, такой финальный у нас конец процесса выборов.

Естественно, можно было бы долго говорить, почему это произошло, как это получилось, и, наверное, не в этом вопрос. Вопрос в том, что же, действительно, делать. Мне вот многое приходит под понимание, которое высказала здесь передо мной красивая молодая блондинка по этому вопросу, что, может быть, действительно, был бы логический путь сегодня: снять двух фаворитов, исполняющим обязанности Верховным Советом назначить Председателя Верховного Совета - и дальше двигать вперед конституционную реформу. Но я могу сказать только одно, как тот говорил, что "мне это не нравится, но я обязан выполнить". Сегодня мы попали в тупик решения Верховного Суду. И я должен четко сказать, что высшего органа сегодня в нашем государстве нет. Суд четко определил позиции. Надо из этого исходить.

Что бы я хотел порекомендовать, особенно Матвиенко и его команде, которая готовит документы, чтобы мы опять не попали впросак, потому что законодательную базу, которую приняли по выработке и проведению выборов в худших за все годы Независимости не было и нет. Много было допущено ошибок фатальных, не потому, что кто-то хотел нарушать, а потому, что нас законодатель

поставил в дурацькую ситуацію. Ведь вы посмотрите, последние три срока выборов, которые проходили, каждый раз менялись правила игры. Но это знаете вы, Владимир Михайлович, и знает Матвиенко, я, может быть, немножко знаю, но обычный избиратель не знает. Он пришел на выборы, он помнит, что будет в списке, а сегодня включили дополнительные списки. Этого убрали. У нас, скажем, совершенно никогда не применялось в прежние годы, поверьте, я проводил их много за свою жизнь, у нас никогда не было вот этого огромного обилия открепительных талонов. Значит, надо было эту упразднить систему еще до первого тура, а не во втором, потому что поставили бы опять в неловкое положение. Я поэтому прошу, вот комитет, не допустить ошибки, чтобы, скажем, вскорости принятие решений, вот закон дополнения, чтобы опять не попасть не в правовую коллизию, потому что многие могут снова воспользоваться этим шагом и часть решений отменять.

И, пожалуй, последнее. Я не был участником ни одного мероприятия ни там, ни там, хотя я южанин, и я могу сказать, я еще раз вспоминал покойного Черновила Вячеслава, который говорил так для всех, чтобы не было шоком: он был автором федерализации Украины. Не коммунисты, кетати, не восточники и не южане, а господин Черновил, потому что мы живем в одной стране, мы все украинцы, но мы каждый имеем свои взгляды и свое понимание. Но я почему так далеко зашел? Я хотел бы, чтобы, скажем, у нас не было снова вот этих ярлыков: вот там те приняли. Так это право любой громады посоветоваться. Ну посоветовались, ну так что?

Да. Значит, более того, эти решения, Владимир Михайлович, вы правильно сказали, все эти решения не несут никакой конституционной ответственности. Это просто пшик, по большому счету! Поэтому, конечно, как оно пришло и уйдет. Я абсолютно убежден, что мы все станем на место и будем двигаться в одной стране.

Я сегодня хочу сказать слова признательности Вам, Владимир Михайлович, потому что сегодня в системе хаоса, который наступил в нашей стране, Вы, пожалуй, единственная политическая фигура, которая вот так четко держитесь на том месте, которое вам поручил Верховный Совет.

Я хотел подняться на том собрании, когда мы встречались в Пуше-Водице, когда, не буду называть кто, когда один, я скажу интеллигентно, "нехороший человек" пытался Вас там повоспитывать, а Вы очень грамотно его там "отбрили".

И я хочу сказать, чтобы Вы знали себе цену, себе мес-

27 ЛИСТОПАДА 2004 РОКУ

СОЛАНА ПОВІДОМИВ, ЩО НА ПЕРЕГОВОРАХ БУЛО ДОМОВ- ЛЕНО, ЩО ЛЮДИ ПРИПИНЯТЬ БЛОКУВАННЯ ДЕРЖАВНИХ УСТАНОВ

Про це на прес-конференції по завершенні переговорів сказав Верховний представник ЄС з питань спільної зовнішньої та безпекової політики Хав'єр СОЛАНА.

Водночас зазначалося, що люди можуть продовжувати мирні мітинги.

Відповідаючи на запитання журналістів, чи порушувалося в ході засідання питання про проведення повторних виборів, Х.СОЛАНА зазначив, що це питання було на порядку денному зустрічі постійно. "Звичайно, немає сумнівів, що це одне з питань, яке обговорюватиметься в робочій групі", - сказав він.

При цьому він наголосив, що важливо, аби робота Верховного Суду України відбувалась в прозорий спосіб.

Діяльність Верховної Ради України

то, что Вы сегодня как раз в том строю, когда рядом пока никого нет. Держитесь, а мы с Вами!

А те все решения, которые Вы прописали и сегодня озвучили, мне думается, лучше уже не придумать - надо выполнить и все.

ЛИТВИН В.М. Дякую. Я хочу тільки одне, шановні колеги, сказати: від цього шику дуже багато воїні у нас в Україні.

З МІСЦЯ. Так и это проходит.

ЛИТВИН В.М. Це перше. Друге. Ви розумієте, що коли в сім'ї дитина стоїть на вікні і кричить батькам, що я в силу якихось обставин можу вистрибнути з вікна, а батько з матір'ю дискутують, хто більше прав має на цю дитину.

Я виходжу з того, що нам треба і, очевидно, можна вести дискусії щодо того, який краще територіальний устрій підходить Україні, але не в таких умовах, коли країна в напруженні. Треба просто вибрати необхідні умови.

А рішень ніяких не прийняли, а кривотолків з цього, і кожен тлумачить, як він цього хоче. А тепер вже отримала роботу Генпрокуратура і відповідне слідче управління СБУ, і тепер процес, як кажуть, пішов, як казав Михайло Сергійович колись. А кому він потрібен зараз цей процес?

З МІСЦЯ. Володимире Михайловичу, я перепрошую, в підтвердження ваших слів: другий пункт - засудити. Моя мама казала: "Кого б суд не судив - Бог досудить". Воно не об'єднує нас, а роз'єднує. Давайте ми це питання більше не обговорювати, щоб судів не було сьогодні, а йшла конструктивна розмова.

ЛИТВИН В.М. Шановні колеги, я хочу ще раз сказати, що для нас це "не священна корова". Я думаю, що рішення Верховної Ради, які ми прийняли, останнє 1-ого грудня, якщо я не помиляюся, там все сказано, і я думаю, що немає більше проблем. Для цього ми зібралися для того, щоб подивитися зараз один одному у вічі і не "перегукуватися" через різного роду мітинги, маніфестації. І домовилися, що ми спільно відповідаємо за те, що відбувається в Україні. І домовилися про те, що нам потрібно зробити для того, щоб слово сьогодні місцевого самоврядування у цих непростих умовах було більш вагомим, от і все. Питання не в рішенні. Будь ласка.

ШУМІЛКІН В.А. Уважаемый Владимир Михайлович, уважаемые коллеги! Я думаю, что есть несколько задач. Я попытаюсь коротко, тезисно.

Первое. Учитывая, что сегодня более легитимного способа выйти из кризиса, чем выполнять постанову Верховной Рады и выполнять решение Верховного Суда, нет, всем ресурсом, который дан нам, мы должны убеждать в этом всех жителей территориальных громад и максимально предотвратить расшатывание ситуации выражением или созданием атмосферы недоверия к этим решениям. Это самые легитимные решения, и мы здесь должны быть едины в том, чтобы это все доказать людям.

Теперь следующая ситуация. По сути говоря, я думаю, что в какой-то момент в обществе возникла ситуация: две стороны, и каждая другую хочет испугать, и даже начинают уже и объяснять, собственно, мы специально принимаем решение, чтобы кого-то испугать. Мы конституционные органы. И мы демонстративно должны исполнять закон и Конституцию на тех территориях и придерживаться. Мы не можем себя сравнить по последствиям и по характеру поведения с митингом. А посему мы не имеем права в этом смысле на эмоциональные решения.

Теперь следующая ситуация. Вот даже то, что мы сейчас здесь обсуждаем,

Владимир Михайлович, вот говорят: да никто не создавал никаких исполнительных органов. Ведь одна сторона говорит, почему мы не делаем вот таких незаконных решений, потому что вторая все уже посоздавала. И до сих, и я вот до сих смотрю информационные сообщения о том, что где-то кто-то что-то создал, что-то вернули. А вот даже сейчас выступают официальные лица, говорят: да мы ж ничего не создавали. Я очень прошу, может быть, из конкретного, сейчас четко проанализировать, может быть. Аппаратом Верховной Рады все принятые решения, что уже сделано, чтобы вернуть их все в правовое поле и дать эту информацию по всем каналам, чтобы никто не пользовался слухами. Мы до сих пор вроде бы представители официальных органов, а слушаем, кто-то создал исполком, кто-то не создал и так далее. Тем более, что, как я понимаю, все вернули свои решения в правовое поле.

И, наконец, последний вопрос, который я хотел сказать. Ведь, по сути говоря, вот когда шли кандидаты, ни у одного из них таких мощных акцентов на региональной политике и на федерализации не было, то есть для этого не было предпосылок реальных в обществе и в государстве. Это реакция на развитие ситуации по выборам, возникла эта тема и нам, в принципе, всем это очевидно, учитывая, что сегодня достаточно сложно сложить пакет, в котором можно найти консенсус, который можна проголосовать в Верховной Раде. Я призываю всех не увеличивать количество вопросов, которые втыкают в пакет, и в котором невозможно найти консенсуса, выбросить оттуда все лишнее. И то, что вы сказали, этого достаточно, чтобы там найти хоть это согласие, я действительно представляю: какая нагрузка сейчас легла и на Вас лично, и на всех, кто в этом участвует.

Поэтому я прошу чтобы мы всем своим влиянием сделали все для того, чтобы сегодня ничего дополнительного в пакет ни одна из сторон не включала, а наконец договорилась по пакету, проголосовала, и мы достойно вышли из этой ситуации. И, может, это будет единственный пример в истории, когда революционные преобразования осуществляются эволюционным путем, с участием, и с решающим участием, конституционных органов. И думаю, что этот урок должен нас многому научить, с тем, чтобы мы нормально эволюционно развивали наше общество. А в целом я, в основном, поддерживаю и думаю, что если где-то нужно резкости убрать, чтобы никого не заводить, действительно, если мы ищем платформу, то резкости можно оттуда поубирать и все.

ЛИТВИН В.М. Я дякую, я тільки просив би, шановні колеги, щоб від вас ще рішення нам направлялись. Спра-

27 Листопада 2004 року

...
"ЯКЩО ЯНУКОВИЧ ЗАТЯГУВАТИМЕ ПЕРЕГОВОРИ БІЛЬШЕ НІЖ НА 2 ДНІ, ОПОЗИЦІЯ ПЕРЕЙДЕ ДО АКТИВНИХ ДІЙ," -
ЮЩЕНКО

Про це В.ЮЩЕНКО тільки що заявив на майдані Незалежності у Києві.

...
"Якщо ми побачимо, що В.ЯНУКОВИЧ хоче тільки затягнути час, то ми переходимо до активних дій", - сказав він.

...
"Якщо за 1 - 2 дні не знаходиться відповіді, то це - наша позиція, що уряд і В.ЯНУКОВИЧ нас не чує, він мантулює, як і 21-ого листопада, думкою виборця", - додав В.ЮЩЕНКО.

Діяльність Верховної Ради України

на в тім, що в багатьох випадках нам доводиться з засобів масової інформації і потім брати рішення, і потім звертатись до нас, а треба мати законний документ і після того давати правову оцінку цього документу. Я думаю дуже слушна позиція, нам треба разом Володимира Андрійовича в цьому плані підтримати, щоб революційну ситуацію ми ввели в законне річизне. Щоб не вийшла ця революційна ситуація і щоб метод революційної доцільності не наклав всю країну. Я думаю, це сьогодні головне, і ми тут несемо відповідальність за це. Будь ласка, я, на превеликий жаль, без окулярів, сьогодні не бачу, так що ви натискуйте кнопки і говоріть.

БЕРФМАН М.А. Сумы, если можно. Уважаемые коллеги, если я бы был автором проекта и решения, я бы сделал его из двух, максимум трех пунктов. Первое, мы должны констатировать, что тот приз, которым в нынешней ситуации является должность Президента, оказался непосильным для политикума Украины. И мы уже видим, как собирается им распорядиться, этим призом, и одна сторона, и другая.

Поэтому я бы написал первый пункт: от всех нас обратиться к Верховной Раде и попросить, чтобы немедленно была проведена политическая реформа. Это первое. Тогда бы все остальное было бы отрегулировано автоматом.

Второе. То, что произошел отрыв власти от народа, о чем Владимир Михайлович нам говорил в Севастополе, совершенная истина. И сегодня я бы сделал очень короткую выжимку из того, что сказал Омельченко, и включил просто такой пункт. Сделать настоящее самоуправление в Украине. Настоящее. А если уже нашему государству, как молодому, очень хочется дойти до любого села, давайте сделаем администрации, которые бы следили за исполнением закона. И все. И вот эти два пункта - это то, что нас касается. И давайте не строить иллюзий, что каждый из нас может распоряжаться так, что в Киеве будет спокойно, а в Кировограде и в Сумах будет спокойно. Никогда такого не будет.

Поэтому давайте примем эти два пункта. И это будет наш вклад, вообще, в эту историю. Спасибо.

ЛИТВИН В.М. Будь ласка, шановні колеги, хто ще бажає? Уникайте. Будь ласка.

БУНЯК Л. К. Можна? Міський голова Львова, Любомир Буняк. По-перше, я хотів сказати, що у нас у Львові все спокійно, і ніяких немає абсолютно проявів непокоря, неспокою і так далі. Нормально місто працює, живе, так, як і повинно бути.

Я хотів би запропонувати до другого пункту, я вважаю, що він є зам'який, другий пункт. Тому що знаємо, що прояви сепаратизму були абсолютно відомі і на всю Україну прозвучали, і не тільки на Україну. Донецькі і луганські сепаратисти запросили навіть відомого шовініста Лужкова до себе. І там під керівництвом колишнього Прем'єр-міністра проходив той шабаш. Тому я вважаю, що треба доповнити другий пункт словами "підтримати СБУ та прокуратуру України щодо відкриття кримінальних справ на керівників, які закликали до сепаратизму та розколу України". Дякую.

КОЛЕСНИКОВ Б.В. Ну вы кто такой - прокурор или судья, что вы такие требования выдвигаете? Вы прочитайте внимательно документы северодонецкие и харьковские, а потом будете судить. Прийдете к власти (не дай Бог!) - будете открывать дела.

ЛИТВИН В.М. Шановні колеги, я просив би нас, щоб ми тут шукали шлях

до порозуміння, для компромісу. Попередня ж юридична оцінка тих рішень, які були, вона дана, вона всім роздана. Ви чули мій виступ, я ґрунтував його суто на оцінках правників, не вносив туди свої власні емоції. І зараз ми, я думаю, тільки спільною домовленістю, спільними позиціями можемо повністю відновити статус-кво, я маю на увазі статус-кво у політичних думках, бо здебільшого у нас висловлювалися гасла, рішення, а вони не набули відповідного оформлення. Хоча я можу вам сказати, що, звичайно, якщо виступає політик, якщо виступає людина при посаді, вона повинна думати про країну. Цей момент тут морально-етичний і політичний присутній. Так, будь ласка.

БОРИСОВ В.М. Уважаемый Владимир Михайлович, можно много дискутировать по той ситуации, которая сложилась в Украине, и даже по той дискуссии, которая развернулась сегодня на совещании. Если коснуться конкретно проекта решения, мы почему-то все говорим только о втором пункте. Но надо говорить, я думаю, не только о втором, но и о пятом пункте.

С моей точки зрения, первый пункт полностью отражает содержание второго-пятого пункта. Я считаю, что второй-пятый пункт надо исключить, а первый пункт именно поддержать, как основополагающий в данном решении. Спасибо.

ЛИТВИН В.М. Шановні колеги, я хочу ще раз сказати, якщо ми запишемо, що підтримуються постанови Верховної Ради, які приймала Верховна Рада 27-ого і першого, все інше можна виключити, бо там всі оцінки дані, і у нас не буде тут виникати суперечок. Будь ласка.

ПРЕДСТАВНИК ЗАПОРІЖЖЯ. Володимире Михайловичу, Запоріжжя.

ЛИТВИН В.М. Будь ласка, будь ласка.

ПРЕДСТАВНИК ЗАПОРІЖЖЯ. По-перше, я хотів би подякувати, що сьогодні таки ми зібralися і можемо спільно шукати вихід і слухати заяви про позицію керівників органів місцевого самоврядування. Я думаю, що нам було б дуже важливо, якби ми показали змогу консолідуватися тут самим. Тому що призивати людей до консолідації, не вміючи показати консолідації тут, серед нас, це безперспективно.

Тому я просив би до нашого рішення було б правильно чи зробити заяву, чи в цьому рішенні записати нашу колективну заяву про те, що ми зобов'язуємося всі дотримуватися законів та Конституції.

Ми розуміємо, що в кожній раді сьогодні різні настрої. З одного боку, до нас же самих лунають заклики по типу "ганьба", а з другого - по типу "долой".

Ми повинні все-таки вирішувати головне - забезпечу-

27 ЛИСТОПАДА 2004 РОКУ

ГРУПА КЛЕРИКІВ І МИРЯН ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ (МП) ЗАКЛИКАЄ КУЧМУ І ЯНУКОВИЧА "ЗМИРИТИСЯ З ВИБОРОМ НАРОДУ І ВІДМОВИТИСЯ ВІД ВЛАДИ"

"Є історичні часи, коли очевидно, де правда, і ми закликаємо Леоніда Даниловича КУЧМУ і Віктора Федоровича ЯНУКОВИЧА, які позиціюють себе православними християнами, змиритися з вибором народу і відмовитися від влади", - йдеться у зверненні групи клериків і мирян Української православної церкви Московського патріархату.

У зверненні наголошується, "голос Церкви вплинув на Едуарда Амвросійовича ШЕВАРДНАДЗЕ; сподіваємося, що він вплине і на позицію українських політиків".

Діяльність Верховної Ради України

вати життєдіяльність наших територіальних громад. Тому ще раз кажу, що було б слушним, якби ми записали пунктом чи окремою заявою про наше зобов'язання, діючи разом, працювати в законодавчому полі, не порушувати ніяких законів.

Друге. Те, що тут вже пролунало про місцеве самоврядування. Я думаю, що ми всі маємо відношення до того, що таке сталося. Тому що граючи по типу - два пишемо, а три в умі, - ми маємо добрий закон про місцеве самоврядування, але ніколи не дійшли до того, щоб він у нас виконувався.

Відкриваємо статтю 43 про повноваження районних та обласних рад, пункт 31, де йде мова, що обласні ради дають свої пропозиції до Кабінету Міністрів щодо голів відповідних місцевих державних адміністрацій. Але нехай десь хтось скаже, де це було виконано.

І сьогодні про місцеве самоврядування згадують тільки тоді, як настала така скрутна ситуація. Я думаю, і ми повинні реально це розуміти, що не чекаючи, поки будуть відповідні прийняті пункти до політичної реформи, ми повинні в повній мірі використовувати важелі місцевого самоврядування.

Третє. Ми сьогодні твердо бачимо про те, що економічна ситуація уже погіршується. Ми це відчуваємо на роботі підприємств Запорізької області. І сьогодні ми не можемо сказати ні нашим вчителям, ні лікарям, з чим ми вийдемо в 2005 рік.

Тому я звертаюся сьогодні до Верховної Ради, до присутнього тут Порошенка Петра Олексійовича, щоб таке, як кажуть, війна війною, але ми думали про те, з чим ми будемо йти до бюджету, Петре Олексійовичу, шановний.

І останній. Я просив би всіх колег і присутніх тут представників засобів масової інформації. Сьогодні від усіх нас залежить, наскільки ми швидко знайдемо злагоду у нашому суспільстві. Це завдання я бачу і перед собою, перед органами місцевого самоврядування, так і перед представниками засобів масової інформації. Тому що якщо чути, що робиться в Запоріжжі, то у нас уже пройшла сепаратистська сесія, і по 80 тисяч людей стоїть у нас на проспекті та на площі. Але я хотів би, щоб сьогодні ми всі розуміли, що рано чи пізно ми всі повернемося до станків, до парт, до аудиторій, до своєї роботи. І це станеться тим швидше, чим швидше ми всі зрозуміємо, що ми всі в єдиній державі, ми маємо сьогодні різне бачення, але сьогодні нам треба всім діяти разом. Я дуже дякую.

ЛИТВИН В.М. Дякую. Вікторе Миколайовичу, будь ласка.

ТИХОНОВ В.М. Я, если честно, не хотел выступать. Но львовский мэр подтолкнул меня к выступлению.

Вы знаете, о чем бы мы говорили, если б мы не провели съезд районных, поселковых, сельских, областных депутатов, сначала в Северодонецке, а потом в Харькове, о чем бы мы говорили сегодня?

Вы знаете, и мы осуждаем, из семи пунктов шесть пунктов - осуждение депутатов разных уровней, что мы там делали.

Вы знаете, почему-то когда депутат Верховного Совета - чиновник первого ранга, подчеркиваю, выше нет, выше только Президент - может на сессии Верховного Совета, я не говорю уже о митингах, я о сессии Верховного Совета, может призывать к румынскому варианту, другим разным вариантам, можно же проанализировать, стенограмма есть, то это нормально и никакой прокурор, никакой следователь даже и не думает о возбуждении уголовного дела или чего-то. А если депутат районного совета или поселкового совета на съезде - можно рас-

судить его, называть съезд или не съезд, на одном было 3,5 тысячи, на другом тысячу почти 300 человек, и он был открытый, туда могли прийти все, и на втором съезде было 10 стран и 200 корреспондентов, и они, наверное же, рассказали о чем там говорилось, то сегодня мы, я говорю, из 7-ми 3 пункта или 4 осуждаем и пытаемся привести в соответствие.

После первого съезда у меня было 10 следователей из областной прокуратуры, из республиканской прокуратуры и СБУ. Кстати, уехали ни с чем. Прочитав все, они уехали и говорят: "Да говорить же не о чем", потому что все рождалось на уровне сплетен, на уровне разговоров. А человек, тем более, может говорить то, что думает. И вот те сессии, те съезды, те митинги, которыми никогда не отличался восток Украины, никогда не отличался, у нас на митинг людей вывести очень сложно, потому что, ну, такие у нас люди. Тем не менее, вот это все, особенно демонстрация "5 канала" и "Эра", когда показывали, что о нас там говорили и на сессии, и на митингах, привело к тому.

Поэтому давайте подумаем, мы сегодня много говорим о людях, скажем так, западной территории, где на западе вот проголосовало там все правильно, все хорошо, а на востоке все плохо. 15 миллионов или правильно на съезде позавчера сказал 14 миллионов, 12, 10. Правда, уже договорились, говорят: да, там миллиона 2-3 всего проголосовало за Януковича, а остальное все приписано. Но кто занимался выборами, пусть попробует приписать 10 миллионов. То эти люди вообще ни к чему?

Я недавно по радио "Эра" "спілкувався" с коллегами, там микрофоны включены, и женщина, которая должна была из Хмельницка говорить, начала рассказывать, да что там с ними говорить, вони ж темні люди, вони ж темні. Ми ж - це Європа. А там люди темні, це ж Азія. Я ей сказал: "Спасибо, дорогая, что ты хотя бы сказала то, что ты думаешь". - "Та це ж я не вслух". Это записано на радио "Эра" и можно послушать.

Хорошо. Я хочу этим и закончить. Все, что говорится на востоке, - это сказки, все это неправда. А все, что говорится на западе, - это правда и это нормально.

Я хочу сказать, мы никогда не выйдем из этого положения. Я же не сказал: "Из Львова". Была из Хмельницкого женщина. Мы выйти можем из этого положения только в том случае, если мы все-таки выйдем на новые выборы. И когда уйдут... Если мы доказываем и говорим о том, что и одни, и вторые нарушали, так вот надо это признать. И одни нарушали, и вторые нарушали. Поэтому выход у нас только один - любые выборы, будет так, как сказал, хоть россияне не любят, но как сказал Путин, будет пять, десять,

27 ЛИСТОПАДА 2004 РОКУ

ГРУПА КЛЕРИКІВ І МИРЯН ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ (МП) ЗАКЛИКАЄ КУЧМУ І ЯНУКОВИЧА "ЗМИРИТИСЯ З ВИБОРОМ НАРОДУ І ВІДМОВИТИСЯ ВІД ВЛАДИ"

Крім того, автори звернення закликають вірних "підтримати народ, засудивши порушників Заповідей Господніх, які крадуть мільйони голосів виборців, які лжесвідчать в засобах масової інформації і вже готові порушити заповідь "не убий!"

"Захист народом своїх попраних прав і свобод може і має бути підтриманий Православною Церквою. Пригадаємо, що Патріарх Сербський ПАВЛО підтримує свій народ, не дивлячись на трагічний досвід руйнування святинь у Косово. Пригадаємо про те, що Католикос всієї Грузії ІПІЯ також підтримує свій народ, не дивлячись на те, що Грузинська Православна Церква налаштована антизахідно", - йдеться у зверненні.

Діяльність Верховної Ради України

пятнадцать, двадцать пять выборов, - мы в конце-концов не придем ни к какому решению.

ЛИТВИН В.М. Шановні колеги, ще хтось наполягає на виступі? Ні? Будь ласка.

ЛУК'ЯНЧЕНКО О.С. Владимир Михайлович, можно?

Уважаемый Владимир Михайлович, дорогие друзья! Я считаю, что не только на киевских площадях и в Верховной Раде звучит истинная правда, она сегодня и говорит устами тех людей, которые миллионы отдали за своих кандидатов, за каждого кандидата и на западе, и на востоке, - одинаково. И нельзя на сегодняшний день разменять, что всех обвиняют в том, что кто-то украл выборы, кто-то их сфальсифицировал.

Так сфальсифицировали и на западе, и на востоке. И на сегодняшний день тот президент, который будет выбран в третьем туре, ведь он не консолидирует же Украину! Мы должны об этом думать сейчас. И он не будет легитимным. И поэтому все должны об этом сегодня думать. И сегодня Верховный Совет поставил всех, страну поставил в тупик своим решением, суд, вернее, я извиняюсь, Верховный Суд. Он сегодня не дал дальше никуда отступлений кому-то другому и политикам найти решение. Сегодня нужно на всех уровнях садиться и договариваться, и только договорами выхода из этой ситуации мы сможем сохранить и страну, и сохранить людей наших. И сегодня уже накануне зима, и если дальше еще вот это противостояние простоят, то экономика рухнет, что бы мы ни говорили и как бы мы красиво ни призывали друг друга к консолидации. Рухнет экономика!

Поэтому я хотел бы, чтобы мы взаимно терпели друг друга и каждый бы со своими депутатами работал, чтобы там принимались решения. А то, что на сегодняшний день первым шагом должна быть реформа, она должна быть и мы должны это все осознать. Спасибо.

ЛИТВИН В.М. Дуже дякую. Я тільки хотів би сказати, шановні колеги, що рішення Верховної Ради поставили країну в глухий кут, і, я думаю, рішення Верховної Ради певною мірою відкрили якусь можливість виходу.

ЛУК'ЯНЧЕНКО О.С. Владимир Михайлович, я оговорился - это Верховный Суд.

ЛИТВИН В.М. Дякую.

ПРЕДСТАВНИК З ЧЕРКАС. Володимире Михайловичу, дозвольте, Черкаси.

ЛИТВИН В.М. Будь ласка.

ПРЕДСТАВНИК З ЧЕРКАС. Я думаю, що ми тут зібралися не для того, щоб обговорювати рішення Верховного Суду і давати їм оцінку - це перше.

Я думаю, що це штучне нагнітання сходу, півдня, центру і заходу у наших руках. Обереться новий президент, не буде оскаржений Верховним Судом, то наша задача з вами, як нічия, консолідувати "маси", як ми їх називаємо, чи народ, і в цьому я не бачу ніякої проблеми.

Дати повну інформацію. Ми, як ніхто, повинні до людей дійти і почати дійсно працювати на Україну, і не треба нагнітати ситуацію. Дякую.

З МІСЦЯ. Шановні колеги, два слова. Давайте згадаємо попередні вибори у США. Кілька тижнів Америка чекала, поки йшов перерахунок бюлетенів. Суд не скаже своє слово. Суд сказав своє слово. Все! І ніяких питань більше немає! Ми повинні сьогодні забезпечити вибори і йти далі, і все, на цьому крапка, і не треба навіть мову про це вести.

ЛИТВИН В.М. Шановні колеги, я попрошу зараз Анатолія Сергійовича ду-

же коротко виступити і потім Порошенка по бюджету, як ми далі будемо працювати, і дуже коротко, без агітації. І потім підведемо підсумки.

МАТВІЄНКО А.С. Дякую, Володимире Михайловичу, шановні колеги, я хочу від імені профільного комітету також приєднатися до слів поздоровлення. Володимире Михайловичу, із наступаючим святом - завтрашнім Днем місцевого самоврядування і передайте вітання Верховній Раді, всім депутатам місцевих органів влади. Друге, напередодні свята, я оце дивлюся, сиджу, слухаю дискусію, широкі вам скажу, думаю: яка потужна сила зібралася за цим столом, яка потужна сила є Консультативно-дорадча рада, а потім собі думаю: а чого ж ця сила не спрацювала? І думаю, якби ця сила була сьогодні не в пошуках, що не та команда дана, або не так виконали, а стала на засади Конституції і законності і проявила принциповість, нічого подібного з того, що сталося у країні, не було б: ні сепаратизму, ні порушень, ні всілякої сьогодні проблеми, які ми не знаємо, як вирішити.

Тому я думаю, я це говорю і про себе, бо я також член цієї Консультативно-дорадчої ради: давайте, друзі, не шукати винних, а скажемо, що всі ми винні в тому, що сталося. І для того, що було даліше так як треба, потрібно сьогодні стати твердо не на услужницьку позицію тих, хто вами правив і нами хотів правити, а на букву Конституції і на букву закону. І не розумію гасла "стати над схваткою", Володимире Михайловичу, мені видається, що якщо будемо пробувати "стати над схваткою", то ми будемо під уламками. Сьогодні нам всім треба мобілізуватися, стати на букву закону, Конституції і національного інтересу. Це перший висновок.

Другий. Я хочу, Володимире Михайловичу, користуючись нагодою, прокоментувати 3 тези, які сьогодні зачіпали виступаючі, перше - федералізація. Друзі, ми прийдемо до федералізації, але коли ми прийдемо, давайте зараз не збурювати воду в стакані. Я хочу вам сказати, що гасло, яке сьогодні прозвучало, на жаль, і в вашому виступі, Борисе Вікторовичу, - сильні регіони, сильна держава - є помилкове. Сильна держава сьогодні за іншою формулою: сильне село, селище і місто. І давайте ми сьогодні підемо побудуємо що спочатку основу, а потім перейдемо до регіоналізації, бо регіональна політика - це кооперація держави і місцевого самоврядування, а якщо замість одного президентика ми будемо мати 27 президентиків, то ця держава розсипеться на куски і ми не зберемо її вже ніколи. Це перше.

Друге. Хто буде призначати голів адміністрацій? Я хочу, щоб ви знали, що комітет сьогодні чітко і послідовно стоїть на позиції: такий інститут, як держадміністрації

27 ЛИСТОПАДА 2004 РОКУ

ГРУПА КЛЕРИКІВ І МИРЯН ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ (МП)
ЗАКЛИКАЄ КУЧМУ І ЯНУКОВИЧА
"ЗМИРИТИСЯ З ВИБОРОМ
НАРОДУ І ВІДМОВИТИСЯ ВІД
ВЛАДИ"

У документі підкреслюється, що "в багатьох храмах Української Православної Церкви в період передвиборчої кампанії велася агітація за В.ЯНУКОВИЧА, але тепер є можливість закликати сторону, яка програла, гідно піти з влади в опозицію, без кровопролиття і масових репресій. Мир і стабільність не можуть ґрунтуватися на брехні й обмані: на крові та насильстві, на кшталт Господь покарає і країну, і народ, і Українську Православну Церкву. Мир і стабільність повинні ґрунтуватися на кимені правди, а не на піску брехні".

Діяльність Верховної Ради України

районного рівня, знищити як клас. Але ви маєте розуміти, що законопроект 4180 цю норму записав. І вже від тієї норми 4180, де є інститут, державні місцеві адміністрації, ми відійти не можемо, бо це вже буде інший текст. І ми не вийдемо з колізії. Тому ми пропонуємо сьогодні написати зміни у законопроекті 3207-І, де написати дуже коротку норму, порядок і, значить, визначені законом дій цих адміністрацій. І перевести їх законом у префекти, префектури і ніщо інше на обласному рівні. А на районному рівні взагалі їх ліквідувати. Тому ми будемо мати виконкоми рад і районів. І це є те, що треба підтримати у законопроекті 3207-І.

Третя теза, яка тут говорилася, що поганий закон. Я хочу Хмельнюку, своєму другу, сказати, давайте не ховатися і в цій тезі, бо повірте мені, чого ж ми тоді не кажемо, а хто ж ці списки підготував. Це ж були спеціально продумана ціла технологія, цілий план, цілий проєкт: як зорудувати списки так, щоб потім можна було сфальшувати вибори. Та хіба закон винен? Да винні, очевидно, місцеві органи влади, які мали безпосередньо зобов'язання забезпечити справедливність списків. Я маю на увазі не обласні ради, а подивіться, що у нас робилося, і це було свідомо. Тому, який би ми закон не прийняли, ми його порушимо.

Але зараз ми пробуємо викинути, використати, і ми заводимо дуже жорстку норму стосовно відкріплених посвідчень, буде одна діляниця на весь територіальний округ, бо ми не можемо порушити прав людини. І на цій ділянці ми вже у суботу до другої години дня будемо знати, хто зареєструвався і хто проголосує. І весь банк даних по всій Україні буде зведений, і ніякого дублювання ми не допустимо, і повторного голосування у тому числі. Так само, як і по дому, ми чехарду затіяли, ми забезпечили те, що 36 відсотків окремі території голосували на дому. Зараз лише інваліди першої групи, які не можуть самотійно рухатися. І багато чого іншого. Я дякую Володимирі Михайловичу, що він підтримує цю логіку із змінами до закону.

І останнє. Володимире Михайловичу, стосовно проєкту нашого рішення. Дорогі друзі, я вас просто благаю, подивіться, хто сьогодні кричить проти третього, п'ятого пунктів нашого рішення. Тут же немає ні Донецька, ні Луганська, ні Львова. Тут є факти. Чого ви протестуєте проти факту порушень у Львові? Я також проти того, що там були порушення, давайте їх засудимо. Проти того, що вони були і в Закарпатті. Чого ми сьогодні ховаємося? Давайте не давати оцінки. Ну, якщо ми даємо оцінку, то тоді у нас немає ніякого настрою далі рухатися у відповідності з буквою закону і Конституції. Тому я наполягаю, Володимире Михайловичу, як член Консультативно-дорадчої ради, ми маємо дати оцінку. Тут немає персоналій. Але це дух, який вам дає право завтра сказати, не трогайте мене в організації виборів, я буду керуватися тільки законом і Конституцією.

Друге. Володимире Михайловичу, я стосовно шостого пункту. Я вважаю, що цей пункт важливо було б, виходячи з того, що найголовніша проблема, яка сьогодні склалася, це чесні вибори. 26 числа, якщо ми чесні вибори проведемо, хто переможе, той переможе. Ми знімемо всю напругу. Ну, невже не зрозуміло, що головне завдання - це чесні вибори? Тому, Володимире Михайловичу, ви сьогодні, як голова Консультативно-дорадчої ради, маєте крикнути гасло на всю Україну, заклик до органів місцевого самоврядування - стати на захист чесних виборів. Це головне, що ми маємо зараз зробити. Тому, крім цього пункту, я пропоную додати його таким змістом. Володимире Михайловичу, прошу підтримати, поскільки ви член Ради національної безпеки. Вважати за доцільне невідкладно провести засідання Ради національної безпеки України, на якому

обговорити проблеми правового забезпечення, дотримання Конституції та законів під час повторного голосування 26 грудня 2004 року. Просити Володимира Михайловича Литвина виступити з такою ініціативою у зверненні до Президента.

Пункт шостий. Не рекомендувати, а зажадати від місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування при неухильному дотриманні і далі по тексту замість "створити сприятливі..." - "забезпечити умови для вільного волевиявлення". Я думаю, що це є головні дві проблеми, які ми зараз маємо у це рішення записати. І якщо ми з вами беремо на себе моральне зобов'язання їх виконати, повірте, в Україні буде щастя, порядок, добробут і безпека. Дякую.

ЛИТВИН В.М. Так, я попрошу Порошенка по перспективах бюджету. Петре Олексійовичу, будь ласка.

ПОРОШЕНКО П.О. Дякую, шановний Володимире Михайловичу.

Я вперше, напевно, присутній на нашому зібранні, коли питання бюджету майже не піднімалося. Це означає, що, з одного боку, та політична криза, в якій ми опинилися, дякуючи організації виборів влади, є надзвичайно гострою сьогодні, найбільш болючою проблемою є вихід з політичної кризи. З іншого боку, я глибоко переконаний, що на сьогоднішній день обговорювати проблему бюджету, коли невідомо, який уряд його буде виконувати, хто буде нести відповідальність за ті чи інші позиції, є недоречно.

Бюджетний комітет напрацював і готовий сьогодні дуже швидко представити бюджет Верховній Раді, коли він буде погоджений з новопризначеним, новозатвердженим Верховною Радою Прем'єр-міністром. Але бюджетний процес цього року мав певні особливості. І мені сумно про них казати, коли значна частина регіонів, окремі регіони навіть відмовились приїжджати в бюджетний комітет, тому що їм заборонили це робити, а значна частина регіонів приїхала для того, щоб крізь зуби сказати, що у них немає проблем. І проблеми з'являються тільки зараз. Оце є обличчя того бюджетного процесу, який ми мали цього року.

Я наполягаю, що проблеми в бюджетному процесі є, і регіони мають ці проблеми. І вони мають або повернутися в бюджетний комітет, бюджетний процес та дискусію, яку мали в 2002 році при затвердженні бюджету 2003 року і в 2003-ому до того, як було brutальне втручання влади в процес формування бюджету 2004 року. Я наполягаю на тому, що ми ці добрі традиції обов'язково відновимо, і бюджет буде затверджуватися обов'язково з урахуванням

27 ЛИСТОПАДА 2004 РОКУ

ВР УХВАЛИЛА В ЦІЛОМУ ПОСТАНОВУ, ЩО ПЕРЕДБАЧАЄ СКАСУВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ПОВТОРНОГО ГОЛОСУВАННЯ

Верховна Рада України ухвалила в цілому постанову "Про політичну кризу у державі, що виникла у зв'язку з виборами Президента України", яка передбачає скасування результатів повторного голосування на виборах Президента України 21 листопада 2004 року.

За даний проєкт постанови проголосувало 307 народних депутатів із 415, зареєстрованих у залі.

думки регіонів.

Я хотів би одне слово сказати поза бюджетом. Ми всі несемо відповідальність за збереження територіальної цілісності України. І коли ми стверджуємо про те, що всі за це, але давайте, сьогодні ми чуємо взаємні звинувачення, я наполягаю, я наголошую на те, що Голові Верховної Ради було дуже нелегко вивести Верховну Раду, її рішення на той фактор, щоб вони виконували стабілізуючу функцію в державі.

Я глибоко просто наголошую, я ні до кого окремо не звертаюся, ні до Львова, ні до Луганська, я звертаюся до всіх нас, давайте - перегорнули цю сторінку, прийняли рішення, яке запропоновано. Воно обов'язково буде наближувати нас до пошуку консенсусу і компромісу. Ми один одного знаємо вже не перший рік. І вибори нас не змінили. Ми так само дивимося один одному в очі. І я запевняю вас, що ми ніхто, ні зі сходу, ні з заходу, ні в центрі, не ставить питання розплати, помсти або там інших позицій. Після виборів ми будемо працювати разом. Я на цьому наголошую.

Тому я вношу пропозицію підтримати запропоноване рішення з урахуванням висловлених зауважень, поставити це на голосування, привітати, вітаю вас всіх з завітаним святом. Давайте знову ми продемонструємо приклад всій країні, що ми здатні об'єднати країну, продемонструвати, що вона сьогодні, її територіальній цілісності нічого не загрожує. Дякую.

ЛИТВИН В.М. Шановні колеги, будь ласка.

ФЕДУРАК М.Т. Володимире Михайловичу, 10 секунд по бюджету, те, що Петро Олексійович.

Федорук, Чернівці. Прохання Верховній Раді терміново розглянути зміни до статті 68, відмінити її. Це не вимагає терміновості. Дякую.

ЛИТВИН В.М. Шановні колеги, давайте будемо завершувати нашу роботу. Цю злополучну статтю вже 68-у, ми про неї стільки говорили, ніяк не можемо наважитись, тому що уряд каже, що всі ви підтримуєте її існування.

Я думаю, шановні колеги, що ви зі мною погодитесь, що це наше зібрання - це не судилище, не намагання затаврувати один одного. Ми зібралися для того, щоб обмінятися думками. В принципі у нас, за великим рахунком, позиції співпадають. Є тільки відтінки в баченні процесів, які відбуваються в Україні, і в оцінках тих процесів, які відбуваються в Україні.

Очевидно, потрібно було нам зробити це одразу, після 21 числа, 21 листопада. Можливо, нам вдалося б уникнути таких прикрих непорозумінь і, по суті справи, протистоянь, які ми мали в Україні, хоча я думаю, що процес розвивався поза якоюсь нашою волею, і щось попередити, протистояти - це нагадувало б протиставити сходженню снігової лавини.

Відносно того, де бути: в сутичці, в процесі чи над процесом. Мене критикують за це, що я кажу: "Треба бути над сутичкою". Я маю на увазі, бути над сутичкою - стояти на позиціях закону. Я з цього і виходив, і виходжу. Тому що в сесійній залі, якщо подобається щось одній стороні, кричить інша сторона сесійної зали. У нас парламент паралізований і розколотий, і кожен має свою правду, і кожен хоче, щоб служив йому. Один раз, коли приймається рішення, вулиця носить на руках, на другий раз, якби хтось кинув гасло "розірвати", - ментально розірвали б. І це також реальність будь-кого, з будь-якими кольорами. І треба нам з цим рахуватися. І треба приймати рішення, які б вносили спокій у суспільство. Ми просто, розумієте, приймаємо рішення під тиском. А коли

рішення приймається під тиском, тоді виникає бажання висунути додаткові вимоги. Я скільки разів говорив, що ми прийдемо до цього рішення, але прийдемо запізно, і на засіданні ради регіонів, і на нарадах у Президента України. Але ж так, знаєте, по принципу, що розсмокчеться воно шось. Воно не розсмокчеться так просто.

Скажіть, будь ласка, хто в 1991 році, за винятком таких прихильників, впевнених, що буде розпад Радянського Союзу, міг ствердно сказати, що відбудеться в серпні розпад Радянського Союзу? Приїжджав до нас Буш-старший, умовляв нас жити в оновленому Союзі тут, у Верховній Раді. Ніхто не міг передбачити, але він миттєво розпався, одномоментно. Так що ми коли сьогодні ведемо мову про відцентрові тенденції, ми ведемо мову, щоб налякати один одного, давайте чесно про це скажемо. Але не допускаємо в думці, що може розпастися Україна. В один прекрасний момент можемо прокинутися і мати різні регіони. Це небезпека. Я скажу, шановні колеги, ви всі знаєте добре історію, я непогано знаю історію, ну у всякому випадку не гірше, і можна наводити безліч прикладів до чого це може призвести, тим більше, що у нас різні тяжіння: і політичні, зовнішньо-політичні, у нас ментальність відмінна, релігійні вірування, політичні партії на це накладаються - і воно все сьогодні спричиняє в таких неспокійних умовах до таких відцентрових тенденцій.

Скажіть, будь ласка, хто з нас думав 21 листопада, що Київ буде мати такий вигляд? Ніхто ж не думав, правильно? Але це трапилось. Тому нам треба, очевидно, у діях особливо, у вчинках, у словах бути надзвичайно обережними і хірургічно точними і вваженими, бо зараз оголений нерв - вся наша країна, і все сприймається надзвичайно болісно. Тобто обережність у словах.

Я знаю, що наступає в нас після завершення президентської кампанії. Повірте, я теж не в одній брав участь кампанії, у нас спрацьовує принцип "друзям - все, ворогам - закон", і сьогодні складається така ситуація.

І сьогодні складається така ситуація у нас, шановні колеги, що багато хто захищає свій вибір і захищає з набором тих інструментів, які в нього є. А треба, мабуть, всім нам виходити, по-перше, де ця межа. Це перше. А друге, і я це пропонував і публічно, і зараз кажу, треба нам чітко сказати, що жодних репресій по завершенню президентської кампанії в Україні не буде. Це заспокоїть керівників, це заспокоїть людей, це заспокоїть суспільство. Ну давайте відверто скажемо, що чим гучніше людина кричить, тим вона себе хоче убезпечити, бо всі ми живі люди. І ми неначе ті студенти, що останнього дня нам не вистачає, щоб вирішити всі проблеми, які ми понамічали в регіоні, не свої власні, а завершити ті спра-

27 Листопада 2004 року

ВЕРХОВНА РАДА ПРОГОЛОСУВАЛА ЗА ПУНКТ ПРОЕКТУ ПОСТАНОВИ, В ЯКОМУ ВИЗНАЛА НЕДІЙСНИМИ РЕЗУЛЬТАТИ ВИБОРІВ 21-ОГО ЛИСТОПАДА

Народні депутати в ході голосування проекту постанови Верховної Ради про політичну кризу в державі, що виникла у зв'язку з виборами Президента України, вже проголосували за преамбулу проекту постанови. З 425 народних депутатів 323 проголосували за визнання результатів другого туру виборів Президента України 21 листопада 2004 року такими, що відбулися з масовими порушеннями виборчого законодавства і не відбивають повною мірою волевиявлення народу. Другою частиною цього пункту проекту постанови пропонувалося визнати недійсними результати виборів 21-ого листопада. За таке рішення проголосувало 225 народних депутатів.

До проекту згаданої постанови Верховної Ради внесено 12 питань.

Діяльність Верховної Ради України

ви, які ми розпочали для регіону, для країни, для району, для області, для села і селища.

Відносно заклику про чесні вибори. Ви очевидно звернули увагу, шановні колеги, що я кричав, як тільки міг кричати. Правда, у нас зараз вже пішов демократичний процес - зняли заборону на можливість, щоб думка була донесена. Бачите, вже канали відмовилися від "темників", а до цього нас голова Комітету з питань державної і інформаційної політики переконував, що "темників" в Україні немає, а потім виявилось, що про це сказали журналісти. Я про це публічно говорив і звертався до Президента, направляв Президенту пачки "темників", в яких було написано, зокрема: "Голова Верховної Ради сказав те-то, те-то, коментарі відсутні по всіх каналах".

Було, але слава Богу, що ми через це перейшли, і це добре, що у нас є сьогодні можливість доводити кожному свою думку і аргументувати свою позицію. Тому такий заклик від Верховної Ради, таке звернення ми зробимо. Більше того, ми можемо оформити це як заяву-звернення від нашого загалу.

Я думаю, що сьогодні в кожного є свої симпатії. Дехто тримає їх в душі, дехто демонструє це на собі - це дуже добре. Але, я думаю, для нас, для країни, важливе значення має не результат, а процес, і як цей процес відбудеться. Якби у нас він відбувся, щоб не викликав нарікань, я думаю, що не було б такого збурення.

Відносно закону, який ми приймали і Президент його заветував, за три дні ми прийняли внесення змін до Закону "Про вибори Президента". Там були революційні підходи: зліквідувати, як клас, відкріпні посвідчення і заборонити головування дома. Так - це порушення прав людини. Але, коли я звертався до Президента, я просив сказати, якщо представники опозиції скажуть, що тільки цей закон і в результаті волевиявлення, яке відбудеться, ми скажемо, що все відбулось нормально. Це влаштує? Тоді було б зробити такий крок: піти на обмеження, певне обмеження прав і свобод громадянина і підписати цей закон. Потім це зняло б всі сумніви: програли - вже все хотіли, закон, який готувався про вибори Президента, це представників опозиції, автор Ключковський, якщо я не помиляюсь, правильно? Але цей закон гнали таким чином, що його до кінця добре не прочитали і не подумали про наслідки і готували його під те, що в нас все буде, як казав один керівник однієї держави: все по-чесному, чи усе по-чесному. От, написали ідеальні умови, можна було б такий крок зробити, після того зняло б, це зняло б будь-які суперечності, будь-які протиріччя. Ну, не знайшли підтримки, і логіка була своя, що вже запізно і таке інше.

Була і інша пропозиція у Олександра Олександровича, що Президент повинен консолідувати всю державу, тобто 50+1, це суперечить не від тих, хто прийшли, а від загальної кількості виборців, ми мали б тоді, можливо, турів ще 5. А тоді вийшли б врешті-решт, але врешті-решт вийшли б, можливо, так, щоб був пакет, контрольний пакет акцій, як в будь-якому акціонерному товаристві, 51% є - вже можеш керувати ситуацією. Тобто нам потрібно було шукати варіанти і виходити на позицію.

Але ніхто не передбачив того, що трапилось. Я не хочу давати оцінки, як трапилось і все інше, нам треба вже це перегорнути. Бо коли одна сторона каже іншій, і під час "Круглого столу" каже: ви порушили, каже, порушували і ми, порушували, тоді вийшло, що всі порушували, от. Правда, як у нас один на одній Погоджувальній раді сказав, один в запалі дискусії, один депутат до іншого, ми просто робили одне і те ж, ми просто зробили це краще. У кількісному показнику.

Тому, я думаю, нам потрібно буде звернутись з таким загальним закликом, не тільки звернутись, а все зробити для того, щоб люди прийшли і сказали: кого вони хочуть бачити Президентом, яку політику потрібно вже проводити, і після того ми будемо рухатися так, як хоче суспільство, ми намагаємося завжди переламати людей. От тому ідея заяви, окрім рішення, яке потрібно доопрацювати, з тим щоб воно нікого не ображало, але водночас було таким, що відбиває суть справи. Я просив би допрацювати, потім ми його у робочому порядку ознайомимся і підпишемо. Я думаю, треба нам вийти на заяву із закликом до консолідації, до спокою і введення всіх процесів в Україні у конституційне річницю. І наше спільне зобов'язання працювати у цьому напрямі.

Відносно бюджету я хотів би сказати, тут у мене розходження з Петром Олексійовичем, хоча зараз небезпечно, це ж фаворити президентської кампанії, всі говорять, там по черзі ходять здаватись. Я все-таки вважаю, що бачите, яку ми витворили систему спотворену, що у нас все залежить від одної людини, от ми ждемо, поки прийде Президент, потім Президент. І що вони нам напишуть у бюджет, ми той бюджет будемо виконувати. А як у нас не працює система?

Я вважаю, все-таки було б правильно, зараз, коли ми унормуємо всі питання, пов'язані із тим, щоб могла нормально розвиватися ця передвиборча кампанія, нам потрібно було б засісти за бюджет. Бо 26-ого приймається рішення, поки оголосять, ну, я думаю, це буде швидко, 27-ого числа чи 28-ого уже нікого ми не знайдемо, правильно. До 9 числа нікого ми також не зможемо завести у сесійну залу. Після того залишається один тиждень, і парламент іде на зимову перерву. Без бюджету буде важко. Економічна ситуація краща не буде. Вона буде набагато гірша, ви це прекрасно знаєте. Рік ми закінчимо більш-менш нормально. Є можливості, є резерви. Але як буде січень місяць, він завжди у нас був складний? Ну, я розумію, що нагромадять запаси, до 14-ого числа будемо їсти і пити те, що підготували. А там у нас інаугурація. А там потім почнемо розсажуватися на місця, формувати уряд, утворювати те, що називається командами. І ми на бюджет вийдемо у кращому випадку у лютому місяці, у кінці лютого. Тому зараз потрібно, коли буде вирішено питання по уряду, сідати і працювати над бюджетом, але тим бюджетом, де, по-перше, задекларовані ті соціальні виплати, бо ми вже уникнути їх не зможемо, і водночас реальний бюджет. Мені так здається. Я просив би комітет. І я думаю, що ваша буде підтримка, щоб ми паралельно вели роботу.

Я думаю, на цьому ми можемо закінчити. Шановні

27 ЛИСТОПАДА 2004 РОКУ

ВР ДОРУЧИЛА КОМІТЕТУ З ПИТАНЬ ДЕРЖБУДІВНИЦТВА І МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ ВНЕСТИ ПРОЕКТ ПОСТАНОВИ ПРО ЗМІНИ ДО ЗАКОНУ ПРО ВИБОРИ ПРЕЗИДЕНТА

Верховна Рада доручила Комітету ВР з питань державного будівництва і місцевого самоврядування внести на розгляд парламенту проект постанови про внесення змін до Закону "Про вибори Президента України".

За це рішення проголосували 233 депутати із 429, зареєстрованих у залі.

Також цей комітет ВР має удосконалити законодавчий механізм забезпечення стабільності діяльності виборчих комісій, рівності представництва у них від кандидатів у Президенти. До 29 листопада 2004 року має бути внесений проект постанови ВР про порядок проведення урочистого засідання ВР у зв'язку із складанням присяги новообраним Президентом. Проект розглядатиметься 30-ого листопада.

Діяльність Верховної Ради України

колеги, я думаю, що ми вийдемо із цієї кризової ситуації. Нам треба буде зібратися і більш серйозно поговорити над тим, як нам організувати нашу роботу і нашу співпрацю далі. Бо ми весь час діємо на короткий результат, нас підпирають весь час події.

Якщо ми не унормуємо завтра, сьогодні не проведемо погодження і завтра, крайній випадок - середа до 14 години, - не унормуємо всі процеси, у нас конфлікт буде тривати до завершення президентської кампанії. Я дуже цього не хотів би. Оскільки це вже і так до межі виснажило Україну. Так що ви своїх депутатів, я маю на увазі областей, які прислуховуються до вас, надихайте на конструктив. Бо зараз конструктив ускладнений тим, що у нас уже уряди формуються. Я думаю, деє у нас мінімум три центри є, які формують уряди. І депутати уже не встигають записатися у той чи інший уряд. Так що у нас тут дуже непросте.

Якщо немає інших застережень, я думаю, що ми сьогодні повинні простягти один одному руки, забути і перегорнути те, що ми робили, і вийти на консолідовану роботу. І просто ті рішення, які були, які виходили за межі, їх треба просто привести у відповідність. Я думаю, що нам, як ніколи, потрібен легальний Президент, який буде мати суспільну підтримку в Україні, якого буде визнавати весь світ, я хочу підкреслити - весь світ. От у мене все. Дякую за те, що ви прибули на цю зустріч.

ОМЕЛЬЧЕНКО О.О. Володимире Михайловичу, я прошу вибачення. Шановні друзі, колеги всі, кияни і не кияни, гості. Біля готелю "Київ" стоїть мерседес, великий автобус, замовлений обід у ресторані тут, на вул. Січневого повстання, де ми минулий раз обідали. Тому я всіх вас запрошуюю. І від вашого імені у переддень Дня місцевого самоврядування Асоціація міст і громад України нагороджує Володимира Михайловича Литвина вищою нагородою - знаком. Виглядає він чудово, нехай носить на здоров'я. Ми на нього надіємося. (Оплески).

І дозвольте від всіх нас привітати Володимира Михайловича і всіх народних депутатів з Днем місцевого самоврядування. (Оплески).

ЛИТВИН В.М. Я відношення-то мало маю до місцевого самоврядування, але я візьму. Ви знаєте, мені приємно, що це друга нагорода після медалі "300 років Санкт-Петербургу", бо я коли читаю укази, які виписуються, і побачив один указ, яким одного чоловіка вкотре нагородили всім, чим можна, я подзвонив Президенту і кажу: "Леоніде Даниловичу, я це читаю указ". - "А що таке?" - Я кажу: "А чого ви до цього не дали ще Героя України? Уже був би повний комплект". (Оплески).

(На цьому стенографування засідання Консультативно-дорадчої ради припиняється).

ЗАСІДАННЯ ПОГОДЖУВАЛЬНОЇ РАДИ КЕРІВНИКІВ ФРАКЦІЙ І ГРУП ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

6 грудня 2004 року, 10:00

МАРТИНЮК А.І. Зараз Володимир Михайлович підійде, там у нього телефонні дзвінки.

Тема нашої розмови сьогодні - продовження, як то кажуть, консультацій. Суть зводиться до того, що є необхідна кількість підписів (155) на вимогу провести додаткове засідання Верховної Ради. Ви знаєте, я ще раз нагадаю, регламентні норми, що проводяться, або додаткові засідання, або позачергове. Додаткове засідання, коли збирається не менше однієї третини підписів народних депутатів, і на вимогу не менше ніж 150 народних депутатів, Голова Верховної Ради зобов'язаний провести таке додаткове засідання із тим порядком денним, у той день, коли, так би мовити, ставиться це у підписах.

Зрозуміло, що на вимогу 150 народних депутатів питання стоїть лише одне - про зміни виборчого законодавства. Можна провести позачергове засідання Верховної Ради. Це тоді, коли Погоджувальна рада більшістю голосів приймає рішення і рекомендує Голові Верховної Ради скликати таке позачергове засідання. Тоді порядок денний формує Погоджувальна рада, який затверджується, звичайно, у сесійній залі.

Тому давайте ми ще раз поведемо розмову із приводу реальності проведення такого чи додаткового засідання на вимогу необхідної кількості депутатів. Тут я особливих проблем не маю, бо є підписи, Голова повинен буде скликати. Але проблема в іншому може полягати, що на це засідання може прийти 150 народних депутатів чи трошки більше. Голова його відкриє, але рішень приймати не можна буде, якщо не буде необхідного кворуму. Проводити засідання, ви знаєте, можна при будь-якому кворумі, навіть при одному-двох народних депутатах. Але для прийняття рішення треба не менше ніж 226 голосів.

Звичайно, мудріше і правильніше було б, якби ми прийняли рішення Погоджувальною радою про те, що треба проводити таке засідання. Але якщо Погоджувальною радою, то, зрозуміло, проводити засідання, пов'язане з тим, про що ми з вами практично уже майже домовилися, але в останній момент деякі фракції відступили від своїх домовленостей, і в суботу ми не мали можливості його реалізувати. Тобто нам треба посприяти виконанню четвертого пункту заяви високих сторін, що домовилися, про те, що в пакеті одночасно приймаються зміни до

27 Листопада 2004 року

ГОЛОВА ВЕРХОВНОЇ РАДИ
ВОЛОДИМИР ЛИТВИН ЗАЯВ-
ЛЯЄ, ЩО ЦВК СЕБЕ ДИСКРЕ-
ДИТУВАЛА ЩЕ ПІСЛЯ ПЕРШО-
ГО ТУРУ ВИБОРІВ

Про це він сказав у виступі на по-
зачерговій сесії парламенту.

На думку В.ЛИТВИНА, дискредитація ЦВК відбулася ще після першого туру виборів, а Верховна Рада промочала. Якби ми займали принципову позицію, не було б того, що ми маємо сьогодні".

Водночас він сказав, що парламент має нести відповідальність за склад ЦВК, який він обирає, хоч і не має на нього жодного впливу. Він висловив жаль, що при формуванні комісії депутати нерідко керувалися не інтересами країни, а вузькофракційними інтересами, і звідси такий результат.

В.ЛИТВИН вважає, що навіть з драматичної ситуації є вихід: "Ми ще маємо можливість прийняти рішення в інтересах України, хоча, можливо, воно буде не в інтересах учасників перегонів".

Діяльність Верховної Ради України

Конституції і приймаються зміни до виборчого законодавства, що пов'язано із виборами Президента. До цього ще додається одна ідея, додається ще одна ідея, що було непередбачено в угоді, але воно, без сумніву, також впливає із наших реалій, щоб сформувати новий склад Центральної виборчої комісії.

Модель, яка пропонувалася, я вам нагадаю те, що пропонував Голова Верховної Ради, що ми з вами приймаємо зміни до Конституції, ми з вами приймаємо зміни до виборчого законодавства, одночасно ці обидва закони підписуються Президентом, ми робимо коротку перерву на годину чи дві в засіданні Верховної Ради. Пропозиції, які подали від фракцій і груп до складу Центральної виборчої комісії одночасно із цими законами на підпис вносяться і пропозиції Президенту, аби він, відповідно до Конституції, вніс ці кандидатури на розгляд Верховної Ради. Після того, коли підписуються зміни до Конституції, зміни до виборчого законодавства, подаються пропозиції Президента до складу Центральної виборчої комісії, і ми продовжуємо засідання і формуємо новий склад Центральної виборчої комісії. Ось така була домовленість, яку, на жаль, ми з вами не змогли реалізувати. Тому я не знаю, хто від тих, хто пропонував... Да, будь ласка. Голова зараз підійде. Там у нього деякі дзвінки.

ІОФФЕ Ю.Я. Ми очікуємо Петра Миколайовича і Олександра Олександровича.

МАРТИНЮК А.І. Вони також... Петро Миколайович запізнюється, він зараз підійде, затримується також. Бо ви знаєте, що 10-а година сьогодні несподівано виникла. По Олександру Олександровичу я не можу сказати.

З ЗАЛУ. Він є.

ПУСТОВОЙТЕНКО В.П. Треба його тоді десь шукати.

МАРТИНЮК А.І. Ну, давайте тоді декілька хвилин почекаємо, тому що немає і "Нашої України", від якої багато залежить.

Ще раз повторюю, подумайте над проблемами. Засідання можна провести сьогодні і завтра, якщо тільки на вимогу групи депутатів. Ну, я не впевнений. Зберемось всі, порадимось, чи буде необхідна кількість голосів. Якщо на вимогу нашу з вами, Погоджувальної ради, про те, щоб у комплексі розглянути питання, тоді знову ж таки треба рахувати голоси. Бо якщо ми знову зберемось так, як у суботу, я не знаю, як ви дивитесь, але мені здається, ми самі себе нівелюємо у суспільстві. Ми самі себе, вибачте за таке грубе слово, позоримо себе перед народом, що ми збираємось і оголошуємо тільки перерви.

Володимире Михайловичу, немає представників "Нашої України" і соціалістів.

ЛИТВИН В.М. Вони, мабуть, ведуть свої переговори.

МАРТИНЮК А.І. Баранівський каже, що зараз.

ЛИТВИН В.М. Я тоді поінформую, якщо ви не заперечуєте.

Вчора у мене також були зустрічі і консультації із "Нашою Україною", обговорювалась ситуація. Після того я мав зустріч з Президентом України.

Довкола яких проблем точилася мова? Для того, щоб ми якомога швидше вийшли із кризи, оскільки негативні наслідки цього відомі, я думаю, всім. Існує проблема довіри про можливість, скажімо, підписання того чи іншого рішення. І в процесі обговорення я запропонував такий алгоритм. Якщо ми виходимо на прийняття того пакету документів, про який ми говорили, Президент України приїжджає в парламент за умови, що в парламенті буде все спокійно і стримано. Друге, що можна буде проїхати чи дібратися до парламенту, що парламент не буде заблокований.

Ми приймаємо рішення, Президент його підписує. Приймаємо наступне рішення, Президент його підписує. Підписуються всі ці рішення, розблоковується Адміністрація Президента, розблоковується уряд. Я ці пропозиції виклав Президенту під час зустрічі з ним. Він погодився і сказав, що публічно про це скаже.

Через 20 хвилин після того, як закінчилась розмова, він мені потелефонував, каже: "Ти дивишся, чи слухаєш, що відбувається на мітингу?". Я сказав, що я в дорозі, не бачив, не чув я це все. Там зовсім інше прозвучало.

Інші були розмови з цього приводу. Тому нам треба домовитися: або ми виходимо на погодження якогось рішення, або ми демонструємо своє безсилля. Я виходив і виходжу з того, шановні колеги, я переконаний, що ви це краще розумієте, оскільки у нас більший зв'язок з регіонами. Якщо ми знайдемо рішення в парламенті, то, по-перше, це заспокоїть парламент, по-друге, це буде свідчити про те, що ми знайшли порозуміння в суспільстві. І це підкріє можливість для якогось компромісу в Україні. Все інше, я думаю, це посилення, поглиблення протистояння. Я розумію, що можна жити і в пеклі, якщо пристосуватися до цього. Ми пристосовуємося до того, щоб жити в пеклі.

Ви знаєте, яке в суботу безрезультативне рішення було, було важко пояснити все це і людям, які зібралися тут, і мене не випускали. Довелося в мегафон кричати, щоб пропустили. Потім вони мене водили по місту. Я не знав, куди йти, а вони ходили за мною і супроводжували.

Тому давайте ми сьогодні зараз проведемо відвертий обмін думками, скажемо, на чому ми зупинилися і підведемо ризик. Якщо ми підведемо ризик під якимись новими вимогами, ми, я переконаний, знайдемо компроміс, ми його приречені просто знайти. Іншого немає. Тим більше, що о 12-ій годині, наскільки я можу судити, буде "Круглий стіл" черговий, не знаю, чи в повному форматі, чи ні, щоб ми сказали, що парламент вирішить ці проблеми і знайде шляхи до розв'язання.

Відносно зміни ЦВК. Ви всі здали свої пропозиції - 16 кандидатур. Я можу вам сказати, що, за винятком Ківалова, Рибачука та ще декількох людей, на 80 відсотків той же ЦВК залишається, і тут виникає питання, і мені Президент про це сказав, що як же висловили недовіру ЦВК і водночас практично той же склад подали? Він каже, що недовіра ЦВК, то недовіра всьому складу повинна бути і повинні бути нові кандидатури.

Ви подали нову - Шелудька, його не було. Тому такий цікавий тут виявився момент в цьому плані.

І ще позицію Президент сказав мені, що якщо ми не

27 ЛИСТОПАДА 2004 РОКУ

ЦВК ОФІЦІЙНО ПОВІДОМИЛА, ЩО "ГОЛОС УКРАЇНИ" І "УРЯДОВИЙ КУР'ЄР" НЕ МАЮТЬ ПРАВА ОПРИЛЮДНЮВАТИ РЕЗУЛЬТАТИ ВИБОРІВ, ОГОЛОШЕНІ НЕЮ 24-ОГО ЛИСТОПАДА

Прес-служба Центральної виборчої комісії направила листи керівництву газет "Голос України" і "Урядовий кур'єр", у яких повідомляється, що ЦВК відклікає своє рішення про оприлюднення результатів виборів другого туру Президента України, оголошених нею 24-ого листопада. Про це повідомила прес-служба ЦВК.

270 НАРОДНИХ ДЕПУТАТІВ ПРОГОЛОСУВАЛО ЗА ВИСЛОВЛЕННЯ НЕДОВІРИ ЦЕНТРАЛЬНІЙ ВИБОРЧІЙ КОМІСІЇ У ЗВ'ЯЗКУ З НЕНАЛЕЖНИМ ВИКОНАННЯМ НЕЮ ОБОВ'ЯЗКІВ, ПЕРЕДБАЧЕНИХ КОНСТИТУЦІЄЮ ТА ЗАКОНОМ УКРАЇНИ

Це був один із пунктів проекту постанови, який нині голосується в парламенті.

хочемо знайти рішення, я нічого подавати не буду і нічого підписувати не буду. Повинні бути взаємні кроки. Ми звинувачуємо Президента, що він не виконує те, що міститься в приписах постанов Верховної Ради, і водночас не виконуємо те, що міститься в приписах безпосередньо до Верховної Ради. Давайте всі пройдемо свій шлях: буде рішення - буде, а не буде - не буде. Але ми будемо мати підстави для твердження, що Верховна Рада визначилася щодо тих питань, які вона записала за собою. Оце коротко і все, про що я хотів би поінформувати вас.

КРАВЧУК Л.М. Так як навколо цих наших зустрічей дуже багато вже розмов і різні оцінки, різні тлумачення, різні підходи, то я пропоную, аби ми, коли вийдемо на якесь рішення, або не вийдемо, щоб преса в прямому викладі якось подала народу, хто на якій позиції стоїть. Тому що виходимо звідси, і кожен свою позицію, що вона найкраща, і він пропонує тільки так, і навіть є великі неточності щодо позицій, їх оцінок з великих трибун. Тому нехай преса буде присутня, нехай скаже. (Шум у залі).

Голова - то Голова. Хай скаже те, що кожен говорить. Отже, щоб так було.

ЛИТВИН В.М. У нас там є місця? Тому що ховатись нам, в принципі, нічого. Нехай журналісти сидять.

Пропозиція Леоніда Макаровича була про те, щоб ми працювали в присутності журналістів для того, щоб цей був процес прозорий. Які є застереження проти цього? Немає.

Якщо немає заперечень, будь ласка, хай сидять. Тим більше, що ми нічого таємного ж не домовляємося.

КРАВЧУК Л.М. Всі знають, про що ми домовляємося.

ЛИТВИН В.М. Шановні колеги, будь ласка, давайте, які в нас є... Вікторе Михайловичу, надихніть.

ПИНЗЕНИК В.М. З задоволенням.

Шановний Володимире Михайловичу, шановні колеги! Давайте не будемо забувати, що стало причиною того збурення в суспільстві, яке ми зараз переживаємо, того конфлікту, щоб ми не відходили від цієї теми. Бо коли ми говоримо про домовленості, то ми наголошуємо на тому, що Верховна Рада прийняла частину рішень, які стосуються по усуненню причин конфлікту і які дають нам можливість провести більш-менш чесні, прозорі вибори.

Наша фракція хоче наголосити, що до цього часу не вирішено питання відставки уряду де-факто, хоча Верховна Рада прийняла відповідне рішення. І ми готові тут шукати певний компроміс, бо в нас є восьмий пункт відповідної постанови, який передбачає, що має бути формування уряду народної довіри. Очевидно, оскільки вже дата виборів визначена - 26-ого числа, то не варто, норма Конституції діючої передбачає формування нового уряду. І зараз формувати уряд на три тижні було б недоречним, щоб потім відбулася його відставка. Тому має бути призначений порядок з відставкою уряду виконуючий обов'язки. В нас є категоричне застереження щодо окремих фігур, про недопустимість цих фігур, і у нас є категоричне наполягання на тому, щоб міністр внутрішніх справ був відправлений у відставку.

Друге, ми маємо прийняти закон, який унеможливує фальсифікацію або зводить її до мінімуму. І ми маємо сформулювати ЦВК. Це принципові домовленості, принципові позиції, які стосуються усунення причин конфлікту і які дають можливість провести демократичні вибори.

В нас є інші речі, які стосуються теж виборчої компанії, які, ми наполягаємо

на тому, щоб були розглянуті, необов'язково це має бути предметом, ми тут теж готові йти на компроміс. Необов'язково це має бути елементом пакетного рішення, чи елементом тих голосувань, які ми визначаємо як найбільш першочерговими, але ми вважаємо необхідним поставити серед найбільш принципових питань, поставити на розгляд Верховної Ради України питання відставки Генерального прокурора і відставки голів Донецької, Луганської, Харківської, Закарпатської, Сумської адміністрацій. І у нашої фракції є застереження з приводу того, що бажання виконати ці умови, м'яко кажучи, немає, бо ми це бачили протягом попередніх періодів, коли домовлялись про завершення виборчої компанії, замість того ми чуємо розмови про повторні вибори.

Ми б хотіли почути позицію щодо гарантії виконання цих речей. Ми готові обговорювати, але хочемо почути гарантії виконання цих речей, які я озвучив. Три питання: відставка уряду де-факто, призначення виконуючого обов'язки і звільнення міністра внутрішніх справ, прийняття і підписання закону про вибори і прийняття рішення про новий склад ЦВК поза рамками цього пакету, але воно має бути предметом розгляду і голосування в парламенті. Генпрокурор, звернення до Президента з пропозицією звільнити 5 голів обласних адміністрацій.

ЛИТВИН В.М. Ну, шановні колеги, я прошу, давайте з урахуванням цього, що в нас розширюється пакет, який пропонується розглянути. Ну, то перелік тоді умов чи перелік рішень, які має прийняти, він значно розширюється і виходить за межі. До цього у нас був такий пакет. Я ще раз нагадаю, чи перелік питань, які потрібно розв'язати.

Перше, закон про, ну, я не буду говорити, у якій послідовності, внесення змін до Закону "Про вибори Президента України", відставка діючого ЦВК, сформування нової Центральної виборчої комісії, проведення політичної реформи і відставка уряду. Це було до вчорашнього дня. Зараз додалося до цього – відставка міністра внутрішніх справ, відставка Генерального прокурора і відставка керівників Донецької, Луганської, Харківської, Сумської і Закарпатської областей.

Будь ласка, давайте обговорювати, тим більше, що враховуючи те, що останні пропозиції, вони не входять у компетенцію парламенту, це рішення Президента України. Що стосується Генерального прокурора, то тут може бути позиція Верховної Ради. Довкола цього давайте і будемо говорити.

Будь ласка, Олександр Олександровичу.

МОРОЗ О.О. Я хотів би попросити колег із "Нашої України", Віктора Михайловича зокрема, давайте ми все-

27 ЛИСТОПАДА 2004 РОКУ

ВР ЗАПРОПОНУВАЛА ПРЕЗИДЕНТУ ДО 1-ОГО ГРУДНЯ ВНЕСТИ ПОДАННЯ ПРО ДОСТРОВОКОВЕ ПРИПИНЕННЯ ПОВНОВАЖЕНЬ ЧЛЕНІВ ЦВК І ПРИЗНАЧЕННЯ НОВИХ ЧЛЕНІВ КОМІСІЇ

Верховна Рада запропонувала Президенту України Леоніду КУЧМІ до 1-ого грудня внести у парламент подання про дострокове припинення повноважень членів Центральної виборчої комісії та подання про призначення нових членів комісії.

За це рішення проголосувало 228 депутатів із 427, зареєстрованих у залі.

Депутати також просять Президента узгодити прізвища кандидатів на посади членів ЦВК із фракціями і групами парламенту.

Діяльність Верховної Ради України

такі у пакеті домовленостей залишимо те, що ми вирішуємо. Бо воно як виходить. Президент, власне, добуває свій термін. Його не визнає опозиція, критикує і все інше. Волночас все те, що тут пропонується у більшості як додаткові вимоги - це функції Президента. Як ми можемо дати гарантію за нього? Тоді ви зустрічайтеся з ним, домовляйтеся, але це інший пакет домовленостей, не у цьому колі, а з Президентом. Нехай Віктор Андрійович зустрічається з ним і домовляється. А ми можемо розглянути те, що ми можемо вирішувати. Я думаю, що так може бути, бо тут ми створюємо таку патову ситуацію. Мені здається, ми не можемо брати на себе те, за що не відповідимо. А по Генеральній прокуратурі можна окремо провести розмову і визначитися.

ЛИТВИН В.М. Будь ласка, Степан Богданович.

ГАВРИШ С.Б. Шановні колеги, здається, що при пошуку будь-якого компромісу і будь-якого об'єму компромісу залишається питання про законопроект 4180, про політичну реформу. Якщо ми визначимося у цьому плані і приймемо з цього приводу політичне рішення, то можна буде йти на будь-які інші наступні компроміси.

Я вважаю, що це тоді буде площадкою, де ми можемо досягти максимальних домовленостей, оскільки буде зрозуміла ситуація, в якій будуть задіяні всі політичні сили у парламенті. Тому мені видається, я звертаюся до Олександра Олександровича перш за все, і до Віктора Михайловича, що це має бути ключовим питанням і зараз у нашому "Круглому столі". Оскільки наступні компроміси, я не кажу про додаткові чи основні, вони лише розвивають основний компроміс - це голосування по законопроекту 4180. Дякую.

МАТВІЄНКО А.С. Шановні колеги, Олександр Олександровичу! Я хочу відреагувати на вашу репліку. Дійсно, принципове питання - чи ми Президента виводимо із переговорного процесу чи не виводимо. Якщо йти за вашою логікою і виводити Президента із переговорного процесу, то тоді наша розмова не має ніякого сенсу. Тому що навіть закон 4180, і то він має підписати. Закон, який ми хочемо прийняти, скажемо, зміни до виборчого законодавства по виборах Президента, також він має підписати. Таким чином, він може діяти на вибір, що нас не влаштовує.

Ми повинні сьогодні, Володимире Михайловичу, просити нас серйозно говорити з Президентом, хай проявить готовність прояву політичної волі. Він цього не демонструє, тому у нас немає ніякого сенсу тут домовлятися. Бо все, що ми домовимося, навіть приймемо, не буде мати ніякої історії продовження. Дякую.

ЛИТВИН В.М. Я хочу ще раз повторити: вчора після зустрічі із активом, я так назву, "Нашої України" у присутності Віктора Андрійовича, або на чолі Віктора Андрійовича, обговорювалася ситуація. Проблема зводилася до того, що немає довіри щодо того, що ті рішення, які прийме парламент, будуть остаточно доведені до логічного завершення у вигляді підпису над цими документами, що вони набули законної сили. І було запропоновано обговорити такий варіант (до речі, я його запропонував), що, якщо пакет залишається такий: політична реформа, уряд, Закон "Про особливості застосування Закону "Про вибори Президента України" до 26 січня, тобто на цей випадок, ЦВК - звільнення і сформування нового складу ЦВК, то якщо ми домовляємося на цьому пакеті і узгоджуємо всі пропозиції, я пропоную Президенту України, або, якщо хочете, прошу Президента України, щоб він приїхав до Верховної Ради України і в присутності Верховної Ради України після прийняття кожного рішення освячував його своїм підписом.

Для цього необхідні передумови такі: перше - неблокування вулиць, і друге - виконання позицій домовленостей, що знімається паралельно із прийняттям цих рішень, знімається блокування Кабінету Міністрів і Адміністрації Президента України, бо ті документи, які Президент тут підпише в нашій присутності, потрібно буде зареєструвати ще.

Після того, я мав зустріч з Президентом України, він погодився на такий алгоритм дій і сказав, що він готовий публічно про це сказати сьогодні приблизно о 10-ій годині, під час зустрічі, яку він буде мати, чи наради, яку він буде проводити.

Про інші додаткові вимоги чи пропозиції не йшлося, то якщо ми обговорюємо цю проблему, проблему довіри і проблему розв'язання тих завдань, довкола яких ми говорили, так давайте ми, якщо є згода, їх реалізуємо таким чином, як ми домовимося, після того приступати до розгляду інших питань. Але тоді, я розумію, таким чином, що будуть зняті будь-які перепони для того, щоб ми нормалізували ситуацію в країні і, до речі, виконали ті зобов'язання, які брали на себе. Або давайте тоді взаємно відмовимося від тих позицій і відійдемо на ті сторони, на яких ми стояли, на ту відстань, на якій стояли.

Леонід Макарович, будь ласка.

КРАВЧУК Л.М. Шановні колеги, я звертаюся до всіх з пропозицією, - аби ми сьогодні вирішили цю проблему, тому що ситуація ускладнюється. Я лекції читати нікому не хочу. Всі добре знають, і в суспільстві є не тільки проблеми політичні, а вони переходять в проблеми економічні, фінансові, які загрожують Україні.

Тепер принципове питання, як ми маємо діяти. Ми маємо діяти відповідно до Конституції і законів. Звідси виводити чи не виводити Президента з процесу. Не виводити, але, знову ж таки, в рамках Конституції. Те, що ми приймаємо, і Президент за Конституцією і законами має підписати, то він має підписати. Він підписує закон, підписує зміни до Конституції, діє відповідно до Центральної виборчої комісії і до відставки уряду. Це його повноваження.

Далі група пропозицій торкається уже нашої дорадчої дії або побажань. Тобто ми висловлюємо Президенту якісь побажання, а він, знову ж таки, відповідно до Конституції і законів або їх виконує, або їх не виконує.

Щодо відставки уряду. Незважаючи на те, що я і на сьогодні вважаю, що відставка уряду, ну, скажімо, яка прийнята Верховною Радою, скоріше є документом недовіри, політичної недовіри, і розвал коаліції означає, що Прем'єр має подати у відставку. І уряд має йти у відставку. Іншого

27 ЛИСТОПАДА 2004 РОКУ

У ХАРКОВІ ПРЕДСТАВНИКИ
РЕГІОНАЛЬНИХ ШТАБІВ ВІКТО-
РА ЯНУКОВИЧА І ВІКТОРА
ЮЩЕНКА ДОМОВИЛИСЯ ПРО
ДОТРИМАННЯ КОНСТИТУЦІЇ І
ЗАКОНІВ

Я задоволений самим фактом зустрічі та досягнутими домовленостями. Так оцінив голова Харківської облради і Харківського обласного комітету Євген Куцарьов зустріч представників штабів Віктора Януковича і Віктора Ющенка, що завершилася тут.

ГОЛОВИ
РАЙОНАДМІНІСТРАЦІЙ
ЛЬВІВЩИНИ ПІДТРИМАЛИ
ЮЩЕНКА

"Ми готові до часу завершення наших повноважень допомогти виконавчим органам влади забезпечити життєдіяльність господарського комплексу регіону та дотримання законності, правопорядку, прав і свобод громадян", - говориться у зверненні голів РДА до жителів Львівщини.

Діяльність Верховної Ради України

варіанту тут бути не може. Тому що два чинники - політична недовіра і розвал коаліції - само собою вже з цього випливає.

Далі. Якщо відставка уряду... і Президент внесе кандидатуру на Прем'єр-міністра, то всі останні проблеми зникають самі собою. І міністр внутрішніх справ і так далі, це вже будуть зовсім люди, які внесе Прем'єр, новий Прем'єр. Давайте в цьому діяти. Тобто я пропоную дуже просто. Ми ту угоду, яка склалася в ці попередні дні і суботу, ми вирішуємо. Інші питання гострі, справді гострі, важливі для суспільства, виносимо в окремий пакет і рекомендуємо Президенту їх вирішити.

ЛИТВИН В.М. Юлій Якович Іоффе. Потім Богдан Губський.

ІОФФЕ Ю.Я. Шановні колеги, я хотів би повернути вас до п'ятниці і суботи. Давайте ми подивимося, що у нас з вами відбувається. Ну, є конфлікт, на мій погляд. Отут казали про вибори, про складності, про адміністративний ресурс, що це спричиняє? Спричиняє система влади. І не можна казати, що ми поміняємо одного на іншого: який би він хороший не був, ми все одно будемо заручниками його моральних якостей, морально-етичних якостей. І тут абсолютно конституційна реформа, це...

Ви знаєте, от коли нам починають казати про конституційну реформу, що це таке, і пояснюють по-різному, то давайте подивимося прямо і скажемо людям, що таке конституційна реформа: це забрати у однієї людини, яка є Президентом, кадрові можливості призначати губернаторів, міністрів, Прем'єр-міністра і Генерального прокурора, погоджувати з нами, але знімати його самому, тобто абсолютно монарші повноваження. Ми бажаємо це злишити? І казати, що ми оберемо людину, вона моральна, - і все буде нормально, і його оточення буде моральним? То давайте виходити з цього.

Як розвивалися події у п'ятницю. Ми сиділи тут до дванадцяти ночі, і мені дуже шкода, я знаю давно Віктора Михайловича Пинзеника, це дуже порядна людина, і мені казали так, я вибачаюся, що йому було дуже незручно, бо він знав, що він не має тих повноважень в рамках цього компромісу. Я бачив, що він..., йому просто було, мені так здалося, я вибачаюся, якщо я подумав інакше...

А вранці домовлялися, Олександр Олександрович взяв всі наші узгодження, сказав, що буде працювати всю ніч, і нам залишилося два. Він приніс, напрошувавши за ніч те, що ми домовлялися. Вранці "Наша Україна" відмовилася. Сказала, що ми про це голосувати не будемо.

Так давайте, отут ми зібралися зараз, і перш ніж йти далі, ми скажемо: ми приймаємо конституційну реформу і до неї стикаємо все інше або ні. Чи ми залишаємо монархію, залишаємося заручниками однієї людини, кого б далі не обрали, і будемо так жити, як жили, і це будуть придворні ігри, будуть різні фаворити, як при дворах, у вигляді глав адміністрацій, - і все це буде продовжуватися під різними соусами. Нічого ми не змінюємо, ми не змінюємо правила гри. Ми змінюємо особистість, а люба особистість, вона теж змінюється в рамках умов. Під впливом.

Ми знаємо, які були спочатку, там, любий із президентів, і що потім станеться. І коли любу людину призначити на посаду спочатку і вкінці, це можуть бути різні люди. Це навіть іспит для любої людини - влада. Тому я думаю, я пропоную, що давайте ми подивимося, перш за все, ми приймаємо конституційну реформу в тих рамках, а до неї стикувати все інше.

Ну, про зміни до виборів Президента в пакеті у нас немає жодного застереження, коли це приймати в пакеті. Просто ми розуміємо, що коли ми зараз це не

приймемо, це не буде прийнято ніколи, і ми будемо жити в монархії. Причому, вона неконституційна при тих умовах. І я тут абсолютно підтримую, я думаю, що більш за всіх повинен образитися Олександр Олександрович, тому що він домовлявся і своєю передумовою підтримки, це його право і я це поважаю, ставив конституційну реформу, бо він, я думаю, що він більш за всіх не хоче жити при монархії. Я так зрозумів, бо це його закон. Дякую.

ЛИТВИН В.М. Перш ніж передати слово Губському, я хотів би, шановні колеги, щоб ми економили час один одного і перейшли до обговорення. Якщо у нас пакет залишається той, який був попередній, я маю на увазі - політична реформа, уряд, закон про вибори, ЦВК і виконання спільної заяви, яка була підписана, давайте довкола цього будемо вести розмову, будемо говорити вже по суті документів, бо інакше ми будемо один одного агітувати, це вже користі не дасть.

Будь ласка, Богдане Володимировичу.

ГУБСЬКИЙ Б.В. Шановний Володимире Михайловичу! Шановні колеги! Ну, є два варіанти ж проведення додаткового засідання. Перше - це 150 підписів є, і це повинно бути рішення керівництва Верховної Ради. Як керівництво Верховної Ради прийме, так і буде. Якщо керівництво Верховної Ради прийме, що, як кажуть, не за 150 підписами проводиться засідання, тоді це рішення Погоджувальної ради. Ми в цьому випадку готові йти на засідання, якщо це буде за погодженням, на якому буде розглядатися широке коло питань. Ну, я не хочу їх всі перераховувати, вони всі зрозумілі, але вони всі записані в 2-х постановках, які ми приймали 27 і 1 грудня. То ми готові працювати в рамках цих постанов і реалізувати саме ці питання, які тут записані і які виявили волю Верховної Ради.

Стосовно нових пропозицій, які сьогодні були висловлені, зокрема зміни глав адміністрацій. Наша особиста думка: це не наша компетенція. Але взагалі будь-які питання можна розглядати.

Давайте так, є коло питань, які ми обговорюємо, давайте визначимося з ними, а після того, як визначимося з цими, підемо нові питання ставити далі. Дякую.

ЛИТВИН В.М. Будь ласка, визначайтеся: чи Порошенко, чи Пинзеник. Турчинов?

ТУРЧИНОВ О.В. Шановні колеги, я хочу нагадати, що все ж таки соціально-економічна криза, серйозна і дуже глибока, у нас почалася саме у зв'язку з фальсифікацією виборів. І в Києві на майдані, у Львові на майдані, в Донецьку на майдані, в Луганську на майдані, в Харкові, мені підказують, я жодного разу не чув, щоб хтось ставив питання про негайне проведення конституційної реформи.

27 ЛИСТОПАДА 2004 РОКУ

У КИЄВІ БІЛЯ СТАДІОНУ "ДИНАМО" НЕ ЗАЛИШИЛОСЯ ЖОДНОГО НАМЕТУ ПРИХИЛЬНИКІВ ЯНУКОВИЧА

У колишньому наметовому містечку прихильників В.ЯНУКОВИЧА перебувають прихильники Віктора ЮЩЕНКА, які невеликими групами палять дрова у металевих бочках і зігріваються. Також велика кількість прихильників В.ЮЩЕНКА напроти будинку Кабінету Міністрів встановила порожні металеві бочки, по яких металевими палицями постійно вистукують у такт скандуванню: "Ющенко!".

У ДОНЕЦЬКУ НА МІТИНГУ НА ПІДТРИМКУ ЯНУКОВИЧА ПРИХИЛЬНИК ЮЩЕНКА ЗДІЙСНИВ АКТ САМОСПАЛЕННЯ

У Донецьку під час мітингу на підтримку Віктора ЯНУКОВИЧА непомітно чоловік, прихильник Віктора ЮЩЕНКА, за сценою, на якій виступали учасники мітингу, облив себе бензином і підпалив.

Представники правоохоронних органів, які знаходилися поряд, збили чоловіка з ніг, накрили куртку і загасили вогонь. Чоловік залишився живий, викликано "швидку допомогу".

Діяльність Верховної Ради України

Всі люди вимагають одного - чесних і прозорих виборів. Вони вимагають підтвердження свого права обирати того, якого вони вважають за потрібне.

І саме тому, шановні колеги, сьогодні Верховна Рада зобов'язана визначитися саме з цього питання. Цьому спонукає не тільки наш народ, а й рішення Верховного Суду. Тому, Володимире Михайловичу, є пропозиція все ж таки 150-ти народних депутатів, щоб Верховна Рада визначилася з конкретного питання щодо зняття можливості фальсифікації виборів, які відбудуться 26 грудня. Саме ця постанова, саме ці пропозиції, цей закон, внесені на розгляд Верховної Ради.

Сьогодні блокує вихід України з кризи виконуючий обов'язки президента - Леонід Кучма. Коли Верховна Рада відмовиться розглядати це питання, то вона бере на себе таку ж саму відповідальність, як і Кучма, - за поглиблення кризи, а не за вихід з неї.

Що стосується політичної реформи, шановні колеги, це складне питання, і воно ніяк не пов'язане з тим, у зв'язку з чим люди стоять на майдані, у зв'язку з чим виникла політична криза. Кожна депутатська фракція має право висловлювати тут свою пропозицію, мають право вимагати розгляду цього питання. Але ж я ще раз повторюю, що воно ніяк не пов'язане з кризою, яка сьогодні існує в державі.

Саме тому, Володимире Михайловичу, наша фракція..., по-перше, ніколи нікому не обіцяв, що вона може взагалі розглядати або голосувати це питання. Наша позиція не змінилась, ми ніколи не збирались і не будемо голосувати за обмеження можливостей Президента, демократично обраного, регулювати ситуацію в Україні. Це наша позиція, ми її ніколи не змінювали і змінювати не збираємося. І тому ми наполягаємо щодо розгляду закону, який розблокує можливість проведення чесних виборів, всі інші питання мають право на постановку, але ж не в вигляді шантажу. Я нагадаю, що в нас два дні залишилось для того, щоб ми могли змінити ЦВК, і ця ЦВК могла б працювати виключно для того, щоб провести вибори. Коли це рішення буде в четвер, п'ятницю, то фактично Верховна Рада іде свідомо на зрив виборів 26 грудня, і саме вона повинна брати на себе цю відповідальність. Дякую за увагу.

ЛИТВИН В.М. Я хотів би тільки просити шановних колег і шановного Олександра Валентиновича не вживати слово "шантаж", тому що сама інтонація і постановка вами питання звучить як шантаж. Давайте будемо взаємотолерантні, а, по-друге, коректні в оцінці рішення Верховного Суду. Верховний Суд прийняв рішення і відкрив зелену дорогу для повторного переголосування, жодних зобов'язань перед Верховною Радою він не поставив, але компроміс тут нам потрібно знайти для того, щоб зняти ті перепони, ті неточності і неузгодження, і недоречності, які відкривали дорогу для фальсифікацій, але не може, скажімо, кожен з нас не рахуватися з пропозиціями інших фракцій і не може не рахуватися з тою спільною заявою, яка була освячена і скріплена, в тому числі спостерігачами і посередниками, в розв'язанні конфлікту в Україні. Так що давайте будемо зараз вести мову в пошуках компромісу, а не диктату з боку однієї групи по відношенню до іншої. Вікторе Михайловичу, будь ласка.

ПИНЗЕНИК В.М. Шановні колеги, я хотів би наголосити, що я представляю тут не себе, а фракцію "Наша Україна" і позицію фракції. Друге: безумовно, ключове рішення має бути врегульоване, що стосується тої політичної кризи. І я хотів би, щоб ви правильно зрозуміли нашу позицію. Коли я сказав про Генеральну прокуратуру, то це не є вимога розгляду у сьогоднішньому пакеті, це

просто звернення до колег, щоб це було предметом наступного розгляду, і це є включно в компетенції Верховної Ради України, Президент до того не має відношення. Коли ми говорили про рекомендації Президента, то ми прекрасно розуміємо Конституцію, що це може бути тільки рекомендація Президенту України.

Але я хотів би ще повернутися до питання уряду, оскільки ті дискусії, які ми вели до цього часу, говорять про певний прогрес у питаннях політичної реформи, де після виборів Президента Президент сам формує Кабінет Міністрів України, подаючи кандидатуру Прем'єр-міністра. Вибори 26-ого числа. До виборів лишається три тижні. Тому ми пропонуємо, щоб на період до завершення виборів був не просто відправлений у відставку Прем'єр-міністр, а був призначений виконуючий обов'язки Прем'єр-міністра. Ну, немає сенсу на три тижні призначати Прем'єр-міністра.

Повертаючись до питань політичної реформи, лідер "Нашої України" заявляв про те, що ми за політичну реформу. Але вона не має бути елементом виборчої кампанії. Ми якийсь прогрес досягнули тут, досягнули, бо для фракцій ми провели дискусії у групах і фракціях. Для фракцій є принциповими розв'язання у часі, і певний прогрес у нас був. Я хотів би наголосити на двох найбільш принципових питаннях, які турбують фракцію, де досить жорстка позиція всіх майже депутатів.

Перша позиція: введення в дію з 1 січня 2006 року. Якщо обговорювалася дата 1 вересня 2005 року, ми готові на таке рішення йти. Але оскільки там має бути структура парламенту і уряду відповідати, то ми повинні провести тоді варіант дострокових виборів парламенту. Якщо з 1 вересня, то проводимо дострокові вибори парламенту, і це логічно. Тому що народ має отримати, вірніше депутати повинні отримувати повноваження сформувати уряд відповідно до нової Конституції.

І друга принципова позиція, це стосується збереження існуючого порядку формування місцевих адміністрацій. Ви знаєте, що у нас є застереження щодо загального нагляду прокуратури і певної частини імперативного мандату. Але я назвав дві найбільш принципові речі. Значить, строк введення - або 1 січня, або 1 вересня з достроковими виборами. І друге - підпорядкування місцевих адміністрацій. Це ті речі, по яких ми найшли порозуміння у фракції по багатьох позиціях. Але це дві речі, на яких тверда позиція абсолютної більшості депутатів.

ЛИТВИН В.М. Я хочу сказати, шановні колеги, ще раз хочу попросити, просто поблагати Віктора Михайловича, не треба шантажувати - перше вересня, то давайте

27 ЛИСТОПАДА 2004 РОКУ

...
КОНСОРЦІУМ З ПРОВЕДЕННЯ
НАЦІОНАЛЬНОГО ЕКЗИТ-ПОЛУ
ОПРИЛЮДНИВ ОСТАТОЧНІ РЕ-
ЗУЛЬТАТИ: ЗА ЮЩЕНКА - 53%,
ЗА ЯНУКОВИЧА - 44%

...
Сьогодні Консорціум з проведен-
ня національного екзит-полу
оприлюднив остаточні результа-
ти, за якими у Віктора ЮЩЕНКА -
53,0% голосів виборців, у Віктора
ЯНУКОВИЧА - 44,0%, проти обох
голосували 2,8%.

...
Різниця між даними Центральної
виборчої комісії та результатами
екзит-полу щодо набраних канди-
датами голосів виборців стано-
вить близько 12%, або більше 3,5
млн. голосів, повідомили ор-
ганізатори екзит-полу на прес-
конференції в агентстві. Різниця
голосів, отриманих В.ЮЩЕНКОМ
(В.ЯНУКОВИЧЕМ, становить 9%,
або близько 2 млн. 746 тис. го-
лосів виборців. Результати
відрізняються на плюс 5,5% щодо
В.ЯНУКОВИЧА (близько 1 млн.
600 тис. голосів) та мінус 6,4%
щодо В.ЮЩЕНКА (близько
1 млн. 900 тис. голосів).

проведемо дострокові вибори. Ви спочатку проголосуйте у кожній фракції і побачите, що ми отримаємо. Я просив би, щоб ті, що наполягаєте, потім проголосували, і скільки отримають голосів. Тому що це виглядає знову ж таки як шантаж: якщо так, то так. Так давайте з першого січня тоді проведемо із виборами парламенту, і побачимо, хто на це погодиться. Тому що будуть чіплятися до останнього і обніматися перед братською могилою. Це не постановка питання.

Давайте зараз будемо говорити, якщо ми домовляємося на ці п'ять пропозицій, то давайте кожну ми обговоримо і потім вийдемо на голосування. Це вже дещо виходить за межі консолідації Верховної Ради. Я ще раз хочу сказати: сьогодні політична реформа не стільки потрібна для того, щоб задовольнити чийсь політичні плани і інтереси, а для того, щоб ці імпульси стабільності і того, що ми знайшли спільну мову у парламенті пішли на все суспільство. Я тільки у цьому бачу великий позитив.

А якщо ми говоримо про те, що треба формувати уряд народної довіри, так давайте зараз визначимося, кому ми довіримо формувати уряд народної довіри і сформуємо зразу, і нехай освятить це майбутній Президент. А якщо ні, то давайте будемо говорити про те, що виконуючий обов'язки Прем'єр-міністра..., а формування уже уряду народної довіри, як ви його назвали, після обрання Президента. Але давайте не співставляти додаткових обмежень у плані... Та ні, Вікторе Михайловичу, ви прекрасно розумієте, що це..., постановка питання з першого вересня з достроковим проведенням виборів, це означає, що у сесійній залі отримаємо 20 голосів. Будь ласка.

ПУСТОВОЙТЕНКО В.П. Володимир Михайлович мене випередив. Я відразу звертаюся до "Нашої України", до всіх депутатів: якщо ми тільки почнемо сьогодні розмову щодо дострокового переобрання депутатів Верховної Ради, ми не досягнемо ніякої консолідації у нашому суспільстві, у тому числі у Верховній Раді України. Тому що не так багато у нас грошей, дійсно, наступила економічна криза. Нам потрібно зараз думати, де взяти гроші на проведення цих виборів. На жаль, це ніхто не розглядає. І вирішувати це питання прийдеться ж уряду, який сьогодні заблокований, хочемо ми чи не хочемо.

Тому я пропоную, підтримую Голову Верховної Ради, підтримую Леоніда Макаровича і просив би Віктора Михайловича, готовий зараз вийти, вступити зараз в якісь переговори для того, щоб зупинитись на отаких питаннях: відставка уряду і призначення того керуючим урядом, кого ви будете або ми разом знайдемо консолідацію, провести обов'язково політичну реформу з першого вересня, ми погодилися, проголосувати за закон про вибори, внести зміни до ЦВК і виконати якраз заяву, яка була підписана, спільна заява на "Круглому столі". І доручити закінчити цю нараду з нашою пропозицією, щоб Володимир Михайлович пішов на це спільне засідання, яке відбудеться о 12-ій годині, і повідомив нашу позицію. І на цьому все закінчимо, розблокуємо все, почнемо стабільно працювати.

Пройдуть вибори, і кого обере уже народ Президентом України, прийде інавгурація, нам ще потрібно прийняти постанову з приводу інавгурації Президента України, а потім вже в порядку консультацій буде призначений уряд уже Президентом України на базі діючого законодавства, на базі діючої Конституції. Тобто Президент України подає Прем'єр-міністра України, ми узгоджуємо його кандидатуру. Після того, як він буде призначений, Прем'єр-міністр, я думаю, що після консультацій з депутатськими групами і фракціями, запропонує склад

Кабінету Міністрів, їх всього 17 чоловік: Прем'єр-міністр перший, три віце-прем'єр-міністра і 17 міністрів по цій структурі. Якщо буде нова структура, то в Конституції все одно буде записано: Прем'єр-міністр, перший віце- і три віце-прем'єр-міністра, ми іншого нічого не можемо зробити. І почне стабільно потім працювати уряд.

От і все, формула дуже проста. Я просив би, щоб ви підтримали завтра чи післязавтра зібрати сесію, завтра о 10-ій годині зібрати сесію, і ми згодні, і проголосуємо за ці питання, і знімемо всі конфлікти в нашому суспільстві. Дякую за увагу.

ЛИТВИН В.М. Будь ласка, Олександр Олександровичу.

МОРОЗ О.О. У мене така пропозиція. Оскільки ініціатива була від "Нашої України", я розумію, про скликання позачергового засідання парламенту, можна на це піти навіть сьогодні чи завтра, але можна і сьогодні. І було б зовсім непогано, якби не тільки Президент, а і гості зарубіжні прийшли в парламент, ми б їх привітали. Вони б виконали свою місію, перед світом гарно б виглядали. Але для цього нам треба домовитись, щоб не було там ніяких неясностей і щоб ми знали, за що голосуємо. Але тут треба домовитись.

Чуючи аргументи колег зліва, я маю на увазі Олександра Валентиновича, я хочу сказати, що це виходить за межі наших попередніх домовленостей, і тому я залишаюся при тому, при своєму переконанні, що треба обов'язково голосувати спочатку зміни до Конституції - 4180, 3207, вірніше, спочатку 3207, а потім 4180. В Перехідних положеннях одного із законів, скажімо 3207, обумовити час введення його в дію разом із 4180, наприклад, з 1 вересня наступного року. Тут же проголосувати одночасно, вірніше не так, а потім проголосувати Закон "Про вибори Президента". Проголосувати питання ротачії ЦВК і тут, у залі, нехай Президент все це разом підписує. Це буде дуже хороший сигнал для суспільства, і він буде сприйнятий людьми.

Але я відповідаю на репліку Олександра Валентиновича. В угоді, яку підписали ми разом із Віктором Андрійовичем Ющенком, а я думаю, що ви не тільки про формат, де Солана підписує, а і про це думаєте теж, там написано, що до 1 січня будуть проголосовані зміни до Конституції на базі 4180. Так от, я беру на замітку суботні події і ставлю таке запитання: нехай би хто пояснив, як після 26 грудня, 27, 28, поки рахуються голоси, коли, дасть Бог, Віктор Ющенко стане Президентом, він встигне виконати своє зобов'язання щодо голосування фракціями "Нашої України", підкреслюю, і Блоку Юлії Тимошенко за

27 ЛИСТОПАДА 2004 РОКУ

КОНСОРЦІУМ З ПРОВЕДЕННЯ
НАЦІОНАЛЬНОГО ЕКЗИТ-ПОЛУ
ОПРИЛЮДНИВ ОСТАТОЧНІ РЕ-
ЗУЛЬТАТИ: ЗА ЮЩЕНКА - 53%,
ЗА ЯНУКОВИЧА - 44%.

Директор Фонду "Демократичні ініціативи" Ілько КУЧЕРІВ сказав, що "наш екзит-пол проводився у першу чергу з метою контролю чесності проведення виборів. І ми отримали цифри, які дають всі підстави поставити під сумнів дані ЦВК".

У регіональному аспекті особливо істотні відмінності між результатами ЦВК і даними екзит-полу у західно-центральному та східно-центральному регіонах. По Україні в цілому: В.ЮЩЕНКО: - екзит-пол - 53%, ЦВК - 46,6%, різниця - мінус 6,4%, В.ЯНУКОВИЧ: екзит-пол - 44%, ЦВК - 49,5%, різниця - плюс 5,5%, зміни на користь В.ЯНУКОВИЧА - 11,9%.

реформу системи влади? Навіщо ми самі себе заганяємо в кут? Я залишаюся при тому, що схема повинна бути така: ми домовляємося по принципових позиціях, обговорюємо зараз те, що входить у компетенцію наших можливостей, голосування буде, зміни до Конституції одні і другі, потім голосування Закону "Про вибори" і ротація парламенту. Це в пакет не входить, тому що в пакеті можна голосувати зміни до Конституції і, наприклад, в пакеті ротація і закон про вибори. Бо якщо в пакеті ми проголосуємо 290 голосів, то тоді Конституція літає на рік або і назавжди, а Конституційний Суд скаже: "Проголосували за зміни до закону про вибори - і хай вони будуть". Я вважаю, що цього робити не можна, при всій повазі до моїх колег треба робити так.

ПОРОШЕНКО П.О. Шановний Володимире Михайловичу, шановні колеги! Я впевнений, що нам треба просуватися компромісом там, де ми можемо досягти згоди. Шановний Володимире Михайловичу! Я дуже дякую.

Перша позиція. Давайте домовимося, що завтра ми проводимо сесію. Позиція перша.

Друга позиція. Пропозиція, яку проголосив Олександр Олександрович, вона дещо дивна, вона є категорично неприйнятною, така послідовність голосування. Тому що на сьогоднішній день ми маємо по факту незабезпечені законодавчі вибори Президента 26 грудня, які пов'язані з брутальною фальсифікацією, яка мала місце 21 листопада. Тому першим має голосуватися Закон "Про вибори Президента", підписуватися. Другим має відбутися звільнення Центральної виборчої комісії і призначення нової. Третім має підписуватися виконання Постанови Верховної Ради про недовіру Кабінету Міністрів і підписуватися указ про відставку та призначення нового виконуючого обов'язки.

Я погоджуюся з тими позиціями, що сьогодні лунали, що, дійсно, у нас діє Конституція. Відповідно до Конституції, після виборів Президента 26 грудня уряд іде у відставку. І уряд народної довіри, який має формуватися, він, дійсно, має формуватися для того, щоб об'єднати країну. І це має бути, дійсно, уряд народної довіри, і яка саме народна довіра має бути продемонстрована на виборах Президента.

І наступне. Володимире Михайловичу і шановні колеги, має голосуватися законопроект 4180. Законопроект 4180 - це предмет компромісів. Той реальний рівень підтримки, який цей законопроект має зараз в залі, було продемонстровано на рейтинговому голосуванні, яке було поставлено Головою Верховної Ради в суботу. Це 249 голосів, яких явно недостатньо для того, щоб провести політичну реформу.

Відповідаючи Юлію Яковичу: ми, дійсно, зацікавлені в тому, щоб була проведена комплексна система реформування влади, включаючи місцеві адміністрації. Ми погоджуємося з пропозицією, яку висловив Олександр Олександрович, це наша спільна позиція, щоб законопроект 4180 вводився в дію разом з законопроектом 3207. Може бути та пропозиція, яка нами обговорювалася в суботу. Ви наполягаєте на тому, щоб це було 1 вересня 2005 року? Записуємо, що вводиться одночасно з законопроектом 3207 з 1 вересня 2005 року, але не раніше, ніж прийняття 3207.

Олександр Олександровичу, так? Те формулювання, що ми з вами обговорювали. Я уточнюю, я не завершив. Якщо 3207 не буде проголосовано, Олександр Олександровичу, ми з вами це обговорювали до 1 січня 2006 року, тоді 4180 вводиться самостійно, так як ми говорили, щоб це не було предметом спеку-

ляцій або блокування конституційної реформи.

Значно полегшить, шановні колеги, значно полегшить пошук і досягнення компромісу пропозиція, яка була шойно не в мікрофон висловлена Юлієм Яковичем, він поки подумає, може, її відкличе, але вона значно полегшить той факт, що стаття щодо формування уряду вводиться після парламентських виборів. Всі статті вводяться тоді, коли домовимося, стаття вводиться після парламентських виборів. Я наголосую, що це буде справжній демократичний крок.

І я глибоко переконаний, що нам не можна чіпати місцеві адміністрації в законопроекті № 4180, тому що відповідно до домовленостей їх предмет має бути врегульований в законопроекті № 3207, Олександр Олександровичу, і ця процедура введення, яку ми запропонували, вона є абсолютно прийнятною і компромісною.

І якщо вже переходити до змістовної частини № 4180, крім позицій, на яких я наголосив, крім термінів, то я думаю, що ми маємо визначити (і це не є жодні ультимативні вимоги) і щодо загального нагляду, і щодо імперативного мандату, і щодо призначення СБУ. Але я впевнений, що тут ми компроміс знайдемо. Тому, Володимире Михайловичу, по черзі: сесія, послідовність, терміни. І я думаю, що сьогодні ми дуже наближені до компромісу. Дякую.

ЛИТВИН В.М. Хочу сказати лише одне, Петре Олексійовичу. Те, що ви сказали, я готовий все сприймати особисто як народний депутат. Але як Голова Верховної Ради я можу констатувати, що все, що ви запропонували, - це віддаляє досягнення консенсусу, бо ви повернули нас на висхідні позиції ще раз. У вас кожного разу народжуються нові ідеї, і головне, що ви дуже добре фантазуєте, і вони у вас народжуються в процесі того, як ви говорите. А зараз, якщо візьмете ще раз виступ, то ви ще більше цих ідей скажете.

Ми вже домовилися щодо імперативного мандату, ми домовилися щодо СБУ. Я ще раз хочу повторити: я не хочу, щоб за вказівкою нижче Президента давали доручення голові СБУ або заступнику керівника Апарату, щоб шпигували за Головою Верховної Ради, не кажучи вже про рядового народного депутата. Якщо вам цього хочеться і вам це подобається, щоб використати комусь після цього СБУ в своїх політичних поліцейських цілях, то давайте залишимо те, що є.

І другий момент. Давайте зараз домовимося, шановні колеги, що, якщо ми говоримо про набір цих питань і довкола них вести дискусію, бо в кожному виступі розширюється поле.

Тепер вже ви знову завели нову позицію щодо того,

27 ЛИСТОПАДА 2004 РОКУ

КОНСОРЦІУМ З ПРОВЕДЕННЯ
НАЦІОНАЛЬНОГО ЕКЗИТ-ПОЛУ
ОПРИПЮДНИВ ОСТАТОЧНІ РЕ-
ЗУЛЬТАТИ: ЗА ЮЩЕНКА - 53%,
ЗА ЯНУКОВИЧА - 44%

Західний регіон (Волинська,
Рівненська, Львівська, Івано-
Франківська, Тернопільська, За-
карпатська, Чернівецька):
В.ЮЩЕНКО: екзит-пол - 90,1%,
ЦВК - 84,3%, різниця - мінус 5,8%;
В.ЯНУКОВИЧ: екзит-пол - 8,7%,
ЦВК - 13,3%, різниця - плюс 4,6%,
зміни на користь В.ЯНУКОВИЧА -
10,4%.

Західно-центральный регіон (Хмель-
ницька, Житомирська, Київська,
Черкаська, Кіровоградська, Він-
ницька): В.ЮЩЕНКО: екзит-пол -
79,4%, ЦВК - 70,2%, різниця -
мінус 9,2%; В.ЯНУКОВИЧ: екзит-
пол - 18,2%, ЦВК - 25,5%, різниця -
плюс 7,3%, зміни на користь
В.ЯНУКОВИЧА - 16,5%.

Діяльність Верховної Ради України

що вводиться в дію формування уряду після парламентських виборів. Про це жодного разу не говорили.

Я дуже поважаю думку Юлія Яковича, але це він для себе говорить там, але не можна підхоплювати будь-яку тему і вносити зараз в процес. Давайте зараз домовимся, перше, давайте зараз домовимся, які питання, я не беру, яка послідовність, закон про вибори, але ми їх повинні зв'язати. Наприклад, Закон "Про вибори Президента України" з змінами вступає в дію разом з оприлюдненням Закону до змін до Конституції, а оприлюднить ми можемо по радіо і телебаченню в один день той же.

І вже, я думаю, знімається недовіра один до одного, тобто зміни до Конституції, ЦВК, недовіра, новий склад ЦВК, політична реформа, уряд і виконання спільної заяви щодо розблокування Кабінету Міністрів, Адміністрації. Якщо ми довкола цього говоримо, то давайте зараз зафіксуємо наші позиції, ми домовилися, в нас був дискусивний один момент щодо місцевих державних адміністрацій і загального нагляду, після того зробимо перерву. Зараз провести наради і консультації і домовитись, коли зібратися і остаточно визначитися: будемо ми проводити засідання чи не будемо. Якщо нема предмету домовленостей, яке може бути засідання? Ось і все. Будь ласка, Олександр Олександровичу.

ПОРОШЕНКО П.О. Ви до мене звернулися, я хотів би мати можливість відповісти вам.

ЛИТВИН В.М. Будь ласка.

ПОРОШЕНКО П.О. Шановний Володимире Михайловичу, я звертався до всіх членів Погоджувальної ради і до Голови, я звертався абсолютно без емоцій, як роблю це і зараз, я хотів би наголосити, що ті пропозиції, які я виголошую, це є пропозиції фракції, і прошу до них з повагою ставитися. Я хотів би наголосити, що я виголошую не як ультиматум, а як предмет пошуку компромісу. Якщо вони віддаляють чи наближають до компромісу, головне нам - знайти компроміс і проголосувати його. Якщо хтось зараз стверджує, що ми вже про все домовились, я готовий сприйняти вашу аргументацію по СБУ.

Але чому ви всі пропозиції, які були висловлені, включаючи терміни введення і включаючи місцеві адміністрації, одразу відкинули? Я прошу ще раз дуже уважно ставитись до пропозицій фракції, дійсно, сьогодні маємо можливість знайти компроміс. Я себе вважаю відповідальною людиною, я наголошую до того, що ми займаємося зараз не тим, щоб тягнути час, а пошуком цього компромісу, я просив би використати це. Принципові позиції: порядок голосування, відставка уряду, яка має бути до... І я повністю підтримую Леоніда Макаровича, що є два фактора: розпад коаліції і недовіра, яка була висловлена парламентом. І це на сьогоднішній день не є там принциповими речами, коли це має бути. Тому прохання: до голосування - відставка уряду.

Третя позиція, що по терміну введення, ну, якщо ми визначалися, що місцеві адміністрації формуються таким чином. Внесена пропозиція, вона була внесена і в суботу, ніхто її не відкидав, ніякого рішення про те, що це є неприйнятно, не приймалося. Тому я просив би, щоб це розглянути.

І останнє на завершення. Віктор Михайлович оголосив питання недовіри Генеральному прокурору. Ми, ідучи назустріч, виносимо це за рамки пакету, тричі підкреслюю, що це може бути проголосовано не в рамках пакету і не поперед, а пізніше. Але у мене буде прохання, щоб це було враховано, включено і поставлено. Яке рішення прийме Верховна Рада - це питання інше. Але щоб це

обов'язково не відкидалося від всіх домовленостей разом з постановами про керівників п'яти адміністрацій, які забезпечили відповідне фальшування і заклики щодо сепаратизму. Я дуже дякую.

ЛИТВИН В.М. Я хочу тільки у цьому зв'язку сказати, Петре Олексійовичу, що ми фактично коли йшли у сесійну залу, по адміністраціях домовилися. Просто на цей момент нас не було. Тому треба, очевидно, враховувати. Леонід Макарович може підтвердити, про що у нас була мова. Якщо уже у нас така проблема, то давайте її вирішимо, але проголосуємо. Було це вже домовлено. Просто потрібно було слухати.

Тому давайте, шановні колеги, зараз таким чином вести дискусію, що у нас щодо власне Закону "Про внесення змін до Конституції" залишилися два моменти. Ми зараз можемо їх проголосувати і вирішити цю проблему: загальний нагляд і порядок призначення голів обласних і районних державних адміністрацій. І ми домовилися, що далі ми розширювати уже позиції і підходи не будемо. А після того ми домовимося щодо порядку, як їх розглянути, щоб зв'язати ці всі рішення і щоб мати довіру один одного. От і все. Якщо ми на цьому домовляємося, ми тоді зараз шукатимемо компроміс. Якщо ми знову зараз повертаємося до імперативного мандату, до СБУ, до інших питань, то ми вже це пройшли. Ми вже зняли, я так розумію, ці моменти.

МОРОЗ О.О. У мене є один маленький фрагмент.

ЛИТВИН В.М. Будь ласка, Олександр Олександровичу.

МОРОЗ О.О. Петро Олексійовичу, те, що "Наша Україна" ще раз підтверджує необхідність проведення політичної реформи, це добре. Те, що міжнародне співтовариство бачить основну причину хвороби українського суспільства і організацію влади у тому, що відсутня політична реформа, теж добре. Нарешті, це все стало зрозуміло.

Але хочу сказати аргумент відносно того, що є криза, відома причина, і треба розглядати закон ЦВК і інше, а потім уже політичну реформу, я гадаю, що це не зовсім повна інформація. Бо причина кризи - у відсутності політичної реформи в Україні. Якби ми проголосували зміни до Конституції у квітні, то вже ми б привели до присяги Президента, я сподіваюся, Ющенка, і все було б давно-давно забуто, і рухалася б держава тим шляхом, необхідність якого розуміють лідери "Нашої України", тут присутні.

Тому я залишаюся при переконанні, що треба голосувати у пакеті, але спочатку проголосувати зміни до Конс-

27 ЛИСТОПАДА 2004 РОКУ

КОНСОРЦІУМ З ПРОВЕДЕННЯ
НАЦІОНАЛЬНОГО ЕКЗИТ-ПОЛУ
ОПРИЛЮДНИВ ОСТАТОЧНІ РЕ-
ЗУЛЬТАТИ: ЗА ЮЩЕНКА - 53%,
ЗА ЯНУКОВИЧА - 44%

Східно-центральний регіон
(Чернігівська, Сумська, Пол-
тавська, Дніпропетровська):
В.ЮЩЕНКО: екзит-пол - 56,7%,
ЦВК - 48,8%, різниця - мінус 7,9%;
В.ЯНУКОВИЧ: екзит-пол - 38,1%,
ЦВК - 45,7%, різниця - 7,6%,
зміни на користь В.ЯНУКОВИЧА -
15,5%.

Південний регіон (Запорізька,
Харківська, Миколаївська,
Одеська області, Крим):
В.ЮЩЕНКО: екзит-пол - 29,1%,
ЦВК - 23,8%, різниця - мінус 5,3%;
В.ЯНУКОВИЧ: екзит-пол - 67,0%,
ЦВК - 66,8%, різниця - плюс 0,2%,
зміни на користь В.ЯНУКОВИЧА -
5,5%.

Східний регіон (Харківська, До-
нецька, Луганська): В.ЮЩЕНКО:
екзит-пол - 12,3%, ЦВК - 8,1%,
різниця - мінус 4,2%; В.ЯНУКО-
ВИЧ: екзит-пол - 85,1%, ЦВК -
89,0%, різниця - 4,1%, зміни на
користь В.ЯНУКОВИЧА - 8,3%.

титущі, а потім відразу проголосувати все інше. Бо інакше вони не будуть підтримані у Верховній Раді. А це означає ризики нових конфліктів на майбутнє. Я проти цього категорично.

СИМОНЕНКО П.М. Шановні колеги, я ще раз підтверджую позицію нашої фракції, що ми наполягаємо на голосуванні політичної реформи. І після цього ми підтвердимо також голосуванням свою позицію щодо змін до Закону "Про вибори Президента". Але я для наших шановних колег хотів би, ті, хто говорять по 3207, проект: мені здається, що дехто просто його не читав, цей проект. Я Матвієнку це якраз і довів був, коли читаю ось це, 3207: "Голови місцевих державних адміністрацій призначаються на посаду і звільняються з посади Кабінетом Міністрів України за поданням Прем'єр-міністра України". Це ж цей проект. Там ніякої іншої ідеології немає у цьому проекті. Там іде формування, що таке громада, як вона може діяти. Але іншого там немає. Це 3207 проект. Він особисто Матвієнком підписаний, щоб ви розуміли, про що ми зараз дискутуємо. Та ж сама модель закладена і в цей проект - 3207. Тому тут немає проблеми і суперечок відносно того, що у терміні, як і вводити. Все решта там не має ніякого відношення до місцевого самоврядування. Там тільки написано, що це таке "громада" і як вона утворюється. Це - перше.

По-друге, шановні колеги, друзі! Я все ж таки вбачаю, що сьогодні, для того, щоб бути дійсно послідовними і говорячи про те, за що ведемо ми у суспільстві сьогодні боротьбу, в тому числі і на виборах 26-ого, коли говоримо за чесну, порядну владу, ми повинні сьогодні провести в першу чергу цю політичну реформу.

І третє, останнє. Ми вже тут довго дискутували і кілька днів. Я ось за ці дні тут деяку ще раз літературу почитав, пригадав, що ми і як розглядали, що ми і як розглядали у Верховній Раді, з приводу яких питань утворювали спеціальні слідчі комісії, чому вони не закінчили ту чи іншу роботу. І коли говоримо про те, що треба, щоб Україна сприймалася як Україна, в якій на демократичних засадах обрана чесна влада, мені здається, що терміново слід утворити слідчу комісію Генеральної прокуратури для того, щоб розслідувати все те, що надруковано у певних виданнях з точки зору причетності і іншого кандидата до оборудок мільярдних в банківській системі, починаючи з 93-ого року. Щоб коли обирають Президента, Президента обирають, щоб у нас не було потім ніяких звинувачень, що один сидів, а другий поки не сів.

Тому я і хотів би..., коли ознайомився, я пригадав все те, що ми розглядали: 15-мільярдні перерахунки радянських грошей, коли, так скажемо, робилася практично інфляція і як вона робилася, як утворювалися банківські певні "пули" і таке інше, я хотів би, щоб майбутній Президент був чесним перед народом України. Тому я зараз у цій аудиторії наголошую на тому, що коли ми ведемо боротьбу за те, що влада у нас повинна бути чесна, ми її хотіли би разом з вами сьогодні досягти не тільки змінами до закону, а ще й відповідальністю конкретних людей, що це чесні, порядні люди і чисті відносно того, що вони збираються керувати державою і 47-ми мільйонним народом. Дякую.

ПИНЗЕНИК В.М. Шановний Володимире Михайловичу, я просив би, щоб Петро Миколайович міг контролювати те, що говорить.

СИМОНЕНКО П.М. Я контролюю.

ПИНЗЕНИК В.М. Щоб ви контролювали. Володимир Михайлович робив зауваження нам. Але я прошу, щоб ви реагували на виступ Петра Миколайовича,

який заводить у глухий кут наші розмови. Замість компромісу він вишукує якісь надумані речі йому, про що ми не один раз чули. Бо треба відверто сказати, що це брехня, що говорить Петро Миколайович.

Друге. Шановний Володимире Михайловичу, я хочу наголосити, що ми пройшли дискусію у фракціях. Ми наближаємось до пошуку компромісу. Але я хотів би наголосити на дуже принципових речах, про які говорив Петро Миколайович. Для нас є принциповими речами підпорядкування адміністрацій. І Петро Миколайович сказав тут не ту інформацію. По закону 3207 виконавча влада переходить виконкомом...

СИМОНЕНКО П.М. Да нема тут слова...

ПИНЗЕНИК В.М. ...виконкомом, а голови адміністрацій починають виконувати тільки функції нагляду.

І друге: строк введення. Що стосується інших норм, питання імперативного мандату, я не знаю, чому мовчать інші фракції, це тема не тільки наша. І тут треба вилучити тільки кілька фраз, вилучити, щоб, наприклад, підставою позбавлення мандату не є вихід чи виключення з фракції, всього-навсього. І багато фракцій це підтримали.

Інше питання, загального нагляду прокуратури, воно не є таким жорстким, але в цьому зацікавлені всі. Але найбільш жорстка позиція депутатів фракцій стосується строку введення і підпорядкування адміністрацій. Давайте знайдемо тут згоду.

ЛИТВИН В.М. Вікторе Михайловичу, там ми довкола цього в принципі, говоримо. Але ми тоді продискутували щодо імперативного мандату (я так зрозумів, що всі погодились), ми тоді продискутували це питання. Але якщо ми кажемо, що у нас залишилось для дискусії три питання, наприклад, загальний нагляд за Генеральною прокуратурою, адміністрації і той же злополучний імперативний мандат, то давайте ми їх продискутуємо.

Що з терміном? Так ми вже ж домовилися: з першого вересня 2005 року. Ну ви ж на цьому стояли! Петре Олексійовичу, ну, те формулювання, яке ви дали, хай відпрацюють юристи. Але я не знаю, в яке "тіло" його завести, якого документу. Якщо в 3207, давайте заведемо - немає проблем. Але чи можемо ми завести його навіть у "Перехідні положення" закону 4180? Хай відпрацюють юристи. Але я сумніваюся, що приймаючи закон, який буде підписаний, ми пишемо про якийсь гіпотетичний майбутній закон, якого ще ми не прийняли. Ну, це буде абсурд! Якщо в 3207 - немає проблем, давайте запишемо його. Давайте ж окреслимо чітко поле для дискусій. Ми вже домовилися, тепер давайте знайдемо компроміс остаточно

27 ЛИСТОПАДА 2004 РОКУ

КОНСОРЦІУМ З ПРОВЕДЕННЯ
НАЦІОНАЛЬНОГО ЕКЗИТ-ПОЛУ
ОПРИЛЮДНИВ ОСТАТОЧНІ РЕ-
ЗУЛЬТАТИ: ЗА ЮЩЕНКА - 53%,
ЗА ЯНУКОВИЧА - 44%

За соціально-демографічними показниками В.ЮЩЕНКО користується істотно більшою підтримкою молоді, а В.ЯНУКОВИЧ - представників старшого покоління. Більше підтримують В.ЯНУКОВИЧА серед жіночого електорату (який загалом старший), а В.ЮЩЕНКА - серед чоловічого. Зокрема, згідно з екзит-поллом, за В.ЮЩЕНКА проголосували 57% чоловіків і 49,5% жінок, а за В.ЯНУКОВИЧА - 39,7% чоловіків та 48% жінок. Проти обох кандидатів 3,1% чоловіків та 2,4% жінок. За В.ЮЩЕНКА проголосували:

55,3% виборців 18 - 29 років,
56,5% виборців 30 - 39 років,
54,8% виборців 40 - 49 років,
50,7% виборців 50 - 59 років,
47,4% виборців 60 років і старших.

За В.ЯНУКОВИЧА проголосували:

41,1% виборців 18 - 29 років,
40,2% виборців 30 - 39 років,
42,5% виборців 40 - 49 років,
46,6% виборців 50 - 59 років,
50,7% виборців 60 років і старших.

Діяльність Верховної Ради України

по варіанту 4180, і все. Якщо три проблеми для дискусії, давайте продискутуємо їх тут. Волков Олександр Михайлович.

ВОЛКОВ О.М. Шановний Володимире Михайловичу, питання по імперативному мандату: теж все-таки ми повинні до нього повернутися, тому що от я розмовляв з багатьма мажоритарниками, все-таки їх думка врахована не зовсім. Ми не проти імперативного мандату у тій частині, щоб переходити з однієї фракції до іншої, немає такої можливості, але ми категорично настоюємо на тому, щоб було виключено слово "виключити". І тоді немає питань.

ЛИТВИН В.М. Ми його якраз дискутували. Давайте ще раз продискутуємо. У нас була тут дискусія.

ВОЛКОВ О.М. Я знаю, дискусія була, але рішення немає.

ЛИТВИН В.М. Зараз давайте, якщо ми домовимося, що ми довкола тільки цих проблем, ми тоді проведемо... Зараз ми про рамки говоримо компромісу, і все.

ВОЛКОВ О.М. Ні, просто прозвучало тут, що залишилися тільки два питання.

ЛИТВИН В.М. Ну, якщо зараз всі будуть наполягати на цьому третьому, давайте його на третій...

ВОЛКОВ О.М. Ну, я вас дуже прошу, тому що весною, ви знаєте, не вистачило шість голосів, коли приймалося. І не саме шість голосів мажоритарників, щоб сьогодні таке не відбулося.

ЛИТВИН В.М. Сергій Георгійович, будь ласка, Кіроянц. Потім Геннадій Самофалов.

КІРОЯНЦ С.Г. Спасибо, Владимир Михайлович.

Я хочу быть очень кратким. И первое, что я хочу сказать, я поддерживаю коллегу Волкова в части его предложений по императивному мандату, потому что, на мой взгляд и на взгляд многих моих коллег, это будет камнем преткновения в зале. Это первое.

Второе. Я бы хотел сказать, Владимир Михайлович, и обратить внимание на ваши слова о доверии, которое должно присутствовать на обсуждении. Есть хороший принцип взаимодействия с партнерами: 51 на 49, 51 - партнеру, 49 - себе, чтобы, не дай Бог, партнер не подумал, что его хотят обобрать.

У нас сегодня идет борьба за 1 процент. И до тех пор, пока мы этот процент не уступим партнеру, мы не сможем договориться, мы тратим здесь время. Все прекрасно знают, в чем состоит на сегодняшний день проблема, и все пытаются завести переговоры в глухой угол. Все прекрасно знают, в чем проблема, но мы эту проблему сегодня разрешить не можем без достижения компромисса.

И еще одно сообщение. Я не хотел выносить это сообщение в зал. Я 2 дня отсутствовал в парламенте по причинам более чем уважительным, это легко проверить. В это время некоторые из моих коллег взяли каким-то образом..., моя подпись очутилась на заявке под выписку карточки. Карточка 4, она у меня в кармане, я могу продемонстрировать. Эта карточка голосовала за меня. Я хочу напомнить всем заинтересованным сторонам, что мне в парламенте за то время, которое я находился в парламенте, мне не стыдно за это время, и никто меня не смог заставить голосовать против совести. Я всегда голосовал по совести. Сегодня я готов голосовать против этого, я готов голосовать сегодня против открепительных талонов, хотя меня не будет во время выборов здесь, если это позволит достичь компромисса. Я готов голосовать за многое другое, но, Владимир Михайлович, я хочу, чтобы вы дали оценку, весь секретариат признал это, что это подпись была подделана и карточка оказалась без моего ведома в ячейке. Я хочу,

чтобы в зале навели порядок и дали оценку этой ситуации.

ЛИТВИН В.М. Я дам доручення, щоб розібралися, провели службове розслідування, якби ви мені сказали це раніше, не чекаючи засідання Погоджувальної ради, ми б вже істину до цього часу встановили. Так що це неприємство просто. Але Секретаріату була дана жорстка вказівка - тільки видавати особисто народному депутату, який звертається особисто з відповідною заявою. Якщо в нього карточку вилучили випадково, чи забрали цю карточку, або він її залишив дома, я не кажу слово "загубив". Так що давайте тут наведемо порядок.

Будь ласка, Самофалов.

САМОФАЛОВ Г.Г. Уважаемый Владимир Михайлович! Уважаемые коллеги! Мне очень понравилось выражение Юлия Яковлевича, что пора закончить с царствованием царя в Украине. Мне, например, больше нравится государственное устройство английской королевы. Я думаю, что все сегодня, в принципе, это поддерживают. И я вспоминаю, как два года назад "Наша Украина" первой начала эти процессы. А сколько Президенту досталось за это время..., это только потому, что эту систему надо менять, и мы к этому подошли.

Я хотел бы сказать, что мы сегодня с вами поставили Украину на грань развала. Я хочу напомнить, что шахтеры развалили союз и сегодня никто не остановит ни шахтеров, ни Крым, если будет такая позиция.

Поэтому я считаю (и наша фракция поддерживает это мнение), что надо проводить политреформу.

Есть механизм этого дела, я предлагаю, что, Владимир Михайлович, вы назвали пять позиций пакета, пройти по каждой позиции, снять там императивный мандат, потому что наши тоже депутаты многие не хотят голосовать только из-за одного императивного мандата. Прошли, нашли компромисс по всему и голосуем пакетом, чтобы не было никаких сомнений. А Президент, если больше трехсот голосов, он обязан подписать. В "Прикінцевих положеннях" внести все предложения по срокам введения и все будет нормально. Спасибо.

ЛИТВИН В.М. Дякую. Микола Оніщук, а потім Касьянов.

ОНИЩУК М.В. Шановний Голово, шановні колеги! Я хотів би задля пошуку компромісу все-таки закликати вас більш уважно прислухатися до позиції, яку висуває "Наша Україна". З яких міркувань?

Сьогодні йшла мова про монархію повноваження. Але давайте себе чесно запитємо: якби постанова ЦВК, відома постанова, була оприлюднена, то чи парламент обговорював би конституційну реформу? Не обговорював би.

27 ЛИСТОПАДА 2004 РОКУ

КОНСОРЦІУМ З ПРОВЕДЕННЯ
НАЦІОНАЛЬНОГО ЕКЗИТ-ПОЛУ
ОПРИЛУДНИВ ОСТАТОЧНІ РЕ-
ЗУЛЬТАТИ: ЗА ЮЩЕНКА - 53%,
ЗА ЯНУКОВИЧА - 44%

Проект "Національний екзит-пол-2004" співфінансують Швейцарська дирекція з питань розвитку та співробітництва, Королівське Посольство Норвегії в Україні, Програма демократичних грантів Посольства США в Україні, Канадське агентство міжнародного розвитку, Посольство Канади в Україні, Посольство Королівства Нідерландів в Україні, Посольство Об'єднаного Королівства Великої Британії та Північної Ірландії в Україні, Шведське агентство з питань міжнародної співпраці та розвитку Sida, Королівське Посольство Данії в Україні, Фонд Чарльза Стюарта Мотта (США), Національний фонд підтримки демократії (США), Міжнародний фонд "Відродження" і Фонд "Євразія". Остаточні дані ґрунтуються на оригіналах усіх анкет, отриманих від інтерв'юєрів з місць, а також зважуванні отриманих результатів на дані ЦВК щодо явки виборців у різних областях.

Діяльність Верховної Ради України

Сьогодні ми висуваємо до політичної сили наших колег, які мають ймовірність перемогти на виборах, обмежити владу їхнього кандидата. Відтак, ми вправі, з однієї сторони, висувати до них вимоги, щоб їхні вимоги були сталими і не можна кожного дня розширювати перелік, бо так ми ні до чого не домовимося, і вони повинні визначити що сталисть.

А по-друге, ми повинні вимоги старі розглянути уважно на рівні аргументів, а не емоцій.

Про аргументи. Лише два з огляду на термін часу.

Що стосується призначення глав адміністрацій: я хочу привернути увагу моїх колег на одну суттєву обставину, що згідно тексту Конституції призначення глав адміністрацій буде відбуватися за поданням Прем'єр-міністра, який не призначається Президентом, а який підпорядкований парламенту. Відтак ситуації сьогоднішнього дня не буде, без такого подання Прем'єр-міністр, який призначений парламентом, призначення глави не буде мати місце, тому рівень загроз, про які сьогодні ми всі опікуємося, він насправді не такий значний.

Друге, що стосується введення в дію Закону "Про внесення змін до Конституції". Як на мене особисто, і з першого вересня, і з першого січня з точки зору науки конституційного права є нікчемним. Чому? Тому що ми хочемо передати функцію урядування парламенту, який не обирався для цього. Це по-перше. Але навіть і не це, який піде на вибори, шановні колеги, згадайте, будь ласка, що в січні місяці ми з вами вже будемо готуватися до виборчої кампанії, а ми в цей момент хочемо передати йому функції урядування, призначення уряду. До речі, це на 3 місяці уряд буде призначатись, знову ж таки на 9, потім на 3, а потім, починаючи з моменту інавгурації, вірніше, набуття повноважень парламентом - ще нове призначення. Тому насправді пропозиції "Нашої України" коректні, просто треба почути один одного зараз. І рівень загроз тут не такий вже значний. І якщо вони дійсно хочуть і за таких умов проголосують, я їх буду підтримувати, зокрема, ті народні депутати, які представляють нашу партію. Дякую за увагу.

ЛИТВИН В.М. Я хочу подякувати Миколі Оніщуку за такий принциповий виступ, водночас я хотів би сказати, що тим самим ви критикуєте "Нашу Україну", які пропонують ввести з 1 січня 2006 року. Ви кажете, що вони коректні в даному випадку, ви логіку маєте, якщо вводити з 1 січня 2006 року, то сама постановка питання некоректна, бо дійсно парламент уже буде мобілізований на виборах, йому ніколи буде займатися урядом, тоді треба або вводити з 1 вересня, або вводити після того, коли парламент набуде нових повноважень, але не з 1 січня 2006 року, тому що це не зовсім буде пропозиція ця підходити для країни; не для парламенту, а для країни. Сергій Касьянов, будь ласка.

КАСЬЯНОВ С.П. Уважаемый Владимир Михайлович, уважаемые друзья. Я просто напомню, я являюсь одним из тех могильщиков политреформы и один из самых принципиальных вопросов, который тогда был у нас, у мажоритарных депутатов, это был действительно императивный мандат. И когда мы заседали, обсуждали, мы говорили о том по обсуждению на фракции. И ваша позиция, переход из фракции в фракцию - это, да, действительно, никто не возражает. Но все другие моменты, связанные с императивным мандатом, я хотел, чтобы мы все-таки нашли компромисс и, действительно, многие мажоритарные депутаты, они не смогут через себя переступить - это будет важный момент.

Второй момент. Я вчера был в Днепрпетровске и общался с многими, в том числе, которые на сегодняшний день активно поддерживают "Нашу Украину",

Віктора Юшенка. Надо быть честными, что, в первую очередь, эти люди были против Януковича. Второй момент - они были против той системы власти, которая сложилась. И многие из них очень встревоженно мне задавали вопросы, ну как такое получается, еще к власти не пришли, уже как бы вроде и делиться не хотим. Понимаете?

Поэтому я очень просил бы всех, чтобы мы нашли компромисс и договорились, и чтобы все-таки в пакете мы могли нормально прийти и проголосовать вот эти все моменты, связанные с политреформой и со всеми изменениями в закон. Спасибо.

ЛИТВИН В.М. Дякую. Нестор Шуфрич.

ШУФРИЧ Н.І. Шановні колеги, ми сьогодні не можемо не визнати, що ми розглядаємо питання політичної реформи як можливість знаходження компромісу, у першу чергу серед нас. І, безумовно, щоб ми надали суспільству зразок того, що домовленості можливі. Хочу звернути увагу шановних колег про те, що наступні вибори згідно із Перехідними положеннями запропонованих змін до Конституції проводяться пропорційно, тобто у даному випадку мажоритарників не буде, і можливості робити бізнес при переході з одної фракції в іншу вже не буде. Сподіваюся, що принаймні політичні партії будуть пропонувати, візьмуть у свої списки політично, я вже не говорю морально, відповідальних політиків.

Тому дуже важко зараз говорити щодо вилучення позицій по імперативному мандату. Ми втрачаємо як мінімум 80 голосів, не включаючи об'єднаних соціал-демократів. Ми сьогодні готові на багато компромісів заради досягнення злагоди у суспільстві і в Верховній Раді України. Дякую.

ЛИТВИН В.М. Будь ласка.

МАЙСТРИШИН В.Я. Шановні колеги, що стосується політичної реформи, я думаю, що дуже багато є проблем, які сьогодні не до кінця вичитані. Я хотів би звернути вашу увагу на статтю 90, яка описує ситуацію щодо розгону парламенту Президентом. Але ж давайте ми звернемо увагу, що там є три суттєвих пункти, яких сьогодні навіть у Росії немає, у відомого Президента. І тому, можливо, маленьку політичну реформу можна було б сьогодні започаткувати підписанням закону про імпідмент, який уже є проголосований народними депутатами.

Якщо ми навіть на цьому прикладі можемо показати, що політична реформа в 4180 не до кінця досконала, то давайте хоча би проведемо першу частину. Нехай Президент, нині діючий, підпише закон про імпідмент, і не буде маленька політична реформа, і тоді чітко буде зрозуміло, що монарші принципи, які закладені у діючій Конституції,

27 ЛИСТОПАДА 2004 РОКУ

КОНСОРЦІУМ З ПРОВЕДЕННЯ
НАЦІОНАЛЬНОГО ЕКЗИТ-ПОПУ
ОПРИЛЮДНИВ ОСТАТОЧНІ РЕ-
ЗУЛЬТАТИ: ЗА ЮШЕНКА - 53%,
ЗА ЯНУКОВИЧА - 44%

21-ого листопада під час другого туру виборів Президента України учасники Консорціуму з проведення національного екзит-попу 2004 - Київський міжнародний інститут соціології та Центр ім. О.Разумкова - на 460 виборчих дільницях опитали 28363 респондента. Похибка вибірки - у межах 2%. Рівень досягнутості - 79%. Опитування проводилося методом таємного анкетування, коли виборець власноруч заповнював невелику анкету і вкидав її у скриньку. Інтерв'юер не бачив відповідей респондента. Такий метод є максимально наближеним до процедури таємного голосування, що дозволило зменшити побоювання виборців брати участь в опитуванні та відповідати, за кого ж вони справді проголосували.

Діяльність Верховної Ради України

вони будуть урівноважені цим законом, і будуть реальні ричаги щодо введення позиції імпідменту. Дякую.

ЛИТВИН В.М. У мене є пропозиції, тому що у нас підходять нові колеги, вони нові ідеї народжують, так, і всі вони, як правило, ідеї ці, геніальні. Давайте так будемо діяти, у тих рамках і в межах домовленостей: якщо у нас є згода, то давайте тоді ми можемо зробити таким чином, зробити перерву, провести, скажімо, десь о годині, я умовно кажу, сімнадцятій ще раз Погоджувальну раду, але чітко тоді щоб кожна фракція визначила свою позицію. Я ще раз хочу окреслити їх. Будь ласка, давайте.

Політична реформа. Уряд, виконуючий обов'язки, призначення виконувача обов'язків уряду. Третє, закон про вибори. Я так кажу для скорочення. Тобто це про особливості застосування Закону "Про вибори Президента України" для підготовки і здійснення повторного голосування 26 січня. ЦВК: звільнення і призначення. Тобто п'ять рішень ми маємо прийняти. Залишається для дискусій три моменти у питаннях політичної реформи: призначення адміністрацій обласних і районних голів, загальний нагляд і імперативний мандат. Все? Термін введення? Ми ж говорили, з 1 вересня 2005 року.

Шановні колеги, Петре Олексійовичу! Якщо ми не хочемо зруйнувати..., ми ведемо дискусії довкола цього. Все у руках практично залишається у діючого Президента за цією Конституцією.

Я хочу ще раз сказати, шановні колеги, сьогодні пропозицію ставлять про недовіру губернаторам, про їх звільнення. Я хотів би, щоб після 31 березня 2006 року під час парламентських виборів отут нові народні депутати не ставили питання про недовіру іншим губернаторам, бо губернатор буде виконувати волю однієї людини: він призначає - він йому підкоряється і буде робити все, що йому скажуть або на четвертому поверсі на Банковій, або на другому, в залежності від того, хто буде ці посади обіймати. Давайте будемо реалістами.

Ще раз я хочу сказати, шановні колеги, про термін введення у нас же не було дискусій.

ПОРОШЕНКО П.О. Як не було?

ЛИТВИН В.М. Шановні колеги, ми розширимо до межі компроміс, все інше, то давайте о 17-ій годині зустрічаємося тут і проведемо консультації.

ТУРЧИНОВ О.В. Володимире Михайловичу, з процедури можна?

ЛИТВИН В.М. Будь ласка, з процедури.

ТУРЧИНОВ О.В. Шановні колеги, я вибачаюся...

ЛИТВИН В.М. Я просив з процедури, Пинзеник, будь ласка.

ПИНЗЕНИК В.М. Шановний Володимире Михайловичу.

ЛИТВИН В.М. Поки що тут же є порядок...

ПИНЗЕНИК В.М. Шановний Володимире Михайловичу, ми все-таки демонструємо сьогодні рух вперед, і є великий шанс дійти згоди. Я дуже прошу, Володимире Михайловичу, питання терміну введення має бути предметом ще дискусії і погодження. Ми здатні вийти на компроміс. Тобто четверте питання - термін введення.

ЛИТВИН В.М. Хай кожна фракція скаже свою позицію, проголосуємо. Але давайте домовимось таким чином: якщо ми проголосуємо, і більшість все-таки буде стояти на тій позиції, що ви внесли, не я вносив, Вікторе Михайловичу, ви внесли з 1 вересня.

ПИНЗЕНИК В.М. Я не вносив.

ЛИТВИН В.М. Тоді ви погодили з Олександром Олександровичем. Не треба. Тоді визначайтесь. Значить, проводимо о 17-ій годині.

ЗІНЧЕНКО О.О. Шановні колеги, ще одна репліка. Оскільки ми починали, шановні колеги, оскільки ми починали дискусію з терміну і визначення (Петро Миколайович, я прошу...), з визначення питання щодо довіри один до одного, то дуже важливо ще порядок постановки на голосування. Порядок постановки в режимі - політреформа, а потім, як сказав Петро Миколайович, ми будемо визначатись голосуванням щодо ставлення до інших законів, не є прийнятною. Не є прийнятною. Тому не є прийнятною.

Якщо є угода політична, то закон про вибори, і ми трошки б змінили порядок голосування.

ТУРЧИНОВ О.В. Володимире Михайловичу, з процедури.

ЛИТВИН В.М. Я хочу заспокоїти. Позиція звучала таким чином, Петра Миколайовича Симоненка, що ми визначилися, і ми будемо підтримувати закон про вибори. Так що тут у нас сумнівів не може бути, тим більше, у присутності ми кажемо представників преси. Будь ласка.

ТУРЧИНОВ О.В. З процедури. Шановні колеги, я нагадаю, що до 26-ого залишилось дуже замало часу. Тому, Володимире Михайловичу, ми незалежно від того, про що ми домовимось о 17-ій годині, повинні чітко визначитись з проведенням засідання. Ми пропонували, що або 18 година сьогодні, або 10 година завтра. Давайте чітко з цього питання визначимось, щоб потім не було питань, що ми не встигаємо зібрати народних депутатів. Я дуже прошу зараз прийняти рішення з цього питання. Є підписи депутатів, і незалежно від 17-ої години ми повинні провести засідання сесійне.

ЛИТВИН В.М. Я хочу, Олександр Валентиновичу, я хочу, щоб ми знайшли компроміс, бо підписи є. Там три дні є для підписів, якщо ви про підписи говорите. Я хочу ще раз..., я розумію, часу немає, але давайте ми знайдемо порозуміння, щоб ми у сесійну залу прийшли і продемонстрували єдність, тут хоча б, в сесійній залі. Ця єдність, я думаю, що буде почута в усій Україні. Давайте знайдемо компроміс. А ми скличемо... Ми скличемо... Буде все нормально.

Прочу так, шановні колеги, о 17-ій годині, але знову, щоб ми не поверталися на початок нашої дискусії. О 17-ій годині, тут.

(На цьому стенографування засідання припиняється).

28 Листопада 2004 року

СЬОГОДНІ ВІДБУЛОСЯ
ЗАСІДАННЯ ЦВК ЩОДО РОЗГЛЯДУ
СКАРГ ПРЕДСТАВНИКІВ
ЮЩЕНКА НА РЕЗУЛЬТАТИ
ВИБОРІВ

Сьогодні вранці відбулося засідання ЦВК щодо розгляду двох скарг представників Віктора ЮЩЕНКА на результати виборів Президента України 2004 р.

Як повідомляє "5-й канал", засідання тривало півгодини. В результаті обидві скарги залишені без розгляду - ЦВК посилалась на процедурні невідповідності.

На засіданні були присутні 11 з 15 членів ЦВК: Ярослав ДАВИДОВИЧ, Андрій МАГЕРА, Марина СТАВНИЙЧУК, Руслан КНЯЗЕВИЧ були відсутні.

ЗАСІДАННЯ ПОГОДЖУВАЛЬНОЇ РАДИ КЕРІВНИКІВ ФРАКЦІЙ І ГРУП ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

6 грудня 2004 року, 17:00

МАРТИНЮК А.І. Володимир Михайлович завершує зустріч із послами, тому попросив нас розпочинати, якщо є така можливість. Я бачу, що є Віктор Михайлович, тобто ми можемо розпочинати. І разом з тим, давайте обговоримо пропозицію, яку Валерій Павлович вносить, щоб перенести засідання, наше засідання завтра на 10 годину чи сьогодні на 11 вечора після того, коли відбудеться "Круглий стіл". "Круглий стіл" має відбутися о 20 годині за участю всіх тих, хто брав участь у попередніх столах.

Будь ласка.

КРАВЧУК Л.М. Я пропоную все ж таки обговорити цю проблему до початку "Круглого столу", щоб у нас була на "Круглому столі" своя позиція. А так ми прийдемо і знову будемо один на одного перекладати, хто винен, хто крайній, і це буде виглядати не дуже солідно.

МАРТИНЮК А.І. І взагалі, шановні колеги, мабуть варто підтримати цю думку ось у якому плані. Ми досить часто, коли говоримо про ту останню заяву, яка була підписана учасниками "Круглого столу", починаємо ніби бути збоку, забувши про те, що підпис під цією заявою стоїть Голови Верховної Ради від імені Верховної Ради. І тому, мабуть, було б доцільно, аби ми зараз виробили якісь спільні рекомендації, бо він буде брати участь в "Круглому столі", щоб він мав можливість діяти від нашого імені, а ми тоді виконувати ті обіцянки, які беруться на адресу Верховної Ради.

Будь ласка, Вікторе Михайловичу.

ПИНЗЕНИК В.М. Шановний Адаме Івановичу, шановні колеги! Перш за все ми би хотіли висловити вдячність всім, що ми шукаємо і проявляємо готовність до пошуку компромісу, це нас радує і вселяє надію в тому, що ми все-таки знайдемо рішення.

Друге, що я хотів би сказати. Підтримати ту пропозицію, яку озвучив Адам Іванович і Леонід Макарович з приводу того, щоб ми зараз наблизились до розв'язання, але оскільки відбудеться "Круглий стіл", щоб ми поставили з врахуванням того, що відбудеться на "Круглому столі", можливо, завтра вранці останню крапку.

Ми провели внутрішні консультації і консультувались з колегами із бигат'ох інших фракцій і хотіли б висловити свою позицію з приводу пошуку можливих рішень. Я б повернувся до найбільш проблемного для нас питання, яке пов'язане з політичною реформою, і другий блок питань, які стосуються процедури прийняття рішень.

Ми з вами узгодили на попередньому засіданні чотири проблемні питання. Ми обговорили їх на фракції - це щодо введення в дію, щодо місцевих адміністрацій, щодо імперативного мандату і загального нагляду прокуратури.

Позиція нашої фракції: ми пропонуємо її обговорити і просимо підтримати, бо перші два питання є для нас дуже важливими.

Перше - введення в дію змін до Конституції з 1 січня 2006 року.

Друге - збереження існуючого порядку призначення голів місцевих

адміністрацій. Тут ми можемо ще якийсь додатковий компроміс знайти в ув'язці з законом 3207-1.

Імперативний мандат і загальний нагляд прокуратури - ми демонструємо з нашого боку готовність шукати рішення. У випадку підтримки перших двох позицій ми готові сприйняти будь-яку позицію по останніх двох питаннях, які підтримують більшість депутатів Верховної Ради України.

Далі. Ми на ранковому засіданні ставили питання Генеральної прокуратури. Я ще раз хочу наголосити, це питання не пакету, це питання ми виводимо за рамки пакету і того голосування, яке має відбутися першим. Ми тільки просимо колег підтримати включення і розгляд цього питання після того, коли ми врегулюємо цей пакет рішень.

Щодо процедурних питань. Шановні колеги, ми пропонуємо наступну процедуру розгляду, прийняття рішень. Приїзд Президента до Верховної Ради України та його присутність на засіданні. У нас є готовність реалізувати ті умови, які ставляться: відсутність блокування Верховної Ради України, розблокування після всіх рішень Адміністрації Президента та Кабінету Міністрів України і можливість вільного доступу до Адміністрації Президента.

Друге. Підписання в залі Верховної Ради України Указу про відставку уряду, Указу про призначення виконуючого обов'язки Прем'єр-міністра. Ми говорили про свої застереження відносно прізвищ, і вони вам відомі. Підписання рішення про відставку членів Центральної виборчої комісії. Підписання - подання на нових членів Центральної виборчої комісії.

Наступне. Пакетне голосування (єдиним пакетом) закону про особливості повторного голосування (це умовна назва, там точна назва довга) на виборах Президента України.

Другий елемент пакету - новий склад ЦВК.

Третій елемент пакету - закон 3207-1.

Четвертий елемент - закон 4180.

Шосте. Почергове підписання в залі Верховної Ради України законів Головою Верховної Ради України Володимиром Литвином та Президентом України Леонідом Кучмою у наступній послідовності:

Закону України "Про особливості повторного голосування на виборах Президента", нового складу ЦВК (це постанова, яку підписує спікер), закону 4180. Ми готові на додаткове врегулювання черговості набуття чинності законів постановою про прийняття цих рішень та Перехідними положеннями 4180.

Наступне. Щоб у нас не було страху з приводу того, що хтось там..., бо закон вступає в дію з моменту його оп-

28 Листопада 2004 року

СЬОГОДНІ ВІДБУЛОСЯ
ЗАСІДАННЯ ЦВК ЩОДО РОЗ-
ГЛЯДУ СКАРГ ПРЕДСТАВНИКІВ
ЮЩЕНКА НА РЕЗУЛЬТАТИ ВИ-
БОРІВ

На запитання журналістів, чому Комісія зараз, вже після встановлення результатів виборів розглядала скарги, представник Віктора ЯНУКОВИЧА - Степан ГАВРИШ сказав, що це є логічно, оскільки якщо скарга подана, її слід розглядати. Представник В.ЮЩЕНКО, зокрема, Петро ПОРОШЕНКО, зазначив, що це засідання є "фарсом", а впродовж засідання він звертався до членів ЦВК, називаючи їх "копіцаними".

рилюднення, доручити Голові Верховної Ради України оприлюднити прийняті нами закони.

І я просив би невеличкий ще коментар зробити з уточненнями Петра Олексійовича Порошенка.

ПОРОШЕНКО П.О. З вашого дозволу, Адаме Івановичу.

Я хотів би уточнити формулювання по змістовній частині законопроекту 4180. Коли Віктор Михайлович сказав, що введення в дію з 1 січня 2006 року, маюсь на увазі, що ми в законопроекті в "Прикінцевих положеннях" стверджуємо, що він вводиться з 1 вересня 2005 року. Увага! Але не раніше, ніж законопроект 3207-1.

Якщо до 1 січня 2006 року законопроект 3207-1 не буде введено, законопроект 4180 вводиться самостійно з 1 січня 2006 року - це уточнене формулювання.

Питання призначення голів місцевих адміністрацій, ми взагалі пропонуємо вилучити з законопроекту № 4180 і врегулювати питання призначення голів місцевих адміністрацій уже законопроектом № 3207-1, маючи на увазі, що основні функції виконавчої влади переходять виконкомам місцевих рад, і таким чином питання місцевого самоврядування врегульовується іншим законопроектом. Це щодо змістовної частини - питання імперативного мандату і загального нагляду прокуратурою ми, як компроміс, з наших наполегливих вимог знімаємо.

І останнє. Оскільки ми чули застереження щодо пакетного голосування, зокрема Закону України "Про особливості повторного голосування на виборах Президента України", в постанові, яка буде ставитися на голосування пакетом, ми вказуємо, що цей закон вступає в дію тільки разом з оприлюдненням Закону "Про внесення змін до Конституції № 4180". Маючи на увазі, що якщо не буде набрана необхідна кількість голосів до законопроекту № 4180, відповідно не вступить в дію законопроект про особливості і тоді вже буде ставитися окремо.

МАРТИНЮК А.І. Петре Олексійовичу, в мене буде одне питання і одне уточнення. З приводу уточнення, ми ж в постанові пропонуємо, коли ми з вами в суботу говорили, то там запропоновано, що голосувати пакетом і цей пакет повинен набрати не менше ніж 300 голосів. Тобто обов'язково, якщо набрав 300 голосів, то ми вважаємо, що і закон прийнятий, і зміни до Конституції. Так що це питання ми, по суті, врегулювали.

Мене інше цікавить. Чи ви готові зараз публічно підтвердити про те, бо я поясню, чому я ставлю питання, що ви будете в остаточному варіанті голосувати за № 3207-1. Чому? Бо ви ставите умову: якщо не буде прийнятий той закон, то введення відтермінується. Тобто ви маєте можливість зараз записати 1 вересня, але не прийнявши закон, який пропонує Матвієнко, відтермінувати його до 1 січня. То я хочу почути: чи ви будете голосувати за № 3207 раніше, ніж до 1 вересня.

ПИНЗЕНИК В.М. Адаме Івановичу, ми цей закон готували і підписували. Є наші колеги, які підписували з фракції цей закон разом з Анатолієм Матвієнко.

ПОРОШЕНКО П.О. Я уточню.

МАРТИНЮК А.І. Ми також його підписували разом з вами.

Будь ласка.

ПОРОШЕНКО П.О. Принцип щодо місцевого самоврядування, як ключовий, який міститься в законопроекті 3207-1 щодо передачі повноважень виконавчої влади місцевим радам, я наголошую, що ми будемо підтримувати, можливо там щось буде вилучено, але як базовий принцип, це є програмне положення Віктора Андрійовича Ющенка, і ми готові, і будемо його підтримувати - переда-

чу повноважень виконкомам місцевих рад. Дякую.

МАРТИНЮК А.І. Я ще раз наголошую, ви зрозуміли, чому я питаю, бо є можливість, не прийнявши той закон, відтермінувати до 1 січня.

ПОРОШЕНКО П.О. Мені здається, я відповів дуже чітко і конкретно.

МАРТИНЮК А.І. Спасибі. Будь ласка, Анатолію Сергійовичу.

МАТВІЄНКО А.С. Адаме Івановичу, я ще раз хочу нагадати логіку законопроекту 3207-І, він побудований в такий спосіб, щоб не максимально записати в нього норми (бо Конституцію, за моїм міркуванням, потрібно чіпати мінімально), а розвинути всю перспективу організації місцевої влади виконкомів і адміністрацій, як префектів, в законах. Тому, якщо тільки приймається закон в першому читанні, ми посилаємо в Конституційний Суд, на друге читання, Адаме Івановичу, і всі колеги, ми запропонуємо не лише закон 3207, а й пакет законів, які будуть регулювати організацію влади на місцях, в тому числі відрегулюють адміністрації місцеві, як префекти з двома функціями - контролю і нагляду.

МАРТИНЮК А.І. Ще тоді одне уточнення. Хотів би сказати, якщо ми погоджуємося на те, що ми зараз не чіпаємо у 4180 право Президента призначати адміністрації, то яку редакцію залишаємо в 3207?

МАТВІЄНКО А.С. Адаме Івановичу, ми залишаємо стару редакцію, яка говорить про те, що 3207, оскільки ми не можемо зараз її змінити, бо в Конституційний Суд ця норма не проходила. Ми залишаємо, що Президент за поданням Прем'єр-міністра призначає керівників державних місцевих адміністрацій. Але ми у статті 118, в якій є ця норма, чітко кажемо, що у спосіб та повноваження, визначені законом. І тоді ми законом відрегулюємо повноваження державних адміністрацій і знімемо ту колізію, за яку ви зараз переживаєте.

МАРТИНЮК А.І. Зараз колізія полягає в іншому...

МАТВІЄНКО А.С. Адаме Івановичу, я закінчу.

МАРТИНЮК А.І. Будь ласка.

МАТВІЄНКО А.С. Вони будуть виконувати функції нагляду за дотриманням Конституції та законів і будуть виконувати контроль за делегованими повноваженнями. І тому у нас не буде проблем з приводу того, що це буде паралельна гілка влади. Вона буде мати обмежені функції. А оскільки функції контролю за Конституцією й законом є прерогатива Президента, тому ніяких проблем і протиріч не буде.

На районному рівні ми взагалі адміністрації ліквідуємо. Залишається тільки на рівні області як префект,

28 Листопада 2004 року

РОСІЯ ДОПОМАГАЄ ТРАНСЛЮВАТИ ПО ВСІХ КАНАЛАХ З'ЇЗД, ЩО ПРОХОДИТЬ У СІВЕРСЬКО-ДОНЕЦЬКУ

Сіверськодоонецьк. Ведучий з'їзду в Сіверськодоонецьку, голова обласної ради Луганської області Віктор ТИХОНОВ повідомив, що з'їзд транслюватиметься по всіх каналах і в цьому допомагає Росія.

Виступаючи на з'їзді, на якому, як повідомлялося, присутні Юрій ЛУЖКОВ і Віктор ЯНУКОВИЧ, голова Харківської облдержадміністрації Сергій КУШНАРЬОВ заявив, що "впродовж тижня в Україні здійснювався ретельно підготовлений конституційний переворот за найсучаснішими технологіями, мета якого - звести на трон самозваного Президента".

який буде контролювати виконання делегованих повноважень і дотримання законності й Конституції.

МАРТИНЮК А.І. Леоніде Макаровичу, будь ласка.

КРАВЧУК Л.М. Шановні колеги, я відверто скажу, що тільки зараз відчув, що мидесь дуже близько до прийняття рішення. І я благаю всіх, щоб вже більше нічого не вносити, а навколо цього завершити розмову.

У мене тільки є ще одна пропозиція, яка буде ще більш гарантовано, що ми спільно вирішуємо це історичне питання, що голосуємо пакетом, але постанова приймається окремо на кожний закон. І у нас, до речі, був такий прецедент, коли ми обирали, скажімо, пакетом голову і заступників, голосували разом, а три постанови прийняли.

НІКОЛАЄНКО С.М. Щоб Конституційний Суд потім не сказав, що це незаконно.

МАРТИНЮК А.І. Це чисто юридично буде. Одне голосування, але буде у нас три постанови.

Будь ласка.

ШУФРИЧ Н.І. У мене запитання. Скажіть, будь ласка, у законопроекті 3207 зараз написано, що Прем'єр-міністр призначає голів місцевих адміністрацій. Як буде у варіанті, який, ймовірно, ми завтра проголосуємо?

МАТВІЄНКО А.С. Я хочу вибачитися. Той проект, який ви мали на позавчора, дійсно був просто перенесений автоматично з законопроекту 3207-1 у частині уряду. Тому що законопроект 3207-1, я хочу вам нагадати, стосувався не тільки місцевих, але й в цілому.

Тому ми виділили цю норму зараз із цього закону, оскільки вона не є предметом закону місцевого самоврядування. Я відповідаю, залишиться норма, що Президент призначає голів місцевих адміністрацій за поданням Кабінету Міністрів.

МАРТИНЮК А.І. Нині діюча 118 стаття.

Будь ласка, Іоффе, потім Губський.

ІОФФЕ Ю.Я. Шановні колеги, Анатолію Сергійовичу, навіщо ви вводите нас в оману? У 3207 записано чітко і ясно, що голів адміністрацій призначає Прем'єр-міністр. Про що ми говоримо? А коли ви збираєтеся подати щось інше, не те, що нам роздавалося, і ви бажаєте внести зміни, то інша справа. Але треба казати, як воно є, ми ж повинні казати один одному правду.

І друге. Я хотів би, щоб шановні колеги відповіли на запитання Адама Івановича: чи беруть вони на себе обов'язки, що вони не будуть торпедувати все ж такий закон 3207? Ні? Тоді дякую.

МАРТИНЮК А.І. Юлію Яковичу, вони дали чітку відповідь, що вони за закон. У тому числі Анатолій Сергійович уже декілька разів підтверджував, що у той проект, який нам роздали, вкралася похибка. Там буде записано не Кабінет Міністрів, а записано так, як у нині діючій Конституції.

Будь ласка, Губський, потім Волков.

ГУБСЬКИЙ Б.В. Шановний Адаме Івановичу, шановні колеги!

Позиція фракції партії "Єдина Україна" дуже проста - ми підтримуємо запропонований порядок денний, який планує пакетне голосування за всі закони.

З приводу тих двох спірних питань ми не заперечуємо, щоб сьогодні залишити призначення голів адміністрацій так, як є в нині діючій Конституції. Єдине, що треба чітко нам всім зрозуміти і направити всі зусилля, щоб в законі 3207

розробити систему, пов'язану з тим, щоб місцеве самоврядування мало більше прав і з точки зору бюджету, і з точки зору владних функцій, тобто ввести виконкоми і так далі.

Стосовно загального нагляду і імперативного мандату - це питання для нас не саме принципове, хоча імперативний мандат, мабуть, важливий. І тут ми готові йти на компроміс, адже прийняття цього рішення, яке ми зараз обговорюємо, воно враховує позиції практично всіх сторін і дає можливість завтра консенсусом 400 голосів прийняти необхідне рішення, яке стабілізує ситуацію в нашій державі. Дякую.

МАРТИНЮК А.І. Постукайте по дереву, щоб було 400 голосів.

Волков, будь ласка.

ВОЛКОВ О.М. Шановні друзі, я хотів би підтримати Леоніда Макаровича, який сказав, що ми дуже сильно наблизились до позитивного вирішення цього питання. І я тут чую заклики, що імперативний мандат, він ні для кого не принциповий. Але я ще раз хочу нагадати, що 225 народних депутатів вибрані саме так. І я прошу рахуватися з їх думкою.

І сьогодні я все-таки хочу, щоб ви поставили крапку в цьому питанні. Тому що майбутнє голосування, яке відбудеться в залі, я ще раз на цьому наполягаю, може не добрати ті шість голосів. Якщо ми виходимо на якесь рішення, давайте вирішувати всі разом. Дякую.

КРАВЧУК Л.М. Так у нас є пропозиція: взяти і виключити із того одне слово "виключення".

ВОЛКОВ О.М. Немає питань. Так давайте це зробимо, давайте виключимо і скажемо, що це вирішено. Давайте з цим погодимось, а не будемо казати, що це питання не принципове. Для нас воно принципове.

МАРТИНЮК А.І. Шановні колеги, давайте ми поіншому поступимо. Ми вже п'ять днів підряд на всіх рівнях (шкода, що вас не було) говорили, голосували, переголосовували це питання. І в кінцевому результаті прийшли до того, що нам сказали представники "Нашої України", що вони готові це питання винести за дужки уже наших, так би мовити, якихось передумов принципових і так далі. Ми не один раз про це питання не просто говорили, фракції голосували. І більшість голосів зійшлося на тому, що треба його залишити.

ВОЛКОВ О.М. Адаме Івановичу, я не є представником "Нашої України". Я виступаю від імені мажоритарників і прошу на цьому питанні поставити крапку.

МАРТИНЮК А.І. На цьому питанні поставили крапку, якщо я не помиляюся, позавчора, коли проводили голосування фракцій, більшість проголосувала за те, щоб

28 ЛИСТОПАДА 2004 РОКУ

**НА СЕСІЇ ДОНЕЦЬКОЇ ОБЛРАДИ
ЗАЯВИЛИ ПРО ВІДСТАВКУ
ЛИТВІНА І ПРО НАСТУП НА
ДОНБАС "КОРИЧНЕВО-ОРАН-
ЖЕВОЇ ЧУМИ"**

Донецьк. Сьогодні на позачерговій сесії Донецької обласної ради мер Донецька Олександр ЛУК'ЯНЧЕНКО заявив, що "коричнево-оранжева чума починає проникати в наш край", а директор шахти "Південнодонбаська №1" Михайло БУГАРА вимагає відставки спікера Верховної Ради України Володимира ЛИТВІНА.

**ПОЗАЧЕРГОВА СЕСІЯ ДОНЕЦЬКОЇ
ОБЛРАДИ ВИЗНАЛА ПОС-
ТАНОВУ ЦВК ПРО ОБРАННЯ
ПРЕЗИДЕНТОМ ЯНУКОВИЧА**

Донецьк. Сьогодні позачергова сесія Донецької обласної ради прийняла рішення визнати офіційну постанову ЦВК за результатами виборів Президента України легітимною і такою, що повною мірою відповідає Конституції України і чинному законодавству України. Крім того, сесія повністю визнала легітимність обраного Президента України Віктора ЯНУКОВИЧА.

Діяльність Верховної Ради України

його залишити.

ВОЛКОВ О.М. Таким чином можна вважати, що імперативний мандат залишається у тому вигляді, як він записаний у цьому питанні. Спасибі, я це доведу до мажоритарників.

МАРТИНЮК А.І. Симоненко, будь ласка.

СИМОНЕНКО П.М. Дякую.

Шановні колеги, я вкотре звертаюсь до вас, і хотів би ще і ще раз привернути увагу до проекту політичної реформи в зв'язку з тим, що ми ставимо завдання зробити владу чесною, прозорою, відповідальною, і тих політиків, яких обирає народ України, спонукати до об'єднання зусиль, як законодавчих, так скажемо, чи законодавців, так і тих, хто спільно з виконавчою гілкою влади несе відповідальність за все те, що відбувається в державі.

Тому тут і принципове питання у нас постало відносно імперативного мандату. Ми нікого не хочемо ображати чи заважати, чи позбавляти можливості мати власну думку, але я хотів би привернути увагу до того, в яких умовах ми сьогодні працюємо, Верховна Рада України. Ми ж знаємо, як сьогодні сміється весь світ над тим, що Україну визнають як саму криміналізовану владу, корумповану владу і таке інше. Все йде одне за одним з цих питань. Тому ми і запропонували якраз ту схему, яка дасть можливість після обрання тієї чи іншої політичної сили до складу Верховної Ради захистити народного депутата від втручання чи з боку певних обставин - чи це кримінальний капітал, чи ще щось інше. Тому ми принципово наполягаємо на тому, що імперативний мандат - це якраз і є механізм захисту новообраного складу Верховної Ради від втручання і зміни позиції після виборів.

І друге. Адаме Івановичу і Володимире Михайловичу, ми вкотре і вчора, і позавчора говорили відносно того, що проект 3207 тільки розглядається нами і спрямовується до Конституційного Суду. Це ми з вами узгодили. Його включати ні в Перехідні положення, ні в інші документи поки що, крім якихось політичних угод між політичними силами, нам не можна, бо це буде юридичний нонсенс, і ніколи не прийнятий, не розглянутий документ не включається як умова до того документу, який ставиться на голосування вже для остаточного прийняття.

Тому я дуже прошу, ми готові йти на розгляд відносно певних домовленостей, але ні в якому разі його не можна включати, в тому числі і в Перехідні положення. Дякую.

КИРИЛОВ В.Д. Шановні друзі...

МАРТИНЮК А.І. Зачекайте, будь ласка, вам ще слово ніхто не давав.

Шановні друзі, давайте домовимось, що від фракції виступає один представник. Тому що ми перетворюємо наше засідання у міні-засідання Верховної Ради і витрачаємо дуже багато часу. Тому я прошу визначитися, хто буде представляти позафракційних і, будь ласка, говорити.

Група "Центр". Будь ласка, прошу, Козаченко.

КОЗАЧЕНКО О.О. Шановний Адаме Івановичу, я хочу вам нагадати, що група "Центр" на всіх Погоджувальних радах відносно нашої сьогоднішньої проблематики ніколи не погоджувалася з прийняттям норм імперативного мандату, ніколи, я підкреслюю. І на сьогоднішній день наша позиція залишається принциповою. Ми не погоджуємося на голосування в пакеті, взагалі на голосування по 4180, якщо там будуть норми існуючі імперативного мандату.

Хоча загалом скажу, що якщо ми знайдемо компроміс з цієї норми, то ми

погоджуємося на голосування в пакеті.

Ще однією обов'язковою нашою умовою, шановні колеги, є дата введення. Ми вважаємо, що нове положення Конституції можуть входити в дію разом з новим парламентом. Новий парламент у нас обирається у 2006 році. То немає ніякого сенсу раніше 1.01.06 року вводити ці речі.

І ще одне. Загальний нагляд передавати прокуратурі ми також для себе вважаємо неможливим.

МАРТИНЮК А.І. Шановні колеги, я нагадую, що ніхто не говорив про те, що група "Центр" підтверджувала ту чи іншу ідею. Я просто сказав інше, що дискусія навколо цього питання досить довготривала. Ми в кінцевому результаті більшістю голосів прийняли рішення не чіпати цього. Ось і все. Я ж не говорив, що "Центр" підтримує. Головне, щоб "Наша Україна" підтримала.

Будь ласка, Кирилов.

КИРИЛОВ В.Д. Шановні друзі, я широ вдячний представнику окремої політичної сили про те, що він так піклується про безпеку депутатів-мажоритарників. Але хочу сказати, якщо вам не цікаві голоси 35-40 депутатів позафракційних, які зараз працюють в Раді, то я нападую на вас: депутати позафракційні не будуть підтримувати таку жорстку норму імперативного мандату, тобто голосування в пакеті за таких умов для нас не прийнятне, на нас не розраховуйте. Дякую.

МАРТИНЮК А.І. Мороз, будь ласка. По другому колу потім.

МОРОЗ О.О. Я відносно імперативного мандату не хочу в гостру полеміку вступати, тому що фракція наша може проголосувати і просто без імперативного мандату, і з імперативним мандатом. Але сьогодні торгуватися за норму про те, що там не повинно бути виключення, це нічого не дає. Тут або так, або інакше, бо виключення нічого не змінює.

Наприклад, у вас у фракції, Олександр Михайловичу, сидить депутат, який з якихось причин голосує тільки так, як йому хтось десь сказав, і не виходить із фракції. Як його примусити голосувати як слід? Або як його захистити цим записом, щоб над ним ніхто не сидів?

Тому я ще раз хочу сказати: або ми голосуємо з імперативним мандатом, або без імперативного мандата. Нашій фракції не так просто це, бо у нас теж розходяться голоси, але ми проведемо лінію таку, щоб підтримати загальном змін. Але не треба вести дискусію з приводу того, що треба змінити щось у цій нормі і тоді вона піде. Ось в чому особливість.

МАРТИНЮК А.І. Будь ласка, Гавриш.

ГАВРИШ С.Б. Шановні колеги, я також депутат-ма-

28 ЛИСТОПАДА 2004 РОКУ

ЗІЗД У СІВЕРСЬКОДОНЕЦЬКУ
"ПОКИ ЩО" НЕ СТАВИТЬ ПИ-
ТАННЯ ПРО АВТОНОМІЮ, - ГО-
ЛОВА ЛУГАНСЬКОЇ ОБЛАДИ

Голова Луганської обласної ради Віктор ТИХОНОВ заявив, що метою зібраного у Сіверськодонецьку Всеукраїнського з'їзду народних депутатів і депутатів воєнних є створення мікрорегіонального Союзу регіонів і його координаційного органу.

"Питання про автономію не ставиться, в усякому разі, поки що", - наголосив В.ТИХОНОВ, виступаючи сьогодні на з'їзді.

Діяльність Верховної Ради України

жоритарник двох скликань, але хотів привернути вашу увагу на те, що ми змінили сутньо систему виборів в парламент і органів місцевого самоврядування з 2006 року. Це досить жорстка пропорційна модель, при якій сам тип списків і, власне, суб'єкти в цих списках будуть мати зовсім інший характер. І тому наші почуття мажоритарників на майбутнє - це зовсім інші почуття, які не можуть бути аргументом на те, що залишення трьох моментів, пов'язаних з позбавленням мандату у випадку, коли депутат не входить чи виходить з фракції, чи його виключають, не має жодного значення.

Тому я думаю, що ми можемо за це боротися, особливо за цю частину, щоб викинути з цього мандату імперативного одну з частин про виключення з фракції. Але я вважаю, що ця тема є безперспективною і головний компроміс полягає в самій політичній реформі. Я також вітаю, що ми досягли консенсусу в розумінні і часі вступу, але хотів би наголосити ще на одній юридичній проблемі. Це, власне, в чинній статті 106 Конституції України "Про компетенцію повноважень Президента", де записано, що Президент не може передавати свої повноваження ніякій посадовій особі, ні органу влади.

І тому модель, яка пропонується в законопроекті № 4180, є абсолютно виправданою з точки зору розподілу повноважень між гілками влади. Але головне, щоб ми зараз не призвели до того, що, вводячи цей закон разом із законопроектом № 3207, в майбутньому ми не створили такі умови, коли ні один з них не зможе діяти, або автоматично не пролонгували дію законопроекту № 4180 на 1 січня 2006 року.

Але мені здається, що це також проблема для дискусії, вона не є самою головною. Головне, що ми домовилися, що проводимо політичну реформу і що вона вступає в чинність з 1 вересня 2005 року.

МАРТИНЮК А.І. Будь ласка, Петре Олексійовичу.

ПОРОШЕНКО П.О. Я хотів би уточнити позицію фракції. Якщо інші представники фракцій, зокрема Петро Миколайович, зараз наголосив на тому, що жодної згадки в "Прикінцевих положеннях" законопроекту № 4180 не може бути по інших законопроектах, зокрема по законопроекті № 3207-1, тобто на сьогоднішній день відсутня політична воля більшості фракцій щодо врегулювання проблем місцевого самоврядування, на яких ми наголошували з самого початку, і це було предметом компромісу, зокрема з цілим рядом фракцій, тоді я просив би, щоб ми зараз засвідчили, що ми це питання врегулюємо, не згадуючи законопроект, знайшовши порозуміння пізніше, після прийняття цього законопроекту, тоді ми ставимо дату 1 січня 2006 року і позицію щодо 1 вересня знімаємо. Це позиція перша.

І друге, тут я хотів би звернутися до шановного Олександра Олександровича. Шановний Олександр Олександровичу, в документах, що роздані нам, на 13-ій та 14-ій сторінці Прикінцевих положень окремо виписана процедура відставки Кабінету Міністрів і долі уряду у зв'язку з прийняттям змін до Конституції.

Усно, під час виступу, ви неодноразово заявляли, що частина пунктів знята. Тому я хотів би звернутись до Голови Верховної Ради, щоб ми отримали остаточний текст, щоб у нас не було непорозумінь, що хтось тлумачить так, а хтось тлумачить по-іншому.

Наша позиція полягає в наступному: зміни до Конституції вступають в силу тоді, вони вступають тоді, коли ми наголошуємо. Це не має жодного відношення до перехідного етапу і долі уряду в зв'язку з виборами Президента, що відбу-

наються в 2004 році, це відбувається по старій Конституції. Доля уряду у зв'язку з вступом в дію законопроекту 4180, так як домовилися - з 1 січня 2006 року, цей уряд не йде у відставку. Тобто тут ми дублюємо положення, які були в Прикінцевих положеннях на сторінках 13 і 14, щоб у нас тут не було подвійного тлумачення. Дякую.

МАРТИНЮК А.І. Шановний Петре Олексійовичу, давайте спочатку з приводу 3207. А якщо ми запишемо, не посилаючись на номер законопроекту, якого у нас немає, просто запишемо, що вводиться з 1 вересня і не пізніше, як там, якщо не будуть прийняті зміни до Конституції, що стосується місцевого самоврядування. Тобто не буде законопроекту, якого немає, а буде фраза.

ПОРОШЕНКО П.О. Чекайте, чи правильно я вас розумію, давайте ми чітко зафіксуємо формулювання. Законопроект 4180 вводиться 1 вересня 2005 року, але не раніше конституційного врегулювання проблем місцевого самоврядування. У випадку, якщо не відбудеться конституційного врегулювання проблем місцевого самоврядування, законопроект вступає в силу 1 січня 2006 року.

МАРТИНЮК А.І. Правильно, тобто замість 3207 ми назвемо словом "місцевого самоврядування". Це одне.

Друге. Я думаю, що зараз Олександр Олександрович ще раз підтвердить, і ми дійсно встигнемо внести цю зміну. Те, що стосується пункту 4 з приводу Кабінету Міністрів, то він вступає у дію тоді, коли вступає у дію Конституція, з 1 вересня або з 1 січня.

МОРОЗ О.О. Я поясню запис на сторінці 13, ми вже проголосували на Погоджувальній раді і з 4 пункту того тексту, який у вас є, першу частину вилучили. Якщо ви готові голосувати, то, безперечно, ми дамо зараз доручення технічно виконати це все. Таким чином, запису того, що є у першій частині, немає. А тут просто говориться тепер, що "у разі відставки Кабінету Міністрів у випадках, передбачених Конституцією України, формування нового складу Кабінету Міністрів здійснюється протягом 60 днів, починаючи з дня відставки".

І ще в останньому 5 пункті виписується механізм, який використовує більшість у парламенті нинішньому для формування Кабінету Міністрів, якщо ще не введена Конституція. Я повторюю: "У разі відставки Кабінету Міністрів, сформованого до дня вступу на пост Президента України, обраного на чергових виборах у жовтні 2004 року, до дня набуття повноважень Верховної Ради, обраної в 2006 році, новий склад Кабінету Міністрів формується за пропозицією депутатських фракцій, груп, до складу яких входить більшість народних депутатів..."

ПОРОШЕНКО П.О. Не вступить він в силу.

29 Листопада 2004 року

ВІДБУЛОСЯ СПІЛЬНЕ ЗАСІДАННЯ ПОГОДЖУВАЛЬНОЇ РАДИ КЕРІВНИКІВ ДЕПУТАТСЬКИХ ФРАКЦІЙ І ГРУП ТА КЕРІВНИКІВ КОМПІТЕТІВ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ І КАБІНЕТУ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ

Голова Верховної Ради України Володимир Литвин, відкриваючи засідання, зазначив, що необхідність його проведення пов'язана з важливістю обговорення суспільно-економічної ситуації в країні, в тому числі напередодні завтрашнього пленарного засідання парламенту, присвяченого обговоренню надзвичайної ситуації в Україні, яка загрожує суверенітету і територіальній цілісності держави.

Погоджувальники в Майданському парку.

МОРОЗ О.О. Тим паче, тоді немає ніякого... А ви хочете вилучити це?

ПОРОШЕНКО П.О. З вашого дозволу, Адаме Івановичу. Позиція така була, що цей законопроект, написаний у зв'язку з негайним введенням його в дію після голосування. Якщо він вводиться з 1 січня 2006 року, то сенсу у прив'язці до виборів, що мають відбуватися у жовтні та грудні, немає.

Ми так зрозуміли вашу пропозицію і ми хочемо перевірити, щоб це було узгоджене розуміння, що у випадку введення в дію з 1 вересня або з 1 січня, як зараз уже домовимося, Кабінет Міністрів, який працював до цього, не йде у відставку, а йде у відставку автоматично під час парламентських виборів.

МОРОЗ О.О. Безперечно. Тільки так.

ПОРОШЕНКО П.О. Тоді це треба виписати, Олександр Олександровичу.

МОРОЗ О.О. Дайте випишемо, це не проблема.

МАРТИНЮК А.І. Не зовсім так, мабуть. Вибачте, чи я не зрозумів?

МОРОЗ О.О. Дозвольте я закінчу. І потім я би хотів, щоб ми не розширювали поле компромісу по введенню в дію Конституції. Якщо 3207 не проходить в час, визначений у вересні місяці і не введенний, то не більше місяця робити відстрочку, бо інакше буде зруйнована виборча кампанія 2006 року. Якщо ми хочемо пропорційні вибори забезпечити, щоб не працював адмінресурс, то не пізніше жовтня тоді вводиться в дію повністю.

Я хотів би тоді запитати простіше, Анатолію Сергійовичу, ви так цього доби-вастесь: навіщо вам адміністрації в руках на рік, поясніть? Ми разом з вами ви-брали Юшенка на посаду Президента. Поясніть, навіщо йому до 1 січня адміністрації в руках?

ПОРОШЕНКО П.О. З тим, щоб прийняти закон про місцеве самоврядуван-ня і передачу влади...

МОРОЗ О.О. Так воно і так буде гарантоване. Тоді не до 1 січня, бо це тоді стимул... Послухайте, у мене є підозра, так як і в інших, у тому, що це буде сти-мулюватися саме вами.

МАТВИЄНКО А.С. Олександр Олександровичу, я вам обіцяю, що все буде добре.

МОРОЗ О.О. Я багато обіцянок навіть підписами бачив. Тому я перекона-ний, треба записувати чітко, вводиться в дію. Якщо треба шукати компроміс, добре, один місяць ще можна відстрочити, але не більше.

СИМОНЕНКО П.М. Адаме Івановичу, шановні колеги! Можна вас попро-сити, бо якщо покаже телебачення цю дискусію, то народ зрозуміє одне: вони ділять портфелі, а про життя ніхто не дбає. Ось так можна робити висновок, що повноваження голови держадміністрацій потрібні тільки для прийняття закону про місцеве самоврядування. Про що ми говоримо? Нам же влада потрібна та, яку люди вимагають на майдані: чесна, відповідальна, професійна, щоб верти-каль влади працювала, щоб життя покращувалося. А ми про що ведемо розмову?

ЛИТВИН В.М. Шановні колеги, я щойно з зустрічі з послами ЄС, там було дещо простіше, бо там один одного слухають, а ми намагаємося один одного переконати.

Наскільки я зрозумів Адама Івановича, що тут під час цієї дискусії ми фак-тично досягли компромісу; зараз ми його починаємо руйнувати.

Але ще відносно уряду я хотів би для себе прояснити, Олександр Олекса-ндровичу. За тими змінами, які ми приймемо до Конституції України, уряд тим-часовий, який буде працювати, він буде працювати до інавгурації нового Прези-дента. Під час інавгурації виконуючий обов'язки глави уряду подасть подання

про відставку. Після того Президент України після довгих роздумів вносить нам кандидатуру на посаду Прем'єра. Ми дружно погоджуємося. І таким чином він працює чи до 1 вересня, чи до 1 січня 2006 року.

Але я так розумію, що якщо діючий Прем'єр буде гарно працювати і будуть добрі результати, то це не означає автоматично, що 1 вересня він відправляється у відставку. У відставку його може відправити лише недовіра Верховної Ради України. А так, якщо вступають в дію нові положення про порядок формування уряду, але чинний Прем'єр працює, ніхто його не відправляє у відставку. Настає вже нова процедура формування лише після відставки Прем'єра. Так я розумію це чи ні?

МОРОЗ О.О. Абсолютно.

ЛИТВИН В.М. Закон зворотної сили не має. І може попрацювати до 1 вересня Прем'єр, а потім йому кажуть, що настає нова практика, іди у відставку, ми зараз з фракціями порадимось, створимо коаліцію і сформуємо нового Прем'єра. Ми можемо відправити, недовіру висловити, правильно?

МОРОЗ О.О. Володимире Михайловичу, всі норми Конституції чинної діють, у відставку можуть відправити за ініціативою парламенту. Але після 1 вересня відставка уряду не може бути ініційована Президентом, а може це зробити тільки новообрана Верховна Рада, перед якою він складає свої повноваження. От і все.

ШУФРИЧ Н.І. Адаме Івановичу, у мене одне запитання до Олександра Олександровича, мабуть, і Петра Олексійовича, бо він представляє "Нашу Україну".

Ми передбачили дві можливості: в разі прийняття законопроекту 3207 до 01.09 зрозуміло, 4180 вступає в силу 1 вересня. Якщо цього не відбувається, то вступає в силу 1 січня 2006 року. Але я просив би передбачити можливість в перехідних положеннях, що якщо 3207 приймається і вступає в силу в проміжок між цими двома датами, законопроект 4180 автоматично з ним теж вступає в силу.

ПОРОШЕНКО П.О. У формулюванні, що я подав, так і сказано.

ШУФРИЧ Н.І. Дякую.

МАРТИНЮК А.І. Шановні колеги, давайте, якщо є якісь принципові позиції, ми обмінюємось. Бо, дійсно, чим довше ми будемо говорити, тим далі ми будемо знову відходити від цього, що ми практично вже домовились.

Анатолій Сергійович. Потім Валерій Павлович.

МАТВІЄНКО А.С. Володимире Михайловичу, я хочу, щоб Олександр Олександрович чітко і однозначно уточнив ваше запитання.

Олександр Олександровичу, якщо Конституція в ре-

29 ЛИСТОПАДА 2004 РОКУ

ГОЛОВА ВЕРХОВНОЇ РАДИ
УКРАЇНИ ВОЛОДИМИР ЛИТВИН
ЗУСТРІВСЯ З МАРШАЛОМ СЕЙМУ
РЕСПУБЛІКИ ПОЛЬЩА
ЮЗЕФОМ ОЛЕКСОЮ

В.Литвин поінформував делегацію Сейму про ситуацію в Україні після виборів, про рішення Верховної Ради України, яка оцінила ситуацію як політичну кризу, а самі вибори як такі, що не відбивають волевиявлення українського народу. "Потрібні рішення Верховного Суду України і добра воля Президента України стосовно відставки ЦВК. Верховна Рада взяла на себе відповідальність за ситуацію в країні. Система державного управління на виконавчому рівні не функціонує", - зазначив В.Литвин. Він також зазначив, що Верховна Рада України уважно аналізує всі рішення, прийняті на місцевому рівні, і завтра дасть цим рішенням принципову оцінку виходячи з вимог Конституції та принципів цілісності української держави. Голова польського парламенту, передаючи позицію Сейму, висловив стурбованість проявами сепаратизму, рішеннями, у схваленні яких брали участь керівники державної влади країни. На думку Ю.Олексі, треба створити такі умови для виборів, аби результати цих виборів не могли бути піддані сумніву.

дакції 4180 вступає в силу з 1 вересня, то це означає, що уряд, який призначений за поданням Президента, має формалізувати свою подальшу роботу через легалізацію тієї більшості, яка його визнає. А якщо більшість це не зробить у відповідності з нашими нормами, які записані в Прикінцевих положеннях, то цей уряд є нелегітимним. Так чи ні?

МОРОЗ О.О. Я ще раз підтверджую, що ви помиляєтесь. Тоді функція коаліції, і в перехідних положеннях це є у 5-ому пункті, здійснюється просто більшістю парламенту, який сьогодні є. І уряд у відставку йде тільки перед новообраною Верховною Радою і складає свої повноваження.

МАРТИНЮК А.І. Тобто він собі працює, Президент не має права його відправити у відставку, але таке право є у Верховної Ради. Якщо Верховна Рада висловить йому недовіру, тоді Верховна Рада відправляє у відставку і формує вже самостійно без Президента, чи з участю Президента, деяких міністрів, так як 4180.

МОРОЗ О.О. В мене є ще одна пропозиція для компромісу. Давайте вилучимо ще і другу частину 5-ого пункту Перехідних положень. Принцип формування Кабінету Міністрів, який тут записаний, уже здійснений під час формування Кабінету Януковича. Тому іншого варіанту все одно не буде, бо ніхто не внесе такий склад або того Прем'єр-міністра, який не погодиться на представництво від різних фракцій, які можуть увійти в більшість.

Таким чином, це автоматично вирішується, і записувати це, щоб викликати сумніви в когось, немає потреби. Давайте фразу що: "У разі відставки Кабінету Міністрів, сформованого до дня вступу на пост Президента України, обраного на чергових виборах у жовтні 2004 року, до дня набуття повноважень Верховної Ради, обраної в 2006 році, новий склад Кабінету Міністрів формується за пропозицією депутатських фракцій і груп, до складу якого входить більшість народних депутатів України від конституційного складу Верховної Ради". Можна вилучити зовсім, якщо в когось це викликає сумніви. А замість того ми випишемо те, що ви говорите. Тільки, ще раз повторюю, люфту треба не чотири місяці, а один місяць.

МАРТИНЮК А.І. Олександр Олександровичу, давайте ми менше будемо шукати, що виключити. Виключимо тільки те, на чому наполягає "Наша Україна".

Валерію Павловичу, будь ласка.

ПУСТОВОЙТЕНКО В.П. Шановні друзі, я уважно слухаю всі виступи. І перше, що хотів би сказати, дуже було б слушно, якщо ми не з голосу сьогодні слухали всі пропозиції і обговорення, а щоб нам виклали письмово, які пропозиції хочуть внести до закону 4180 "Про внесення змін до Конституції", також якщо є зміни і до Прикінцевих положень, і до Закону про місцеве самоврядування аналогічно теж, щоб ми сформуливали ці документи в цілому, як вони повинні бути, подивилися, а потім приймали рішення.

Я зразу дивився і слухав уважно пропозиції, і хочу сказати, що ціль політичної реформи - це зробити демократичну структуру виконавчої влади прозору, відповідальну перед нашими громадянами. На жаль, сьогодні є Конституція, в ній чітко розписана система керівництва органами виконавчої влади. Я приведу такий приклад, який зараз нам пропонують: щоб вилучити призначення місцевих державних адміністрацій, обл. і рай., і віддати це Президенту України.

Ми уявимо собі, що в 2000 році Віктор Андрійович Ющенко - глава Кабінету Міністрів України. І сьогодні призначають без його призначення люди, які... Президентом України. Скажіть мені, будь ласка, як буде уряд сьогодні працювати, коли немає чіткої системи виконавчої влади? Кабінет Міністрів формує

29 Листопада 2004 року

Близько 10 тисяч прихильників ЯНУКОВИЧА і ЮЩЕНКА пікетують будівлю Верховного Суду України

Близько 10 тис. прихильників Віктора ЯНУКОВИЧА і Віктора ЮЩЕНКА пікетують будівлю Верховного Суду України, де сьогодні Судова палата у цивільних справах Верховного Суду України почне розгляд скарги Миколи КАТЕРИНЧУКА - довіреної особи кандидата на пост Президента України Віктора ЮЩЕНКА на постанову ЦВК від 24 листопада 2004 року про оголошення обраним Президентом України Віктора ЯНУКОВИЧА.

Прихильників В.ЯНУКОВИЧА значно менше. Прихильники В.ЮЩЕНКА оточили прихильників В.ЯНУКОВИЧА і скандують "Донецьк, Донбас - прислунайся до нас!". Поки протистояння проходить мирно.

Прихильники В.ЮЩЕНКА зробили коридор до ВС для вільного допуску суддів.

Президент України веде засідання "Ради регіонів".

програми, він їх реалізує і він звітує перед Верховною Радою. Тому система повинна бути: Президент із своїми повноваженнями, Кабінет Міністрів, який, я сказав, йому підпорядковується, міністри, які затверджуються Верховною Радою України, інші органи виконавчої влади, обл. і райдержадміністрації. Якщо ця система розвивається, як Прем'єр-міністру керувати місцевими державними адміністраціями і нашим регіоном? Це ж нонсенс повний.

То я просив би, щоб все-таки виклали, відпрацювати кінцевий документ, щоб ми могли подивитися, за що ми будемо завтра голосувати. А саме головне, пояснити нашим фракціям, що це таке.

У мене все. Дякую за увагу.

СИМОНЕНКО П.М. Шановні колеги, я ще раз хотів би звернутися до вас ось з чим. В чому проблема наша за роки незалежності України? Президент обирається з однією програмою, Верховна Рада уособлює все те, що відбувається в суспільстві, і кожна політична сила з своєю програмою іде. І ось тут вступають певні політичні сили і Президент в суперечки. Президент нав'язує для використання і виконання тільки свою програму, а Верховна Рада від імені народу намагається все ж таки збалансувати інтереси більшості народу України і приймати ті закони, які конче потрібні сьогодні народу України.

Тому головна проблема, яку ми поставили перед собою, говорячи про політичну реформу, це якраз і збалансувати владу, щоб у Президента, який приходить з однією програмою за підтримки, припустимо, однієї частини політичних сил, не було тих значних переваг, які, на жаль, але він сьогодні має.

По-друге. Загроза полягає в тому, що, говорячи про термін введення в дію цих змін, ми з вами забуваємо, що може повторитися все те, що повторилося у сусідньої держави, коли повністю Державна Дума стала однополярна. І це якраз пропонується сьогодні зробити.

Тому ми і наполягаємо, що якщо говоримо про розподіл гілок влади відповідальності, вводити терміново треба ці зміни, які ми пропонуємо, щоб не дати можливості сьогодні одній чи кільком політичним силам практично узурпувати владу в державі.

І на закінчення. Давайте ми подумаємо про наступне, якщо Президент, якого обере народ України 26 грудня, буде бажати добра народу України і вносити ті закони, які підтримує Верховна Рада, в чому проблема? Якщо він бачить, що Верховна Рада в даному випадку порушує ті самі вимоги від імені народу, він скористається правом вето. Якщо хтось поводить себе неправильно, він сьогодні призначає представників правоохоронних органів,

Діяльність Верховної Ради України

міністра внутрішніх справ, Службу безпеки, в тому числі Генпрокурора. Є ті баланси, якими ми могли б сьогодні захистити народ України від узурпації влади окремою чи однією політичною силою.

Тому не випадково, шановні друзі, шановні колеги, і вносилися пропозиція, щоб ввести в дію зміни до Конституції терміново. А все решта, будь ласка, новообраний Президент покаже, як він здатний сьогодні реалізовувати свою програму. Дякую.

МАРТИНЮК А.І. Шановні друзі, може, давайте по другому колу ми не будемо говорити?

Губський, прошу.

ГУБСЬКИЙ Б.В. Шановний Володимире Михайловичу! Шановні колеги! Ще раз підтверджуючи позицію фракції партії "Єдина Україна", що ми за це рішення однозначно і категорично (пакетне, мається на увазі, так, як записали), якщо ви не заперечуєте, то була б така пропозиція, перейти до процедури проведення цього рішення і, можливо, подивитися, за виключенням двох спірних питань - імперативного мандату і загального нагляду, які будуть дискутуватися, чи є в нас справді 300 голосів за таке рішення.

МАРТИНЮК А.І. Абсолютно слухна пропозиція і давайте проголосуємо, так, як ми і домовилися, що ми будемо голосувати ці всі три законопроекти: № 4180, № 3207-1 і № 6372, здається, так, Анатолію Сергійовичу. Який номер, не пригадуєте? У всякому разі особливості застосування Закону "Про вибори Президента", здається, 6372, якщо я не помиляюся. Ми голосуємо пакетом, і повинен цей пакет набрати не менше ніж 300 голосів.

Я зараз ставлю тоді на сигнальне наше голосування.

Будь ласка.

ПИНЗЕНИК В.М. Шановний Адаме Івановичу, шановні колеги, Володимире Михайловичу!

Я хотів би ще наголосити на декількох акцентах.

Перше. Ми погодили, наприклад, суть питань навколо уряду. Що буде з урядом після виборів Президента, що буде робитися з 1 вересня чи з 1 січня і до парламентських виборів. Суть ми погодили, по-моєму, всі. Залишаються формулювання, яких ми ще не бачили, бо їх треба ще уточнити. Тобто ми завтра повинні подивитися ту редакцію, щоб у нас не було підозр по відношенню один до другого.

Друге, що я хочу наголосити. Ми говорили з самого початку, що сьогодні відбудеться "Крутий стіл", і наші колеги будуть вести діалог, де можуть бути певні акценти виставлені, і ми маємо остаточну позицію врахувати завтра зранку на Погоджувальній раді.

Третє. Я говорив про деякі речі, але я багато говорив з самого початку, є певні речі, які не стосуються Верховної Ради України, але вони стосуються Президента України, які ми хочемо з ним обговорити, деякі кроки з боку Президента України. Вони не мають відношення до цього пакету нашого голосування.

І останнє. Я дуже просив би, щоб ми все-таки звернули увагу на імперативний мандат, бо немало депутатів виставляють цю норму, щоб ми за цієї норми не допустили зриву голосування Конституції.

І останнє. Те прохання, яке в нас за пакетом вийшло, прохання до колег підтримати розгляд після врегулювання всіх цих питань ситуацію навколо Генеральної прокуратури, поза цим пакетом і за його врегулюванням.

МАРТИНЮК А.І. Козаченко, будь ласка.

КОЗАЧЕНКО О.О. Колеги, я хочу звернути увагу на процедурні питання. Я пропоную, оскільки в нас є різні такі пакети в середині 4180, їх проголосувати тут у нас різним способом.

Як приклад наведу. Адам Іванович сказав, що його не турбує позиція групи "Центр", його турбує позиція "Нашої України" відносно імперативного мандату. Так ось у мене є пропозиція: може, нас не буде цікавити позиція, хто підтримує категорично імперативний мандат, - комуністів, а ми без неї поспробуємо провести політичну реформу. Це перше.

Така сама позиція стосується відносно дати введення, і така сама позиція групи "Центр", нагадую, відносно загального нагляду до прокуратури. Ми категорично проти.

МАРТИНЮК А.І. Вибачте, але ми знову "за рибу гроші". Зараз давайте проголосуємо.

ЛИТВИН В.М. Можна я скажу? Шановні колеги, якщо ми не знайдемо тут порозуміння, я думаю саме сьогодні той день, де ми всі повинні наступити певною мірою на свої бачення, на свої плани. Я думаю, треба голосувати з оглядом, можливо, навіть, але проголосувати нам те рішення, яке ми узгодимо.

Відносно імперативного мандату. Повірте мені, я особисто не сприймаю диктат, який буде з боку керівника фракції, але якщо тишити себе ілюзією, що, може, буду керівником фракції, то це добре, не треба буде умовляти і вести таких дискусій. Сказав - всі вишикувалися і пішли в один бік. Але нам треба тоді, шановні колеги, якщо не говорити про імперативний мандат, треба поставити інше питання: відмінити запис про пропорційну виборчу систему. Це логічно тоді буде. Якщо ми вже сказали "а", повинні говорити "б", але група "Центр" не причетна до цього моменту.

Тому нам треба зараз остаточно узгодити ці позиції на той компроміс, який ми зафіксували, доопрацювати і вивести, Михайле Олексійовичу, разом з Олександром Олександровичем, цей документ. Завтра, скажімо, о 9-ій годині провести засідання ще раз Погоджувальної ради, але не при такій умові, ми повинні зафіксувати позиції, що завтра вранці знову з'являться нові міркування і нові вимоги. Тоді ми нікуди не йдемо. Якщо так, тоді ми можемо говорити про проведення завтра засідання. А якщо ні, тоді ми будемо ще цілий день вести дискусії.

І, окрім того, очевидно, у нас є небезпека: при пакетному голосуванні будемо ми мати, скажімо, умовно 295 голосів, тоді автоматично Закон "Про вибори Президента", тобто одні зміни... Домовленість - це добре, і постанова нічого не дасть, тому що постанову ми до справи не підніємо. Тому треба домовитися, і ми тут узгодити, Ми-

29 ЛИСТОПАДА 2004 РОКУ

СЬОГОДНІ ДО ДОНЕЦЬКА ЗА
ЗАПРОШЕННЯМ КОМАНДИ
В.ЯНУКОВИЧА ПРИЛІТАЮТЬ
ДВІ ВЕЛИКІ ГРУПИ ЗА-
РУБІЖНИХ ЖУРНАЛІСТІВ

Сьогодні вночі та рано-вранці до Донецька прилітають два літаки з зарубіжними журналістами для висвітлення післявиборчих подій в Україні та регіоні. Про це повідомив один з чиновників обласної державної адміністрації на умовах анонімності.

ГЕНСЕК ООН ЗАКЛИКАЄ УСІ
СТОРОНИ КОНФЛІКТУ В УК-
РАЇНІ ДО СТРИМАНОСТІ

Генеральний секретар ООН Кофі АННАН із занепокоєнням слідкує за розвитком подій в Україні останніми днями, коли нація бореться за вихід з кризи, що виникла після другого туру президентських виборів 21 листопада.

Як повідомили у Представництві Організації Об'єднаних Націй в Україні, звертаючи увагу на те, що Верховний Суд зараз розглядає справу, КАННАН закликає всі сторони бути терпеливими, аби дозволити конституційному процесу продовжуватися. Легітимність, підзвітність та прозорість інституцій України є життєво необхідними для консолідації демократії в країні.

Діяльність Верховної Ради України

хайло Олексійович працював, внести в Прикінцеві положення Закону "Про вибори Президента України", щоб була у всіх довіра, такого тексту. Прошу послухати, Олександр Олексійович погодився і підтримує.

"Цей Закон, - я маю на увазі Закон "Про особливості застосування Закону "Про вибори Президента", - набирає чинності з дня його опублікування в газетах "Голос України" або "Урядовий кур'єр" (я думаю, що "Голос України" краще), яке відбувається в день, наступний після дня офіційного оприлюднення Закону "Про внесення змін до Конституції України".

Завтра ми приймаємо, незалежно яке рішення ми прийняли, коли прийняли, в якій послідовності цей закон, Президент його підпише, а ми оприлюднюємо і зразу передяємо Закон "Про вибори Президента" в "Голос України", він виходить вранці в середу.

Михайле Олексійовичу, поясніть, будь ласка. Одну хвилиночку, Петре Олексійовичу, я прошу вас, послухайте людей, тут не всі такі дурні, є розумні люди, серед них, в першу чергу, Теплюк.

ТЕПЛЮК М.О. Шановні народні депутати, ми, визначаючи механізм набрання чинності, зокрема закону, який визначає особливості застосування Закону "Про вибори Президента України", маємо виходити із вимоги статті 24 Конституції. Згідно з цією статтею Конституції закон набирає чинності з дня його офіційного оприлюднення, але не раніше дня опублікування.

Через те принциповим є юридичний факт опублікування тексту закону у офіційних виданнях, якими згідно указу Президента є "Голос України", "Урядовий кур'єр", "Офіційний вісник", "Відомості Верховної Ради України" і "Президентський вісник". В одному з цих видань опублікування, і саме з того дня набирає чинності закон.

Запропонований механізм набрання чинності закону про вибори передбачає обов'язкову умову прийняття Закону "Про внесення змін до Конституції", зокрема на базі законопроекту № 4180. І цей юридичний факт, і повідомлення, офіційне оприлюднення факту прийняття цього закону, є підставою згідно механізму набрання чинності законом про особливості застосування закону про вибори опублікування у газеті, зокрема "Голос України". Дякую.

ЛИТВИН В.М. Будь ласка.

МАТВИЄНКО А.С. Володимире Михайловичу, я дійсно підтримую ту точку зору, що змістовну дискусію зараз можна було б завершити, почекати сьогоднішніх консультацій і думаю, що варто було б зібратися, можливо, не о 9-ій, а о 8-ій... Ну добре, хай буде 9-а, але скажіть, коли тоді відкривати сесію: чи завтра, чи післязавтра?

Але, Володимире Михайловичу, я до вас звертаюся з одним питанням, яке є недругорядним. Мова йде про пакет. Я хочу, щоб не менш юридично вивірено, як запис стосовно закону про особливості застосування, дало нам Юридичне управління відповідь правомірності голосування пакетом, щоб потім не з'явилося бажання через Конституційний Суд визнати те чи інше рішення неконституційним. І я хочу, щоб не думали, що ця процедура - другорядна річ, а також дуже детально продумали. Може, нам краще взяти на себе зобов'язання проголосувати по чергові з певними застереженнями, але проголосувати, щоб не ставити під сумнів?

Тому я прошу вас, дайте доручення Юридичному управлінню дати відповідну оцінку завтра щодо правомірності голосування одним голосуванням

пакетом. Дякую.

ПОРОШЕНКО П.О. Володимире Михайловичу, я хотів би повідомити, що це позиція Матвієнка. Це не є позиція "Нашої України".

ЛИТВИН В.М. Шановні колеги, я відповім. Справа в тому, що якщо ми знайдемо спільну домовленість і у нас буде під 400 голосів, ми можемо спокійно ставитися до будь-якого подання. Небезпека є тільки одна, Анатолію Сергійовичу, що може бути подання про неконституційність внесення змін до Конституції. Подання про неконституційність або неправомірність прийняття Закону "Про вибори Президента" не встигне до 26 грудня ніхто розглянути. Так що тут більше ризикують прихильники проведення політичної реформи. Я не бачу ризику, але, тим не менше, я попросив би, це зауваження Анатолія Сергійовича щоб вивчили його і подивилися на предмет законності. Але оскільки у нас немає довіри і ми будемо соватись, і завтра цілий день ми витратимо - який перший закон голосувати, так що треба одним махом, щоб можна було розпочати вже нормальний виборчий процес. Ось і все.

КИРИЛОВ В.Д. У мене також з процедури, Володимире Михайловичу.

Якщо я правильно зрозумів позицію нашого колеги Пинзеника, тут висувалася пропозиція з приводу механізму підписання Президентом завтра законопроектів прямо в Раді. Чи є у нас хтось, хто може нам повідомити, чи буде Леонід Данилович завтра присутній? Бо я розумію, якщо не так, то немає завтра сенсу, з точки зору голосування "Нашою Україною" цих законів.

ЛИТВИН В.М. Наскільки мені відомо (можливо, я помиляюся, тоді колеги журналісти підтвердять), що сьогодні Президент, відкриваючи одну із нарад, заявив про свою готовність бути в Верховній Раді, але для цього треба декілька умов.

Перше. Це спокійно приїхати у Верховну Раду.

Друге. Це поведінка Верховної Ради, яка демонструє, що тут всі демократи і толерантні люди. Щоб не несли там посторонніх предметів і не висловлювали своє ставлення. Я думаю, що тут ми повинні продемонструвати високу свою гідність.

Третій момент. Це поряд з розглядом і прийняттям відповідних рішень, ми про це вже сьогодні говорили, зняття облоги (чи блокади, як завгодно це назвіть) з Адміністрації Президента і з Кабінету Міністрів України. Ось і все.

Вікторе Михайловичу, будь ласка.

ПИНЗЕНИК В.М. Шановний Володимире Михайловичу, на жаль, ви були ще на іншій зустрічі, коли я озвучу-

30 ЛИСТОПАДА 2004 РОКУ

ШОСТА СЕСІЯ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ ЧЕТВЕРТОГО СКЛИКАННЯ ПРОДОВЖИЛА СВОЮ РОБОТУ В ПЛЕНАРНОМУ РЕЖИМІ

На порядку денному розглядалося питання "Про запобігання проявам сепаратизму в Україні, які загрожують суверенітету і територіальній цілісності держави"

ЗВИНУВАННЯ У ФАЛЬСИФІКАЦІ РЕЗУЛЬТАТІВ ВИБОРІВ У СХІДНИХ І ПІВДЕННИХ ОБЛАСТЯХ НЕ МАЄ ПРАВОВИХ ПІДСТАВ

Про це президент України Леонід КУЧМА сказав сьогодні на нараді з представниками обласних державних адміністрацій України у Кончі-Заспі під Києвом, повідомляє прес-служба Президента України.

"Я розумію, наскільки вам боляче слухати від ваших людей ті звинувачення, які лунають на адресу східних областей та південних областей щодо фальсифікацій... Це образа, яка дійсно не має під собою ніяких правових підстав, тільки політичні...", - сказав Л.КУЧМА.

вав процедурні речі, і, здається, у колег не було жодних заперечень. Дозвольте я ще раз їх озвучу: це приїзд Президента та його присутність на засіданні. Умова сприймається. Відсутність блокування Верховної Ради України, розблокування після всіх рішень Адміністрації Президента та уряду, та можливість доступу до Адміністрації Президента.

ЛИТВИН В.М. А уряду?

ПИНЗЕНИК В.М. Розблокування уряду і Адміністрації.

Друге. Підписання в залі Верховної Ради України Указу про відставку уряду, Указу про призначення виконуючого обов'язки Прем'єр-міністра.

Третє. Підписання рішення про відставку членів ЦВК.

Четверте. Підписання подання на нових членів ЦВК.

П'яте. Пакетне голосування. У пакеті: закон про вибори, новий склад ЦВК, закон 3207-1 і закон 4180.

Наступне. Почергове підписання в залі Верховної Ради України законів Головою Верховної Ради України Литвином і Президентом України Леонідом Кучмою в наступній послідовності: про особливості повторного голосування на виборах Президента, нового складу ЦВК - це закон 4180.

ЛИТВИН В.М. Проголосуємо. Я не бачу жодних застережень, в якій послідовності ми будемо підписувати. Тим більше, якщо ми домовляємося і зараз на "Круглому столі" підтвердимо взаємні зобов'язання, може одразу всі підписати, чи ми покладемо три документи - він підпише. Я проблеми тут не бачу.

КРАВЧУК Л.М. У мене є запитання до Віктора Михайловича.

А якщо Президент приїде у Верховну Раду вже з підписаними указами, для вас не є принципово, щоб він саме в залі підписував?

ПИНЗЕНИК В.М. Ні, не є.

ТУРЧИНОВ О.В. Володимире Михайловичу, процедурні речі. Ви знаєте нашу позицію по конституційній реформі, вона не змінюється. Але що стосується 26 грудня - виборів. Ми ж не можемо сподіватися, що Кучма "в кишені" привезе подання на нових членів ЦВК. Бажано його хоча б побачити заздалегідь. Так чи ні? Члени ЦВК, яких ми подали, воно співпадає з тим, що подає Президент, і так далі, і так далі.

Тобто, є прохання: по-перше, все ж таки сьогодні, прямо зараз, прийняти рішення щодо початку позачергової сесії о 10-ій годині завтра. Тому що часу у нас практично не залишилося.

І друге. Все ж таки підтвердити, що прийняті всі позиції, які ми подали по членах ЦВК. Дякую.

ЛИТВИН В.М. Справа в тому, що, на превеликий жаль, всі позиції не можна врахувати, тому що в нас було на вчорашній день 16 людей, зараз стало 17, по своїй квоті ще одна фракція донесла.

Я ще раз хочу сказати, що на 90 відсотків (можливо, я помиляюся, Михайле Олексійовичу) це ті ж люди, які були, за винятком Ківалова, Рибачука і ще когось там. Те, що внесли ви, те й було подано.

Я думаю, якщо Президент погодиться з тим, що дають фракції, то в нього буде можливість вибору із двох кандидатур. Якщо ні, тоді хай Президент подає 17, ми проведемо рейтингове голосування, але хотілося, щоб ми проголосували пакетом за 15 чоловік. Бо якщо ми почнемо голосування, ми не знімемо проблеми. Ви розумієте, що кожен буде підтримувати тільки свою кандидатуру. Тому, мені здається, підтримати 15 людей і за них треба проголосувати. А тоді вже бу-

демо далі розбиратися після виборів.

Олександр Олександровичу, будь ласка.

МОРОЗ О.О. Я так зрозумів, що мені треба разом із працівниками правового комітету підготувати на завтра текст, який всіх, так би мовити... Але в зв'язку з тим треба, щоб була ясність відносно тих позицій, які тут записані. А то провели дискусію по імперативному мандату, якщо не вилучається, то переробляється суттєво весь законопроект. Це великий кусок роботи.

Тому я хотів би, щоб ми ще раз пройшлися по цих пунктах, щоб я знав, над чим працювати. То тоді буде зрозуміло, який документ ви завтра одержите. Бо ми будемо вести потім дискусію із Романом Михайловичем, я буду казати, що лишився імперативний мандат, а він казатиме, що не лишився.

Давайте пройдемося ще раз по цих спірних пунктах і визначимося, щоб не було витрати часу зайвої.

ЛИТВИН В.М. Олександр Олександровичу, шановні колеги! Знову ж давайте таки усвідомимо всі, я прошу і Олександра Михайловича, і інших позафракційних народних депутатів. Шановні колеги, якщо залишається пропорційна виборча система, то, очевидно, треба говорити про імперативний мандат. Межа, як мені бачиться, єдино можлива - це виключення. А ми не можемо обійтися, бо у нас у Верховній Раді буде тривати те, що триває, - переходи, перспективи дуже привабливі, що від них не можна відмовитися, інколи такі аргументи, що від них не можна відмовитися. Ми тоді будемо мати структурований парламент і будемо мати чітку ситуацію. Якщо людина пішла, вона розціляє цю партійну програму, вона працює. Але, можливо, виключення треба нам тут обговорити, один компроміс, а все інше ми ламаємо. Бо після того з'явиться ще якісь наступні пропозиції, ось і все.

ВОЛКОВ О.М. Володимире Михайловичу, саме про це і йде мова. Виключення заберіть - і все, і немає питань. І тоді побачите, скільки голосів, скільки демократії буде у Верховній Раді.

КИРИЛОВ В.Д. Володимире Михайловичу, від позафракційних ми підтримуємо, і це наша послідовна позиція, і ми кажемо її не перший раз.

ВОЛКОВ О.М. Комуністи, ну, підіть хоча б один раз демократії назустріч.

СИМОНЕНКО П.М. Александр Михайлович, вы яркий представитель демократии и вы ее здесь утверждаете уже несколько лет. После этой демократии "хребты трещали" кое у кого.

ВОЛКОВ О.М. Я ее не утверждаю последних два года, поэтому извините...

30 ЛИСТОПАДА 2004 РОКУ

ЛЕОНІД КУЧМА ВИСТУПАЄ ЗА
ПРОВЕДЕННЯ НОВИХ ПРЕЗИ-
ДЕНТСЬКИХ ВИБОРІВ

Президент України Леонід Кучма запропонував провести нові президентські вибори. "Якщо ми дійсно хочемо зберегти мир і згоду, і дійсно хочемо будувати правове демократичне суспільство, про яке ми багато говоримо, однак робимо все неправовим шляхом, - давайте проведемо нові вибори", - сказав він, підбиваючи сьогодні підсумки наради з представниками обласних державних адміністрацій. При цьому Л.Кучма сказав: "Я знімаю свою кандидатуру, щоб ні у кого сумнівів у цьому не було."

ЯНУКОВИЧ ЗАЯВЛЯЄ, ЩО НА
ЙОГО РІДНИХ ЧИНИТЬСЯ
ТИСК, ТОМУ ВІН ВІДПРАВИВ ЇХ
З КИЄВА

"Попри всі розмови про демократизацію чиниться тиск на людей і навіть на мою сім'ю. Був факт нападу на мого сина і його ледь врятували. Я змушений був відправити сім'ю з Києва. Такий же тиск чиниться на членів моєї команди та членів їх сімей", повідомив Прем'єр-міністр України Віктор ЯНУКОВИЧ у телефонній розмові з першим заступником Державного секретаря США Річардом АРМІТЕДЖЕМ.

Діяльність Верховної Ради України

ЛИТВИН В.М. Шановні колеги, давайте скажемо, що Волков останні два роки відпочиває перед новим ривком.

КОЗАЧЕНКО О.О. Володимире Михайловичу, дозвольте я все-таки прямо з тексту закону. В пункті 6 статті 81 треба виключити всього одне слово, воно в дужках - "виключення".

В пункті 7 абзац п'ятий виключити слово "виключення" в дужках, і далі після коми "на підставі закону рішення вищого керівного органу відповідної політичної партії, блоку з дня прийняття такого рішення". Ці два слова і одне речення останнє, після коми, і тоді це буде компроміс.

ЛИТВИН В.М. Шановні колеги, я прошу вас звернути увагу. Навіть якщо залишиться слово "виключення", допускаємо, що воно залишається, то для того, щоб реалізувати цю позицію, треба прийняти ще спеціальний закон. А ми знаємо, як у нас приймаються закони, які не подобаються. У нас, якщо я не помиляюся, десь більше 50 конституційних законів потрібно прийняти, щоб працювала Конституція, з них прийнято... достатньо пальців однієї руки, роззуватися не потрібно, щоб порахувати.

То якщо ми домовляємося і зараз позицію погоджуємо, слово "виключення" - виключити, то я думаю, що це було б достатньо для компромісу.

КОЗАЧЕНКО О.О. Володимире Михайловичу, той абзац, який я зачитав, він є логічним продовженням слова "виключення". Тобто він пояснює, як відбувається виключення. Тобто, якщо виключення немає, то цього теж не треба.

ЛИТВИН В.М. Як відбувається виключення, коли людина перейшла з однієї фракції в іншу. То буде стосуватись тільки переходу.

КОЗАЧЕНКО О.О. Ні, залишається пряма норма. Якщо вийшов, то автоматом пішов або не вийшов, теж, з парламенту.

РУДЬКОВСЬКИЙ М.М. Хлопці, розслабтесь. Пройдуть тільки комуністи і багато інших партій в наступний парламент. Чого ви боретесь за це? Це до вас не відноситься.

МАРТИНЮК А.І. Шановні колеги, чому ви не хочете послухати простої зрозумілої логіки? Обирали вас за партійними списками. Вас можуть позбавити депутатського мандату, якщо ви перейдете в іншу фракцію. Вибачте, ви ж не такі дурні, щоб туди переходити і лишатися депутатського мандата. Бо перейшов, чого перейшов? Перейшов для того, щоб позбавили мандата? Ніхто не піде. А ось сидіти в тій фракції, в тій партії, яка тебе привела, - будете сидіти. Але голосуватимете так, як хоче інша фракція, яка вас, там, зацікавила. Тобто ви у фракції присутні, але ви працюєте проти фракції, працюєте на іншу фракцію - і вам ніхто нічого зробити не може.

ВОЛКОВ О.М. Адаме Івановичу, це ви так вважаєте саме з того боку. Але я не знаю хоч однієї фракції, яка могла б мене чимось зацікавити. До нас це не відноситься. А якщо ви так думаєте про себе, то будь ласка.

МАРТИНЮК А.І. Олександрє Михайловичу, я не знаю, чим зачарувала вас Юлія Володимирівна, але ви абсолютно зараз виконуєте те, що вона просить.

ВОЛКОВ О.М. Вона жінка, а ви хлопець.

МАРТИНЮК А.І. Бачите, а кажете, що не можна нічим зацікавити.

КИРИЛОВ В.Д. Володимире Михайловичу, так ми далеко підемо. Я прошу вас поставити на голосування цей і цей варіанти. Давайте просто порахуємо, за що ми ламаємо зараз списки. Давайте порахуємо той варіант, котрий без слова "виключення", і, мені здається, що ми знайдемо зараз компроміс. Бо ми десятий

раз кажемо про одне і те ж саме.

ПИНЗЕНИК В.М. Шановні колеги, давайте подякуємо Володимирі Михайловичу за те, що він вперше зробив у нас публічні дебати разом з пресою, і це добрий приклад. Але в зв'язку з цим я хотів би звернутися до шановних колег комуністів. Давайте подумаємо ще про інший варіант, що нормою виключення з фракції ми породжуємо новий вид бізнесу в Україні: "бацляння" грошей за право проходження наступним у списку. І не рахуватися із цим, шановні друзі, ми не маємо права, бо завтра будуть вибивати, бо наступний у списку хоче пройти.

Тому хоч це не є наша позиція категорична фракції, але я просив би шановних комуністів підтримати наших колег мажоритарників, яких є у нас 225.

ЮФФЕ Ю.Я. Віктор Михайлович правий на сто відсотків.

ЛИТВИН В.М. Прошу уваги! Шановні колеги, я думаю, що це не стосується, я на себе візьму сміливість сказати, фракції комуністів, бо там у них ніхто не буде вибувати, там дисципліна залізна. Але такий момент може бути присутній у нашому бурхливому суспільстві. Ми живемо у реальних ситуаціях. Тому давайте, я просив би, якщо це у нас останній компроміс і ми далі тримаємо цю позицію, голосуємо консолідовано "за" - 400 голосами, тоді, можливо, це слово "виключення" - виключити. А законом, який ми будемо напрацьовувати, там можна буде відрегулювати інші механізми, як впливати, щоб член фракції виконував рішення фракції.

СИМОНЕНКО П.М. Володимире Михайловичу, давайте ми домовимося так: на завтра, будь ласка, крім цієї норми, тут зрозуміло, все, що обговорювалося, нехай у письмовому вигляді буде підготовлено, щоб ми могли тоді подивитися, що є компромісом, а що знову тільки нав'язування точки зору зовсім іншої, ніж та, яка була предметом компромісу ще рік тому назад.

МОРОЗ О.О. Володимире Михайловичу, я ще раз прошу, люди добрі, заспокойтеся! Для того, щоб все це записати, давайте спочатку тут проголосуємо, на чому ми зупиняємося. Бо не відомо, що все понаписуємо і вони будуть потім визначатися. Так що писати? Я запитую вас, що писати? Якщо ми говоримо про вилучення цього слова - це з процедурних міркувань неможливо, бо це зміна тексту, а з суттєвих - це однаково, що вилучити норму. То давайте домовимося, вилучаємо норму про імперативний мандат. Якщо це підходить, давайте будемо голосувати. Не можна без цього слова, ще раз кажу, бо це буде порушення процедури, передбаченої Конституцією.

ЛИТВИН В.М. Шановні колеги, Олександр Олекса-

30 ЛИСТОПАДА 2004 РОКУ

ЮЩЕНКО ЗАЯВЛЯЄ, ЩО КОМАНДА ЯНУКОВИЧА САБОТУЄ ПЕРЕГОВОРИ

Лідер коаліції "Сила народу" Віктор ЮЩЕНКО заявляє про саботаж переговорів командою Прем'єр-міністра Віктора ЯНУКОВИЧА, про це В.ЮЩЕНКО заявив у виступі на майдані Незалежності у Києві: "Ми не бачимо свідчень зі сторони команди В.ЯНУКОВИЧА на проведення щирих, ефективних переговорів і ми бачимо відвертий саботаж від представників переговорного процесу з боку В.ЯНУКОВИЧА".

ЯНУКОВИЧ ЗГОДНИЙ НА ПЕРЕГОЛОСУВАННЯ ДРУГОГО ТУРУ ВИБОРІВ ПРЕЗИДЕНТА В ДОНЕЦЬКІЙ І ЛУГАНСЬКІЙ ОБЛАСТЯХ У РАЗІ ДОВЕДЕННЯ ФАЛЬСИФІКАЦІЇ

Про це він сказав, виступаючи на нараді Президента Леоніда Кучми із головами ряду обласних адміністрацій і представниками Кабінету Міністрів, на якій також був присутній голова Верховної Ради Володимир ЛИТВИН.

Діяльність Верховної Ради України

ндровичу, коли у нас була минулого разу дискусія, ми читали, що якщо ми виключаємо слово "виключення", далі там все логічно по тексту йде, нічого немає. Ми витучили те, що в дужках і будемо вважати, що ми ніяких порушень не зробили.

МОРОЗ О.О. Я ще раз прошу, скажіть, що писати на завтра?

МАРТИНЮК А.І. Олександр Олександровичу, шановні колеги! Я думаю, ми з вами домовилися, що писати: перше, це- перше речення Прикінцевих положень буде стосуватися моменту введення змін до 1 вересня або пов'язано те, що ми говорили і зараз сформулюємо, із внесенням змін до Конституції щодо місцевого самоврядування.

Якщо не вступить цей закон в дію, не приймемо ми до 1 вересня, то всі зміни вступають, навіть якщо і закону цього не приймемо, - 1 січня 2006 року. Так домовилися.

Я ставлю на голосування цю пропозицію. Будьте уважні, керівники фракцій! Скорочено її кажу. Якщо приймаються зміни про місцеве самоврядування, то зміни до Конституції вступають з 1 вересня, якщо такі зміни не приймаються, - то з 1 січня 2006 року. Хто за таку норму?

Давайте краще які фракції проти? Проти - 1. І "Регіони" також проти, тоді - 2. Комуністи - утрималися. Тобто більшістю голосів ця норма у нас проходить, вона вже майже юридично виписана.

Друге положення стосується того, наполягають, щоб в статті, де мова йде про імперативний мандат, забрати слово одне, яке в дужках знаходиться, слово "виключення".

Хто за таку норму, прошу голосувати. Знову ж таки, хто проти, так буде легше. "За" - 6. Триста голосів немає.

А давайте проголосуємо навпаки: хто за те, щоб залишити цю норму? Імперативний мандат повністю так, як він є зараз.

ЛИТВИН В.М. Мова йде про те, щоб залишити виключення з фракцій.

ПОРОШЕНКО П.О. Заява від "Нашої України". Ми сказали, що це не є наша ультимативна вимога, ми приймемо те рішення, яке прийме більшість.

МАРТИНЮК А.І. Добре. Значить, виходячи з того, зараз ми побачимо, чи є у нас більшість, і тоді додамо сто голосів. Так, прошу підняти руки. Ще раз, будьте уважні, зараз голосуємо. Зараз ми голосуємо за те, щоб № 4180, що стосується імперативного мандату, залишити в тій редакції, в якій він є.

Так, соціал-демократи, "Демократичні ініціативи", "Союз", соціалісти, НДП, НАПУ, КПУ, "Єдина Україна", "Регіони України". Так, ще раз перерахуємо, якщо когось не записав, скажете. Соціал-демократи, "Демократичні ініціативи", "Союз", соціалісти, Народно-демократична партія укупі із Партією промисловців, підприємців, Народна аграрна, Комуністична партія, "Єдина Україна", "Регіони України". Всіх записав?

З ЗАЛУ А БЮТ?

ТУРЧИНОВ О.В. Ні.

МАРТИНЮК А.І. БЮТ ні? Ось бачите, а ви кажете, що не впливаєте. Зараз ми рахуємо скільки голосів: соціал-демократи - 33, "Демініціативи" - 14, "Союз" - 17, СПУ - 20, НДП - 14, аграрники - 20, комуністи - 59, "Єдина Україна" - 18, "Регіони" - 63.

ВОЛКОВ О.В. Адаме Івановичу, не грайтесь, бо ви доголосуетесь. Уже один голосував у квітні - наголосувався. Давайте приймемо одне єдине правильне

рішення. Ну що ви робите? Виключимо одне слово - і немає питань, буде 400 голосів і більше. І вас люди підтримають, і зрозуміють.

СИМОНЕНКО П.М. Олександр Михайловичу, люди такі ж сидять, що ви зараз починаєте.

ВОЛКОВ О.М. За мене люди голосували не по партійних списках, а за мене конкретно голосували. А ви хочете всіх у кабалу загнати. І сидітимуть чоловік сім, і керуватимуть парламентом.

ЛИТВИН В.М. Заспокойтесь, будь ласка. Інакше я можу запитати, що у вас рук немає, коли у вас аргументів не вистачає?

ВОЛКОВ О.М. І, до речі, я нагадав комуністам, за вас проголосували 4,7 відсотка. А скільки ви наберете тоді? Ви навіть 3 відсотка не наберете і не попадете.

МАРТИНЮК А.І. Пане Волков, не збуджуйтеся себе даремно. 257 плюс 100 "Нашої України" - буде 357 голосів.

ВОЛКОВ О.М. Не буде у вас сто голосів, не грайтеся з вогнем!

ПУСТОВОЙТЕНКО В.М. Можна репліку сказати на те, що ви сказали? Я рідко кажу такі слова, в мене є, що сказати, повірте мені. Я за імперативний мандат. Чому? Я погоджуюсь слово виключити, якщо буде тут згода. Ви по завданню Президента України знищили фракцію НДП з 1998 року - протягом 6 років. І знищили її після виборів блоку "За єдину Україну"! В мене було 32 члени Народно-демократичної партії. І щоб ви знали, я ніколи не погоджуся на зняття імперативного мандату, хто б що не голосував! Так же була Кінаха фракція знищена. Я вибачаюсь.

ЛИТВИН В.М. Шановні колеги, заспокойтесь, будь ласка.

КИРИЛОВ В.Д. Шановні колеги, я прошу вас звернути увагу на те, що у багатьох тих керівників фракцій, котрі зараз кажуть, що вони в повній мірі віддадуть голоси членів своїх фракцій за імперативний мандат, цього не буде. Я запевняю вас це на 100 процентів. І ви, будь ласка, зважте ще раз, що вам важливіше. Вам важливіше все-таки провести реформу і все те, про що ми кажемо вже тиждень, чи, може, завалити це? Тоді давайте завалимо - та й усе!

КОЗАЧЕНКО О.О. Володимире Михайловичу, абсолютно підтримую цю тезу...

ЛИТВИН В.М. Одну хвилину! Я не зрозумів, шановні колеги! Може, я тут заважаю вам? Ні? Так давайте працювати!

Я бачу такий у нас розкид думок. Давайте, якщо зараз хочемо знайти компроміс, що фракції повинні бути, але одне слово "виключення" - видучимо. І на цьому проголо-

30 ЛИСТОПАДА 2004 РОКУ

ПРЕМ'ЄР-МІНІСТР УКРАЇНИ
ВІКТОР ЯНУКОВИЧ ПІДТВЕР-
ДИВ, ЩО ПЕРЕГОВОРНИЙ
ПРОЦЕС ІЗ ПРЕДСТАВНИКАМИ
КОМАНДИ ВІКТОРА ЮЩЕНКА
ФАКТИЧНО ПЕРЕРВАНО

Про це голова уряду повідомив на прес-конференції у Києві. "Переговорний процес, якщо його можна так назвати, почався за ініціативи груп високого рівня. І після того, як було створено групу на рівні представників Віктора Ющенка та моїх представників, ця група пропрацювала незначний час і роботу було фактично заблоковано", - заявив Прем'єр-міністр.

У ДОНЕЦЬКУ ПРОЙШОВ 10-ТИ-
СЯЧНИЙ МІТИНГ НА ПІДТРИМ-
КУ ЯНУКОВИЧА

Відкрив мітинг мер Донецька Олександр ПУК'ЯНЧЕНКО, який заявив, що донетчан на площу привела "жорстока несправедливість", у результаті якої "у нас відбрали перемогу". На трибуні виступили представники трудових колективів Донецька.

Учасники мітингу скандували: "Донецькій області - автономію!", "Ні - третьому туру виборів!", "Янукович - наш президент!" та ін.

суємо. Бо зараз ми наобіцяємо один одному, рішення не приймемо. Я бачу по тих гарячих дискусіях. Завтра обійдуть і спеціально скажуть, що зірвали голосування. Ми через одне слово зірвемо все, що можна зірвати.

Тому давайте таким чином, шановні колеги. Просто перехід з однієї фракції в іншу подібно розстрілу політичному. Одну хвилиночку! Але давайте ми зараз з цим погодимось, потім в законі про перехід, про виключення з фракції у зв'язку з цим, там можна буде виписати, що депутат буде виконувати колективну волю - волю тієї політичної сили, яка послала його в парламент. І ми знайдемо там розуміння.

І я думаю, чим ближче ми будемо йти до виборів, тим менше у нас стане розуміння того, що може ще зміниться Закон "Про вибори Президента України". Я вас хочу запевнити, шановні колеги, що він уже не зміниться. А оскільки він не зміниться, всі будуть зацікавлені, щоб була партійна і фракційна дисципліна, нормальна демократична дисципліна. І тоді закон відповідним чином відрегулюємо.

Я прошу вас, якщо це у нас остання перепона для компромісу, прошу, давайте підємо на це. Але більше давайте не висувати інших застережень.

Але давайте скажемо у присутності журналістів, що ми досягли компромісу і завтра не буде нових списків, які будуть читати нові вимоги, які просто зруйнують те напрацювання, якого ми досягли.

СИМОНЕНКО П.М. Володимире Михайловичу, я хочу сказати, що остаточно тоді, як буде голосувати фракція, я зараз не можу сказати. Тому що ще раз наголошую на тому, що питання для нас принципове, щоб Верховна Рада працювала і несла відповідальність за все те, що обіцяє під час виборів кожний з нас, народних депутатів, в тому числі й коли йде до того чи іншого списку, будь ласка, він же ж бере на себе зобов'язання виконувати. Так виходить, він прийшов у Верховну Раду, а потім починає бігати з однієї фракції у другу. У нас же просто позорище, коли по 7-9 фракцій протягом одного скликання міняють народні депутати. Це сором для Верховної Ради!

Тому я і ще раз заявляю, що ми подивимось і остаточно визначимось після того, коли фракція прийме рішення відповідне.

ЛИТВИН В.М. Я дякую. Петре Миколайовичу, я ще раз хочу сказати, шановні колеги, що логіка в такій постановці питання є. Я можу це сказати на прикладі "Єдиної України". Зараз такої назви немає. Зараз починають повертатися до "Єдиної України".

Я хочу сказати, що я спокійніше себе почував би у парламенті, якби це було, але у нас же вождів багато, слугових нема. Розумієте? Всі ж хочуть керувати. І вийшло так, що всі покерували. Зараз воно пішло в зворотному напрямі це все.

Але, шановні колеги, Петре Миколайовичу, я просто прошу вас, якщо це у нас остання перепона, знову ж таки, повторюю, давайте ми, виходячи із тих загальних інтересів, знаходження компромісу. Я думаю, що після наших завтрашніх рішень заспокоїться суспільство і люди пойдуть агітувати за своїх вже кандидатів, і ми почнемо готуватися до виборів і почнемо паралельно готуватися до зустрічі Нового року. Я переконаний, що цей рік високосний, можливо, тому він був таким складним для України.

Але ще одна умова. Давайте, шановні колеги, щоб завтра, після того, як ми порадились і проведемо консультації, не з'явилися додаткові заходи. Давайте ми на цьому зупинимось. Але водночас давайте ми тоді зараз визначимось, як ми будемо голосувати. Якщо нам голосувати пакетно, а я думаю, що найкраще було б проголосувати пакетом, але треба нам бути свідомими тоді, що ми голосуємо під 400 голосів, я умовно кажу. Але водночас це застереження нам потрібно за-

писати, бо у нас вийде таким чином, що проголосуємо 295, один закон вступати повинен в дію, тоді треба Президенту накладати на нього вето, а ви розумієте, як це зробити за такої складної політичної ситуації, але ми повинні себе тут убезпечити, оскільки у нас немає, на превеликий жаль, ще тієї остаточної довіри, яка в нас була раніше.

Давайте домовимось таким чином. Попросимо Олександра Олександровича і Головне юридичне управління підготувати проєкт. Бо якщо будуть представники інших фракцій, то це буде працювати на руйнування, бо в процесі роботи знову побачимо, що треба ще щось викинути чи ще щось додати.

О 9-ій годині провести засідання Погоджувальної ради. Об 11-ій годині відкрити позачергове засідання сесії Верховної Ради... Ну, давайте о 12-ій годині, але не пізніше, бо у нас буде брак часу.

Ми запрошуємо Президента України (на "Круглому столі" ми це погодимо), але я просив би фракцію "Нашої України" взяти на себе відповідні зобов'язання у цьому плані, виходячи з того, що ми повинні показувати принципи нормальної толерантності. Це перший момент.

Друге. Я просив би всіх керівників депутатських груп і фракцій у сесійній залі, що не потрібно нам заносити гасла, нам потрібно прийняти рішення, і не перетворити сесійну залу на мітинг. Ми зразу повинні проголосувати і підписати відповідні рішення. Вони будуть підготовлені, і водночас у процесі підписання знімати блокаду і з Кабінету Міністрів, і з Адміністрації Президента України.

Я думаю, що тут ми у присутності всіх говоримо, бо коли не діє та спільна заява, яку підписували, то у нас діє домовленість народних депутатів. Це дозволить нам відновити довіру. У нас сьогодні відбулася зустріч з головами місцевих рад, на ній присутній був Анатолій Сергійович і Петро Порошенко, комітетів, які є членами цієї ради. І ми відчули, що саме від рішення Верховної Ради, від нашої позиції буде привнесений спокій.

І ще один момент. Ми повинні накласти мораторій на те, що називається у нас переслідування. Повинна оцінка бути, але не повинно бути гонінь. Бо у багатьох випадках захищають свій вибір, захищають себе, а не захищають якусь позицію. І звідси ми маємо деякі спонтанні рішення, які приносять нестабільність в Україні. Якщо ми погодилися, я думаю, на цьому можна було б нам завершити наше засідання. Але я прошу вас... Будь ласка.

ПИНЗЕНИК В.М. Володимире Михайловичу, я думаю, що сьогодні всі ми продемонстрували добру готовність пошуку вирішення з кризи. Я хотів би висловити вдячність всім нам. Володимире Михайловичу, єдине, з чого ми почали з самого початку розмову, сьогодні є учасники "Круглого столу". І ми не маємо права не врахувати їхню позицію завтра. Бо важливо, що вони сьогодні ще до-

30 Листопада 2004 року

ГЕНСЕК РАДИ ЄВРОПИ ТЕРРІ
ДЕВІС ЗАНЕПОКОЄНИЙ
ВІДСУТНІСТЮ ПРОГРЕСУ В ПЕ-
РЕГОВОРАХ ЮЩЕНКА ТА ЯНУ-
КОВИЧА І ЗАКЛИКАЄ НЕ ДІПІ-
ТИ УКРАЇНУ

Про це повідомили у прес-службі
Ради Європи.

"Тут, у Страсбурзі ми дуже занепокоєні відсутністю прогресу в діалозі двох сторін політичної конфронтації", - цитує прес-служба Т. ДЕВІСА.

Згідно з повідомленням, Генсек Ради Європи закликає В.ЮЩЕНКА та В.ЯНУКОВИЧА негайно відновити переговори та не ризикувати єдністю країни через їхні політичні амбіції.

Діяльність Верховної Ради України

мовляться і щоб ми це врахували у наших позиціях. Щоб завтра ми цю позицію прийняли до уваги.

ЛИТВИН В.М. Шановні колеги, я думаю учасники "Круглого столу" не приймуть іншого рішення, окрім того рішення, яке ми прийнемо тут. Я був учасником двох "Круглих столів", і ми повинні домовитися тут. Нам можуть тільки рекомендувати і просити нас, щоб ми поступали цивілізовано.

ПИНЗЕНИК В.М. Володимире Михайловичу, я озвучував це декілька разів, у нас там є звернення фракцій до Президента з деяких питань, воно буде вирішуватися там.

ЛИТВИН В.М. Ми не прийняли рішення, прошу сісти на місця. Ми повинні ще рішення прийняти.

СИМОНЕНКО П.М. Володимире Михайловичу, я одне хотів би попросити, щось ми вже, так скажемо, збуджено реагуємо, начебто все вже вирішено, але ж давайте тоді о 9-ій ми будемо мати остаточний текст відредагований, в тому числі і зміни Закону "Про вибори Президента". Я просто його не бачив, Анатолію Сергійовичу, я побажання висловлюю. Коли отримаємо - тоді він буде є. Так як, скажемо, і інших документів, а тоді тільки, а то у нас завтра знову виникне та ж сама ситуація, Володимире Михайловичу. І я переконаний, що завтра теж саме буде. На 12-у ви призначаєте пленарне засідання Верховної Ради.

ЛИТВИН В.М. Шановні колеги, я просив Анатолія Сергійовича і Апарат ще раз роздати всім членам Погоджувальної ради остаточного уточнений закон 6372 про особливості застосування Закону "Про вибори Президента", 3207-1, ми до цього часу доопрацюємо 4180, щоб були всі члени Погоджувальної ради. Після того, коли ми узгодимо позиції, ми відтиражуємо, але ці перших два, я думаю, що можна буде роздавати і тиражувати.

Але нам треба зараз прийняти рішення про те, щоб провести позачергове засідання. Бо нам не потрібно виходити на додаткове засідання, це повинна бути воля Верховної Ради.

Якщо ми о 9-ій годині проведемо зустріч, до 10-ої години нам вистачить. Після того, з 10-ої до 11-ої ми проведемо, мабуть, засідання фракцій. Після того о 12-ій годині було б цілком логічно зібратися і протягом години-півтори завершити весь цей процес.

Але я хотів би сказати, нам треба домовитись. Прошу уваги. Хто за те, щоб завтра о 12-ій годині розпочати позачергове засідання Верховної Ради України? Прошу піднести руки і прошу порахувати.

МАРТИНЮК А.І. Жодна фракція не проти. Всі "за".

ЛИТВИН В.М. Шановні колеги, після того давайте домовимось, яка в нас буде процедура розгляду цих питань. Якщо ми підемо на доповіді, я думаю, що ми втягнемось у відповіді на запитання і таке інше. То, можливо, таким чином, якщо ми о 9-ій годині проводимо засідання, ми погоджуємося, роздаємо на руки документи, ви знайомите народних депутатів, членів фракцій з цими документами, і у нас не буде потреби проводити обговорення. Можна було б обмежитися до 5-7 хвилин інформацій однієї і другої, не ставити мотивів, нічого іншого. Бо якщо ми почнемо з мотивів, у нас почнеться дискусія і ми не вийдемо на результат.

Після того проголосувати ці три документи одним голосуванням і одразу приступити до процедури їх підписання, але зав'язавши, так як ми говорили, - що вступає в дію один, коли вступає в дію інший. І у нас тоді зніметься будь-яка недовіра. Бо будуть всі знати, що якщо він не голосує разом з усіма, то це не означає, що один із законів буде прийнято, тому що буде записано: "Закон про зміни про вибори Президента України набирає чинності з дня опублікування в

"Голосі України", яке відбувається в день, наступний після дня офіційного оприлюднення закону".

Тобто Президент підписує ці всі закони, оприлюднюється те, що підписаний Закон "Про зміни до Конституції". І відкривається шлях, в середу зранку ми зарезервуємо час, зараз скажемо, щоб тримали полосу, приблизно визначимо який буде обсяг потрібний, і публікується цей закон. Ми знімаємо всі застереження. І після того у нас відновлюється в повному обсязі довіра один до одного.

СИМОНЕНКО П.М. Давайте інформацію знімемо.

ЛИТВИН В.М. Давайте, якщо ви виходите з того, що нам не треба втигуватися в дискусії, будь ласка. Олександр Олександровичу!

МОРОЗ О.О. Дискусія тут не потрібна, безперечно, я згоден з пропозиціями. Але треба мати на увазі, депутати не всі читали зміни до Конституції і саму Конституцію, а люди - ще більше. Тому коротенька інформація повинна пояснити суть того, що відбувається в залі, без запитання, а просто інформація, аби люди знали про те, що Верховна Рада приймає рішення.

ЛИТВИН В.М. Шановні колеги, є дві пропозиції, прошу уваги.

Перша пропозиція. Виступити з інформацією по законопроектах, які будуть розглядатися, - п'ять хвилин без запитань і зразу переходити до голосування. Але одночасно доповісти першу і другу інформації.

Хто за таку пропозицію, прошу голосувати. Порахуйте, Адаме Івановичу.

Хто за те, щоб ми, узгодивши всі позиції, о 9-ій годині провели засідання Погоджувальної ради, о 10-ій - засідання фракцій, обговорили детально, там буде півтори години, о 12-ій годині - розпочали наше засідання голосуванням після короткого повідомлення Головуючого? Хто за це, прошу піднести руки.

МАРТИНЮК А.І. Є більшість.

ТУРЧИНОВ О.В. Володимире Михайловичу, у мене єдине прохання для протоколу, щоб ви з трибуни не говорили, що одноголосно прийнято рішення. Наша фракція категорично проти пакетного голосування, коли в пакеті конституційна реформа.

МАРТИНЮК А.І. Ми прийняли одноголосне рішення з приводу того, що завтра о 12-ій годині ми починаємо засідання позачергове.

ЛИТВИН В.М. Шановні колеги, тоді у нас сьогодні порядок денний засідання вичерпаний, я вам вдячний за той компроміс, і будемо сподіватися, що він завтра не буде зруйнований.

(На цьому стенографування засідання припиняється).

1 ГРУДНЯ 2004 РОКУ

З БУДИНКУ В МУЗЕЙНОМУ
ПРОВУЛКУ, ДЕ НЕБИТО РОЗТА-
ШОВАНИЙ "ТІНЬОВИЙ" ШТАБ
ВІКТОРА ЯНУКОВИЧА, ЕВА-
КУЮЮТЬ КОМП'ЮТЕРНУ
ТЕХНІКУ ТА ПАПЕРИ

Прихильники Віктора ЮЩЕНКА кілька днів блокують Музейний провулок, на якому нібито розташований "тіньовий" штаб В.ЯНУКОВИЧА. Пікети стоять з обох боків Музейного провулка в центрі Києва. Виїзди блоковано автомобілями і барикадами.

У будівлі, де, за неофіційними даними, перебуває "тіньовий" штаб В.ЯНУКОВИЧА, а також Державний комітет із земельних ресурсів і компанія "Укрресурси", весь цей час перебувають близько 35 бійців спецпідрозділів.

КАНАДСЬКИЙ ПАРЛАМЕНТ
МАЄ НАМІР ВВЕСТИ САНКЦІЇ
ПРОТИ КУЧМИ І УРЯДУ

Канадський парламент заявив, що Центральна виборча комісія України не має легітимності, щоб проголосувати Віктора ЯНУКОВИЧА переможцем президентських виборів, і має намір ввести санкції проти Президента України Леоніда КУЧМИ та уряду, які "не гарантують демократичну волю України". Відповідне рішення було прийнято на надзвичайній сесії канадського парламенту, що відбулась минулого тижня.

**ЗАСІДАННЯ ПОГОДЖУВАЛЬНОЇ РАДИ
КЕРІВНИКІВ ФРАКЦІЙ І ГРУП
ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ***7 грудня 2004 року, 09:00*

ЛИТВИН В.М. Шановні колеги. Немає Соцпартії і "Центра" немає. Тоді давайте розпочнемо, вони підійдуть, я думаю.

Шановні колеги, учора ми закінчили на добрій ноті, що практично погодили всі позиції. Домовилися, що Олександр Олександрович і Михайло Олексійович Теплюк доопрацюють цілісний варіант, який ми маємо сьогодні розглянути.

Я хотів би водночас вас поінформувати про те, що учора відбулося третє засідання "Круглого столу". Закінчилося воно о другій годині, якщо я не помиляюся. Як охарактеризувати можна це? Як у тому відомому анекдоті: жінка каже, що сусід робив, робив, прийшла додому, а чоловік усе переробив, чи переграв. Да, це так, грубо сказати. Я зачитаю, яке повідомлення для преси було.

Учасники "Круглого столу" на своєму третьому засіданні у Києві 6 грудня 2004 року обговорили поточну ситуацію в Україні. Дійшли згоди про наступне.

Перше. Вважають, що рішення Верховного Суду України від 3 грудня 2004 року надає підстави для розв'язання політичної кризи в Україні і має, безумовно, виконуватися всіма учасниками виборчого процесу.

Друге. Беруть до уваги, що Президент України достроково припиняє повноваження членів Центральної виборчої комісії та вносить до Верховної Ради пропозиції щодо нового складу ЦВК, попередньо узгоджені та внесені на його розгляд Верховною Радою України.

Дійшли згоди про необхідність прийняття закону про внесення змін до Закону України "Про вибори Президента України", які б передбачали механізм проведення прозорих і чесних виборів, унеможливлення зловживань і фальсифікацій.

Домовилися, що при виконанні пунктів 2 і 3 розблоковується робота органів державної влади, Кабінету Міністрів та Адміністрації Президента. Але потім цей пункт замінили. Це з цим пунктом виступили посередники, які вважають, що це необхідно зробити невідкладно.

І п'яте. Домовилися перервати роботу до ранку сьомого грудня цього року для проведення консультацій з депутатськими групами й фракціями щодо рішень, які б сприяли розв'язанню політичної кризи в Україні, а саме, прийняття Закону "Про внесення змін до Конституції України" номер 4180 та Закону України "Про внесення змін до Конституції України" номер 3207. Я написав - за умови погодження з Погоджувальною радою Верховної Ради України.

Я чому таке зробив, шановні колеги? Бо я виходив із того, що Верховна Рада на вчорашній день на 19 годин узгодила відповідний пакет. Водночас пакет був, який запропонував я, і який я оприлюднив як рішення Погоджувальної ради Верховної Ради України, не був сприйнятий по одній простій причині - тому, що Президент України сказав, що без згоди Прем'єр-міністра він не буде відправляти Прем'єр-міністра у відставку. Прем'єр-міністр, ви знаєте, повідомив, що він іде у відпустку. Коли нагадали, що цей пакет погоджувався, Президент України сказав, що він не все погоджував. Очевидно, що Президента України ми неправильно всі зрозуміли.

Я сказав, що за такої ситуації п'ятий пункт не має жодного значення, оскільки він абсурдний є, а я його ще раз зачитаю: домовились перервати свою роботу, тобто о другій годині ночі закінчили, до ранку 7 грудня для проведення консультацій з депутатськими групами й фракціями. Я запитав: "Як можна провести консультації з депутатськими групами й фракціями до ранку, коли члени "Круглого столу", я маю на увазі посередники, учора розїхалися по своїх країнах?"

Тому я сказав, що цей пункт треба тоді зняти і не розглядати, бо все інше - це консультації, і нічого не дадуть. Сьогодні ми маємо таку ситуацію, що той важко напрацьований пакет, який був, із п'яти позицій, він сьогодні не буде діяти, бо немає усіх узгоджених пунктів.

Тому я просив би, щоб ми, можливо, коротко обговорили цю ситуацію, зробили, як домовлялися, перерву, ще раз спробували вийти на пакет, але основним гравцем в реалізації пакетних домовленостей у даному випадку є Президент України. Я розумію, що тут від Верховної Ради вже мало що залежить. Ось все, що я хотів із цього приводу вам сказати. Да, Прем'єр-міністр написав із зауваженнями просто, і Президент України написав з урахуванням пропозицій Голови Верховної Ради України.

СИМОНЕНКО П.М. А є якийсь документ, чи ні?

ЛИТВИН В.М. Нічого немає.

СИМОНЕНКО П.М. Володимире Михайловичу, по політичній реформі як визначилися?

ЛИТВИН В.М. Ніяк не визначилися, тому що домовленість була, Петре Миколайовичу, шановні колеги, що ми пакетом усе..., і Президент попередньо погоджувався, я це засвідчую. Але я потім вимушений був сказати, що я, очевидно, неправильно зрозумів Президента України, коли він сказав, що він прийде у Верховну Раду і по чергово прийме всі ті рішення, про які ми вчора домовлялись. Сьогодні висмикується одна з позицій.

Була інша пропозиція, я її пропонував, оскільки Прем'єр-міністр заявив і Президент погодився, що він їде у відпустку, я говорю: "Так давайте тоді напишемо, що відпустка Прем'єр-міністра, маючи на увазі, що відставка буде в разі перемоги Прем'єр-міністра або в разі неперемоги". Тому що це все відповідати буде чинній Конституції. Водночас призначити указом виконуючого обов'язки Прем'єр-міністра. Якщо такий пакет погоджується, всі підтримують, то піти таким шляхом. Але мене знову, в черговий раз не зрозуміли, бо одна зі сторін образилась. От і все. Але ж логіку я тут бачу і жодних образ не бачу. Але я розумію, що сьогодні кожна людина, як і наше суспільство, - це оголений нерв. Але дебати були надзви-

1 ГРУДНЯ 2004 РОКУ

РОСІЙСЬКИЙ ПОЛІТИК ХАКАМАДА ЗАЯВИЛА, ЩО ПОДІЇ В УКРАЇНІ СТАЛИ РЕЗУЛЬТАТОМ ПІДТРИМКИ ЯНУКОВИЧА КРЕМЛЕМ

Лідер російської партії "Наш вибір" Ірина ХАКАМАДА виступила із заявою про ситуацію в Україні.

"Ситуація, що склалася в Україні після другого туру президентських виборів викликає змішані відчуття тривоги і надії: тривоги за долю братської країни і надії на її демократичне оновлення. Можна по-різному відноситися до методів боротьби, проте слід констатувати очевидне: в сусідній з нами Україні відбувається демократична революція, яка стала підсумком абсолютно щирого і корупційного рішення про підтримку Віктора ЯНУКОВИЧА офіційною Москвою. Я звертаюся до народу України з проханням у цей непростий час проявити мудрість і мужність, не піддаватися на провокації і заклики сепаратистів, відстояти свою перемогу мирним цивілізованим шляхом. Я звертаюся до українських політиків із закликом не допустити розколу країни і кровопролиття. Всіх, від кого сьогодні залежить майбутнє України, я закликаю зберігати стриманість і спокій. Всі порушення в ході голосування мають бути розслідувані і винні покарані".

Діяльність Верховної Ради України

чайно жорсткі, які переходили на різні рівні інтонацій.

(Йде загальна дискусія).

ЛИТВИН В.М. Які ще є міркування? Будь ласка, Олександр Валентиновичу.

ТУРЧИНОВ О.В. Дякую, Володимире Михайловичу.

Шановні колеги, ми в черговий раз засвідчилися у тому, що Леоніду Даниловичу фактично довіряти не можна. І ніяких гарантій, які він дає щодо підписання та синхронного підписання, чи іншого, на віру приймати не можна. Тому, шановні колеги, є вихід тільки один, який фактично і запропонував "Круглий стіл".

Сьогодні Верховна Рада відповідно до вимог і життя, і Верховного Суду повинна прийняти рішення щодо нового складу Центральної виборчої комісії і щодо закону про зміни до Закону "Про вибори Президента".

І на сьогодні ми поставимо крапку, і розблоковані будуть всі адміністративні (в такому варіанті, я так розумію, відповідно до "Круглого столу") приміщення. Коли цього не відбудеться, то тоді ми тільки поглибимо кризу, шановні колеги.

Що стосується конституційних змін, то навколо цього треба продовжити переговори, консультації. І я думаю, що протягом тижня можна буде говорити про цей закон. Сьогодні у нас відповідальність тільки одна, і я думаю, що кожний відчуває цю відповідальність. Прийняти зміни до закону про вибори і до Центральної виборчої комісії внести зміни, тобто новий затвердити її склад. На цьому Верховна Рада виконає свою історичну функцію щодо розв'язання політичної й соціально-економічної кризи. Дякую.

ЛИТВИН В.М. Олександр Олександровичу, зараз. Я хочу сказати тільки, шановні колеги, що Президенту України треба довіряти, принаймні, поки Президент України на посаді, бо інакше у нас тоді не буде довіри в країні взагалі. Це перше.

Друге. Якщо ми не домовимося про пакет, так про консультації щодо політичної реформи треба забути, і ви це прекрасно, Олександр Валентиновичу, розумієте. Давайте будемо відверті один з одним, щоб у нас була довіра. Ніякі консультації, нічого не допоможе. Будь ласка.

МОРОЗ О.О. Так трапилось, що я, працюючи над проектом змін до Конституції вчора, виконуючи доручення Погоджувальної ради, не врахував той факт, що на початку засідання Погоджувальної ради вчора я не був присутній. І врешті виявилось, що в цьому тексті проведена норма, яка, на мій погляд, і я по стенограмі бачу, не голосувалася Погоджувальною радою, про те, що норма про призначення місцевих адміністрацій Кабінетом Міністрів зникла. Таким чином фіксується наявність адмінресурсу у повному обсязі на весь період функціонування після обрання Президента. Тому втрачається сенс узагалі розглядати цей проект, я згоден.

Крім того, у "Круглому столі", в заяві "Круглого столу" минулого не йшлося про ту процедуру, яка вчора виникла на переговорах. І виходить, що Верховна Рада стає заручником ситуації, бажання лінії Плюща - я так це все розумію. Я вважаю, що це неприпустимо також.

І тому, якщо не враховуються такі нюанси, то, справді, нічого розглядати і морочити один одному голову. Треба поставити на цьому крапку. Можна відкрити засідання, обмінятися думками і закрити його, щоб не гаяти час і не дурити людей. Я би так сказав. Іншого виходу я не бачу, Олександр Валентиновичу. А крім того, я вже не кажу про те, що є, крім цих угод, є ще угода, підписана мною

і Ющенком. Там, до речі, про ці речі слова немає, але всі домовленості попередні проігноровані. Політичну оцінку ми будемо давати самі, і я не хочу голову забивати депутатам Верховної Ради, але, на мій погляд, і по змісту проєкту 4180, і по суті самої ситуації політичної у нас немає предмету для обговорення до тих пір, поки не визначаться ті, хто, власне, заводять проблему в глухий кут.

ЛИТВИН В.М. Будь ласка, Петре Миколайовичу.

СИМОНЕНКО П.М. Дякую. У зв'язку з тим, що виникла така ситуація і практично учасники переговорного процесу відмовилися від тих попередніх домовленостей, які в нас були, фракція комуністів не буде приймати участі в рішенні жодних цих питань, які залишилися тут, ні відносно змін до закону про вибори, ні ЦВК - ми приймати участі не будемо, бо зірвали процес переговорів представники фракції "Нашої України". Були попередні домовленості, вони були зрозумілі, всі вийшли на це, домовилися. Учора пішли на певні, так скажемо, поступки, а сьогодні все зруйнували. Ми в жодному з голосувань приймати участь не будемо.

ЛИТВИН В.М. Я прошу вас усіх дотримуватися толерантності, шановні колеги, ну не треба один одного звинувачувати. Я прошу вас, заспокойтесь, будь ласка. Кожен має право на свою думку і вільно її висловити. Ми ж ідемо до демократії. Будь ласка, Пинзеник Віктор Михайлович.

ПИНЗЕНИК В.М. Шановний Володимире Михайловичу, шановні народні депутати!

Перш за все я хотів би подякувати всім нам, всім колегам за нашу позицію, вчорашню позицію, за те, що ми виявились тим місцем, де ми здатні консолідуватися й знаходити рішення. І ми вчора це рішення були виробили з врахуванням того, що є ще одна сторона, яка має виконати конституційні зобов'язання щодо набуття чинності цих рішень. Ми прекрасно усвідомлювали, що є партнер, який має це зробити. Але, на жаль, цього вчора не відбулось, що й зруйнувало цю ситуацію.

Я просив, Петре Миколайовичу, не розмовляти з позицій жорсткої сили, бо я переконаний у тому, що ми здатні консолідуватися і вийти з цієї кризи, і парламент не має бути крайній у ситуації, в яку нас заганяють.

Зараз знову є спроби перевести стрілу відповідальності до Верховної Ради України. Ми вчора показали, що ми здатні не допустити цього, я переконаний, що ми можемо цього не допустити і сьогодні.

У зв'язку з цим я думаю, що нам треба сьогодні виконати це рішення, яке ми вчора прийняли щодо відкриття сесії. Це рішення Погоджувальної ради було прийнято. Сьогодні є погодження, і є підпис Президента під повідомленням до

1 ГРУДНЯ 2004 РОКУ

ОХЕНДОВСЬКИЙ ПРОСИТЬ
ВСУ НЕ ЗАДОВОЛЬНЯТИ СКАРГУ
ДОВІРЕНИХ ОСІБ ЮЩЕНКА
ЩОДО ОГЛОШЕННЯ ЦВК
ПЕРЕМОЖЦЕМ ВИБОРІВ ЯНУ-
КОВИЧА

Член Центральної виборчої комісії Михайло ОХЕНДОВСЬКИЙ звернувся до Верховного Суду України з клопотанням не задовольняти скаргу довірених осіб кандидата на пост Президента Віктора ЮЩЕНКА щодо оголошення ЦВК переможцем виборів Віктора ЯНУКОВИЧА.

Він не збачає "жодних правових підстав для визнання виборів недійсними". Крім того, М.ОХЕНДОВСЬКИЙ заявляє, "що більше незаконним" є вимога (скаржників) визнати переможцем виборів кандидата на президентський пост, який набрав за результатами першого туру виборчої кампанії більшу кількість голосів.

Діяльність Верховної Ради України

преси відносно того, щоб нам прийняти зміни до закону про особливості виборів Президента України (особливості повторного голосування), і сформувати новий склад ЦВК. Тим самим Верховна Рада розчищає дорогу до забезпечення демократичних, більш демократичних, прозорих виборів.

З другого боку, Володимире Михайловичу, ми не маємо права не реагувати на те, що є рішення Верховної Ради щодо недовіри уряду, це пряма конституційна норма, і ми просимо вас, як Голову Верховної Ради, вплинути на процес, щоб було забезпечене виконання цього рішення і уряд був відправлений у відставку. А сьогодні йти у зал і приймати рішення, і працювати тоді до виборів, завершити вибори і відновити роботу після виборів.

СИМОНЕНКО П.М. Шановні колеги! Чому я так жорстко сказав, і чому так, скажемо, реагує Пинзеник? Давайте ми визначимось у деяких принципових питаннях. Верховна Рада прийняла рішення щодо оцінки діяльності Кабінету Міністрів? Прийняла. Так, дійсно, це вже проблема Президента. Через два тижні виберемо нового Президента. Якщо цей не виконує те, про що приймає рішення, новий Президент притягне його до кримінальної відповідальності. Які проблеми? Але Верховна Рада виконала рішення, вона прийняла це рішення. І давайте ми приймати так, як і належить нам, ті проекти, які сьогодні будуть давати можливості людям, хто працює на місцях, розблоковувати ці проблеми.

Я сам бачив, на власні очі, уряд сьогодні паралізований, уряд не діє, його немає там в кабінетах, вони сидять десь, так скажімо, на власних дачах. Про які, так скажемо, тут... Давайте удосконалимо наше законодавство, щоб вийти на вибори з новим законом про вибори, Центральною виборчою комісією. А оберемо нового Президента, хай притягне нинішнього Президента до кримінальної відповідальності за невиконання рішень. Це і буде тоді наведення порядку в державі і, так скажемо, виконання того, що, так скажемо, повинен робити кожний з урядовців. Дякую.

ШУФРИЧ Н.І. Дякую. Шановний Володимире Михайловичу! Шановні колеги! Треба правді подивитися в очі. Ми вчора максимально все спробували зробити, але повернулися, судячи по всьому, туди, де і зупинилися в суботу. Хочу нагадати, що приблизно цей же самий пакет, який зараз запропоновано, фактично у нас, виходить, після вчорашнього "Крутого столу", був у нас запропонований і на суботу. Тобто спочатку реформа, потім обговорюються питання уряду народної довіри.

Зараз, я так розумію, що "наших українців" після рішення Верховного Суду уряд народної довіри уже не цікавить і їм потрібен свій уряд; хто йому буде довіряти, то вже буде п'яте питання. Головне, щоб там всі помістилися, в тому уряді. Це теж зрозуміло, тут ніяких претензій ні до кого бути не може.

Зараз ситуація зрозуміла і для нашої фракції. Безумовно, ми готові виконувати всі пакетні зобов'язання і, безумовно, ми не будемо голосувати в разі витягування з пакету питання щодо законопроекту 4180.

Хочу ще раз нагадати, що в суботу у нас не було жорсткої установки на вимогу до Президента щодо відставки уряду до голосування. Ми це питання віддавали Президенту на його бачення, і було домовлено, що Президент прийме позиції щодо уряду народної довіри.

І, шановні колеги, давайте не спекулювати навколо, при всій повазі до нас всіх, давайте не спекулювати навколо рішення щодо відставки, ми всі знаємо, що сьомий пункт, якщо не помиляюся, про призупинення програми уряду і

відповідно відставки, як кажуть, викликають багато суперечок.

Дякую.

ЛИТВИН В.М. Я хочу відносно цього сказати, щоб у нас була ясність. Рішення Верховної Ради прийнято. Є роз'яснення навіть міністра юстиції, що рішення Верховної Ради може відмінити лише Конституційний Суд, тільки Конституційний Суд. Його треба просто виконувати. І що стосується восьмого пункту, да, він є антиконституційний, де від Президента вимагається за участю парламенту сформувати уряд - уряд народної довіри. А все інше - це будуть розмови лише на користь бідних.

Будь ласка, Адаме Івановичу.

МАРТИНЮК А.І. Шановні колеги, давайте ми все-таки не будемо виходити за рамки законів. Я розумію, що для багатьох виборчий процес уже нецікавий. І ми призабули той закон, який прийняли більше ніж 400 голосами.

Я нас зараз ознайомлю з двома статтями. А ви, будь ласка, уважно послухайте. Може, це нас виведе із тупика.

Стаття 11. Виборчий процес завершується офіційним оприлюдненням Центральною виборчою комісією результатів виборів Президента України або офіційною публікацією подання Центральною виборчою комісією до Верховної Ради України щодо призначення повторних виборів Президента України. Я це зачитав для того, щоб всі зрозуміли, що виборчий процес у нас не завершено. З цим погодилися усі? Погодилися.

Є розділ 9-ий, гарантії діяльності кандидатів на пост Президента України. І в цьому 9-ому розділі є 65-а стаття. Перша частина: кандидату на пост Президента України не може бути відмовлено у звільненні на період передвиборчої агітації від виконання виробничих або службових обов'язків за місцем роботи з наданням неоплачуваної відпустки.

Другий пункт, ще важливіший. Кандидат на пост Президента України з часу своєї реєстрації до закінчення виборчого процесу не може бути звільнений з роботи і так далі, і тому подібне.

Ось, будь ласка, у нас є закон про вибори, який говорить про те, що ми можемо прийняти рішення, але закон про вибори гарантує кандидату в Президенти незвільнення з роботи до закінчення виборчого процесу. От, будь ласка.

ПОРОШЕНКО П.О. Я прошу, Адаме Івановичу, не заводьте нас у блуд. Не треба заводити у блуд. Є конституційна вимога, і, якщо є протиріччя Конституції і закону, діє Конституція. І ви як юрист дуже чітко про це знаєте. І Прем'єр-міністр - це у нас не прибиральники щодо звіль-

1 ГРУДНЯ 2004 РОКУ

ОХЕНДОВСЬКИЙ ЗАПЕВНЯЄ У НЕПРИЧЕТНОСТІ ЦВК ДО ДРУГУ В "УРЯДОВОМУ КУР'ЄРІ" РЕЗУЛЬТАТІВ ВИБОРІВ ПІСЛЯ ЗАБОРОНИ ВСУ

Член Центральної виборчої комісії України Михайло ОХЕНДОВСЬКИЙ заявив, що ЦВК не причетна до друку в газеті "Урядовий кур'єр" результатів голосування на виборах Президента після того, як Верховний Суд України заборонив оприлюднення результатів виборів.

Про це він заявив у Верховному Суді України під час розгляду скарги довіреної особи Віктора ЮЩЕНКА Миколи КАТЕРИНЧУКА на постанову ЦВК від 24 листопада 2004 року про оголошення обраним Президентом України Віктора ЯНУКОВИЧА.

Діяльність Верховної Ради України

нення з посади та гарантії працевлаштування. Я прошу мене не коментувати.

Є прийняте відповідним чином Верховною Радою рішення. Є вимога, Володимире Михайловичу, вимога до вас забезпечити виконання рішення Верховної Ради. Якщо Президент своєю бездіяльністю заводить країну в глухий кут, якщо Президент бездіяльністю заглибоє політичну кризу, то треба вживати відповідних заходів для того, щоб Президент, який іде з посади, сьогодні не заглублював кризу, і рятувати сьогодні ситуацію в країні.

Я хочу нагадати, що позиція щодо того, хто чекає відставки, коли Верховна Рада 2001 року прийняла рішення про відставку Юшенка, ніхто зняви не чекав. Ющенко, я наголошую, ніякої заяви не писав. Був підписаний указ, і було звільнено з посади. Що це за подвійні стандарти? Особливо, коли на сьогоднішній день, я ще раз кажу, країна знаходиться в глибокій кризі. І відставка Прем'єр-міністра - це є вихід з кризи щодо і розблокування, і формування уряду, і все таке інше, мається на увазі виконуючих обов'язки. І не треба заводити нас, що цікавить чи не цікавить уряд народної довіри. Призначить Президент, подасть кандидатуру щодо уряду народної довіри чи антинародної довіри, залежно від кандидата, Верховна Рада проголосує відповідно процедури і буде визначатися, що робити далі.

Володимире Михайловичу, я хотів би наголосити. У нас розпалася коаліція. Парламентсько-урядова коаліція сьогодні налічує у найкращому випадку менше сотні депутатів. І на сьогоднішній день ніяких підстав для перебування на посаді колишній Прем'єр-міністр Янукович не має. Це є захоплення державної влади - кримінальний злочин. Якщо так ставиться питання, значить, треба порушувати питання про імпідмент.

Я наголошую, що у нас ставилося питання комплексне. Якщо на сьогоднішній день хтось хоче порушити домовленості, які були досягнуті вчора щодо проведення політичної реформи в тому вигляді, як вона була затверджена вчора Погоджувальною радою, давайте по прізвищах і по фракціях. Хто зараз з'їжджає з політичної реформи і що це за забавка, коли вчора у нас був повний консенсус, а на сьогоднішній день у нас - будемо чи не будемо брати участь? У нас була чітко прописана процедура: указ про відставку, указ про відставку ЦВК, після цього - пакетне голосування, включаючи законопроект 4180 і 3207-1, відповідна процедура підписання і фактично введення цих позицій в дію. Сьогодні хтось відкликає свої підписи з цього? Прошу назвати, які фракції це роблять - позиція перша. І позиція друга - є два кандидати, підписали звернення, не звернення, а називається "повідомлення" до всіх учасників нашої Погоджувальної ради і щодо ЦВК, і щодо забезпечення виборчого процесу нормативного і законодавчого. Це є наша пряма функція.

Якщо ми на сьогоднішній день ухиляємося від цього, ми перешкоджаємо волевиявленню громадян і несемо за це відповідно відповідальність. Володимире Михайловичу, я ще раз наголошую: треба забезпечити виконання рішення Верховної Ради, тому що по факту Верховна Рада залишилась єдиним легітимним органом. Дякую.

ЛИТВИН В.М. Шановні колеги, очевидно, для того, щоб я міг забезпечити виконання рішення Верховної Ради, то що, мені судові виконавці потрібні, чи як? Що ви мені пропонуєте в цьому плані? Давайте зразу ж і пропозиції відповідні з цього приводу. Але, шановні колеги, давайте приведемо наші розмови у більш практичну площину. Скажіть, будь ласка, чи можемо ми вийти на та-

ку домовленість для того, щоб зберегти пакет і провести результативне голосування? Якщо ми запишемо, перше, Петре Олексійовичу, якщо ми запишемо, що стосується відставки уряду, якщо ми погодимо такий компромісний варіант, що Президент підпише такий указ – про відпустку Прем'єр-міністра на період передвиборчої кампанії з наступною відставкою... Виходячи з того, що з завершенням президентської кампанії Прем'єр-міністр в разі перемоги стає Президентом, а якщо не буде переможцем, то уряд так чи інакше складає повноваження перед новообраним Президентом України.

І другий пункт записати: "Призначити виконуючим обов'язки – ім'ярек".

Таким чином чи влаштує це... для того, щоб ми зберегли домовленість про пакетне голосування і вийшли з цієї колізії. Це вже, кого вже він призначить виконуючим обов'язки, чи Азарова, чи Табачника, чи Кириленка, чи когось іншого.

Якщо є можливість для компромісу, так давайте будемо обговорювати цю тему. Бо інше все залишиться без обговорення. Будь ласка, Богдан Губський.

ГУБСЬКИЙ Б.В. Дякую, шановний Володимире Михайловичу, шановні колеги! Вчора Верховна Рада прийняла історичне конституційне рішення, яке підтримала більшість – 380 голосів, а саме: про комплексне рішення кризи, починаючи з указів відповідних Президента і завершуючи пакетом голосування відповідних законів.

Ми провели консультації фракції партії "Єдина Україна" вчора ввечері, обдзвонили по телефонах. І всі наші депутати практично підтримали це рішення Верховної Ради, яке було вчора прийнято, я хочу це підкреслити.

Ми за комплексне вирішення кризової ситуації. Ми за те, щоб в пакеті проголосувати зміну до законів, відповідних реформ і так далі, і так далі.

І ми хотіли б чітко заявити свою позицію, що ми не зриваємо вчорашньої домовленості, ми йдемо на повне комплексне вирішення цього питання.

Стосовно тих нових обставин, які сьогодні виникли, то ми не хотіли б, щоб ми брали на себе відповідальність за зрив вчорашніх домовленостей. Ми не беремо на себе відповідальність.

Ми беремо на себе відповідальність в тому, що сьогодні потрібно йти в зал і працювати. Оце ми хочемо. Адже наша бездіяльність буде, скажімо так, прокоментована і сприйнята нашими виборцями як те, що ми не хочемо долати кризу в Україні. Саме виходячи з цього, ми ще раз підтримуємо свою позицію щодо загального, комплексного рішення, я не буду перераховувати всі позиції, які було

3 ГРУДНЯ 2004 РОКУ

...
ВС ПОЧАВ ДОПИТ ЧЛЕНІВ ЦВК-СВІДКІВ У СПРАВІ З РОЗГЛЯДУ СКАРГИ ЮЩЕНКА НА РІШЕННЯ ПРО ОГолоШЕННЯ ОФІЦІЙНИХ РЕЗУЛЬТАТІВ ВИБОРІВ

Верховний Суд України, розглядаючи скаргу довіреної особи кандидата у президенти Віктора ЮЩЕНКА Миколи КАТЕРИНЧУКА на рішення Центравборнкому про оголошення Віктора ЯНУКОВИЧА Президентом, розпочав допит членів ЦВК, які проходять у справі як свідки.

...
Першим ВС викликав до судової зали члена ЦВК Андрія МАГЕРУ. Після нього буде заслухано Ярослава ДАВИДОВИЧА, Валентину ЗАВАЛЕВСЬКУ і Олександра ЧУПАХІНА.

Діяльність Верховної Ради України

вчора прийнято, в тому числі пакетне голосування. І ми підтримуємо питання: йти в зал і працювати для того, щоб реалізувати саме це рішення. Дякую.

ЛИТВИН В.М. Репліка Петра Миколайовича. Потім Степан Богданович.

СИМОНЕНКО П.М. Шановні колеги, я чому попросив репліку. По-перше, ми з вами домовлялися постійно про те, що в нас буде пакет. Це конституційна реформа, закон про вибори і склад Центральної виборчої комісії. Ми шукали варіанти, як забезпечити, щоб голосування було одне, а законодавчо була вирішена проблема, що кожен з окремих актів має однакову силу, практично. Щоб не сталося так, що у пакеті голосуємо, проголосували 295 голосів - один закон прийнятий, а інший - не прийнятий. Тому я і повертаю до того, чому ми присвятили буквально два дні. Це тільки вчора ввечері почали говорити, о п'ятій годині, що ось механізм такий пропонують. А до цього ми узгодили. І тому якраз і виходили на узгоджене рішення, що ми голосуємо в пакеті: реформу, зміни до закону і склад ЦВК. Оце ми домовилися. І вирішували тільки, як забезпечити, щоб ніхто нікого не підвів.

Я ще раз заявляю, що фракція комуністів, як би не голосувалося, чи окремо, чи в пакеті, - ми проголосуємо. Перше: проголосуємо за конституційну реформу, і гарантуємо всі голоси. За зміни до закону про вибори гарантуємо всі голоси. За зміни до ЦВК гарантуємо всі голоси. Це я публічно заявляю, щоб потім ніхто нікуди не тикав пальцем.

ЛИТВИН В.М. Степане Богдановичу, будь ласка.

ГАВРИШ С.Б. Шановні колеги, ми дійсно вчора досягли ідеального компромісу. І навіть те, що ми довго не розходилися і швидко його вирішили, засвідчило, що він дався нам нелегко, як важко сьогодні розуміти, що він ще не зруйнований, але опинився під серйозною загрозою.

Правильно констатувати, що у другому документі, підписаному учасниками - суб'єктами виборчого процесу і міжнародними арбітрами за участю Президента та Верховної Ради України, є пакетна позиція щодо вирішення питання суспільної кризи, яка має місце. І відходити від цього, мені здається, зараз надзвичайно небезпечно, як і небезпечно почати розмовляти один з одним знову мовою ультиматумів і певних вимог.

Ми, дійсно, до вчорашнього дня дуже багато позицій не обговорювали. Тільки вчора вони з'явилися, але разом з тим Верховна Рада, як це свідчить наша спільна позиція, готова до більш широкого компромісу все ж таки при умові, що ми зберігаємо цей пакет. Тому, з моєї точки зору, зараз нам треба, не дивлячись на те, що народні депутати вже зібрані і готові до початку засідання о 12-ій годині, будь-яким чином провести такі переговори, щоби о 12-ій годині ми могли пояснити народним депутатам, які перспективи нас очікують.

Хочу сказати, що вчорашній компроміс із задоволенням зустрінутий в суспільстві. Там відчули, що ми розв'язуємо проблему тут, у Верховній Раді України, яка знімає, зазвичай, там багато проблем. І маса телефонних дзвінків показала, що ситуація міняється і на півдні, і в центрі. Тому дуже важливо, щоби ми зараз цей компроміс не зруйнували. Я хотів би звернути увагу, що у повідомленні для преси немає зобов'язань Президента підписати цей законопроект про зміни про вибори Президента України. Якщо навіть ми його проголосуємо сьогодні, то все одно ми не вийдемо з цієї кризи, оскільки інша сторона буде наполягати на непідписанні цього документу без політичної реформи.

Тобто я пропоную все ж таки прислухатися до позиції Голови Верховної Ра-

ди, який пропонує зробити певний маневр, в тому числі і в тій пропозиції, яка лунала вчора і була погоджена на нашому компромісі, і знайти середину між позицією, яка неможлива на цей час і яка можлива для вирішення.

Шановні колеги, ще раз хочу запропонувати. Головна тема - це тема законопроекту 4180, навколо якої цей компроміс може бути підписаний всіма нами. Дякую.

ЛИТВИН В.М. Будь ласка, Геннадій Самофалов.

САМОФАЛОВ Г.Г. Уважаемые коллеги, я хотел сказать о том, что сегодня у каждого органа власти есть свои конституционные полномочия, обязанности. Вот мы вчера показали (что для меня больше всего радостно), что в результате колоссального труда мы все-таки нашли нормальный подход, компромисс в Верховной Раде. И сегодня нам надо его просто выполнить.

Есть вторая сторона - Президент, который имеет тоже свои полномочия и который обязан их выполнять. Я думаю, что нам надо сегодня с вами все-таки выполнить наши вчерашние договоренности, поверить Президенту, который заявил, что он подпишет отставку правительства после принятия политреформы. Если он этого не сделает, у нас сразу с вами изменится конфигурация компромиссов и отношений, потому что все мы сегодня обеспокоены тем, что происходит в державе, особенно в экономике. Я не буду говорить, там, о работе правительства, на сегодняшний день правительство ищет 100 миллионов гривен, чтобы заплатить зарплату военнослужащим. Это только один штрих, остальное я все опускаю. Поэтому я думаю, нам надо думать об этом.

Второе. Если мы с вами сегодня не примем пакет, особенно изменение Закона "О выборах Президента", вы представляете, что это будет? Осталось всего 20 дней. Что мы с вами сделаем? Что сегодня изменится? Премьер сегодня ушел в отпуск, сегодня он на процесс не влияет. Назначается исполняющий обязанности, который занимается только экономикой, потому что люди сегодня должны получать зарплаты, пенсии и так далее, и тому подобное.

И последнее. Мы, к сожалению, в связи с болезнью Виктора Федоровича Януковича не могли с ним провести консультации. Мы просили бы, чтобы нам дали такую возможность, потому что он вчера вечером только впервые вышел, будем говорить так, на пресс-конференцию, провести с ним консультации и завтра после консультаций с Виктором Федоровичем провести Погоджувальную раду. Я думаю, мы сумеем как-то с ним договориться. Спасибо.

ЛИТВИН В.М. Я думаю, шановні колеги, треба нам провести консультацію і цілком тут логічно ставити пи-

1 ГРУДНЯ 2004 РОКУ

МАГЕРА ЗАЯВЛЯЄ, ЩО НЕ
ПІДПИСАВ ПРОТОКОЛ РЕЗУЛЬТАТІВ
ДРУГОГО ТУРУ НА ЗНАК
ПРОТЕСТУ ПРОТИ ПОРУШЕНЬ
ЗАКОНОДАВСТВА ІНШИМИ
ЧЛЕНАМИ ЦВК

Член Центральної виборчої комісії Андрій МАГЕРА на знак протесту проти порушень норм виборчого законодавства деякими його колегами відмовився брати участь у підписанні протоколу результатів другого туру президентських виборів.

Про це він заявив у Верховному Суді України, куди його було викликано в якості свідка під час розгляду скарги кандидата у президенти Віктора ІОЩЕНКО на рішення ЦВК про оголошення Президентом Віктора ЯНУКОВИЧА.

Діяльність Верховної Ради України

тання. Але до завтрашнього дня у нас немає просто часу. Давайте будемо свідомі цього. Нам потрібно зараз ще раз проговорити різні варіанти для компромісу, зробити перерву. О 12-й годині тоді зібратися, остаточно визначити позицію. О 13-й годині, можна на годину відкласти...

СИМОНЕНКО П.М. Що ми будемо знову...

ЛИТВИН В.М. А що робити тоді?

СИМОНЕНКО П.М. Нехай несуть відповідальність тоді. Людей ганяємо.

ЛИТВИН В.М. Михайле Васильовичу, будь ласка.

ГЛАДІЙ М.В. Шановні народні депутати! Шановний Володимире Михайловичу! Ми вчора досягли прекрасного рішення і компромісу. І наша фракція повністю підтримує це рішення і без виключення всі наші депутати (~20) проголосують. І, звичайно, треба подякувати Голові Верховної Ради, що все-таки взяв весь тягар на себе і всю відповідальність бере. Але ми в черговий раз бачимо, що Президент підводить нас всіх. І от я вам скажу, ми два дні назад обговорювали у фракції, ми були за пакет і проголосували б, але у нас була велика недовіра: чи підпише Президент. І сьогодні, я ще раз кажу, є підтвердження, що це величезний сумнів, хоча, я ще раз кажу, ми будемо голосувати за пакет, якщо в такому разі у нас є великий сумнів: голосуємо закон про зміни ЦВК, зміни чи особливості до виборів Президента і запускаємо далі виборчий процес. Затягувати нам не можна, у нас немає часу. Завтра це вже буде пізно. Шановні друзі, я також обговорив із представниками заходу, сходу і центру, і вчора увечері допізна, всі задоволені. Сьогодні що нам говорити людям? Ми беремо повністю відповідальність на себе. Раз беремо, значить, давайте вирішувати. Верховна Рада повноважна всі питання вирішувати. Дякую за увагу.

КАРНАУХ М.В. Шановні колеги! Я простий народний депутат, але був керівником депутатської групи. Сьогодні ніхто, крім Верховної Ради, не може взяти на себе відповідальність, тим більше, що рішення конституційне щодо відставки уряду прийняте, тому необхідно, перше, як факт, юридично щоб уряд у відставці був.

Друге. Необхідно прийняти зміни до Закону "Про вибори Президента".

І третє - сформувані новий склад Центральної виборчої комісії.

Над цим ми повинні сьогодні працювати за будь-яких обставин і приймати це рішення. Дякую.

ЛИТВИН В.М. Репліка, будь ласка. Потім Нестор Іванович.

МОРОЗ О.О. Микола Карнаух виступає як простий депутат і те, що він сказав, це не позиція фракції.

ЛИТВИН В.М. Прошу уваги.

МОРОЗ О.О. Я ще раз повторюю, це не позиція фракції, це позиція Миколи Васильовича, вона відома раніше, ми в фракції будемо об 11-й годині і цю інформацію візьмемо до відома.

ЛИТВИН В.М. Дякую. Нестор Іванович, потім Кирилов, потім Зварич і Валерій Павлович Пустовойтенко, і будемо тоді визначатися.

ШУФРИЧ Н.І. Дякую, Володимире Михайловичу, я хочу ще раз чітко підкреслити позицію нашої фракції. Ми ні в якому випадку не відмовляємося від наших зобов'язань, взятих на себе вчора щодо пакетного голосування. Наша фракція проголосує всі два законопроекти і процедуру заміни ЦВК у разі дотримання пакетних домовленостей.

Стосовно сумнівів, чи підпише Президент закон про вибори, про особли-

вості виборів 26 грудня, ну, принаймні у нас немає ніяких сумнівів, що підпише. Я думаю, Володимире Михайловичу у даному випадку тут теж всі сумніви можна розвіяти щодо підписання закону щодо змін до виборів Президента України у разі, якщо він буде прийнятий у пакеті.

КИРИЛОВ В.Д. Шановні друзі, разом з вами поділяючи наше захоплення вчорашньою співпрацею, коли ми виробили такий величезний компроміс, я хочу вам нагадати, що всі фракції до єдиної у першу чергу звертають увагу на те, що зараз в країні загострюється криза. Вже є політична криза, є певні ознаки економічної кризи. І ми, цінуючи перш за все роботу Олександра Олександровича Мороза з послідовного втілення політреформи у дію, ми вважали, що першочергові закони, котрі потрібні сьогодні країні для врегулювання цієї кризи, – це зміни до закону про вибори, це зміни складу нашого ЦВК, а закон 4180 може почекати. Давайте, мабуть, починати проходити цей шлях. А вже потім повертатися до політреформи. Тому що 450 народних депутатів, котрі виробили спільне рішення, не можуть залежати від особистої думки навіть нашого Президента, але це одна особа.

ЛИТВИН В.М. Будь ласка.

МОРОЗ О.О. Якщо ми згодні на те, щоб голосувати закон про вибори і про Центральну виборчу комісію, тобто ми згодні давати відкрите світло для виборів, так чи ні? То при чому тут відставка Кабінету Міністрів тоді, скажіть мені. Відставка Кабінету Міністрів використовується з єдиною причиною – заблокувати політичну реформу, і це очевидні речі. Тому я ще раз повторюю, вирішити це питання можна тільки в комплексі. Тоді буде довіра. І тоді не буде підстав через рік повертатися до конституційної кризи, до кризи у суспільстві, яка викликана неправильною організацією державного життя. Я це з усією відповідальністю заявляю. І ще я хотів би, щоб ми, скажемо, "не попадатися на м'якині". Я хотів би, щоб всі розуміли, про що йдеться.

КИРИЛОВ В.Д. Олександр Олександровичу, якщо ви помітили, я слова не сказав з приводу відставки уряду. Нашу фракцію, мабуть, влаштовує та позиція, котру займає Володимир Михайлович.

ЛИТВИН В.М. Шановні колеги, я прошу вас. Я бачу, тут раніше піднімали руки. Давайте якось я буду цей процес регулювати, поки я присутній. Роман Зварич, Валерій Павлович.

ЗВАРИЧ Р.М. Шановний Володимире Михайловичу, шановні колеги, шановний Олександр Олександровичу! Я вам поясню, при чому відставка уряду. Бо ви це також не гірше мене знаєте. Ви добре знаєте, що якраз уряд був при-

1 ГРУДНЯ 2004 РОКУ

МАГЕРА ЗАЯВЛЯЄ, ЩО НЕ ПІДПИСАВ ПРОТОКОЛ РЕЗУЛЬТАТІВ ДРУГОГО ТУРУ НА ЗНАК ПРОТЕСТУ ПРОТИ ПОРУШЕНЬ ЗАКОНОДАВСТВА ІНШИМИ ЧЛЕНАМИ ЦВК

За словами А.МАГЕРИ, "матеріальні порушення анимос законодавства про вибори Президента, порушення процедури розгляду цього питання ЦВК я оціню як грубе порушення, і з огляду на це не хотів брати участі у цих діях (підписанні протоколу) і на знак протесту залишив робоче місце в Центральній виборчій комісії".

Водночас, відповідаючи на запитання, як так сталося, що навпроти його прізвища у протоколі з'явилася позначка "відмовився", А.МАГЕРА сказав, що йому не відомо, як вона там з'явилася, і йому самому цікаво, хто її там поставив.

Засідання "Круглого столу".

четний до масових фальсифікацій, які мали місце 21 листопада, які мали місце 31 жовтня. Фальсифікації, які були настільки масштабні, що у Верховній Раді України вони були оцінені як спроба державного перевороту. Ви також добре знаєте, що у рішенні Верховного Суду України, якщо не називається напрям уряду, то практично називаються діяння, які могли би бути здійснені виключно з подачі уряду. Тому невиконання конституційного положення щодо відставки уряду це, по-перше, додає конституційної кризи до політичної. Загострюється політична криза із доданням ще конституційної кризи.

Якщо ми дійсно хочемо зберегти парламент, то давайте тоді будемо змагатися хоч би, у першу чергу, за те, щоб рішення парламенту, які визначені у повноваженнях парламенту, зокрема, щодо такого важливого питання, як відставка уряду, виконувалися. Якщо ми не будемо на цьому пункті наполягати, тоді практично парламент зведений до нічого, до нуля. І всі рішення, які ми будемо тут приймати, не матимуть жодного значення, бо там, на Банковій або на Грушевського, люди можуть вирішити питання по-своєму і просто нас проігнорувати.

Тому я хочу нагадати, що пакетне голосування - це лише була одна із складових наших домовленостей. Основна складова наших домовленостей все ж таки була відставка уряду. Щоб це питання було здійснене, ми також вийшли на пакетне голосування, так що давайте, друзі, не будемо перекручувати те, що насправді було.

І питання щодо відпустки Прем'єр-міністра, це мене взагалі дивує, що ми можемо в парламенті про такі речі говорити. Тобто ми відмовляємося від того, що парламент все ж таки має певні конституційні повноваження. Ми не можемо взагалі так в парламенті це питання ставити. Уряд має піти у відставку, Прем'єр-міністр має виконати пряму норму Конституції, яка записана в 115-ій статті цього документа, а Президент має її прийняти. Ось і все. І тоді ми можемо нарешті розблокувати роботу нашого парламенту і закінчити з політичною кризою.

ЛИТВИН В.М. Валерію Павловичу, будь ласка. Шановні колеги, я прошу врахувати, що у нас сім хвилин залишилось, оскільки ми починаємо агітувати один одного. Вже немає часу. Давайте на конструктивні пропозиції виходити, а не на агітацію.

ПУСТОВОЙТЕНКО В.П. Значить, я зрозумів, що принципове питання - це відставка уряду, з сьогоднішньої розмови. Я хочу пояснити наступне. Я виступав з трибуни Верховної Ради і сьогодні ще раз хочу заявити про те, що проведення політичної реформи прийнято з'їздом Народно-демократичної партії, і я не можу від цього відійти, як би хто там не говорив. Це принципове питання для мене. А мені тоді потрібно або йти, або не йти, хоч я розумію, що у фракції не всі будуть голосувати так, як прийнято рішенням з'їзду. Я справедливо і чесно про це кажу. Це перше питання.

Друге. Ми підтримуємо пакетне голосування, і вважаю, що можна було би внести пропозицію Олександра Олександровича щодо місцевого самоврядування уже до того проекту, який нам сьогодні розданий, щоб ми зняли це питання, і потім йти на пакетне голосування.

І третє. Я впевнений, що Президент підпише. Якщо він не підпише це голосування, тоді ми повинні прийняти зовсім інше рішення, якщо не буде підписано.

І третє питання. Ти знаєш це рішення, Олександр Олександровичу, я тобі вчора сказав. У мене є конкретне запитання до представників "Нашої України":

Вікторе Михайловичу, пробач мені, я розумію, що ми прийняли, я не голосував за відставку уряду принципово, я це пояснював, сьогодні рішення таке прийнято, воно повинно виконуватись, хоч друга частина, те, що сказав Володимир Михайлович, вона неконституційна. І хочу вас запитати: якщо буде така відставка прийнята Президентом України і буде призначений виконуючий обов'язки, а перш за все це Азаров, так як по сьогоднішній Конституції він виконує обов'язки, ви погодитесь на пакетне голосування, чи ні? Якщо да, значить я хотів би...

ПИНЗЕНИК В.М. Валерію Павловичу, ми ж вчора продемонстрували всі, всі, не тільки ми, "Наша Україна", але всі ми продемонстрували готовність пошуку рішень, і ми їх знайшли, їх вчора знайшли. Тобто питання не в нас лежить, не в нашій площині, а в площині того, що було заблоковано це, зруйновано. Бо є третя сторона.

Звичайно, ми на такі домовленості, які ми вчора обговорювали, готові йти.

ЛИТВИН В.М. Дякую.

ПУСТОВОЙТЕНКО В.П. Вікторе Михайловичу, я задав конкретне питання по уряду. Якщо ви йдете, значить, ви згодні з таким...

ПИНЗЕНИК В.М. Ми ж не обговорювали процедурно, як це має бути зроблено, чи указ внести. Звичайно, звичайно.

ЛИТВИН В.М. Шановні колеги, я хочу нагадати всім тут: учора ми домовилися, я хочу нагадати всім і привернути увагу всіх до виступу Леоніда Макаровича Кравчука, отут який сидів. Він виступав і говорив про реалії, які сталися, і треба йти пакетом. І ми вчора домовилися, після того цей пакет був зруйнований.

Зараз нам потрібно шукати наші домовленості, як реалізувати їх, і не переконувати один одного в фальсифікаціях. Вже ж домовилися, що і одні, і інші робили. Одні справніше це робили, і все. Давайте на цьому закінчимо. Будемо шукати далі, як нам рухатись.

Давайте домовимось про таке: репліка Олександра Олександровича, Анатолій Сергійович, Іоффе, і будемо підводити підсумки.

Десять годин, треба йти на засідання фракцій. Все. І Гапочка, і все.

МОРОЗ О.О. У мене..., я шкодую, що на дискусію на телебачення я не попав з Романом Михайловичем, він блискучий полеміст і прекрасно володіє матеріалом для того, щоб відвести основне від другорядного. І сьогодні він це зараз знову демонструє.

Адже я сказав тільки що: якщо ми за відставку Кабінету Міністрів, наша фракція голосувала за це, і всі голосу-

2 ГРУДНЯ 2004 РОКУ

СТВОРЮЄТЬСЯ ЕКСПЕРТНА
ГРУПА ІЗ ВНЕСЕННЯ ПРОПО-
ЗИЦІЙ ДЛЯ ЗАВЕРШЕННЯ ВИ-
БОРІВ ПРЕЗИДЕНТА НА
ПІДСТАВІ РІШЕННЯ ВЕРХОВНО-
ГО СУДУ УКРАЇНИ

У заяві за підсумками багатосто-
ронніх переговорів за участю
міжнародних посередників по
врегулюванню ситуації, яка скла-
лась в Україні після другого туру
президентських виборів містять-
ся інформації про створення експертної групи та про необхідність
ухвалення пакетом змін до зако-
ну про вибори Президента
України і змін до Конституції
України та формування на цих за-
садах складу Кабінету Міністрів.

ТИГІПКО ЗАПРОПОНУВАВ ЗА-
БОРОНИТИ УЧАСТЬ У ПРЕЗИ-
ДЕНТСЬКИХ ВИБОРАХ ОСОБИ,
ЯКА ЗАЙМАЄ ПОСАДУ
ПРЕМ'ЄР-МІНІСТРА

С.ТИГІПКО зазначив, що сьо-
годні не є важливим остаточно
визначити результати волевияв-
лення усіх виборців на виборах
21 листопада, натомість треба
провести нові вибори.

Діяльність Верховної Ради України

вали за це. Хто сумнівається? Якщо це є передумова розгляду всіх питань, то давайте доб'ємося, щоб Президент виконав це, а потім будемо розглядати всі інші питання.

А ви ж говорите про інше - давайте змінимо закон про вибори, давайте внесемо пропозиції до ЦВК і тоді будемо далі вести розмову. А тим часом будуть йти вибори вже із нинішнім Прем'єр-міністром, який нікому не заважає, виходить, в такій ситуації.

Отже, я переконаний, що не треба відводити себе від відповідальності за розгляд змін до Конституції. Це причина того, що ми сьогодні конфліктуємо, шукаємо ніби вихід. Ми бачимо, що сьогодні йде диктат з боку однієї політичної сили. Я категорично проти цього. І вважаю, що ми повинні опиратися на ті домовленості щодо пакетного голосування, котрі були вже прийняті тут. Тоді це відкриває перспективу для вирішення всіх питань.

ІЗ ЗАЛУ. Поїхали до Президента.

МОРОЗ О.О. Навіщо мені їхати до Президента? Ідьте, будь ласка, ви з ним зустрічаєтесь.

ЛИТВІН В.М. Будь ласка, заспокойтеся. Анатолій Сергійович, Іоффе і Гапочка - і будемо підводити підсумки.

МАТВІЄНКО А.С. Шановний Володимире Михайловичу, шановні колеги! Репліка по суті, а потім пропозиції.

Олександр Олександровичу, я звертаюся до вас. Я розумію розчарування, яке було в суботу, і я його поділяю, наше і багатьох тих, хто хотів голосувати за пакет. Олександр Олександровичу, я розумію розчарування ваше в суботу минулу (і я його розділяю) з приводу того, що не сталося, і хтось зірвав якусь певну домовленість. Але сьогодні ваше розчарування не за адресою, тому що немає серед присутніх винних в тому, що зірвано домовленість. І тому не потрібно цих звинувачень зараз формулювати.

Тепер конкретні пропозиції. Олександр Олександровичу і всі шановні колеги, які хочуть реформи (і я абсолютно поділяю це їхнє бажання), ми можемо домовитися, що коли буде виконана Президентом вимога відставки уряду, ми проголосуємо цю конституційну реформу, Олександр Олександровичу. Але я хотів би, щоб ми сьогодні не стримували того, що стримує об'єктивність розгляду голосувань 26 числа.

Тому давайте, є два варіанти: якщо ми набираємо сьогодні 300 голосів, тоді давайте підписуємо, що після виконання Президентом вимоги про відставку уряду ми повертаємося до цього питання і голосуємо. А зараз, як це не смішно звучить, я хочу вас всіх поінформувати.

Володимире Михайловичу, якщо ми сьогодні не приймаємо змін до закону про вибори (ми вже вчора внесли цілий ряд змін термінів), тоді вже немає сенсу його приймати, і виборче законодавство буде з такими ж фальшуваннями, і ЦВК ми знову ж таки...

Я пропоную. Верховна Рада не може піддаватися диктату меншості. Треба поставити два питання на голосування.

Перше. Якщо ми можемо набрати 300 голосів, поставте на сигнальне голосування, так як ви поставили, якщо ні, то поставте на голосування про те, щоб проголосувати два закони - зміни до ЦВК і зміни до виборчого законодавства. Якщо Верховна Рада прийме це рішення - це її воля. То ми не можемо не виконати цієї волі. Дякую.

ЛИТВИН В.М. Відносно змін до ЦВК: треба, щоб Президент ще подав відповідні пропозиції.

ІЗ ЗАЛУ. Там написано, що він подав.

ЛИТВИН В.М. Беруть до уваги, що достроково припиняє та вносить, але не вніс. Вносить, але не доніс. Ви ж читайте нормально.

Будь ласка, Іоффе.

ІОФФЕ Ю.Я. Шановні колеги, я абсолютно погоджуюся з Олександром Олександровичем, що апіорі причини всіх бід наших - це структура влади. І ви бажаєте поміняти злого царя на доброго, це все так звучить, що цей прийде і все буде нормально. Подивіться, яка симпатична людина. Симпатична, я згоден. Але я хочу наголосити наступне: я абсолютно впевнений, що нема жодних перешкод, хоч Президент на те не пішов, що сьогодні цей уряд нікому не заважає абсолютно. Абсолютно. Навпаки, на їх місцях я би зараз сам пішов, коли б це була моя воля, абсолютно. Але він зараз нікому не заважає, і коли ми не приймемо зараз конституційну реформу так, в пакеті, ми її не приймемо ніколи. Це ясно і понятно. Ви будете казати, що наш цар добрий, подивіться на нього, він схожий на доброго царя? Давайте ми будемо жити, як жили. Все. І ми будемо заручниками його і його оточення, все. А людина, вона трансформується, як кажуть, в процесі свого перебування на тій чи іншій посаді. Ми ще не знаємо, що буде.

Тому я пропоную проголосувати пакет, незважаючи ні на що, пакет, який ми вчора приймали, і відкрити шлях голосуванню, відкрити шлях Центральній виборчій комісії.

ЛИТВИН В.М. Шановні колеги, відносно уряду рішення вже давно прийнято, який же може бути ще пакет?

ІОФФЕ Ю.Я. Я підтримую, абсолютно, те, що пропонує Олександр Олександрович.

ЛИТВИН В.М. Микола Гапочка, все. В 10 годин треба засідання фракцій проводити.

ГАПОЧКА М.М. Шановний Володимире Михайловичу! Відповідно до вчорашнього "Круглого столу", де ви згадалися на те, що потрібні консультації з Погоджувальною радою, ми вчора прийняли мудрі, нормальні, виважені домовленості, я пропоную залишитися на них. Незважаючи на те, що консультативний "Круглий стіл" нам нічого не дав, я пропоную залишитися на вчорашніх домовленостях, їх виконати, і показати всьому світу, хто є хто.

ЛИТВИН В.М. Дякую. Шановні колеги! Я прошу заспокоїтись. Давайте підводити підсумки.

Олександр Олександровичу, будь ласка, відносно проекту 4180, там у вас є питання по нормі, так я зрозумів,

2 ГРУДНЯ 2004 РОКУ

ДАНІ, ВНЕСЕНІ В ПРОТОКОЛ ЦВК ВІД 24 ЛИСТОПАДА ЩОДО РЕЗУЛЬТАТІВ ПОВТОРНОГО ГОЛОСУВАННЯ, НЕ ВІДПОВІДАЮТЬ ДІЙСНОСТІ - ЧЛЕН ЦВК

Член ЦВК Олександр ЧУПАХІН, виступаючи як свідок на засіданні Верховного Суду України, заявив, що дані, внесені в протокол Центрвиборчкому від 24 листопада щодо встановлення результатів повторного голосування на президентських виборах, не відповідають дійсності.

СЕКРЕТАР ЦВК ЗАВАЛЕВСЬКА ЗАЯВИЛА, ЩО ПРОПОНУВАЛА КІВАЛОВУ СКАСУВАТИ РІШЕННЯ ПРО ВИЗНАННЯ ЯНУКОВИЧА ПРЕЗИДЕНТОМ

Секретар Центральної виборчої комісії Валентина ЗАВАЛЕВСЬКА, виступаючи на засіданні Верховного Суду України як свідок, заявила, що вона пропонувала голові ЦВК Сергію КІВАЛОВУ скасувати рішення про визнання Віктора ЯНУКОВИЧА Президентом України.

Діяльність Верховної Ради України

щодо держадміністрацій, так? Будь ласка. Бо я не був присутній, коли це питання розглядалось. І будемо завершувати.

МОРОЗ О.О. Вчора, закінчуючи роботу над проектом, котрий вам розданий сьогодні, у нас залишилася тільки формула першого пункту "Прикінцевих положень". Михайло Олексійович може підтвердити. Сьогодні я дивлюся, що там передбачено і те, що підпорядкування йде повне місцевих адміністрацій Президенту.

Я повністю це трактую як збереження всієї вертикалі адмінресурсу назавжди. І це означає, по-перше, що буде проблематичним прийняття змін по 3207, і це означає також, що ми вибори до Верховної Ради наступні будемо проводити при наявності адмінресурсу, що загрожує російським варіантом формування Держлуми. Таким чином я хотів би запитати, ми голосували вчора тут на Погоджувальній раді заміну того, що прийшло з Конституційного Суду про те, що Кабмін формує державні адміністрації, а не Президент? Якщо це не голосувалося, то це означає помилку, треба виправити її. Якщо ж голосувалося, то я хотів би знати, яким чином це голосування відбулося?

(Йде загальна дискусія).

МАРТИНЮК А.І. Я зараз поясню ситуацію. Суть зводилася ось до чого. Суть зводилася до того, що у законі 3207, у змінах до закону, окремим законом, як б'є себе в груди Анатолій Сергійович, буде перетворено повноваження державних адміністрацій, що з 1 вересня, а точніше, ще до 1 вересня державні адміністрації ліквідовуються як органи виконавчої влади на місцях, що функції виконавчої влади на місцях передаються виконкомам рад. Державні адміністрації залишаться лише в Києві і в областях, районних державних адміністрацій не буде, і цим державним адміністраціям передаються права префекта. І тоді логічно, що це призначення Президента.

СИМОНЕНКО П.М. Шановні колеги, вчора, дискутуючи з цього питання, ми ж з вами розуміємо, я просто повторюю, розуміємо, що Конституція повинна давати нам відповідь на те, як формується і яка у нас влада. Не може бути записано в Конституції, що окремим законом потім виписується щось ще інше. Тут незрозуміло взагалі тоді, яка буде вертикаль влади. І якщо, так скажімо, закон не прийняти, а це дуже часто так і робиться, то тоді, так скажімо, залишається та норма, проти якої ми всі сьогодні виступаємо. І вчора правильно Володимир Михайлович сказав, що в нас 50 чи більше законів не прийняті, вони не закінчили, не завершили конституційний процес, який розпочали в 1996 році. Тому не можна так писати, влада повинна бути зрозуміла через Конституцію, бо норми дії Конституції, вони прямої дії.

ЛИТВИН В.М. Шановні народні депутати, оскільки о 10-ій годині, ми домовились, у нас засідання, зараз, одну хвилиночку, домовились, що у нас о 10-ій годині відбудеться засідання фракцій, тому треба виконувати. Таким чином у нас, шановні колеги, є перший момент: пакет, для реалізації якого безпосередньо потрібні рішення Президента України. І ми всі старанно обходимо це, для того, щоб говорити про пакет, а не говорити про весь пакет, це перше. Але я ж пропоную шановні, Вікторе Михайловичу, Романе Михайловичу, якщо ми ще зараз на останній компроміс підемо такого роду, з урахуванням, там, і Конституції, і закону, які стосуються учасників президентських перегонів... Чи можливий такий варіант компромісу, що Прем'єр-міністр, який оголосив вчора, що він написав заяву Президенту України про відпустку, що Президент не просто приймає це до відома, як це робиться, а оформляє цю справу указом з наступною

відставкою після завершення президентських перегонів.

І другий пункт - призначення виконуючого обов'язки Прем'єр-міністра. Це всім буде зрозуміло, що урядом керує інша людина. І якщо він погоджується, саме таке рішення приймає, пакет у нас цей діє, чи тільки за тої вигоди, яка ставилася попередньо?

ПИНЗЕНИК В.М. Шановний Володимире Михайловичу, я перш за все просив би, щоб..., Олександр Олександровичу, давайте не вертатися до ревізії того, що ми досягли з таким трудом, але досягли. Олександр Олександровичу, я маю на увазі ту норму, яка вчора..., проти якої не заперечували, це є у стенограмі. Бо у випадку вирішення питання відставки уряду ми можемо вийти на результативне голосування.

Друге. Володимире Михайловичу, ну, це ж просто відпустка і "в.о." Через три дні вертається з відпустки, і це просто ляпас по Верховній Раді України, яка прийняла во-тум недовіри. Важко зрозуміти ті ігри і ситуацію, у яку нас ставлять. Ну, є конституційне рішення Верховної Ради, воно має бути виконане. Ми ж пішли на компроміс. Логіка уряду народної довіри передбачалася. Але ми розуміємо, що тут є конституційні проблеми, і вибори скоро Президента завершаться. І буде новий уряд. То немає чого... Ми погодилися на те, що хай призначає виконуючого обов'язки Прем'єр-міністра. Ну неважко це такий складний крок треба зробити, чи щось переступити? Ну, це принципово важливо.

Володимире Михайловичу, ми пропонуємо, щоб ми все-таки йшли у зал і почали приймати рішення по тих питаннях, які розблокують вибори, знімуть блокування Адміністрації Президента, Кабінету Міністрів України. І якщо буде врегульоване питання, про яке говорив Валерій Павлович, ми готові негайно вернутися до голосування по політреформі. Якщо це швидко буде зроблено, то ми готові це і сьогодні зробити, але ми не можемо чекати, поки Президент підпише указ. Це може бути і через тиждень, коли вже виборча кампанія вже на завершенні.

ЛИТВИН В.М. Будь ласка.

МОРОЗ О.О. У мене два питання до вас. Я співголова тимчасової спеціальної комісії, яка працює над Конституцією. Ніхто не може мене звинувачувати у тому, що я з першого дня і до останнього буква в букву писав все те, що сьогодні є предметом розгляду у Верховній Раді. Я хочу одержати підтвердження того шляхом голосування представників фракцій, що принципова зміна, яка залишає адмінресурс у силі, заради чого, власне, і проводилася вся зміна системи влади, і проєкт цьому присвячений був, що ця норма тепер залишиться у тексті Конституції, 4180.

2 ГРУДНЯ 2004 РОКУ

ЧЛЕН ЦВК МАГЕРА ДАВ СВІДЧЕННЯ У ВЕРХОВНОМУ СУДІ ПРО ПОРУШЕННЯ ВИБОР- ЧОГО ЗАКОНОДАВСТВА

Член Центральної виборчої комісії Андрій МАГЕРА у якості свідка судового засідання дав свідчення щодо порушень виборчого законодавства під час другого туру президентських виборів 21 листопада 2004 року, наголосивши про два блоки порушень - процедурні і матеріальні.

ЯНУКОВИЧ ПРОСИТЬ ВС ВИЗ- НАТИ ВИБОРИ НЕДІЙСНИМИ І ЗОБОВ'ЯЗАТИ ЦВК ПОВТОРНО ВСТАНОВИТИ ЇХНІ РЕЗУЛЬТАТИ (ДОПОВНЕНА ІНФОРМАЦІЯ)

Кандидат на пост Президента України Віктор ЯНУКОВИЧ звернувся до Верховного Суду зі скаргю, у якій просить ВС визнати результати виборів недійсними і зобов'язати ЦВК повторно встановити результати голосування.

У своїй скаргі В.ЯНУКОВИЧ зазначив, що, на його думку, ЦВК було порушено норми виборчого законодавства, внаслідок чого до протоколу щодо результатів виборів були внесені дані, які не відповідають дійсному волевиявленню народу України.

Ця стосується ряду дільниць західного регіону України, зокрема, Волинської, Івано-Франківської, Львівської, Рівненської, Тернопільської, Хмельницької, Черкаської, Чернівецької, Чернігівської областей і Києва.

Діяльність Верховної Ради України

І друге питання. Чи не відмовляєтеся ви від нашої спільної домовленості учора про те, що всі проекти законів, що є предметом дискусії, будуть розглядатися у пакеті у Верховній Раді?

ЛИТВИН В.М. Я не від чого не відмовляюся. І готовий поставити ці питання при вашій згоді на голосування. Але оскільки ми зараз бачимо, що у нас уже зруйнувалася, по суті справи, пакетна домовленість, я розумію, що ми "спалимо" законопроект, який стосується змін до Конституції України. Тому що в пакетному голосуванні і пакетному рішенні передбачалося п'ять позицій. Ви про це все прекрасно знаєте. Але якщо буде підтримка, я пропоную, давайте знайдемо якийсь паліативний варіант. І запропонував такий вихід із ситуації для того, щоб зберегти пакет. Я за те, щоб ми одним голосуванням вирішили всі проблеми. Іншого я не бачу.

У іншому випадку, якщо підемо по кожному окремо, ви розумієте, що буде проголосований законопроект про внесення змін до Закону "Про вибори Президента", що стосується змін до Конституції, він не набере необхідної кількості голосів. У пакеті. Але зараз у пакеті у цьому звуженому не буде голосувати "Наша Україна", я так розумію, не буде голосувати "Центр". Так? І частина позафракційних. І БЮТ, само собою, він за будь-яких обставин голосувати не буде.

Юліє Володимирівно, будь ласка, я за вас тут говорю. Скажіть самі.

ТИМОШЕНКО Ю.В. Дякую, Володимире Михайловичу. Шановні друзі, я вважаю, що вкотре компроміс, який тут був досягнутий, хоч і без БЮТ, але ж більшістю фракцій, він в руках однієї людини був, і практично цей компроміс зруйнований. І, незважаючи на це, у вас була якась певна домовленість, ви знаєте, за що всі фракції були "за", за що "проти". І тому мені здається, що не потрібно руйнувати той переговорний процес, який був, і просто поставити по черзі, починаючи з Конституції, або починаючи з закону про вибори, і не виключається, що всі наберуть достатню кількість голосів. Просто поставити по черзі, не блокуючи питання.

І, Володимире Михайловичу, я що хочу ще сказати. Справа в тому, що пакетом можна голосувати, коли дійсно 300 з чимось голосів набирається під всі законопроекти. А як ми зараз можемо поєднати в пакет, коли для одних нормативних актів потрібно 226 голосів, а для інших 301? Тобто мова йде про те, що це навіть поєднати неможливо, хоча питання узгодженості, яка була до сьогоднішнього дня досягнута, вона може спрацювати в окремому голосуванні. Я думаю, що і в "Нашій Україні" достатньо людей, які готові голосувати за Конституцію.

ЛИТВИН В.М. Тобто, шановні колеги, будемо підводити підсумки. Леоніде Макаровичу, може, у вас щось є з цього приводу, ви ж учасником "Круглого столу" були? Що стосується адміністрацій: коли я повернувся на засідання після зустрічі, про це питання під час зустрічі вже не йшлося. Я попросив Адама Івановича, щоб він роз'яснив, яка позиція з цього приводу. Адам Іванович дав пояснення, давайте ще раз обговоримо це питання. Я просто був відсутній.

МАТВІЄНКО А.С. Я внесу ясність.

ЛИТВИН В.М. Тут є кому вносити ясність. Спасибі, Анатолію Сергійовичу. Адаме Івановичу, будь ласка.

ПОРОШЕНКО П.О. Я прошу, підніміть стенограму до того, як ми будемо повертатися до прийнятого нами рішення.

МАРТИНЮК А.І. Ще раз пояснюю, в законопроекті 3207-1 говориться про

те, що змінюється система або маються наміри про те, що буде змінена система виконавчої влади, що виконавчу владу будуть здійснювати не державні адміністрації, а виконавчу владу будуть здійснювати виконкоми обласних та інших рад. Це - перше.

Друге, що у законопроекті 3207-1 передбачено, що це буде врегульовано окремими законами про державні адміністрації та про місцеве самоврядування. Третє положення, що ці зміни..., ми повинні прийняти зміни до Конституції, відповідні закони раніше, ніж до 1 вересня, для того, щоб з 1 вересня вступили в дію зміни до Конституції.

Четверте. У законах, в які пропонується внести зміни про державні адміністрації, про місцеве самоврядування, планується ліквідувати районні державні адміністрації, залишити лише державні адміністрації в областях і містах Києві і надати їм функції тих органів, які від імені Президента України як гаранта Конституції будуть слідувати лише за дотриманням законодавства на відповідній території.

Хоча у мене також є, Олександр Олександровичу, застереження, мабуть, як і у вас. Про це чітко тоді треба сказати в Конституції, які функції матимуть державні адміністрації. Не законом, а в Конституції.

ЛИТВИН В.М. Будь ласка, Порошенко.

ПОРОШЕНКО П.О. Вельмишановний Володимире Михайловичу, Адаме Івановичу, Олександр Олександровичу!

Вчора на початку засідання Погоджувальної ради представники "Нашої України" (і я наполягаю на тому, щоб ми підняли стенограму) чітко наголосили і продемонстрували стенограму, або хто не був на початку засідання, або тим, хто не пам'ятає про те, що вчора відбувалося.

В стенограмі було чітко заявлено, що "Наша Україна" іде на компроміс, і наполягає на двох питаннях - щодо терміну введення і щодо місцевих адміністрацій. Викладалася логіка, чому наполягає. По першому я не буду повертатися, тому що немає заперечень щодо терміну введення. Воно за вашим наполяганням, Олександр Олександровичу. Після того ми знову повернулися і було поставлено на голосування, оскільки до другого питання - про місцеві адміністрації - ми після першого рішення не поверталися, тому воно окремо не ставилося на голосування. Було задано питання в стенограмі: чи є на сьогоднішній день заперечення відносно такої позиції "Нашої України"?

Ще раз - термін введення і місцеві адміністрації.

Було наголошено по двох інших питаннях: по імперативному мандату і по загальному нагляду Генеральної проку-

2 ГРУДНЯ 2004 РОКУ

ОПОЗИЦІЯ ПРИПИНИЛА ПЕРЕГОВОРІ ІЗ ВЛАДОЮ, ОСКІЛЬКИ ВЛАДА ПРОДОВЖУЄ ПРОВОКАЦІЇ І НЕ ДОТРИМУЄТЬСЯ ПРИНЦИПІВ ВІДКРИТИХ ПОЗИЦІЙ - ЮЩЕНКО

Команда Віктора ЮЩЕНКА припинила переговори із владою у форматі робочих груп, оскільки влада й надалі займається грубими провокаціями проти своїх опонентів і не збирається дотримуватися принципів відкритих позицій.

В.ЮЩЕНКО назвав дві головні причини зупинки переговорів і відкликання своєї робочої групи на чолі з Іваном ПЛЮЩЕМ: "Це, по-перше, поведінка провідних фракцій на засіданні Верховної Ради 30 листопада, коли парламент раптово поставив під сумнів свої досягнення 27 листопада щодо визнання офіційних результатів виборів такими, які не відповідають волевиявленню громадян. Другою причиною стала провокація, що готувалася в Ужгороді проти опозиції та її прихильників". За словами В.ЮЩЕНКА, 26 листопада на стадіоні "Авангард" було затримано групу із 30 озброєних людей, які під виглядом прихильників В.ЮЩЕНКА мали захопити в заручники учнів і вчителів однієї зі шкіл і вимагати, щоб В.ЮЩЕНКА визнали Президентом. Такі плани "свідчать, що влада готова до співпраці з терористами".

"На знак протесту проти цих дій я дав розпорядження перервати офіційні переговори", - сказав В.ЮЩЕНКО.

Діяльність Верховної Ради України

ратури, ми підтримуємо рішення більшості.

Вчора, коли готувався проєкт, була піднята стенограма, було чітко доведено, що обговорення йшло саме так. Якщо зараз ревізуються прийняті вчора рішення, коли схвалювалось в цілому, це просто руйнує конституційний процес. Схвалювалось, схвалювалось, Олександр Олександровичу, схвалювалось.

І останнє. При всій повазі я наполягаю на тому, що після того, як були схвалені всі позиції конституційної реформи, "Наша Україна" взяла на себе зобов'язання голосувати пакетом.

ЛИТВИН В.М. Дякую. Все, зрозуміло.

Матвієнко, пояснення. Потім Ніколаєнко і Леонід Макарович. Закінчуємо, все. Це по новому колу ми йдемо.

МАТВИЄНКО А.С. Володимире Михайловичу, я хочу, щоб зараз, для того щоб зняти цю колізію, було сформульовано таке доручення: мені, Олександру Олександровичу Морозу, і Юридичному управлінню зараз сісти і 118-у і 140-у статтю привести у відповідність цій логіці. Я готовий, тобто варіант є, який виключає адміністрації як структуру, в тому числі, Олександр Олександровичу, на рівні району; і прописує в 140-ій статті виконавчі органи і відповідно виключає всяке делегування місцевими органами влади адміністрації якихось повноважень. Ми зараз це узгодимо - і проблем не буде.

Да, 3207-й.

МОРОЗ О.О. Тоді в мене пропозиція компромісна.

ЛИТВИН В.М. Будь ласка.

МОРОЗ О.О. Пропозиція така. Якщо ви на те згодні, то давайте ми в "Прикінцевих положеннях" 4180 запишемо там, де є в першому пункті про 3207, що якщо ці зміни не вступають в силу, то тоді місцеві адміністрації підпорядковуються Кабінету Міністрів. Так, як було. А що інше? А як інакше?

(Йде загальна дискусія).

СИМОНЕНКО П.М. Володимире Михайловичу, можна ще раз, щоб ми, врешті-решт, розібралися. Читаю 118-у статтю, щоб потім... ми вже ж знаємо, як граються з законами. 118-а стаття: "Особливості організації та діяльності місцевих державних адміністрацій визначаються окремим законом. Голови місцевих державних адміністрацій призначаються на посади і звільняються з посади Президентом України".

МАТВИЄНКО А.С. За поданням...

СИМОНЕНКО П.М. Ну те, що сьогодні... Да. 140-а, читаю:

"Розмежування повноважень між органами державної влади та органами місцевого самоврядування, підстави та порядок делегування повноважень органам державної влади органами місцевого самоврядування встановлюються законами". Тут норма прямої дії, а тут, я вибачаюсь, ще не зрозуміло що. Ну скільки можна говорити, що хватить дурити Верховну Раду!

ЛИТВИН В.М. Я прошу заспокоїтися. Шановні колеги, я передаю сутність стенограми, яка вчора була записана після цих тривалих дискусій, у стенограмі було записано приблизно таке: "Залишається стара норма в діючій Конституції щодо призначення голів державних адміністрацій, оскільки буде нова природа діяльності державних адміністрацій після 3207".

Учора погодили, зараз починаєте знову щось говорити.

СИМОНЕНКО П.М. Це наполягали, ми ж не голосували цього.

ЛИТВИН В.М. Я кажу - стенограма. Я не був присутнім.

Ніколаєнко, будь ласка, а потім Леонід Макарович.
(Йде загальна дискусія).

НІКОЛАЄНКО С.М. Шановні колеги!

Є ще одна сторона, яка сьогодні не зрозуміло на яких позиціях стоїть, я пропонував би зараз, щоб, скажімо, ми визначили від Угоджувальної ради, там, дві, три, чотири особи, які б після цього з позицією Погоджувальної ради зустрілися з Президентом України і вступили з ним в переговори. Пустовойтенко, скажімо, Олександр Олександрович, там, Порошенко, наприклад, Леонід Макарович, перемовили для того, щоб у нас не було дуже цікавої ситуації, що ми тут домовляємось, потім умовою ставимо якесь голосування, яке не залежить від всіх тут присутніх.

Давайте йому скажемо, що, шановний, зараз відповідальність на тобі, приймай рішення чи таке, чи таке, і тоді буде якесь рішення.

ЛИТВІН В.М. Дякую. Я думаю, дуже гарна пропозиція. Але якщо ми тут не приймемо рішення, тоді нічого не можна буде прийняти.

Леоніде Макаровичу, будь ласка. І зараз підводимо підсумки.

КРАВЧУК Л.М. Шановні колеги, склалась така ситуація, що всі праві.

"Наша Україна" має рацію, вона має підстави, тому що умовою голосування пакетом була відставка уряду. Це було логічно, і ми проти цього не можемо заперечувати і нікого звинувачувати. Це була умова: голосування за пакет, якщо є передумова - відставка уряду. Значить, відставки уряду немає. Таким чином, "Наша Україна" голосувати за реформу, за Конституцію не буде, і ми не можемо її звинувачувати.

ІЗ ЗАЛУ. І не хоче.

КРАВЧУК Л.М. Не хоче, тому що повинна бути певна передумова. Ну що, це ж було записано у пакеті, і це було предметом обговорення на "Круглому столі" вчора. Дві, да де там дві, я вже не пам'ятаю, скільки, шість годин товклися навколо одного і того ж. І ці міжнародні спостерігачі або міжнародна місія вимагала, щоб ми йшли по лінії попередніх домовленостей, де було записано: реформа і відставка уряду. Вони, і Класеневський, і всі..., я ж був присутній, я не хочу тут ні на кого..., треба ж бути об'єктивним.

Тому для того, щоб голосувати за пакет, і щоб ми проголосували за реформу, потрібно вирішити це принципове питання. І тут Ніколаєнко абсолютно правий, що треба, скажімо, йти зараз чи їхати, чи бігти, я не знаю, до тих, хто це питання вирішує. А питання можуть вирішити тільки дві особи: або заяву подає сам Віктор Федорович, або, відповідно до постанови Верховної Ради, подає указ Пре-

2 ГРУДНЯ 2004 РОКУ

ЄВРОПАРЛАМЕНТ НЕ ВИЗНАВ РЕЗУЛЬТАТІВ ВИБОРІВ В УКРАЇНІ

Європарламент закликав Україну провести повторні вибори Президента і вирішити кризу демократичним шляхом. Таку ж позицію висловили і представники Єврокомісії і Ради міністрів ЄС, які були присутні 1 грудня на надзвичайному засіданні Європарламенту, присвяченому Україні.

Європарламент вважає, що перевибори за участю Віктора ЮЩЕНКА і Віктора ЯНУКОВИЧА є єдиним виходом із кризи в Україні.

зидент, третього немає.

Наступне. Якщо не йде реформа, то вони пропонують малий пакет - це ЦВК і закон про вибори. З цим не погодилися. Напівпакетик, давайте назовемо його "чайний пакетик". Тобто, власне кажучи, ми маємо..., ми зараз говоримо про зміст, про зміст ми можемо говорити до ранку, але якщо нема принципу голосування, то він нікому, цей зміст, не потрібен, хоча дуже важливий, тому я пропоную зараз вступити в переговори з тими, хто може це питання вирішити. Ми його тут з вами не вирішимо.

ПУСТОВОЙТЕНКО В.П. Довідка. Ви сказали, що мали написати заяву, стаття 115 Конституції України - це стаття прямої дії: прийняття Верховною Радою України резолюції недовіри Кабінету Міністрів має наслідком відставку Кабінету Міністрів.

ЛИТВИН В.М. Дальше йде пункт, що негайно подає заяву Прем'єр-міністр, там дальше ви читайте, будь ласка. Давайте я вам прочитаю: "Прем'єр-міністр України зобов'язаний подати Президенту України заяву про відставку Кабінету Міністрів України за рішенням Президента України чи у зв'язку з прийняттям Верховною Радою України резолюції недовіри". Отже, Верховна Рада прийняла резолюцію, тепер Кабінет Міністрів на чолі з Прем'єром повинен подати заяву, а Президент - прийняти відповідне рішення.

ІЗ ЗАЛУ. Володимире Михайловичу, так може треба в два боки їхати: один - до Президента, другий - до Віктора Федоровича.

ПУСТОВОЙТЕНКО В.П. Я теж ніяку заяву не писав, а коли мені виразили недовіру у Верховній Раді, то я написав заяву на відпустки (в мене за 3 роки були відпустки), і звільнили мене тільки з 1 березня, а Ющенко починав працювати з грудня місяця. Я дякую за увагу.

ЛИТВИН В.М. Так. Шановні колеги, таким чином давайте підсумуємо, для того, щоб нам провести засідання зараз фракцій, обговорити, є декілька підходів. Перший підхід - реалізувати ті пакети домовленостей, про які ми домовилися вчора. Для цього потрібна позиція Президента України в тому обсязі, в якому пропонувалося, розглядалось. І ще один є варіант - м'який, про який я говорив, але ви не заперечуйте, обговоріть його, будь ласка.

(Йде загальна дискусія).

ЛИТВИН В.М. Так, всі знали, шановні колеги, всі роблять вигляд, що нічого вони не знали, всі знали прекрасно, що Президент перед тим, як підписувати закон 4180, підписує указ про відставку уряду, і Президент з цим погодився. І вчора, коли Президент сказав, що він цього не говорив, я кажу: "Значить, я як Голова Верховної Ради вас неправильно зрозумів". Це дипломатично правильна була постановка питання. Після того підписується 4180, але який ми голосуємо у пакеті, закон про особливості застосування Закону "Про вибори Президента", 3207, після того відставка ЦВК і призначення ЦВК. Ці позиції, ми їх обговорювали. Я розумію, що складно про це все сказати, бо кожен тільки говорить про ті позиції, які не зачіпають інтереси інших. Це перший повний пакет. І всі це прекрасно розуміли.

Другий пакет. Я пропоную розглянути як варіант, можливо, знайти компроміс, що оскільки Прем'єр-міністр написав заяву і оскільки є рішення Верховної Ради відповідно до Конституції, хто б що не говорив, воно конституційне і є роз'яснення міністра юстиції Лавриновича. Але є Закон "Про вибори Президента України", який захищає кандидата, то, можливо, знайти серединну лінію як

компроміс: відпустка з наступною відставкою, це для всіх буде зрозумілий сигнал, і призначення другим пунктом указу Президента виконуючим обов'язки глави уряду.

Третій варіант, чи підваріант, - це проголосувати у пакеті три закони: "Про вибори Президента", 3207, 4180. Набрали 300 голосів, ставимо свічки, дякуємо Богу. Не набрали 300 голосів - тоді у нас виникає проблема, оскільки тоді вступають у дію два закони - 3207 і Закон "Про вибори Президента України". Але щоб була тоді збережена чистота, нам потрібно тоді кожен окремо проголосувати, це вже четвертий варіант. Поставити на голосування 4180, Закон "Про вибори Президента", 3207: який набрав необхідну кількість голосів, той і приймаємо. Після того вирішувати питання про ЦВК: всі у цьому одностайні, відставка і сформування нового складу ЦВК. Але нам потрібно домовитися і пройти ці всі варіанти. Але, зрозуміло зараз, якщо у нас немає пакету, які будуть проголосовані законопроекти. 3207 і про внесення змін до Закону "Про вибори Президента України", інакше кажучи, "Про особливості застосування Закону "Про вибори Президента". Інших варіантів я на сьогоднішній день не бачу. Є інші - давайте будемо обговорювати.

У мене така є пропозиція. Давайте тим часом вступати будемо в переговори із Президентом України, провести засідання фракцій. Але я бачу, що нам не вистачить до 12-ої години. Давайте тоді, можливо, таким чином зробимо, якщо вища є підтримка: о 12-ій годині знову тут зустрітись, о 13-ій годині відкрити засідання. Да, будь ласка.

СИМОНЕНКО П.М. При цьому варіанті залишається першим пунктом відставка.

ЛИТВИН В.М. Ні. Я уточнюю.

СИМОНЕНКО П.М. Знову залишається та сама проблема.

ЛИТВИН В.М. Я ще раз хочу тоді уточнити той пакет, який я пропонував. Я, очевидно, був емоційний, а не точний. Перший великий пакет, який передбачає, так, як і домовлялися, відставку уряду перед голосуванням закону 4180. Потім пакетом іде голосування трьох законів, набираємо не менше 300 голосів. Але там у перехідних положеннях про особливості застосування Закону "Про вибори Президента" є запобіжник, що цей закон вступає в дію з моменту оприлюднення Закону "Про внесення змін до Конституції". Тобто ми вимушені будемо голосувати не менше 300 голосів, інакше не вступить в дію Закон "Про вибори Президента України". Потім іде відставка ЦВК і формування нового складу ЦВК. Ось такий пакет, правильно?

МОРОЗ О.О. Якщо не буде 300 голосів, то не буде він

2 ГРУДНЯ 2004 РОКУ

ЄВРОПАРЛАМЕНТ НЕ ВИЗНАВ РЕЗУЛЬТАТІВ ВИБОРІВ В УКРАЇНІ

Парламент категорично засудив махінації на виборах, що відбулися. "Через фальсифікації вибори не можуть бути дійсними. Саме тому ми не визнаємо ці вибори", сказав голова Комітету Європарламенту з зовнішніх відносин, депутат від Німеччини Ельмар БРОК.

1 грудня увечері 11 європарламентарів вирушили до України, аби допомогти вирішенню кризи. Віце-президент Європарламенту Яцек САРЮШ-ВОЛЬСЬКИЙ сказав, що всі його колеги є українцями, які розмовляють мовою демократії та свободи. На знак підтримки опозиції багато депутатів Європарламенту прийшли на засідання з помаранчевими хустинками або шарфиками. Віце-президент Комітету Європарламенту у зв'язках з Україною Чарльз ТАННОК привітав вотум недовіри Верховної Ради українському уряду. Перед парламентаріями виступила Комісар ЄС з зовнішніх відносин Беніта ФЕРРЕРО-ВАЛЬДНЕР, яка заявила, що весь Євросоюз не визнає результати виборів і що Єврокомісія надасть Україні підтримку на проведення повторного голосування.

Діяльність Верховної Ради України

введений. А таким чином, якщо буде за цей малий пакет, то і ...

ЛИТВИН В.М. Я читаю, шановні колеги, "Прикінцеві положення" Закону "Про особливості застосування Закону України "Про вибори Президента України" при повторному голосуванні 26 грудня 2004 року. Перший пункт "Прикінцевих положень". Цей закон набирає чинності з дня його опублікування у газеті "Голос України", який відбувається не раніше дня офіційного оприлюднення Закону України "Про внесення змін до Конституції України" і втрачає чинність в день, наступний за днем вступу на пост новообраного Президента України.

МОРОЗ О.О. Таким чином, тут може і 226 голосів за нього проголосувати за таких умов, так же?

ЛИТВИН В.М. А він не вступить у дію.

МОРОЗ О.О. Я розумію. А якщо 300, то що, вступить?

ЛИТВИН В.М. Так, вступає в дію.

МАРТИНЮК А.І. Ні, якщо в пакеті?

МОРОЗ О.О. От про що йдеться. Якщо в пакеті із конституційними, тоді вступає.

ЛИТВИН В.М. Олександр Олександровичу, тут зв'язано, що якщо ми сьогодні приймаємо пакет і сьогодні зразу робимо офіційне повідомлення в засобах масової інформації, офіційне оприлюднення, що Верховна Рада прийняла Закон "Про внесення змін до Конституції України", на наступний день, а ми зарезервували місце, ми домовилися, "Голос України" публікує цей закон. І все вступає в дію. Нема змін до Конституції - нема цього закону.

Даліше. Можна я закінчу? Тобто ще раз повторюю, перший повний пакет, який передбачає... Шановні колеги, можна закінчити розмову? Ми залишаємося на тому, що для нас головним і пріоритетним, щоб внести спокій у парламент, щоб стабілізувати і консолідувати парламент і внести спокій в українське суспільство, є прийняття пакету, який передбачає, як домовлялись: відставка уряду, прийняття трьох законопроектів, зміну ЦВК і призначення нового складу ЦВК - шість позицій. Для реалізації цього пакету потрібно "добро" Президента України. Отже, ми проводимо зараз консультації з Президентом України.

Підваріант цього варіанту - залишається п'ять позицій, шоста позиція така, для роздумів, що Президент України підпише указ про відпустку з наступною відставкою після завершення президентських виборів, ну, як варіант для розмови, ну, треба щось говорити ж у фракціях. І другий пункт - призначення виконуючого обов'язки Прем'єр-міністра України, не чинного Прем'єра.

МОРОЗ О.О. Тобто до виборів Президента.

ЛИТВИН В.М. Ну, я ж говорю, до виборів Президента.

Це вже як варіант, кого Президент визначить, хто б влаштовував сьогодні і парламент, і українське суспільство.

Третій. Це варіант перший, основний підваріант.

Другий. Голосуємо звужений пакет, який стосується лише трьох законопроектів, голосуємо в пакеті три законопроекти: вибори Президента - 4180, 3207, після того приймаємо рішення по ЦВК.

Якщо пакет не приймається, тоді логічно постає питання про необхідність наступного кроку, голосувати кожен законопроект.

МАТВІЄНКО А.С. Якщо не набрав 300.

ЛИТВИН В.М. Якщо він набрав 300. Якщо набрав, я сказав: "Будемо дяку-

вати Богу і ставити свічки". Я вже ж говорив.

Після того наступний варіант – голосується кожен законопроект окремо, той, який набрав необхідну кількість голосів, вступає в силу. Ось і все.

КРАВЧУК Л.М. Володимире Михайловичу, я запитання.

Для розмови з Президентом, я звертаюсь перш за все до опозиції. Скажімо, ми говоримо, що Янукович їде у відпустку, виконуючий обов'язки Прем'єр-міністра буде хтось, скажімо, із тут присутніх, із опозиції в тому числі. Можливо?

(Іде загальна дискусія).

МОРОЗ О.О. Володимире Михайловичу, весь зміст наших переговорів тут, на Погоджувальній раді, зводився до знаходження компромісу і подолання недовіри через пакет і спосіб голосування. Тому я вважаю, другий варіант підходящий, його можна розглядати, але не голосувати, не розглядати третій варіант. Тому що буде зроблена цілком зрозуміла річ – нас кинуть, так як це вже було не раз. Не будуть голосувати зміни по Конституції, а тоді по одному проголосують те, що потрібно сьогодні декому з тих, хто тут присутній, забувши, до речі, про те, що треба відставку Прем'єр-міністра. Їх це абсолютно..., це зачіпка для того, щоб знайти підстави, аби відійти від тих домовленостей, які були вчора. Я ще раз повторюю: тільки в пакеті можна голосувати. Якщо цього не буде, ми відмовляємося брати участь у цих ігрищах.

ЛИТВИН В.М. Олександр Олександровичу, я ще раз повторюю. Шановні колеги, якщо ви не проголосуєте окремо за законопроект про вибори Президента України, рішення не буде прийнято, 226 голосів немає, так що... Ну, якщо є, то тоді треба, мабуть, щоб Верховна Рада визначалася, якщо є, тоді що ж робити?

СИМОНЕНКО П.М. Володимире Михайловичу, я також підтверджую ту позицію, яку з самого початку висловив. Ми будемо твердо стояти на тій домовленості, яка досягнута була на попередніх наших зустрічах: пакетне голосування, яке дає гарантії, що 4180, 3207 і вибори Президента. І після цього, я ще раз підтверджую, гарантую: голосуємо про ЦВК – тут немає ніяких питань у нас. Але інші варіанти ми голосувати не будемо.

ЛИТВИН В.М. Тимошенко. І Пинзеник. Чи то Костенко? Пинзеник. І давайте будемо уже завершувати, бо ми повторюємося.

ТИМОШЕНКО Ю.В. Володимире Михайловичу, я вважаю, що та технологія, яка вами запропонована, вона абсолютно логічна, треба її підтримати. Єдине прохання, Володимире Михайловичу, щоб ми не відкладали, а те, що

2 ГРУДНЯ 2004 РОКУ

ДЕПУТАТИ БУНДЕСТАГУ І КАНЦЛЕР ФРН ВИСТУПАЮТЬ ЗА ПРОВЕДЕННЯ ПОВТОРНОГО ГОЛОСУВАННЯ НА ВИБОРАХ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ

1 грудня в Бундестазі відбулися слухання, присвячені політичній кризі в Україні. Представники всіх фракцій засудили фальсифікацію результатів виборів Президента України.

Лідери парламентських груп, а також канцлер Німеччини Герхард ШРЕДЕР виступають за проведення повторного голосування (другого туру виборів за участю Віктора ЮЩЕНКА і Віктора ЯНУКОВИЧА).

У виступах деякі депутати критичували канцлера Г.ШРЕДЕРА за його нерішучість у спробах переконати Президента Росії Володимира ПУТИНА, з яким він має дружні стосунки, не втручатися у внутрішні справи України.

Діяльність Верховної Ради України

намітили, на 12-у збирати парламент, всі депутати знають, повністю організовано все. Ваша пропозиція логічна і нормальна. Є домовленості по пакету - може, уряд, дійсно, частину людей не цікавить. Треба ставити пакет, голосувати пакет, а потім рухатися по тій технології, що ви запропонували. Єдине: давайте почнемо о 12-ій годині, тому що вся країна чекає від нас результату. І не може бути такого, щоб Верховна Рада не збиралася.

ПУСТОВОЙТЕНКО В.П. А якщо Президент підпише указ, а ми не проголосуємо про відставку уряду, я так розмішляю...

ТИМОШЕНКО Ю.В. Якщо Президент підпише указ, то у вас все тут домовлено. Голосуйте в пакеті.

ПУСТОВОЙТЕНКО В.П. Якщо Президент підписує указ і не голосуємо за політреформу, він може потім відмінити свій указ по уряду?

ТИМОШЕНКО Ю.В. Все може!

ЛИТВИН В.М. Валерію Павловичу, прошу уваги! Ну, давайте, ми ж серйозні люди! Ну як, Президент підпише указ - може відмінити його?! Ну, Юліє Володимирівно, що ви говорите?

Справа в тім, якщо ми домовляємося, і ми голосуємо пакет, і Президент підписує указ, то в пакеті не буде проголосовано тоді зміни до виборів Президента України. От основний запобіжник.

Будь ласка, Пинзеник.

ПИНЗЕНИК В.М. Шановний Леоніде Макаровичу, я думаю те, що висловив Леонід Макарович і ми дякуємо за позицію по вирулюванню ситуації. Нам треба розглянути варіант можливий повернення до тої консолідованої позиції. Але ми хотіли б знати, це не може бути довго, тому що нас дуже піджимає час всіх і ми мусимо вирулювати з цієї ситуації.

Тому на 12-у годину ми маємо тут отримати чітку позицію, де має бути врегульована позиція уряду. І, Олександрє Олександровичу, у нас є позиція фракції, і ми її висловлювали вчора. Це не позиція окремих людей, а позиція фракції. Ми нелегко до неї йшли. Про готовність підтримати пакетне голосування.

Якщо ж пакет розбивається, то я єдине хотів би уточнення, Володимире Михайловичу, там трошки процедурно невеличкі правки були. В стенограмі вони відбиті, як ми домовилися по процедурі голосування, щоб в нас потім збою не було.

Якщо не буде таких досягнуто домовленостей, давайте зараз порадимося на фракціях, але о першій годині відкриваємо сесію і приймаємо рішення.

МАРТИНЮК А.І. Ще одне, шановні колеги. Олександрє Олександровичу, шановні колеги, давайте ми так: щоби в нас не було збурення, а може, щось нам там допоможе, ми все-таки голосуватимемо пакет. Давайте ми зараз дамо доручення Анатолію Сергійовичу, щоб з врахуванням наших домовленостей, незважаючи на те, що він працював над законопроектом 3207-І, яким прийшов з Конституційного Суду, то він зробив так, як він був. Але ми все одно його направляємо в Конституційний Суд. Тут немає ніякої небезпеки. Нехай він зараз у цьому законопроекті випише повністю так, як ми говорили щодо місцевого самоврядування, виконавчих органів влади і державних адміністрацій, їхніх прав. Щоб це вже було виписано в 3207. Все одно ми його направляємо в Конституційний Суд.

ЛИТВИН В.М. Шановні народні депутати, шановні колеги, прошу уваги.

Давайте домовимося таким чином: зараз нам, щоб реально провести консультації і вийти на якусь погоджену позицію, треба було б відкласти на годину,

принаймні, засідання, початок засідання Верховної Ради України. Ми спробуємо, якщо ви не заперечуєте, з Леонідом Макаровичем переговорити із Президентом України, проінформувати про розклад сил, про настрої і про бачення дальшого розвитку подій.

О 12-й годині провести засідання Погоджувальної ради, після того йти до сесійної зали і вирішувати шляхом голосування, або кнопками, все інше - це в нас будуть лише розмови.

МАТВИЄНКО А.С. Це доручення залишається?

ЛИТВИН В.М. Адаме Івановичу, подивіться, будь ласка. Яке? Да-да-да. І доручення, доручення Анатолію Сергійовичу прописати, от Адам Іванович сказав.

(Йде загальна дискусія).

ЛИТВИН В.М. Що ви маєте на увазі? По адміністраціях? Петре Миколайовичу, по адміністраціях, я ще раз кажу, я не був, мені зараз розказали, що в стенограмі було записано, Теплюк сказав. Я ще раз розказую, я не був присутнім, мені розказував Теплюк, що було записано в стенограмі.

(На цьому стенографування засідання припиняється).

2 ГРУДНЯ 2004 РОКУ

СОЛАНА ВВАЖАЄ, ЩО У НОВИХ ВИБОРАХ ЧИ У ПЕРЕГОЛОСУВАННІ ДРУГОГО ТУРУ МАЮТЬ ВЗЯТИ УЧАСТЬ І ЮЩЕНКО, І ЯНУКОВИЧ

Верховний представник ЄС з питань спільної зовнішньої та безпекової політики Хав'єр СОЛАНА заявив, що у нових президентських виборах чи у переголосованні другого туру виборів мають взяти участь обидва кандидати - Віктор ЮЩЕНКО і Віктор ЯНУКОВИЧ.

За його словами, у ході сьогоднішніх багатосторонніх переговорів по виходу України з політичної кризи було погоджено два питання, про які було домовлено на попередніх переговорах (25 листопада), а саме: про неприпустимість застосування сили та розблокування державних установ.

Х.СОЛАНА зазначив, що в ході сьогоднішніх переговорів було визначено основне питання - необхідність погодження дати голосування. На його переконання, необхідно, щоб ця дата була визначена якнайшвидше.

ЗАСІДАННЯ ПОГОДЖУВАЛЬНОЇ РАДИ КЕРІВНИКІВ ФРАКЦІЙ І ГРУП ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

7 грудня 2004 року, 15:00

ЛИТВИН В.М. Щойно у нас завершилась зустріч з Президентом України за участю Прем'єр-міністра України. Обговорювались пропозиції щодо прийняття тих рішень, навколо яких у нас точаться дискусії.

Практично до компромісу якогось ми не підійшли. Тому нам залишається сьогодні ще раз обговорити цю ситуацію, визначити позиції груп і фракцій і після того прийняти рішення Верховної Ради так, як визначиться народні депутати.

Більше переносити засідання і відкладати ми не можемо, оскільки ми вже вибачились перед нашими колегами, що це остання перерва, яку ми оголосили до 15.30.

Отже, шановні колеги, відносно великого пакету, який вчора обговорювали, який складався із позицій - 4180 (відставка уряду), 3207 (внесення змін до Закону "Про вибори Президента України"), мається на увазі особливості застосування Закону "Про вибори Президента України" на 26 грудня, відкликання ЦВК і призначення нових членів ЦВК; залишився зменшений пакет - це проект закону про внесення змін до Конституції України, проект закону про внесення змін до Конституції України щодо удосконалення місцевого самоврядування - 3207-1 і проект Закону "Про особливості застосування Закону України "Про вибори Президента України" при повторному голосуванні 26 грудня 2004 року", реєстраційний номер 6372, а також звільнення і призначення членів Центральної виборчої комісії.

Я хочу вас проінформувати, що я вже отримав представлення, чи лист, від Президента України про відкликання діючого складу Центральної виборчої комісії. Зараз він розмножується, вам буде роздано. Через годину ми очікуємо, що надійдуть оформлені відповідним чином ті пропозиції, які ви направили Президентові України.

Я хочу повідомити вам радісну звістку, шановні колеги, що, за винятком одного з членів ЦВК діючого, всі решта будуть подані до Верховної Ради назад. Президент України пообіцяв, що він направить нам ту кількість, яку ми внесли, для того щоб ми провели спочатку рейтингове голосування, а потім за результатами рейтингового голосування визначилися щодо конкретної кандидатури.

Я пропоную таким чином: що як тільки ми отримаємо документи, побачимо список той, проект постанови, ми його розмножимо, можливо, треба буде зробити перерву на півгодини, щоб ви між собою провели відповідні консультації, узгодили позиції. Потім - рейтингове голосування, після того - остаточне призначення членів Центральної виборчої комісії.

Отже, є варіанти, які можна запропонувати Верховній Раді України. Перше - це проголосувати за включення до порядку денного проекту 6372, після того поставити (прошу уваги, щоб потім не було звинувачень!), після того запропонувати провести сигнальне голосування щодо розгляду в пакеті трьох законопроектів. Якщо ми побачимо, що є більше 300 голосів, ми можемо ставити на голосування пакет. Але я розумію тут таку ситуацію. Я просив би не жартувати ша-

новних народних депутатів. Прошу уваги! Не жартувати, бо в законопроекті 6372 записане Прикінцеве положення (одну хвилиночку, Анатолію Сергійовичу, я скажу зараз), що законопроект 6372 вступає в дію після його опублікування в газеті "Голос України" чи "Урядовий кур'єр" на день, наступний після оприлюднення Закону "Про внесення змін до Конституції України".

Якщо ви свідомі того, що таке положення залишається і ми зразу набираємо 300 голосів, значить ми приймаємо відповідний пакет. Якщо ми цього проекту не приймаємо і буде добра воля Верховної Ради, ми тоді можемо провести голосування по кожному окремо законопроекту: прийняли рішення - добре, не прийняли рішення - ідемо далі.

Якщо ми сьогодні бачимо, зараз ми тут домовимося, що в нас немає необхідної кількості голосів - мінімум 350 - щодо законопроекту 4180, то автоматично знімається проект 3207 на даному етапі. Залишається нам тільки розглянути тоді законопроект 6372, за умови, якщо Верховна Рада його включить до порядку денного. Після того розглянути питання про звільнення і призначення членів Центральної виборчої комісії. Інших я варіантів за такої ситуації не бачу.

А тоді, коли ми будемо розглядати один законопроект, я зразу відповідаю на ваше питання, Анатолію Сергійовичу, якщо не буде підтримана ця пропозиція, то цілком зрозуміло, що пункт перший Прикінцевих положень, він випадає.

Так, я прошу нас коротко обмінятися думками, тільки знову не вдаватися в екскурс, ми вже один одного переконали або не переконали в необхідності прийняття рішення.

Я думаю, шановні колеги, одну хвилиночку, тільки ми передбачили введення законопроекту 4180 з 1 вересня, а в разі неприйняття 3207-1 - із 1 січня 2006 року, нам можна було б піти на те, щоб проголосувати цей документ. Бо якщо ми не приймемо рішення сьогодні, до 2009 року ми його не приймемо. Ми повинні бути свідомі цієї позиції. Тобто ми можемо прийняти або перед наступними виборами Президента, або після наступних виборів Президента, я маю на увазі 2009 рік.

Тому, будь ласка, давайте, з урахуванням того, що нам в 15.30 треба продовжити засідання. Будь ласка.

ТУРЧИНОВ О.В. Шановні колеги, те, що запропонував Володимир Михайлович, іншого варіанту просто не існує. Єдине, Володимире Михайловичу, прохання яке? Щоб ми не поставили зняття членів ЦВК, поки в нас не буде на руках список, подання Президента. Щоб не вийш-

2 ГРУДНЯ 2004 РОКУ

ЮЩЕНКО ВВАЖАЄ, ЩО ВІЗИТ
КУЧМИ ДО МОСКВИ НЕ ДО-
ДАСТЬ НІЧОГО ДЛЯ
РОЗВ'ЯЗАННЯ ПОЛІТИЧНОЇ
КРИЗИ В УКРАЇНІ

В.ЮЩЕНКО у зв'язку з візитом
Леоніда Кучми до Москви заявив,
що сьогодні необхідно макси-
мально відділити внутрішньо-
політичні процеси в Україні від
тиску як західних, так і східних
країн.

"Не потрібно робити чітких кроків
в одну чи іншу сторону, тому що
джерело влади знаходиться в Ук-
раїні, і це український народ. Всі
питання необхідно вирішувати са-
мостійно, у своїй власній дер-
жаві."

Президент України Леонід Кучма
вирушив до Москви для зустрічі з
Президентом РФ Володимиром
ПУТИНІМ для проведення
політичних консультацій.

Діяльність Верховної Ради України

ло так, що ми зніmemo членів ЦВК, а нових не призначимо. Тому прохання: як тільки поступить від Президента перелік всіх членів ЦВК, кого він подає, щоб тільки тоді ми виносили це питання. А так, той варіант, який ви запропонували, третього просто не існує. Дякую за розуміння.

ЛИТВИН В.М. Повірте, шановні колеги, що Президент не перекладе на себе відповідальність за Верховну Раду України. Президент чітко заявив у присутності всіх членів Погоджувальної ради, там всі практично були, за винятком БЮТ, на зустрічі у Президента, з відомих причин, що Президент внесе всі ті кандидатури, які подали депутатські групи і фракції. Президент сказав: "Я не буду на себе брати відповідальність сепарувати пропозиції Верховної Ради, а ви визначайтеся".

Тому логічно нам працювати. Ще раз я звернуся до Президента, щоб пришвидшили це подання, нам треба цю проблему або закрити, або треба відкликати свій пункт постанови Верховної Ради про недовіру Центральній виборчій комісії. От і все. Але у даному разі, я ще хочу раз сказати, складається така картина, що нам варто було б відкликати свої пункти постанови 27 листопада, а потім перепризначити фактично тих же людей. Це було б політично і у правовому вимірі коректно.

Будь ласка.

ВОЛКОВ О.М. Володимире Михайловичу, справа у тому, що немає на руках у народних депутатів навіть тих пропозицій, які подали інші фракції, немає списку, ми не знаємо, хто що подав. Ми знаємо від себе, кого ми подали, а хто як - невідомо.

ЛИТВИН В.М. Я думаю, Олександрє Миколайовичу, ви навіть не знаєте від себе, що ви подали, якщо точним бути.

Шановні колеги! Той список, який до мене прийшов, я сьогодні все, що було, підписав, направив фельдзв'язком до Адміністрації Президента, воно туди не потрапило. Я особисто передав Президенту, з відомих причин. Там деякі фракції безпосередньо подали вже на цій зустрічі додаткові свої кандидатури. Президент пообіцяв, що він їх всі поверне назад як пропозиції депутатських груп і фракцій, і як ознаку того, що він виконує ту рекомендацію, яку ми виклали у постанові Верховної Ради України.

Петре Миколайовичу, будь ласка.

СИМОНЕНКО П.М. Володимире Михайловичу, я тільки хотів би одне попросити вас. У зв'язку з тим, що практично звужується сама тема, яку ми обговорюємо, мається на увазі порядок внесення цих проєктів, то тоді треба, я не знаю, як у інших моїх колег у фракціях, я прошу дати ще раз можливість фракції обговорити. Бо якщо тільки не в пакеті розглядається, у нас рішення таке, що ми не приймаємо участі у цьому, якщо не в пакеті воно розглядається. Ми домовлялися з самого початку, що всі ці проєкти законів ідуть у пакеті. Тоді давайте не на 15.30, а пізніше, бо тоді треба провести засідання фракції. Я не знаю, як у решти моїх колег, все визначено вже чи ні?

ЛИТВИН В.М. Шановні колеги, сьогодні вранці, перед тим, як закінчить Погоджувальну раду, я сказав, які в нас є варіанти, в якій почерговості вони будуть ставитись на голосування. Перше, я сказав, це повний пакет, за умови, що Президент України зробить ті кроки, які належить зробити Президенту України, так як вчора було погоджено. Другий пакет - це голосування трьох законопроєктів, без питання Уряду, і плюс до цього - відставка і сформування нового скла-

ду Центральної виборчої комісії. Нарешті, якщо ці рішення не підтримуються, тоді наступне: коли Верховна Рада включає до розгляду питання 6372, розгляд питання 6372 і плюс- звільнення і призначення членів Центральної виборчої комісії. Ви всі погодились зі мною, що такий алгоритм буде. Давайте відкриємо засідання, якщо виникає іще проблема, тоді можна..., вірніше продовжую засідання, бо воно відкрите, тоді можна буде робити ще раз перерву. Але депутати в сесійній залі сказали, що вони нас не витримують, ще одну перерву. От Адам Іванович в черговий раз до них підходив.

МАТВИЄНКО А.С. Володимире Михайловичу, я хочу вас попросити, і, шановні колеги, звернути вашу увагу на одну обставину. Щоб не вийшло так, що ми залишимося взагалі неспроможні провести 26-ого вибори за рішенням Верховного Суду. Володимире Михайловичу, якщо ми приймемо рішення про відставку ЦВК, а на той момент не буде подання, то тоді є проблема, що взагалі ЦВК не буде. Тому ми можемо голосувати тільки за умови, що ці документи будуть у нас на руках. Бо інакше, я розумію, що я дую на холодну воду, але я вже не знаю, на що думи. Володимире Михайловичу, і сподіваюся, що це треба врахувати. Дякую.

ЛИТВИН В.М. Я хочу ще раз, шановні колеги, щоб ми вже нашу недовіру один до одного і до Президента України не доводили до крайньої межі. Я ще раз хочу сказати, Президент України у присутності всіх членів Погоджувальної ради, за винятком БЮТ, сказав, що зараз вони опрацюють всі ці матеріали, десь протягом години потрібно часу, і доставлять їх сюди, якщо дадуть можливість сюди прийти і провезти ці документи.

МАТВИЄНКО А.С. Володимире Михайловичу, а де гарантія, що ми його правильно зрозуміли?

ЛИТВИН В.М. Я гарантія вам. Достатньо цього?

МАТВИЄНКО А.С. Ну, вчора ви казали, що ви його неправильно зрозуміли. Може, і сьогодні таке буде? Тому я просто застереження таке висловлюю.

МАРТИНЮК А.І. Анатолій Сергійович.

ЛИТВИН В.М. Це технічне питання, я думаю, ми його вирішимо. Я думаю, це не проблема.

МАРТИНЮК А.І. Я, на жаль, не був, чи на щастя, не був на вашій зустрічі. Але судячи з того, що тут розповідається, давайте будемо мудріші. Навіщо нам знову затверджувати той же самий склад Центральної виборчої комісії? Той же самий склад подали усі. Хай залишається той, який існує. Знімемо просто свої застереження.

ТУРЧИНОВ О.В. Я думаю, що хто не буде голосувати за закон про зміни до виборів, ті представники до ЦВК

2 ГРУДНЯ 2004 РОКУ

**ЮЩЕНКО ЗАЯВИВ, ЩО ВИЙДЕ
З ПЕРЕГОВОРНОГО ПРОЦЕСУ,
ЯКЩО ПОСТАНЕ ПИТАННЯ ПРО
НОВІ ВИБОРИ**

Після завершення Погоджувальної ради керівників груп і фракцій парламенту (засідання I, засідання II) **В.ЮЩЕНКО** заявив, що про це вчора він говорив під час "Круглого столу" за участю міжнародних посередників. На початку зустрічі він заявив про свою позицію щодо несприйняття повторних виборів. Саме тому в підсумковому документі і була записана ідея про завершення виборів. "Це квінтесанція, це суть вчорашньої заяви", - наголосив **В.ЮЩЕНКО** і підкреслив, що вчора в підсумковому документі була домовленість про те, що експертна комісія працюватиме у надзвичайно короткі терміни - 1-2 дні. Головна мета цієї комісії - знайти шлях у правовому полі завершити виборчий процес.

Діяльність Верховної Ради України

можуть просто не потрапити, Адаме Івановичу.

ЛИТВИН В.М. Які ще є пропозиції?

РАТУШНЯК С.М. Шановні колеги, Володимире Михайловичу!

Президент на весь світ заявив, що приймайте зміни до Конституції і на цій базі формуйте уряд. Я так зрозумів, що поки конституційні зміни не прийдуть у силу, тобто до 1 вересня, значить ніяких виборів або їх результатів не буде. Я так зрозумів?

ЛИТВИН В.М. Ви правильно все зрозуміли, шановний колего. Навіть якщо ми приймемо з нашою поміччю і з Божою поміччю 4180, то ми не зможемо сформувати уряд парламентом, оскільки до 1 вересня, а реально до 1 січня 2006 року це прерогатива виключно Президента України. Наша справа - освятити лише Прем'єр-міністра України. Тому що те положення, яке стосувалося формування уряду парламентом, воно виключено до зазначеної вище дати.

Будь ласка.

КИРИЛОВ В.Д. Володимире Михайловичу, мені здається, нам вже абсолютно нічого тут розказувати друг другу, бо після того, як виявилось, що наші вчорашні домовленості не мають сили, у більшості фракцій буде режим вільного голосування. Я вважаю, що ваші пропозиції слушні. Нам треба розходитися, йти до залу і починати працювати.

ЛИТВИН В.М. Які ще міркування у розвиток тих пропозицій?

КОЗАЧЕНКО О.О. Шановні колеги, у мене питання суто юридичного характеру. Якщо ми голосуємо у пакеті 4180 і 300 голосів не набираємо, чи не означає, що це спалений закон? То чи можемо ми його потім повторно ставити? Ні, так сигнальний, сигнальний. Сигнальний може набрати, ми ж розуміємо, що сигнальний може набрати, а голосування може не набрати.

ЛИТВИН В.М. Шановні колеги, якщо ми будемо голосувати пакетом, я ще раз хочу сказати, відповідні є застереження у законопроекті 6372. Перший пункт Прикінцевих положень говорить, що законопроект 6372, тобто про особливості застосування Закону "Про вибори Президента", вступає в дію після оприлюднення в газеті "Голос України" або "Урядовий кур'єр" в день, наступний за оприлюдненням Закону 4180 "Про внесення змін до Конституції". Якщо ми голосуємо пакетно і думаємо один одного перехитрити, то цей закон не набирає необхідної кількості голосів.

КОЗАЧЕНКО О.О. Я не за це, Володимире Михайловичу. Ви просто проговорили декілька разів, що якщо у нас не проходить пакет, то ми потім окремо голосуємо 4180, окремо то, окремо це. Чи не значить, що ми, проголосувавши пакет і не набравши 300, палимо 4180 і далі за нього голосувати не можемо?

ЛИТВИН В.М. Я думаю, якщо, шановні колеги, якщо ми пакетно не досягнемо домовленості, я думаю, то це цілком очевидно, що ставити на голосування окремо цей законопроект, я зараз можу порахувати, і сказати кількість голосів, ви також можете, ми разом можемо помилитися на 10-15 голосів. Тобто похибка така буде. Так, я вважаю, що немає потреби, поки ми не досягнемо домовленості. Тоді треба відразу переходити до розгляду іншого питання.

Якщо ми пакетно не набираємо 300 голосів, то це буде сигнальне голосування. Якщо ми побачимо, що немає, ми далі голосувати не будемо. Але я просив би противників законопроекту 4180 не жартувати, бо ми спалимо законопроект 6372. Я ще раз хочу сказати, ті, хто категорично не сприймає закон 4180, коли буде пакетне голосування, я просив би не голосувати, бо ми спалимо законопроект

6372 -- "Про внесення змін до Закону "Про вибори Президента".

До залу ми підемо на 15.30.

Немає інших застережень?

ГОЛОС З МІСЦЯ. Немає.

ЛИТВИН В.М. Я ще раз нагадую, яка у нас буде пропозиція. Шановні колеги, щоб потім не говорили, що не почули, не зрозуміли.

(Шум у залі).

ЛИТВИН В.М. Ну, можна попросити уваги?!

Зараз ми продовжимо засідання о 15.30. Я ставлю на голосування про включення до порядку денного проекту 6372 -- "Про особливості застосування Закону України "Про вибори Президента України" при повторному голосуванні 26 грудня 2004 року", оскільки інші законопроекти у нас є в порядку денному.

Після того, як ми включили в порядок денний, я не знаю, можна провести сигнальне голосування, прошу звернути увагу.

СИМОНЕНКО П.М. Так, може, спочатку сигнальне голосування?

ЛИТВИН В.М. Так ми не можемо вести сигнальне голосування, коли документ не включений в порядок денний. Як ми можемо вести сигнальне голосування, Петре Миколайовичу? Він же не включений, він не є предметом розгляду Верховною Радою. Треба включити законопроект в порядок денний.

Шановні колеги, відповідно до Регламенту, розглядати законопроект, який не включений до порядку денного, ну, ми не можемо. Ви це прекрасно розумієте. Після того, якщо є ваша добра воля, я поставлю на сигнальне голосування пропозицію про те, щоб пакетом прийняти три законопроекти. Якщо сигнальне голосування не спрацює, але я просив би тут, шановні колеги, принципової позиції: якщо сигнальне голосування буде поставлено, щоб не голосували ті, хто не буде голосувати. Бо наступне я поставлю на голосування - пакет законопроектів - три. Якщо не набирає 300 голосів, то спалюється законопроект 6372, щоб ви це прекрасно усвідомлювали. Спалюється. І ми можемо повернутися до його розгляду, якщо йти строго по процедурі, на наступній сесії. Тому давайте не будемо жартувати. А сигнальне голосування покаже. Якщо сигнальне голосування покаже, що у нас немає 300 голосів, то ми можемо ставити окремо законопроект. Ми його тоді спалюємо. Але я думаю, це буде нелогічно. Ми тоді знімаємо законопроект 4180, 3207, оскільки вони йдуть у парі, і переходимо до розгляду законопроекту 6372. Тому що він включений до порядку денного.

2 ГРУДНЯ 2004 РОКУ

В ОКРУЗІ №223 У КИЄВІ ТЕР-
ВИБОРЧОМ ПОВЕРНУВ
ЮЩЕНКУ ПІВТИСЯЧІ ГОЛОСІВ.
ВІДБРАНИХ У НЬОГО САМИМ
ВИБОРЧОКОМ

Територіальна виборча комісія виборчого округу №223 (м.Київ) на своєму засіданні внесла уточнення до свого протоколу про підсумки повторного голосування на виборах Президента України. Згідно з цим уточненням, на одній з виборчих дільниць кандидату в Президенти Віктору ЮЩЕНКУ повернуто 542 голоси, а у Віктора ЯНУКОВИЧА відповідно вилючено 542 голоси, у підсумку на дільниці зафіксовано перемогу В.ЮЩЕНКА: 757 проти 215 голосів.

Уточнення було зроблене після того, як було виявлено факт фальшування голосів на користь В.ЯНУКОВИЧА.

(Шум у залі).

ЛИТВИН В.М. Петре Миколайовичу, я можу поставити на голосування, не розглядати сьогодні. Якщо Верховна Рада прийме рішення не розглядати, будемо не розглядати.

Я думаю, що логічніше, шановні колеги, я думаю, що логічніше прихильникам і противникам законопроектів вести агітацію в залі, а не намагатися щось зняти, не поставити. Я такого права не маю. Якщо Верховна Рада включила, я повинен розглядати.

(Йде загальна дискусія).

ЛИТВИН В.М. Адаме Івановичу, поясніть, я вже не можу.

СИМОНЕНКО П.М. Всі питання голосувалися!

(Йде загальна дискусія).

ЛИТВИН В.М. Петре Миколайовичу, заспокойтесь, будь ласка, шановні колеги, я ще раз хочу сказати, що я не знаю, голосувалося питання чи ні, бо я в цей час не був присутній на засіданні. Але коли це питання виникло, я попросив стенограму, в стенограмі було записано, що в зв'язку з тим, що в законопроекті 3207-І буде виписано функції виконкомів і функції адміністрацій, які будуть виконувати призначення контролю за реалізацією законів, тобто наглядачами будуть від Президента України, виникають нові обставини, і це треба записати і таким чином залишити за Президентом. І воно, я ще раз хочу сказати... Ну, Петре Миколайовичу!

(Шум у залі).

ЛИТВИН В.М. Ну, це інше питання. Петре Миколайовичу, ми дискутуємо щодо того, що не пройде у Верховній Раді. Ви зараз розумієте, що кожен сидить і уже для себе зробив висновок: щоб не палити законопроект 4180, за нього голосувати. Я ж бачу по реакції, і ви прекрасно це розумієте, Петре Миколайовичу.

СИМОНЕНКО П.М. Я ще раз кажу, тут зовсім інше написано!

САМОФАЛОВ Г.Г. Уважаемые коллеги, сегодня на встрече у Президента, где присутствовали все руководители групп и фракций, Александр Александрович Мороз сказал о том, что ему вчера на ночь дали задание проработать, внести изменения, согласованные с нами. Он это сделал. Но сегодня здесь они не проголосованы. И чтобы нам этот закон выпускать, надо четко здесь определиться нам с вами самим, чтобы каждый осознанно голосовал за этот закон. Спасибо.

СИМОНЕНКО П.М. И эту норму он не вносил.

ЛИТВИН В.М. Шановні колеги, тоді давайте звинуватимо Теплока. Для нас підстав цих жодних немає. Тому що було доручено цей законопроект опрацювати Олександр Олександровичу разом із Юридичним управлінням, от і все. Тоді не виконано доручення, давайте його тоді відкладемо та й усе. І домовилися, що цей законопроект опрацюють.

Більше того, я хочу сказати, що коли закінчувалося засідання, а я вже закінчував засідання, і коли ми розходилися, жодних застережень з цього приводу не прозвучало.

СИМОНЕНКО П.М. Володимире Михайловичу, ви ж розумієте, що формується влада.

ЛИТВИН В.М. Та я все розумію, Петре Миколайовичу.

СИМОНЕНКО П.М. Цей не буде прийнятий, а там залишається та норма, яку ми запропонували змінити.

ЛИТВИН В.М. Да і той не буде прийнятий, і той не буде прийнятий.

(Йде загальна дискусія).

ЛИТВИН В.М. Будь ласка.

МАТВІЄНКО А.С. Петре Миколайовичу, я звертаюся до вас адресно! Петре Миколайовичу!

Будь ласка, читайте весь законопроект 3207-1, який за дорученням Погоджувальної ради зараз вам внесено і зверху написано: доопрацьований за дорученням Погоджувальної ради. Там немає райдержадміністрацій, де є тільки облдержадміністрації, де є виконавчі органи на рівні районів і області, де чітко сформульовано, як врегульовуються ці питання, в тому числі і законами. Ми перед тим, як внести законопроект 3207-1, запропонуємо цілий пакет законів і зміни до кінцевого прийняття. І у Прикінцеві положення написано, що цей закон вступає в силу після виборів 2006 року.

Петре Миколайовичу, ну, читайте закон, перш ніж його коментувати!

СИМОНЕНКО П.М. Анатолію Сергійовичу, я вам читаю його, якщо ви його не читали.

"Голови місцевих державних адміністрацій при здійсненні своїх повноважень відповідальні перед Президентом України і Кабміном України, підзвітні та підконтрольні органам виконавчої влади вищого рівня".

МАТВІЄНКО А.С. Бо він префект і він відповідає, і він представляє...

СИМОНЕНКО П.М. Да, я вибачаюся. Це зовсім інше. Ви тоді не розібралися, за що він відповідає!

ПИНЗЕНИК В.М. Володимире Михайловичу, ще одне питання є.

Шановні колеги, вчора в пакеті, коли ми вийшли на пакет, у нас були врегульовані процедури підписання. От зараз, допустимо, коли ми приймаємо якийсь закон з тих варіантів, які ми розглядали, як буде забезпечено підписання його? Наприклад, закон про вибори потребує термінового введення в дію.

Володимире Михайловичу, як буде здійснено підписання?

(Шум у залі).

ПИНЗЕНИК В.М. Петре Миколайовичу, ну ви ж не спікер, не Голова Верховної Ради!

Володимире Михайловичу, зараз провалюється питання, на відміну від вчорашнього пакету, підписання Президентом закону, наприклад, як про вибори буде прийнято. Як буде здійснюватися підписання закону, якщо ми його сьогодні проголосуємо?

ЛИТВИН В.М. Шановні колеги, я думаю, у нас паке-

2 ГРУДНЯ 2004 РОКУ

КВУ ПРОПОНУЄ НАЙБЛИЖЧИМ ЧАСОМ ПРОВЕСТИ ПОВТОРНЕ ГОЛОСУВАННЯ НА ВИБОРАХ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ

Комітет виборців України оприлюднив звіт за підсумками спостереження за повторним голосуванням і підрахунком голосів на виборах Президента України 21 листопада 2004 року.

За підсумками моніторингу КВУ констатує, що повторне голосування 21 листопада відбулося з масовими та системними порушеннями виборчого законодавства, прав людини та міжнародних стандартів чесних виборів, а оголошений Центральною виборчою комісією результат голосування не відображає волевиявлення українських виборців.

КВУ зазначає, що найбільшими порушеннями, що могли серйозно вплинути на результат, стали: масове голосування організованих груп виборців за відкритими посвідченнями; штучно завищений відсоток виборців, які голосували за місцем проживання; нетрадиційно висока явка виборців у східних областях України; кримінальне втручання у виборчий процес, що супроводжувалося фактами насильства проти спостерігачів, журналістів та поліромами на окремих дільницях.

КВУ вважає, що, враховуючи велику кількість поданих скарг та заяв про порушення, є підстави визнати повторне голосування 21 листопада таким, що не відбулося.

Діяльність Верховної Ради України

ту немає жодного, то, я думаю, підписання буде здійснюватися у звичайному режимі. Я тільки можу сказати одне: якщо Верховна Рада прийме те чи інше рішення, я його у той же момент, як тільки доопрацюють і всі підпишуть, направляю зв'язком відповідним до Президента України. Все інше, це ви домовляйтеся вже між собою.

СИМОНЕНКО П.М. Володимире Михайловичу, можна, щоб тут на мене не ображався Анатолій Сергійович? Я для всіх читаю наступне речення цієї ж самої статті, щоб тут зрозуміли, 118-ої: "Рішення голів місцевих державних адміністрацій, що суперечать Конституції та законам України, іншим актам законодавства України можуть бути скасовані відповідно до закону". Якщо він префект, так яке рішення його?

МАТВІЄНКО А.С. Призупинити дію, оскаржити дію....

СИМОНЕНКО П.М. Він не має, це повноваження Президента, він представляє Президенту, а Президент скасовує.

(Шум у залі).

ВІНСЬКИЙ Й.В. Шановні колеги! Я хотів би по 3207-1, щоб подивилися ми. У нас сьогодні є вилка - 4180, який вже пройшов Конституційний Суд, і 3207-1, який не пройшов Суд. І у нас, якщо ми навіть не приймаємо 4180 зараз і переносимо 3207 на наступну сесію, то ми фактично вибиваємо ситуацію по координаті цих речей, порядку ведення. Тому я би пропонував, навіть якщо 4180 сьогодні не проходить, 3207 проголосувати, віддати його у Конституційний Суд, щоб ми потім діяли синхронно.

(Шум у залі).

ШУФРИЧ Н.І. Шановні колеги! Ми йшли назустріч у тому питанні, щоб у законопроекті 4180 вилучити норму, що Прем'єр-міністр України призначає голів місцевих адміністрацій, залишивши стару.

В мене є пропозиція, щоб уникнути зараз всіх конфліктів. 3207 ми пишемо, що голів місцевих адміністрацій призначає не Президент, а Прем'єр-міністр, і знімаємо це питання. Якщо виникнуть якісь серйозні суперечки під час остаточного ухвалення, то ми тоді, це буде друге повторне ухвалення.

ПОРОШЕНКО П.О. Можна було б іти, якби ніхто не збирався голосувати 3207.

ШУФРИЧ Н.І. Ми збираємось.

(Шум у залі).

ШУФРИЧ Н.І. Я думаю, що це, я думаю, що представник Прем'єр-міністра буде не гірший префект, ніж представник Президента.

ГЛАДІЙ М.В. Шановні колеги і шановний Володимире Михайловичу! Час неупинно іде, і я підтримую пропозицію Володимира Михайловича - іти в зал і братися за роботу. Зал уже дозрів. Ми тут говоримо одне, а там вже все вирішили. Я прошу вас.

ТИМОШЕНКО Ю.В. А всі пропозиції в робочому порядку в комітеті, обговорити, і нормально.

ЛИТВИН В.М. Так, шановні колеги, щоб заспокоїлись народні депутати, ми можемо зараз 5-10 хвилин записатися і виступити, щоб задекларували всі позиції, щоб кожна позиція була почута. Після того я поставлю на голосування, для того, щоб ми мали розглядати це питання про включення 6372 в порядок денний. В залежності від того рішення, яке буде прийнято Верховною Радою, я запропоную провести сигнальне голосування для виявлення готовності Верховної Ради

України прийняти в пакеті ці законопроекти.

І Христом Богом прошу вас, давайте проголосуємо, приймемо цю Конституцію. Новий Президент відмінить її десять разів. Звернеться до народу, кредит довіри великий... Але давайте ми заспокоїмо, тоді в нас не буде переможців і переможених.

(Шум у залі).

ЛИТВИН В.М. Я прошу вас, дайте я скажу щось.

Шановні колеги, прошу уваги. Я прошу уваги! Ну, ви ж потім будете звинувачувати мене і вимагати переголосування.

Але ті, хто категоричним є противником прийняття Закону 4180, я прошу не вводити в оману сесійну залу, не голосувати. Бо наступне буде поставлене на голосування, на голосування прийняття в пакеті. Бо тоді, коли спалиться 4180, ми спалюємо законопроект 6372, бо вони між собою зв'язані, і в дію вони вступити не можуть. Після того, щоб не було чергових збурень, не було чергових складання списків про проведення дострокової сесії. Тоді можна буде проводити на наступній сесії або готувати новий законопроект, принаймні міняти номер.

МАТВИЄНКО А.С. Так що, січень?

ЛИТВИН В.М. Анатолію Сергійовичу, при чому січень до законопроекту 6372?

(Шум у залі).

ЛИТВИН В.М. Після того, шановні колеги, відставка і наш розгляд, наша позиція щодо сформування нового складу ЦВК. Як тільки ми отримаємо подання від Президента України, ми його розтиражуємо, роздамо, і я пропоную зробити перерву на півгодини, щоб ви визначилися щодо вашої позиції відносно кандидатур.

(На цьому стенографування засідання припиняється).

2 ГРУДНЯ 2004 РОКУ

У ВЕРХОВНОМУ СУДІ ТРИВАЄ РОЗГЛЯД СКАРГИ ПРЕДСТАВНИКА ЮЩЕНКА НА ПОСТАНОВУ ЦВК ПРО ПІДСУМКИ ВИБОРІВ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ

Верховний Суд України продовжив розгляд скарги довіреної особи кандидата в президенти Віктора Ющенка Миколи Катеринчука на постанову Центральної виборчої комісії від 24 листопада про оголошення президентом України Віктора Януковича.

ЄВРОПАРЛАМЕНТ ЗАКЛИКАВ УКРАЇНСЬКУ ВЛАДУ ВІДМІНИТИ РЕЗУЛЬТАТИ ДРУГОГО ТУРУ ПРЕЗИДЕНТСЬКИХ ВИБОРІВ ТА ПРОВЕСТИ ПЕРЕГОЛОСУВАННЯ

Європарламент ухвалив Резолюцію стосовно України. У схваленому документі Європарламент рішуче засудив обставини, якими супроводжувався другий тур президентських виборів та рішення ЦВК оголосити Віктора Януковича переможцем президентських виборів без детального вивчення порушень у ході голосування.

ЗАСІДАННЯ ПОГОДЖУВАЛЬНОЇ РАДИ
ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

7 грудня 2004 року, 18:45

ЛИТВИН В.М. Кого в нас немає, Валентина Олександровича немає, Зайчука?

МАРТИНЮК А.І. Зараз я скажу, я подивлюсь. Так, "Регіони" є. "Демініціативи" є. Гапочка передав.

ЛИТВИН В.М. Гапочка мені передав право слова.

МАРТИНЮК А.І. Так, "Народна аграрна" є, "Єдина" є. СДПУ. Мороза нема.

ЛИТВИН В.М. Нема Олександра Олександровича.

МАРТИНЮК А.І. Соціалістів нікого, да? Пустовойтенко є. Симоненко, Тимошенко. Гладких - "Трудова". Ну, в принципі...

ЛИТВИН В.М. Шановні колеги, давайте розпочнемо засідання Погоджувальної ради, проведемо його оперативно. Я думаю, що всі ми побачили сьогодні, що такі відповідальні моменти, ми зможемо консолідуватися і вийти на те рішення, яке сьогодні може примножити потенціал і згуртувати нас у парламенті, і внести такий нормальний робочий ритм у країні. Тому давайте зараз поговоримо про те, який буде наш сценарій наших дій завтра.

Я ще раз мав розмову із Президентом України, сьогодні він передасть нам пропозиції. Він сказав, що передає нам всі ті пропозиції, які внесли депутатські групи і фракції. Їх дещо більше ніж 15 людей. Сказав, визначитесь між собою, на кому зупиниться ваше рішення, то я його підтримаю.

Я хотів би лише, щоб ми домовились таким чином, щоб були збережені квоти фракцій. Якщо цей принцип буде дотриманий, я думаю, що в нас не буде виникати якихось недовір один до одного. І треба провести таким чином голосування, щоб цей принцип був збережений, ви знаєте, один із 30-ти, або не менше 30-ти, представник від однієї групи чи то фракції.

Зараз нам треба домовитися, як нам діяти далі. Завтра о 10-ій годині Президент готовий приїхати в парламент і в присутності Верховної Ради підписати ті рішення, які проголосує парламент. Я думаю, нам потрібно знайти тут зараз погоджене рішення, і після того ми можемо проголосувати без будь-яких обговорень, бо обговорення нічого не дадуть. Всі, хто хотів прочитати документи, вони їх прочитали. Ті, хто не читав, я думаю, що він їх і не прочитає навіть після того, коли зроблять доповідь. Він не вникне у ці документи. Так що, будь ласка, давайте зараз коротко проведемо обговорення. Будь ласка.

САМОФАЛОВ Г.Г. Уважаемые Владимир Михайлович, уважаемые коллеги! Я имел разговор вот перед Погодjuвальной радой с представителями "Нашей Украины", в том числе с присутствующими здесь. Есть только два, мне сказано было, два опасения. Первое о том, что ЦВК пока еще не сформировано, но на это Владимир Михайлович ответ дал. И второе опасение, что Президент не подпишет проект закона, который мы внесли сегодня "в порядок денний". Если гарантии будут, так было сказано, что подписано, значит, будет голосоваться пакет. Я думаю, что если сейчас это подтверждается, просто нужно нам сегодня дать гарантии, которые могут быть. Спасибо.

ЛИТВИН В.М. Ще раз хочу сказати, шановні колеги, подання про звіль-

нення ЦВК є, сьогодні буде подання тих кандидатур, які запропоновані. Я вам сказав, що це за кандидатури, вам потрібно визначитися. Але я хочу ще раз, шановні колеги, сказати, якщо ми зараз намітили оцю дорогу і сьогодні навели ці мости взаєморозуміння, які дадуть нам користь для того, щоб Україна нормально жила після президентських виборів, я ще раз хочу сказати, я просто благаю би, щоб ми прийняли це рішення.

Новий Президент, який прийде, маючи найвищий пік популярності, маючи підтримку, а будь-який Президент, він завжди має величезний кредит довіри, він зробить все, що захоче, давайте відверто скажемо, і з Конституцією, і з тими повноваженнями, які у нього є, і з майбутніми повноваженнями, все, що захоче. Але ми реально бачимо, і давайте про це також скажемо, що зміни реально почнуть діяти у частині формування парламентом уряду з травня 2006 року, після того, коли з'явиться новий парламент.

Давайте сьогодні говорити відверто, що там зв'язане рішення із 3207, тобто з 1 січня, на цьому наполягала "Наша Україна". Але з 1 січня вже парламент буде мобілізований повністю на вибори. І парламент не зможе у такому стані висловити недовіру Прем'єр-міністру України. Відтак уряд діятиме, поки остаточно не оформиться парламент. А тоді у парламенті найбільша фракція буде мати право запропонувати свого Прем'єр-міністра. Тому нам треба буде перенести нашу всю боротьбу у площину того, щоб завоювати необхідну кількість голосів у парламенті. От і все.

Петре Миколайовичу, я вибачаюся. Сушкевич просив. Валерій Сушкевич.

СУШКЕВИЧ В.М. Я вибачаюся. Шановні колеги, я дуже коротко. Я півроку уже як позафракційний. І звертаюся до вас з приводу законопроекту 6372, де у мене прохання: перша група, написано, голосує тільки на дому. Я вас запевняю, повірте мені, для мене головна фракція - це моя корпоративність з інвалідами. І яка ситуація сьогодні? Друга група сьогодні - дуже багато тих, хто є першої групи. Це недосконалість нашої системи. А третя - буває сьогодні реально, буває така, як друга. У мене прохання яке? Інваліди. Посвідчення пенсійне - воно пенсійне посвідчення, по ньому інваліди можуть тільки. Тут записано, ця ситуація по посвідченню пенсійному.

І у мене прохання сьогодні. Майже всі виборчі дільниці на другому поверсі. Люди сьогодні звернулися до мене, що ж це таке? Я вам скажу, перша може прийти, і приходять перша група, і прийде, яка може. Але якщо випадє сніг, якщо другий поверх. Ви знаєте, я не хочу деструктиву, з яким я вийду на трибуну, буду блокувати і буду вима-

2 ГРУДНЯ 2004 РОКУ

**ЄВРОПАРЛАМЕНТ ЗАКЛИКАВ
УКРАЇНСЬКУ ВЛАДУ ВІДМІНИ-
ТИ РЕЗУЛЬТАТИ ДРУГОГО ТУ-
РУ ПРЕЗИДЕНТСЬКИХ ВИ-
БОРІВ ТА ПРОВЕСТИ ПЕРЕ-
ГОЛОСУВАННЯ**

Європарламент закликав українську владу анулювати результати другого туру президентських виборів та провести переголосування до кінця поточного року. В резолюції також сказано, що влада у жодному разі не повинна застосовувати силу проти мирного та демократичного протесту. У протилежному випадку Угода про партнерство та співробітництво з ЄС буде негайно анульована, а до України будуть застосовані санкції. В резолюції підкреслено про необхідність збереження територіальної цілісності України.

Засідання Верховного Суду України.

гати, щоб зробили. Тут достатньо деструктивів і без мене. Але допоможіть, будь ласка, щоб ми просто записали "інваліди". "Першу групу" просто убрати із цього. І все. Там достатньо моментів, які страхують ситуацію. Пенсійне посвідчення, воно сьогодні, ніяк його не роздаш, тому що по ньому треба буде отримувати пенсію. Я прошу підтримати, це реально виборче право інвалідів.

Ми зробили сьогодні таке, що "разом з водою виплеснули дитя". У мене прохання. Інакше я вимушений буду виходити на трибуну і стояти, тому що сьогодні ця ситуація, це дурниця. Прошу, підтримайте, будь ласка. Просто викреслити "першу групу". Це правда, не ситуація. На другий поверх не піднімуться.

МАРТИНЮК А.І. Валерію Михайловичу, а яка загальна, вибачте, яка загальна чисельність цих людей?

СУШКЕВИЧ В.М. Ви знаєте, Адаме Івановичу, тут питання у тому. Ні, не треба, Анатолію Сергійовичу. Я ще раз кажу, мова йде про те, що... Та я знаю. Але ви знаєте, є інша ситуація. Я прийду на виборчу дільницю, і багато тих, хто прийде. Сьогодні на майдані є на візках, я бачив. Але є і ті, що не прийдуть і не зможуть. І вони сьогодні звертаються: "Як тут, в цій ситуації бути?".

Що ви боїтеся? В чому? Фальсифікації не буде. Пенсійне посвідчення! Я не можу відповісти на ваше питання, тому що я перший прийду, і я другий прийду.

МАРТИНЮК А.І. Він питає, скільки всього в Україні?

Яка загальна частина?

СУШКЕВИЧ В.М. 2 мільйона 800.

ЛИТВИН В.М. Я думав, що шифра 5 мільйонів.

СУШКЕВИЧ В.М. Це всіх інвалідів, це всіх інвалідів.

СИМОНЕНКО П.М. Ну, він правий.

СУШКЕВИЧ В.М. Ну, так не можна.

ЛИТВИН В.М. Давайте таким чином. Шановні колеги, давайте домовимося, попросимо Валерія Сушкевича попрацювати з Анатолієм Сергійовичем, щоб знайшли прийнятне рішення. Але таке, щоб це рішення не залишало щілини. І давайте, будь ласка.

(Йде загальна дискусія).

ЛИТВИН В.М. Давайте таким чином домовимося. Будь ласка, попрацюйте. Я Теплюку Михайлу Олексійовичу передав ваші пропозиції. І, будь ласка, попрацюйте. Петре Миколайовичу, будь ласка.

СИМОНЕНКО П.М. Шановні колеги, я хотів би уточнити одну деталь. Ми, коли йшли на вечірнє, практично, засідання, заявили тут у цій залі, що, практично, всі питання узгоджені. Все погоджено. З трибуни Пинзенник сказав, що є ще якісь проблеми. Будь ласка, Вікторе Михайловичу, скажіть тоді, які проблеми? До чого готуватися на завтра, коли ми збиратися будемо на 10 ранку? Що за нові обставини зараз нас зібрали на цю Погоджувальну раду, щоб ми обговорили тоді, що ми зараз інші обговорюємо питання, немає ніякого сенсу обговорювати їх, бо ми вже узгодили. Будь ласка, Вікторе Михайловичу. Якщо Віктор Михайлович не перечує.

ПИНЗЕНИК В.М. Спасибі. Ну, я вам гвоздик завтра червоних принесу, Петре Миколайовичу, із гарною стрічкою. І хотів вам що присмну новину сказати тут зараз. Ну, ви знаєте, що сьогодні не було нового подання, і виникла загроза, що, наприклад, ми скасуємо постанову, рішення про створення ЦВК, а немає нового подання, і ці речі ми маємо робити разом.

По-друге. У нас не вирішене питання, пов'язане з підписанням законів, і я

думаю, що процедурні речі нами мали бути обумовлені. Я не знаю, в якій версії там ми пройдемо голосування завтра. Але те, що сказав Володимир Михайлович - приїзд Президента, бо, наприклад, перед вечірнім засіданням ми задали питання, на яке відповідь не дуже добра.

ЛИТВИН В.М. Не переконлива.

ПИНЗЕНИК В.М. Не переконлива. Тобто з точки зору діючого законодавства Президент може протягом двох тижнів підписати закон, коли вже вибори закінчуються. І нам не хотілося діяти в рамках, щоб вибори Президента для обох кандидатів відбувались в рамках старого закону.

Тому дуже важливі і процедурні речі, які б ми обговорили і погодились. Наприклад, ми вже озвучували деякі речі, які звучали раніше, що Президент підписує, ну, подання він вже дав по суті, подання дав про відставку. І, очевидно, вже ми отримаємо до ранку подання нових членів ЦВК. Ми її голосуємо, так? Ми їх голосуємо першими.

ЛИТВИН В.М. Я пропоную таким, може, чином, голосуємо, визначимо склад, щоб ми тоді обговорили, провели таку дискусію по голові ЦВК і заступнику, секретарю ЦВК. Потім закрили їх в залі, поки вони не вирішать поміж собою...

ПИНЗЕНИК В.М. Далі. І ми голосуємо пакетом рішення. Їх відбувається підписання. Підписує Володимир Михайлович і підписує Президент України. Ми просили б, наприклад, щоб оприлюднення законів було доручено, ми би не хотіли, щоб, наприклад, закон про виборидесь провалявся в апаратах, не наших апаратах, провалявся тривалий час. І у нас є прохання, Володимире Михайловичу, Закон "Про зміни до Конституції" передається в Адміністрацію після оприлюднення закону про вибори.

ЛИТВИН В.М. Давайте таким чином домовимось, Вікторе Михайловичу, я хочу домовитися. Якщо ми домовляємося і приймаємо рішення, давайте відносно оприлюднення ви доручаєте мені. Я піду на телебачення і оприлюдню ці законопроекти, не буду влаштовувати читку, а скажу про основні положення. І це буде означати, що документи оприлюднені. І цього, я думаю, буде достатньо. А після того надрукують у "Голосі України". Так.

ПИНЗЕНИК В.М. Володимире Михайловичу, якраз мова йде про те, щоб були дотримані норми закону.

ЛИТВИН В.М. Ні... Просто бояться, що будуть довго там читати.

ПИНЗЕНИК В.М. Правильно Володимир Михайлович каже, що ми хотіли б, щоб "Голос..."

СИМОНЕНКО П.М. Мені не довіряють, що я не проголосую...

4 ГРУДНЯ 2004 РОКУ

...
ЗГІДНО ІЗ ВНЕСЕНИМИ ЗМІНАМИ ДО КАЛЕНДАРНОГО ПЛАНУ ПРОВЕДЕННЯ ШОСТОЇ СЕСІЇ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ ЧЕТВЕРТОГО СКЛИКАННЯ ВІДБУЛОСЯ ПЛЕНАРНЕ ЗАСІДАННЯ ШОСТОЇ СЕСІЇ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ
...

Ранкове засідання розпочалося із залізненням. Володимир Литвин поінформував про те, що Погоджувальна рада майже наблизилась до компромісу, щоб одним голосуванням у пакеті прийняти низку законопроектів і, оскільки засідання Погоджувальної ради триває, оголосив перерву. Після 15 години Володимир Литвин поінформував про результати роботи Погоджувальної ради. Він зазначив, що на ранок неузгодженими залишилися два питання, по яких не було досягнуто домовленості: призначення голів обласних державних адміністрацій і надання права Генеральній прокуратурі здійснювати загальний нагляд. Після того як народні депутати обмінялися думками, Голова Верховної Ради зазначив, що зараз немає предмету для проведення пленарного засідання, оскільки компромісу не досягнуто.

ПИНЗЕНИК В.М. Петре Миколайовичу, мова йде не про парламент, не про парламентську частину, Петре Миколайовичу. А мова йде про те, що "Голос України" є офіційним виданням, щоб там цей документ був оприлюднений.

СИМОНЕНКО П.М. Я тогди на вашу сторону стану, если он этого не сделает. А так вы все время заявляете, что я сутками сижу, а вы...

ПИНЗЕНИК В.М. Та нічого ми не заставляємо вас, Петре Миколайовичу. Не реагуйте так бурхливо.

І, Володимире Михайловичу, отє питання, яке, на жаль, не було врегульовано, ми просимо пошукати якусь компромісну формулу. І ми зранку запропонуємо, що стосується уряду, компромісну формулу щодо уряду. Це не є новим, Петре Миколайовичу, навпаки, ми заявляємо про компромісну формулу.

ЛИТВИН В.М. Я думаю, компромісна формула така, що Президент своїм указом призначає виконуючого обов'язки глави уряду. Так я розумію?

Добре, я думаю, що давайте проведемо переговори і ми знайдемо таке спільне рішення, а сьогодні, якщо інших питань не буде, то ми завтра о 9 годині ще раз зустрінемось і до десятої все відрегулюємо.

Я хочу ще раз сказати, ми, як ті молоді хлопці, на вечір, в стані високої бойової готовності, здатні прийняти узгоджене рішення. Вранці у нас ентузіазм зникає і ми розходимось окремо. Будь ласка.

СИМОНЕНКО П.М. Володимире Михайловичу, я все ж таки, крім тих нових, чи, скажімо, старих тут якихось побажань, які висловлює Пинзенник, я все-таки хотів би почути тоді, почути, так вони збираються голосувати - позитивно за пакет чи ні?

ТИМОШЕНКО Ю.В. Я говорила з Ющенком хвилин 30 тому назад і можу сказати, що його позиція така: уряд не пішов у відставку, уряд не відправлений Президентом, і тому його фракція... На оці 30 хвилин тому. Я просто хочу сказати, що я розмовляла з Ющенком. Він не давав ніяких команд змінювати пакетне голосування.

ПОРОШЕНКО П.О. У мене запитання, чи уповноважував Віктор Андрійович Юлію Володимирівну виступати від імені фракції?

СИМОНЕНКО П.М. Вот теперь раскрыты все карты.

ТИМОШЕНКО Ю.В. Від імені Віктора Андрійовича Ющенка, я можу це сказати, я уповноважена.

ПОРОШЕНКО П.О. Від фракції?

ТИМОШЕНКО Ю.В. Я кажу, від Віктора Андрійовича Ющенка.

ПОРОШЕНКО П.О. Шановні колеги, я би хотів спростувати цю опозицію - фракція цього рішення не приймала.

ПИНЗЕНИК В.М. Підтверджую, в нас засідала фракція. Фракція не приймала такого рішення.

ПОРОШЕНКО П.О. Ще раз, для стенограми.

Фракція "Наша Україна" цього рішення не приймала. Це питання не обговорювалось. І інформацію про те, що Юлія Володимирівна стала уповноваженим представником фракції "Наша Україна", я хотів би скасувати.

МАРТИНЮК А.І. А "Сила народу"? А "Сила народу" приймала рішення?

ТИМОШЕНКО Ю.В. Адаме Івановичу, я хочу вам сказати, що я говорю те, що сказав один з членів коаліції "Сила народу". Я не посилаюсь на фракцію. Я кажу за лідера - його слова і його бачення.

ЛИТВИН В.М. Шановні, я думаю, давайте ми тоді, ще які у нас моменти,

які б зближували нас у нашому прагненні мати прийнятне рішення.

Шановні колеги, я думаю, сам факт, прошу уваги, сам факт голосування 432 народних депутатів говорить про те, що в нас майже є погоджене рішення. Якби цього не було бажання, ми пройшли б цей шлях весь для того, щоб відкинути ті чи інші рішення і прийняти те рішення, яке б влаштувало сьогодні "Нашу Україну". Я думаю, що навіть сам факт голосування показав, що сьогодні в "Нашій Україні" для прийняття 6372 є необхідний потенціал. Але було продемонстровано, мені так здається, і я хотів би в цьому не помилитися, добру волю, щоби ми завтра...

СИМОНЕНКО П.М. Володимире Михайловичу, ну ця добра воля, як ви висловилися, це в зв'язку з тим, що більшість то проголосувала, мали надію, що пакетне голосування відбудеться. Це ж, безумовно, так. Про що ж ми зараз ведемо розмову? Чи хай Ющенко приходить сюди і хай бере на себе зобов'язання. Чи чого ми збираємось? Я ж не випадково сказав, що це ж просто немов гра якась. Я ж такий же народний депутат, як і всі ви решта. Ну чому тоді сидимо ми, займаємось балачками? Хай він прийде і скаже. Будемо так, так робити. Тоді для мене зрозуміло.

ЛИТВИН В.М. Я думаю, до завтра до ранку ми зберемося о 9-й годині. Якщо не будемо, то будемо робити, будемо приймати ті рішення, які може прийняти Верховна Рада. Шуфрич, потім Гладій.

ШУФРИЧ Н.І. Дякую. Шановні колеги! Я думаю, що ми сьогодні прийняли виважене рішення, що демонструє і нам, в першу чергу, і суспільству, що ми шукаємо компромісів. Прикро, безумовно, що таке відбувається на Погоджувальній раді, але завтра ми побачимо, що у наших партнерів по Верховній Раді, колег, хазяйка чи хазяїн там в домі, це вони вирішать до ранку.

У мене єдине запитання. Володимире Михайловичу, ви говорили про квоти, щоб були витримані завтра квоти ЦВК. Тобто це означає, що у нас повні квоти мають чотири фракції: "Наша Україна" - повну квоту на трьох своїх представників, "Регіони України" - повну квоту на двох своїх представників, Компартія України - повну квоту на двох своїх представників, об'єднані соціал-демократи мають квоту на одного представника, а решта мають якось між собою домовитися, враховуючи, що там трошки більше кандидатів. Як ми це будемо робити? Будемо вважати повні квоти тих фракцій, які мають по 30 на свого представника?

ЛИТВИН В.М. Я вам скажу чесно, я у даному випадку хотів би, звичайно, щоб поважали ми всі квоти. Але у даному разі, я думаю, що тут повинен бути врахований і

4 ГРУДНЯ 2004 РОКУ

ЗГІДНО ІЗ ВНЕСЕНИМИ ЗМІНАМИ ДО КАЛЕНДАРНОГО ПЛАНУ ПРОВЕДЕННЯ ШОСТОЇ СЕСІЇ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ ЧЕТВЕРТОГО СКЛИКАННЯ ВІДБУЛОСЯ ПЛЕНАРНЕ ЗАСІДАННЯ ШОСТОЇ СЕСІЇ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Володимир Литвин поставив на "сигнальне голосування" (щоб перевірити чи є необхідних 300 голосів для прийняття рішення) у пакеті законопроекти: про внесення змін до Конституції України; про внесення змін до Конституції України (щодо удосконалення системи місцевого самоврядування); про особливості застосування Закону України "Про вибори Президента України" при повторному голосуванні у грудні 2004 року. Ця пропозиція набрала 249 голосів. Голова Верховної Ради України зазначив, що немає підстав для прийняття рішення, у зв'язку з чим поставив на голосування уточнення до Постанови Верховної Ради про внесення змін до календарного плану проведення шостої сесії від 3 грудня, яким пропонувалося скасувати проведення засідання Погоджувальної ради і пленарних засідань 5 грудня. Це уточнення було підтримано 247-ма голосами. На цьому пленарне засідання завершилося.

Діяльність Верховної Ради України

політичний, і моральний аспект. Ви знаєте, я себе дуже відчуваю складно, мені неможливо буде пояснити, як і кожному з вас присутніх, чому ми висловили недовіру Центральній виборчій комісії, 99 чи 96 відсотків, я умовно, не знаю, скільки відсотків складає одна людина, яка не потрапила у новий старий список ЦВК. От і все.

Нам тоді потрібно було б, можливо, приймати інші рішення, щоб вони провели своє засідання і переформатували керівний склад. Можливо, такий треба було варіант провести. Тому що кожна фракція, і маючи на те вагомі підстави, обстоює ту кандидатуру, яку вони у свій час делегували. Але, я думаю, з врахуванням того, яку оцінку дав Верховний Суд, з врахуванням якихось симпатій і антипатій, ми живемо в реальному світі і від цього не можна відторгнутися, я думаю, що у нас відбудеться рейтингове голосування. І у даному разі, я думаю, це рейтингове голосування дасть об'єктивний результат. 2 відсотки плюс-мінус, як під час соціологічного дослідження, ми отримаємо похибку.

Але я думаю, що ми вийдемо таким чином, в іншому випадку виходу я не бачу. Я в даному випадку думаю, що повинно бути забезпечені інтереси повномасштабних фракцій, як би це не гірко мені сказати, це буде підштовхувати потім інші фракції мати, виступати в укрупненому варіанті. Не просто мати мінімальну чисельність, а мати таку політичну силу, яка могла б вагомо дозволяти їй представляти себе. Тобто це буде спонукати до укрупнення, а тим більше, з урахуванням того, що в нас буде незабаром питання формування уряду. Ось і все. Тому що, якщо в нас 15 міністрів і ми ж хочемо вийти на уряд коаліційний, який би представляв всі верстви населення, всі настрої, тобто уряд народної довіри, тоді потрібно буде фракціям подумати про свої перспективи.

(Йде загальна дискусія).

ЛИТВИН В.М. А? Але як буде той уряд працювати? 226, бо 2 чоловіки не прийшли на роботу і не можна прийняти рішення, розумієте, тут буде проблема у нас. Будь ласка, Михайле Васильовичу.

ГЛАДІЙ М.В. Шановний Володимире Михайловичу, шановні колеги, я думаю, що ми зробили зайвий крок, що ми зараз зібралися. Я думаю, що чим більше ми будемо сидіти тут домовлятися, в нас більше мінусів появиться. Володимире Михайловичу, я вважаю, що ми зробили зайвий крок, коли ми зібралися на Узгоджувальну раду зараз.

Давайте призупинимося, завтра о 9-ій годині відновити - і ми побачимо реальну картину. Чим більше ми тут говоримо, тим більше ми не те, що домовляємося, навпаки розходимося в позиціях. Я вважаю, що те, що ми досягли, сьогодні навіть на засіданні, ми зараз все загубимо. Тому я ще раз кажу: вношу пропозицію: припинити наше засідання і відновити о 9-ій годині ранку.

КИРИЛОВ В.Д. Шановні друзі, найкраща, найвеселіша позиція, і вона, мені здається, всім подобається, сьогодні у Блока Юлії Володимирівни Тимошенко. Вони все рівно не будуть голосувати ні за яку реформу. І тому почувають себе абсолютно вільно і весело. Я хотів би, щоб ми сьогодні вже, справді, швиденько розійшлися, бо нічого нового сьогодні не буде. І завтра о 9-ій зібралися вже з якоюсь чіткою позицією фракції "Наша Україна". Якщо так, то так, якщо так, то так. І все. Бо дуже багато вже галасу, як мені здається, не зовсім з поважної причини.

ГЛАДКІХ В.І. Владимир Михайлович, я предлагал еще вечером, что лучше не распускать, а до 12-ти голосовать было. Понимаете, у людей уже..., просто те

народные депутаты, которые приходят, они не придут завтра. Если мы еще раз соберем, то точно в четверг уже они сто процентов не придут. Сегодня настроение было очень такое свободное и отрицательное. Лучше бы до 12-ти работали, я предлагал.

А здесь снова в тупик, завтра в 10, в 11, в 12. Если мы завтра в 10 не выйдем, и снова такое. Ну просто уже... Нет, я предлагал сегодня до 12-ти работать.

ЛИТВИН В.М. Шановні колеги, ми домовилися таким чином, що завтра о 10 годині, вже жодних там перенесень, відкладань не буде, бо вже часу і можливості для консультацій немає, запрошений на 10 годину Президент України. Ми, в принципі, вже домовилися, але хотілось би, щоб не вносили якісь нові зміни у ці закони, які ми напрацювали.

Тому, якщо завтра ми не знайдемо нову процедуру, то підемо за тією, яка була запропонована. Якщо ми бачимо, що немає сигнального голосування, тоді ми переходимо до розгляду конкретних законопроектів. 4180, відповідно, якщо немає 300 голосів, ми не можемо розглядати. 3207 - ми не можемо розглядати. І тоді залишається один проект 6372 і зміни до складу ЦВК. От і все. Але тоді навіщо ми робили сьогодні перерву, коли ми побачили, що у нас є вся необхідна кількість голосів для того, щоб прийняти закон 6372? Але я зрозумів так, що у нас є воля і бажання...

Я вам хочу сказати ще раз. От ми з Анатолієм Сергієвичем проводили засідання Консультативно-дорадчої ради голів місцевих адміністрацій - це були голови обласних рад, мери обласних міст, а також мери інших міст, які входять до... і голови районних рад. Ми побачили, що це рішення є тією основою, яка може сьогодні сконсолідувати. Це міфічна основа. Але стільки ми багато про неї говорили, що вони вже всі повірили в це.

Ви б, шановні колеги, відчули, які були спочатку шалені звинувачення представників регіонів. Але потім заспокоїлися. І якщо це дасть підстави для того, щоб вони сприяли у технічному, організаційному плані проведення виборів, якщо у нас вибори відбудуться у всіх регіонах, я думаю, що ми навіть цим рішенням виконали свою історичну місію. Що не буде блокування. Це внесе заспокоєння у парламент. Ну, не будуть одні вважати, що їх перемогли, що інші виграли. Нам же працювати ще далі, я ж так розумію, до 31 березня 2006 року.

Будь ласка, Анатолію Сергієвичу.

МАТВІЄНКО А.С. Володимире Михайловичу, я хочу звернутися до всіх колег і до Петра Миколайовича персонально, оскільки він сьогодні оголосив з Верховної Ради звинувачення. А завтра 6372 як один із варіантів може го-

4 ГРУДНЯ 2004 РОКУ

ВЕРХОВНИЙ СУД - ПОВТОРНЕ ГОЛОСУВАННЯ ПО ВИБОРАХ ПРЕЗИДЕНТА МАЄ ВІДБУТИСЯ 26 ГРУДНЯ 2004 РОКУ

Ця дата випливає з статті 85 ("Повторне голосування") Закону України "Про вибори Президента України", на застосуванні якої наголосив Верховний Суд України, оголошуючи своє сьогоднішнє рішення про визнання недійсними результати другого туру президентських виборів 21 листопада і зобов'язання ЦВК провести повторне голосування по виборах Президента України.

Головуючий на засіданні ВСУ суддя Анатолій ЯРЕМА зазначив: "Зобов'язати Центральну виборчу комісію призначити повторне голосування по виборах Президента України у строк, встановлений ч.1 ст. 85 Закону України "Про вибори Президента України", обчислюючи його з 5 грудня 2004 року. Повторне голосування провести в порядку, визначеному ст.85 Закону України "Про вибори Президента України".

Діяльність Верховної Ради України

лосувати. Що ніякого шантажу, тим більше махлювання, в якому ви звинувачували мене особисто, Петре Миколайовичу, немає. Я є автором. Ви слухайте, а то ви махаєте рукою до того, як до вас звертаються.

Я є автором законопроекту 6372. У тому законопроекті чітко прописані Прикінцеві положення з текстом, який я додав додатково. І моє право, як автора, наполягати на своєму первинному варіанті у разі, якщо цей документ буде голосуватися окремо. І тому це моє право я і зреалізував. І тим більше робити подібні заяви, очевидно, не варто було би робити. І я прошу, що це є не просто, а допомога депутатам розуміти, що якщо цей проєкт буде голосуватися окремо, то я наполягаю на тих Прикінцевих положеннях, які цей документ мав, будучи зареєстрованим.

СИМОНЕНКО П.М. Я хочу вам тільки, Анатолію Сергійовичу, нагадати, що, якщо вноситься документ, і реєстраційний номер ставиться. Секундочку! Якщо ставиться, і номер там ставиться, то з однієї сторони написано, що зміни до закону такого-то, такого-то вносяться тими-то, тими-то, далі, так скажемо вже, як це відповідно до Регламенту, готується і вносить, тоді зрозуміло. А так, ви як голова комітету не виконали регламентних ніяких вимог до тих змін, які вносяться до закону. А сьогодні пояснюєте, що ви мали на увазі? Тоді ви не знаєте, як це робиться за Регламентом.

(Іде загальна дискусія).

ЛИТВИН В.М. Шановні колеги, справа в тім, що, я думаю, тут технічний момент, ми його просто, можливо, не дуже розбірливо проговорили, бо там підняли стенограму, не було застенографовано, крапки ідуть, що ми мали на увазі, коли говорили.

Шановні колеги! Справа в тому, коли ми голосували питання в пакеті, то для того, щоб у нас була довіра при голосуванні в пакеті, треба було зв'язати ці два моменти. Але коли ми виходимо з пакету, то, очевидно, законопроект і порядок його введення в дію, він регламентується законами і Конституцією України. Тоді треба цю норму вилучити. Бо інакше, якщо зв'язувати будь-який законопроект з іншим законопроектом, який ми розглядаємо, то ми можемо починати кожне засідання... Одну хвилиночку! То ми можемо на кожне засідання, кожен день приймати рішення. У нас 5 законів, ми їх зв'язуємо між собою, і таким чином приречені голосувати всі законопроекти, бо законопроекти, інакше вони не вступають в дію. Можливо, ми недостатньо чітко проінформували один одного про відповідні процедурні норми.

МАРТИНЮК А.І. Не витримують! Не витримують!

ЛИТВИН В.М. Шановні колеги! Так, а в Нестора Івановича? Як не п'ю? Ні, об'єктивно не п'є тільки Губський. Тому, шановні колеги, давайте пригубимо цю чарочку за те, щоб ми зрозуміли.

МАРТИНЮК А.І. Без стенограми.

ЛИТВИН В.М. Без стенограми, да...

(Іде загальна дискусія).

ЛИТВИН В.М. Є така позиція. Можливо, таким чином нам поступити, щоб на завтра не запрошувати кандидатів на пост членів ЦВК. Оце зараз питання до них. Почнеться бійка. Просто визначитися шляхом мирного голосування. Більшість із цих людей, абсолютна більшість, ви всі прекрасно знаєте. Скільки нам потрібно членів ЦВК для того, щобони вони приймали рішення?

МАРТИНЮК А.І. З 15 - 8. Дві третини.

ЛИТВИН В.М. Але я думаю, що просто, що таким чином їх треба, щоб вони дійсно були в Раді, закрити їх, як тільки ми проголосували. Після того узгодили позиції і зразу обрати голову, заступника... А привести до присяги, обрати голову, заступника і секретаря. І прямо туди відвезти автобусом, щоб вони починали приймати справи і працювати.

Я розумію, що розходитися зібралися? Ну, тоді давайте таким чином домовимося. Завтра о 9 годині тут останні проводимо передстартові узгодження і о 10 годині йдемо у сесійну залу. Я просив би жодних перерв не оголошувати, не робити, перейти до прийняття рішень, і все.

(На цьому стенографування засідання завершується).

4 ГРУДНЯ 2004 РОКУ

РІШЕННЯ ВЕРХОВНОГО СУДУ - "ВЕЛИКА ПЕРЕМОГА"

Довірена особа у загальнодержавному виборчому окрузі кандидата в Президенти Віктора ЮЩЕНКА Микола КАТЕРИНЧУК назвав "великою перемогою" сьогоднішнє рішення ВСУ за його скаргю щодо визнання незаконною постанову ЦВК України щодо рішення про оголошення за результатами другого туру виборів Президентом України Віктора ЯНУКОВИЧА.

Рішення ВС, перш за все, показало, що правосуддя в Україні є, а також те, що країна "повертається до демократичних стандартів".

ЗАСІДАННЯ ПОГОДЖУВАЛЬНОЇ РАДИ КЕРІВНИКІВ ФРАКЦІЙ І ГРУП ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

8 грудня 2004 року, 09:00

ЛИТВИН В.М. Шановні колеги, доброго ранку всім. Даваймо зараз коротко проведемо Погоджувальну раду. Я думаю, що та перерва, яка учора була зроблена за пропозицією і дістала 432 голоси, засвідчила, що у нас є потенціал і є бажання прийняти зважене рішення. Тому даваймо таким чином зараз поступимо. Бо, якщо ми розпочнемо по-новому процес, буде багато дискусій.

О 10-ій годині ми розпочинаємо засідання. Я думаю, якщо у нас немає готовності приймати рішення, то і не буде Президента України. Якщо немає готовності приймати рішення, так чого сюди їхати? Така позиція у Президента.

Я ставлю на сигнальне голосування для готовності 300 народних депутатів. Для пакету, якщо є пакет, з розумінням того, що взаємопов'язаний і взаємоблокуючий цей пакет, поставлю на голосування прийняття рішення. Ні - ідемо тоді далі. Я маю на увазі розглядаємо, законопроекти можемо розглядати кожен окремо, але це означає, що ми їх спалюємо. Тоді ми відкладаємо 4180, 3207, розглядаємо 6372. Якщо не буде голосів, щоб ви були упевнені у тому, що потім ми не повернемося до розгляду цього законопроекту.

Після того - звільнення ЦВК і призначення ЦВК. Зараз я отримав дані по ЦВК, там випало одне прізвище, його доведуть. Щоб було все те, що подавали фракції, бо виникне скандал. Це 18 прізвищ. Я пропоную таким чином: провести рейтингове голосування, рейтингове голосування, 15 людей, які наберуть найбільшу кількість голосів, тобто 3 ми відсіваємо, решту проголосувати пакетом. Я буду тоді зачитувати тих людей, які нові, зачитувати біографічні довідки, бо я не знаю, чи встигнемо ми все це зараз розмножити. Це перший момент.

Другий момент. Я думаю, що після того, коли ми оберемо ЦВК, запропонувати тут, щоб вони закрилися і визначили собі керівництво, прийняли присягу і пішли одразу працювати. Я хочу ще раз сказати, що всі ті пропозиції, які подавалися, вони всі знайшли своє відображення у тому поданні від Президента України. Але ж, кажу, фактично склад ЦВК не змінюється. Тоді за таким принципом простіше було б, може, переобрати голову. Але оскільки там є нові подання, їх не так багато, то я навіть можу назвати прізвища: це Лукаш, потім ще Чорна і Шелудько, і Мельник. От чотири прізвища. І Писаренко, так. А всі інші - це той склад, який був. Після того будемо радитися. Але, я думаю, іншого виходу немає, бо ми один одного будемо переконувати.

Ще один момент я тоді хотів сказати: треба буде переконувати, це вже не моя справа і не ваша - підписання Президентом, якщо він буде прийнятий, 6372, не спалений, підписання Президентом цього закону. Ви знаєте, які є уповноваження у Президента, щоб ми і в цьому плані не спрашували вхолосту.

Тому я зараз пропонував би таким чином: на фракціях ще раз обговорити ці питання і фактично вийти на те рішення, яке б ми вийшли. Це, я думаю, нас потужно консолідувало би.

Будь ласка, Петре Миколайовичу.

СИМОНЕНКО П.М. Володимире Михайловичу, я вибачаюсь, я готовий, так скажемо, пристати на ту пропозицію, яку ви сказали. Але все-таки я хотів би

знати причини. Вчора було заявлено, що сьогодні буде висунування. Причини? Бо ми голосуємо закон один, домовленість же була, ми виконуємо, так скажемо, і домовленість спостерігачів четвертого пункту, що спільно у пакеті голосуємо за цей закон. І я ще раз заявляю: фракція комуністів готова проголосувати 6372. Але вчора попросили, що нові обставини і сьогодні обов'язково будуть голосувати. Все ж таки хотів би знати, це наші колеги.

ЛИТВИН В.М. Вікторе Михайловичу, будь ласка.

ПИНЗЕНИК В.М. Шановний Володимире Михайловичу, шановні народні депутати! Ми вчора провели консультації і на політичному рівні, і засідання фракції, груп провели, і позиція фракції є наступною. Одним з важливих елементів пакету була відставка уряду. І те, що відбулось навколо уряду, викликає недовіру не до цього середовища, а хочу відразу на це наголосити, а недовіру до того, що наші домовленості будуть виконані. Це якась гра, яка викликає у нас підозру, тому що экс-Прем'єр-міністр відверто вже грубо говорить про Президента України, і в цій ситуації, коли не приймається рішення про відставку, ми підтримуємо цей варіант, який запропонував Володимир Михайлович Литвин, хоча могли підтримати і той варіант, про який говорив Олександр Олександрович Мороз, але щоб не вводити в дискусію і не блокувати роботу, щоб ми почали працювати, - ми підтримуємо варіант, про який говорить Володимир Михайлович. Я прошу вибачення, ще...

ЛИТВИН В.М. Ми проголосуємо.

ПИНЗЕНИК В.М. Ми ставимо на рейтингове голосування. На сигнальне, вибачте. Я міг пропонувати іншу версію, проголосувати два перших закони по рішеннях по ЦВК і по виборах, а потім зробити перерву, провести консультації. Лідер зараз в парламенті, він проводить засідання фракції, щоб визначитись по наступному голосуванню. Але я хотів би ще наголосити про те, що є прохання фракції включити в розгляд питання Генеральної прокуратури, маючи на увазі його розгляд після голосування по законопроекті, по пакету.

ЛИТВИН В.М. Шановні колеги, давайте, я прошу вас, ми зараз підемо, щоб у фракціях поспілкуватись. Давайте ми будемо говорити про той пакет, який ми домовились вчора. Буде інша пропозиція - будемо ставити відповідно до процедури для включення до порядку денного для розгляду, тому що зараз ми зав'яжемося на наступних питаннях, буде нам важко працювати.

Я пропоную таким чином, що ми йдемо по тій процедурі, по якій ми домовлялися. Якщо ми проголосуємо один, а потім проголосуємо інший законопроект, я маю на

4 ГРУДНЯ 2004 РОКУ

ЦВК РОЗГЛЯНЕ ПИТАННЯ ЩОДО ПРОВЕДЕННЯ ПОВТОРНОГО ГОЛОСУВАННЯ НА ВИБОРАХ ПРЕЗИДЕНТА 26 ГРУДНЯ

В найближчі дні відбудеться засідання Центральної виборчої комісії, на якому серед інших актуальних питань розглядатиметься питання щодо повторного голосування.

Судова палата у цивільних справах Верховного Суду України ухвалила рішення про визнання недійсними результатів другого туру президентських виборів 21 листопада. Суд скасував постанову ЦВК від 24 листопада 2004 року №1264 "Про результати виборів Президента України 21 листопада 2004 року та обрання Президента України", якою ЦВК встановлювала оголошення обраним Президентом Віктора ЯНУКОВИЧА. Суд також визнав дії ЦВК щодо встановлення результатів повторного голосування неправомірними. Верховний Суд зобов'язав ЦВК провести повторне голосування по виборах Президента України і направив до Верховної Ради України, Президента України і Генеральної прокуратури України ухвалу про порушення виборчого процесу, виявлені під час розгляду скарги М.КАТЕРИНЧУКА.

Діяльність Верховної Ради України

увазі, по Конституції, я після того гарантую, що Президент України приїде і підпише тут, але тоді, коли ми вийдемо на якийсь результат. Так приїжджати і вислуховувати критику - я думаю, це і для нас не потрібно, щоб збурювати, і це нікому не потрібно. Ми повинні демонструвати якусь вже толерантність, маємо заспокоїтися.

ШУФРИЧ Н.І. Володимире Михайловичу, хочу звернути увагу всіх присутніх, що вчора Прем'єр-міністр України фактично був відправлений у відпустку. Вперше, мабуть, в історії України Прем'єр-міністр України пішов, а це фактично відправили у відпустку. Це дуже принизлива процедура вчора відбулася саме на вимогу "Нашої України". Тут посміхатися нічого, тому що йде мова про Прем'єр-міністра, який би він не був, але це наша країна, Анатолію. І ми зараз примусили його піти у відпустку указом, хоча згідно всіх нормативних актів він сам мав написати розпорядження, кому він передає повноваження.

Але нам зрозуміло і інше: що в курятнику, який має назву "Наша Україна" управляє дуже симпатична курочка. І тоді ми з цим і будемо жити. На наступний раз, якщо нам потрібно буде про щось домовлятися щодо позиції "Нашої України", ми будемо домовлятися з Юлією Володимирівною. Дякую.

ТУРЧИНОВ О.В. Я вибачаюсь, репліку можна, да?

Просто "петушків" тут багато розвелось... Треба, щоб ми трошки заспокоїлись...

ПУСТОВОЙТЕНКО В.П. Рік Петуха, наступний рік - рік Червоного Петуха. Готуйте подарунки.

СИМОНЕНКО П.М. Владимир Михайлович, я обращаюсь снова ко всем коллегам, кроме "Нашей Украины". У нас была договоренность, что в пакете мы все голосуем. И ЦВК голосуем после пакета. Давайте тогда поснимаем эти все вопросы - и пускай тогда как хотят, так и рассматривают эти вопросы. Чего мы должны переголосовывать? Мы договаривались все в пакете голосовать.

МАТВИЄНКО А.С. Є ухвала Суду.

СИМОНЕНКО П.М. Та ухвала Суду - то такое дело... Ухвала Суду... Давайте в пакете голосовать, мы ж договаривались! А так сейчас расплзаемся - и непонятно, что у нас происходит.

Уважаемые коллеги, все мы вчера участвовали во встрече у Президента. Вы видели отношение, ну, вы люди опытные все. Мы считаем, что Премьер не ушел в отпуск, а его отправили в отставку, по сути, по факту, пост-фактум. Поэтому давайте из этого исходить, из реальности. У нас осталось 20 дней. И вот уже в воздухе витает у депутатов, что решение, в принципе, оно созрело. Давайте мы покажем всему миру, что есть уникальное государство, что есть уникальные политики - и проголосуем пакет, ЦВК, и будем готовиться к выборам. Спасибо.

ШУРМА І.М. Шановний Володимире Михайловичу, я хочу довести до всіх присутніх позицію фракції Соціал-демократичної партії України (об'єднаної). Сьогодні ми будемо діяти відповідно до домовленостей, які були досягнуті вчора ввечері. Тобто голосувати пакетом. Якщо хто-небудь із суб'єктів домовленості, які знаходяться тут в залі, порушить ті домовленості, фракція Соціал-демократичної партії (об'єднаної) залишає за собою право діяти на свій розгляд. Не буде проголосовано в пакеті, значить, ми будемо приймати самостійні рішення. Дякую.

ГУБСЬКИЙ Б.В. Шановний Володимире Михайловичу! Шановні колеги! Ми впевнені, що ми зобов'язані всі разом консолідуватися і наша точка зору, що

бажано проголосувати сигнальне, "за" – 300 і потім в пакеті також проголосувати 300. Дякую.

ЛИТВИН В.М. Давайте ми зараз підемо, порадимось з фракціями, поговоримо. О 10-ій годині ми починаємо засідання і діємо за тим сценарієм, про який ми говорили вчора. Ставиться на сигнальне голосування, набирається 300 голосів, одразу ставимо пакет. І найкраще всього було проголосувати пакетом.

Я просто просив би звернути увагу, що буде там, якщо ми не проголосуємо пакетом як 300 голосів, що буде заблокований законопроект 6372, тому що там написано, Анатолій Сергійович знає про цю ситуацію, тому що там пов'язано, вступає в дію один з одним. Але нам треба так прешвидко прийняти, щоб ми могли швидко оприлюднити. Але це справа техніки, ми сьогодні знайдемо можливість, як це все оприлюднити. Я просив би Валентина Зайчука, щоб залишити місце, щоб опублікувати можна було, обсяг закону подивитися і в "Голосі України" щоб місце було залишене. Я переконаний, що ми вийдемо на це рішення. Воно просто, я думаю, зніме ту напругу...

Він сьогодні потрібен, можливо, не для парламенту, сьогодні потрібно, мабуть, для суспільства. Уже заспокоїтись, уже стільки всі говорили про цю реформу. Вони всі вважають, що це буде панацея від усіх бід, люди заспокояться. Треба щось дати, ну, в даному випадку це те рішення. Воно не влаштовує сьогодні багатьох, різні сторони не влаштовує. Але щось треба зробити. Так, ну давайте о 10-ій годині починаємо роботу, я думаю, переносити ще засідання немає потреби.

(На цьому стенографування засідання припиняється).

4 ГРУДНЯ 2004 РОКУ

ЧЛЕН ЦВК МАГЕРА ПРОГНОЗУЄ, ЩО ПЕРЕГОЛОСУВАННЯ ВІДБУДЕТЬСЯ 26 ГРУДНЯ

Член ЦВК Андрій МАГЕРА заявив, що повторне голосування другого туру виборів Президента України, найімовірніше, відбудеться 26 грудня 2004 року. На його думку, тема повторних виборів Президента вже не може розглядатись після рішення Верховного Суду.

Він висловив переконання, що ЦВК зможе підготуватись до переголосування 26 грудня. А.МАГЕРА зазначив, що рішення щодо ротачі ЦВК залишається виключно за парламентом.

ШТАБ ЮЩЕНКА ВВАЖАЄ ВІДСТАВКУ КАБМІНУ Й ЦВК НЕ- ОБХІДНОЮ УМОВОЮ ПЕРЕ- ГОЛОСУВАННЯ ДРУГОГО ТУРУ ВИБОРІВ ПРЕЗИДЕНТА БЕЗ ФАЛЬСИФІКАЦІЙ

Штаб кандидата в Президенти, лідера блоку партій "Наша Україна" Віктора Ющенка вважає відставку Кабінету Міністрів і Центральної виборчої комісії необхідними умовами проведення переголосування в другому турі виборів Президента без фальсифікації його результатів.

ЗАСІДАННЯ ПОГОДЖУВАЛЬНОЇ РАДИ КЕРІВНИКІВ ФРАКЦІЙ І ГРУП ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

8 грудня 2004 року, 10:30

ЛИТВИН В.М. Шановні колеги! Ми провели сигнальне голосування, 398 голосів - це дещо менше, ніж учора - 432, але також обнадійливо, тому на вимогу двох фракцій було зроблено перерву. Я попрошу тоді Віктора Михайловича, щоб він обґрунтував свою позицію, і знову хочу підтвердити, що в результаті позитивного голосування за 10 хвилин у Верховній Раді буде Президент, який підпише всі ці документи в урочистій обстановці, в сесійній залі. Тим більше, я вдячний усім, що в нас спокійна нормальна робоча атмосфера у парламенті. Будь ласка, в нас дві фракції - "Центр" і "Наша Україна" - брали перерву.

ПИНЗЕНИК В.М. Шановний Володимире Михайловичу, ми взяли перерву для того, щоб вийти на деякі позиції, які дозволять нам сьогодні результативно завершити сесію і вийти на консолідоване голосування, напевно, більш ніж 400 голосів. Володимире Михайловичу, є надзвичайно важливі чинники, що були збудником ситуації, і по яких ми, на жаль, не прийняли рішення, а нам вкрай важливо це рішення прийняти. Я озвучив це і на Погоджувальній раді кілька днів тому, і сьогодні ранком я озвучив, це питання про відставку Генерального прокурора України. Відповідний проект постанови зареєстрований, і фракція просить Погоджувальну раду підтримати пропозицію до пакетного голосування проголосувати рішення про відставку Генерального прокурора. Крім того, Володимире Михайловичу, крім того, є одне технічне уточнення до закону, "Прикінцеві положення" закону 4180. Воно не стосується суті, але ми не хотіли б, щоб кожного місяця в Україні проводилися президентські вибори повторно. Тому є у другому абзаці таке уточнення: "У разі неприйняття Верховною Радою України до 1 вересня 2005 року Закону України "Про внесення змін до Конституції України" щодо удосконалення системи місцевого самоврядування цей закон набирає чинності з 1 січня 2006 року, але не раніше дня вступу на пост новообраного Президента України, обраного за результатами виборів у 2004 році".

МАРТИНЮК А.І. А якщо у 2004 році не обереться?

ПИНЗЕНИК В.М. Ну, ми не хочемо, щоб кожного місяця у Києві відбувалися вибори Президента.

МАРТИНЮК А.І. Вибачте, а раптом знову перетягнемо на 2005 рік?

ПИНЗЕНИК В.М. Але це вибори 2004 року.

МАРТИНЮК А.І. А якщо в 2004 не відбулися, вони відбудуться 1 січня 2005 року. Ми ж так самі себе підставимо.

ПИНЗЕНИК В.М. Адаме Івановичу, ну, я сподіваюся, що ми завершимо вибори 26 грудня.

ЛИТВИН В.М. Шановні колеги, поки ми будемо вести далі дискусію... Є Михайло Теплюк? Будь ласка, ви тоді зараз над цим формулюванням подумайте і скажете пропозицію для Верховної Ради. Будь ласка, візьміть це формулювання, подумайте, подивіться, як воно співвідноситься, і скажете нам для розгляду.

ПИНЗЕНИК В.М. Володимире Михайловичу, і останнє. Оскільки ми надзвичайно вже продуктивно працюємо, напружено, є питання загального нагляду прокуратури, у якому зацікавлені всі, всі політичні сили. І я думаю, що добра во-

ля була б усіх колег по політичних силах що норму вилучити, зберегти стару норму Конституції.

МАРТИНЮК А.І. Ви знову змінили пакет домовленостей.

ЛИТВИН В.М. Я прошу ще раз чітко сформулювати, бо не всі почули. Прошу уваги.

ПИНЗЕНИК В.М. Володимире Михайловичу, я пам'ятаю, як у нас дискусії були, як розклади голосів були. І дуже багато фракцій підтримували таку позицію.

ЛИТВИН В.М. Я прошу послухати, щоб потім провести дискусію. Я прошу вас.

ПИНЗЕНИК В.М. Дуже багато фракцій підтримали позицію щодо збереження діючої норми по Конституції щодо загального нагляду прокуратури. Тобто законом 4180 ми не вводимо норму, а вилучаємо її з неї, зберігаємо діючу норму Конституції. Я думаю, що у цьому зацікавлені всі політичні сили.

МАРТИНЮК А.І. Шановний Вікторе Михайловичу, проблем немає. Але ми з вами домовилися, що ми зупиняємося на якійсь межі домовленостей. Тому що, наприклад, я не знаю, як хто, а ми з великим "напрягом" погоджуємося про терміни введення в дію Конституції, ми з великою напругою, і не знаю, чи дійшли згоди, погоджуємося на призначення державних адміністрацій не так, як було записано в 4180. Ми з великою напругою, хоча більшість, абсолютна більшість голосів, 357 ми одержали про те, щоб не чіпати імперативного мандату, погодилися, що слово "виключення" забираємо. Ви крок за кроком, день за днем хочете добитися того, що хочете, і кажете кожен день: сьогодні це вже останнє. Пройшов день, ви кажете, що останнє.

Я ще раз повторюю, якщо ми повертаємося до Генпрокуратури, давайте повернемося до імперативного мандату. Ми за те, щоб забрати прокуратуру, але повернімо у повному обсязі імперативний мандат. Або повернімо у повному обсязі і те, що стосувалося призначення державних адміністрацій. Ми ж п'ять днів домовлялися, сказали, все, оце крапка, межа, ми далі не відступаємо. Ну, і нас пожалійте, вибачте за таке слово. Ми також маємо якісь принципи, щось відстоювали, але пішли на компроміс, бо розуміли, треба щось домовлятися. Ви зараз знову шукаєте далі. Тоді ми знову повернемося на "крути своя" і будемо ставити питання по-новому. І це будемо знову "товкти воду в ступі". Давайте зупинимось на тому, на чому ми зупинилися. Не в прокуратурі справа, я ще раз повторюю.

ЮЩЕНКО В.А. Адаме Івановичу, я пожалію вас, пожалію. Починали ми з того, що, друзі, давайте пригадаємо, щоб поняття пакету з першої позиції включало параграф

4 ГРУДНЯ 2004 РОКУ

ЮЩЕНКО ЗАКЛИКАВ КУЧМУ ДІЯТИ НА КОРИСТЬ НАЦІЇ

Леонід КУЧМА у найважчий для країни час мав би вибачитися перед людьми на майдані та зробити відповідні до сьогоднішньої ситуації кроки. На цьому наголосив Віктор ЮЩЕНКО увечері 3 грудня у виступі перед учасниками акції громадської непокорі на майдані Незалежності.

За словами В.ЮЩЕНКА, на томість "у найважчий для країни час Леонід КУЧМА пішов радитися не зі своїм народом. Він шукає відповіді за межами України. КУЧМА міг сказати ті слова, які говорить кожен Президент країни до своєї нації. З вибаченнями, з відповідними кроками, які хоча би якоюсь мірою мінімізували ту відповідальність, яка покладена на цю людину. Кожен день затягування у прийнятті рішення, зокрема, щодо відставки ЦВК та юридичній відставці уряду Віктора ЯНУКОВИЧА, додає відповідальності президенту Кучмі".

номер один - відставка уряду. Всі пам'ятають? Всі пам'ятають чи ні? Пам'ятають усі. Потім відставка ЦВК, потім закон про вибори. І для того, щоб пом'якшити, амортизувати ситуацію всередині фракцій і парламенту, був прив'язаний в останній день, другого числа, 4180. Почекайте, Валерію Павловичу, ви там були не присутні. 4180 представили просто для того, щоб порозуміння виникло якесь, щоб не йшло тільки, що вимоги начебто стоять в одну сторону. Це було, правда? Правда. Позавчора ми почали нашу полеміку із чотирьох оцих умов, якщо не рахувати 3207. Сьогодні ми доходимо, що першого параграфу взагалі немає. Відставки немає.

Чому ми говорили про відставку? Тому що найбільш небезпечним для президентських виборів є не наявність нового закону про вибори, не наявність "нової-старої" комісії ЦВК, а збереження адміністративної моделі, яка починається із Прем'єр-міністра.

Тепер ми дійшли до того через наші дебати, що фундаментального пункту - відставки уряду - ми навіть не обговорюємо. Нам пропонували в обличчя!

Парламент висловлює недовіру - відставка уряду немає! Друзі! Ми зараз про це не говоримо! Ми говоримо про імперативний мандат - третій параграф. Так, друзі, давайте ж ми зважимо на ці речі - хто кого повинен пожаліти! Ми маємо безпрецедентний випадок.

Тому, Адаме Івановичу, прохання. Я розумію, знаєте, ми дійсно дуже важко йшли до цього порозуміння, дуже важко. Генеральний прокурор мусить йти у відставку. Це один із тих адміністративних стовпів. Якщо у нас уже уряд не іде у відставку, а це вже треба признати, що параграф номер один не працює, уряд не іде у відставку, то є абсолютно логічним, це не предмет торгу, друзі, це просто елементарна річ.

МАРТИНЮК А.І. Мова не йде про відставку Генпрокурора. Мова йде про те, що в статті Конституції знімаються певні положення.

ЮЩЕНКО В.А. Ну, я про відставку прокурора хотів сказати.

СИМОНЕНКО П.М. Так ви ж познімали все, скільки повитягували з проекту 4180.

ПУСТОВОЙТЕНКО В.П. Значить, шановні друзі, я прошу вибачення, що перебив Віктора Андрійовича, і зроблю репліку. Десь мене там не було, хтось про щось домовлявся. Якщо хтось про щось домовляється, то у мене є своя думка. Я був одним із авторів, яких багато присутніх в залі, проведення політичної реформи в Україні. Всім нагадую, я сказав ще в залі і сьогодні кажу, що 2 червня 2002 року виступив з пропозицією провести політичну реформу. І потім, коли ми голосували і "завалили" перший наш варіант закону, який, я вважаю, був збалансованим, не проголосували тоді. Я поверхом нижче звертався до деяких лідерів, представників політичних партій і сказав, що в одні руки такі повноваження, як сьогодні, віддавати неможливо, і не потрібно це робити. Я і сьогодні стою на цій позиції. І головне для мене сьогодні, головне завдання, це є рішення партії - провести політичну реформу. Хоч нас розділили зараз, кажуть, пізніше проведемо і так далі. Це для мене принципове питання. Всі інші питання - це поточні питання, "потусторонні". Тому що ми міняємо політичну систему і систему влади в нашій державі. Вона стає підконтрольна виконавчій владі, Верховній Раді України, Президент стає гарантом Конституції. І це головне, що потрібно зробити.

Тому ви назвіть тоді чітко, чи відставку уряду, чи Генерального прокурора, щоб ми чітко знали. Тому що вчора була відставка уряду, сьогодні з'явилося інше,

ніби ж ми питання Генерального прокурора позавчора уже "відмели". Тепер поміняли те на те. Треба, щоб була чітко позиція названа, одна, дві, три. Я погоджу це зі своєю фракцією, за які питання ми будемо голосувати, а за які ні. Якщо загальний нагляд, ми - "за". У мене немає питань. Назвіть кінцево, які питання, два чи три, чи одне, щоб ми вирішили. Якщо ви знімаєте питання по уряду, залишиться Генеральний прокурор. Даваймо обговоримо Генерального прокурора і прийнемо остаточне рішення, і підемо проголосуємо. І все, у мене більше нічого немає.

ЛИТВИН В.М. Шановні колеги, зараз. Одну хвилиночку, Вікторе Михайловичу. Даваймо домовимось таким чином. Ми провели сигнальне голосування. Але для того, щоб мати результативне голосування, запропонувати провести Погоджувальну раду. Ми домовилися, що ми зараз уже не втручаємося в Основний Закон, бо він готовий вже на підпис, і ми не втручаємося в законопроект 6372, там, за винятком уточнення деяких дат, бо ми не прийняли раніше закон. Нам треба технічно буде пересунути дати введення різних позицій. Тому, якщо ми під цим підводимо ризику, даваймо зараз нехай чітко сформулює, які пропозиції пропонує для того, щоб було результативне голосування. Я поставлю ці пропозиції на голосування. Приймаємо рішення - йдемо в сесійну залу. Не приймаємо - діємо за тим алгоритмом, про який ми говорили: розглядаємо окремо кожен закон. І на цьому закінчуємо розмову нашу.

ТУРЧИНОВ О.В. Володимире Михайловичу, просто репліка.

Шановні колеги, те, що підписаний чи надрукований закон - це не є аргумент. Ми не будемо голосувати за конституційні зміни, але ж ми звертаємося до всіх, хто це хоче зробити. Ми бачимо по сигнальному голосуванню, що це, в принципі, реально.

Не беріть гріх на душу. Загальний нагляд прокуратури - це рудимент тоталітарної держави. Ви говорите про демократизацію, ще якісь слова. Загальний нагляд, тобто коли прокуратура стає вище суду, вище будь-яких інстанцій в державі, ну, тут логіки немає. Ну, не ганьбять себе хоча би цим. Я не говорю про інші питання. Але ж цим не треба себе ганьбити, Володимире Михайловичу, і потім говорити, що ми за демократизацію України.

Є європейські якісь стандарти, є загальні якісь норми, які не можна переступати. Комуністи запропонували - це їм треба згадка про Радянський Союз. Навіщо це робити? Навіщо ганьбити себе?

ЛИТВИН В.М. Репліка, оскільки згадали комуністів.

СИМОНЕНКО П.М. Да не в реплике дело, а в том,

4 ГРУДНЯ 2004 РОКУ

ЮЩЕНКО ЗАКЛИКАВ КУЧМУ ДІЯТИ НА КОРИСТЬ НАЦІЇ

В.ЮЩЕНКО відзначив, що Л.КУЧМА не дотримується підписаної ним угоди за "Круглим столом", одним з пунктів якої було вироблення механізму з реалізації завершення виборчого процесу. "Починаючи з 'Внуково' (аеропорт у Москві, де 2 грудня Л.КУЧМА зустрівся з президентом РФ Володимиром ПУТИНИМ), замість того, щоб говорити про переголосування, він стверджує, що Україні потрібні нові вибори".

"ЗІЗД РАД" У ХАРКОВІ ПЛАНУЄ ЗВЕРНУТИСЯ ДО КОНСТИ- ТУЦІЙНОГО СУДУ З ПРОХАН- НЯМ ДАТИ ОЦІНКУ РІШЕННЮ ВЕРХОВНОГО СУДУ

З'їзд рад усіх рівнів у Харкові має намір розглянути питання про "завантажованість" Верховного Суду України і звернутися до Конституційного Суду з проханням дати оцінку рішенням ВСУ, який учора ухвалив провести повторне голосування на виборах Президента України.

что надо в конце-то концов знать, что происходит внизу. Ну, хоть раз опуститесь туда, уважаемый Александр Валентинович, и посмотрите, что творится. У нас в судах сегодня без взяток ничего не решается, и рядовой человек нигде не может защиты найти.

ТУРЧИНОВ О.В. Прокуроры тоже взятки берут.

СИМОНЕНКО П.М. Не в этом дело. Если, так скажем, незаконные действия совершены, он хоть приостанавливает действия. Вы защитите человека. Вы под этими лозунгами сегодня разрушили всю вертикаль власти, и сегодня к этому и не дате: уничтожаете государственность. Мы же договорились, что на несколько лет только записали, только на три или на пять лет, и предложение это было.

МАТВИЄНКО А.С. Шановні колеги, я хочу вас попросити, оскільки це чисто технічна робота, але вона має бути зроблена, якщо ви дасте згоду, Володимире Михайловичу. Оскільки ми закон не прийняли, а з врахуванням тої процедури, в якій він має вступити в силу, ми ще затягуємо. Є пропозиція: поміняти цифри не на 15 і 10 днів представлення ТВК і ДВК, а на 10 і 7. В результаті цього зміняться цифри по статті два - перша і третя, четверта і п'ята частини, по статті три - перша частина і по статті п'ять - четверта частина пропорційно до змін цих дат. Якщо б ваша була добра воля, Володимире Михайловичу, то, якщо дозвіл такий є, я зараз віддрукував би просто зміни цих строків і роздав би депутатам, щоб ми знали, за що ми голосуємо. А? Чи з голосу.

ЛИТВИН В.М. Давайте таким чином запропонуємо. Шановні колеги, оскільки ми тут працюємо в цейтноті, я зараз попросив би, щоб ви це підготували. Але ми домовилися, що коли у нас є готовність до голосування, ми не будемо обговорювати. Ви берете там хвилину чи скільки і скажете, що треба для протоколу.

МАРТИНЮК А.І. Нехай для стенограми скаже, для протоколу.

ЛИТВИН В.М. Технічно треба нам пересунути дати, оскільки ми не прийняли закон у понеділок і не прийняли у вівторок вчасно.

МАРТИНЮК А.І. Так.

ЛИТВИН В.М. Ну, то я просив би тоді Михайла Теплюка, щоб ви разом підготували, щоб я не сказав щось не те. А вони зразу внесуть правки, все.

МАРТИНЮК А.І. Зараз до того вноситься правки.

ЛИТВИН В.М. Вони зараз внесуть правки, а ми зробимо перерву на 15 хвилин. Так. Пинзеник Віктор Михайлович, будь ласка.

ПИНЗЕНИК В.М. Шановні колеги! Ну, я думаю, що ми всі усвідомлюємо, що не маємо права трактувати Конституцію, бо парламент прийняв конституційне рішення про відставку уряду. І тут не може бути двох тлумачень, тому що уряд має бути у відставці. Ми просто стикаємося з фактом невиконання конституційної норми, бо замість відставки Прем'єр-міністр відправлений у відпустку. Тому це питання для нас усіх принципове, бо це не тільки неповага до Конституції, а й неповага до рішень Верховної Ради України. Але зараз ми озвучили позицію, яка стосується парламенту, парламенту. Мова йде про відставку Генерального прокурора України, яка має бути розглянута зараз на сесії Верховної Ради. Є відповідний проект постанови, і ми маємо прийняти рішення.

Друге. Шановні колеги, технічне уточнення до тексту 4180. Воно стосується Прикінцевих положень, які я озвучував. Я нагадую знову, що мова йде про те, його уже виписали, Михайло Олексійович зафіксував з мого усного виступу. Мова про те, щоб країна не перетворилася в щомісячне голосування. Мова йде про те,

що в другому абзаці після слів "У разі неприйняття Верховною Радою України до 1 вересня 2005 року Закону України "Про внесення змін до Конституції України" щодо вдосконалення системи місцевого самоврядування, цей закон набирає чинності з 1 січня 2006 року," додати: "але не раніше дня вступу на пост новообраного Президента України, обраного за результатами виборів у 2004 році" і далі за текстом.

І останнє. Питання загального нагляду прокуратури, в якому зацікавлена абсолютна більшість представників політичних сил. Це насправді мала бути позиція навіть не "Нашої України", не наша пропозиція, бо абсолютна більшість висловлюється, що цю нецивілізовану норму треба виключити з тексту 4180.

ЛИТВИН В.М. Олександр Олександровичу, будь ласка. Давайте зараз, шановні колеги, відносно цієї поправки узгодимо, тоді підемо далі, щоб ми не зациклювалися на дискусії.

Прошу уваги! Уважно слухати прошу.

МОРОЗ О.О. Давайте ми розведемо питання, бо не можна все: і пропозиції про відставку, закон про вибори, про Конституцію. Якесь питання погодимо одне, а потім - далі.

ЛИТВИН В.М. Давайте зараз погодимо це питання.

МОРОЗ О.О. Якщо мова йде про те, що буде підписувати Президент, а там треба редакційно виправити деякі речі, то ці поправки ніякого значення не мають, бо коли виписати норму про Генеральну прокуратуру, про функції загального нагляду, це не міняє навіть сторінки на текстах.

А дуже важливе питання, яке порушив Валерій Павлович відносно єдності виконавчої влади, де потрібно теж одне слово на інше замінити у кількох статтях, і теж не виникає ніякої небезпеки. Тому давайте спочатку розглянемо питання по Конституції, до чого ми дійшли, погодилися. Звичайно, я б виключив норму про загальний нагляд за прокуратурою, бо, справді, і зауваження були, та й практика говорить про те, що у цьому немає потреби. Якщо буде згода, щоб це не руйнувало позиції інших, то можна було б.

МАРТИНЮК А.І. Державні адміністрації.

МОРОЗ О.О. Ні, справа у тому, що у державних адміністраціях функції ці загального нагляду записані вже.

МАРТИНЮК А.І. Я маю на увазі, що Кабмін, а не Президент призначає.

МОРОЗ О.О. Я це й маю на увазі.

СИМОНЕНКО П.М. Я прошу вибачення, Олександр Олександровичу. Якщо зараз проаналізувати, практично 4180, його можна вже не приймати. Там нічого від політичної реформи не залишилося.

МОРОЗ О.О. Я ще раз повторюю. Якщо ми, Вікторе

4 ГРУДНЯ 2004 РОКУ

СОЛАНА ЗАКЛИКАВ УСІ ПОЛІТИЧНІ СИЛИ В УКРАЇНІ ЗА- БЕЗПЕЧИТИ ВИКОНАННЯ РІШЕННЯ ВЕРХОВНОГО СУДУ

Високий представник ЄС з єдиної зовнішньої та безпекової політики Хав'єр СОЛАНА закликав усі політичні сили в Україні забезпечити виконання рішення Верховного Суду про переголосування другого туру президентських виборів.

ЄВРОКОМІСІЯ ВІТАЄ НЕЗА- ЛЕЖНЕ РІШЕННЯ ВЕРХОВНО- ГО СУДУ УКРАЇНИ ПРО ПРОВЕ- ДЕННЯ ПЕРЕГОЛОСУВАННЯ

Єврокомісія вітає незалежне рішення Верховного Суду України про проведення переголосування, розглядає можливі заходи на підтримку виконання вимог ОБСЄ до демократичного виборчого процесу при проведенні переголосування в другому турі виборів Президента України і закликала всі сторони конфлікту спільними зусиллями конструктивно сприяти проведенню справедливих і прозорих виборів.

Діяльність Верховної Ради України

Андрійовичу, парламентом формуємо Кабінет Міністрів, а Кабінет Міністрів не має вертикалі виконавчої влади, то тоді це означає, що ми закладаємо відразу конфлікт інтересів і в одній гілці влади закладаємо протиріччя. Адміністрації підпорядковуються Президенту, а Кабмін не має ніякого впливу, бо його управління - це технологічне управління, а не влада. Я думаю, що це треба мати на увазі, тому виправити це дуже просто, дуже просто. Але ми повертаємося до узгодженого тимчасовою спеціальною комісією проекту, який ніколи не викликав сумніву у цій частині.

ЛИТВИН В.М. Шановні колеги, ми таким чином фактично повертаємося на попереднє коло, але я зрозумів, що вже зараз є три проблеми: відставка Генерального прокурора, загальний нагляд і формування адміністрацій. Так? І те технічне уточнення, про яке сказав Віктор Михайлович.

ПИНЗЕНИК В.М. Володимире Михайловичу, шановні колеги, питання місцевих адміністрацій є принциповим, по якому фракція не може бути учасником голосування, тому я прошу, бо ми можемо зруйнувати всі домовленості, які є. Це надзвичайно принципова для фракції позиція - щодо місцевих державних адміністрацій.

МАРТИНЮК А.І. Давайте не чіпати 4180, навколо якого ми вже домовилися.

ЛИТВИН В.М. Зараз, хвилиночку, давно вже піднімав руку, зараз. Микола Оніщук, потім Степан Богданович, будемо голосувати. Вже час, нам треба йти працювати.

ОНИЩУК М.В. Шановний Голово, шановні колеги, якщо поставити на терези два питання: відставка Генерального прокурора чи вилучення загального нагляду, то, поза всяким сумнівом, що можна було сьогодні відставку Генерального прокурора не обговорювати, але загальний нагляд вилучити. Я вже не кажу, що це положення викликає не тільки здивування у фракції, у нас, Валерій Павлович може підтвердити, ми, по суті, Генерального прокурора зоставимо, ми розбудовуємо систему організації державної влади. Але в кінці кінців ставимо його над Кабінетом Міністрів, над судами, тому що він може опротестовувати рішення відповідно і Кабміну, і таке інше. Тому я просив би підтримати в кінці кінців, навіть і "Нашу Україну" погодитися. Найбільш основне, оскільки ми будемо наступну конституційну систему майбутнього, там загального нагляду не повинно було бути. З відставкою Генерального прокурора час вирішить сам по собі питання.

ГАВРИШ С.Б. Шановні колеги, є велика небезпека, з одного боку, зруйнувати наш дуже "хрупкий" і тонкий компроміс, який ми так складно досягали, і він зараз працює на дуже емоційному і чутливому рівні. Тому, можливо, нам не треба поглиблювати його нашими тут суперечками.

З другого боку, ще більша небезпека на рівні емоцій внести зміни до законопроекту 4180, які не перевірені експертами, які не вшлетені, власне, у саме "тіло" чинної Конституції і це може розбалансувати суттєво навіть окремим терміном, окремим словом саму сутність багатьох конституційних норм. Тому треба дуже обережно відноситися. Я погоджуюся, що у перехідні положення можна внести будь-які приписи зараз, і це не вплине на позицію Конституційного Суду з точки зору конституційної практики, це не основне "тіло". Але що стосується загального нагляду, оскільки є дві сторони цієї проблеми, я хотів би дати деякі пояснення. Головне. Деякі країни чи значна частина країн СНД зберегли право Генеральної прокуратури проводити загальний нагляд, частину загального нагляду

саме у чутливій сфері захисту прав і свобод. Чому? Тому що Уповноважений з прав людини не має санкцій. Вона звертається до суду, але судова процедура дуже довготривала. Вона може звертатися до Генерального прокурора для захисту прав і свобод. Я би хотів звернутися до тих, хто сьогодні ще стоїть по різну сторону певних політичних поглядів на різні процеси в Україні, і сказати, що завтра Генеральний прокурор буде іншим. Він не буде прислуговувати будь-якій частині української влади і буде виконувати зобов'язання перед усім народом, оскільки він має складну процедуру обрання через Президента і парламент. Тому, можливо, це не є проблема. З точки зору чистоти, дійсно, практики європейської загальної нагляду прокуратура не має, і про це сказала Венеціанська комісія. Але на перехідний період, коли ми не маємо добре реформованої судової системи влади, збереження саме у цій частині функцій захисту прав людини є дуже відповідальним для політичних сил України саме зараз.

І що стосується державних адміністрацій. Я не заперечую проти того, щоб цей компроміс підписати, Вікторе Михайловичу. Але ще раз хочу нагадати положення статті 106-ої Конституції, де Президент країни не може передавати свої повноваження ні посадовим особам, ні органам. Тут також є проблема. Але пропозиція у законопроекті 3207, яка пропонується Анатолієм Сергійовичем, вона, в принципі, у майбутньому вирівняє це положення. Але ціна компромісу зараз - політична реформа. І тому, мені здається, що окремі фрагменти і деталі, вони вже зараз не мають принципового значення, треба рухатися далі і закривати цю історичну сторінку, щоб відкривати нову в українській історії. Дякую.

ЛИТВИН В.М. Богдан Губський, будь ласка.

ГУБСЬКИЙ Б.В. Шановний Володимире Михайловичу, шановні колеги. Ціна компромісу величезна. І, не зважаючи на будь-які особисті мої бажання, я б хотів звернутися до того, про що ми домовилися.

Ми у свій час говорили і погодилися з тим, що місцеві адміністрації залишаються, як сьогодні є, друге - загальний нагляд треба зняти, всі проти нього протестують. І тоді це буде компроміс. Абсолютно нормально. Без загального нагляду залишити, як адміністрацію. Тобто така домовленість уже була. Якщо ми сьогодні почнемо вводити нові домовленості, а це було позавчора, коли ми сиділи в кінозалі. Із цим всі погодилися, крім Комуністичної партії України.

Тому давайте сьогодні не ставити нові моменти. Я, можливо, особисто проти цього. Я б хотів, щоб парламент призначав глав адміністрацій. Але ж через це все пола-

4 ГРУДНЯ 2004 РОКУ

ПРЕЗИДЕНТ ПАРЄ ВВАЖАЄ, ЩО В ДІЯХ ВЕРХОВНОГО СУДУ УКРАЇНИ ПРЕВАЛЮВАЛО ПРА- ВО ЗАКОНУ

Президент Парламентської Асамблеї Ради Європи Пітер ШИДЕР привітав рішення Верховного Суду України про проведення переголосування другого туру виборів і закликав українську владу усунути виявлені місця міжнародних спостережів порушення з тим, щоб забезпечити переголосування відповідно до стандартів Ради Європи.

КВАСНЄВСЬКИЙ ПРИВІТАВ РІШЕННЯ ВЕРХОВНОГО СУДУ УКРАЇНИ

Президент Польщі Александр КВАСНЄВСЬКИЙ привітав рішення Верховного Суду України, яким відмінено результати другого туру виборів Президента України. Він висловив задоволення від того, що це рішення дасть можливість ввести вирішення гострої політичної кризи у правові рамки.

Діяльність Верховної Ради України

мається.

Тому є така пропозиція: погодитися із цим компромісом і йти голосувати. Дякую.

ЛИТВИН В.М. Вікторе Михайловичу, будь ласка.

ПИНЗЕНИК В.М. Шановний Володимире Михайловичу, шановні народні колеги!

ЛИТВИН В.М. Прошу уваги!

ПИНЗЕНИК В.М. Ми останні дні дуже активно шукали компроміси. І ми вдячні колегам за розуміння і бажання шукати компроміс. Із свого боку ми готові зараз теж зробити ще один крок, який ми демонстрували не один раз. Ми знімаємо питання по загальному нагляду. Але ми наполягаємо на тому, щоб зараз першим розглядалося питання про недовіру і відставку Генерального прокурора України.

ЮЩЕНКО В.А. Давайте 4180 залишимо у спокої. Але, друзі, оскільки ми не прийняли відставку уряду, бо вона...

ЛИТВИН В.М. Мікрофон, Вікторе Андрійовичу.

ЮЩЕНКО В.А. Оскільки де-факто немає відставки уряду і система адміністративного тиску буде існувати такою, як вона була на 21 листопада, і парламент нічого не зробив, щоб поламати адміністративну машину, є логічним хоча би, припустимо, розглянути питання тоді по Генпрокуратурі.

МАРТИНЮК А.І. Давайте проголосуємо.

ЛИТВИН В.М. Геннадію Григоровичу, будь ласка.

САМОФАЛОВ Г.Г. Уважаемые коллеги, можно слово молвить?

(Шум у залі).

САМОФАЛОВ Г.Г. Владимир Михайлович, можно, да?

ЛИТВИН В.М. Так, будь ласка.

САМОФАЛОВ Г.Г. Уважаемые коллеги, я имею честь третий сутки участвовать в работе органа, который сегодня определяет судьбу державы. Именно сегодня. Я хочу сказать о том, что, Виктор Андреевич, вот достигли колоссального компромисса. Вечером проблемы снимаем, утром появляются новые. Тем не менее, мы их снимали. И сегодня вот сигнальное голосование показало, что, действительно, мы на пороге принятия исторического решения.

Вы говорите об отставке правительства, но ведь вы же понимаете, де-факто оно состоялось, точнее, де-юре, де-факто пока нет же. Но у нас осталось всего 20 дней. Что можно сделать за 20 дней? По Генпрокурору мы уже вопрос ставили на голосование. Не хватило достаточного количества голосов. Я думаю, что новый Президент решит все проблемы очень быстро. Есть механизмы - или референдум, или большинство будет на этом обязательно политическом подъеме. Поэтому давайте мы сегодня подумаем, что творится в регионах, на местах, вы все информацию имеете, и примем сегодня судьбоносное решение для державы, для граждан Украины.

Я считаю, что надо сегодня пакет проголосовать, остальные механизмы сегодня уже все выработаны, гарантии под любой закон. Спасибо.

ЮЩЕНКО В.А. Друзі, от на майдані стоять люди. І не один день, і не тільки в теплі. Ми говоримо про одну зрозумілу річ, друзі. Якщо в цій країні вибори 21 листопада сфальсифіковані, і один з фундаментальних чинників цієї фальсифікації був адміністративний ресурс, люди чекають відповіді не в тому плані, що після 26-ого і так все буде у порядку. Та звичайно, так. Тут мова йде про те, що

21-ого числа у цій країні відбувся колапс. Давайте відреагуємо. Коли уряд не іде у відставку де-факто, давайте приймемо дуже слабкий компроміс, дуже слабкий компроміс по першому параграфу - це фундаментальна частина була нашого пакету, фундаментальна, заради якої ми зібралися. Якщо відставки уряду не відбувається, то давайте хоча б по одній із частин тієї вертикалі, яка працює проти чесних виборів, часткове рішення приймемо - про відставку Генерального прокурора. Ось і все.

СИМОНЕНКО П.М. Владимир Михайлович, я просил слово. И, уважаемые коллеги, я ко всем обращаюсь. На Майдане стоят люди, которые хотят, чтобы все по закону было. Они же пришли отстаивать то, чтобы выборы по закону были, и была правда закона. Так давайте тогда отставку Генерального прокурора тоже по закону проведем. В конце концов, общество должно слышать, что он совершил, какие преступления совершил. Я - "за", я еще раз говорю, я - "за". Но давайте и мы тоже сделаем так, чтобы потом к нам никто не предъявлял претензий. А то получается, на Майдане можно собрать, извините, с другими совершенно намерениями. Мы же здесь все слышим и отвечаем за правовое поле в государстве и вдруг по таким ключевым фигурам, правовое поле это так, извините, через колеску, и все.

МАТВИЄНКО А.С. Да вешать его надо!

СИМОНЕНКО П.М. Я не об этом говорю, Анатолий Сергеевич. Они пришли бороться за правду. Я их поддерживаю. Тогда давайте Генерального прокурора отставим по закону. И какие проблемы?

ЮЩЕНКО В.А. По какому закону? Правительство по закону отправили и что получается? "Мы отсюда не уйдем, нас никто оттуда не выдавит", - это слова Премьер-министра. А мы говорим, да, хорошо. А теперь давайте по закону.

ЗВАРИЧ Р.М. Петре Миколайовичу, я один із авторів цієї постанови. Єдиним нормативним актом, який регулює відставку Генерального прокурора України шляхом висловлення йому недовіри, є Конституція України. Це пункт 20 статті 85 та 122 стаття Конституції. Жодних умов для того, щоб парламент міг висловити недовіру Генеральному прокурору, немає. В законі відмінена підзвітність прокурора Верховній Раді України. Тобто не вимагає звіту Генерального прокурора, як це зазначено в статті 2 Закону України "Про прокуратуру", оскільки Конституційний Суд відмінив підзвітність Генерального прокурора Верховній Раді України. Отже, єдиний механізм, який регулює це питання, визначений пунктом 20 статті 85 Конституції, статтею 122. Жодних передумов там немає.

4 ГРУДНЯ 2004 РОКУ

ДЕРЖДУМА РОСІЇ ОБВИНУВАЧУЄ ЄС, ЄВРОПАРЛАМЕНТ І ОБСЄ В СУБ'ЄКТИВНІЙ ОЦІНЦІ ПОДІЙ В УКРАЇНІ

Депутати Державної Думи Федеральних зборів Росії обвинувачують Європейський Союз, Європарламент й Організацію з безпеки й співробітництва в Європі, зокрема Бюро з демократичних інститутів і прав людини, у суб'єктивній оцінці подій в Україні.

Про це сказано в заяві 415 депутатів Держдуми.

ЦЕНТРВИБОРЧКОМ УХВАЛИВ ПОСТАНОВУ ПРО ПОВТОРНЕ ГОЛОСУВАННЯ ДРУГОГО ТУРУ ВИБОРІВ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ НА 26-Е ГРУДНЯ

Центральна виборча комісія ухвалила постанову про призначення повторного голосування другого туру по виборах Президента України на 26-е грудня. Це рішення прийнято у відповідності з учорашньою ухвалою Верховного Суду України, якою було скасовано постанову Центровборчкому про оголошення переможцем президентських виборів Віктора Януковича. У засіданні ЦВК взяли участь 12 членів комісії, за таке рішення проголосували 11 членів, 1 - утримався.

ЛИТВИН В.М. Шановні колеги, які ще міркування? Будь ласка.

КОЗАЧЕНКО О.О. Шановні колеги, я хочу ще раз озвучити принципову позицію групи "Центр". Ми настоювали і продовжуємо настоювати на тому, що не може бути загального нагляду. Це, дійсно, є атавізм. Ну, не можна. При всій повазі до Майдану, при всій повазі до всього, ну, не може бути майбутній устрій держави розмінною якоюсь ситуацією, виходячи з сьогоденної політичної якоїсь вигоди. Ну, погодилися. Але я уповноважений цю ситуацію заявити.

ЛИТВИН В.М. Шановні колеги, прошу уваги. Зараз Кирилов буде.

Шановні колеги, дуже важко працювати, я всіх поважаю, коли кожен день приходить новий учасник переговорів і висуває нові вимоги. Учора увечері ми все погодили. Сьогодні з'явилися нові якісь пропозиції. Чому ми раніше їх не погодили? Я ще раз хочу сказати: вчора ваш представник був, все погодили, закрили ми засідання. У вас кожен день міняється представник по черзі. Я ще раз хочу сказати українською мовою: що кожен день у вас міняється представник, у вас біжуче представництво, так ви робіть одну спільну позицію, або давайте по чергово голову призначайте, щоб він з новими силами приходив і вислуховував кожен раз нові ідеї. Будь ласка, Кирилов.

КИРИЛОВ В.Д. Шановний Володимире Михайловичу, шановні колеги, ніколи "Позафракційні" не виступали за збереження імперативного мандату. Це єдина позиція. Я прошу вибачення, так, загального нагляду. Загального нагляду.

Якщо ми не хочемо ніякого сюрпризу при голосуванні, то давайте знову проведемо голосування, порахуємо голоси, зробимо чіткі виправлення, щоб ні для кого не було сюрпризів у цьому важливому документі. При всьому при тому, що реформу приймати треба, але без загального нагляду.

ЛИТВИН В.М. Я хочу нагадати шановному колезі Кирилову засідання в конференц-залі, коли для вас була одна принципова позиція - викреслити слово "виключити". Більше ви позицій не висували. Я ще пам'ятаю, де ви сиділи, праворуч, і цієї ідеї у вас геніальної не було - зараз вона з'явилася у вас.

КИРИЛОВ В.Д. Володимире Михайловичу, я, можливо, помилявся, але я вважав, що при голосуванні, коли пів підрахунок Олександр Олександрович Мороз, у нас усіх збіглися думки з приводу того, що загальний нагляд виключається абсолютною більшістю голосів.

Це для мене є сюрприз сьогоднішнього ранку, можливо, я був неуважний, ще раз мене вибачте. Але немає жодного з позафракційних, хто підтримає залишення загального нагляду.

МАРТИНЮК А.І. Я також позафракційний, ви за мене не розписуйтесь. Добре? Я вам кажу офіційно.

ЛИТВИН В.М. Так.

МАРТИНЮК А.І. За мене, позафракційного, не розписуйтесь.

ЛИТВИН В.М. Леонід Макарович, потім Юлія Володимирівна.

КРАВЧУК Л.М. Шановні друзі! Вот знаєте, нелегко от сидіти тут і мовчати, і спостерігати. Все ж таки я хочу сказати, маємо ми вже честь чи не маємо? Я слухав весь час, скільки було боротьби за імперативний мандат, погодилися. Ніхто про загальний нагляд загалом не говорив. Я ще раз наголошую, ніхто про загальний нагляд не говорив, всі погодилися. Були тільки зауваження і мотиви від фракції "Наша Україна".

Зараз "Наша Україна" сказала, є у них одне питання - відставка Генерального прокурора. Так, я розумію? Так. Ми нічого не говорили, раптом сьогодні вже

не "Наша Україна", а "Центр" і інші почали говорити зовсім протилежне, чого вони ніколи не порушували. Так я задаю питання, у вас честь є чи немає? Ну, невже, невже ви знущаетесь? Ну, знущайтесь над собою, це вже ваше право. Знущайтесь скільки хочете, станьте на коліна, станьте, вибачте на слові, "раком", що ви над нами знущаетесь?

ТИМОШЕНКО Ю.В. Володимире Михайловичу, я, чесно кажучи, слова не просила, але якщо я його отримала, то скажу.

ЛИТВИН В.М. Ви руку підняли.

ТИМОШЕНКО Ю.В. Ні, я не піднімала. Ну, я хочу вам сказати наступне, що якщо ви, дійсно, всерйоз збираєтесь приймати цю реформу, всерйоз збираєтесь її приймати, то тоді абсолютно нелогічним є те, що губернатори залишаються у Президента, а Прем'єр-міністр є виконавчою вертикаллю. Це є абсолютний тоді розрив логіки будь-якої. Я, чесно кажучи, уявити собі навіть у страшно-му сні не могла, що ця реформа буде проголосована, то якщо це так, то губернатори мусять однозначно бути під Прем'єром, незалежно від того, хто буде Президентом чи Прем'єр-міністром.

Я з вами погоджуюся, погоджуюся.

ЛИТВИН В.М. Юліє Володимирівно! Шановні колеги, одну хвилиночку, заспокойтеся. Я розумію постановку цього питання, розумію і поділяю.

Будь ласка, Гладій Михайло Васильович. І все.

ГЛАДІЙ М.В. Володимире Михайловичу, шановні колеги, у мене є пропозиція підтримати "Нашу Україну": відставка Генерального прокурора - і голосуємо 4180 у пакеті, все, і закривайте вже засідання. Я вас прошу.

ЛИТВИН В.М. Добре. У мене постановка питання інша. Шановні колеги, завершили дискусію. Якщо зараз Погоджувальна рада приймає постанову питання по Генеральному прокурору, голосує Верховна Рада, де гарантії, що будуть проголосовані наступні законопроекти? Де гарантії?

Тому я зараз ставлю на голосування пропозиції, які надійшли. Шановні колеги, можна було б поступити таким чином для того, щоб зв'язати наші домовленості. Пакет ми не можемо, це буде смішно, тоді давайте ще у пакеті проголосуємо, зараз візьмемо декілька людей, які ходять на вулиці, щоб їх відправити за грати, давайте так зробимо зараз у пакеті.

Можна було проголосувати, і є перша пропозиція. Прийняти рішення про відставку, розглянути зараз.

Друга пропозиція. Проголосувати Верховною Радою звернення до Президента про відставку Генерального про-

4 ГРУДНЯ 2004 РОКУ

СБУ ПОРУШИЛА КРИМІНАЛЬНУ СПРАВУ ЗА ФАКТОМ НЕ- ЗАКОННОГО ВТРУЧАННЯ В КОМП'ЮТЕРНУ МЕРЕЖУ ЦВК

СБУ порушила кримінальну справу за ст. 361 Кримінального кодексу України (незаконне втручання в роботу електронно-обчислювальних машин (комп'ютерів), систем та комп'ютерних мереж).

МІНІСТРИ 55 КРАЇН ОБСЄ ОБ- ГОВОРЮЮТЬ СИТУАЦІЮ З ВИ- БОРАМИ В УКРАЇНІ

Міністри закордонних справ 55 країн ОБСЄ на 12-ому засіданні Ради міністрів ОБСЄ в Софії 6-7-го грудня розглянуть питання про надання повної підтримки організації наступного туру голосування на виборах Президента України і наголосять на необхідності того, щоб воно було вільне, справедливе і прозоре.

Діяльність Верховної Ради України

курора, і тоді ми зв'язуємося цим рішенням, бо ми голосуємо пакет, і Президент повинен тоді відреагувати. Одну хвилиночку. Коли Президент прийде підписувати, він повинен сказати, яке рішення він вже прийняв з цього приводу.

Що стосується законопроекту 4180, якщо ми зараз почнемо його чіпати, ми тоді будемо мати ускладнення. Якщо ні, поставлю ці пропозиції на голосування, але зараз тоді випирати буде проблема місцевих державних адміністрацій.

Тобто пропозиції я тоді у послідовності поставлю на голосування, але при одній умові, а якщо ми приймаємо перше питання, а потім не приймаємо наступні всі питання, то виникає проблема. Перша пропозиція - це прийняти рішення.

З МІСЦЯ. Давайте вже голосувати.

ЛИТВИН В.М. Так я поставлю на голосування, я ж поставлю, щоб визначилась Погоджувальна рада, але я хочу сказати, тоді треба чітко визначити, що якщо приймається це рішення, то голосується наступний пакет, от вся проблема у чому. Розгляд питання про відставку Генерального прокурора. Я ставлю на голосування цю пропозицію, про включення до порядку денного розгляду цього питання.

МАРТИНЮК А.І. "Наша Україна", соціалісти, аграрії, так, зараз, зараз. Так, "Центр", незалежні, "Союз". Так, почекайте, будь ласка.

ПУСТОВОЙТЕНКО В.П. НДП - частково.

ЛИТВИН В.М. Прошу уваги.

МАРТИНЮК А.І. Чи всіх я записав? "Наша Україна", соціалісти, аграрники, "Центр", "Союз", незалежні, НДП - 8, так? СДПУ(о), так, зараз ми рахуємо, 120, 140, 140. "Центр" скільки? 15, 155. "Союз" - 15. 172. Незалежні - 40 там. 200. Виходить.

ЛИТВИН В.М. Добре, шановні колеги, Погоджувальна рада прийняла перше рішення, тоді нам треба, перше, зараз цей документ підняти. Там їх декілька, включити в порядок денний і прийняти рішення по суті. Виникає наступне питання: гарантії голосування наступного пакету. Давайте тут домовимось.

З МІСЦЯ. Голосуємо.

ЮЩЕНКО В.А. Потім ми голосуємо за пакет, голосуємо.

СИМОНЕНКО П.М. Треба, щоб 300 голосів було.

МАРТИНЮК А.І. Щоб було понад 400.

СИМОНЕНКО П.М. Мы еще не оговорили. Там по Генеральному прокурору должно быть обращение к Президенту.

ЛИТВИН В.М. Набрала 226 голосів перша пропозиція.

СИМОНЕНКО П.М. Це ж тільки внесення до порядку денного набрало.

З МІСЦЯ. Ні-ні, відставка.

СИМОНЕНКО П.М. Звернутися до Президента, нехай він визначається.

ЛИТВИН В.М. Але це передбачає включення до порядку денного цього питання. А набрало більшість голосів, я ж тоді ставив. Ну, шановні колеги, тоді таким чином розглядаємо включення до порядку денного. Якщо є результативне голосування, приймаємо відповідне рішення. Якщо є результативне голосування - зразу пакет. А якщо немає результативного голосування, що робимо?

З МІСЦЯ. Беремо перерву.

ПИНЗЕНИК В.М. Володимире Михайловичу, можливо не всі почули чітку позицію, яку висловив Віктор Андрійович Ющенко. Якщо з цього рішення відбувається результативне голосування, ми сьогодні із залу ідемо, проголосу-

вавши всі, у тому числі і "Наша Україна", за цей пакет.

ЛИТВИН В.М. Та ні, із залу не йдемо. Голосуємо.

(Шум у залі).

ЛИТВИН В.М. Шановні колеги, позиції публічно засвідчені, то йдемо на засідання.

(На цьому стенографування засідання Погоджувальної ради припиняється).

6 ГРУДНЯ 2004 РОКУ

ЄВРОПЕЙСЬКИЙ СОЮЗ МАЄ
НАМІР НАПРАВИТИ ДО 800
СПОСТЕРІГАНІВ НА ПОВТОРНЕ
ГОЛОСУВАННЯ У ДРУГОМУ
ТУРІ ВИБОРІВ ПРЕЗИДЕНТА
УКРАЇНИ

Від 500 до 800 спостерігачів має намір направити Європейський Союз на повторне голосування у другому турі виборів Президента України, що має відбутися 26 грудня, заявив голова комітету зовнішніх зносин Європейського парламенту Ельмара Брока.

ШВЕЦІЯ НАПРАВИТЬ НА
ВИБОРИ ДО УКРАЇНИ
30 СПОСТЕРІГАНІВ

Швеція направить 30 спостерігачів до України стежити за ходом виборів, що намічені на 26 грудня. Про це повідомила голова шведського зовнішньополітичного відомства Лайла ФРЕЙВАЛЬДС.

**Виступи, прес-конференції,
брифінги Голови
Верховної Ради України
В.М. Литвина**

**ВИСТУП
ГОЛОВИ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ В.М.ЛИТВИНА
ПРИ ВІДКРИТТІ ШОСТОЇ СЕСІЇ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ
ЧЕТВЕРТОГО СКЛИКАННЯ**

7 вересня 2004 року.

Шановні народні депутати!
Шановні кандидати у Президенти України!
Шановні Прем'єр-міністри, члени Уряду!
Шановні представники судової гілки влади!
Шановні журналісти!
Шановні присутні!

Україна вступила у вирішальну фазу пошуку свого загальнонаціонального імені й обличчя, які власне будуть уособлюватися з Україною щонайменше наступні п'ять років.

Нинішні президентські вибори для нас - це не тільки і не стільки реалізація за демократичною процедурою суспільного запиту на нового лідера держави. Для України це зміна влади, політичних епох, це перехід до нового етапу вітчизняної історії.

Якщо ж враховувати й те, що українська політика є надто персоніфікованою, що на Президента покладаються усі надії і до нього адресуються усі невдоволення та претензії, то йдеться фактично про вибір нашого майбутнього.

За доленосністю цей момент істини можна співставити з серпнем-груднем 1991-ого року, а за суспільно-політичною напругою - з подіями та процесами кінця 80-х - початку 90-х років шойно минулого віку.

Щоб суцільно збурене українське "сьогодення" не обернулося черговим втраченим історичним шансом для країни, щоб у запалі передвиборчих змагань та зіткнень не було висмикнуто вісь, на якій вибудовується наше життя, щоб нам знову не довелося замовляти молебні й панакхили за втраченими перспективами, всеохопну відповідальність має і повинна продемонструвати Верховна Рада України.

А такі її дії протягом шостої, втім, як і усіх наступних сесій, будуть можливими лише тоді, коли вона врешті-решт випростається на весь контур свого конституційного призначення. Коли кожен з нас чітко усвідомить, що Верховна Рада за своєю загальнонародною сутністю і конституційною спрямованістю сьогодні, як ніколи досі, постає у державі тим українським непохитним Капітолієм, якому судилося саме у цей історичний відрізок часу визначати і утримувати демократичний вектор розвитку країни.

Утримувати і зміцнювати на противагу тим, хто волів би бачити й надалі дерево української демократії у вигляді обструганого стовпа, на якому ледь животіє декоративний пагін законодавчої гілки влади.

На противагу тим, хто з незбагненною послідовністю виставляє свій парламент на глум в Україні та за її межами, не бажаючи, очевидно, зрозуміти, що таким чином виставляє на посміховище свій народ. На противагу тим, хто дуже хоче, щоб Верховна Рада скинула на узбіччі державотворчих процесів, переймаючись здебільшого суперечками й продукуванням прохідних законів.

Ми перебуваємо сьогодні у тій точці владного міжсезоння, яка відкриває сприятливі можливості для самоорганізації, відвоювання і зміцнення властивих

парламенту позицій. Верховна рада чогось буде варта тоді, коли матиме позицію. Колективну, консолідовану, відповідальну позицію. І відстоюватиме її.

Для цього треба відкинути штучно нав'язаний поділ народних депутатів, внаслідок якого вони у багатьох випадках силоміць "приписані" чи "завербовані" у протилежні табори і вимушені брати участь в "обрядках" протистояння. Для цього треба перестати видавати безпринципність за політичний професіоналізм, відійти від балансування на власних інтересах і зробити ставку на народ, не бути політичними "кріпаками".

Зараз, як ніколи, потрібне цивілізоване співіснування фракцій і груп, більшості та опозиції. При цьому критично важливим є розуміння того, що опозиція не тільки засвідчує демократичний імідж України, а й захищає її від революційних вибухів. Насамперед ліва опозиція. Бо за умов розколу українського суспільства за багатьма ознаками й критеріями, його майнового та духовно-морального розшарування, у нас майже не залишається місця для зваженості й поміркованості.

Опозицію не можна "виштовхувати" із суспільного життя ще й через те, що вона повинна бути у полі зору громадян, під їх контролем. Що означає для неї бути відповідальною опозицією.

За великим рахунком, йдеться про те, що ми повинні рішуче відкинути нав'язану ганебну практику поділу народу на "своїх" і "чужих" через поділ парламенту на ворогуючі табори. Відкинути відкритою особистою позицією, практичними діями. Щоб не залишались порожнім звуком рядки депутатської присяги про самовіддане служіння Україні та її народу, а ставали своєрідним катехізисом нашої гідності, честі і совісті.

Не зробимо цього у такий найбільш сприятливий період, будуть продовжуватися у сесійній залі й поза нею та ж суцільна війна нервів, ті ж знесилюючі розводки й розборки, нівелювання інституту парламентаризму.

Причому незалежно від того, хто стане президентом. Бо вже за усталеною сумнозвісною традицією він намагатиметься підім'яти Верховну Раду, вишикувати і вирівняти законодавців під свій ранжир. Відтак про демократію будемо знову переважно говорити.

Шановні колеги!

У своїй сукупності викладене можна і, на мою думку, потрібно кваліфікувати як першу і головну особливість цієї сесії.

Друга її особливість полягає у тому, що момент вибору загострює суспільний запит на правду - правду про сьогоднішню та завтра Україну. На відповідальну правду, яка не

7 ГРУДНЯ 2004 РОКУ

УЧАСНИКИ "КРУГЛОГО СТОЛУ" НА СВОЄМУ ТРЕТЬОМУ ЗАСІДАННІ ОБГОВОРИЛИ ПОТОЧНУ СИТУАЦІЮ В УКРАЇНІ І ДІЙШЛИ ЗГОДИ ПРО НАСТУПНЕ:

1. Вважати, що рішення Верховного Суду України від 3 грудня 2004 року надає підстави для розв'язання політичної кризи в Україні і має безумовно виконуватися усіма учасниками виборчого процесу.

2. Сторони беруть до уваги, що Президент України достроково припиняє повноваження членів Центральної виборчої комісії та вносить до Верховної Ради України пропозиції щодо нового складу ЦВК, узгоджені та внесені на його розгляд Верховною Радою України.

Засідання "Круглого столу"

зводиться до пошуку винних чи пов'язування усіх проблем винятково з діяльністю нинішнього Президента або Уряду.

Оскільки так чи інакше, різною мірою, але більшість з нас у певні періоди були чи є причетними до багатьох державних рішень та їх практичного втілення.

А отже, наважуючись сказати непідйомну правду, ми перш за все повинні бути прилюдними і об'єктивними.

Виразно, а не виборчо-кон'юнктурно бачити шанси, виклики, ризики і загрози, які сьогодні постають перед Україною.

Головне - не допустити сезонного розпродажу України, керованої ізоляції України і, як наслідок, - вибуху неконтрольованих емоцій.

Наголошувати на цьому особливо доводиться через те, що більшість можливих загроз національній безпеці, зокрема, визначених нами у законі "Про основи національної безпеки України", із потенційних переходять у розряд реальних. У тому числі й через те, що у передвиборчій боротьбі національна безпека як така відсувається на другий план, підміняється просто боротьбою за лідерство.

Що маєтись на увазі?

У внутрішньополітичній сфері - це порушення з боку органів державної влади та місцевого самоврядування Конституції і законів України, прав і свобод людини і громадянина; недостатня ефективність контролю за дотриманням вимог Конституції і законів України; загроза проявів сепаратизму і розколу країни; структурна та функціональна незбалансованість політичної системи суспільства, нездатність окремих її ланок до оперативного реагування на загрози національній безпеці, поглиблення прірви між владою і суспільством, між владою і людьми.

Усе це робить хиткою і надто вразливою українську демократію.

У соціальній та морально-духовній сфері загрози полягають у тому, що Україна виживає, прирікаючи на вимирання слабких, що на життєвій поверхні утримується лише той, хто сам собі стає сторожем душі, що злодійська приватизація і тотальна корупція підірвали залишки трудової моралі, убили віру в те, що справедливою працею можна розбагатіти, а не тільки вижити.

Сюди ж можна віднести спекуляцію патріотизмом.

Дуже добре бачить ці загрози Павло Загребельний, з боєм констатує: "Вмирає народ, а з ним вмирає його мова і його слід на землі. І не порятує ніякий найвищий розвиток економіки, техніки, споживацьких витребеньків... Бо занепад душі народної не відшкодуєш ніякими багатствами, ніяким могуттвом".

Надсерйозним викликом національній безпеці є прогресуюча розконсолідованість українського суспільства.

В економічній сфері проблеми національної безпеки зведені до дискусій щодо реальності чи надуманості тези про українське "економічне диво". Натомість майже нічого не говоримо про критичний стан основних виробничих фондів у провідних галузях промисловості, агропромислового комплексу, системах життєзабезпечення.

Не менші загрози приховує у собі бюджетна політика - починаючи з прогнозів та планування і закінчуючи "заначками" та тіншовими пасьянсами.

Країні потрібна прозора бюджетна політика. Країні потрібний бюджет зростання, а не виживання. Бюджет, який співвідноситься хоча б з мінімальними суспільними потребами. Бюджет зі стартовою цифрою не менш, ніж у 100 млрд. на 2005 рік. Приємно, що цю позицію настійно проводить у життя Прем'єр-

Міністр України. Тим більше, що співпраця Верховної Ради та Кабінету Міністрів, яку треба зміцнювати і нарощувати, дозволяє виходити на погоджені бюджетні рішення.

Важливим і принциповим є те, що він не повинен бути заручником президентської кампанії.

Давайте жити за законами, за тим же Бюджетним кодексом, а не чекати вказівки, яку спустить нам новий президент.

Якщо діяти за такою логікою, то потрібно на два-три місяці зупинити усе життя в Україні і продовжувати абсолютизувати президентський мандат.

Найсерйознішою кваліфікованою розмови потребує питання щодо специфіки економічної інтеграції України та її ризиків для національної безпеки.

Розуміючи економічну інтеграцію, насамперед на російському напрямі, як імператив часу, ми разом з тим політично і законодавчо маємо чітко визначити – який рівень проникнення іноземного капіталу та зарубіжних власників в економіку країни є прийнятним з погляду національної безпеки? Де та межа, за якою економічна інтеграція переходить у політичне домінування над нами, що несе з собою ліквідацію чи поглинання суверенної держави?

Не менш важливо вирізнити об'єктивні потреби поглиблення міжнародної співпраці та взаємодії від прагнення окремих політиків одноосібно змінювати вектори внутрішньої і зовнішньої політики, ставлячи власну країну, що називається, перед фактом.

Загалом же у зовнішньополітичній сфері критичного значення набуває недопущення дальшого збайдужіння до України, реалізації стратегії ізоляції чи її міжнародного забуття.

Не секрет, що Україна залишається полігоном для відпрацювання технології демократизації політичного режиму. І що кампанія демократичного тиску на Україну спроможна не тільки вплинути на розстановку внутрішньополітичних сил, а й ускладнити процес дальшої демократизації країни і формування ефективної системи державної влади.

Поважаючи "поради стороннього", ми повинні виходити з того, що у наших національних інтересах продемонструвати здатність і бажання гарантувати вільні, прозорі і чесні президентські вибори. Тим самим ми засвідчимо свою волю бачити Україну в сім'ї європейських народів, що має стати фундаментальною основою нашого національного буття.

Не уникнути нам також політичної і законодавчої відповіді на питання про місце України у боротьбі з міжнародним тероризмом. Звікання до нього, рівно ж як і намагання ізолюватися та відсидітися, однаково небезпечні і не-

7 ГРУДНЯ 2004 РОКУ

УЧАСНИКИ "КРУГЛОГО СТОЛУ" НА СВОМУ ТРЕТЬОМУ ЗАСІДАННІ ОБГОВОРИЛИ ПОТОЧНУ СИТУАЦІЮ В УКРАЇНІ І ДІЙШЛИ ЗГОДИ ПРО НАСТУПНЕ:

3. Сторони дійшли згоди про необхідність прийняття Закону "Про внесення змін до Закону "Про вибори Президента України", які б передбачали механізм проведення прозорих і чесних виборів, унеможливлення зловживань і фальсифікацій.

4. Іноземні учасники "Круглого столу" вважають за необхідне, що при виконанні пунктів 2 і 3 має бути розблокована робота органів державної влади.

Забезпечувати цей документ Віктор Ющенко, Віктор Янукович із задоволеннями, Володимир Литвин за умови погодження Погоджувальною радою Верховної Ради України. Президент України підтримує позицію Голови Верховної Ради України. Про це повідомила Укрінформу прес-секретар Глави держави Олена Громницька.

далекоглядні.

Окремо та особливо вже слід говорити про систему й практику українського судочинства як масштабну загрозу і виклик національній безпеці України.

Шановні народні депутати і гості Верховної Ради!

Третя особливість нинішньої сесії визначається безпосередньо місцем і роллю Верховної Ради у президентській кампанії.

Її завдання - максимально сприяти забезпеченню стабільності у державі в цей перехідний період, не допустити виникнення найменшого вакууму державної влади або рішень чи дій за принципом - "після нас хоч потоп", не дати розігратися в суспільстві неконтрольованим пристрастям, спрямовувати і утримувати виборчі змагання у демократичному руслі. І водночас підвищити рівень своєї діяльності, ефективно здійснювати законодавчу, установчу і контрольну функції.

Оскільки у виборчих перегонах вже перейдено точку повернення, то сьогодні маємо усі підстави повести мову і про висновки, і про уроки, що підлягають врахуванню на другому етапі цієї кампанії.

Зупинюся на принципових, як мені бачиться, узагальненнях і оцінках.

По-перше і головне, залишаються незакритими надії на демократичні вибори. Хоча б з огляду на те, що з розвитком українського суспільства на нових засадах ускладнюються й демократичні процедури.

По-друге, кампанія багато в чому штучно зведена до протистояння, так би мовити, влади і народу, а вибір - з двох їх представників. Інші ж не менш штучно виштовхуються за виборче поле. Звужуються можливості вибору, що можна розглядати як витончену психологічну форму тиску на виборців. Взагалі, нинішня практика боротьби за президентство є ознакою того, що переможці збираються йти втоптанною дорогою, у тому числі і по відношенню до Верховної Ради.

По-третє, за політичною і інтелектуальною насиченістю виборчі змагання не вийшли на рівень загальноукраїнської розмови, на що були сподівання, а в багатьох випадках приземлені до зведення рахунків між кандидатами і реагування на взаємні випадки.

За таких обставин їх позиції нерідко міняють лише відтінки, а не сутність та глибину проблем, які потребують розв'язання.

Напрошується висновок, що команди кандидатів переграють власне кандидатів і нав'язують їм тактику поведінки, а деякі з них - технології "охудоблення" суспільства та чорного ПіАру.

По-четверте, це зростання загрози розсварення і поділу країни. А звідси - загроза того, що переможець не буде мати загальнонаціональної підтримки.

По-п'яте, це втручання - відкрите й приховане - різних представників влади у виборчий процес. Показушна демонстрація прихильності до того чи іншого кандидата, яка у більшості випадків лише цим і обмежується, підриває авторитет і без того малопопулярної української влади, виставляє державу у непривабливому вигляді перед світом.

Не кажу вже про те, що це шкодить кандидатам на президентство, і дуже шкодить. Адже треба настільки бути відірваними від життя, щоб все ще жити ілюзіями, що влада впливає на суспільні настрої.

Втім, силою можна на якийсь час переконати, точніше - переламати, але важко та й майже неможливо утримати у такому переконанні.

По-шосте, це зухвале нехтування конституційними положеннями щодо рівності прав і можливостей кандидатів на доступ до електронних засобів масової інформації, яке спостерігається нині в царині як державного, так і приватного загальнонаціонального та місцевого теле- і радіомовлення.

Навіть за наявності прогресивного базового законодавства. Навіть за умови розгортання архіважливого політичного процесу, яким є всенародна виборча кампанія. Навіть при існуванні можливостей необмеженого і прозорого контролю за інформаційними діями керівників, власників, чи просто цензорів - поділ носіїв інформації на заклятих ворогів і своїх у дошку праведних речників став хибною наріжною аксіомою не лише місцевих телерадіокомпаній, а й загальнонаціональних телеканалів.

Чим при цьому керуються телерадіоменеджери не важко зрозуміти. Однак, яка надмотивація в діях їхніх кризових кураторів - не зрозуміло. Адже в усі часи і епохи будь-яка інформаційна блокада чи інформаційне кілерство підносили на недосяжну висоту ореол страдника, того лідера, кому було відмовлено у праві спілкуватися з народом. Саме така постать і отримувала багатомільйонну підтримку і співчуття від людей, які за своєю природою схильні до пожертви, а то й самопожертви в ім'я справедливості.

І, нарешті, сьоме: щиро поважаючи усіх кандидатів на пост глави держави, не можна не сказати, що така їх кількість - 26 - це результат спрощеного уявлення про роль і місце інституту президентства в Україні.

А також тема для роздумів щодо вдосконалення виборчого законодавства.

Зрозуміло, що загальнонаціональним органом з організації і проведення виборів Президента України є Центральна виборча комісія, територіальні і дільничні виборчі комісії. Але за обставин, що складаються, Верховна Рада повинна взяти на себе вже сьогодні таке:

- здійснення моніторингу з питань реалізації законодавства про вибори Президента України, утворивши для цього спеціальну парламентську комісію;

- виступити із відповідними зверненнями до органів державної влади, органів місцевого самоврядування, підприємств, закладів, установ і організацій, їх керівників, інших посадових і службових осіб, а також до журналістів, керівників засобів масової інформації, громадських об'єднань та організацій;

- виступити гарантом законодавчої і політичної безпеки всіх членів виборчкомів - від ЦВК до місцевих виборчих комісій, хто діятиме згідно духу і букви закону.

Ми зобов'язані зробити все, щоб не були вигоптані

7 ГРУДНЯ 2004 РОКУ

ПРЕЗИДЕНТ УКРАЇНИ ПОДАВ ДО ВЕРХОВНОЇ РАДИ ПРОЕКТ ПОСТАНОВИ ПРО ДОСТРОКОВЕ ПРИПИНЕННЯ ПОВНОВАЖЕНЬ ЧЛЕНІВ ЦВК

Президент України Леонід Кучма подав до Верховної Ради України проект постанови про дострокове припинення повноважень членів Центральної виборчої комісії.

Відповідно до цього документа, Глава держави пропонує парламенту достроково припинити повноваження усіх 15 членів Центрвиборчому.

8 ГРУДНЯ 2004 РОКУ

В.ЛИТВИН ЗАЯВИВ, ЩО НЕ ПОДАСТЬ НА ПІДПИС КУЧМИ ЗМІНИ ДО КОНСТИТУЦІЇ, ПОКИ ГЛАВА ДЕРЖАВИ НЕ ПІДПИШЕ ЗМІНИ ДО ЗАКОНУ ПРО ВИБОРИ ПРЕЗИДЕНТА

Голова Верховної Ради України Володимир ЛИТВИН заявив, що не подасть на підпис Президенту України Леоніду КУЧМІ зміни до Конституції, поки Глава держави не підпише закон про особливості застосування закону про вибори Президента України у разі їх пакетного ухвалення.

Діяльність Верховної Ради України

легітимні механізми зміни влади. Бо цим буде вистелено шлях до перевороту.

Ми зобов'язані не допустити перемоги за допомогою підтасовок чи сили, бо це обернеться ганьбою для країни.

Ми зобов'язані зробити все, аби не допустити виборів без вибору. Адже навіть у короткій та буремній новітній історії України нашим громадянам була можливість для вибору - і у 1991-ому, і у 1994-ому, і у 1999-ому роках.

Президентом України має стати той, кого обере народ.

У своєму виступі з нагоди 13-ої річниці нашої державності Л.Д.Кучма твердо і однозначно заявив: "Усе станеться так, як вирішить український народ".

Отже, у нас є усі підстави для переконаності у тому, що так і буде!

Шановні колеги!

Специфічний четвертий відбиток на особливості цієї сесії накладатиме проблема політичної реформи.

У цьому зв'язку хотів би привернути увагу до деяких моментів, які досі не були предметом парламентської дискусії. А можливо й дискусії загалом. І відповідно можуть вважатися новими елементами цієї надважливої теми, необхідність доведення якої до логічного завершення підтримують усі основні політичні гравці.

Насамперед, це визначення того, який політичний устрій склався в Україні і що спричинилося до його формування.

Українські реалії з початку 90-х років можна накладати на процеси демократизації у країнах Латинської Америки, за яких президент отримував надзвичайно широкий мандат. Така практика визначається як делегована демократія.

Тоді, як пам'ятаєте, ми мали сплеск демократичних перетворень. Але він швидко почав згасати. Зіткнувшись з глибокими кризовими процесами в економіці та наростанням соціального невдоволення людей, політичні інститути та представницька влада різко загальмували у своєму розвитку. Більше того, вони почали передавати частину своїх повноважень Президентові, погоджуючись таким чином, що саме він повинен стати головною опорою нації. Це знайшло закріплення у Конституційному договорі, а згодом - у Конституції 1996 року. Натомість Верховна Рада почала все менше виконувати функції представництва інтересів народу. Відповідно призупинилося формування партійної системи і політичного плюралізму.

Позитивним було те, що Президент зосередив у своїх руках необхідні важелі для коротко- та середньострокових реформ. І водночас ізолювався від суспільного тиску, каналізуючи його на парламент та Кабінет Міністрів, яким одноосібно керував.

Звісно, можна дискутувати з приводу того, що це дало країні. Але фактом є те, що гіперінфляцію врежті-решт було подолано, як і забезпечено вихід на поступове економічне зростання.

Разом з тим, така система почала швидко давати збої і виявляти свої проблемні місця.

Назву лише такі з них:

- для структурних реформ необхідно мати широку підтримку, взаємопов'язану відповідальність законодавчої і виконавчої гілок влади. Це складно зробити за старої системи, коли чи не все замикається на главі держави;

- Верховна Рада увесь час не може виконувати функції приводного паса, працювати на підхваті, а відтак - починає втрачати лояльність до Президента,

оскільки щонайбільше відчуває на собі суспільний тиск при обмеженості можливостей;

- без відповідально діючої партійної системи та громадянських інститутів не забезпечується демократична консолідація суспільства. Більше того, за діючої політичної системи Закон про вибори на пропорційній основі практично не буде працювати і надалі все наочніше відчуватиметься відсутність незалежних ідеологічних позицій;

- усе більше дається взнаки відсутність суспільного контролю, особливо з огляду на те, що Президент визначально впливає на кадрову політику і безпосередньо контролює силові відомства;

- зростає непідконтрольність і безініціативність місцевої влади.

Якщо приймати запропоновану логіку аргументування необхідності внесення змін до Конституції, то ми неодмінно вийдемо на погоджене рішення.

Підкреслюю: погоджене рішення.

Питання полягатиме лише у тому, коли і як це робити.

А для цього потрібні не ритуальні заклинання, а консультації, компроміси, узгодження позицій.

Спроби ж переламати до коліна Верховну Раду, простимулювати чи прошантажувати народних депутатів можуть обернутися лише протистоянням та суспільним збуренням. Цього допустити не можна.

Шановні народні депутати!

Хто стоїть високо і у всіх на видноті, а це - і парламент, не повинен дозволити собі поривчастих рухів. Нині ці слова треба настійно адресувати всім, хто так чи інакше причетний до формування політичної погоди в Україні сьогодні та її прогнозів на завтра.

Усі ми повинні спільно наближати час, коли виваженість, поміркованість та відповідальність візьмуть, нарешті, гору над скороминущими устремліннями та амбіціями, емоційною смиканиною, спробами перекричати один одного, суб'єктивними симпатіями та антипатіями. Коли вони всерйоз і надовго - а ще краще, назавжди - увійдуть у ментальність та практику українського політикуму.

Я не перестаю наполягати саме на такій логіці розвитку і вірити саме у такий результат подій та процесів у нашій державі.

Дякую за увагу!

8 ГРУДНЯ 2004 РОКУ

ВР УХВАЛИЛА В ПАКЕТІ ЗМІНИ ДО КОНСТИТУЦІЇ І ЗАКОН, ЯКИЙ ВДОСКОНАЛЮЄ СИСТЕМУ ПРОВЕДЕННЯ ВИБОРІВ

Верховна Рада України ухвалила в пакеті зміни до Конституції, перетворивши Україну в парламентсько-президентську державу, попередньо ухваливши зміни до Конституції щодо місцевого самоврядування, і закон, який вдосконалює систему проведення виборів.

За цей пакет законопроектів проголосувало 402 депутати з 442, зареєстрованих у залі. Проти - 21. Не голосувало - 19.

ГОЛОВА ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ ВОЛОДИМИР ЛИТВИН ЗАЯВЛЯЄ, ЩО ЦЬОГО РАЗУ НЕ ВДАСТЬСЯ ЗІРВАТИ ВИБОРИ

В. Литвин впевнений, що зриву виборів 26 грудня не буде. Верховна Рада жодним чином цього не допустить. Якщо парламент побачить подібні тенденції, він жорстко і оперативно реагуватиме на це. При цьому голова ВР підкреслив, що парламент вже продемонстрував, що він є справжнім парламентом і керувати ним з будь-якого боку вже неможливо.

**МАТЕРІАЛИ З ПРЕС-КОНФЕРЕНЦІЇ
ГОЛОВИ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ
В.М.ЛИТВИНА ЗАСОБАМ МАСОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ**

18 жовтня 2004 року

ПРЕС-СЕКРЕТАР. Доброго дня, шановні колеги! Ми розпочинаємо прес-конференцію, чергову прес-конференцію Голови Верховної Ради Володимира Михайловича Литвина.

ЛИТВИН В.М. Шановні колеги, можливо, таким чином організуємо нашу роботу, у формі діалогу, щоб він не перетворився у монолог. А по ходу я буду намагатися сказати те, що хотів би сказати. Якщо немає заперечень. Бо можна було б спочатку сказати про формальні показники, які свідчать про результати роботи парламенту, якщо це потрібно. Тим більше, що зараз є різні точки зору, різні оцінки щодо стану парламентаризму в Україні.

Можу сказати, як ми працювали в аналогічний період 2003 року, і як працює парламент сьогодні. На цій сесії, на шостій сесії, відбулося 18 пленарних засідань, розглянуто 139 питань, прийнято 24 закони, розглянуто 7 законів з пропозиціями Президента України і більшість з них прийнято у новій редакції - з врахуванням частково або повністю пропозицій Президента України, прийнято 81 постанову, відбулося два засідання з Днем Уряду України, направлено 518 депутатських запитів, дано 44 окремих доручень, обрано 55 і звільнено 24 судді.

А тепер за аналогічний період 2003 року: відбулося також 18 пленарних засідань, розглянуто 109 питань, прийнято 21 закон і 29 постанов, відбувся один День Уряду, з розглядом двох питань, направлено 184 депутатських запитів і дано 26 окремих доручень. Тобто якщо співставити кількісні показники, то можна дійти висновку, що Верховна Рада працює під час президентської кампанії більш ефективно.

ПРЕС-СЕКРЕТАР. Будь ласка, запитання.

ПОГОРЕЛОВА І: Володимире Михайловичу, розкажіть, будь ласка, яка історія конституційної реформи в парламенті. Тобто процедурно, чи хтось ставить вже питання про розгляд, тому що ми знаємо про ініціативи Гавриша-Мороза і про те, що є проект з Конституційного Суду. Якщо не розглядається цей проект, то, якщо можна, можливо є якісь пояснення тому, чи через те, що Президент зупинив цей процес, бо більшість нібито була ще на тому тижні дуже активно "за" це.

І друге питання. Скажіть, будь ласка, оці відомі законопроекти про гарантії для Президента, про зміни до Закону про вибори і новий варіант, здається, виборчого закону для депутатів. Чи є якісь перспективи розгляду цих питань на цьому тижні? Дякую.

ЛИТВИН В.М. Дякую. Перспективи завжди є. Головне полягає в іншому - як реалізувати ці перспективи.

Щодо конституційної реформи. Так, ми отримали висновок Конституційного Суду. Цей документ направлений народним депутатам для ознайомлення, а також переданий до Тимчасової спеціальної комісії, співголовами якої є Степан Гавриш і Олександр Мороз, для того, щоб вони напрацьовували відповідні пропозиції від комісії і передали їх на розгляд Верховній Раді України. Окрім того, внесено десь майже півдесятка проектів постанов, в яких викладені пропо-

зиції щодо порядку розгляду проекту закону про внесення змін до Конституції України. Деякі з них істотно відрізняються один від одного. Скажімо, якщо брати законопроект, який вніс Сергій Шевчук, це фракція Народно-демократичної партії, промисловців і підприємців, і проект постанови, який внесено Олександром Морозом і Степаном Гавришем, то у них відмінності як щодо процедури розгляду, так і щодо порядку організації голосування з приводу цього проекту.

Справа у тому, шановні колеги, що сьогодні розхитано ситуацію у суспільстві і парламенті і роз'єднано, хочу особливо підкреслити це слово, роз'єднано владну систему, роз'єднано шпиду, що ускладнює розгляд і прийняття як закону відповідного проекту. Хоча він потрібний, всі це розуміють і всі про це говорять, правда, стверджуючи, що для того, щоб його розглядати, треба інші політичні умови.

Ви порушили питання щодо нового Закону про порядок обрання Верховної Ради України, обрання народних депутатів. Якщо розглядати цей закон у пакеті із конституційною реформою, то цей проект руйнує ті домовленості, які були раніше. Хоча, на мій погляд, він є привабливим. Маю на увазі проект закону про вибори народних депутатів.

Думаю, що треба йти таким чином, і сьогодні на Погоджувальній раді це було запропоновано: провести засідання Тимчасової спеціальної комісії з тим, щоб вони опрацювали всі пропозиції. Після того провести засідання Погоджувальної ради за участю керівників депутатських груп і фракцій, членів Тимчасової спеціальної комісії, а також представників відповідних комітетів, які мають безпосереднє відношення до цього законопроекту, і визначитись щодо далішньої долі політичної, якщо хочете, конституційної реформи. В усякому випадку, якщо ми не дійдемо згоди зараз, очевидно, більш прийнятними можуть бути можливості для компромісу між першим і другим туром. Якщо і тоді не буде знайдено порозуміння в кількості 300 голосів, то варто було б вийти на політичну угоду між депутатськими групами і фракціями про проведення політичної реформи, про прийняття узгодженого рішення після завершення президентської кампанії. Видається, що варто було б діяти у такій послідовності, тобто спочатку засідання Тимчасової спеціальної комісії, напрацювання відповідних рішень, у тому числі пропозицій щодо порядку і процедури розгляду законопроекту, потім проведення засідання Погоджувальної ради у форматі такому, про який я сказав, можливо, і ширшому.

Якщо не вийдемо на прийнятну пропозицію, тоді визначатися після першого туру. Якщо ні, тоді підписувати

8 ГРУДНЯ 2004 РОКУ

ЛИТВИН І КУЧМА ПІДПИСАЛИ
УХВАЛЕНІ ВР У ПАКЕТІ ЗМІНИ
ДО КОНСТИТУЦІЇ І ЗАКОН,
ЯКИЙ ВДОСКОНАЛЮЄ СИСТЕМУ
ПРОВЕДЕННЯ ВИБОРІВ

Голова Верховної Ради України Володимир ЛИТВИН і Президент України Леонід КУЧМА підписали ухвалені депутатами у пакеті зміни до Конституції України і закон, який вдосконалює систему проведення виборів.

Підписано закони про внесення змін до Конституції №4160 та щодо місцевого самоврядування №3207-1 і Закон України "Про особливості застосування Закону України "Про вибори Президента України" при переголосуванні повторного голосування у грудні 2004 року.

Підписання Законів у Верховній Раді після пакетного голосування

Діяльність Верховної Ради України

політичну угоду про необхідність проведення політичної реформи після завершення президентської кампанії.

Щодо проекту закону про гарантії Президенту України. Ви знаєте позицію Президента, яку він висловив, що йому жодні гарантії не потрібні. У зв'язку з цим автори проекту фактично запропонували зняти проект цього закону з розгляду, хоча я пропонував його розглянути і прийняти відповідні рішення.

Щодо змін до Закону про вибори Президента України, то під час засідання Тимчасової спеціальної комісії обговорювалися пропозиції у формі відповідних законопроектів, а їх було, якщо я не помиляюся, сім - з різних мотивів, у тому числі, в частині надання права спостерігачів представникам національних неурядових організацій. Як представники, скажімо, від більшості, так і представники від опозиції зійшлися одностайно, одноголосно на тому, що сьогодні не потрібно вносити зміни до законодавства про вибори Президента з тим, щоб Верховна Рада мимоволі не стала каталізатором дезорганізації виборчого процесу. Тому що, по-перше, часу обмаль; а по-друге, необхідність деяких змін відпала, оскільки виборчий процес уже пройшов певні етапи, і, нарешті, невідомо, як буде реалізовуватися та ініціатива, яка знайде підтримку в сесійній залі. Маю на увазі позицію Президента України, який має останнє слово щодо законів, які приймає Верховна Рада.

Після того, коли відбулося засідання Тимчасової спеціальної комісії, з'явився ще один проект, ви його знаєте. Це проект, в якому йдеться про те, щоб у другому турі переможцем було визнано того, хто набере 50% плюс один голос від кількості виборців, що візьмуть участь у голосуванні. В діючому проекті, як ви знаєте, йдеться про відносну більшість.

Це питання сьогодні обговорювалося на Погоджувальній раді. Необхідність включення цього закону до порядку денного і прийняття відповідного рішення підтримали тільки дві депутатських фракції.

Щодо нового Закону про вибори народних депутатів України, то я вже виклав вам свою точку зору. Це фактично той закон, який пропонувався раніше, але не був підтриманий у сесійній залі. Тоді зійшлися на тому, що треба приймати пропорційну систему у випробуваному для нас варіанті. Це був компроміс, для того щоб ряд фракцій підтримали ідею внесення змін до Конституції України.

Внесення цього закону симптоматичне і свідчить про те, що дехто втратив віру в реальність здійснення політичної реформи. Хоча, я хотів би ще раз підкреслити, вона потрібна.

СОРОКА В. Володимире Михайловичу, ви сьогодні зранку заявили про те, що Верховна Рада готує звернення до народу в зв'язку з наближенням виборів. Чи можете ви розкрити суть цього звернення, що там буде: чи це буде якась пересторога, чи заклик, чи пропозиції. Дякую.

ЛИТВІН В.М. Дякую за запитання.

Ми виходили з того, шановні колеги, що нам потрібно приймати звернення, яке б йшло від позитиву, а не від негативу. Виходили з того, що ми спроможні провести вибори так, як це належить цивілізованій країні і суверенній державі. Це просто традиційне звернення, але позиція Верховної Ради повинна бути зафіксована, як на моє переконання, у такому.

Перше. Підкреслити важливість виборів. Це четверті вибори, але вони мають особливе звучання з врахуванням усіх обставин, про які ви добре знаєте.

Друге. Що всі ми хочемо добра країні, хоча бачимо інколи це по-різному.

Третє. Що від волі саме виборців, від волі людей залежить демократизм виборів. А відтак, має бути заклик Верховної Ради до виборців - прийти на вибори і зробити свій вибір усвідомлено й вільно.

Наступний момент. Це звернення до ЦВК, до кандидатів у Президенти, до органів влади, до правоохоронних відомств з позицією Верховної Ради, яка полягає у тому, що потрібно зробити все, щоб організація виборів і хід голосування були відкритими і прозорими, щоб було забезпечено неухильне дотримання закону.

І, нарешті, звернення до іноземних спостерігачів. Їх багато в Україні, це є свідченням того, що Україна інтегрована у світове співтовариство. Якби вона була ізольована, не було б потреби направляти сюди спостерігачів. У зверненні до них йдеться про сподівання Верховної Ради, що вони будуть об'єктивні у своїх оцінках і судженнях щодо перебігу передвиборчої кампанії і, власне, самого процесу голосування. Особливий акцент робиться на зверненні до народу, що саме український народ має вирішити, хто буде Президентом України. Формула проста: Президентом України повинен стати той, кого обере український народ.

Такий зміст. А йти від негативу, говорити про застереження щодо якихось інших варіантів, я думаю, не потрібно. Нам не потрібно самих себе лякати, не потрібно самих себе збурювати і збурювати атмосферу у суспільстві.

ЗАПИТАННЯ. Чи допрацює парламент до виборів, чи не заблокують його роботу? І друге питання. Як ви оцінюєте, як ви прокоментуєте оцей парад 28 жовтня із запрошенням Володимира Путіна...

ЛИТВИН В.М. Відносно ситуації у сесійній залі. Я свідомий того, що обстановка буде непроста із зрозумілих причин, із зрозумілих сценаріїв. Учора було повідомлення про це і сигнали ми всі отримали. Але, шановні колеги, буде так, як вирішить Верховна Рада, як мінімум 226 народних депутатів.

Думаю, що сьогодні мають бути всі зацікавлені, щоб Верховна Рада працювала. Часто-густо стверджують, що Верховна Рада перетворилась на політичну трибуну, з якої звучать заклики про підтримку одного кандидата і звинувачення іншого. І звинувачують головуєчого у тому, що він не припиняє виступи.

Що на це можна відповісти. Депутат, коли виступає, говорить про закон, а потім скрізь призму свого бачення передвиборчої кампанії коментує ті чи інші положення закону. І наперед знати, про що буде говорити депутат, а потім переривати депутата - це означає збурити атмосферу у сесійній залі. Це означає, що накинати пов'язку на народного депутата. Думаю, ніхто цього зробити не в змозі.

8 ГРУДНЯ 2004 РОКУ

ПРИ ГОЛОСУВАННІ ЗА ВІДКРІПНИМ ПОСВІДЧЕННЯМ У ДОКУМЕНТІ ВИБОРЦЯ СТАВИ- ТИМЕТЬСЯ ШТАМП - ЗАКОН

Верховна Рада України ухвалила Закон України "Про особливості застосування Закону України "Про вибори Президента України" при переголосуванні повторного голосування у грудні 2004 року.

ПАРЛАМЕНТ ПРИПИНІВ ПОВНОВАЖЕННЯ ЦВК

Верховна Рада України достроково припинила повноваження членів Центральної виборчої комісії: Сергія КІВАЛОВА, Валерія БОНДИКА, Сергія ДУБОВИКА, Марини СТАВНИЧУК, Валентини ЗАВАЛЕВСЬКОЇ, Михайла ОХЕНДОВСЬКОГО, Ігоря КАЧУРА, Броніслава РАЙКОВСЬКОГО, Руслана КНЯЗЕВИЧА, Андрія МАТЕРИ, Ярослава ДАВИДОВИЧА, Олександра ЧУПАХІНА, Юрія ДАНІЛЕВСЬКОГО, Юрія ДОНЧЕНКА і Миколи РИБАЧУКА.

Діяльність Верховної Ради України

Я вам інше можу сказати, шановні колеги. Кажуть, що депутати виступають одні, а не мають можливості виступити інші. Підраховали. Але давайте подивимось на статистику виступів від депутатських груп і фракцій по серedah, у п'ятницю від народних депутатів, а також у "різному". "Наша Україна" скористалася цим правом 21 раз, "Регіони України" - п'ять, фракція Комуністичної партії - 24 рази, Соціал-демократична партія (об'єднана) - п'ять разів, "Трудова Україна" - п'ять, соціалісти - вісім, Народна аграрна - п'ять, блок Тимошенко - 12, "Союз" - три, "Центр" - два, НДП і Партія промисловців і підприємців - два, "Єдина Україна" - два, Демократичні ініціативи - два, позафракційні - два рази. Хто не дає можливості виступити, обстоювати свою точку зору, підтримувати аргументовано того чи іншого кандидата? Не треба просто лінуватися. Треба працювати і не займатися пошуком винних.

Відносно параду. Шановні колеги, у нас коли говорять про 28-е, про визволення України, часто плутають і кажуть про визволення Києва. Так, Київ був визволений шостого листопада. Раніше святкували восьмого жовтня день визволення України, але не враховували ще одну область, яка була визволена 28 жовтня. Тобто не враховують визволення цієї території України. Пам'ятаю, академічні установи зверталися, це був 1994 рік, до Президента, що відзначати день визволення України потрібно 28 жовтня. Не потрібно нагнітати пристрастей із цього приводу.

Що стосується приїзду Президента Російської Федерації. Думаю, це також добре. Тому що перемога кувалася спільно. І закономірно, що Президент Російської Федерації буде безпосередньо брати участь у святкуванні цієї визначної події не лише для України.

А відносно можливих чи неможливих заяв. Гадаю, що ви прекрасно розумієте, що державний діяч такого рангу не потребує підказок, що йому говорити чи не говорити. Єдина незручність може бути в тому, що це не вихідний день, не неділя, але ж 31-ого не можна було проводити парад, оскільки це - день голосування, ми всі дружно маємо йти на виборчі дільниці.

ЛЕВИЦЬКА Г. Левицька, "За вільну Україну".

Шановний пане Голово, два запитання. Перше пов'язано з тим, що свого часу ви говорили про третю силу, яка може впливати чи впливає на перебіг президентської виборчої кампанії. Уточніть, будь ласка, за два тижні, на вашу думку, ця третя сила задіяна у перебігу виборчої президентської кампанії в Україні?

І друге запитання стосується запитання, що задавала попередня моя колега: приїжджає Путін 26 жовтня і буде, як вчора сказали на "ІСТV", "обшаркати с народом". Скажіть, будь ласка, оце "общение" з народом за три дні до виборчої кампанії - це хіба не вплив на виборчу кампанію з боку Президента Російської Федерації? І якщо кувалася перемога, шановний пане Голово, то вона кувалася і з білорусами. А чому Лукашенка, на вашу думку, не запросили? Він також повинен був приїхати сюди і спільно стояти на трибуні і приймати парад. А, може, ще когось треба було б запросити? Чому тільки Путін? Чи це є уособленням всього вже ЄСРПівського простору? Дякую за відповідь.

ЛИТВИН В.М. Дякую. Розумію вашу емоційність у цьому плані, але я не хотів би, щоб ви, ставлячи питання, розглядали вже апіорі у моїй особі якогось ворога. Почну з відповіді на друге запитання. Верховна Рада і Голова Верховної Ради не запрошують на це свято. Це - прерогатива глави держави, і він запрошує глав держав. Кого запросив Президент України, це справа Президента України.

він на те уповноважений українським народом.

Що стосується візиту, коли він відбудеться, 26 числа, спілкування? Думаю, чим більше спілкування, тим краще. Заради Бога, давайте наперед не будемо виставляти якісь оцінки. Можливо, краще було б сказати, щоб була можливість ширшого спілкування із журналістами.

Відносно третьої сили і вплив третьої сили, я ще при пам'яті, і ніде не говорив про третю силу. Сьогодні говорять про третю силу, яка може звести крайнощі між політичними силами, які сьогодні поляризуються, між основними кандидатами. А що стосується третьої сили, яка може впливати чи зривати вибори, просто говорив про проблеми і про тенденції у відповідній заяві. Переконаний, що заява була правильно зроблена, вона зіграла свою роль, до певної міри примусила політиків говорити про свою відповідальність за те, щоб вибори відбулися демократично, відкрито і чесно.

Казав, що це була проба суспільства на реакцію, як суспільство відреагує на цей подразник.

Можливо, дещо загострено було поставлено питання, але я ще раз наголошую, що все було зроблено правильно. Ви ж подивіться, як у нас розвиваються події: подія - симетрична відповідь, подія - симетрична відповідь. Треба усім зупинитися і діяти адекватно для того, щоб держава збереглася. Виборами життя не закінчується.

ГІТЛЯНСЬКА О. В мене продовження.

Скажіть, будь ласка, наскільки, на вашу думку, є реальним зрив виборів і кому це вигідно.

І, по-друге, на минулому тижні в "Сільських вістях" ви говорили про стеження за вами СБУ. Потім СБУ відповіло, що начебто це ваша реакція на підприємство, яке створено при Верховній Раді. Потім була заява Верховної Ради, яка спростувала.

Ви можете прокоментувати цю ситуацію, з чим це пов'язано.

ЛИТВИН В.М. Відносно першого запитання, шановні колеги, хотів би одразу сказати таке: вважаю, що у нас є всі підстави достеменно стверджувати, що вибори відбудуться. І вибори відбудуться 31 жовтня. Якщо ж у першому турі, а це, швидше за все, так, не буде встановлено переможця, то відбудеться і другий тур виборів.

Відповідно до нашого Закону про вибори Президента України, треба, щоб відбулися якісь виняткові події, щоб визнати вибори такими, що не відбулися. Це більшою мірою політичні розмови, політичні прогнози, відірвані від законодавчої бази. Думаю, що все у нас буде нормально. Хоча окремі експеси будуть, а це буде свідченням того, що ми йдемо демократичним шляхом.

8 ГРУДНЯ 2004 РОКУ

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ
ПРИЗНАЧИЛА НОВИЙ СКЛАД
ЦЕНТРАЛЬНОЇ ВИБОРЧОЇ
КОМІСІЇ УКРАЇНИ

За новий склад ЦВК проголосувало 410 із 445 народних депутатів, зареєстрованих у залі.

До нового складу ЦВК обрано Сергія ДУБОВИКА, Ярослава ДАВІДОВИЧА, Ігоря КАЧУРА, Руслана ХНЯЗЕВИЧА, Андрія МАГЕРУ, Миколу МЕЛЬНИКА, Марину СТАВНИЙЧУК, Олександра ЧУПАХІНА, Жанну УСЕНКО-ЧОРНУ, Валерія ШЕЛУДЬКО, Валентину ЗАВАЛЕВСЬКУ, Юрія ДОНЧЕНКА, Анатолія ПИСАРЕНКА, Броніслава РАЙКОВСЬКОГО, Михайла ОХЕНДОВСЬКОГО.

Сергій КІВАЛОВ, Олена ЛУКАШ, Валерій БОНДИК не набрали достатньої кількості голосів у рейтинговому голосуванні.

Діяльність Верховної Ради України

Відносно другого питання. Скажу відверто, шановні колеги, що я не дуже хотів зараз педалювати це питання з огляду на одну обставину. Наше суспільство нагадує мені сьогодні натягнуту струну. Достатньо доторкнутися, і ця струна обірветься. Або натягнуту стропу. Достатньо стропорізом доторкнутися - відразу все буде розірвано.

Тому не хочу довкола себе створювати сьогодні проблеми, мовляв, все повинно крутитися довкола мене. Відбудуться вибори - і все можна буде сказати. Залишаючись при своїй думці, зазначу, що у нас складається цікава ситуація: можна бути великим, найбільшим злодієм - і ти будеш шановною людиною. Якщо ж людина заявляє про свою позицію, не опозицію, а про свою позицію, відразу ж на неї накинуть все, що тільки накидається.

Переконаний, що ви зі мною погодитеся: у мене були вагомі підстави для тих тверджень, які я виклав.

Друге. Якщо ж судити з матеріалів, які були оприлюднені на всю країну, хочу підкреслити вам, журналістам, оприлюднені як одна з найголовніших подій, причому фактично дослівно були оприлюднені чи не в усіх ЗМІ, і ви знаєте, чому було оприлюднено, за яким "темником" було це оприлюднено, тим самим зроблено визивну спробу прикрити, затушувати ці протиправні щодо мене дії туманними, але багатозначними натяками на те, що Литвин начебто причетний до темних комерційних обороток. Це відволікаючий маневр, який засвідчив про те, що я правильно ставив питання, і це вияв стилю, який намагаються нав'язати сьогодні у суспільстві, сумнівного стилю.

Хочу ще раз, шановні, сказати у присутності всіх вас, що я не мав і не маю жодного відношення до структур, з якими там безпardonно намагаються пов'язати моє ім'я. До речі, це заднім числом визнано самою Службою безпеки. Але скромно пройшло воно одною строчкою, і не пройшло на тих каналах, які так активно мусували попередню тезу.

Водночас вважаю за необхідне підкреслити одну обставину. В офіційно надісланій до парламенту стенограмі прес-конференції, яка відбулася в СБУ, немає навіть згадки поштоване у засобах масової інформації, як слова заступника голови цієї служби, твердження про начебто прослідкований зв'язок між заявами Голови Верховної Ради про стеження і розробку його з початою перевіркою підприємства. Немає. Візьміть стенограму, подивіться, вона висить на сайті, офіційно у мене є за підписом заступника голови СБУ, там такого твердження немає. У мене виникає закономірне питання: "Кому ж тоді і за яким правом дозволено таке корегування?"

Що стосується спроби нав'язати причетність до діяльності комерційної структури, то там все розходиться із реальністю, яка відбувається. Я попросив регламентний комітет, попросив Рахункову палату провести відповідну перевірку і дати об'єктивне заключення з цього приводу. Залишається лише сподіватися, що коли так одноставно поінформували громадськість на основі попередньої відповідної інформації, то з такою ж одноставністю поставляться до позиції іншої сторони. Розумію, то тут треба сказати слова Лесі Українки: "Без надії сподіваюсь".

ГАЗЕТА "ДЕНЬ": Як відомо, громадська компанія "Пора", яка підтримує Віктора Ющенка, готує проведення широкомасштабного мітингу під стінами Центрвиборчкому 1 листопада...

У підтримку Януковича Валерій Пустовойтенко зробив заяву, в якій йдеться

про можливість перетворення мітингу на акцію громадянської непокорі... Як це може вплинути на роботу Центральної виборчої комісії і як ви взагалі оцінюєте діяльність таких напівекстремістських організацій?

ЛИТВИН В.М. Як ви сказали, напівекстремістських? Я не суддя і не прокурор, я не можу давати оцінок організаціям, які діють в Україні. Хочу лише сказати таке: давайте, шановні колеги, виходити із того, що у нас з великої хмари буде малий дощ. Головне, щоб ми самі не накаркали чогось поганого.

Треба виходити з того, що суспільство у своєму розвитку, у розвитку розуміння свого місця і ролі, у розвитку свідомості пішло набагато далі, ніж це ми зараз хочемо розуміти і бачити. Українська політика розійшлася не лише з інтелектом, розійшлася з мораллю, розминулися просто. Але у людей усе це - і мораль, і інтелект - присутнє. Тому сподіваюся і твердо вірю у те, що у нас все відбудеться цивілізовано. Все інше нагадує войовничі викрики, якими перед сутичкою головною, яка відбудеться саме 31, хочуть налякати один одного.

Навпаки, треба говорити, що у нас буде все так, як це має бути у цивілізованих людей. Тому що на будь-яку панічну заяву іде відповідна реакція, на цю відповідну реакцію знову іде чергова заява. Політикам рідше треба виступати із позицій консолідації і об'єднання. Ми ж приречені жити у країні і особливо після завершення виборів, і треба консолідуватися. Іншого народу, ніж є, не буде. Не можна замінити народ для політиків.

БІЛЯН. "Економічні відомості", Білян.

Володимире Михайловичу, як ви розглядаєте сьогодні перспективи прийняття у середу все-таки Державного бюджету у першому читанні у зв'язку з тим, що все-таки фракції проурядової коаліції протягом останніх двох пленарних тижднів не брали участі у голосуванні?

І друге. Фракція вашої партії пропонувала, Народної аграрної партії пропонувала збільшити фінансування аграрного сектору приблизно на мільярд двісті мільйонів гривень. Як ви зараз оцінюєте, вдасться добитися цього збільшення фінансування села чи не вдасться?

І якщо можна, третє. Зараз інтенсивно ростуть ціни на продовольчому ринку, інфляція наростає. У зв'язку з тим, чи не планує Верховна Рада заслухати інформацію Кабінету Міністрів по ситуації на продовольчому ринку? Дякую.

ЛИТВИН В.М. Шановний колего, почну з третього запитання, якщо ви не заперечуєте. Якщо хочемо, щоб виникла паніка на продовольчому ринку, ми повинні якомога частіше слухати це питання. Коли відбувалася з цього приводу нарада в Уряді, я перед цим мав зустрічі із людьми, які

9 ГРУДНЯ 2004 РОКУ

ГОЛОВОЮ ЦЕНТРАЛЬНОЇ ВИБОРЧОЇ КОМІСІЇ ОБРАНО
ЯРОСЛАВА ДАВИДОВИЧА

Про це на спільній прес-конференції усіх членів новообраного ЦВК повідомив голова п'ятичленної комісії ЦВК Андрій МАГЕРА.

Він сказав, що 10 голосів членів Центравборккому було віддано за Я.ДАВИДОВИЧА, 5 - за Марину СТАВНІЙЧУК.

ЗАСТУПНИКОМ ГОЛОВИ ЦВК
ОБРАНО МАРИНУ СТАВНІЙЧУК

Про це повідомив голова ЦВК Ярослав ДАВИДОВИЧ.

мали брати участь у цій нараді, і сказав їм: заради Бога, давайте менше слухати, а більше працювати. Так і в даному разі я категоричний противник того, щоб Верховна Рада розглядала цю проблему. Ви пам'ятаєте, ми уже розглядали деякі питання, і після того бачили ціновий сплеск у недалекому минулому, у тому числі це було пов'язано із цінами на хліб.

Що стосується Народної аграрної партії і її пропозицій щодо бюджету. Шановні колеги, справа в тім, що ті пропозиції, які були висловлені, знайшли свої відображення у Бюджетній резолюції - 10 відсотків від видаткової частини. Вони знайшли своє відображення у домовленостях між Кабінетом Міністрів і власне фракції. Тому виходжу з того, коли є два таких документи, то просто потрібно забезпечувати їх виконання. Але почалася з боку певних людей якась істерія, вони почали стверджувати, що це Литвин собі хоче вибити кошти. І, врешті-решт, до того домовилися, що їх зупинив той керівник, у якого проводилася нарада, словами, що це не для нього потрібно. Згоден у тій частині, що потрібен прозорий контроль за розподілом цих коштів і за реалізацією цих коштів, щоб їх отримали ті, хто безпосередньо працює на землі. І це потрібно нам зробити, щоб ми забезпечили прорив і в соціальному, і в економічному плані в сільськогосподарській сфері.

Що стосується власне бюджету. Сьогодні це питання обговорювалося, були у мене переговори з цього приводу із Кабінетом Міністрів, з бюджетним комітетом. Є декілька варіантів. Вам про них, напевне, уже говорили: перший варіант - це перенести розгляд бюджету. Мотиви насамперед політичні. Але для цього нам потрібно не просто рішення проголосувати в сесійній залі. Потрібно прийняти зміни до Бюджетного кодексу, направити цей закон до Президента України. Коли він його підпише - вступає в дію.

Другий варіант, щоб Уряд відкликав законопроект для того, щоб далі працювати разом із відповідними фракціями і групами, з відповідними комітетами і потім внести на перше читання. Підстав для цього в уряді немає, бо уряд вніс проект закону, якщо я не помиляюсь, 13 чи 14 вересня, місяць він лежить у парламенті, парламент повинен висловити свою позицію з цього приводу.

Ще один аргумент на користь мого твердження: ми розглядали питання про представлення бюджету, і Верховна Рада не прийняла рішення про відхилення проекту бюджету. Якщо Верховна Рада не приймає такого рішення, то це уже, умовно кажучи, - власність Верховної Ради до першого читання, до прийняття відповідного рішення.

Третій варіант - це розглядати цей документ відповідно до процедури, розглядати всі 1600 поправок, голосувати за цими поправками і приймати відповідне рішення. Якщо Верховна Рада не прийме жодного рішення, значить, треба, щоб відповідний комітет його допрацьовував і домовитись, коли вносити на повторне перше читання. Але знову ж таки, це рішення буде суперечити Бюджетному кодексу.

І, нарешті, четверта пропозиція, яка, на мій погляд, є компромісною, і вона повинна влаштовувати всіх. Це прийняти проект постанови, в якому схвалити висновки, а ми голосуємо в першому читанні лише за висновки бюджетного комітету, тобто за висновки Верховної Ради. Схвалити всі ці пропозиції народних депутатів, прийняти у першому читанні документ і направити Уряду проект бюджету для опрацювання і внесення на друге читання. Уряд може врахувати частину поправок, може не врахувати жодної поправки і внести, скажімо, доку-

мент у первісному вигляді, наполягаючи на його розгляді Верховною Радою у другому читанні.

Як буде усе це реалізовано - побачимо, але сьогодні четвертий варіант не знайшов жодного заперечення, хочу наголосити: жодного. Домовилися, що бюджетний комітет повинен провести засідання і прийняти відповідне рішення.

Якщо бюджетний комітет не прийме відповідне рішення, будемо розглядати законопроект відповідно до Бюджетного кодексу, якщо Верховна Рада не прийме інших рішень.

Нам потрібно сьогодні продемонструвати стабільність в Україні, показати, що вибори - це момент дуже важливий у демократичному розвитку країни, але життя продовжується, і, насамперед, продовжується розв'язання економічних завдань.

ПРЕС-СЕКРЕТАР. Насправді, Володимире Михайловичу, шановні колеги, час вичерпано. Пані Погорелова була першою і хоче бути останньою.

ПОГОРЕЛОВА І. Володимире Михайловичу, чи зустрічаєтеся ви останнім часом з Президентом та Прем'єр-міністром? Тому що була ваша ініціатива, щоб кандидати з Кучмою зустрілися, там більшість до Януковича зверталася. Про це нічого не чути. Чи є контакти, і, взагалі, чи обговорюєте всі ці глобальні проблеми? Дякую.

ЛИТВИН В.М. З Прем'єр-міністром України зустрічаюсь. З Президентом України з сьомого вересня у мене зустрічі не було. 7 вересня, ви знаєте, відбулося відкриття цієї сесії Верховної Ради України.

Щодо тих пропозицій, які прозвучали в заяві, чи знайшли вони відгук. Я одночасно із заявою направив листа Президенту України, аргументував необхідність саме такого кроку. Оскільки реакції не було, очевидно, Президент не вважає за потрібне провести таку зустріч. Та вже, в принципі, й часу залишилося обмаль. Я маю на увазі, до першого туру президентських виборів.

ЛИТВИН В.М. Всім вам дякую!

9 ГРУДНЯ 2004 РОКУ

...
ДАВИДОВИЧ ВПЕВНЕНИЙ, ЩО ЦВК ВСТИГНЕ ПІДГОТУВАТИ ПЕРЕГОЛОСУВАННЯ ДРУГОГО ТУРУ ВИБОРІВ 26 ГРУДНЯ

...
Голова Центральної виборчої комісії Ярослав **ДАВИДОВИЧ** впевнений, що ЦВК встигне підготувати проведення переголосування другого туру виборів Президента України, призначене на 26 грудня.

...
ЩЕ ОДНИМ ЗАСТУПНИКОМ ГОЛОВИ ЦВК ОБРАНО МИКОЛУ МЕЛЬНИКА. СЕКРЕТАРЕМ ЦЕНТРВИБОРЧКОМУ СТАВ СЕРГІЙ ДУБОВИК

...
Про це в інтерв'ю журналістам повідомив голова ЦВК Ярослав **ДАВИДОВИЧ**.

**БРИФІНГ
ГОЛОВИ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ В.М.ЛИТВИНА
НА ВИБОРЧІЙ ДІЛЬНИЦІ ПІД ЧАС ГОЛОСУВАННЯ
НА ВИБОРАХ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ**

21 листопада 2004 року

Запитання:

Зараз багато звучить висловів на підтримку того чи іншого кандидата. Чи можете Ви сказати, кого Ви підтримали у другому турі?

В.Литвин:

Моя позиція чітка і однозначна. Важливий не власне результат, а процес досягнення цього результату. Хоча кожна людина розраховує на той результат, на того кандидата, якого вона підтримувала. В мене є певні уподобання, людські і політичні. Водночас, виступаючи у парламенті, говорив, що потрібно дати шанс суспільству визначитись. Визначити своє обличчя на всі п'ять років, можливо, і на десять, нічого іншого. Я голосував сьогодні так, як голосував у першому турі. Я говорив про це у попередній раз.

Запитання:

З яким настроєм Ви прийшли сьогодні на виборчу дільницю, і як, на Ваш погляд, вплине на перебіг другого туру голосування те, що Президент не підписав Закон про зміни до виборчого процесу, а саме про заборону голосування за відкріпними посвідченнями?

В.Литвин:

Відносно настрою скажу відверто - настрій тривожний, як і у кожного з нас сьогодні. Якби кожен з нас переповідав, які сни в нього були, а ви знаєте, що до обіду не можна про сни говорити, то знову хочу підтвердити і наголосити - тривога є очікуваною. Відносно змін до Закону, який запропонувала Верховна Рада, я думаю, що Верховна Рада виконала все, що можна було виконати, щоб у нас був утверджений суспільний спокій. Якщо опозиція стверджувала, що це є основні запобіжники, які дозволять мати прозорий виборчий процес 21 числа, то, очевидно, потрібно було підтримати ці пропозиції, я маю на увазі Президента України, для того, щоб заспокоїти суспільство. То тоді б не було до нас застережень, що були чесні вибори, чи нечесні. Зрозуміло, що це скоріше політико-правове рішення, з акцентом на політико-правове, ніж правове. Але якщо ми хочемо витрати у більшому, доводиться в складні періоди жертвувати меншим, хоча знову ж таки, в цьому є наступ на права людини. Але я скажу ще один момент, що прийняття цього документу - це була спроба досягнення політичного компромісу, і про це не говорять. Цей компроміс вибудовувався під те, що представники опозиції погодилися проголосувати за внесення змін до Конституції. Але домовленості в черговий раз не спрацювали. А домовленості відбувалися на найвищому рівні, хочу це підкреслити, про що вони говорять. Бо ви, мабуть, звернули увагу на те, який спокій був у парламенті під час постановки цього питання на голосування і під час голосування. Не було збурень, ніхто не намагався взяти перерву для того, щоб заблокувати прийняття цього рішення. Але у нас домовленості в багатьох випадках не виконуються, бо кожен намагається переіграти один одного, тому після прийняття цього рішення Верховною Радою не треба демонструвати свій праведний гнів нікому. Президент не підписав - то його право.

Запитання:

Чи можете ви прокоментувати вчорашній виступ Президента України?

В.Литвин:

Мені важко коментувати, по-перше, бо це є звернення Президента України, по-друге, я завжди дуже уважно читаю виступи звернень Президента, бо свого часу я був тривалий час причетний до підготовки таких рішень, і не можу бути об'єктивним, хочу сказати лише одне, що Президент вкотре продемонстрував, що він в процесі, а не над процесом.

Запитання:

Ви нещодавно були в Вашингтоні. Скажіть, будь ласка, яка може бути реакція в Вашингтоні, якщо вибори будуть сфальсифіковані, і друге: зокрема, в газеті "Дзеркало тижня" була така стаття, що начебто Кучма дозволив поїхати Вам у Вашингтон. Скажіть, будь ласка, вам потрібен дозвіл, щоб поїхати кудись?

В.Литвин:

Так, я вчора читав цю статтю, це Тетяна Сидіна, прекрасна журналістка, мені завжди подобаються її публікації на зовнішньополітичну тематику, але я хочу сказати, мої шановні колеги, що я вийшов з того віку, що мені потрібен дозвіл на той чи інший крок. Я вже свій рубікон давно перейшов і дію так, як я вважаю за потрібне, так, як я розумію користь для країни, користь для держави, користь для українського суспільства. Єдине, що там точно сказано, це були певні месиджі для України, для українського керівництва, а як хто скористався цими сигналами, то це вже справа кожного політика. Я широк сподіваюся і розраховую, що сьогодні в день голосування ми врахуємо ті критичні закиди, упущення, ті погіршеності, які ми мали в процесі виборчої кампанії.

Другий тур виборів Президента України 21 листопада.

9 ГРУДНЯ 2004 РОКУ

ГОЛОВА ХАРКІВСЬКОЇ ОБЛДЕРЖАДМІНІСТРАЦІЇ ЄВГЕН КУШНАРЬОВ НА ЗУСТРІЧІ ЗІ СВОЇМИ ПРИХИЛЬНИКАМИ ІНІЦІЮВАВ СТВОРЕННЯ ГРОМАДСЬКОГО РУХУ "РАЗОМ" НА ПІДТРИМКУ ВІКТОРА ЯНУКОВИЧА

Голова Харківської облдержадміністрації Євген Кушнарєв на зустрічі зі своїми прихильниками запропонував створити громадський рух на підтримку Віктора Януковича під назвою "Разом". Він також повідомив, що буде працювати на підтримку Віктора Януковича і на цей випадок готовий взяти відпустку. Напередодні Євген Кушнарєв заявив, що виступає на підтримку не Януковича або Ющенка, а України.

Діяльність Верховної Ради України

Запитання:

Як Ви прокоментуєте рішення щодо невидачі віз українським політикам - Суркісу, Медведчуку і деяким іншим з американської сторони. Друге запитання - що після виборів можливі спроби зміни керівництва Верховної Ради. Як Ви прокоментуєте ці важливі ситуації?

В.Литвин:

Давайте я почну з другого запитання. Я рубікон свій давно перейшов, я Голова Верховної Ради, а не служба у певних політичних сил, у певних політиків. Ваша постановка питання має сенс у тому, що люди, які приватизували все, що можна приватизувати в Україні, вони хочуть приватизувати ту чи іншу частину парламенту, мати собі кріпаків. На превеликий жаль, їм це в багатьох випадках вдається. Але я стою на тому, що якщо у нас буде все розвиватися так, щоб хоча б принаймні зовнішньо буде дотримуватись закон, регламент, - все буде нормально, все буде штатно. Якщо у нас будуть чергові революції, я в них не є учасником. Правда, я вірю Президенту, бо він запевнив, що у нас революції не буде. Я думаю, що революції у нас не буде і після виборів Президента. Щодо видачі віз, то я не консульський підрозділ, я не займаюся видачею віз, тому не могу

Другий тур виборів Президента України 21 листопада

якоїсь відповіді дати або висловити певні коментарі. Це справа тих людей, яких це стосується, і тієї країни, яка приймає відповідні рішення. Але я хотів знову ж таки, щоб нас сприймали усіх, все українське суспільство, як сприймають країни Європи, - ми ж європейська країна, і нам треба все робити, щоб ми були такою не лише географічно, а економічно, політично, соціально, в суто такому людському вимірі.

Запитання:

В Америці звучали ці прізвиська?

В.Литвин:

В Америці не звучало жодного прізвиська, і жодних застережень не було. Тим більше, що ваші колеги там були присутні, і ми після всіх зустрічей відповідали, про що йшлося. На цих зустрічах були присутні чимало людей, ніяких секретів не було. Говорилося про ті речі, які ми обговорюємо вдома. А основна формула цих речей, що для Сполучених Штатів немає значення, хто буде представляти український народ в якості глави держави, головне, щоб це представництво довірено було прозорим шляхом. Ось і все. Тому що, якщо ви звернули увагу на останні виступи американського Президента, вони бачать свою місію в утвердженні демократії, свободи та боротьбі з тероризмом. Ось на останньому зібранні лідерів провідних держав ця теза знову звучала з особливим акцентом. Дякую.

13 ГРУДНЯ 2004 РОКУ

ГОЛОВА ВЕРХОВНОЇ РАДИ
УКРАЇНИ ВОЛОДИМИР ЛИТВИН
ЗУСТРІВСЯ З ДЕЛЕГАЦІЄЮ РАДИ
ЄВРОПИ НА ЧОЛІ З ГЕНЕРАЛЬНИМ
СЕКРЕТАРЕМ РАДИ
ЄВРОПИ ТЕРРІ ДЕВІСОМ

В ході обговорення поточної ситуації в Україні Голова Верховної Ради України зазначив, що важливо "забезпечити проведення голосування вчасно і демократично". В свою чергу Т.Девіс зазначив, що "за подіями в Україні спостерігав увесь світ, і я хотів би привітати вас з тими кроками, які робить парламент України задля подолання кризи і розвитку демократії. Порушення під час другого туру голосування 21 листопада завдали шкоди іміджу України на міжнародній арені. І тим вагомішими є досягнені нині політичні результати. Для нас це важливо, оскільки Україна є повноправним членом Ради Європи. В разі якщо вибори завершаться у відповідності до демократичних процедур і будуть саме так сприйняті, то Україна відчуж підтримку з боку інших членів Парламентської асамблеї Ради Європи".

**З ВИСТУПУ
ГОЛОВИ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ В.М.ЛИТВИНА
"ПРО ЗАПОБІГАННЯ ПРОЯВАМ СЕПАРАТИЗМУ
В КРАЇНІ, ЯКІ ЗАГРОЖУЮТЬ СУВЕРЕНІТЕТУ І
ТЕРИТОРІАЛЬНІЙ ЦІЛІСНОСТІ ДЕРЖАВИ"**

30 листопада 2004 року.

"Шановні народні депутати, запрошені та гості Верховної Ради України! Рішення Верховної Ради України від 27 листопада 2004 року загальмувало ескалацію напруженості в Україні та заспокоїло світ. З урахуванням цього та на основі цього і слід давати оцінку позиції Верховної Ради України, як єдиного загальнодержавного представницького органу. Тільки вона сьогодні здатна утримати громадянський мир і спокій у державі, її територіальну цілісність, забезпечити прогнозованість і передбачуваність розвитку подій. Оскільки системи державного управління зараз вже немає. Право у державі не функціонує. І тільки відповідальними і радикальними політичними заходами можна вирівняти ситуацію, увійти у правове поле. Тепер треба примусити, саме примусити виконувати Постанови парламенту.

У цьому зв'язку хочу нагадати ст.91 Конституції: "Верховна Рада України приймає закони, постанови та інші акти, більшістю від її конституційного складу, крім випадків передбачених цією Конституцією". Отже, постанови Верховної Ради України треба виконувати, а якщо вони комусь не подобаються - звертатися до Конституційного Суду.

Президентські вибори обернулися спочатку політичною, а за декілька днів і конституційною кризою. Зараз ми вже стоїмо на порозі масштабної системної кризи. Звідси - знову ж таки необхідність рішучих дій. Часу на сентименти і вмовління немає. Як і на безплідні заклики до діалогу. Тому сьогодні кожне рішення Верховної Ради України повинне бути адекватним і своєчасним. І якщо

Пленарне засідання ВР 30 листопада

хочете, жорстким. Складеться враження, що ми весь час ідемо за сценаріями, які розробляють і запускають за нас. Відреагуємо на одне, з'являється інше. Останнє - загроза суверенітету і територіальній цілісності держави. Тому принципової і гострої оцінки заслуговують факти поширення, насамперед на території східної та південно-східної України, сепаратистських та автономістських настроїв, котрі, всупереч конституційним нормам та чинному законодавству, намагаються утверджувати як певні політичні сили, так і державні службовці.

Це знайшло своє відображення у діях та рішеннях місцевих органів влади - особливо керівництва обласних держадміністрацій та рад Одеської, Харківської, Луганської та Донецької областей, зокрема, щодо підпорядкування силових структур, розширення повноважень виконавчої влади та розгляд питання обмеження поставок сировини, припинення відрахувань до державного бюджету, ініціювання створення нелегітимних та антиконституційних територіальних утворень.

Дійшло вже до того, що Генеральний секретар Організації Об'єднаних Націй закликає Україну з найвищої світової трибуни зберегти єдність, суверенітет і територіальну цілісність, що вкрай важливо для українського народу, а також для регіональної та міжнародної безпеки. А у нас - жонгливання словами і жодної відповідальності.

Водночас слід зазначити, що згадані події виникли протягом майже однієї доби - під час перебування в Києві іноземних посередників врегулювання політичної кризи.

Крім цього, є показовим, що рішення місцевої влади окремих областей відразу актуалізували "старі" питання стосовно можливості федералізації України.

Як один із варіантів реалізації подібних спонтанних ініціатив місцевого керівництва називається можливість відокремлення певних областей (регіонів) з перспективою подальшого входження до складу іншої держави.

Я далекокий від думки, що окремі керівники регіонів таким чином захищають свій вибір - як на сході, так і на заході. Повинна бути межа, має бути світе і недоторканне, через що не можна переступати за будь-яких обставин. Якщо немає поваги до Закону, то треба думати хоча б про відповідальність перед своїми дітьми. І очевидно треба досягти взаємної домовленості про незастосування до прихильників однієї або іншої сторони будь-яких репресій. Це також чинник, який каталізує напруження. І це реалії, про які, очевидно, потрібно говорити.

На особливу увагу заслуговує те, що вірогідність поширення сепаратистських настроїв в Україні подавалося в ряді засобів масової інформації як неминуче явище на тлі

13 ГРУДНЯ 2004 РОКУ

ГОЛОВА ВЕРХОВНОЇ РАДИ
УКРАЇНИ ВОЛОДИМИР ЛИТВИН
ЗУСТРІВСЯ ІЗ ЗАСТУПНИКОМ
МІНІСТРА ЗАКОРДОННИХ
СПРАВ КАНАДИ ДЖИМОМ
РАЙТОМ

"Цією зустріччю ми починаємо робочий тиждень в парламенті. Я сподіваюсь, що він буде плідним, конструктивним, і ми зможемо прийняти необхідні рішення. Ми пережили складний період, і для нас важливо гідно завершити виборчий процес, здійснити голосування 26 грудня у повній відповідності до демократичних критеріїв", - сказав В.Литвин. Дж.Райт високо оцінив роль Верховної Ради України і Голови Верховної Ради України у врегулюванні політичної кризи, особливо підкресливши важливість розв'язання проблем, що виникали, без застосування сили. За його словами, Уряд Канади із зацікавленням ставиться до ситуації в Україні, до процесів політичної трансформації та процесу голосування 26 грудня. Канада, повідомив Дж.Райт, направляє до України 500 спостерігачів, які сприятимуть дотриманню норм демократії і відкритості волевиявлення.

географічного розподілу симпатій прибічників двох кандидатів на посаду Президента України за результатами не тільки останньої виборчої кампанії, й під час парламентських перегонів у 2002 році. Останнім часом згадані тенденції у висвітленні подій в Україні набули ще більш акцентованого характеру.

Проте навіть попередній аналіз розвитку цього небажаного для України сценарію вказує на те, що він залишається більшою мірою уможглидим та теоретичним, не дивлячись на те, що певні політичні сили в нашій державі, і, як не виключається, за її межами, намагаються його гранично актуалізувати.

Принагідно зазначу, що Міністерству юстиції вже час задіяти правові механізми щодо зняття з реєстрації політичних партій, які переступають закон.

Ми повинні констатувати і водночас загострено ставити питання про невиконання домовленостей 1992 року щодо надання нашій країні гарантій збереження її територіальної цілісності в обмін на вивезення з України ядерної зброї.

Поки що жодної заяви з боку країн - гарантів територіальної цілісності України не прозвучало. Мовчить, не ініціює цього питання і наше Міністерство закордонних справ.

З іншого боку, подальші наміри та дії представників органів регіональної влади України проголосити у тій чи іншій формі автономію своєї області суперечать конституційним нормам та чинному законодавству України, що унеможливило будь-яку імплементацію прийнятих неправових рішень. Так, відповідно до ст.2 Конституції України, наша держава є унітарною, а її територія - в межах існуючого кордону цілісною і недоторканною.

Будь-яка зміна державного устрою України неможлива в обхід центральних органів виконавчої та законодавчої влади і виключно шляхом проведення Всеукраїнського референдуму (ст.73).

У свою чергу, Всеукраїнський референдум з цих питань може бути проголо-

Пленарне засідання ВР 30 листопада

шений Президентом України за народною ініціативою на вимогу не менш як трьох мільйонів громадян, які мають право голосу, за умови, що підписи щодо призначення референдуму зібрано не менш як у двох третинах областей і не менш як по сто тисяч підписів у кожній області (ст.72).

Викладене свідчить про те, що спроба будь-якої регіональної влади України самостійно проголосити у тій чи іншій частині України, у тій чи іншій формі автономію своєї області буде цілком антиконституційною.

Жоден референдум, проведений в одній чи декількох адміністративно-територіальних одиницях України, не може вирішувати зазначених вище питань. На місцевих референдумах можуть вирішуватися лише питання місцевого значення, віднесені до компетенції місцевого самоврядування.

Організація і проведення місцевих референдумів з питань зміни територіального устрою всієї України та ще й з претензією на обов'язковість їх рішень є відвертим і виключним порушенням Конституції і законів України, а до організаторів таких референдумів мають застосовуватися заходи кримінально-правового характеру.

Крім того, подальша діяльність представників регіональної влади з поширення сепаратистських та автономістських настроїв цілком підпадає під дію частини 2 ст. 110 Кримінального Кодексу України, а проти них можуть бути вжиті відповідні заходи з боку Генеральної прокуратури та Служби безпеки України.

Для довідки: частиною 2 ст. 110 Кримінального Кодексу України визначено, що умисні дії, вчинені з метою зміни меж території або державного кордону України на порушення порядку, встановленого Конституцією України, вчинені особою, яка є представником влади, або повторно, або за попередньою змовою осіб, або поєднані з розпалюванням національної чи релігійної ворожнечі, караються обмеженням або позбавленням волі на строк від трьох до п'яти років.

Зазначеними умисними діями можуть бути визнані, наприклад: проголошення певної частини території України суверенною державою або фактичне встановлення політичного та економічного суверенітету на певній адміністративно-територіальній одиниці України, що означає фактичне визнання її суверенною державою.

Не дивлячись на це, вже прозвучали заклики щодо необхідності утворення нових територіально-державних одиниць та на їх реалізацію ухвалено відповідні рішення.

Тобто, йдеться про антиконституційні спроби організувати і провести у життя заходи, які взагалі порушують територіальну цілісність України.

13 ГРУДНЯ 2004 РОКУ

КУЧМА НАГОЛОШУЄ, ЩО РОБИТИМЕ ВСЕ, ЩОБ ВИБОРИ 26 ГРУДНЯ ВІДБУЛИСЯ, І ВЛАДУ БУЛО ПЕРЕДАНО МИРНО, БЕЗ ПОТРЯСІНЬ

Президент України Леонід КУЧМА наголошує, що робитиме "все, щоб вибори 26 грудня відбулися, і владу було передано мирно, без потрясінь одразу після офіційного оголошення результатів виборів".

ПАРАЛЕЛЬНО З ЕЛЕКТРОННОЮ СИСТЕМОЮ "ВИБОРИ" ДАНІ ПРО РЕЗУЛЬТАТИ ГОЛОСУВАННЯ НАДХОДИТИМУТЬ ДО ЦВК ТЕЛЕТАЙПОМ

Голова Центральної виборчої комісії Ярослав ДАВИДОВИЧ заявляє, що паралельно з електронною системою підрахунку голосів "Вибори" 26 грудня інформація про результати голосування до ЦВК надходитиме і телетайпом шляхом.

Діяльність Верховної Ради України

У цьому зв'язку змушений нагадати, що під час з'їзду депутатів місцевих рад у м.Севєродонецьк неодноразово лунали заклики про створення Південно-східної держави у складі невідомо якої федерації. Хоча, об'єктивно кажучи, ці заклики не знайшли свого втілення у рішенні з'їзду.

Однак самі по собі вони є достатніми для того, щоб Служба безпеки України та Генеральна прокуратура дали їм правову оцінку.

Кримінально караними є також дії на порушення Конституції України, змістом яких є проголошення нової автономії в Україні, що не тягне за собою зміни меж території або державного кордону України.

Такі дії за певних обставин слід вважати перевищенням службових повноважень, - як дії, які явно виходять за межі наданих відповідним службовим особам прав чи повноважень (ст.365 КК України).

Заклики до створення в Україні нової автономії неконституційним шляхом є підбурюванням до злочину, передбаченого ст.365 КК України (зловживання владою або службовим становищем). Якщо дії, пов'язані зі створенням нової автономії неконституційним шляхом, вчинюються не службовими особами, то за чинним Кримінальним Кодексом вони можуть кваліфікуватись як злочин, передбачений ст. 353 Кримінального Кодексу України - самовільне присвоєння владних повноважень службової особи, а заклики до вчинення таких дій не службовими особами - як підбурювання до цього злочину.

Отже, з правової точки зору всі дії, включаючи публічні заклики, спрямовані на протиправне порушення існуючого державного устрою та цілісності України, слід перевірити на наявність ознак кримінально караних діянь. За таких обставин своє законне слово мають сказати усі, хто наділений повноваженнями щодо відповідно правового реагування на такі діяння, передусім Президент України, Служба безпеки України, Генеральна прокуратура України. А тим, хто

Пленарне засідання ВР 30 листопада

стверджує, що до Російської Федерації їм ближче, ніж до Києва, слід мати на увазі, окрім усього іншого, й таке: з правової точки зору неможливим є приєднання певних українських областей і до складу Російської Федерації. Навіть за великого бажання якоїсь території і нав'язування цього бажання Російській Федерації. Бо насамперед це суперечитиме російському законодавству. Так, федеральним законом "Про порядок прийняття до Російської Федерації і утворення в її складі нового суб'єкта Російської Федерації" чітко визначено процедуру зміни складу суб'єктів Російської Федерації у зв'язку з наданням іноземній державі чи її частині статусу суб'єкта Російської Федерації.

Зокрема, прийняття до складу Росії іноземної держави здійснюється за взаємною згодою сторін з підписанням міжнародного договору. При цьому міжнародний договір може бути укладений винятково за ініціативою іноземної держави. Сама по собі ця обставина свідчить про авантюризм потуг ініціаторів процесу від'єднання від України частини її території.

Однак, необхідно враховувати, що у разі продовження теперішнього політичного конфлікту, що має тенденцію до розростання, може виникнути ситуація, при якій центральна влада України буде паралізована чи зруйнована і країна опиниться за межами Конституції, що автоматично зруйнує юридичні бар'єри на шляху як автономізації, так і сепаратистських тенденцій, які мають місце у латентній формі.

Ще раз хочу наголосити, що події останніх днів підводять до думки про вірогідність існування "антиукраїнського плану", складовою частиною якого є спроба розколоти Україну за різними принципами, у тому числі за географічною ознакою.

Зазначене аргументується, зокрема, тим, що засоби масової інформації ще до початку передвиборчої кампанії активно обговорювали "діаметральну полярність симпатій населення України: захід за В.Юшенка, схід та південь - за В.Януковича". Особливо акцентувалася увага на економічній відсталості "проющенкових областей" на тлі "індустріальної могутності" регіонів, електорат яких симпатизує В.Януковичу.

Зазначена тема також активно мусувалася багатьма політиками та політтехнологами. Згадаймо хоча б поділену на частини карту України, яка практично щовечора з'являлася на окремих загальнонаціональних каналах телебачення. Що це як не зомбування?

Потрібно також дати принципову і вичерпну правову й політичну оцінку цілій хвилі інших рішень, а також дій органів місцевого самоврядування та окремих керівників

13 ГРУДНЯ 2004 РОКУ

ГОЛОВА ВЕРХОВНОЇ РАДИ
УКРАЇНИ ВОЛОДИМИР ЛИТВИН
ВВАЖАЄ БЕЗГІДСТАВНИМИ
РОЗМОВИ ПРО ФІНАНСУВАННЯ
ВИБОРЧОЇ КАМПАНІЇ
ЮШЕНКА АМЕРИКАНСЬКИМ
УРЯДОМ

Про це він сказав на прес-конференції керівництва парламенту.

В.ЛИТВИН нагадав, що, відповідно до закону про вибори Президента України, фінансування виборчої кампанії не може здійснюватися іноземними урядами, організаціями тощо. І якщо б відповідне фінансування існувало, це було б порушенням закону. В.ЛИТВИН нагадав, що жодних відповідних звернень до суду не було. "А якщо не було, я це розглядаю лише як розмови".

Діяльність Верховної Ради України

місцевих органів державної влади, які явно ідуть врозріз з Конституцією і законами України.

Це і щодо утворення "виконкомів" обласних і районних рад, які претендують на одержання частини владних повноважень. І щодо спроб перебрати на себе функції центральних органів державної влади України (наприклад, підпорядкувати собі органи внутрішніх справ, призупинити перерахування до Державного бюджету зібраних податків, заборона трансляції тих чи інших каналів на відповідній території).

Насамперед слід різко і однозначно засудити такого роду дії. Бо об'єктивно вони також несуть загрозу державі та її територіальній цілісності. Мова йде і про випадки, коли рада вирішує самостійно здійснювати свої повноваження, які відповідно до Закону "Про місцеве самоврядування в Україні" (ст.44, п.27 ч.1 ст.43) вона делегує відповідній державній адміністрації, і приймає рішення щодо створення для цього виконавчих комітетів, як це, наприклад, зроблено у Волинській, Івано-Франківській, Львівській, Тернопільській областях, які чи не першими подали приклад своєрідного ставлення до чинної законодавчої бази. Тут також є порушення закону, хоча й без посягань на повноваження і функції центральних органів державної влади.

Тим не менш ми вправі настійливо і категорично вимагати і від цих рад не виходити за межі положень існуючих законів, негайно привести свої рішення у точну відповідність з Конституцією і чинним Законом України "Про місцеве самоврядування в Україні".

Набагато серйознішими за своїми можливими наслідками є рішення місцевих рад чи дії окремих керівників місцевих державних адміністрацій, які, користуючись ситуацією в країні, намагаються захопити повноваження центральних органів державної влади та фінанси держави. Ці рішення і дії були відвертим проявом сепаратизму. Можливо, вони прийняті на емоціях, у "полемічному запалі".

За будь-яких обставин слід негайно скасувати такі рішення, припинити спроби захоплення тих прерогатив влади, які належать усій українській державі. Якщо ж такого роду рішення і дії є свідомим проявом ворожості до України, то Генеральній прокуратурі, Службі безпеки України слід реагувати на них незалежно від регіону - чи то на заході, чи то на сході - так, як належить реагувати на суспільно небезпечні діяння.

Треба, очевидно, нагадати і про те, що у разі порушення місцевою радою Конституції і законів України, як на сході, так і на заході і в центрі, та ігнорування вимог органів державної влади про приведення цих рішень у відповідність із законом, Верховна Рада України може призначити позачергові вибори таких рад, тим самим розпустивши їх нинішній склад.

Окремо і акцентовано хочу сказати про те, що неприпустимою є участь державних діячів у зібраннях, на яких обговорюється можливість антиконституційної зміни державного устрою та вчинення інших дій, які посягають на цілісність та суверенітет держави. Не кажу вже про ініціативи та конкретні дії такого спрямування з їх боку. Знову ж таки, з якої політичної сили вони б не виходили і в якому б регіоні вони не проголошувалися.

Враховуючи потенційно небезпечний ступінь подібних рішень та дій та виходячи з необхідності присікти і, якщо хочете, викоринити їх у самому зародку, Верховна Рада має прийняти запропоновану постанову, визначившись в тих

варіантах, які містяться у проєкті.

Такий підхід не лише убереже Українську державу, а й дасть поштовх розвитку парламентаризму в Україні, реальному утвердженню народовладдя і верховенства права.

Верховна Рада повинна не лише декларувати, що вона має взяти на себе відповідальність за ситуацію в державі, а й реально це робити.

13 ГРУДНЯ 2004 РОКУ

ГОЛОВА ВЕРХОВНОЇ РАДИ
УКРАЇНИ ВОЛОДИМИР ЛИТВИН
ВВАЖАЄ БЕЗПІДСТАВНИМИ
РОЗМОВИ ПРО ФІНАНСУВАННЯ
ВИБОРЧОЇ КАМПАНІЇ
ЮЩЕНКА АМЕРИКАНСЬКИМ
УРЯДОМ

За словами В.ЛИТВИНА, навіть якщо гіпотетично уявити, що таке фінансування мало місце, то події останніх 18 днів засвідчили, що у людей вже сформувалася думка і позиція, і вони її не змінять, не дивлячись ні на що.

Як повідомляють ЗМІ, кандидат на пост Президента України Віктор ЯНУКОВИЧ ініціює створення парламентської комісії для розслідування можливого фінансування виборчої кампанії Віктора ЮЩЕНКА американським урядом.

ЗУСТРІЧ ГОЛОВИ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ В.М. ЛИТВИНА З ПРЕДСТАВНИКАМИ ОРГАНІВ ПРАВОСУДДЯ

15 грудня 2004р.

З виступу Голови Верховної Ради України В.М.ЛИТВИНА на зустрічі з представниками органів правосуддя з нагоди Дня працівників суду.

Шановні і поважні судді!

Шановні учасники зустрічі!

Радий можливості сердечно вітати вас у Верховній Раді України в День працівників суду.

Зустрічаючись з вами тут з нагоди вашого свята, хотів би відзначити, що без судової влади і професійних суддів сьогодні не можна уявити існування реальної демократії, надійний захист прав і свобод людини, забезпечення верховенства права.

Наша судова система, що функціонує вже багато років, дедалі більше набуває рис повноцінної і авторитетної судової влади, яка здатна контролювати конституційність і законність у інших владних сферах незалежно від рівня державних органів чи посадових осіб.

Судовій владі, яка здатна захистити і гарантувати конституційні цінності демократичного устрою, суспільство довіряє і підтримує її.

За нинішніх умов, коли Україна по суті тримає іспит та життєздатність, наша судова система привертає найпильнішу увагу громадян, усього політикуму не тільки в нашій країні, а й за кордоном.

Сьогодні слова "конституція" і "закон" увійшли у повсякденний ужиток мільйонів людей як переконлива ознака того, що саме їх громадяни вважають підвалинами нашого державного і суспільного життя, гарантією здійснення народом своєї влади. Це наше найважливіше досягнення, і воно було б неможливим без органів правосуддя і вашої безпосередньої участі, шановні судді.

Останні події в країні, у парламенті, у судовій гілці влади підтвердили тенденцію до зміцнення демократичних засад, прискорили процес формування в Україні громадянського суспільства.

Фальсифікації на виборчих дільницях під час нинішніх президентських виборів і некомпетентний підрахунок результатів голосування Центральною виборчою комісією вразили людей, викликали масові акції на захист своїх виборчих прав.

Суди гарантували тисячам громадян доступ до виборчих урн. Розглянувши понад 40 тисяч скарг, судді компенсували бездіяльність і зневажливе ставлення до виборців з боку чиновників місцевих органів виконавчої влади.

Верховний Суд України подав суспільству еталон пошуку правової істини. Він не ухилився від свого покликання розв'язувати всі спори і конфлікти в державі, а головне - бути за своєю юридичною природою найвищим органом судової влади. До честі Верховного Суду України, він розв'язав політичний і правовий конфлікт, справивши надії людей, які, за висловом Бомарше, крім правосуддя "завжди сподіваються ще й на справедливість".

Важко переоцінити те, що процес у судовій палаті з цивільних справ Верховного Суду України транслявався по телебаченню на всю країну. Люди побачили

зразок судочинства, благородства і професійності суддів.

Голос високого Суду був почутий нашим суспільством. Не випадково до будинку Верховного Суду України люди приносять квіти, демонструючи цим визнання високого правосуддя.

Саме констатація порушення невід'ємного права людини на вільне волевиявлення, що серед інших загально-визнаних у цивілізованому світі фундаментальних прав людини становить основу принципу верховенства права, знайшла своє відтворення у постанові Верховного Суду України 3 грудня цього року. Відлуння її можна було почути не тільки у найвіддаленішому куточку України, але й поза її межами.

Той, хто вважає себе сучасним політиком і державним діячем, вже не наважиться говорити про народне волевиявлення, про конституційне право громадян вільно обирати і бути обраними до органів державної влади і місцевих рад, як про якісь абстрактні категорії. Гадаю, багато хто отримав урок, який змусить на все життя запам'ятати, що народ є народ, а не просто електорат, а тим більше не "натовп", "збіговисько", "вулиця".

Рішучі кроки, як ви, шановні судді, мали помітити, зробила і Верховна Рада України. Прийнявши Постанову від 27 листопада 2004 року "Про політичну кризу у державі, що виникла у зв'язку з виборами Президента України", наш парламент довів, що він є найголовнішим чинником стабільності і єдності в усіх сферах життя держави і суспільства.

Тотожність підходів в оцінці подій, що мають доленосне значення для держави, і прийняття на цій основі відповідних рішень, хоча й різних за своїм характером та наслідками, свідчать про залежність законодавчої і судової гілок влади. Але не від чийось політичної волі, а від високих принципів права і справедливості. Така залежність з подальшою демократизацією суспільства ставатиме неминучою.

Прийнятий Верховною Радою України пакет законів "Про внесення змін до Конституції України", "Про зміни до Конституції щодо удосконалення системи самоврядування" відкрили реальну перспективу побудови нового механізму управління державою, реального місцевого самоврядування.

Український парламент засвідчив, що він діє за європейськими принципами і традиціями, за якими найважливішою ознакою конституційного ладу є незалежність і самостійність судів, безпристрасність і високий професіоналізм суддів.

Верховна Рада України завжди підтримувала і сприяла утвердженню незалежності і недоторканності суддів усіх

13 ГРУДНЯ 2004 РОКУ

ВІКТОР ЯНУКОВИЧ ЗАЯВИВ, ЩО "ГЛИБОКО РОЗЧАРУВАВСЯ" В ЛЕОНІДІ КУЧМІ ЯК У ПРЕЗИДЕНТОВІ

Кандидат у Президенти Віктор Янукович розчарований діями нинішнього Президента Леоніда Кучми. Про це він повідомив, відповідаючи на запитання журналістів на прес-конференції у Києві. "Щодо моїх нинішніх стосунків із Президентом Кучмою, то у нас абсолютно розійшлися точки зору, і я глибоко розчарувався в цій людині".

УМОВОЮ ДЛЯ ОБГОВОРЕННЯ ПЛАНУ ДІЙ УКРАЇНА-ЄС РАДОЮ ЄВРОСОЮЗУ Є ПРОВЕДЕННЯ В УКРАЇНІ ВІЛЬНИХ ТА СПРАВЕДЛИВИХ ВИБОРІВ

Міністр закордонних справ голландського уряду у ЄС Нідерландів Бернард Бот на прес-конференції у Брюсселі за підсумками засідання Ради ЄС із загальних справ та зовнішніх відносин заявив: "Ми надали формальну підтримку Плану дій Україна-ЄС, оскільки у цей момент Україні було важливо отримати позитивний сигнал від Європейського Співтовариства. Але при цьому ми зазначили, що до того, як цей документ потрапить на розгляд Ради Євросоюзу, нам необхідно дочекатися завершення другого раунду президентських виборів".

Діяльність Верховної Ради України

рівнів.

Для нас надійним політико-правовим орієнтиром, концентрованою правовою доктриною стало Рішення Конституційного Суду України від 1 грудня 2004 року (справа про незалежність суддів як складову їхнього статусу).

Взаємодоповнення і взаємоконтроль - ось у чому суть демократичного поєднання законодавчої та судової гілок влади. В цьому ж і сенс повноважень, що надані Конституцією Верховній Раді України, Конституційному Суду України та судам загальної юрисдикції в частині, що встановлює фактично їх взаємозалежність.

Хотів би особливо підкреслити, що глибоко помиляється той, хто бачить у такій взаємозалежності конкуренцію чи навіть суперництво. На відміну від ринкових правил гри, тут діють інші закони, які передбачають насамперед існування рівноправних партнерських відносин, що спираються на спільні цінності та мету, які в свою чергу впливають із самого змісту і духу Основного Закону.

Слід визнати, що прикорм явищем залишається недофінансування судів з Державного бюджету. Будемо сподіватися, що воно має тимчасовий характер. Звісно, це покладає сьогодні на Верховну Раду України додаткові зобов'язання.

Важливим завданням є наближення судової системи до європейського рівня та стандартів, у яких головне - права і свободи людини. Але ж суди перевантажені та змушені здійснювати правосуддя, часто керуючись розбалансованим матеріальним та процесуальним законодавством, яке мало б створюватися не в рамках "малої" судово-правової реформи, а на підставі чіткої наукової концепції.

Тож маємо прискорити розгляд у профільному комітеті та у Верховній Раді України законопроектів з питань реформування судової системи, зокрема внесення до законодавства змін, які б забезпечували статус суддів, дотримання етики їх професійної діяльності, умов здійснення правосуддя, порядку прийняття присяги.

Адже навряд чи можна вважати нормальним, коли вперше призначені судді складають присягу перед головами обласних держадміністрацій.

Це принижує гідність не тільки суддів, але й Президента України, який за Конституцією і законами має особисто засвідчувати юридичний статус нових суддів.

Одним з нагальних завдань парламенту бачиться і невідкладне завершення прийняття таких важливих кодексів, як кримінально-процесуальний, адміністративно-процесуальний та господарсько-процесуальний, внесення змін до законів "Про судоустрій України", "Про Вищу раду юстиції" та багатьох інших.

Подікуди розгляд важливих законопроектів затримується через повільну роботу фахівців міністерств і відомств. Йдеться, насамперед, про внесення Урядом для розгляду парламентом проекту закону "Про правову допомогу", оскільки конституційне право громадян на отримання безоплатної юридичної допомоги у випадках, встановлених законом, не врегульовано.

Чи можна терпіти далі становище, за якого велика кількість громадян, що перебувають за межею бідності, і майже половина підсудних з числа малозабезпечених громадян захищають себе у кримінальних справах самотійно, без участі захисників, що є порушенням умов реалізації конституційного права на судовий захист.

Життєві реалії зобов'язують суддів разом з вченими-юристами серйозно і відповідально підійти до перегляду інституту покарання у вигляді позбавлення

волі.

Критично маємо поставитися і до існуючої практики направлення судьями справ на додаткове досудове слідство, оскарження дій суддів і практики відводів, які самі ж судді розглядають і відхиляють. Треба також пам'ятати, що навіть поодинокі випадки порушення судьями закону кидають тінь на всю судову систему.

Кількість скарг, звернень громадян на судові органи і суддів у пошті Верховної Ради України, на жаль, не зменшується. Особливо багато нарікань адресується судьям господарських судів з питань штучного банкрутства, яке стає майже нормальним явищем. У таких випадках не зарадіять справі ані кваліфікаційні комісії, ані Вища рада юстиції.

Верховна Рада України запланувала на березень наступного року парламентські слухання щодо стану здійснення судово-правової реформи в Україні.

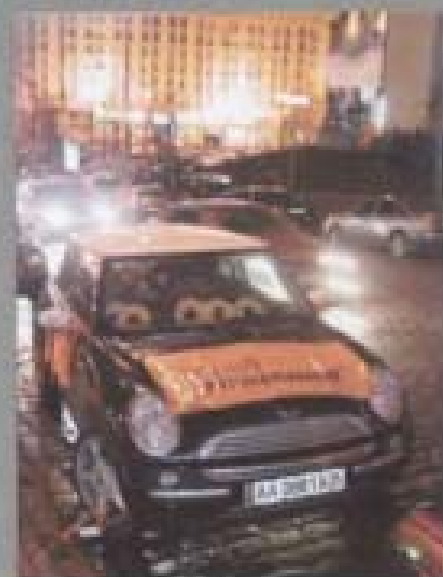
Розуміємо, що сьогодні поліпшити правосуддя, зробити його ефективним інструментом контролю суспільства за владою можна, в першу чергу, через законодавче забезпечення правосуддя, розробку повноцінних механізмів правового регулювання суспільних відносин в інтересах прав і свобод громадян.

Дозвольте, шановні судді, від імені Верховної Ради України ще раз поздоровити вас з професійним святом, побажати міцного здоров'я, щастя і добра, успіхів у справі забезпечення панування закону і справедливості.

13 ГРУДНЯ 2004 РОКУ

**ЄВРОКОМІСАР З ПИТАНЬ
ЗОВНІШНІХ ВІДНОСИН ТА
ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ПОЛІТИКИ
СУСІДСТВА ЗАКЛИКАЛА ПРИ-
ТЯГНУТИ ДО ВІДПОВІДАЛЬ-
НОСТІ ВИННИХ В ОТРУЄННІ
КАНДИДАТА У ПРЕЗИДЕНТИ
ВІКТОРА ЮЩЕНКА**

Єврокомісар з питань зовнішніх відносин та Європейської політики сусідства Беніта Ферреро-Вальднер висловила переконання у тому, що ті, хто стоїть за фактом отруєння кандидата у Президенти України Віктора Ющенка, мають бути притягнуті до відповідальності.

Помаранчева символіка на
майдані Незалежності

З ВИСТУПУ

ГОЛОВИ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ В.М.ЛИТВИНА НА ПРЕДСТАВЛЕННІ ГОЛОВИ НАЦІОНАЛЬНОГО БАНКУ УКРАЇНИ В.С.СТЕЛЬМАХА

16 грудня 2004 року

Щоб істинно усвідомити, на яку посаду ми сьогодні затвердили Володимира Семеновича Стельмаха, досить провести таке соціологічне дослідження - кого вважають найвпливовішою людиною в світі?

Звичайно, в залежності від кола опитаних серед них назвуть і Папу Римського, і президентів Путіна та Буша, і боксерів Кличків, і може, когось із учасників "помаранчевої революції"...

Думаю, що далеко не на останньому місці в списку виявиться дійсно найбільш впливова фігура на земній кулі - Ален Грінспен, керівник Федеральної Резервної Системи Сполучених Штатів Америки, тобто їх Національного банку.

В ринковому світі нема нічого важливішого, ніж надійність грошей. За нею сьогодні стоїть не золото (як це було до відміни золотого стандарту), і далеко не беззастережно сама по собі міцність економіки, а перш за все - вміння, талант і досвід керівництва центрального банку кожної країни.

За прикладом ходити далеко не треба - досить узвяти собі перспективи нашої демократії, якби в нинішній час історичних подій в Україні гривня не втрималася.

Не висловлюю найменшого сумніву у широті і самовідданості учасників багатотисячних демонстрацій і мітингів. Вірю, що вони не побоялися б навіть танків і водометів. Але з острахом уявляю, якби в цей час їхні зарплати, пенсії і стипендії перетворилися на ніщо.

Висока планка соціальних надій і сподівань, якою завершується виборча кампанія, вимагає від усіх нас її обов'язкового досягнення. Це величезною мірою залежатиме від того, які умови для економіки створить Національний банк.

Тому сьогоднішнє призначення в деяких моментах не менш важливе для України, ніж наступний етап президентських виборів.

Адже від особистості глави центрального банку залежить рівень довіри до національної валюти, а відтак - до Української держави.

Глибоко впевнений, що новий глава Національного банку України Володимир Семенович Стельмах усвідомлює ту відповідальність, яка лягає на його плечі.

Знаю, що його професійний талант і сорокарічний досвід банківських діяльності стануть запорукою міцності Української національної валюти і всієї банківської системи держави.

Щиро вітаю Вас, шановний Володимире Семеновичу, з одностайним затвердженням усім складом парламенту на цю відповідальну посаду.

Поздоровляю також і весь колектив Національного банку України.

Впевнений у нашій плідній співпраці на благо України.

**ЗУСТРІЧ
ГОЛОВИ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ В.М.ЛИТВИНА
З ГЕНЕРАЛЬНИМ ПРОКУРОРОМ УКРАЇНИ
С.М.ПІСКУНОМ, ГОЛОВОЮ СЛУЖБИ БЕЗПЕКИ
УКРАЇНИ І.П.СМЕШКОМ ТА В.О. МІНІСТРА
ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ В.О.ЖУКОМ**

21 грудня 2004 року

Під час зустрічі обговорювалась ситуація в Україні у зв'язку з підготовкою до другого туру повторного голосування з виборів Президента України.

При цьому керівництво СБУ та МВС повідомило, що заяви, поширені в тому числі народними депутатами України, стосовно підготовки окремих груп осіб для прибуття до м. Києва наступного дня після повторного голосування, не знайшли свого підтвердження.

Водночас зазначені керівники поінформували про заходи, що вживаються відповідними органами з метою забезпечення правопорядку в ході та після дня голосування. В.о. міністра внутрішніх справ поінформував, що талони зняття з реєстрації місця проживання, про які йдеться в ЗМІ, запроваджені відповідно до Закону України "Про свободу пересування та вільний вибір місця проживання в Україні", а не у зв'язку з виборами Президента України і видаються лише трьом категоріям осіб.

Окрім цього, керівництво Генеральної прокуратури повідомило Голову Верховної Ради України про те, що здійснюється перевірка на предмет законності видання наказу Міністром внутрішніх справ України щодо запровадження талонів зняття з реєстрації місця проживання до паспортів громадян України.

14 ГРУДНЯ 2004 РОКУ

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

Голова Верховної Ради України Володимир Литвин підписав прийнятий Верховною Радою України Закон України "Про внесення зміни до Закону України "Про особливості застосування Закону України "Про вибори Президента України" при повторному голосуванні 26 грудня 2004 року". Закон направлено на підпис Президента України. Даний закон регулює технічні питання, пов'язані із друкуванням бюлетенів для повторного голосування 26 грудня 2004 року

**ПРЕС-КОНФЕРЕНЦІЯ
ГОЛОВИ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ В.М. ЛИТВИНА
НА ВИБОРЧІЙ ДІЛЬНИЦІ ПІД ЧАС ГОЛОСУВАННЯ
НА ВИБОРАХ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ**

26 грудня 2004 року

Запитання:

За кого Ви голосували у цей раз?

В.ЛИТВИН:

За того, що й у попередні рази.

Запитання:

Яким чином вплине на результати виборів рішення Конституційного Суду?

В.ЛИТВИН:

Воно не вплине жодним чином. Воно тільки ще один раз підтвердило конституційність того рішення, яке прийняла Верховна Рада України, і визнало, що ми перегнули палку лише в одному питанні. Але бувають в житті суспільства такі моменти, як і в житті людини, – обпікшись на молоці, будеш і на холодну воду думи. Так і тут, щоб не було можливості для фальгування, ми дещо мабуть порушили права громадян. В даному разі Конституційний Суд нас тут підправив. Але ще раз хотів би підкреслити, участь у голосуванні – це право громадян, а ми його інколи намагаємось підвести як обов'язок громадян. Було б добре, щоб право і обов'язок співпадали. Тоді б кожен глава держави усвідомлював би всю гаму настроїв, таким чином більш ефективною була б державна політика. Я думаю, хто хоче проголосувати, той таку можливість буде сьогодні мати. Окрім того, я звернувся до голів обласних рад та держадміністрацій з прохання забезпечити транспортом, щоб можна було тих, кому важко пересуватися, підвезти до виборчих дільниць. І наскільки у мене є інформація, вони на це прохання, я б хотів підкреслити – прохання, звернення – відгукнулись.

Запитання:

Чи можливий зрив виборів?

В.ЛИТВИН:

Я це виключаю. Будь-яким чином, вибори відбудуться. І той, хто виграє, і той, хто програє, повинні потиснути один одному руку, тим самим продемонструвати, що ми – цивілізована країна. Треба вміти вигравати і треба вміти програвати. Я думаю, на цьому життя ще не закінчиться. Роботи для всіх вистачить в Україні, хто цього бажає.

Запитання:

Хто буде вітати народ на Новий рік?:

В.ЛИТВИН:

Я думаю, буде три вітання. Буде вітати новий Президент, буде вітати той, хто не набере необхідну кількість голосів, і буде вітати чинний Президент. Мінімум, три привітання я вам гарантую. Ну я ще, з Вашого дозволу, четвертим буду.

Запитання:

Чи будуть оголошені результати виборів до Нового року?

В.ЛИТВИН:

Ви знаєте, що я цю тезу висловлював як бажання. Але я розумію, що це просто нереально. Я думаю, що будуть звернення до судів, будуть судові позови,

треба пройти через цей етап, щоб усе відповідало закону.

Запитання:

В штабі Януковича говорять, що рішення ЦВК будуть оскаржені у Верховному Суді. Чи можна два рази вступити в одну і ту ж воду? Як ви збираєтесь зустрічати Новий рік?

В.ЛИТВИН:

Якби трапилось щось надзвичайне, то щось могло б змінитися. У Вашому запитанні міститься й відповідь - неможливо вступити в одну й ту ж воду. Я дуже сильно хотів би, щоб у нас все було нормально, і ми перестали смішити світ. Новий рік сім'єю буду зустрічати. Дружина, син, донька, зять, свати - ось те ядро, з ким буду зустрічати Новий рік. Обов'язково буду телефонувати своїм батькам, обов'язково буду телефонувати тещі. Вітатимемо один одного з Новим роком.

Запитання:

Якими мають бути перші кроки нового Глави держави, щоб не допустити розколу України, щоб стати Президентом всієї України?

В.ЛИТВИН:

Необхідно ефективну політику здійснювати і зробити дуже виважені кроки. Це буде дуже непросто, оскільки буде відчуватися тиск команди переможця. Насамперед, необхідно домовлятися з регіональними елітами, маючи план в голові, які кадрові зміни він буде здійснювати. Але здійснювати їх послідовно, чітко вибудувавши систему такої роботи; не довіряти таку роботу паперам, бо, якщо вона буде не в одному екземплярі, то стане надбанням всієї громадськості. Таким чином, це необхідно, щоб заспокоїти суспільство.

По-друге, активна економічна політика.

Третє - створення інструментів, які б закріпили ті демократичні прориви, які здійснила Україна, в установленні демократичного суспільства. Що я маю на увазі насамперед - це монополізація засобів масової інформації, створення суспільного радіо і телебачення, реформування правоохоронних систем, це відповідна робота з вузькою групою осіб, які фактично тримають економічні фактори України в руках. Я маю на увазі, що всі мають жити за законом і платити те, що належить платити до держави. Я не виключаю навіть проведення економічної амністії для того, щоб всі заплатили податки, це істотно поповнить казну України, і тоді ми будемо мати реальну економіку, бо в багатьох випадках ми маємо віртуальну картину.

Ще одне завдання я вбачаю в тому, щоб виробити і задіяти нову ефективну модель співпраці з Російською Федерацією. На мою думку, новий Президент має визна-

14 ГРУДНЯ 2004 РОКУ

США ВІДКИНУЛИ ОБВИНУВАННЯ ВІКТОРА ЯНУКОВИЧА В ТОМУ, ЩО ВОНИ ВТРУЧАЮТЬСЯ У ВНУТРІШНІ СПРАВИ УКРАЇНИ І ФІНАНСУЮТЬ КАМПАНІЮ ЙОГО СУПЕРНИКА

США відкинули обвинувачення кандидата в Президенти України, Прем'єр-міністра Віктора Януковича в тому, що вони втручаються у внутрішні справи і фінансують кампанію його суперника Віктора Ющенка. "Ми знову хочемо прояснити нашу позицію: у нас немає кандидата, якому ми віддалимо перевагу у цій передвиборчій гонці", - заявив у понеділок офіційний представник Держдепартаменту Річард Баучер, коментуючи висловлювання Януковича, яке прозвучало в інтерв'ю агентству АП. - Наш інтерес полягає в тому, щоб побачити торжество демократії".

Діяльність Верховної Ради України

чити для себе, принаймні, два пріоритети зовнішньої політики - це відносини з Росією і європейським співтовариством. Впевнений, що кожен з нині діючих кандидатів (той, хто буде завтра Президентом, і той, хто стане до нього в опозицію) має свою програму дій.

Запитання:

Чи можливе проведення "біло-блакитної" революції на прикладі "помаранчевої"?

В.ЛИТВИН:

Я виключаю будь-які революції протягом року-двох. Україна революцій не витримає. Яка може бути ще революція? Я не бачу для цього ніяких підстав.

Дякую.

Володимир Литвин на виборчій дільниці.

14 ГРУДНЯ 2004 РОКУ

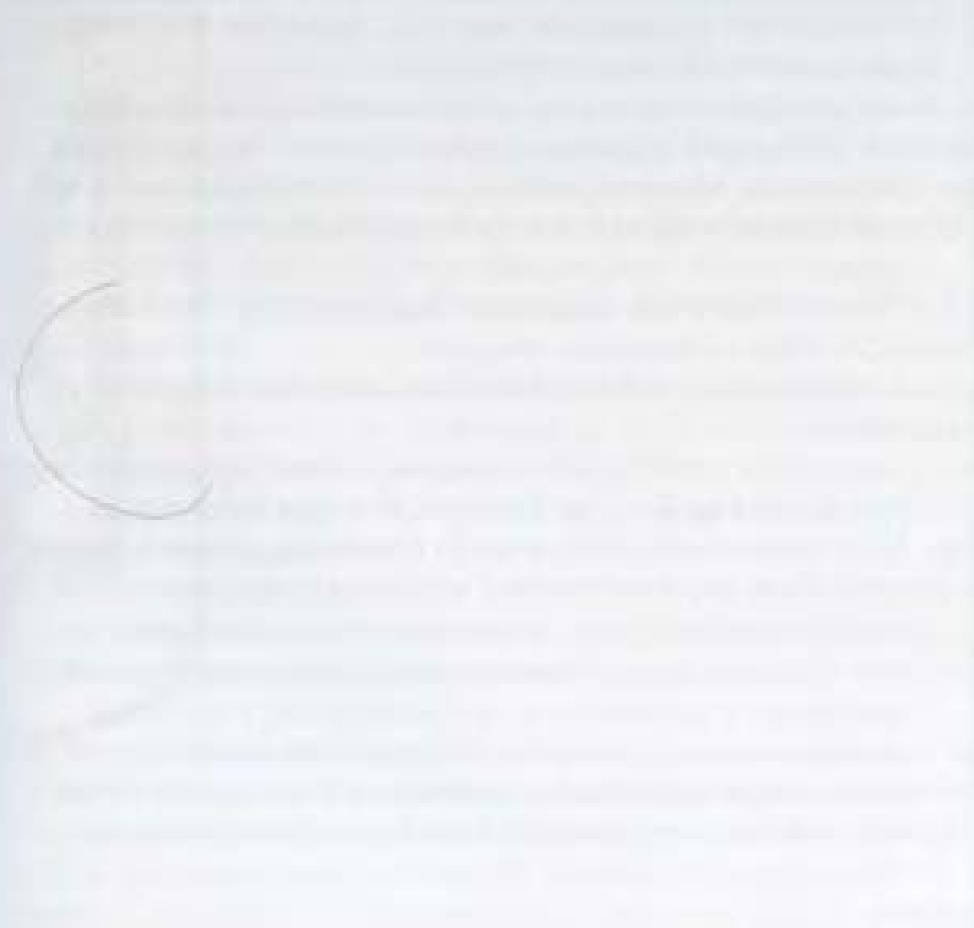
БІЛИЙ ДІМ НАЗВАВ "ЖАХЛИВОЮ НОВИНОЮ" ПОВІДОМЛЕННЯ ЛІКАРІВ ПРО ОТРУЄННЯ ЮЩЕНКА.

Прес-секретар Білого дому Скотт МАКЛЕЛЛАН назвав "жахливою новиною" повідомлення австрійських лікарів про отруєння кандидата в Президенти України Віктора ЮЩЕНКА.

"Ці повідомлення викликають занепокоєння, і уряд України зараз їх повністю розслідує, як і повинен це робити", - повідомив С.МАКЛЕЛЛАН на брифінгу в Білому домі.

Заяви, звернення Верховної Ради України

ГОЛОВА ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

ЗАЯВА

від 28 вересня 2004 року

Останні події, пов'язані з проведенням виборчої кампанії, а надто специфічна їх інтерпретація дають підстави вбачати у них апробацію намірів зриву виборів і зондування можливої реакції суспільства на такий варіант їх завершення.

Про це свідчать спроби розхитати політичну стабільність в Україні, висмикнути вісь, яка є основою громадянської злагоди, зруйнувати усе те, що позитивно вирізняло нашу державу впродовж останніх років.

Є виразні ознаки морального приниження України поза критичну межу, нагнітання серед людей настроїв непевності і безнадії в розрахунку на байдуже чи нейтральне сприйняття ними факту зриву виборів.

Дедалі відчутнішими стають шгучне нав'язування поляризації суспільних настроїв, організація протистояння між регіонами, спроби розколу і розсварення країни, провокування зіткнень між кандидатами у Президенти України, посилення взаємної недовіри між ними. Більше того, подекуди їм намагаються відвести роль інструментів у реалізації політичних технологій.

Складовою цих технологій є спроби дезорганізувати роботу Верховної Ради України, виключити її із суспільно-політичного життя, а фактично позбавити народ його законної, визначеної Конституцією трибуни.

За такої ситуації, якщо вибори і відбудуться, з великою ймовірністю можна прогнозувати, що обраний Президент України об'єктивно не зможе виступати загальнонаціональним лідером, не матиме належної суспільної підтримки. Вибори, розіграні за таким сценарієм, закладуть конфліктний вектор розвитку України.

Сьогодні усі державні діячі і політики зобов'язані продемонструвати найвищий рівень відповідальності перед українським народом.

Найвагоміше консолідуюче слово у цей виключно важливий для нації момент залишається за Главою держави.

Видається на часі і може мати стабілізуюче значення зустріч у Президента України кандидатів у Президенти України, які йтимуть до кінця виборчої кампанії, за участю голови Центральної виборчої комісії, Голови Верховного Суду України та Голови Верховної Ради України, на якій відбулася б відкрита гласна розмова щодо міри відповідальності кожного за створення усіх необхідних демократичних передумов для вільного волевиявлення Українського народу на виборах.

Таке принципове позиціонування всіх, від кого залежить доля виборів, зупинить наростання в суспільстві неконтрольованих процесів, а відтак зніме загрозу для майбутнього України, забезпечить дальший її поступ шляхом демократії.

Володимир Литвин

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

ЗВЕРНЕННЯ
ДО УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ

*Схвалено
Постановою Верховної Ради України № 2086-IV
від 19 жовтня 2004 року*

Шановні співгромадяни!

Усвідомлюючи виняткову важливість президентських виборів, які відбудуться 31 жовтня 2004 року, відповідальність за перебіг виборчого процесу, за те, щоб переконливим його вінцем стало вільне і безперешкодне волевиявлення народу, Верховна Рада України звертається до вас з цього приводу.

Вибори - завжди етапна подія у новітній історії України. Вчетверте ми обираємо Главу своєї держави, а разом з цим - і свій подальший шлях, своє майбутнє.

Сьогодні з особливою гостротою постає питання про досягнення та практичну реалізацію кожним громадянином відчуття причетності до долі Вітчизни.

Усі ми прагнемо добра і благополуччя, миру і злагоди, хоча нерідко по-різному бачимо шляхи до цього.

Усіх нас об'єднують одвічні ідеали та цінності, в основі яких - людина, її права і свободи, інтереси та потреби, верховенство права, утвердження реальної демократії. А врешті-решт - забезпечення нормального, гідного життя, поваги до України як від її громадян, так і від світового співтовариства.

У наших силах добитися, щоб вибори не роз'єднали, а згуртували людей, не розсварили, а сконсолідували регіони, не розірвали, а зміцнили суспільство.

Керуючись ключовим положенням Конституції про те, що носієм суверенітету і єдиним джерелом влади в Україні є народ, Верховна Рада закликає вас прийти на виборчі дільниці і зробити вільний та осмислений вибір, обумовлений громадянською позицією.

Верховна Рада звертається до кандидатів у Президенти України, виборчих комісій усіх рівнів, до органів державної влади та органів місцевого самоврядування, правоохоронних органів - зробити все необхідне для забезпечення демократичного, чесного і прозорого характеру виборів, для повного і безумовного дотримання закону під

14 ГРУДНЯ 2004 РОКУ

ПОВТОРНЕ ГОЛОСУВАННЯ
26 ГРУДНЯ КОШТУВАТИМЕ
65,752 МЛН. ГРН. - ЦВК

На проведення повторного голосування 26 грудня необхідно 65,752 млн. грн., повідомив голова Центральної виборчої комісії Ярослав Давидович.

На своєму засіданні ЦВК у вівторок затвердив середні норми видачків територіальних і дільничних комісій.

час їх проведення.

У цей важливий для держави та суспільства момент кожен і всі ми маємо продемонструвати вищу міру усвідомленої відповідальності.

Розцінюючи присутність на наших виборах великої кількості іноземних спостерігачів, представників міжнародних організацій як свідчення належності України до світового співтовариства, Верховна Рада висловлює сподівання на їхню принциповість, об'єктивність і неупередженість в оцінках та висновках.

Шановні виборці!

Тільки Українському народові вирішувати, хто стане новим Главою нашої держави. І тільки від усіх нас залежить, як пройдуть вибори, якими напрямами і темпами, до яких орієнтирів та цілей рухатиметься далі Україна.

Верховна Рада України

**ЗВЕРНЕННЯ
ДО УРЯДУ ТА ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО
САМОВРЯДУВАННЯ З ЛИСТАМИ НА ВИКОНАННЯ
РІШЕННЯ ТИМЧАСОВОЇ СПЕЦІАЛЬНОЇ КОМІСІЇ
ВР З МОНІТОРИНГУ ВИБОРЧОГО ЗАКОНОДАВСТВА**

20 жовтня 2004 року

На черговому засіданні Тимчасової спеціальної комісії (ТСК) Верховної Ради України з питань моніторингу реалізації законодавства про вибори Президента України, що відбулося 18 жовтня цього року, Голові Верховної Ради України, Голові ТСК Володимирі Литвину було доручено звернутися до Уряду і органів місцевого самоврядування з питань, які обговорювались на засіданні ТСК.

Зокрема, йшлося про необхідність розгляду можливості додаткового державного фінансування передбачених Законом заходів з організації та проведення виборів 31 жовтня 2004 року.

У зв'язку з цим Голова Верховної Ради України В.Литвин направив листа Прем'єр-міністру України Віктору Януковичу з проханням "розглянути питання щодо виділення в установленому порядку Кабінетом Міністрів України додаткових, у межах розрахунків Центральної виборчої комісії, коштів на забезпечення підготовки та проведення виборів з тим, аби було додержано і виконано всі вимоги Конституції та Закону України "Про вибори Президента України".

Крім того, в листі міститься прохання "сприяти здійсненню відповідними органами виконавчої влади невідкладних заходів щодо забезпечення ними належних умов діяльності дільничних виборчих комісій відповідно до вимог Закону України "Про вибори Президента України".

Також у відповідності з рішенням ТСК В.Литвин звернувся з листами до голів обласних та місцевих рад, голів Київської і Севастопольської міських рад, Голови Верховної Ради Автономної Республіки Крим щодо ситуації "що виникла у зв'язку із неготовністю частини дільничних виборчих комісій виконувати покладені на них законом обов'язки із забезпечення організації та проведення виборів".

Такий висновок впливає із інформації Центральної виборчої комісії, наведеної в ході засідання ТСК. "Як вбачається з інформації, мають місце факти, коли окремі дільничні виборчі комісії, всупереч закону, до цього часу не забезпечені відповідними приміщеннями, транспортом, засобами зв'язку тощо. У зв'язку з цим та зважаючи на

14 ГРУДНЯ 2004 РОКУ

...
УЧАСНИКИ МІТИНГУ В СЕВАСТОПОЛІ ПРИЙНЯЛИ РЕЗОЛЮЦІЮ НА ПІДТРИМКУ ЄДИНОЇ І НЕПОДІЛЬНОЇ УКРАЇНИ
...

На мітингу, який пройшов під час перебування у Севастополі кандидата на пост Президента України Віктора Януковича, було прийнято резолюцію. У ній, зокрема, стверджується, що жителі Севастополя підтримують Віктора Януковича в роботі з піднесення економіки і підтримання громадянського миру та спокою. У резолюції підтримується також статус єдиної і неподільної України.

У своєму виступі на мітингу Віктор Янукович заявив про свою впевненість у перемозі та подякував севастопольцям за підтримку.

рішення Тимчасової спеціальної комісії, прошу Вас невідкладно вжити відповідних заходів з тим, щоб органи місцевого самоврядування забезпечили додержання та виконання всіх вимог Конституції та Закону України "Про вибори Президента України", - йдеться у зверненнях Голови Верховної Ради України, Голови ТСК В.Литвина.

На пленарному засіданні Верховної Ради України.

ГОЛОВА ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

ЗАЯВА

від 29 жовтня 2004 року

Події останнього часу, пов'язані з президентськими виборами, штучне привнесення напруги в суспільство зобов'язують мене виступити з заявою.

Вважаю неприйнятним для такої держави, як Україна, створення щонайменших приводів для сплесків пристрастей, поширення тверджень про різного роду силові сценарії - аж до зриву виборів і протистоянь та зіткнень. Усе це набуло концентрованої форми і загрожує накопиченням небезпечної критичної маси.

Ми можемо і повинні виключити навіть можливість появи руйнівних стихій.

Ми можемо і повинні забезпечити чесні, прозорі, демократичні вибори, вільне й безперешкодне волевиявлення громадян і усунути, виправити у процесі голосування деформації та перекоси, допущені на попередніх етапах президентської кампанії. І тим самим достойно витримати іспит, який виявився для України таким неочікувано многотрудним. Іспит, до перебігу та наслідків якого прикута, без перебільшення, увага всього світу.

Відтак потрібні добра воля і спільна відповідальність усіх, хто так чи інакше до цього причетний.

Звертаюся насамперед до кандидатів у Президенти, від яких сьогодні залежить найбільше: дійте виважено й обачно, утримуйтесь самі і застерігайте інших від кроків, які розбурхували б людей. Демократія і громадянське суспільство не вибудовуються на вулицях. Нікому з вас не потрібна перемога, здобута будь-якими засобами.

Закликаю виборчі комісії усіх рівнів відпрацювати в ці вкрай непрості дні в суворій відповідності до закону, не піддаючись стороннім впливам та спробам тиску. Від нас вирішальною мірою залежатимуть оцінка виборів та визнання їх результатів.

Звертаюся до працівників правоохоронних органів: ваш службовий обов'язок - скрізь і завжди бути виключно на боці закону. Тільки так ви зможете забезпечити правопорядок у день виборів та після нього.

Ставка на цих виборах дуже висока. Але результат, забезпечений несумісними з демократією методами і оплачений неприпустимо дорогою для суспільства ціною, ніколи не буде легітимним.

Україні потрібен Президент, якого б поважав народ і визнавала світова спільнота.

Володимир Литвин

15 ГРУДНЯ 2004 РОКУ

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

Відбулася зустріч Голови Верховної Ради України В.М.Литвина з представниками органів правосуддя з нагоди святкування Дня працівника суду. У своєму виступі він зупинився на останніх подіях в країні, у парламенті, у судовій гілці влади у зв'язку з виборами Президента України.

НА ЛУГАНЩИНІ ЗА СПРИЯННЯ ГУБЕРНАТОРА І ГОЛОВИ ОБЛАДИ СТВОРЮЮТЬСЯ "КОМІТЕТИ ЗАХИСТУ КОНСТИТУЦІЇ, ПРАВ ЛЮДИНИ І ЄДНОСТІ УКРАЇНИ"

У районах і містах Луганської області масово створюються громадсько-політичні формування під назвою "Комітети захисту Конституції, прав людини і єдності України".

Правове, організаційне та кадрове сприяння створенню комітетів надає Луганська обласна громадська організація "Регіон", співголовами якої є голова облдержадміністрації Олександр ЄФРЕМОВ та голова обласної ради Віктор ТИХОНОВ.

ГОЛОВА ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

ЗАЯВА

від 19 листопада 2004 року

Україна підійшла до гранично важливого рубежу - другого туру виборів Президента. Ціна 21 листопада 2004 року справді величезна і всеосяжна. Головні її виміри - перспективи держави та суспільства принаймні на наступне десятиріччя, розвиток процесів на пострадянському просторі та вплив на європейську безпеку.

Суспільна напрута, пов'язана з виборами, увага до них міжнародної спільноти безпрецедентні. Вони співставні хіба що з реакцією свого часу на Чорнобильську катастрофу.

Засвідчивши високу активність людей, наявність потужної опозиції, що є ознакою демократизації країни, перший етап президентської кампанії водночас фактично нав'язує нам тезу про розмежування суспільства за лінією "влада - народ". Сьогодні маємо розсварену країну. А це може обернутися серйозними складнощами як у день повторного голосування, так і на тривалий період.

Причини не зводяться лише до недосконалості Закону про вибори Президента, як дехто схильний вважати. Річ у тім, що даний закон виписаний під суспільство з усталеною, зрілою демократією. І ми рухаємося, хоча й складно та суперечливо, до такого рівня організації життя.

Але де, яким законом передбачено маніпулювання виборчими списками, підкріпними посвідченнями, голосування однією особою кілька разів або за кількох виборців, примушування людей голосувати за того чи іншого кандидата, блокування роботи виборчих комісій? Яким правом дозволено ігнорування та спотворення волі народу заради бажаного для когось результату?

Навпаки, все це прямо заборонено чинним законодавством і згідно з ним має невідворотно каратися.

Щоб переконатися у непоодиноких прикладах нехтування законом, а по суті наруги над людьми, розходження політики з мораллю, навіть не обов'язково вивчати та узагальнювати все, що діється на місцях - достатньо подивитися передачі українських телеканалів. Створюється враження, що оголошено війну власному народові. За таких умов, чим більше говориться про чесність, прозорість та демократизм виборів, тим менше в людей віри у те, що таке може бути.

Отже, тим, на кого це покладено, слід зробити все для негайного усунення недоліків та порушень, які можуть негативно позначитися на другому турі виборів, деформувати процес народного волевиявлення та його результати.

Водночас уже зараз слід говорити про нагальну потребу реалізації інших, перспективних завдань - формування громадянського суспільства, утвердження верховенства права, свободи слова, реальної незалежності та монополізації засобів масової інформації, радикальної реорганізації правоохоронних органів,

усунення впливу кланово-олігархічних груп на суспільно-політичне життя.

Кандидатам у Президенти не потрібна нелегітимна, здобута сумнівною ціною перемога.

Українському народові потрібна така чесна і демократична виборча процедура, яка давала б змогу кожному реалізувати своє бачення розвитку країни, її місця і ролі у світі.

Єдино реальне і єдино вагоме значення повинні мати - і, сподіваюся, будуть мати - позиція та голоси людей. Щоб для наших реалій став неприйнятним сумнозвісний вираз "не важливо, як голосують, - важливо, яким чином підраховують".

Як Голова Верховної Ради України - найвищого представницького органу народу - закликаю вас, шановні співгромадяни, вільно, усвідомлено і без страху скористатися 21 листопада своїм конституційним правом, на сторозі якого стоїть Закон.

Вважаю за необхідне звернути увагу керівників органів влади, правоохоронних структур, виборчих комісій на їхню персональну відповідальність за недопущення порушень, які могли б завдати волевиявленню людей чи, божі Боже, спровокувати громадянські конфлікти.

Україна має право на такого Президента, якого визнаватиме власний народ і поважатиме світ.

Від нас - усіх і кожного - залежить, щоб так воно і було.

Володимир Литвин

15 ГРУДНЯ 2004 РОКУ

ЯНУКОВИЧ, ВИСТУПАЮЧИ ПЕРЕД ВИБОРЦЯМИ СІМФЕРОПОЛЯ, НАЗВАВ ПОМАРАНЧЕВУ РЕВОЛЮЦІЮ "АНТИКОНСТИТУЦІЙНИМ ПЕРЕВОРОТОМ"

Кандидат у Президенти України Віктор ЯНУКОВИЧ вважає, що зараз відбувається "захват України". Про це він сказав, виступаючи перед виборцями в Сімферополі в Українському театрі.

На думку В. Януковича, помаранчева революція робиться за безпосереднього зовнішнього втручання у внутрішні справи України. "Весь цей спектакль називається антиконституційним переворотом", - наголосив кандидат у Президенти, коментуючи події в Україні після другого туру. В. ЯНУКОВИЧ також наголосив, що Президент (Леонід КУЧМА) не виконав свої конституційні обов'язки. "Цей час показав, хто є хто в Україні", - сказав В. ЯНУКОВИЧ. Він також висловив побажання не допустити "передіну України іноземним державам, тим, хто оплачував цю революцію".

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ**ЗВЕРНЕННЯ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ
ДО УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ**

*Ухвалено на засіданні Верховної Ради України
24 грудня 2004 року*

Шановні співвітчизники!

26 грудня ц.р. відбудеться повторне голосування з виборів Президента України. Верховна Рада України висловлює тверду впевненість у тому, що Український народ продемонструє високу громадянську активність і свідомість, реалізує своє природне право на вільне волевиявлення. Це матиме виключне значення для перспектив держави, утвердження і зміцнення демократичних засад, взаєморозуміння та злагоди у нашому суспільстві.

Парламент вважає неприпустимими спроби дестабілізувати, збурити обстановку під час голосування. Особливо небезпечними і неприйнятними є будь-які прояви втягування у політичні процеси, пов'язані з виборами, військовослужбовців Збройних сил України, Внутрішніх військ Міністерства внутрішніх справ України та інших силових структур.

Верховна Рада України звертається до захисників Вітчизни й охоронців правопорядку, конституційних прав і свобод громадян із закликом не піддатися на можливі провокації, хто б до них не вдавався, неухильно дотримуватись вимог Конституції і законів України.

Верховна Рада України, яка уособлює весь розмаїтий спектр політичних уподобань Українського народу, сповнена вірою в те, що ми святкуватимемо Новий Рік і Різдво Христове в родинному затишку та суспільній злагоді з надією і впевненістю в краще майбутнє, задля досягнення якого докладемо необхідних зусиль.

Верховна Рада України

ГОЛОВА ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

ЗВЕРНЕННЯ ДО ГРОМАДЯН НАПЕРЕДОДНІ ГОЛОСУВАННЯ 26 ГРУДНЯ 2004 РОКУ

Шановні співвітчизники, дорогі виборці!

Я хочу звернутися до вас напередодні 26 грудня, напередодні того дня, яке повинно поставити крапку у наших президентських перегонах і визначити Главу держави, який буде гарантом, надійним гарантом прав і свобод кожного з нас і всього українського суспільства.

Я звертаюся до вас без заздальгій написаного тексту. Хочу сказати вам ті слова, які ідуть у мене від серця.

Ми пережили бурхливий період, ми стали нацією, ми утвердили себе в очах світу як демократична держава, як держава, в якій голос кожної людини буде мати вагу, і цей голос буде почутий і переплавлений у мудру державну політику, яку буде здійснювати новий Глава держави.

Я хочу в цей день звернутися до тих, хто організовує забезпечення проведення переголосування 26 грудня із закликом, проханням і пропозицією діяти виключно в межах закону, тим більше що Конституційний Суд фактично підтвердив конституційність того рішення, яке прийняла Верховна Рада стосовно організації виборів, повторного голосування 26 грудня.

Я розумію, що може виникати багато проблем у вас, але завжди треба діяти по правді. Правда завжди дорожче проб'є. І так буде і в цей раз. Я в цьому переконаний.

Особливо хочу звернутися до правоохоронців, тих, хто забезпечуватиме правопорядок, спокій і 26 грудня, і у процесі підведення підсумків виборів. Ми повинні зробити все, щоб продемонструвати вкотре, що ми - цивілізована держава, і жодні сценарії, чужі, я хочу підкреслити, сценарії для України, про збурення суспільства, про привнесення нестабільності не будуть зреалізовані. Бо ми - мудрий народ, ми завжди знайдемо порозуміння і компроміс з будь-яких питань, з будь-яких проблем. Я переконаний, що так буде і в цей відповідальний момент нашої історії.

Вкотре хочу наголосити, що Україні потрібен Президент, якого поважатиме і визнаватиме власний народ, тобто кожен з нас, а також Президент, з яким буде рахуватися світ.

Володимир Литвин

15 ГРУДНЯ 2004 РОКУ

РІШЕННЯ ВЕРХОВНОГО СУДУ ПРИСКОРИЛО ФОРМУВАННЯ ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬ- СТВА В УКРАЇНІ, ВВАЖАЄ ЛИТВІН

Голова Верховної Ради України Володимир ЛИТВІН заявив, що рішення Верховного Суду України прискорило формування громадянського суспільства в Україні. Він нагадав прислів'я: "Не було щастя та нещастя допомогло". Рішення ВСУ та парламенту не дали можливості перерости українській революції у громадянський конфлікт, а "ми були за крок до силового розвитку подій", - сказав він.

Листи Голови Верховної Ради України В.М. Литвина

ГОЛОВА ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ**КЕРІВНИКАМ ДЕПУТАТСЬКИХ ФРАКЦІЙ
(ГРУП) У ВЕРХОВНІЙ РАДІ УКРАЇНИ***Вих. № 01-3/1236**09 вересня 2004 року*

У зв'язку з прийняттям Верховною Радою України 7 вересня 2004 року Постанови "Про Тимчасову спеціальну комісію Верховної Ради України з питань моніторингу реалізації законодавства про вибори Президента України", відповідно до якої до складу Комісії входить по одному представнику від депутатських фракцій (груп) у Верховній Раді України, прошу до 10 вересня 2004 року надати пропозиції щодо кандидатури від кожної депутатської фракції (групи) до її складу.

З повагою
Володимир ЛИТВИН

ГОЛОВА ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

ГЕНЕРАЛЬНОМУ ПРОКУРОРУ УКРАЇНИ
ВАСИЛЬЄВУ Г.А.

Вих. № 01-3/1259

10 вересня 2004 року

Шановний Геннадію Андрійовичу!

Зважаючи на конституційні повноваження, направляю звернення народних депутатів України О.Зінченка і М.Катеринчука від 12 серпня 2004 року для вжиття відповідних заходів прокурорського реагування.

Про наслідки розгляду прошу поінформувати Верховну Раду України.

З повагою
Володимир ЛИТВИН

15 ГРУДНЯ 2004 РОКУ

РІШЕННЯ ВЕРХОВНОГО СУДУ
ПРИСКОРИЛО ФОРМУВАННЯ
ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬ-
СТВА В УКРАЇНІ, ВВАЖАЄ
ЛИТВИН

Голова Верховної Ради України зазначає, що "фальсифікації на виборчих дільницях під час нинішніх президентських виборів і некомпетентний підрахунок результатів голосування Центральною виборчою комісією вразили людей, викликали масові акції на захист своїх виборчих прав".

"Той, хто вважає себе сучасним політиком і державним діячем, вже не наважиться говорити про народне волевиявлення, про конституційне право громадян вільно обирати і бути обраними до органів державної влади і місцевих рад, як про якісь абстрактні категорії. Гадаю, багато хто отримав урок, який змусить на все життя запам'ятати, що народ є народ, а не просто електорат, а тим більше не "на-товп", "збіговисько", "вулиця", - підкреслив В.ЛИТВИН.

Верховна Рада України, за словами її керівника, теж "зробила рішучі кроки", направлені на стабілізацію суспільно-політичної ситуації у державі. "Демократизація суспільства ставатиме неминучою", - наголосив він.

ГОЛОВА ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

**МІНІСТРУ ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
БЛОКОНЮ М.В.**

Вих. № 01-3/1259

10 вересня 2004 року

Шановний Миколо Васильовичу!

Зважаючи на конституційні повноваження, направляю звернення народних депутатів України О.Зінченка і М.Катеринчука від 12 серпня 2004 року для вжиття відповідних заходів реагування.

Про наслідки розгляду прошу поінформувати Верховну Раду України.

З повагою
Володимир ЛИТВИН

ГОЛОВА ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

ПРЕЗИДЕНТОВІ УКРАЇНИ Л.Д.КУЧМІ

Вих. № 01-5/1319

29 вересня 2004 року

Шановний Леоніде Даниловичу!

Звернутися до Вас з цим листом спонукають події, що відбуваються в Україні останнім часом, зі вступом у завершальний етап президентської кампанії. Цілий ряд провокаційно-силових акцій, а також специфічна їх інтерпретація у виступах політиків, включаючи кандидатів у Президенти України, та засобах масової інформації посилюють напругу і погіршують морально-психологічну атмосферу в суспільстві.

Створюється враження, що починають підтверджуватися найбільш песимістичні прогнози стосовно перебігу та наслідків виборчих перегонів. Дальша ескаляція таких тенденцій загрожує обернутися непоправними втратами для нашої держави та суспільства, руйнуванням того, що так важко й напружено напрацьовувалося і створювалося за роки незалежності. І насамперед - злагоди та порозуміння, громадянського миру, оздоровлення і піднесення економіки, розв'язання соціальних проблем.

Дедалі більше страждають міжнародний авторитет та імідж України.

Звертаючись до Вас, як до гаранта дотримання Конституції України, виходжу з того, що за такої ситуації особливо багато важить Ваша роль у збереженні та зміцненні стабільності, забезпеченні законності і правопорядку, дотримання демократичних норм та принципів суспільно-політичного життя.

На моє переконання, ефективному використанню цих можливостей за даних умов послужила б скликана Вами зустріч кандидатів у Президенти України за участю голови Центральної виборчої комісії, Голови Верховного Суду України та Голови Верховної Ради України з відкритим гласним обговоренням міри відповідальності кожного за створення усіх необхідних демократичних передумов для вільного волевиявлення українського народу на виборах та взяттям на себе необхідних зобов'язань.

Така ініціатива, не маю в цьому сумніву, була б схваль-

15 ГРУДНЯ 2004 РОКУ

ЯНУКОВИЧ ЗАЯВЛЯЄ, ЩО НЕ
МАЄ СТОСУНКУ ДО ФОРМУ-
ВАННЯ ДОБРОВОЛЬЧИХ ОРГА-
НІЗАЦІЙ, ЯКІ 26 ГРУДНЯ ЗБИРА-
ЮТЬСЯ ПРИБУТИ ДО КИЄВА

Кандидат у Президенти Віктор Янукович заявив, що не має стосунку до формування добровольчих організацій, які збираються 26 грудня "прийти до Києва", і сподівається, що зіткнень між цими групами і прихильниками Віктора Ющенка не буде.

НА КІРОВОГРАДСЬКІНІ УЧАСТЬ
У МІТИНГУ НА ПІДТРИМКУ
ЯНУКОВИЧА ПРАЦІВНИКИ
ПІДПРИЄМСТВ БРАЛИ ЗА НА-
КАЗОМ КЕРІВНИЦТВА

Вчора на центральній площі Світловодська Кіровоградської області лідер ЛСПУ Наталія ВІТРЕНКО провела мітинг на підтримку кандидата на пост Президента України Віктора ЯНУКОВИЧА.

Під час 40-хвилинної агітації Н.ВІТРЕНКО робила акцент на зближенні українців з "братньою Росією", на відміну від Віктора ЮЩЕНКА, який, за словами лідера прогресивних соціалістів, призведе до "кабали України Сполученими Штатами та МВФ".

но і з підтримкою сприйнята нашими співгромадянами. Підкріплена послідовними практичними кроками, вона сприяла б зупиненню неконтрольованих процесів, усуненню нинішніх загроз та викликів, забезпеченню дальшого поступу України шляхом демократії.

Сподіваюся на розуміння та підтримку цієї пропозиції.

З повагою

Володимир ЛИТВИН

ГОЛОВА ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

ЧЛЕНУ ТИМЧАСОВОЇ СПЕЦІАЛЬНОЇ КОМІСІЇ
ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ З ПИТАНЬ
МОНІТОРИНГУ РЕАЛІЗАЦІЇ ЗАКОНОДАВСТВА
ПРО ВИБОРИ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ
МЕЛЬНИЧУКУ М.В.

Вих. № 01-2/1330

30 вересня 2004 року

Шановний Михайле Васильовичу!

Запрошую Вас взяти участь у засіданні Тимчасової спеціальної комісії Верховної Ради України з питань моніторингу реалізації законодавства про вибори Президента України, що відбудеться 4 жовтня 2004 року о 16 годині в будинку Верховної Ради України по вул. Грушевського, 5 (зал засідань, 3 поверх).

З повагою
Володимир ЛИТВИН

15 ГРУДНЯ 2004 РОКУ

НА КИРОВОГРАДЩИНІ УЧАСТЬ
У МІТИНГУ НА ПІДТРИМКУ
ЯНУКОВИЧА ПРАЦІВНИКИ
ПІДПРИЄМСТВ БРАЛИ ЗА НА-
КАЗОМ КЕРІВНИЦТВА

На зустріч із лідером ПСПУ
прийшли понад 200 чоловік, в ос-
новному пенсіонери й чиновники
Світловодської міської та район-
ної адміністрацій.

Також підприємства ВАТ "Олімп" і
ЗАТ "Об'єднання "Дніпроенерго-
будпром" привезли своїх праці-
вників автобусами. Як повідомили
деякі працівники, на площу вони
приїхали за наказом керівництва.

ГОЛОВА ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ**ГОЛОВІ ЦЕНТРАЛЬНОЇ ВИБОРЧОЇ КОМІСІЇ
КІВАЛОВУ С.В.**

Шановний Сергію Васильовичу!

4 жовтня 2004 року на Погоджувальній раді депутатських фракцій і груп народними депутатами України було порушено питання про виявлення факту не-легального видання на поліграфічному підприємстві "Новий друк" великої партії агітаційної продукції провокаційного змісту як на підтримку Віктора Януковича, так і проти Віктора Ющенка.

Цього ж дня на мою адресу надійшла заява народних депутатів України, в якій викладено обставини щодо цього факту, а також зазначено про порушення виборчого закону.

Прошу Вас проінформувати мене та заявників про вжиті Комісією заходи.

Додаток: заява на 2-х арк.

З повагою
Володимир ЛИТВИН

ГОЛОВА ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

ГЕНЕРАЛЬНОМУ ПРОКУРОРУ УКРАЇНИ
ВАСИЛЬЄВУ Г.А.

Шановний Геннадію Андрійовичу!

4 жовтня 2004 року під час проведення Погоджувальної ради депутатських фракцій і груп народними депутатами України було звернуто увагу на виявлення факту нелегального видання на поліграфічному підприємстві "Новий друк" великої партії агітаційної продукції провокаційного змісту, як на підтримку Віктора Януковича, так і проти Віктора Ющенка.

Зі слів народних депутатів, 2 жовтня в картонажному цеху Броварської трикотажної фабрики ними було виявлено біля 9 тонн плакатів формату А3, на яких використано державну символіку США, а також символіку й гасла президентської кампанії Віктора Ющенка.

За дорученням Погоджувальної ради депутатських фракцій і груп прошу Вас проінформувати мене про дійсні обставини видання цієї продукції та вжиті заходи прокурорського реагування.

З повагою
Володимир ЛИТВИН

16 ГРУДНЯ 2004 РОКУ

ПРЕДСТАВНИКИ КАНДИДАТА У
ПРЕЗИДЕНТИ В.ЯНУКОВИЧА
ПОДАЛИ ДО ЦЕНТРАЛЬНОЇ ВИБОРЧОЇ КОМІСІЇ СКАРГУ ЩОДО
ФІНАНСУВАННЯ ВИБОРЧОЇ
КАМΠΑНІЇ В.ЮЩЕНКА КОШТА-
МИ З-ЗА КОРДОНУ

Про це повідомив уповноважений
представник Віктора ЯНУКОВИ-
ЧА у ЦВК Нестор ШУФРИЧ на
засіданні Центровиборчкому.

У ХАРКОВІ ЮЩЕНКО ПЛАНУЄ
ДОНЕСТИ ДО ПРЕДСТАВНИКІВ
БІЗНЕСУ СВОЄ БАЧЕННЯ ЕКО-
НОМІЧНОЇ ПОЛІТИКИ НА 2005 РІК

ГОЛОВА ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ**МІНІСТРУ ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
БЛОКОНЮ М.В.**

Шановний Миколо Васильовичу!

4 жовтня 2004 року на Погоджувальній раді депутатських фракцій і груп народними депутатами України було порушено питання про виявлення факту нелегального видання на поліграфічному підприємстві "Новий друк" великої партії агітаційної продукції провокаційного змісту, як на підтримку Віктора Януковича, так і проти Віктора Юшенка.

Цього ж дня на мою адресу надійшла заява народних депутатів України, в якій викладено обставини щодо цього факту, а також зазначено про відмову представників органів внутрішніх справ України фіксувати виявлені порушення.

Прошу Вас проінформувати мене та заявників про вжиті Міністерством внутрішніх справ України заходи реагування, в тому числі щодо притягнення працівників міліції до відповідальності.

Додаток: заява на 2-х арк.

З повагою
Володимир ЛИТВИН

ГОЛОВА ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

ГОЛОВІ ДЕРЖАВНОЇ ПОДАТКОВОЇ
АДМІНІСТРАЦІЇ УКРАЇНИ
ЯРОШЕНКУ Ф.О.

Шановний Федоре Олексійовичу!

4 жовтня 2004 року на Погоджувальній раді депутатських фракцій і груп народними депутатами України було порушено питання про виявлення факту нелегального видання на поліграфічному підприємстві "Новий друк" великої партії агітаційної продукції провокаційного змісту, як на підтримку Віктора Януковича, так і проти Віктора Ющенка.

Цього ж дня на мою адресу надійшла заява народних депутатів України, в якій викладено обставини щодо цього факту, а також зазначено про порушення закону, серед яких може мати місце й ухилення від сплати податків у зв'язку з виготовленням агітаційної продукції.

Прошу Вас проінформувати мене та заявників прожиті відповідними податковими органами заходи реагування.

Додаток: заява на 2-х арк.

З повагою
Володимир ЛИТВИН

17 ГРУДНЯ 2004 РОКУ

Кандидат у Президенти Віктор ЮЩЕНКО відвідав Харків, де зустрівся з представниками великого і малого бізнесу.

ФОРМУВАННЯ МАЙБУТНЬОГО УРЯДУ СТАНЕ НАГОДОЮ ЗЦЕМЕНТУВАТИ НОВОСТВОРЕНУ ПАРЛАМЕНТСЬКУ БІЛЬШІСТЬ, ПЕРЕКОНАНИЙ ЮЩЕНКО

Кандидат у Президенти очікує, що склад Кабінету Міністрів буде затверджено наприкінці січня або на початку лютого.

ГОЛОВА ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ**ГОЛОВІ ЦЕНТРАЛЬНОЇ ВИБОРЧОЇ КОМІСІЇ
КІВАЛОВУ С.В.***Вих. № 01-6/1362**6 жовтня 2004 року*

Шановний Сергію Васильовичу!

У зв'язку з розробкою можливих пропозицій щодо вдосконалення виборчого законодавства України прошу надати Верховній Раді України інформацію стосовно формування виборчих комісій (територіальних і дільничних) у розрізі регіонів, а також статистичні дані про кількість виборців, які мають право голосу на виборчих дільницях, де відповідно головами виборчих комісій є представники кандидатів на пост Президента України В. Януковича, В. Ющенка, О. Мороза та П. Симоненка.

Зазначену інформацію прошу надіслати Верховній Раді України до 12 жовтня 2004 року.

З повагою
Володимир ЛИТВИН

ГОЛОВА ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

ГЕНЕРАЛЬНОМУ ПРОКУРОРУ УКРАЇНИ
ВАСИЛЬЄВУ Г.А.

Вих. № 01-3/1376

11 жовтня 2004 року

Шановний Геннадію Андрійовичу!

На адресу Голови Верховної Ради України надійшло депутатське звернення народного депутата України Є.Жовтяка щодо порушень виборчого законодавства головою територіальної виборчої комісії, територіального виборчого округу № 98. Зважаючи на конституційні повноваження, направляю зазначене звернення народного депутата України та додані до нього матеріали для вжиття відповідних заходів прокурорського реагування.

Про наслідки розгляду прошу поінформувати Верховну Раду України.

З повагою
Володимир ЛИТВИН

17 ГРУДНЯ 2004 РОКУ

О.ЗІНЧЕНКО ВВАЖАЄ ВИБОРЧУ
КАМПАНІЮ ЯНУКОВИЧА
"ІМІТАЦІЄЮ, КАЛЬКУВАННЯМ"
КАМПАНІЇ ЮЩЕНКА

Керівник кампанії Віктора ЮЩЕНКА Олександр ЗІНЧЕНКО заявив, що не побачив у "новому іміджі" Віктора ЯНУКОВИЧА "нічого нового, крім незрозумілої агресії".

О.ЗІНЧЕНКО поділився враженням, що вся виборча кампанія В.ЯНУКОВИЧА є "імітацією, калькуванням" кампанії В.ЮЩЕНКА. "Наприклад, кампанія В.ЯНУКОВИЧА між першим і другим турами дуже нагадувала дії штабу В.ЮЩЕНКА перед 31 жовтня", - вважає він.

ГОЛОВА ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ**ГОЛОВІ ЦЕНТРАЛЬНОЇ ВИБОРЧОЇ КОМІСІЇ
КІВАЛОВУ С.В.***Вих. № 01-4/1394**14 жовтня 2004 року*

Шановний Сергію Васильовичу!

У зв'язку із зверненням Голови Комітету Верховної Ради України з питань державного будівництва та місцевого самоврядування А. Матвієнка стосовно ймовірності несанкціонованого втручання у програмне забезпечення Єдиної інформаційно-аналітичної системи "Вибори" і, зокрема, Інформаційно-аналітичної системи "Вибори Президента", прошу невідкладно вжити, в межах своїх повноважень, заходів щодо виключення можливостей підробки відомостей про результати голосування, отриманих через автоматизовану інформаційну систему шляхом завантаження в систему відповідних програм безпосередньо перед здійсненням підрахунків голосів.

Про вжиті заходи прошу поінформувати Верховну Раду України та заявника.

З повагою

Володимир ЛИТВИН

ГОЛОВА ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

**ГОЛОВІ ЦЕНТРАЛЬНОЇ ВИБОРЧОЇ КОМІСІЇ
КІВАЛОВУ С.В.**

Вих. № 01-3/1398

14 жовтня 2004 року

Шановний Сергію Васильовичу!

На адресу Тимчасової спеціальної комісії Верховної Ради України з питань моніторингу реалізації законодавства про вибори Президента України надійшло звернення народного депутата України, заступника Голови Верховної Ради України О.Зінченка з пропозицією стосовно запобігання можливим порушенням Закону України "Про вибори Президента України".

Прошу розглянути депутатське звернення в межах компетенції Центральної виборчої комісії та повідомити про результати розгляду.

З повагою

Володимир ЛИТВИН

18 ГРУДНЯ 2004 РОКУ

ГОЛОВА ВЕРХОВНОЇ РАДИ
УКРАЇНИ ВОЛОДИМИР ЛИТВИН
ЗУСТРІВСЯ З ДЕЛЕГАЦІЄЮ
ЧЛЕНІВ ПАЛАТИ ПРЕДСТАВ-
НИКІВ КОНГРЕСУ СПОЛУЧЕ-
НИХ ШТАТІВ АМЕРИКИ НА ЧОЛІ
З ГОЛОВОЮ КОМІТЕТУ У ЗА-
КОРДОННИХ СПРАВАХ ДАНОЮ
РОРАБАХЕРОМ

Учасники розмови обговорили хід підготовки до повторного голосування другого туру виборів та до завершення виборчої кампанії в Україні. Володимир Литвин висловив сподівання, що "відкриті і чесні вибори, які відбудуться 26 грудня 2004 року, дозволять зменшити негатив, накопичений в ході другого туру виборів". Він звернув увагу на важливість рішень Верховної Ради України, прийнятих за останній період, для врегулювання ситуації в Україні, загостреній завдяки масштабній фальсифікації. Голова Комітету у закордонних справах Дана Рорабахер зазначила, що американська делегація в Україні перебуває не для того, щоб підтримувати одного чи другого кандидата, що було б втручанням у справи держави, а для того, щоб підтримати людей в Україні, їх прагнення до демократії, до вільного волевиявлення в ході голосування. Під час переговорів було наголошено на важливості розв'язання суспільно-політичних питань без застосування сили.

ГОЛОВА ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

ГОЛОВІ КОМПЕТЕТУ З ПИТАНЬ
ДЕРЖАВНОГО БУДІВНИЦТВА
ТА МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ
МАТВІЄНКУ А.С.

Вих. № 01-4/1394

14 жовтня 2004 року

Шановний Анатолію Сергійовичу!

Ваше звернення від 30 вересня 2004 року за № 06-2/7-2062 направлено Голові Центральної виборчої комісії Ківалову С.В. для вжиття невідкладних заходів щодо виключення можливостей підробки відомостей про результати голосування, отриманих через автоматизовану інформаційну систему.

Про вжиті заходи запропоновано повідомити Верховну Раду України та Вас особисто.

З повагою
Володимир ЛИТВИН

ГОЛОВА ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

МІНІСТРУ ЗАКОРДОННИХ СПРАВ УКРАЇНИ
ГРИЩЕНКУ К.І.

Вих. № 01-3/1395

14 жовтня 2004 року

Шановний Костянтиніе Івановичу!

На адресу Голови Верховної Ради України надійшло звернення від народного депутата України О.Гудими стосовно створення додаткових закордонних дільниць.

Прошу розглянути депутатське звернення відповідно до Закону України "Про вибори Президента України" в межах компетенції Міністерства закордонних справ та повідомити про результати розгляду.

З повагою
Володимир ЛИТВИН

20 ГРУДНЯ 2004 РОКУ

КУЧМА ПІДПИСАВ ЗАКОН ЩО-
ДО ДРУКУ ВИБОРЧИХ БЮЛЕ-
ТЕНІВ НА ДВОХ ПОЛІГРАФПІД-
ПРИЄМСТВАХ

Президент України Леонід Кучма підписав ухвалені Верховною Радою Закон "Про внесення зміни до Закону України "Про особливості застосування Закону України "Про вибори Президента України" при повторному голосуванні 26 грудня 2004 року" щодо виготовлення бюлетенів на двох поліграфічних підприємствах - Банкотно-монетному дворі НБУ та комбінаті "Україна" (раніше лише на Банкотно-монетному дворі).

Цей закон набирає чинності з дня його офіційного опублікування.

ГОЛОВА ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

ГОЛОВІ ЦЕНТРАЛЬНОЇ ВИБОРЧОЇ КОМІСІЇ
КІВАЛОВУ С.В.

Вих. № 01-7/1404

15 жовтня 2004 року

Шановний Сергію Васильовичу!

У зв'язку із зверненням довіреної особи кандидата на пост Президента України В. Юшенка в територіальному виборчому окрузі № 75 Шени В.В. стосовно порушення Закону України "Про вибори Президента України" окремими членами цієї територіальної виборчої комісії прошу невідкладно вжити, в межах повноважень Комісії, заходи щодо усунення порушень зазначеного Закону.

Про вжиті заходи прошу поінформувати Верховну Раду України та заявника.

З повагою

Володимир ЛИТВИН

ГОЛОВА ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

ПРЕМ'ЄР-МІНІСТРУ УКРАЇНИ
ЯНУКОВИЧУ В.Ф.

Вих. № 01-2/1416

20 жовтня 2004 року

Шановний Вікторе Федоровичу!

На черговому засіданні Тимчасової спеціальної комісії Верховної Ради України з питань моніторингу реалізації законодавства про вибори Президента України, що відбулося 18 жовтня 2004 року, йшлося, в тому числі, про недостатнє державне фінансування передбачених законом заходів щодо організації та проведення виборів.

У зв'язку з цим прошу Вас розглянути питання стосовно виділення Кабінетом Міністрів України в установленому порядку додаткових, у межах розрахунків Центральної виборчої комісії, коштів на забезпечення підготовки та проведення виборів 31 жовтня 2004 року з тим, аби було додержано і виконано всі вимоги Конституції України та Закону України "Про вибори Президента України".

Крім того, прошу Вас сприяти здійсненню відповідними органами виконавчої влади невідкладних заходів щодо забезпечення ними належних умов діяльності дільничних виборчих комісій відповідно до вимог Закону України "Про вибори Президента України".

З повагою
Володимир ЛІТВИН

20 ГРУДНЯ 2004 РОКУ

...
ЮЩЕНКО НА МАЙДАНІ НЕЗАЛЕЖНОСТІ ВИСЛОВИВ УПЕВНЕНІСТЬ, ЩО ЧЕРЕЗ КІЛЬКА ДНІВ "МИ МАТИМЕМО ВІЛЬНУ УКРАЇНУ ІЗ ЗАМОЖНИМИ Й ЧЕСНИМИ ЛЮДЬМИ"

...
Кандидат на пост Президента України Віктор ЮЩЕНКО сьогодні на майдані Незалежності в Києві привітав ювілей та всіх українців з днем Святого Миколая.

...
СВЯТО СВЯТОГО МИКОЛАЯ
КАНДИДАТ У ПРЕЗИДЕНТИ
УКРАЇНИ ВІКТОР ЯНУКОВИЧ
ЗУСТРІЧАЄ В СВЯТО-УСПЕНСЬКІЙ СВЯТОГОРСЬКІЙ ЛАВРІ

...
Кандидат у Президенти України Віктор Янукович, який здійснює поїздку по ряду областей, відвідав у Донецькій області Свято-Успенську Святогорську лавру. Тут він брав участь у святій літургії і передав у дар Лаврі старовинні ікони Святого Пітирима Тамбовського і Георгія Побідоносця.

ГОЛОВА ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ**ГОЛОВІ ХАРКІВСЬКОЇ
ОБЛАСНОЇ РАДИ
КОЛЕСНИКУ О.М.***Вих. № 01-2/1416**20 жовтня 2004 року*

Шановний Олексію Миколайовичу!

Звернутися до Вас як до голови обласної ради та члена Консультативно-дорадчої ради при Голові Верховної Ради України з питань місцевого самоврядування змусила ситуація, що виникла у зв'язку з неготовністю частини дільничних виборчих комісій виконувати покладені на них законом обов'язки із забезпечення організації та проведення виборів.

18 жовтня поточного року відбулося чергове засідання Тимчасової спеціальної комісії Верховної Ради України з питань моніторингу реалізації законодавства про вибори Президента України, на якому було, зокрема, заслухано інформацію Центральної виборчої комісії про стан готовності до проведення голосування 31 жовтня 2004 року по виборах Президента України та додержання відповідних вимог Закону "Про вибори Президента України".

Як вбачається з інформації, мають місце факти, коли окремі дільничні виборчі комісії, всупереч закону, до цього часу не забезпечені відповідними приміщеннями, транспортом, засобами зв'язку тощо.

У зв'язку з цим та зважаючи на рішення Тимчасової спеціальної комісії, прошу Вас невідкладно вжити необхідних заходів з тим, щоб органи місцевого самоврядування в області забезпечили виконання всіх покладених на них Законом України "Про вибори Президента України" обов'язків.

З повагою
Володимир ЛИТВИН

ГОЛОВА ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

ГОЛОВІ ЦЕНТРАЛЬНОЇ ВИБОРЧОЇ КОМІСІЇ
КІВАЛОВУ С.В.

Вих. № 01-2/1422

21 жовтня 2004 року

Шановний Сергію Васильовичу!

Розкладом пленарних засідань Верховної Ради України передбачено заслуховування 22 жовтня 2004 року о 13 годині інформації про стан готовності до проведення голосування 31 жовтня 2004 року по виборах Президента України та додержання відповідних вимог Закону "Про вибори Президента України".

Зважаючи на викладене, прошу Вас виступити на пленарному засіданні Верховної Ради України з інформацією із зазначеного питання.

З повагою
Володимир ЛИТВИН

20 ГРУДНЯ 2004 РОКУ

ЦЕНТРВИБОРЧКОМ БЕРЕ ПІД
ЖОРСТКИЙ КОНТРОЛЬ РУХ
СПИСКІВ ВИБОРЦІВ ПІД ЧАС
ПОВТОРНОГО ГОЛОСУВАННЯ
28 ГРУДНЯ, НАГОЛОСИВ ГОЛО-
ВА ЦВК ЯРОСЛАВ ДАВИДОВИЧ

Голова ЦВК підкреслив, що під час голосування в основному використовуватимуться списки виборців, складені на 31 жовтня, але з внесеними уточненнями.

Бюлетені для голосування друкуються лише на одному підприємстві - Банкотно-монетному дворі Національного банку України, в ній процедури, такі як нумерування, розрізання бюлетенів, будуть здійснюватись на поліграфічному комбінаті "Україна".

ГОЛОВА ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

ГЕНЕРАЛЬНОМУ ПРОКУРОРУ УКРАЇНИ
ВАСИЛЬЄВУ Г.А.

24 жовтня 2004 року

Шановний Геннадію Андрійовичу!

У зв'язку з прийняттям Харківською обласною радою рішень від 26 листопада 2004 року "Про заходи щодо стабілізації суспільно-політичної ситуації в області", "Про затвердження персонального складу виконавчого комітету обласної ради", "Про обрання Голови обласної ради", "Про обрання першого заступника голови обласної ради з питань діяльності виконавчого комітету ради", "Про обрання першого заступника голови обласної ради з питань діяльності ради" та рішення Луганської обласної ради від 26 листопада 2004 року "Об укреплении организационной структуры местной власти в Луганской области" прошу надати цим рішенням відповідну правову оцінку та вжити заходів прокурорського реагування з метою недопущення порушення Конституції України і Закону України "Про місцеве самоврядування в Україні".

З повагою
Володимир ЛИТВИН

ГОЛОВА ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

ГОЛОВІ СЛУЖБИ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ
СМЕШКУ І.П.

24 жовтня 2004 року

Шановний Ігоре Петровичу!

У зв'язку з прийняттям Харківською обласною радою рішень від 26 листопада 2004 року "Про заходи щодо стабілізації суспільно-політичної ситуації в області", "Про затвердження персонального складу виконавчого комітету обласної ради", "Про обрання Голови обласної ради", "Про обрання першого заступника голови обласної ради з питань діяльності виконавчого комітету ради", "Про обрання першого заступника голови обласної ради з питань діяльності ради" та рішення Луганської обласної ради від 26 листопада 2004 року "Об укреплении организационной структуры местной власти в Луганской области" прошу надати цим рішенням відповідну правову оцінку в контексті захисту суверенітету держави і дотримання вимог Конституції та законів України.

З повагою
Володимир ЛИТВИН

20 ГРУДНЯ 2004 РОКУ

ЦЕНТРВИБОРЧКОМ ЗА-
РЕЄСТРУВАВ ЩЕ 1200 МІЖНА-
РОДНИХ СПОСТЕРІГАНІВ НА
ПРЕЗИДЕНТСЬКИХ ВИБОРАХ
26 ГРУДНЯ

Центрвиборчкомом всього за-
реєстровано 8295 спостеріганів
від іноземних держав і міжнарод-
них організацій.

ЧОРНОМОРСЬКИЙ ФЛОТ РФ
СПРОСТУВАВ ІНФОРМАЦІЮ
ПРО ПРОДАЖ ЗБРОЇ ГРУПАМ,
ЯКІ ГОТУЮТЬ ПРОВОКАЦІЇ
ПІСЛЯ ВИБОРІВ ПРЕЗИДЕНТА
УКРАЇНИ

Прес-служба Чорноморського
флоту Російської Федерації
спростовує інформацію про те,
що ЧФ РФ нібито продав зброю
групам, які готують провокації
після виборів Президента України
26 грудня.

ГОЛОВА ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

ГОЛОВІ ЦЕНТРАЛЬНОЇ ВИБОРЧОЇ КОМІСІЇ
КІВАЛОВУ С.В.

Вих. № 01-8/1465

28 жовтня 2004 року

Шановний Сергію Васильовичу!

До мене як до Голови Верховної Ради України звернувся з листом голови місцевих рад Львівської області, які повідомили про незадовільний стан фінансування діяльності територіальних та дільничних виборчих комісій на території області.

Прошу невідкладно розглянути листа відповідно до повноважень Центральної виборчої комісії та повідомити Верховну Раду України про вжиті заходи.

З повагою

Володимир ЛИТВИН

ГОЛОВА ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

ГОЛОВІ ВЕРХОВНОГО СУДУ УКРАЇНИ
МАЛЯРЕНКУ В.Т.

Вих. № 01-3/1376

5 листопада 2004 року

Шановний Василю Тимофійовичу!

Перший тур виборів Президента України, що відбувся 31 жовтня 2004 року, став, безумовно, важливою подією в житті країни, про що свідчить надзвичайно висока активність бажаючих взяти участь у голосуванні.

При цьому варто відзначити позитивну роль, яку відіграла судова влада, розглянувши 45 тисяч скарг в день голосування, що дало змогу своєчасно усунути відповідні порушення виборчого закону.

З огляду на це та враховуючи ймовірність повторення у другому турі випадків подібних відхилень від вимог закону, прошу би Вас як Голову Верховного Суду України сприяти організації роботи судів 21 листопада 2004 року в такому ж оперативному режимі, а також доведення ними через виборчі комісії до відома виборців інформації про місця розташування відповідних судів, що забезпечить своєчасний розгляд можливих скарг громадян.

Упевнений, що наведене вище створить належні умови для безперешкодної реалізації виборцями свого права на вільне волевиявлення.

З повагою
Володимир ЛИТВИН

20 ГРУДНЯ 2004 РОКУ

САЦЮК НАЗИВАЄ "ТРУБОЮ
БРЕХНЕЮ" ОБВИНУВАННЯ В
ОТРУЕННІ ЮЩЕНКА НА ЙОГО
ДАЧІ

Колишній перший заступник голови Служби безпеки України, народний депутат України Володимир САЦЮК назвав обвинувачення в отруєнні кандидата на пост Президента України Віктора ЮЩЕНКА у нього на дачі "трубою брехнею".

СМЕШКО ЗАЯВИВ, ЩО СБУ
НЕ ПРИЧЕТНА ДО ОТРУЄННЯ
ЮЩЕНКА

Голова СБУ Ігор СМЕШКО заявив, що Служба безпеки України не причетна до отруєння кандидата у Президенти Віктора ЮЩЕНКА.

ГОЛОВА ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

ГОЛОВІ ЦЕНТРАЛЬНОЇ ВИБОРЧОЇ КОМІСІЇ
КІВАЛОВУ С.В.

Вих. № 01-1/1511

5 листопада 2004 року

Шановний Сергію Васильовичу!

Звернутися до вас – Голови спеціального державного органу, від діяльності якого значною мірою залежить завершення надзвичайно важливої для нашої держави кампанії по виборах Президента України, змусили мене виключні обставини – численні випадки неналежного застосування членами виборчих комісій положень Закону України "Про вибори Президента України" під час проведення голосування 31 жовтня 2004 року, що ускладнювало, а часто й унеможлиблювало реалізацію громадянами України їх конституційних прав. Про ці факти, зокрема, повідомлялося народними депутатами України як на засіданнях Погоджувальної ради депутатських фракцій і груп, так і під час обговорення інформації Центральної виборчої комісії про попередні результати голосування, заслуханої на пленарному засіданні Верховної Ради України 2 листопада 2004 року. Про них також йдеться у багатьох зверненнях громадян на адресу Верховної Ради України та у свідченнях міжнародних спостерігачів.

Проведений фахівцями різних політичних сил та присутніми на виборах спостерігачами аналіз практики застосування виборчого законодавства свідчить про те, що у разі повторення відхилень від закону під час голосування 21 листопада 2004 року вони можуть мати непередбачувані наслідки. Водночас Центральна виборча комісія, діючи в межах своїх повноважень, цілком здатна не допустити таких відхилень у діяльності територіальних та дільничних виборчих комісій.

Враховуючи викладене, а також зважаючи на визначений Конституцією України принцип верховенства права і гарантоване нею природне право людини на вільне волевиявлення, було б доцільним, аби Центральна виборча комісія невідкладно організувала та забезпечила:

виготовлення територіальними виборчими комісіями нових уточнених списків виборців для повторного голосування з урахуванням заяв виборців про усунення неправильностей, допущених при складанні списків виборців перед першим туром голосування, а також відповідних рішень виборчих комісій та суду;

однакове застосування виборчими комісіями на всій території України положень частини одинадятої статті 35 Закону України "Про вибори Президента України" щодо внесення відомостей про виборця при включенні його до списку виборців на виборчій дільниці у порядку його уточнення, у кінці списку виборців;

при видачі виборцям дільничними виборчими комісіями відкріпних посвідчень внесення до них інформації про серію, номер та дату видачі пред'явленого виборцем документа, передбаченого Законом;

фіксацію та узагальнення у рішеннях відповідних виборчих комісій відомостей про кількість виданих відкріпних посвідчень і кількість виборців, які отримали бюлетені за відкріпними посвідченнями;

негайну передачу територіальними виборчими комісіями до Центральної виборчої комісії інформації телеграфом (факсом) про підсумки голосування в межах територіального виборчого округу відразу після складення та підписання відповідного протоколу, як це було під час проведення попередніх виборчих кампаній в Україні.

Зважаючи на чисельні звернення щодо вдосконалення процедури голосування, вбачається доцільним вивчення на предмет реалізації пропозицій стосовно внесення інформації про видане відкріпне посвідчення для повторного голосування (із зазначенням його номера, а також номера територіального виборчого округу та виборчої дільниці, дати та підпису члена виборчої комісії, засвідченого печаткою дільничної виборчої комісії) у пред'явлений виборцем документ, передбачений Законом, на сторінці "Особливі відмітки" або в іншому придатному для цього місці. При включенні виборця до списку виборців після пред'явлення ним документа з відміткою про видане відкріпне посвідчення зазначений запис можна було б погашати шляхом закреслення відбитку печатки дільничної виборчої комісії, що видала відкріпне посвідчення, представлення дати погашення і вчинення підпису членом дільничної виборчої комісії.

Переконали, що Центральна виборча комісія здатна вирішити зазначені організаційні питання і тим самим створити громадянам України належні умови для реалізації ними своїх конституційних прав і, водночас, унеможливити зловживання деякими з них своїм активним виборчим правом.

Просив би, шановний Сергію Васильовичу, довести ці пропозиції до членів Центральної виборчої комісії, враховуючи, що вони є узагальненням суспільної позиції і мають широку підтримку серед депутатського корпусу.

З повагою
Володимир ЛИТВИН

20 ГРУДНЯ 2004 РОКУ

ЦВК ЗАЛИШИВ БЕЗ ЗАДОВО- ЛЕННЯ ТРИ СКАРГИ ЯНУКОВИ- ЧА НА ДІІ ЮЩЕНКА

Центрвиборчком залишив без задоволення три скарги кандидата в Президенти Віктора Януковича, який просив визнати неправомірними дії свого опонента Віктора Ющенка і оголосити йому попередження, зокрема, в зв'язку з фінансуванням його виборчої кампанії зарубіжними країнами.

ЦВК відмовив у задоволенні цієї скарги в зв'язку з тим, що у скаргі не вказано конкретні обставини про фінансування і використання лідером "Нашої України" коштів іноземної держави на ведення своєї кампанії.

ГОЛОВА ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

**ГОЛОВІ ЦЕНТРАЛЬНОЇ ВИБОРЧОЇ КОМІСІЇ
КІВАЛОВУ С.В.**

Вих. № 01-3/1516

9 листопада 2004 року

Шановний Сергію Васильовичу!

5 листопада 2004 року на ім'я Голови Верховної Ради України надійшло звернення народного депутата України А. Матвієнка, в якому йдеться про порушення виборчого законодавства, які мали місце під час проведення голосування 31 жовтня 2004 року.

Про наслідки розгляду прошу поінформувати Верховну Раду України і народного депутата України.

З повагою
Володимир ЛИТВИН

ГОЛОВА ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

МІНІСТРУ ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
БЛОКОНЮ М.В.

Вих. № 01-3/1516

9 листопада 2004 року

Шановний Миколо Василювичу!

5 листопада 2004 року на ім'я Голови Верховної Ради України надійшло звернення народного депутата України А.Матвієнка, в якому йдеться про порушення виборчого законодавства, які мали місце під час проведення голосування 31 жовтня 2004 року.

Прошу Вас розглянути в межах своїх повноважень викладені у депутатському зверненні пропозиції та про наслідки розгляду поінформувати Верховну Раду України і народного депутата України.

З повагою
Володимир ЛИТВИН

21 ГРУДНЯ 2004 РОКУ

ДЕПУТАТИ ВІДМОВИЛИСЬ
ВНОСИТИ ДО ПОРЯДКУ ДЕН-
НОГО ЗАКОН, ЯКИЙ ДОЗВО-
ЛЯВ БИ ВСІМ ІНВАЛІДАМ ГОЛО-
СУВАТИ НА ДОМУ

Депутати відмовились заключити в порядок денний проєкт закону України "Про внесення змін до Закону України "Про особливості застосування Закону України "Про вибори Президента України" при повторному голосуванні 26 грудня 2004 року".

ЗУСТРІЧІ ГОЛОВИ ВЕРХОВНОЇ
РАДИ УКРАЇНИ ВОЛОДИМИРА
ЛИТВИНА

Голова Верховної Ради України Володимир Литвин зустрівся з делегацією Державної Думи Російської Федерації на чолі з заступником голови Комітету Державної Думи з питань СМД та зв'язків зі співвітчизниками, співголовою міжпарламентської комісії з питань співпраці Верховної Ради України та Федеральних Зборів Російської Федерації О.Є.Лебєдєвим. Обговорюючи суспільно-політичну ситуацію в Україні напередодні перегоспосування 26 грудня на виборах Президента України, представники російського парламенту підкреслили, що "для Росії важливо є стабільність в Україні".

ГОЛОВА ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

ПРЕЗИДЕНТУ УКРАЇНИ
КУЧМІ Л.Д.

Вих. № 01-3/1534

12 листопада 2004 року

Шановний Леоніде Даниловичу!

На адресу Голови Верховної Ради України надійшло звернення народного депутата України Катеринчука М.Д. щодо порушення виборчого законодавства головою Мукачівської районної державної адміністрації В.І.Лазарем.

Зважаючи на конституційні повноваження, надсилаю Вам, шановний Леоніде Даниловичу, зазначене звернення народного депутата України і додані до нього матеріали.

З повагою
Володимир ЛИТВИН

ГОЛОВА ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

ПРЕМ'ЄР-МІНІСТРУ УКРАЇНИ
ЯНУКОВИЧУ В.Ф.

Вих. № 01-2/1416

12 листопада 2004 року

Шановний Вікторе Федоровичу!

У зв'язку з листом голови Центральної виборчої комісії Ківалова С.В. з приводу недостатності коштів на проведення другого туру виборів Президента України, що надійшов на мою адресу, прошу прискорити подання до Верховної Ради України Кабінетом Міністрів України як суб'єктом права законодавчої ініціативи проекту закону про внесення змін до Закону України "Про Державний бюджет України на 2004 рік", в якому передбачити відповідні кошти на фінансування проведення повторного голосування по виборах Президента України.

З повагою
Володимир ЛИТВИН

21 ГРУДНЯ 2004 РОКУ

ЗУСТРІЧІ ГОЛОВИ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ ВОЛОДИМИРА ЛИТВИНА

Голова Верховної Ради України Володимир Литвин зустрівся з Головою Сейму Литовської Республіки Артурасом Паулаускасом, Міністром закордонних справ Литовської Республіки Антанасом Валіонісом і Головою Комітету у закордонних справах Сейму Литовської Республіки Юстінасом Каросасом, які прибули до Києва на запрошення Голови Верховної Ради України. Сторони обговорили суспільно-політичну ситуацію в Україні, яка склалася напередодні повторного голосування 26 грудня на виборах Президента України, питання її подальшого унормування. Висловлюючи вдячність литовській стороні за "моральну підтримку української демократії", В.Литвин наголосив на важливості вирішення політичних питань "своїми силами".

ГОЛОВА ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

ГОЛОВІ ЦЕНТРАЛЬНОЇ ВИБОРЧОЇ КОМІСІЇ
КІВАЛОВУ С.В.

Вих. № 01-1/1536

12 листопада 2004 року

Шановний Сергію Васильовичу!

До Тимчасової спеціальної комісії Верховної Ради України з питань моніторингу реалізації законодавства про вибори Президента України, з часу її створення, надходять чисельні звернення щодо неналежної реалізації прийнятого парламентом у цьому році Закону України "Про вибори Президента України".

Цей Закон за своїм змістом є певним поступом у розвитку вітчизняного виборчого законодавства і створив відповідні умови для проведення вільних, чесних і справедливих виборів, як того вимагає Конституція України. У ньому детально регламентовано виборчий процес та процедури захисту конституційних виборчих прав громадян України.

Як відомо, з метою підготовки і проведення виборів Президента України майже півтора мільйона громадян було залучено до роботи у 33 тисячах дільничних виборчих комісій, близько 10 тисяч громадян брали участь у діяльності 225 територіальних виборчих комісій. До цього слід додати півмільйона довірених осіб кандидатів на посаду Президента України, офіційних спостерігачів, а також фахівців Єдиної інформаційно-аналітичної системи "Вибори".

Разом із тим, незважаючи на наявність загалом належної законодавчої основи для виборів Президента України, практична її реалізація у першому турі виборчих перегонів наптовхнулася на значні перешкоди як об'єктивного, так і суб'єктивного характеру.

За оцінками вітчизняних фахівців і міжнародних спостерігачів від СНД, ОБСЄ та інших організацій, однією з найбільочіших проблем виявився низький рівень підготовки членів виборчих комісій. Проблеми у діяльності комісій ускладнювалися ще й їх громіздким кількісним складом. Значна частина членів комісій взагалі не брала участі в їх роботі.

Не менш гострою проблемою стало неякісне складання списків виборців.

У результаті, майже 10 відсотків виборців не змогли скористатися своїм конституційним виборчим правом. Лише за офіційними даними, понад 45 тисяч громадян звернулися до місцевих судів з цього приводу і їх скарги були задоволені. Для порівняння - на виборах 1999 та 2002 років подібні порушення були поодинокими і вирішувалися без участі судів виборчими комісіями. Разом з тим, за свідченнями офіційних спостерігачів кількість тих, хто з тих чи інших причин не звернувся з відповідними скаргами у випадках невиконання вимог Закону і не реалізував внаслідок цього свого конституційного активного виборчого права, набагато перевищує згадану цифру.

Масовий характер цих фактів може розцінюватися як результат організа-

них та скоординованих дій. На таку думку наводить, зокрема, те, що викривлення в списках виборців, за інформацією ЗМІ, стосувалися переважно прибічників опозиційних кандидатів на пост Президента, які свого часу ставили підписи у підписних листах на підтримку відповідних кандидатів.

Такі дії окремих посадових осіб, очевидно, можуть підпадати під ознаки злочину, передбаченого Кримінальним кодексом України.

Є певне підґрунтя вважати, що недоліки в організації виборчих перегонів та процесі встановлення їх підсумків були допущені і Центральною виборчою комісією, особливо зважаючи на покладений на неї Законом обов'язок забезпечити здійснення передбачених Конституцією та законами України принципів і засад виборчого процесу.

Так, значний резонанс у суспільстві викликали оприлюднені на офіційному сайті ЦВК відомості про кількість виданих виборчих бюлетенів та кількість виборців, які взяли участь у голосуванні. Виявилось, що у п'яти регіонах, де одержав перемогу один і той же кандидат на пост Президента України, кількість виборців, які взяли участь у голосуванні, майже на 100 тисяч перевищила кількість отриманих виборчих бюлетенів. Згодом ці цифри були уточнені Центральною виборчою комісією, однак привід для сумнівів у достовірності результатів голосування залишився у багатьох виборців та офіційних спостерігачів.

Крім того, офіційними спостерігачами зафіксовані випадки несвочасного відкриття виборчих дільниць і недостатньої підготовки окремих дільниць до голосування.

Особливого резонансу набули події у територіальному виборчому окрузі № 100 (м. Кіровоград), виборча комісія якого напередодні голосування, всупереч Закону, виключила зі складу дільничних комісій представників від опозиції.

Законом встановлено, що кількість відкріплених посвідчень не повинна перевищувати 4 відсотки від орієнтовної кількості виборців на відповідній дільниці. Однак, за свідченням офіційних спостерігачів, фактична кількість голосуючих на підставі таких посвідчень на окремих виборчих дільницях була в декілька разів більшою від зазначеної.

Мала місце також протидія офіційним спостерігачам у здійсненні ними спостереження за видачею бюлетенів, підрахунком голосів та складанням протоколів про підсумки голосування з боку керівників виборчих комісій, що може бути розцінено і як невиконання Україною міжнародно-правових зобов'язань.

За такої ситуації у міжнародних офіційних спостерігачів від ОБСЄ і ПАРЕ склалася думка, що президентські вибори в Україні значною мірою не відповідають

21 ГРУДНЯ 2004 РОКУ

ЗУСТРІЧІ ГОЛОВИ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ ВОЛОДИМИРА ЛИТВИНА

Голова Верховної Ради України В.М.Литвин провів зустріч з Генеральним прокурором України С.М.Піскуном, Головою Служби безпеки України І.П.Смешком та в.о. Міністра внутрішніх справ України В.О.Жуком, в ході якої обговорювалась ситуація в Україні у зв'язку з підготовкою до другого туру повторного голосування з виборів Президента України. Керівництво СБУ та МВС повідомило, що заяви стосовно підготовки окремих груп осіб для прибуття до м.Києва наступного дня після повторного голосування не знайшли свого підтвердження. Водночас зазначені керівники поінформували про заходи, що вживаються відповідними органами з метою забезпечення правопорядку в ході та після дня голосування.

Про це повідомив голова Центральної виборчої комісії України Ярослав ДАВИДОВИЧ в інтерв'ю журналістам після відвідання Банкотно-монетного двору Національного банку України.

За його словами, виборчі бюлетені на ПК "Україна" будуть надруковані для 4 регіонів.

загальноприйнятим стандартам ОБСЄ і Ради Європи. Вони вважають їх кроком назад порівняно з парламентськими виборами 2002 року та звинувачують владні структури у використанні адміністративного ресурсу в ході президентських виборів.

Отже, лише за умови усунення недоліків та порушень, виявлених під час першого туру голосування, і суворого дотримання Закону в другому турі можна забезпечити проведення демократичних виборів Президента України, сприяти внутрішньополітичній стабільності та формуванню позитивного міжнародного іміджу нашої держави.

Сподіваюся, що властивий Вам особисто високий рівень відповідальності дозволить забезпечити належний рівень роботи Центральної виборчої комісії та координації нею діяльності виборчих комісій.

З повагою

Володимир ЛИТВИН

ГОЛОВА ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

ГОЛОВІ КОМІТЕТУ
ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ
З ПИТАНЬ БЮДЖЕТУ
ПОРОШЕНКУ П.О.

Висх. № 01-5/1537

12 листопада 2004 року

Шановний Петре Олексійовичу!

У зв'язку з необхідністю додаткового фінансування проведення повторного голосування по виборах Президента України прошу в разі надходження відповідного проекту закону про внесення змін до Закону України "Про Державний бюджет України на 2004 рік" від Кабінету Міністрів України невідкладно розглянути його у Комітеті та підготувати на розгляд Верховної Ради України.

З повагою
Володимир ЛИТВИН

21 ГРУДНЯ 2004 РОКУ

НА ПОЛІГРАФІЧНОМУ
КОМБІНАТІ "УКРАЇНА" ПОЧАЛИ
ДРУКУВАТИ ВИБОРЧІ БЮЛЕ-
ТЕНІ

Я ДАВИДОВИЧ зазначаю, що комбінат почав друкувати виборчі бюлетені, оскільки сьогодні вступили в силу зміни до закону про вибори, які були прийняті Верховною Радою минулого тижня. Сьогодні цей закон був опублікований у газеті "Голос України".

14 грудня Верховна Рада ухвалила Закон "Про внесення змін до Закону України "Про особливості застосування Закону України "Про вибори Президента України" при повторному голосуванні 26 грудня 2004 року". Зміни передбачають, що бюлетені будуть виготовлятися на двох поліграфічних підприємствах: Банкнотно-монетному дворі НБУ та поліграфкомбінаті "Україна" (раніше - лише на Банкнотно-монетному дворі).

19 грудня Президент України Леонід КУЧМА підписав цей Закон.

ГОЛОВА ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

**ГЕНЕРАЛЬНОМУ ПРОКУРОРУ УКРАЇНИ
ВАСИЛЬЄВУ Г.А.**

Вих. № 01-7/1553

18 листопада 2004 року

Шановний Геннадію Андрійовичу!

На ім'я Голови Верховної Ради України надійшло телеграфічне повідомлення від членів дільничної виборчої комісії № 105 територіального виборчого округу № 69 стосовно неправомірного тиску на членів цієї виборчої комісії працівниками Житомирської обласної спецпрокуратури.

Прошу Вас терміново забезпечити здійснення відповідної перевірки та вжити заходи прокурорського реагування. Про результати розгляду прошу невідкладно поінформувати Верховну Раду України.

З повагою

Володимир ЛИТВИН

ГОЛОВА ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

ГОЛОВІ ЦЕНТРАЛЬНОЇ ВИБОРЧОЇ КОМІСІЇ
КІВАЛОВУ С.В.

Вих. № 01-3/1564

19 листопада 2004 року

Шановний Сергію Васильовичу!

На адресу Голови Верховної Ради України надійшло звернення народного депутата України Олійника П.М. щодо випадків незаконного втручання керівництва Львівської обласної державної адміністрації, працівників митниці, автоперевізних підприємств, залізниці, лісових господарств, підприємств соціальної сфери у виборчий процес. Зокрема, йдеться про незаконний збір відкріплених посвідчень, виборчих бюлетенів, паспортів громадян України або їх ксерокопій.

Прошу терміново розглянути депутатське звернення в межах компетенції Центральної виборчої комісії та невідкладно повідомити Верховну Раду України та народного депутата України про вжиті заходи.

З повагою
Володимир ЛИТВИН

21 ГРУДНЯ 2004 РОКУ

ОРГАНАМИ ПРОКУРАТУРИ ТА
МВС ПОРУШЕНО БЛИЗЬКО
300 КРИМІНАЛЬНИХ СПРАВ
ЩОДО ПОРУШЕНЬ ВИБОРЧО-
ГО ЗАКОНОДАВСТВА

Близько половини з них розслідують співробітники МВС.

Генпрокуратура видала розпорядження прокурорам на місяць щодо вчасного реагування на порушення, які можуть виникнути під час перегляду другого туру президентських виборів 26 грудня.

ГЕНПРОКУРАТУРА ПОРУШИЛА
КРИМІНАЛЬНУ СПРАВУ ЗА
ФАКТОМ ЗАВІДОМО НЕПРА-
ВИЛЬНОГО ПІДРАХУНКУ ГО-
ЛОСІВ ЧЛЕНАМИ ТВК ОКРУГУ
№100 КІРОВОГРАДА

Генеральна прокуратура України порушила кримінальну справу за фактом завідомо неправильного підрахунку голосів членами ТВК по округу №100 за ознаками злочину, передбаченого ч. 3 ст. 158 Кримінального кодексу України.

ГОЛОВА ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ**ГОЛОВІ ЦЕНТРАЛЬНОЇ ВИБОРЧОЇ КОМІСІЇ
КІВАЛОВУ С.В.***Вих. № 01-3/1572**22 листопада 2004 року*

Шановний Сергію Васильовичу!

На адресу Голови Верховної Ради України надійшло звернення народного депутата України Круця М.Ф., в якому йдеться про масові порушення виборчого законодавства в Івано-Франківській області.

Прошу Вас розглянути в межах своїх повноважень викладені в депутатському зверненні факти та вжити відповідні заходи по дотриманню вимог Закону України "Про вибори Президента України".

З повагою
Володимир ЛИТВИН

ГОЛОВА ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

ГОЛОВІ ЦЕНТРАЛЬНОЇ ВИБОРЧОЇ КОМІСІЇ
КІВАЛОВУ С.В.

Вих. № 01-3/1573

22 листопада 2004 року

Шановний Сергію Васильовичу!

У зв'язку з депутатським запитом народного депутата України Чорноволенка О.В., у якому йдеться про втручання керівництва НАК "Нафтогаз України" у виборчий процес по виборах Президента України, прошу вжити необхідних заходів щодо дотримання Закону України "Про вибори Президента України".

З повагою
Володимир ЛИТВИН

21 ГРУДНЯ 2004 РОКУ

ЦВК СТОВІДСОТКОВО ЗАБЕЗПЕЧЕНА КОШТАМИ ДЛЯ ПРОВЕДЕННЯ ПЕРЕГОЛОСУВАННЯ ДРУГОГО ТУРУ ВИБОРІВ

Про це поінформував в. о. Прем'єр-міністра України Микола АЗАРОВ під час наради Президента України Леоніда КУЧМИ з керівниками силових відомств.

22 ГРУДНЯ 2004 РОКУ

Голова Верховної Ради України Володимир Литвин провів зустріч з Надзвичайним і Повноважним Послом Італійської Республіки в Україні Фабіо Фаббрі. Під час зустрічі співрозмовники торкнулися питань, пов'язаних із суспільно-політичною ситуацією в Україні в завершальний період президентської кампанії. Ф.Фаббрі висловив впевненість, що Україна подолає кризу найближчим часом, а переголосування відбудеться відкрито і демократично.

ГОЛОВА ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ**ГОЛОВІ ЦЕНТРАЛЬНОЇ ВИБОРЧОЇ КОМІСІЇ
КІВАЛОВУ С.В.***Висх. № 01-3/1574**22 листопада 2004 року*

Шановний Сергію Васильовичу!

На ім'я Голови Верховної Ради України надійшов запит народного депутата України Кендзьора Я.М. від 17.11.2004 № 11/10-929 щодо випадків незаконного втручання керівництва Львівської обласної державної адміністрації, працівників податкової адміністрації, міліції, митниці, автоперевізних підприємств, залізниці, лісових господарств, підприємств соціальної сфери у виборчий процес. Зокрема, йдеться про незаконний збір відкріпних посвідчень, виборчих бюлетенів, паспортів громадян України або їх ксерокопій.

Прошу терміново розглянути депутатський запит в межах компетенції Центральної виборчої комісії та невідкладно повідомити Верховну Раду України і народного депутата України про вжиті заходи.

З повагою

Володимир ЛИТВИН

ГОЛОВА ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

ГЕНЕРАЛЬНОМУ ПРОКУРОРУ УКРАЇНИ
ВАСИЛЬЄВУ Г.А.

Вих. № 01-3/1572

22 листопада 2004 року

Шановний Геннадію Андрійовичу!

На адресу Голови Верховної Ради України надійшло звернення народного депутата України Круця М.Ф., в якому йдеться про масові порушення виборчого законодавства в Івано-Франківській області.

Прошу Вас розглянути в межах своїх повноважень викладені у депутатському зверненні факти та вжити передбачені законом заходи прокурорського реагування.

З повагою
Володимир ЛИТВИН

23 ГРУДНЯ 2004 РОКУ

ШОСТА СЕСІЯ ВЕРХОВНОЇ РАДИ
УКРАЇНИ ЧЕТВЕРТОГО СКЛИ-
КАННЯ ПРОДОВЖУВАЛА РОБО-
ТУ В ПЛЕНАРНОМУ РЕЖИМІ.
УХВАЛЕНО 339-МА ГОЛОСАМИ
ЗАКОН ПРО ДЕРЖАВНИЙ БЮД-
ЖЕТ УКРАЇНИ НА 2005 РІК

ГОЛОВА ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ**МІНІСТРУ ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
БЛОКОНІЮ М.В.***Вих. № 01-3/1572**22 листопада 2004 року*

Шановний Миколо Васильовичу!

На адресу Голови Верховної Ради України надійшло звернення народного депутата України Круця М.Ф., в якому йдеться про масові порушення виборчого законодавства в Івано-Франківській області.

Прошу Вас розглянути в межах своїх повноважень викладені у депутатському зверненні факти та вжити передбачені законом заходи реагування.

З повагою

Володимир ЛИТВИН

ГОЛОВА ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

ГОЛОВІ ЦЕНТРАЛЬНОЇ ВИБОРЧОЇ КОМІСІЇ
КІВАЛОВУ С.В.

Вих. № 01-3/1583

25 листопада 2004 року

Шановний Сергію Васильовичу!

На ім'я Голови Верховної Ради України надійшла телеграма від народного депутата України Зубова В.С., в якій повідомляється про порушення норм Конституції України та виборчого законодавства у 58 виборчому окрузі м. Слов'янська Донецької області, а також про можливе проведення заходів, пов'язаних із застосуванням сили проти членів територіальних виборчих комісій та офіційних спостерігачів.

Прошу Вас терміново в межах повноважень Центральної виборчої комісії вжити відповідних заходів щодо обставин, викладених у телеграмі народного депутата України, та невідкладно повідомити Верховну Раду України і народного депутата України про вжиті заходи.

З повагою

Володимир ЛИТВИН

24 ГРУДНЯ 2004 РОКУ

Голова Верховної Ради України В.М.Литвин зустрівся з Федеральним суддею США, членом делегації Міжнародного Республіканського інституту Богданом Футеєм. Б.Футей поінформував Голову Верховної Ради про діяльність міжнародних спостерігачів і підкреслив, що основною метою їх перебування в Україні є сприяння проведенню переговорів 26 грудня у відповідності до демократичних процедур. В.Литвин назвав важливою присутність міжнародних спостерігачів на виборах українського Президента і закликав гостей, що Верховна Рада як найвищий представницький орган держави і надалі робитиме все необхідне для активного просування України демократичним шляхом і висловив впевненість, що всі учасники виборів утримуються від провокативних і силових дій, а також, що вибори відбудуться вчасно, демократично і громадяни України матимуть можливість для вільного волевиявлення.

ГОЛОВА ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ**ГОЛОВІ СЛУЖБИ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ
СМЕШКУ І.П.***Вих. № 01-3/1582**25 листопада 2004 року*

Шановний Ігоре Петровичу!

На ім'я Голови Верховної Ради України надійшла телеграма від народного депутата України Зубова В.С., в якій повідомляється про порушення норм Конституції України та виборчого законодавства у 58 виборчому окрузі м. Слов'янська Донецької області, а також про можливе проведення заходів, пов'язаних із застосуванням сили проти членів територіальних виборчих комісій та офіційних спостерігачів.

Прошу Вас терміново в межах повноважень Служби безпеки України вжити відповідних заходів щодо обставин, викладених у телеграмі народного депутата України, та невідкладно повідомити Верховну Раду України і народного депутата України про вжиті відповідними органами Служби безпеки України заходи реагування.

З повагою

Володимир ЛИТВИН

ГОЛОВА ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

МІНІСТРУ ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
БЛОКОНЮ М.В.

Вих. № 01-3/1583

25 листопада 2004 року

Шановний Миколо Васильовичу!

На ім'я Голови Верховної Ради України надійшла телеграма від народного депутата України Зубова В.С., в якій повідомляється про порушення норм Конституції України та виборчого законодавства у 58 виборчому окрузі м. Слов'янська Донецької області, а також про можливе проведення заходів, пов'язаних із застосуванням сили проти членів територіальних виборчих комісій та офіційних спостерігачів.

Прошу Вас терміново в межах повноважень Міністерства внутрішніх справ України вжити відповідних заходів щодо обставин, викладених у телеграмі народного депутата України, та невідкладно повідомити Верховну Раду України і народного депутата України про вжиті заходи.

З повагою

Володимир ЛИТВИН

24 ГРУДНЯ 2004 РОКУ

КЕРІВНИКИ ГЕНПРОКУРАТУРИ,
СБУ І МВС ЗВЕРНУЛИСЯ НА-
ПЕРЕДОДНІ ВИБОРІВ ДО ГРО-
МАДЯН УКРАЇНИ

Генеральний прокурор України Святослав ПІСКУН, перший заступник міністра внутрішніх справ, в.о. міністра МВС Василь ЖУК і голова СБУ Ігор СМЄШКО звернулися до громадян України напередодні виборів з проханням до виваженості, толерантності та високої відповідальності і неупередженості у своїх діях.

ГОЛОВА ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

ПРЕЗИДЕНТУ УКРАЇНИ
КУЧМІ Л.Д.

Вих. № 01-4/1608

7 грудня 2004 року

Шановний Леоніде Даниловичу!

Зважаючи на рішення Верховної Ради України від 27 листопада 2004 року № 2214-IV "Про політичну кризу у державі, що виникла у зв'язку з виборами Президента України" стосовно висловлення недовіри Центральній виборчій комісії та пропозиції Президенту України внести подання до Верховної Ради України про дострокове припинення повноважень членів Центральної виборчої комісії, а також про кандидатури на посади членів Центральної виборчої комісії, направляю Вам, з огляду на існуючу практику формування складу Центральної виборчої комісії, пропозиції депутатських фракцій і груп у Верховній Раді України щодо кандидатур для призначення на посади членів Центральної виборчої комісії, а саме:

- Бондіка Валерія Анатолійовича - від фракції "Регіони України"
- Давидовича Ярослава Васильовича - від депутатської групи "Центр"
- Данилевського Юрія Миколайовича - від фракції "Регіони України"
- Донченка Юрія Григоровича - від фракції Комуністичної партії України
- Дубовика Сергія Олеговича - від фракції Соціал-демократичної партії (об'єднаної)
- Завалевської Валентини Олександрівни - від фракції Народної аграрної партії України
- Качура Ігоря Анатолійовича - від фракції "Трудова Україна"
- Ківалова Сергія Васильовича - від фракції "Регіони України"
- Князевича Руслана Петровича - від фракції "Наша Україна"
- Лукаш Олени Леонідівни - від депутатської групи "Демократичні ініціативи"
- Магери Андрія Йосиповича - від фракції "Наша Україна"
- Мельника Миколи Івановича - від фракції Блоку Юлії Тимошенко та групи "Союз"
- Писаренка Анатолія Аркадійовича - від фракції "Наша Україна"
- Райковського Броніслава Станіславовича - від фракції Комуністичної партії України
- Ставнійчук Марини Іванівни - від позафракційних
- Усенко-Чорної Жанни Іванівни - від фракції "Єдина Україна"
- Чупахіна Олександра Михайловича - від фракції Соціалістичної партії України
- Шелудька Валерія Євгеновича - від фракції Народно-демократичної партії та Партії промисловців і підприємців України

З повагою

Володимир ЛИТВИН

ГОЛОВА ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

ГОЛОВІ РАДИ МІНІСТРІВ
АВТОНОМНОЇ РЕСПУБЛІКИ КРИМ
КУНЦИНУ С.В.

Вих. № 01-8/1649

21 грудня 2004 року

Шановний Сергію Володимировичу!

26 грудня 2004 року відповідно до рішення Верховного Суду України від 3 грудня 2004 року та постанови Центральної виборчої комісії від 4 грудня 2004 року № 1273 відбудеться повторне голосування з виборів Президента України.

Згідно із статтею 6 Закону України "Про особливості застосування Закону України "Про вибори Президента України" при повторному голосуванні 26 грудня 2004 року" голосування за межами приміщення для голосування може здійснюватися лише виборцями, які є інвалідами І групи і не здатні пересуватися самостійно.

У зв'язку з цим та з метою сприяння реалізації виборцями конституційного права голосу на виборах прошу би Вас у день повторного голосування 26 грудня 2004 року забезпечити організацію зручного для виборців режиму функціонування (маршрутів і графіків руху) місцевого пасажирського транспорту. Прошу би Вас також згідно із статтею 39 Закону України "Про вибори Президента України" сприяти відповідним дільничним виборчим комісіям у виділенні їм транспортних засобів (у тому числі спеціальних) для забезпечення участі у голосуванні в приміщенні для голосування виборців, які за станом здоров'я або з інших поважних причин не зможуть самостійно прибути на відповідну виборчу дільницю.

З повагою
Володимир ЛИТВИН

24 ГРУДНЯ 2004 РОКУ

ЮШЕНКО ЗАЯВИВ ПРО ТИСК
АДМІНІСТРАЦІЇ ПРЕЗИДЕНТА
НА КС З МЕТОЮ ЗРИВУ ВИ-
БОРІВ

Кандидат у Президенти України Віктор Ющенко наважас депутатське подання в Конституційний Суд щодо невідповідності Основному Закону України "Про особливості застосування Закону України "Про вибори Президента України" при повторному голосуванні 26 грудня 2004 року" одним з варіантів зриву виборів і заявив про тиск Адміністрації Президента на Конституційний Суд.

ГОЛОВА ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

**ДО КЕРІВНИКІВ ВЕРХОВНОЇ РАДИ
ТА РАДИ МІНІСТРІВ АУТОНОМНОЇ РЕСПУБЛІКИ КРИМ,
ОБЛАСНИХ, КИЇВСЬКОЇ ТА СЕВАСТОПОЛЬСЬКОЇ
МІСЬКИХ РАД І ДЕРЖАВНИХ АДМІНІСТРАЦІЙ**

23 грудня 2004 року

26 грудня 2004 року відповідно до рішення Верховного Суду України від 3 грудня 2004 року та постанови Центральної виборчої комісії від 4 грудня 2004 року № 1273 відбудеться повторне голосування з виборів Президента України.

Згідно із статтею 6 Закону України "Про особливості застосування Закону України "Про вибори Президента України" при повторному голосуванні 26 грудня 2004 року" голосування за межами приміщення для голосування може здійснюватися лише виборцями, які є інвалідами I групи і не здатні пересуватися самостійно.

У зв'язку з цим та з метою сприяння реалізації виборцями конституційного права голосу на виборах, прошу би Вас у день повторного голосування 26 грудня 2004 року забезпечити організацію зручного для виборців режиму функціонування (маршрутів і графіків руху) місцевого пасажирського транспорту. Прошу би Вас також, згідно із статтею 39 Закону України "Про вибори Президента України", сприяти відповідним дільничним виборчим комісіям у виділенні їм транспортних засобів (у тому числі спеціальних) для забезпечення участі у голосуванні в приміщенні для голосування виборців, які за станом здоров'я або з інших поважних причин не зможуть самостійно прибути на відповідну виборчу дільницю.

З повагою

Володимир ЛИТВИН

На пленарному засіданні Верховної Ради України.

24 ГРУДНЯ 2004 РОКУ

СБУ ВЗЯЛА ПІД ПОВНИЙ КОНТРОЛЬ СЕРВЕР ЦВК І МЕРЕЖ, ЗА ЯКИМИ НАДХОДИТИМУТЬ РЕЗУЛЬТАТИ ГОЛОСУВАННЯ

Служба безпеки України взяла під свій повний контроль роботу сервера ЦВК, а також мереж, за якими до Центральної виборчої комісії надходитиме інформація щодо голосування на виборах Президента України 26 грудня з територіальних виборчих комісій.

СБУ отримала повну технічну документацію щодо електронних мереж і техніки, яка буде приймати та обчислювати результати голосування. Паролі, за допомогою яких можна увійти на сервер ЦВК, є лише у одного співробітника СБУ.

Засідання “Круглих столів” з урегулювання політичної кризи в Україні

Стенограми засідання та підсумкові заяви “Круглих столів” з
урегулювання політичної кризи в Україні.

. . .

Minutes of the meetings and summary statements of the Round Tables on
Settlement of Political Crisis in Ukraine.

Засідання "Круглих столів" з урегулювання політичної кризи в Україні

**СПІЛЬНА ЗАЯВА
ЗА ПІДСУМКАМИ ЗАСІДАННЯ "КРУГЛОГО СТОЛУ"
З УРЕГУЛЮВАННЯ ПОЛІТИЧНОЇ КРИЗИ В УКРАЇНІ
26 ЛИСТОПАДА 2004 РОКУ**

У Маріїнському палаці завершилися переговори за участю Президента України Леоніда Кучми, Голови Верховної Ради України Володимира Литвина, Прем'єр-міністра України Віктора Януковича, лідера опозиції Віктора Ющенка, Президента Республіки Польща Александра Квасневського, Президента Литовської Республіки Валдаса Адамкуса, Верховного представника ЄС з питань спільної зовнішньої та безпекової політики Хав'єра Солани, Генерального секретаря ОБСЄ Яна Кубіша, Голови Державної Думи Російської Федерації Бориса Грізлова.

Виступаючи перед присутніми за результатами переговорів, Леонід Кучма, зокрема, сказав: "Шановне товариство! Мені нині доручило високе зібрання зачитати нашу спільну заяву щодо врегулювання політичної кризи в Україні. Хочу зразу оголоситися, враховуючи, що запитань сьогодні домовилися не задавати одне одному. Зустріч від самого початку до самого завершення відбувалася в самій добрій атмосфері і з бажанням знайти вихід, а не загнати цю проблему в тупик. Бо ми були спільної думки, що враховуючи цю ситуацію, що сьогодні частина населення, - я сьогодні вже казав у своєму короткому інтерв'ю польському телебаченню, - що, якщо одна частина населення проголосувала за Віктора Януковича, а друга частина - за Віктора Ющенка, ні в якому разі ніхто не повинен відчувати себе переможеним або переможцем. А саме головне, враховуючи нашу, таку хитку, ситуацію з демократією в Україні. І ми сьогодні також добре розуміємо, що не все так добре в нашому домі, з точки зору, навіть, розуміння регіонів. Тому обов'язково при врегулюванні цієї кризи все це повинно бути враховано".

Спільна заява про врегулювання політичної кризи в Україні:

1. Сторони виступають проти застосування сили, що може призвести до ескаляції конфлікту та кровопролиття.
2. Сторони заявляють про початок політичних переговорів для пошуку шляхів мирного врегулювання політичної кризи в Україні за участю Леоніда Кучми, Володимира Литвина, Віктора Ющенка та Віктора Януковича.
3. Для забезпечення переговорного процесу сторони створюють робочу групу з метою досягнення спільного рішення щодо врегулювання політичної кризи. Робоча група приступає до роботи сьогодні.
4. Сторони очікують від Верховного Суду України гласності та відкритості при розгляді скарг, що подані у зв'язку з виборами Президента України.
5. Сторони висловлюють вдячність представникам Європейського Союзу, Організації з безпеки та співробітництва в Європі Хав'єру Солані та Яну Кубішу, а також Президенту Республіки Польща Александру Квасневському, Президенту Литовської Республіки Валдасу Адамкусу, Голові Державної Думи Російської Федерації Борису Грізлову за їх готовність і надалі сприяти в проведенні переговорного процесу.

Насамкінець Президент України наголосив: "Я у вашій присутності хочу ще раз потиснути руки Віктору Ющенку та Віктору Януковичу з надією, що ми достойно вийдемо з цієї непростой для нашої країни ситуації, бо ми всі розуміємо, що Україна у нас одна, а наслідки, якщо ми не знайдемо рішення, будуть занадто несприятливими для українського народу".

СТЕНОГРАМА ПЕРШОГО ЗАСІДАННЯ "КРУГЛОГО СТОЛУ" 26 ЛИСТОПАДА 2004 РОКУ

Из зала

- Процедура должна быть прозрачная.

Из зала

- Она должна быть, безусловно, в правовом поле, и я считаю, что весь этот текст, который написан, не имеет никакой силы, если не будет пункта, касающегося призыва обоих кандидатов к народу - покинуть улицы.

Этот призыв должен прозвучать. Если он вправе считать, что его призыв ни к чему не приведет, пусть он так считает, но он должен быть сделан по телевидению - призыв покинуть улицы. Иначе мы работаем в схеме, когда одна из сторон имеет силовое давление.

В.ЮЩЕНКО

- Извините, сначала одна сторона предложила фикцию. Вам с Москвы виднее, извините, я с Киева не вижу этих процессов, это ваше мнение. Если люди мне давали голосовать - это не силовое давление.

ДИАЛОГ ИЗ ЗАЛА

В.ЛИТВИН

- Один вопрос нужно записать так, что те стороны, рабочие группы, приступают к работе немедленно с учетом того, что Верховный Суд Украины приостановил официальное оглашение, не оглашение официальное, а официальное уведомление об официальном решении Центральной исполнительной комиссии до 29 числа до 11 часов. То есть Верховный Суд, очевидно, принял для себя, что к этому времени он примет окончательное решение.

Из зала

- Владимир Михайлович, он сегодня другое решение принял и там оно бессрочно.

В.ЛИТВИН

- Надо было бы, чтобы стороны немедленно селились за стол переговоров. Там семь дней. По Закону о выборах семь дней.

Из зала

Учасники "Круглого столу"
за обговоренням ситуації.

Л.Кучма оголошує спільну
заяву за підсумками засідання.

24 ГРУДНЯ 2004 РОКУ

КОЖЕН ГРОМАДЯНИН, ЯКИЙ
ЧЕРЕЗ СТАН ЗДОРОВ'Я НЕ МО-
ЖЕ ПРОГОЛОСУВАТИ НА ВИ-
БОРЧІЙ ДІЛЬНИЦІ, МОЖЕ
ЗВЕРНУТИСЯ ДО ДВК ДО 20.00
25 ГРУДНЯ - СЕЛІВОН

Голова Конституційного Суду України Микола СЕЛІВОН пояснює, що відповідно до рішення Суду про визнання неконституційним положення ч. 1 статті 6 Закону України "Про особливості застосування Закону України "Про вибори Президента України" при повторному голосуванні 26 грудня 2004 року", кожен громадянин, який не має можливості з'явитися через стан здоров'я до виборчої дільниці під час переголосування, має до 20.00 25 грудня звернутися з відповідною заявою до керівництва виборчої дільниці.

Засідання "Крутих столів" з урегулювання політичної кризи в Україні

- Стороны надеются, что Верховный Суд продемонстрирует... Еще там по Верховному Суду, что стороны надеются, исходя из того, что Верховным Судом будет продемонстрирована прозрачность, стороны надеются... Это граждане, мы надеемся абсолютно.

В.ЛИТВИН

- Если исходить из того, что Суд, я думаю, что тут можно выразить надежду, что политики и сторонники сегодня найдут основу для компромисса, это может быть.

ПОЛЬСКАЯ СТОРОНА

- Что у вас есть? Только отдельные власти, это везде есть, но только прозрачность - это главная часть демократии.

Это не так, что демократия - это только мы, а Суд нет, они тоже должны работать прозрачно для людей и здесь нет никакого конфликта, первое.

А второе, я вам скажу с польского опыта, все судьи тоже хотят быть в телевидении. А не те политики, которые на сцене, это неправильно.

В.ЛИТВИН

- Я сегодня услышал один разговор с Суда о том, что я получил письмо с обращением ко мне, чтобы я обеспечил охрану членов Верховного Суда. И я с ними встретился и поговорил, какая им нужна еще охрана.

Я позвонил ему и говорю, что у меня есть письмо, депутатский запрос. Что я могу здесь сделать?

Это очень разозлило Председателя Верховного Суда, он говорит: "Я отключаю все телефоны, чтобы никто ничего не требовал, мы все сделали".

Я ему объясняю, что есть письмо и, не дай Бог, если что-то случится, скажут, что он письмо у себя где-то там держал. Но я его принял, письмо есть. Я получил такое письмо от депутатов, депутатский запрос, и вынужден был отреагировать.

ВОПРОС

- Письмо от кого?

В.ЛИТВИН

- От депутатов. О том, что нужно обеспечить охрану членов Верховного Суда. От депутатов.

Л.КУЧМА

- Стороны ожидают объективного...

ВОПРОС

- Надеюсь, что эта процедура будет прозрачная в присутствии средств массовой информации. Пожалуйста.

ДИАЛОГ ИЗ ЗАЛА

- Есть процедура судебная.

- Если это прописать или не прописать, я еще раз хотел поправить, что как эксперты, целый отряд уже здесь, работают в стране по приглашению, мы готовы, чтобы они, если будет такое приглашение, приняли участие как наблюдатели или в другом таком качестве в работе этих мер, принятых Верховным Судом, или в работе разных групп других, которые будут рассматривать другие вопросы. Хотел бы только подтвердить.

ДИАЛОГ ИЗ ЗАЛА

- Условия гласности и открытости.

Л.КУЧМА

- Стороны ожидают только гласного и открытого условия. Условия гласнос-

ти и открытости, рассмотрения жалоб, как их называть, так - "скарги", - это "скарги".

ДИАЛОГ ИЗ ЗАЛА

- Объективность, это всегда... Гласности и открытости...

- Мы надеемся, что Суд всегда справедливый и объективный.

- Там жалобы разные могут быть. Нет, там жалобы, относящиеся только выборов Президента.

- Хорошо.

Л.КУЧМА

- По выборам Президента. Прошу. ...Иванович. Вы главный переговорщик?

ИЗ ЗАЛА

- Да, да. Нам четыре человека.

Л.КУЧМА

- Когда четыре - это очень много. Я думаю, что сначала надо всегда один на один говорить. Только четыре - минимум. Никакой ... процесса. Нет, радио не надо. Кто, кого вы хотите со стороны Виктора Андреевича?

Я читаю еще раз. Без шапок, без ничего.

В.ЮЩЕНКО

- А шапки остаются у нас?

Л.КУЧМА

- Нет, без шапок. Мы же договаривались...

В.ЮЩЕНКО

- Констатирующая часть. В связи с чем мы это принимаем?

Л.КУЧМА

- Это... про врегулювання політичної кризи в Україні. От шапка остается. Стороны могут, подписавши ці заяви..., підписання цієї спільної заяви з метою мирного врегулювання політичної кризи в Україні, викликаній..., порушення є, заявляю... Спільна заява про врегулювання політичної кризи в Україні. Сторони виступають категорично проти застосування сил, що може призвести до ескаляції конфлікту, кровопролиття. Сторони заявляють про початок політичних переговорів для пошуку шляхів мирного врегулювання політичної кризи в Україні за участю Леоніда Кучми, Ющенка Віктора та Віктора Януковича, Володимира Литвина.

Сторони висловили вдячність представникам Європейського Союзу, Організації з безпеки та співробітництва Європи, Російській Федерації за її готовність і надалі виступати...

Давайте так, я виступлю. І надалі виступати, і надалі виступати посередником у переговорному процесі.

Для забезпечення переговорного процесу сторони прийшли к согласию о создании рабочей группы по выра-

24 ГРУДНЯ 2004 РОКУ

ЦВК ВІДМОВИЛА В РЕЄСТРАЦІЇ ОФІЦІЙНИМ СПОСТЕРІГАЧЕМ НА ВИБОРАХ ПРЕЗИДЕНТА ЖИРИНОВСЬКОМУ

Центральна виборча комісія України відмовила у реєстрації офіційним спостерігачем на виборах Президента України 26 грудня 2004 року заступнику голови Державної Думи РФ, лідару Ліберально-демократичної партії Росії Володимиру ЖИРИНОВСЬКОМУ.

ЦВК не стала розглядати документи, подані російським політиком, через те, що вони потрапили до ЦВК з порушенням термінів, передбачених Законом України "Про вибори Президента України".

Засідання "Круглих столів" з урегулювання політичної кризи в Україні

ботке совместных решений урегулирования политического кризиса. К рабочей группе приступить немедленно. Стороны ожидают от Верховного Суда гласности и открытости при рассмотрении жалоб по выборам Президента.

В.ЮЩЕНКО

- По жалобам, относящимся к выборам Президента. По всем остальным можно и негласно, и необъективно.

Шум в зале

Л.КУЧМА

- Зберігати громалеський спокій та припинити... Я, единственное, хочу в конце задать вопрос. Значит, надо разблокировать работу Кабинета Министров, Верховного Совета и Администрации Президента. Я-то могу, вообще-то, не ездить, я-то могу не ездить на работу, ..

Шум в зале

В.ЮЩЕНКО

- Значит... давай... Я прошу, мы оставляем пикеты..., мы оставляем пикеты, но ни о каком блокировании для нормальной работы, значит, вопрос не ставим. Хорошо. Это, это другой вопрос.

В.ЯНУКОВИЧ

- ...это способ давления. Второе, оскорбляют женщин, женщины боятся идти на работу, боятся идти на работу. Я же ничего не придумываю. Есть место у вас, отведено, нам отвели место далеко, как говорят, на окраине. Но мы согласились с этим. И пусть митингуют люди, пусть выступают, пусть идет этот процесс и так далее. Убрать от государственных учреждений, там, где оказывается давление на людей...

Шум в зале

В.ЮЩЕНКО

- Значит, из моего штаба никаких указаний относительно, чтобы что-то занимать из органов государственного управления, не было, и нет. Потому что мы все понимаем - это проигрыш. Зайти в правительство нет никакого смысла. Нет никакого смысла, Виктор Федорович, все будет и так, но это в другое время и при других обстоятельствах. Потому, кроме минуса это ничего не даст для тех людей, которые там, на Майдане. Поэтому я каждый день дважды там выступаю и говорю: до ручки дверей не подходите, хотите, вы можете организовать, как вольные граждане, пикет и сказать Премьер-министру, что вы хотите от него - это ваше право стоять не возле вокзала, а возле правительства, и демонстрировать свое отношение к тем или иным вопросам в соответствии с Декларацией прав и свобод. Это ваше право, но мешать и блокировать работу - это не ваше право. Это вот принцип тот, по которому..

В.ЯНУКОВИЧ

- Ну, вы знаете прекрасно, что это не так, Виктор Андреевич. Люди есть люди, эмоции есть эмоции. Женщины идут на работу, подходят, разворачиваются и идут назад, и под свист. Они сегодня написали заявления, около сорока человек написали заявления в отпуск. Вы понимаете, идет подготовка бюджета сейчас, конец года, министерство экономики, министерство финансов. Это же вопрос жизнеобеспечения страны.

В.ЮЩЕНКО

- ... я хочу, чтоб вы одно поняли - в этой стране случилось ужасное преступление...

Л.КУЧМА

- Останьтесь вдвоєм...

В.ЮЩЕНКО

- Леонид Данилович, ну дайте слово. Господин Президент...

Дискуссія

В.ЮЩЕНКО

- Как тяжело работать с Президентом. Это я господину Президенту говорю, как с Президентом сложно работать...

Л.КУЧМА

- Я думаю что, Виктор, сказать людям, что там не надо конечно мешать... блокировать, это нужно, чтоб ты сказал.

В.ЮЩЕНКО

- Я сейчас иду опять на эту вечернюю...

Л.КУЧМА

- Если б это только...

В.ЮЩЕНКО

- Леонид Данилович, я вам даю слово, сейчас мы закончим здесь разговор и я иду на Майдан, я иду на Майдан и скажу: "Никакого блокирования не должно быть". Все, Виктор Федорович, это корректно, все остальное, это...

Дискуссія

В.ЯНУКОВИЧ

- Я вам сказал, что я, вообще, обращусь к людям и скажу: "Я вас прошу, едьте занимайтесь работой, не пугайте, шахтеры должны добывать уголь. Едьте домой к своим семьям, мы переводим процесс в правовое поле, переводим процесс за стол переговоров и ажиотаж тот, который есть в регионах, он снимется после этого". После этого снимется тот ажиотаж, который есть в регионах на сегодняшний день, в восточных, южных и тот процесс, который сейчас начался, он снимется, когда мы успокоим людей и скажем, что успокойтесь, будут решения, занимайтесь мирной жизнью.

В.ЮЩЕНКО

- Не идите ложным путем, уговором разводить ситуацию и этих людей. Вы своим пяти тысячам так можете сказать. Если вы желаете на этот митинг прийти, я им объявлю, что вы придете. Но чтоб вы были ответственны, что этих людей по желанию не сорентируешь. Вот если бы мы вышли и сказали: "Знаете, господа, мы договорились до того, что у нас есть два-три дня, мы видим путь развития в разрешении конфликта, нам надо провести еще один день консультации и мы готовы это принять". В малом пакете, в большом пакете, но в основе, Виктор Федорович, стоит од-

24 ГРУДНЯ 2004 РОКУ

ЦВК ВІДМОВИЛА В РЕЄСТРАЦІЇ
ОФІЦІЙНИМ СПОСТЕРІГАЧЕМ
НА ВИБОРАХ ПРЕЗИДЕНТА
ЖИРИНОВСЬКОМУ

Йдеться про те, що подана документів за законом припиняється за 3 дні до дня голосування - тобто в четвер, 23 грудня. А В.ЖИРИНОВСЬКИЙ подав документи майже на добу пізніше. Я.ДАВИДОВИЧ визнав, що російський політик досить емоційно відреагував на відмову ЦВК розглянути питання про його реєстрацію і достатньо довго дискутував з цього приводу. "Але норму закону ми порушувати не можемо", - підкреслив Я.ДАВИДОВИЧ.

Загалом, кількість офіційних міжнародних спостерігачів, зареєстрованих на виборах Президента України, 12 тис. 187 осіб.

Засідання "Круглих столів" з урегулювання політичної кризи в Україні

но - мы принимаем результаты выборов, те, которые есть, которые Россия признает, другие не признают. В Украине то же самое, половина признает или 1/3 - 2/3 не признают. Я в 17-ти областях, Виктор Федорович..., да не половину, Виктор Степанович, вы это знаете прекрасно, что не половину. Но "намальована" половина, по численности "намальована" половина. Это совершенно иные вещи. Виктор Федорович, центральный вопрос этого конфликта - это наше..., Ваше и мое, отношение к результатам.

В.ЯНУКОВИЧ

- Виктор Андреевич, вы послушайте. Мы с вами уже достаточно много раз вели переговоры. В чем всегда была беда: что мы вроде бы с Вами договаривались сегодня, так или нет, сколько раз было таких у нас случаев, сегодня договорились, утром изменили решение.

В.ЮЩЕНКО

- ...

В.ЯНУКОВИЧ

- Виктор Андреевич, я хочу объективности, больше ничего. Я хочу прозрачности, я хочу честности, понимаете. Как говорится, не просто так взял и сказал, и все. И я прав. Давайте мы разберемся, может быть, после того, как мы с вами разберемся, я с вами соглашусь, и я извинюсь перед Вами. Может быть. Но я должен увидеть. Поверьте мне, я не знаю, вообще, глубины того, о чем Вы говорите. Если конкретика будет, если мы увидим, что есть конкретика, есть, как говорится, факты, есть доказательства, - нет вопросов. Вы знаете, у меня всегда хватало в жизни мужества.

ИЗ ЗАЛА

-...что я через бетонную стену с аэропорта с помощью КАМАЗа... (говорят вместе)... Я во Владимирске перед площадью на мокром снегу стоял с 1000 людей, потому что закрыт клуб.

В.ЯНУКОВИЧ

- Это где было?

ИЗ ЗАЛА

- В Ровенской области. Владимирск, районный центр такой. Я стоял на снегу под дождем, под мокрым снегом с людьми, потому что клуб закрыт.

В.ЯНУКОВИЧ

- Иван Степанович, вот послушайте меня. Я ни в одной области... Если вы мне докажете, что я хоть в одну область, я крест даю, если вы докажете, что я хоть в одну область давал задание, или команде я ставил задачу кого-то где-то блокировать, или что-то делить плохое Виктору Андреевичу или кому-то...

ИЗ ЗАЛА (не слышно)

В.ЯНУКОВИЧ

- Послушайте меня. Люди есть люди, вы понимаете. Еще раз вам говорю, если бы я это, к примеру, сделал, я бы взял большой грех на свою душу, если бы я сказал: "Вы там вот это, это..." Вы что? Да Боже упаси. Вот мы когда сидим, начнем говорить все это, вот как положено...

ДИАЛОГ ИЗ ЗАЛА (плохо слышно)

В.ЯНУКОВИЧ

- Виктор Андреевич, Виктор Андреевич...

Студенти на вулицях Києва.

25 ГРУДНЯ 2004 РОКУ

ГОЛОВА ВЕРХОВНОЇ РАДИ
УКРАЇНИ ВОЛОДИМИР ЛИТВИН
ЗУСТРІВСЯ З ДЕЛЕГАЦІЄЮ
МІЖНАРОДНИХ СПОСТЕРІГАНЬ
НАЦІОНАЛЬНОГО ДЕМОКРА-
ТИЧНОГО ІНСТИТУТУ МІЖНА-
РОДНИХ ВІДНОСИН (США) ЗА
ВИБОРАМИ ПРЕЗИДЕНТА
УКРАЇНИ

До складу делегації входять
Патрік Мерлоу - директор
Національного демократичного
інституту з виборчих програм;
Абнер Мікел - колишній радник
адміністрації президента США
(Білла Клінтона), колишній голо-
ва Апеляційного суду США, про-
фесор Чиказького університету;
Броніслав Геремек - депутат
Європарламенту, еко-міністр за-
кордонних справ Польщі; Андре-
ас Кацоріс - директор Національ-
ного демократичного інституту в
Україні. Гості поінформували Во-
лодимира Литвина про діяльність
делегації Національного демок-
ратичного інституту у якості
міжнародних спостерігачів на ви-
борах Президента України. У ході
зустрічі Володимир Литвин
відзначив, що підготовка до пере-
голосування, яка відбувалася в
дуже стислі терміни, проведена
ефективно і нинішня ситуація в
Україні набуває ознак стабілі-
зації, про що свідчить і ухвален-
ня Верховною Радою України За-
кону про Державний бюджет на
2005 рік.

Засідання "Круглих столів" з урегулювання політичної кризи в Україні

СПІЛЬНА ЗАЯВА
ЗА ПІДСУМКАМИ ЗАСІДАННЯ "КРУТЛОГО СТОЛУ"
З УРЕГУЛЮВАННЯ ПОЛІТИЧНОЇ КРИЗИ В УКРАЇНІ
1 ГРУДНЯ 2004 РОКУ

Учасники "Круглого столу" на своєму другому засіданні у Києві 1 грудня 2004 року детально обговорили розвиток ситуації в Україні і дійшли згоди про наступне:

1. Сторони підтверджують свою рішучість виключити можливість застосування сили для вирішення проблем, що виникли після другого туру виборів Президента України.

2. Сторони дійшли згоди щодо негайного розблокування роботи органів державної влади і створення умов для виконання ними своїх функцій.

3. Сторони дійшли згоди щодо створення експертної групи для проведення термінового юридичного аналізу та внесення відповідних пропозицій про завершення виборів Президента України на підставі відповідного рішення Верховного Суду України.

4. Сторони дійшли згоди щодо прийняття в пакеті з внесенням змін до Закону "Про вибори Президента України" політичної реформи з внесенням змін до Конституції України відповідно до проекту Закону 4180 та формування на цих засадах Уряду України.

5. Сторони закликають всі політичні сили в Україні при прийнятті рішень виходити з необхідності збереження територіальної цілісності України.

6. Сторони закликають всі політичні сили, фракції та депутатські групи у Верховній Раді України, інші органи державної влади та місцевого самоврядування зосередити свої зусилля на врегулюванні соціально-економічної ситуації в Україні та зупиненні кризових явищ в економіці.

7. Сторони дійшли згоди щодо проведення наступного засідання "Круглого столу" після прийняття відповідного рішення Верховним Судом України.

Спільна заява
за підсумками засідання круглого столу з
урегулювання політичної кризи в Україні

Учасники круглого столу на своєму другому засіданні у Києві 1 грудня 2004 року детально обговорили розвиток ситуації в Україні і дійшли згоди про наступне:

1. Сторони підтверджують свою рішучість виключити можливість застосування сили для вирішення проблем, що виникли після другого туру виборів Президента України.

2. Сторони дійшли згоди щодо негайного розблокування роботи органів державної влади і створення умов для виконання ними своїх функцій.

3. Сторони дійшли згоди щодо створення експертної групи для проведення термінового юридичного аналізу та внесення відповідних пропозицій про завершення виборів Президента України на підставі відповідного рішення Верховного Суду України.

4. Сторони дійшли згоди щодо прийняття в пакеті з внесенням змін до Закону "Про вибори Президента України" політичної реформи з внесенням змін до Конституції України відповідно до проекту Закону 4180 та формування на цих засадах Уряду України.

5. Сторони закликають всі політичні сили в Україні при прийнятті рішень виходити з необхідності збереження територіальної цілісності України.

6. Сторони закликають всі політичні сили, фракції та депутатські групи у Верховній Раді України, інші органи державної влади та місцевого самоврядування зосередити свої зусилля на врегулюванні соціально-економічної ситуації в Україні та зупиненні кризових явищ в економіці.

7. Сторони дійшли згоди щодо проведення наступного засідання круглого столу після прийняття відповідного рішення Верховним Судом України.

Оригінали підписів учасників
"Круглого столу" під "Спільною заявою".

Л.Кучма оголошує спільну заяву.

СТЕНОГРАМА ДРУГОГО ЗАСІДАННЯ "КРУГЛОГО СТОЛУ" 1 ГРУДНЯ 2004 РОКУ

Л. КУЧМА

- Так, есть предложения начать нашу работу, хотел бы наших гостей поблагодарить за то, что откликнулись, снова мы имеем возможность встретиться в Украине, причем сегодня на нараде с нами председатель Совета министров Европейского Союза. Мы благодарим вас за участие, но, к сожалению, пока нет представителя Российской Федерации, но остальные участники есть, и мы можем обменяться мыслями и предложениями своими.

Я с самого начала хочу, как говорится, что тот "Круглый стол" имел положительное значение, мы хотя бы сделали попытку вести диалог, но если до сегодняшнего дня он не достигнут, то это не значит, что его надо прекращать.

Засідання "Круглого столу" у Маріїнському палаці столиці.

Леонід Кучма оголошує спільну заяву учасників "Круглого столу".

25 ГРУДНЯ 2004 РОКУ

РОЗ'ЯСНЕННЯ КС ПРО ВИЗНАННЯ НЕКОНСТИТУЦІЙНИМ ПОЛОЖЕННЯ ЧАСТИНИ 1 СТАТТІ 6 ЗМІН ДО ЗАКОНУ ПРО ВИБОРИ ПРЕЗИДЕНТА

Конституційний Суд України оприлюднив прийняте 24 грудня цього року Рішення у справі за конституційним поданням 46 народних депутатів України щодо відповідності Конституції України (конституційності) Закону України "Про особливості застосування Закону України "Про вибори Президента України" при повторному голосуванні 26 грудня 2004 року" (справа про особливості застосування Закону України "Про вибори Президента України").

И то, что сегодня мы имеем возможность продолжить, я за это хочу вас поблагодарить.

Я перед началом дискуссии хотел бы обозначить свою позицию. Во-первых, я стою на том, что вся процедура нашего политического консенсуса, которого мы должны достичь, должна проходить в политико-правовом поле. Мы ни в коей мере не должны принять ни одного решения, которое поставит потом под вопрос легитимность власти, и в том числе Президента. Поэтому решения, которые будут в последующем приниматься, они должны стоять на этой основе.

Я думаю, что никто сегодня не ставит под сомнение, что мы все с нетерпением ожидаем решения Верховного Суда, который хоть как-то должен подвести правовую базу в границах тех полномочий, которые сегодня у него есть. К сожалению, признать выборы недействительными - у Верховного Суда сегодня такой возможности нет. Наше право имеет многоликость, и, наверно, они, судьи наши, какие-то рекомендации дадут для того, чтобы дальше и ЦИК, и Парламент, и Президент имели возможность все это ввести в правовые рамки. Это первое. Поэтому я думаю, что это понимают обе стороны: как сторона Виктора Андреевича, так и сторона, у меня нет сомнения, что на таких позициях стоит Виктор Федорович, но, к сожалению, мы в этом плане не имеем консенсуса, потому что, с одной стороны, продолжается блокирование работы всех органов, практически, государственной власти, начиная от Президента страны, о котором важно сказать, что он находится в изгнании, я еще вслух это не сказал, учитывая, что сегодня уже решили заблокировать и место жительства Президента, я не знаю, дошли до "маршма", я другими словами не могу этого сказать, хотел бы просить, чтобы это не считалось как оскорбление, это мое личное мнение, как гражданина Украины.

Второе. Если мы хотим найти согласие в Украине, то ни в коей мере нельзя сегодня одной стороне быть победителем за счет другой стороны. Потому что если это дело будет сделано, то победителей в стране, вообще, не будет. Будут только одни побежденные, самым главным побежденным будет Украина. В этом плане я единственный выход вижу, и мое мнение разделяют многие политики, в том числе, можно сказать, большинство политических сил в Верховном Совете и я не говорю в Конституционном, где-то близко к нему, о том, что без немедленного принятия политической реформы мы, вообще, не выйдем из этого тупика. Потому что это даст возможность и дальше решать вопросы правительства с новым изменением в Конституции. Это обяжет парламент в правовом поле иметь большинство, которое формирует это правительство, это даст в самое-самое ближайшее время новоизбранному Президенту иметь возможность распустить такой парламент, если не придерживаться главного - политически не поддерживать правительство, а мы все хорошо знаем, в какой ситуации оказывается правительство, если нет у него политической поддержки. Мы видим по нашим соседям - Польше. Но это не значит, что Президент страны "с шашкой наголо" всегда распускает парламент, всегда дается возможность сделать новую конфигурацию, в крайнем случае, не дестабилизировать политическую ситуацию в стране, не "тратить, куме, сили", як є в "українському прислів'ї", и дожидаться новых выборов.

И третье - технически определить, когда минимально возможны сроки возможного проведения выборов. То есть мы отбрасываем срок 3 месяца, а садятся эксперты и говорят: "Для того, чтоб провести выборы, нам надо сделать то-то, то-то и для этого нам надо такие-то сроки". Если мы этого достигаем, все равно

нам надо будет принять Конституционное соглашение, где подписались бы основные участники вместе с Президентом и с Председателем парламента, председатели фракций парламента, всех без исключений. Этим мы бы достигли согласия в обществе, этим мы бы сделали хорошую попытку дальше не продолжать разъединять политически (я абсолютно отбрасываю другую какую-то терминологию - западную и восточную Украину), а наоборот сказать "стоп", с этого момента мы начинаем останавливаться, остуживаем "горячие головы" и начинаем движение навстречу друг другу.

Если мы пойдем по такому пути, если каждая сторона хочет действительно, чтобы другая сторона слышала, тогда мы выйдем из этой ситуации. В противоположном будем дальше продолжать разваливать единую экономическую систему, которую мы с таким трудом и с такими потерями создали.

Вот мое короткое вступительное слово. Я хотел бы послушать мнение, можем сначала Владимира Михайловича, можем сначала Виктора Андреевича и Виктора Федоровича, потом всех других.

В.ЯНУКОВИЧ

- Хочу наставить на том, что все наши действия должны проходить только в правовом поле и только в пределах Конституции Украины.

Первое, с чего бы я начал, - я считаю недопустимым давление и угрозы народным депутатам Украины и те решения, которые проводятся под таким давлением в парламенте, последнее время они противоречат Конституции Украины и нормам парламентаризма. Никогда сила не была истиной. Истиной всегда была только правда.

Второе. Все ультиматумы, которые сейчас есть, в том числе блокирование органов государственного управления, они не способствуют проведению нормальных переговоров и принятию каких-либо решений, что также влияет сегодня на экономическое состояние нашего государства.

Хочу подчеркнуть, что здесь ответственность перед украинским народом нужно понимать, я об этом постоянно говорил и говорю. Это отрицательно влияет на экономическую и социальную ситуацию в стране. Поэтому я предлагаю разблокировать работу АП, ВР, правительства и других государственных учреждений. Переговоры можно вести только в равных условиях без ультиматумов.

Все решения, которые были приняты в парламенте, они антиконституционные.

Теперь, если мы говорим о том, что мы переходим процедуры нормального диалога и нормальных перегово-

25 ГРУДНЯ 2004 РОКУ

ЦВК РОЗ'ЯСНИТЬ ТВК І ДВК
РІШЕННЯ КС ПРО ГОЛОСУВАННЯ
ЗА МЕЖАМИ ДІЛЬНИЦЬ -
ДАВИДОВИЧ

ЦВК дає роз'яснення всім територіальним та дільничним виборчим комісіям щодо рішення Конституційного Суду України про можливість голосування поза межами дільниць всім громадянам України, які не здатні пересуватися самостійно.

Засідання "Круглих столів" з урегулювання політичної кризи в Україні

ров, я поддерживаю предложение Президента Украины, и я был и остаюсь на стороне тех, кто хочет проводить конституционную реформу, соответствующую всем демократическим нормам и европейским стандартам.

Я также согласен с тем, что только после прохождения судебных процедур можно приступать к принятию решений возможных вариантов выхода из кризиса. Ну, в числе их я вижу - это пересчет бюллетеней в территориальных округах, повторное голосование второго тура, в сроках каких, и новые выборы.

По новым выборам и в целом. Я считаю, что если будет доказана фальсификация выборов в тех округах, в которых признает суд (мы подали также свои материалы в суд в целях урегулирования политического кризиса), принять решение политическое - не идти на выборы мне и Виктору Андреевичу Ющенко.

Но только это должно быть синхронное решение.

Кроме этого, я бы просил и я хочу обратиться к Владимиру Михайловичу Литвину, и обратиться к нашим высоким гостям провести заседание Верховного Совета в полном составе с участием наших высоких гостей, с участием Президента Украины, Премьер-министра Украины и обсудить эту ситуацию в парламенте. При условии снятия силового давления. При обязательном условии. У меня все. Спасибо.

В. ЮЩЕНКО

- Я бы хотел начать с того, что давайте уточним проблему. Проблема есть в фальсификации повторного голосования. Не в проблеме выборов. И поэтому мы категорически не будем поддерживать идею повторных выборов.

По первому голосованию практически никаких замечаний нет. И суды Украины сегодня не занимаются этим вопросом. То есть, мы вынуждены и в этом кругу, и в кругу юристов притиски сил признать.

Первый тур произошел. К нему серьезных претензий правовых, политических не направила ни одна политическая сила. И поэтому решение ЦВК, которое было оглашено, оно было базовым по результатам выборов первого тура. Конфликт начался на повторном голосовании, и предметом нашей дискуссии должно быть не повторные выборы, а повторное голосование.

Виктор Федорович предлагает уточнить, пересчитать и т.д. Я спрашиваю, Виктор Федорович, кто будет считать те бюллетени, которые сегодня вывели с Администрации Президента под снегом в грузовом автомобиле? На какой счет они пойдут? Когда в Верховном Суде дает показание человек о рабочей группе в Администрации Президента по выборах и их подсчету. С чего начнем считать?

Леонид Данилович, Вы извините, я просто для того сказал, что, знаете, я слышу уже несколько дней, давайте подсчитаем в Донецкой области, на фальшивых бюллетенях все "ОК" в Донецкой области, там 104 процента голосовало. Там засчитают бюллетени и всё правильно. Пересчет бюллетеней ничего не даст, правду мы там не найдем. Поэтому давайте будем ответственны в своих предложениях. На мой взгляд, Леонид Данилович и уважаемые стороны, на мой взгляд выход есть в следующей логике. 27 ноября Парламент Украины принял очень правильное политическое решение, которое разделяете Вы, что это хорошая политическая платформа для урегулирования кризиса. Там было отмечено 3 ключевых точки: первое - это "визнати недійсними результати повторного голосування"; второе - "висловити недовіру ЦВК" и третий пункт "формування нового ЦВК через пропозиції відповідно Президента України" и т.д. Это была основа, это была хорошая политическая основа для поиска компромиссов. А противо-

положительная сторона этот документ не признает, не признает и основу политических переговоров. Поэтому я могу сказать: конечно, эти переговоры зашли в тупик, потому что политический основной документ, который принят как платформа, он не воспринимается. Поэтому разговоры другие, которые касаются там правительства и т.д., на мой взгляд, это просто диалог не в ту сторону. Поэтому я бы сказал так, что в основу надо взять урегулирование этого процесса, постановление Верховного Совета от 27 ноября.

Второе - я надеюсь, что в ближайшее время будет принято решения Верховного Суда, которое к этому постановлению добавит еще правовую основу, о которой вы, Леонид Данилович, говорили и Виктор Федорович.

Третье - не думаю, что сегодня важно на втором раунде заседания "Круглого стола" как раз принять постановление, меморандум или мягкое политическое заявление, которое бы шло в контексте хотя бы тех политических документов, которые уже приняты, которые бы определяли политические моменты, зафиксированные в постановлении Верховного Совета, и так бы мы привели в соответствие политическую позицию "Круглого стола" и Верховного Совета Украины, формировали определенную политическую консолидацию. В основе такого заявления могло бы стать - это непризнание результатов, оглашенных ЦИК по повторному голосованию, назначение повторного голосования на наше предложение на 19 декабря 2004 года; -отдельно мы предлагаем внести в заявление, как оппозицию, относительно Закона Украины "Про выборы Президента Украины" с теми предложениями, которые высказаны были в Парламенте и не были проведены: это, в частности, формирование комиссий голосования на дому, открепные талоны, как основные каналы фальсификаций, которые если мы не остановим, конечно трудно говорить, вообще, о переголосовании или какой другой процедуре.

Мы считаем, что проведение повторного голосования должно быть под контролем ОБСЕ как гаранта обеспечения демократических принципов. Я думаю, что если бы мы последовали этой логике, у нас бы появилось важных три документа, которые дают полный ответ и для политического разрешения, и для правового разрешения кризиса.

Я хотел бы дать свой комментарий относительно времени. Я думаю, что для решения этого кризиса у нас нет ни четырех, ни пяти недель, кризис развивается с каждым днем и, знаете, если кто-то считает, что люди, которые там находятся, - это строевые, которые построены по определенной ведомости, то большая ошибка. Вчера, я скажу, спички не хватало для того, чтобы они были в зале под ку-

25 ГРУДНЯ 2004 РОКУ

ЦВК РОЗ'ЯСНИТЬ ТВК І ДВК РІШЕННЯ КС ПРО ГОЛОСУВАННЯ ЗА МЕЖАМИ ДІЛЬНИЦЬ ДАВИДОВИЧ

В ефірі Першого національного каналу повідомив голова Центральної виборчої комісії Ярослав ДАВИДОВИЧ, що сьогодні о 11:00 Конституційний Суд України оприлюднив рішення про визнання неконституційним положення ч. 1 статті 6 Закону України Закону України "Про особливості застосування Закону України "Про вибори Президента України" при повторному голосуванні 25 грудня 2004 року", що унеможливають голосування за межами виборчих дільниць всім іншим виборцям, крім інвалідів першої групи, які не здатні пересуватися самостійно.

Засідання "Круглих столів" з урегулювання політичної кризи в Україні

полом, потому что (Леонид Данилович, спасибо за такую оценку, я вас не пугаю, Вы хорошо слушаете другую сторону, послушайте меня, пожалуйста, я не пугаю, я просто говорю). Когда в Верховный Совет было внесено предложение аннулировать Постановление Верховного Совета от 27 числа, мы ведем с Виктором Федоровичем переговоры, а его фракция вносит Постановление аннулировать Постановление от 27 числа. Почему Парламент на дыбы встал вчера? Это кто проблему принес? Оппозиция? Нет, не оппозиция. Но вы мне два дня назад говорили, как вы высоко цените субботнее решение Парламента, политическое. Вчера было торпедирование этого решения, за спиной, без предупреждения. Так мы теперь переговоры проводим, или делаем закулисную работу (ну, я не хочу эти оценки давать, они, может быть, никому не важны).

Я хочу сказать одно, что, Леонид Данилович, я утверждаю, что сегодня мы есть в фазе серьезного кризиса, который в течение нескольких дней может перекинуться на финансовую, банковскую, экономическую и бюджетную систему. То есть, мы можем поступать как угодно. Я просто говорю о факторе времени, потому что проблемы...

Л.КУЧМА

- Выборы как угодно... Я, действительно, сегодня предупредил, что мы находимся на стадии развала, а вы поступаете так, как Вы поступаете.

В.ЮЩЕНКО

- Может я тогда тут лишний? Если у Вас есть такое решение, пожалуйста, вы даете оценки, что мы так поступаем. Я сюда пришел сказать, что, Леонид Данилович, на улице люди не требуют правды по отношению к Ющенко. Они хотят утвердить, что они голосовали, и они не хотят, чтобы фальшивомонетчики за ними ходили и переписывали бюллетени, или делали давление. Леонид Данилович, давайте не делиться на мы, потому что я думаю, что я тут есть равная сторона, как и другая сторона. Я могу совершать ошибки так же, как и другая. Но сегодня упрек один: голосование сфальсифицировано, мы говорим о...

Л.КУЧМА

- Кто сказал?

В.ЮЩЕНКО

- Ну, Леонид Данилович, я.

Л.КУЧМА

- Суто сказать хотят. И потом, уже давай... Ну, извини, пожалуйста. Но тут же нет, как говорят, прессы. Виктор Андреевич, Вы подали в суды по всей стране только 98 этих самых. Это Вы сейчас взяли, уже когда вся процедура прошла, написали обращение в Верховный Суд, а почему же Ваши участковые комиссии не писали по нарушениям на участках. Где Ваши подания в суды, которые Вы по закону должны были сделать? 98 - по всей стране, я уже читал прошлый раз, что они из себя представляют. Я просто повторяю еще, во время выборной, после выборной кампании, во время второго тура от штабов Ющенко по всей Украине было только 98 исков в суд. Вот весь вопрос в чем. А сейчас сначала до Верховного Суда было подано насчет грубого нарушения, так, в Донецкой, Луганской области, а потом, Вы знаете, переделали иск и сказали - всюду нарушения, где победил Янукович. И говоришь, фальсификация и так далее. Давайте хоть мы не это самое, есть суд, который должен определить, раз вы во время выборной кампании, так сказать, не зафиксировали. Чего ж вы не зафиксировали? А сегодня еще раз говорю, мы тут без прессы, и мы должны говорить откровенно, и потом,

Виктор Андреевич, ну, нельзя снова прийти и ставить ультиматум, прошло столько времени. Вы ж не захотели даже сказать, как вы относитесь к предложению Президента. Вот у нас такая позиция, если вы нам завтра власть не отдадите, то мы не управляем этим процессом. Вы ж довели до этой ситуации, что вы уже не управляете процессом.

В.ЮЩЕНКО

- Я не о власти говорю. Это Вы говорите о власти. Я говорю о честном переголосовании. Вы говорите о выборах.

Л.КУЧМА

- Ты ж понимаешь, что это не переголосование будет, а...

В.ЮЩЕНКО

- Леонид Данилович, конституционное решение есть, нет ни на повторные выборы, ни на повторное голосование. И Вы это прекрасно понимаете.

Л.КУЧМА

- Где конституционное решение, какое конституционное решение?

В.ЮЩЕНКО

- На повторное голосование, повторные выборы вернее, ставят за цель одну - изменить команду на выборах. Давайте тоже будем говорить...

Л.КУЧМА

- Послушай, какую изменить команду?

В.ЮЩЕНКО

- Претензии есть ко второму голосованию, Леонид Данилович. Не к первому, а ко второму голосованию. Давайте повторю, Леонид Данилович, если в Донбассе после восьми вечера бросают 500 тысяч...

Л.КУЧМА

- Давай мы на эту тему не будем говорить, мы ж согласились, что да, надо это самое, что эти мы выборы готовы считать, так сказать, недействительными, потому что нам надо подтверждение Верховного Суда. Мы готовы на этот шаг идти, но дальше какой выход?

В.ЮЩЕНКО

- Леонид Данилович, вы согласились с этим?

Л.КУЧМА

- Я согласился с этим. Я политически согласился.

В.ЮЩЕНКО

- Ну, это очень важно, Леонид Данилович...

В.ЯНУКОВИЧ

- Леонид Данилович, я извиняюсь, я никогда с этим не соглашусь без каких-либо соответствующих ...

Л.КУЧМА

- Слушай, решение ... Верховного Суда.

В.ЯНУКОВИЧ

25 ГРУДНЯ 2004 РОКУ

ЦВК РОЗ'ЯСНИТЬ ТВК І ДВК РІШЕННЯ КС ПРО ГОЛОСУВАННЯ ЗА МЕЖАМИ ДІЛЬНИЦЬ - ДАВИДОВИЧ

Я.ДАВИДОВИЧ звернувся до громадян, щоб вони розуміли, що сьогодні правом голосування на дому можуть скористатися не лише інваліди першої групи, а й інші категорії громадян, які не можуть пересуватися самостійно. Голова ЦВК попросив всіх бажаючих сьогодні до 20.00 подати заяви до дільничної виборчої комісії про своє бажання проголосувати вдома.

Засідання "Круглих столів" з урегулювання політичної кризи в Україні

- И если речь идет о переголосовании в двух регионах, я об этом сказал, я готов, пожалуйста, пусть в двух регионах под всеми наблюдателями, под микроскопами люди переголосуют. Нет вопросов, я внес такое предложение вчера. Извините.

Л.КУЧМА

- Спасибо.

В.ЮЩЕНКО

- Я могу задать вопрос, а как те 300 тысяч людей, которые по открепительным, так называем, талонам голосовали по всей Украине, как их принять? Виктор Федорович, главная фальсификация шла по механизму открепительных талонов. Вы ж понимаете это.

В.ЯНУКОВИЧ

- По открепительным талонам голосовали во всех регионах, из западных регионов голосовали в южных, в восточных регионах. Там, где были наблюдатели. Давайте мы не будем об этом говорить. Давайте мы можем сделать изменения к закону и проведем повторное голосование в двух регионах, в Донецкой и Луганской областях. Без открепительных талонов. Нет вопросов. Я вчера об этом сказал, только, ну, нам нужно с вами встречаться и разговаривать, прежде чем на "Круглый стол"...

Л.КУЧМА

- Я понимаю, что у нас уже не удастся переголосование такое в Донецкой и Днепропетровской областях, но вопрос переголосования в целом, Виктор Андреевич? Возле вас же масса юристов, ну, никто ж не хочет, и Вы, наверное, в том числе. Мы ж с Вами очень долгую дискуссию вели, быть не легитимным президентом. Вы ж не хотите, чтобы прошел, это ж не переголосование будет, это будет плебисцит с участием одного Ющенко.

В.ЮЩЕНКО

- Вам вопрос можно, Леонид Данилович? Посмотрите, сидят два человека, у которых нет взаимопонимания по итогам выборов. У каждого.

Л.КУЧМА

- Я третий буду вам помогать.

В.ЮЩЕНКО

- Мне удобно, что сейчас Вы третьей стороной есть. Вот есть два человека, которые говорят, один - один аргумент, другой - другой. Оба ведут разговор о том, что голосование 21 числа сомнительное. Теперь мы, Леонид Данилович, вопрос, это комментарий пока что. Теперь, раз такой вопрос стоит, а не лучше ли сказать: Виктор один, Виктор второй, давайте мы так... Да, есть пробелы в Законе, я беру на себя отрегулировать те... нормы, второе, я не хочу слушать эти пререкания, давайте 19 декабря идите к тому народу и просите у них мандат - это лучшая б дискуссия, это поступок по-честному. Это поступок. Потому что там источник власти, там избиратель. Так давайте дадим ему слово. Мы говорим нет, тогда давайте, если за словом идти, тогда давайте 20 человек кандидатов, а мы же понимаем о чем идет речь. Не о Януковиче Викторе Федоровиче идет речь. Там уже другой заход будет, другие лица. То есть мы же рушим то, что до этого считали законом. Назначили выборы, прошли первый тур, не вызывая сомнения. В целом Вы давали характеристику первому туру - как нормально проведенный тур. Теперь пошло повторное голосование, и мы говорим, давайте так и сделаем.

Л.КУЧМА

- Я не давал характеристику, я читал заключенне ОБСЕ и заключенне СНГ, они были абсолютно противоположные. В заключении ОБСЕ записано, что выборы проведены с многочисленными нарушениями. Виктор Андреевич, дайте ...

В.ЮЩЕНКО

- Я же по Вашей оценке, они же были признали, что Вы оценили.

Л.КУЧМА

- Я такого не говорил, что признаны и т.д. ОБСЕ признало выборы несоответствующими европейским демократическим нормам, первый тур. Которые прошли с многочисленными нарушениями, т.е. это не только второй тур. Чего же мы не остановились, не сели и не сказали, что нам поправит между первым и вторым туром.

В.ЮЩЕНКО

- Леонид Данилович, я говорю о Вашей позиции, что Вы дали оценку первому туру.

Л.КУЧМА

- Моя позиция найти компромисс. Больше ... Вот клянусь перед Богом...

В.ЮЩЕНКО

- ... пусть идет на выборы один. Ну, Леонид Данилович, просто удивительно, почему Вы так.

Л.КУЧМА

- А я тебе рассказываю, почему он не пойдет на выборы. Потому что условия того, что происходит в Украине, понимаешь, ему идти это... посыпать голову пеплом.

В.ЮЩЕНКО

- Леонид Данилович, мы же говорим не об этих обетельствах. Мы говорим о причинах, которые привели к этому.

Л.КУЧМА

- Сегодня другая ситуация в стране. Сегодня революционная ситуация в стране. Ты на танке, а он внизу, я грубо говорю.

В.ЮЩЕНКО

- Это некорректно.

Л.КУЧМА

- Ну, как некорректно? Это та ситуация, которая ... Ты во главе революционной ...

В.ЮЩЕНКО

- Леонид Данилович, у меня к Вам просьба, почему люди появились в Харькове, Черкассах, Киеве, в любом областном центре, почему? Потому что я на танке? Да нет, потому что была сплошная фальсификация. Потому что кто-то думал, что на фальсификации можно пройти. Люди посчитали по-другому.

26 ГРУДНЯ 2004 РОКУ

ВОЛОДИМИР ЛИТВИН ВВАЖАЄ, ЩО ВЧОРАШНЄ РІШЕННЯ КС ЖОДНИМ ЧИНОМ НЕ ВПЛИНЕ НА РЕЗУЛЬТАТИ ВИБОРІВ

Голова Верховної Ради України Володимир ЛИТВИН вважає, що вчорашнє рішення Конституційного Суду України про визнання неконституційним положення ч. 1 статті 6 Закону "Про особливості застосування Закону України "Про вибори Президента України" при повторному голосуванні 26 грудня 2004 року" жодним чином не вплине на результати президентських виборів і зайвий раз підтвердило конституційність рішення парламенту.

Засідання "Круглих столів" з урегулювання політичної кризи в Україні

Л.КУЧМА

- Танков нет?

В.ЮЩЕНКО

- Танков нет.

Л.КУЧМА

- Я это слово сказал - "танк", это пример нехороший.

В.ЮЩЕНКО

- Леонид Данилович, люди стоят 10 дней, никакой проблемы не сделали. Спасибо Богу, что так оно обошлось.

Л.КУЧМА

- Проблему они сделали - заблокировали работу органов власти. Это проблема, которая влияет на ту же экономику, и Вы хорошо это понимаете.

В.ЮЩЕНКО

- Леонид Данилович, мое предложение было такое - мы очень близки к компромиссу, я убежден, что если сегодня за этим "Круглым столом" мог бы быть подписан такой политический документ, я подчеркиваю, - политическое решение, это достаточно организуемый документ до позиции украинского Парламента и я надеюсь, что и до Верховного Суда. Но Суд будет делать правовую оценку, мы ее не упреждаем, но мы делаем политическую оценку в этом круту, здесь собрались не юристы, здесь собрались политики. Как найти политическое разрешение?

Л.КУЧМА

- Я не политик, я Президент и должен исходить сугубо из Конституции.

В.ЮЩЕНКО

- Леонид Данилович, я о других просто говорил в данном случае, что мы близки к этому пониманию. Поэтому этот мудрый шаг надо сделать, и Вы знаете, политические переговоры приведут нас к полному взаимопониманию, но нам надо определиться в ряде принципов. Если они воспринимаются, тогда на их базе можно делать успешные переговоры. Поэтому я бы просил, чтобы выйти за день на два, на три базовых документа. Это постановление Парламента, решение "Круглого стола", постановление Верховного Суда и отдельно, может быть, я поддерживаю идею Виктора Федоровича, отдельно, в связи с тем, что мы уже стоим перед фактом глубочайшего кризиса. Президент, Парламент, Правительство - все должны подумать над документом, который дал бы сильные сигналы для общества. Что мы убрали людей с улицы, что мы знаем, как реагировать на кризис, в том числе и бюджетный, банковский и т.д. Потому что затягивание на каждый день этой проблемы... Вчера говорили, что в Донецке курс 1 : 7, еще два дня об автономии поговорить - и там будет 1:15.

Л.КУЧМА

- Там об автономии не говорят.

В.ЮЩЕНКО

- Киев уже не делает выдачу валюты. Идет покупка только в одну сторону. Значит процессы, из-за которых может остановиться одна система за другой, они уже начались.

Л.КУЧМА

- Абсолютно! Я сегодня послушал всех министров, и они просто... Они в колоссальной растерянности: запасы финансовые у нас есть еще, я имею в виду то, что есть в казначействе, но это запасы не те, которые влияют на развитие самих

В.ЮЩЕНКО

- Леонид Данилович, у нас несколько дней, и у нас должно быть комплексное политическое решение. Комплексное, которое дает очень ясный, четкий ответ и консолидирует Парламент, Правительство и Президента.

Л.КУЧМА

- Скажите, каким образом заставить тех, которые сегодня в Парламенте (плохо слышно).

В.ЮЩЕНКО

- Леонид Данилович, я призвал бы к одному: Вы сами чувствуете, что мы близки..., и я хотел бы просить просто участников "Круглого стола" сегодня все-таки выйти с этого заседания с готовым решением.

В.ЛИТВИН

- Я хочу напомнить, что сегодня, 1 декабря, 13 лет как был Референдум и 13 лет тому назад впервые избирали Президента Украины. И одновременно проводили Референдум, если я не ошибаюсь.

Я в отношении хочу сказать решения Верховного Совета Украины. Я понимаю, что решение не просматривается, как ущемление одной стороны и как решение на угоду другой стороны. То есть нельзя не говорить о том, что Парламент работает под мощным прессом давления.

Однако, я хочу сказать в отношении решения первого - 27 ноября. Оно было принято - 307 голосов. И поэтому говорить, что оно неправильно, это решение, я думаю, что это тоже неправильно. Поскольку это не правовое решение - это политическое решение. Это оценка депутатского корпуса того, что произошло. Можно дискутировать - правильно или нет - это право Парламента сделать такую оценку. И он сделал такую оценку, какую он сделал. Что касается второго решения Парламента, которое было принято сегодня, я бы назвал его как правовой политический акт.

Полностью неконституционный пункт восьмой этого постановления. Президенту Украины предложено с участием Председателя Верховного Совета внести кандидатуру Премьера в состав Правительства на основе консультаций с депутатскими группами и фракциями.

Согласно действующей Конституции, это прерогатива полностью Президента Украины.

Прерогатива Парламента утвердить или не утвердить кандидатуру Премьера. А потом Премьер с Президентом единолично формируют Правительство. Этот акт, то есть этот пункт, он уже исходит по сути дела из тех положений, которые заложены в политической реформе - поэтому это третий момент.

А так, согласно действующего законодательства, Президент Украины имеет право в течение 60 дней поручить,

26 ГРУДНЯ 2004 РОКУ

ВОЛОДИМИР ЛИТВИН ВВАЖАЄ, ЩО ПІДГОТОВКА ДО ПЕРЕГОЛОСУВАННЯ ДРУГОГО ТУРУ ВИБОРІВ ПРЕЗИДЕНТА ПРОВЕДЕНА ЕФЕКТИВНО

Він також нагадав, що звернувся до голів обласних державних адміністрацій, місцевих рад з проханням забезпечити транспортом тих, хто не може самостійно прибути до дільниць. Наскільки відомо, всі вони відгукнулися на його звернення.

Про це він сказав під час зустрічі з делегацією міжнародних спостерігачів Національного демократичного інституту міжнародних відносин (США) за виборами Президента України.

Засідання "Круглих столів" з урегулювання політичної кризи в Україні

кому он считает нужным, действующему правительству прежде всего, исполнять обязанности, а потом внести предложение на утверждение Парламенту новой кандидатуры только Премьера. Это участие правовых последствий в том постановлении, которое принял Верховный Совет Украины.

Теперь следующий момент. Я так понял, что все уже согласились, не говоря о том, что по сути дела подтверждают политическое решение в Парламенте. Потому что одна и вторая сторона говорят, что были фальсификации. Одна сторона утверждает, что были на востоке страны, другая сторона говорит, что были на западе страны. По сути дела это звучит в выступлениях. Нежели так, то теперь нужно дождаться только решения Верховного Суда. И я вам честно скажу, что я его жду с большой тревогой, потому что не знаю, какое будет решение Верховного Суда окончательно и какое это будет иметь последствие для страны - это тоже реально.

Но главное - реально, что страна унижена и мы сегодня говорим о тех проблемах, которые нужно комплексно подводить к проблеме - реализовать для того, чтобы успокоить одну или другую сторону. Если попытаться, то нужно, наверно, сегодня говорить, чтобы был комплексный подход и комплексная должна быть договоренность.

Я так понимаю, что политически - если Верховный Суд принимает решение, которое подтверждает решение Центральной избирательной комиссии - это будет углубленное решение в нашей стране. Я так понимаю. Дальше, как поступать с внешними избирательными комиссиями - 33200 участков. Оставить те, которые были, или сформировать новые, с учетом интересов кандидатов.

Л.КУЧМА

- Интересы кандидатов тоже надо учитывать.

В.ЛИТВИН

- Нужно провести дискуссии и этот состав сформировать, сколько им дней нужно, чтобы в те же помещения вернуть связь, компьютерную технику и посадить людей, которые бы начали работать. Сколько дней необходимо для того, чтобы напечатать бюллетени, уточнить списки, потому что проблема со списками осталась, но это если все идет параллельная работа. И я не знаю других некоторых нюансов, которые касаются "процедурных моментов", которые предусмотрены законом, их прописать, потом внести изменения в действующий закон: изменить нужно все и сделать, по сути дела, новую редакцию закона "О выборах". Новую редакцию потому, что законом действующим предусмотрены только повторные выборы в течение 90 дней с момента принятия постановления Верховного Совета. Поэтому сейчас, как говорится, что нужно делать: рабочая группа должна в течение (я условно говорю) суток, дать прогнозные даты, пессимистический вариант или консервативный вариант, оптимистический и реально политический. И потом сюда записать - может, это будет десятое, может, это будет пятнадцатое. Потому что я не понимаю, почему записали 19 декабря, может быть такой момент, что и в будний день можем проголосовать. Мы настолько политизированные, что люди придут все.

Второй момент. Нужно подписать соглашение, как говорится, еще шире, чтобы вся страна приняла участие в этом акте. Чтобы в этот момент, в этот день она не провела свои местные референдумы по поводу своей позиции и посмотреть, что если не будет участия, чтобы мы не раскололи, не засвидетельствовали официально для того, чтобы страна раскололась, а коль так, так надо сказать, ка-

кое Ваше к этому моменту отношение.

Я сегодня имел консультации с активными людьми, которые входят в руководящее ядро "Нашей Украины" в отношении той политической реформы, про которую говорили. Если мы сядем сегодня, еще один день, и посмотрим, что нам надо изъять, чтобы сохранить целостность, может быть какие-то моменты вернуть к действующей Конституции, с учетом сложности переходного момента, но не вносить, потому что если мы вносим новое положение нам нужно документ отправлять в Конституционный Суд, посмотреть, что можно оставить за действующим Президентом, найти мелкие, непринципиальные моменты, ну, скажем, депутаты выступают против положения, что если в течение месяца они не сформировали коалицию, то Президент распускает Парламент.

Л.КУЧМА,

- Имеет право.

В.ЛИТВИН

- Имеет право... Но такого нет, я скажу, Леонид Данилович. Вот сегодня говорят, что Парламент работает под давлением. Да, он работает под давлением улицы, вчера он работал под давлением с других кабинетов. Потому что если давали команды не приходить в сессионный зал, так сегодня приучили к давлению, что Парламент не работает, работает только под давлением, и приучили к этому. Раньше толпы не было, была команда идти в зал, и они шли. Поэтому вот такой момент.

И второй момент, что касается правительства. Я считаю до двух-трех вопросов: сроки и сам закон, реформа и правительство. Я считаю, что если это проработаем, в субботу мы закроем все проблемы, если мы будем сегодня пытаться друг друга убеждать, опять возвращаться к фальсификации - не фальсификации, к срокам - не срокам, это отойдет на исходную позицию. И тогда мы консолидируем Парламент, мы консолидируем общество, как мы ни хотим этого сегодня - Парламент будет влиять, если мы примем решение, будет влиять он и на настроение в регионах. Губернаторы и мэры городов спрашивают, какую дальше позицию удерживать. Поэтому я вижу, уважаемые участники "Круглого стола", авторитетные, прекратите это все педалирование проблем, о которых вы говорите, зафиксировать эти три момента, если мы зафиксируем, в субботу у нас не будет никаких проблем. Я думаю, что завтра, возможно и сегодня, может завтра, сроки такие поджатые, Верховный Суд нам даст решение. Под это решение надо уже сейчас прописывать то, что мы сказали и мы определим день.

(Шум в зале).

26 ГРУДНЯ 2004 РОКУ

**ЛИТВИН ПЕРЕКОНАНИЙ, ЩО
ВИБОРИ ВІДБУДУТЬСЯ І
НІЯКИХ РЕВОЛЮЦІЙ НЕ БУДЕ**

Голова Верховної Ради України Володимир ЛИТВИН зранку розмовляв з головою ЦВК Ярославом ДАВИДОВИЧЕМ, а.о. міністра внутрішніх справ Василем ЖУКОМ, головою СБУ Ігорем СМЕСШКОМ, які заповнили його, що голосування почалось організовано і проблем немає. "Думаю, все закінчиться гарно", - сказав В.ЛИТВИН, додавши, що Україна має виправдати, що фактично сьогодні "рік України в Україні, рік України в усьому світі". Він виключив можливість зриву виборів. В. ЛИТВИН додає, що той, хто виграє і програє на виборах, мають потиснути один одному руку, продемонструвавши тим самим, що Україна є цивілізованою державою.

В.ЛИТВИН виключив можливість "блакитно-синьої революції". "Я виключаю будь-які революції протягом року, двох революцій Україна не витримає. Тим більше, я не бачу підстав для неї".

Засідання "Круглих столів" з урегулювання політичної кризи в Україні

В.ЛИТВИН

- Я сейчас не могу позвонить, потому что сегодня такой деликатный момент, сегодня стали все чувствительными к звонкам нашим в Верховном Суде. Поэтому понимаете, что если здесь будет политическая воля и мы сейчас зафиксируем ее, это в течение полудня в Парламенте проводить консультации, подготовить необходимые документы, но приняли мы бы, записали, что один документ не вступает в действие пока не вступает тот, и три документа были бы связаны, не было бы никаких проблем.

Л.КУЧМА

- Я вибачаюсь, що я Вам не давав... Є там у когось застереження по загальному нагляду Прокуратури? Есть непринятие, что в старой Конституции есть и остался общий надзор Прокуратуры над судами.

Голос

- Прокуратуры за судами?

Л.КУЧМА

- Да, у нас это всю жизнь было такое. Если это не воспринимается, если не воспринимается, то мы можем, новая Конституция у нас есть. Если это не воспринимается, то можно сделать следующий ход, потом на следующий этот самый...

В.ЛИТВИН

- Вот это положение мы не можем как раз вырубить, потому что это положение записано в Конституции, а если мы его..., там другое, там нужно смотреть.

Л.КУЧМА

- Ну, конечно. А это, что мы примем через две сессии.

В.ЮЩЕНКО

- Это прекрасное предложение мы говорим. Владимир Михайлович прошел в развитие, что вот есть политический кризис. Для того, чтобы у нас прошел диалог, давайте тогда сделаем раздел политической реформы, раздел правительства и там находить уже те аргументы, которые дают сторонам более комфортно себя чувствовать.

Л.КУЧМА

- Я хочу чтобы Вы четко высказались, потому что у Вас был диалог с некоторым уточнением. Я хотел бы слышать, наверное и все коллеги наши...

Голос

- Я таким образом говорю: у нас есть три момента, какие нужно решить. В зависимости от...

Л.КУЧМА

- Что есть непременно условием достижения консенсуса? Какие наши, как ты говоришь, всех..., ну только за стол. Идет заседание Верховного Суда, допрашивают членов ЦВК.

Голос

- Дают показания.

Л.КУЧМА

- Это сегодня говорят, что они не завершат, конечно, работу. Наверное скорее...

В.ЛИТВИН

- Я хочу, Леонид Данилович, участники "Круглого стола", я хочу сказать в отношении Верховного Суда. Мне кажется, что если Верховный Суд принял решение, скажем, начал рассматривать и в тот же день принял решение, его обвинили в политическом решении. Ту или иную сторону.

Если он сейчас исследует факты и собирает доказательную базу, я думаю для того, чтобы принятое решение было таким, которое бы оспорить ни одна сторона не могла. Мне кажется так.

Л.КУЧМА

- Попросили, чтобы Президент... Просят прогноз сделать. Прогнозирую, что завтра ночью лучший вариант. То есть, сегодня решения не будет, и завтра целый день у них процедура показания свидетелей.

В.ЛИТВИН

- Сухой остаток. Первое. Если записывать в соглашения, нужно сказать, что это соглашение должно базироваться в срок основных принципов.

Первое - это комплексное рассмотрение и принятие решения по трем вопросам.

Перное - это, в результате соответствующего решения суда, сроки выборов и принятие всех сопутствующих решений для проведения этих выборов.

Второй момент, это принятие решения по политической реформе в этом пакете и следующий момент - это вопрос правительства в этом пакете. Формирование правительства. Потому, что согласно политической реформы формируется правительство на базе формирования коалиции парламентской, которая предлагает Президенту Премьера и состав правительства. За Президентом по этим вопросам остается право на Министра и единолично принимать Министра обороны, если не ошибаюсь, Министра иностранных дел и Службы безопасности.

Потому что по действующему... Президент подаст прокурора, парламент может выразить недоверие и может сам Президент его уволить. По предложениям, если я не ошибаюсь, Президент его подаст, парламент его назначает, но парламент может его единолично..., может отправить в отставку. Президент не имеет права.

Л.КУЧМА

- Ну, сейчас, если будет коалиция в парламенте вместе с правительством, то там не будет проблемы прокурора, я так думаю. Там всегда будет согласие.

Голос

- Я понимаю, что Ваше предложение, господин спикер, такое, что это идет третий пункт в пакете.

В.ЛИТВИН

- Три пункта. Не один, а три пункта.

Голос

- Три. Первое, согласно с решением Верховного Суда, этот календарь и все эти изменения в Закон. Первое название - "выборы", да?

В.ЛИТВИН

26 ГРУДНЯ 2004 РОКУ

...
СТАНОМ НА 8.00 ГОЛОСУВАННЯ РОЗПОЧАЛОСЯ НА ВСІХ ВИБОРЧИХ ДІЛЬНИЦЯХ УКРАЇНИ - ДАВИДОВИЧ

...
Про це повідомив сьогодні на прес-конференції голова Центральної виборчої комісії Ярослав ДАВИДОВИЧ.

...
За його словами, усі члени дільничних комісій перебувають на робочих місцях. Він зазначив, що до списку виборців включено 37 млн. 399 тис. 996 виборців.

Засідання "Круглих столів" з урегулювання політичної кризи в Україні

- Ну, просто выборы.

Голос

- Завершить украинские выборы конец концом и чтобы второе - политическая реформа и третье - согласно с политической реформой формирование нового правительства.

Л.КУЧМА

- Я б хотел уточнить только: я по-разному могу Владимира Михайловича понять, мне кажется, что я его понял правильно. Если неправильно, то он меня поправит.

Выборы нельзя будет провести, если не будет проведена политическая реформа.

В.ЛИТВИН

- Записано, что каждое решение вступает в действие, когда вступает другое решение, они взаимосвязанные. Мы же можем записать Закон о выборах Президента Украины, выборы там, где будет определено все - и постановление о дате проведения выборов, изменения Закона мы пишем, вступая с момента действия, с момента подписания Президентом Закона о внесении изменений в Конституцию. Там мы записываем Постановление, что вступает в действие Закон об изменении в Конституцию с момента подписания Президентом Закона и принятия Парламентом даты выборов, и все то же самое касается правительства. Чтоб одна сторона не проголосовала за свой документ, а потом, грубо говоря, как у нас говорят на жаргоне, "кинула" вторую сторону.

(Смех в зале).

Голос

- Я понимаю, что все будет происходить с Кучмой, с Вами, как со спикером, и здесь которые сидят. Пусть нам скажут, что о таком проекте Вы думаете? Может быть, это выход из сложного положения?

В.ЮЩЕНКО

- Я думаю, что первый раздел вопросов не вызывает, формирование правительства - не вызывает. Относительно политической реформы: в принципе, я думаю, что это возможно, но там могут такие нюансы попасть, которыми мы сегодня не владеем.

Л.КУЧМА

- Мы не можем сформировать правительство, если не будет политической реформы. Я еще раз хочу подчеркнуть. Я никогда не отправлю это правительство в отставку, поскольку это сегодня противоречит Конституции.

Второе. Ни при каких обстоятельствах... Сегодня, если я отправлю правительство в отставку, я не сформирую новое правительство. Я не хочу страну кинуть в бездну. Вот в чем дело. Мы никогда не найдем консенсус по Премьер-министру в Парламенте. Сегодня, если я отправляю правительство я должен подать нового Премьер-министра. ... Нет, конечно. Да никогда в жизни.

В.ЮЩЕНКО

- Я думаю, что для Парламента сегодня очень большое поле для консолидации.

Л.КУЧМА

- Я еще хочу подчеркнуть. Скажите, пожалуйста, какое у меня сегодня основание отправлять то правительство, которое имеет результаты в экономике намного лучше, чем в Польше.

Голос.

- Ну, не багато (сміх в залі).

В.ЮЩЕНКО

- Я думаю, Леонид Данилович, что мы серьезно расширяем поле, чтобы оно нас не поглотило. Это поле хорошо воспринимать тогда, когда мы находим понимание, я бы сказал, полное понимание по блоку первому. Потому что мы собрались по первому блоку. Если по блоку первому у нас сегодня нет такого ощущения, что мы продолжаем говорить о новых выборах и т.д., то, может быть, мы еще оставим второй и третий блок. Если мы по первому блоку набрали консолидацию, мы первая сила, которая будет и развивать политическую реформу. И Владимир Михайлович абсолютно прав, когда говорит, что мы все создали о политической реформе.

Блок правительства. Я могу свой дать комментарий, что я убежден, в Парламенте сегодня под формирование правительства очень легко найдется 270, может быть 300 человек в консолидации. Снимаем требования к цветам, флагам, партийной принадлежности. В Парламенте идет сегодня серьезная новая структуризация, а формирование нового правительства позволяет укрепить Парламент, качественно его структуризировать, потому что там многие получают ответы. Есть политическая декларация, политический документ, а формирование правительства - это вторая часть, которая дает сигнал людям, видя свою перспективу. В принципе, я хотел одно сказать, чтобы было понятно. Я и за первое, и за второе, и за третье. Есть нюансы по реформе, по срокам. Вы знаете, я с Морозом подписал Соглашение, что мы после выборов делаем политическую реформу, ту, которая входит в рамках 4180 за минусом отдельных пунктов в декабре месяце.

Л.КУЧМА

- Если за рамки нескольких пунктов, то это начинается новая процедура.

В.ЮЩЕНКО

- Не новая. У нас есть поправки по срокам введения. В этой части... Не путем внесения каких-то новых предложений. Часть предложений, которые есть, моими сторонниками не поддерживаются, но это не мешает решению блока изменений до Конституции. Я не против такой постановки, Владимир Михайлович, я думаю, что она при определенном контексте добавляет нам возможности, но при условии, что мы не забудем, ради чего собрались.

Л.КУЧМА

- Дорогой Виктор Андреевич, я задаю тебе простой вопрос. Кто, скажи, примет решение о проведении повторных выборов? Или переголосовании?

В.ЮЩЕНКО

26 ГРУДНЯ 2004 РОКУ

**ВИБОРЦЯМ ВИДАНО 37 ТИС.
342 ВІДКРИТИХ ПОСВІДЧЕННЯ**

В Україні виборцям для голосування на виборах Президента України видано 37 тис. 342 відкритих посвідчення із 180 тисяч виготовлених.

До цієї кількості не включено дані із 4 територіальних округів.

Засідання "Круглих столів" з урегулювання політичної кризи в Україні

- Тот же, кто по выборам, тот же и по голосованию.

Л.КУЧМА

- Кто?

В.ЮЩЕНКО

- Потому, что ...

Л.КУЧМА

- Нет такого органа, который может принять решение, иначе это ...

В.ЮЩЕНКО

- Вы правы. Но только проблема есть из двух сторон. Кто примет решение о повторном голосовании? Кто примет решение о повторных выборах? И то, и то не проработано. Нет в Конституции нормы, которая бы этим регулировала.

Голос

- Я понимаю, повторные выборы идут согласно Конституции.

В.ЮЩЕНКО

- Повторные выборы - это то, что мы называем сегодня голосованием.

В.ЛИТВИН

- В Законе о выборах Президента Украины предусмотрено проведение повторных выборов через 90 дней после принятия Парламентом Постановления на основе представления ЦВК. Что касается переголосования, то для этого нужно сначала внести изменения в Закон о "Выборах Президента", предусмотреть, после того как будет принято решение Верховного Суда, он не может принять решение, он может вынести свой вердикт и обязать Центральную избирательную комиссию принять соответствующее решение. На основании этого вердикта ЦИК должна или подтвердить свое решение, или, в противном случае, ликвидировать свое, и после этого мы оперативно вносим Президенту Закон, если будут они принимать решение о перевыборах, вносим изменения в Закон. Президент его подписывает, возвращает назад, ЦИК вносит нам предложения, мы принимаем Постановление. Вот такой механизм, он может быть в течение дня, но механизм надо выдержать такой.

Голос

- Я понимаю - это чрезвычайное положение, когда мы имеем..., или выборы должны быть снова организованы. Что по Конституции или по Закону написано? В каком случае можно организовать новые выборы?

Я понимаю, что, конечно, не все Конституции готовы иметь ответ, что делать в таких условиях. Я скажу, это, конечно, абсолютно теоретический вопрос, это не касается Украины, не прочее, ничего... Например, идет второй раунд и во время этого раунда на территории происходит землетрясение. Несколько процентов пошло голосовать, потому что успели, другие не пошли голосовать, не успели. Это должна быть какая-то возможность по Конституции организовать не выборы с самого начала, потому, что не было возможности, чтобы все могли нормально, согласно с принципами, с Законами голосовать (землетрясение скажем), что делать?

Л.КУЧМА

- На этой территории, где произошло землетрясение?

Голос

- Теоретический вопрос. Мы говорим теперь о Законах, о Конституции и т.д. По-моему, каждая Конституция, даже Польская, должна иметь какой-то выход из этого положения. Потому, что землетрясение было в 4 часа, значит, проголо-

совало 45 процентов, другие уже не могли, потому что было землетрясение.

В.ЛИТВИН

- Я, наверно, был недостаточно аргументирован. Дело в том, что нашим Законом, который мы приняли, мы выписали Закон под идеальные структуры демократического общества. Не предусматривалась отмена судов, не предусматривалось, что выборы не состоялись. Мы исходили из того, что у нас будет идеальное общество, что мы достигли высокого уровня. Но Закон предусмотрел только, что могут быть повторные выборы, а повторные выборы могли быть только с той причины, что произошло землетрясение, и мы не могли начать проводить выборы.

Мы перед вторым туром столкнулись с такой гипотетической проблемой. Как нам быть, если два кандидата наберут одинаковое количество голосов? Мы пытались внести, если будет одинаковое количество голосов - проводится переголосование. Но отказались, эту идею не поддержали потому, что говорят, не может этого быть, потому что не может быть. И таким образом, вообще, относились к идее переголосования. Сейчас, я же говорю, что если повторные выборы, то тогда нужно идти на них, тогда нужно договариваться о сроках, не 90 дней, учитывая революционную ситуацию, а сделать все, чтоб защитить и сделать таким образом, чтобы два кандидата имели то ли преимущество, то ли исключительное право. Если принимается решение или там, допустим, Верховный Суд принимает, что события из ряда вон выходящие и нужно провести переголосование, ЦИК обращается к нам, а у нас нет законодательной базы, то мы тогда договариваемся с ЦИК, что вы подождите, мы вносим оперативные изменения в Закон. Президент подписывает и ЦИК нам шлет свое постановление. Мы принимаем Постановление. Приняли Постановление о переголосовании и после этого немедленно принимаем изменения в Закон, чтобы сроки... и убрать те проблемные места, любые лазейки для фальсификации и т.д. Но мы работаем это все синхронно с учетом времени. Но мы посчитали перед этим и политически записали, что в любых обстоятельствах акт волеизъявления людей (я так назову его) должен состояться такого то числа и поставить точку, и все. И мы уже будем когда принимать то или иное решение, мы будем двигаться с учетом того, что есть зафиксированная дата, политическое соглашение. Я так понимаю.

Голос

-Когда могло бы это быть?

В.ЛИТВИН

- Я рассказывал уже, я еще раз говорю, что нужно с

26 ГРУДНЯ 2004 РОКУ

АКТИВНІСТЬ ВИБОРЦІВ ПІД ЧАС ГОЛОСУВАННЯ 26 ГРУДНЯ СТАНОВИЛА 77,22%

Такі дані на 20 годину з 225 територіальних виборчих округів.

31 жовтня активність виборців становила 74,92%, 21 листопада - 80,85%.

Зросла активність порівняно з попередніми турами в західних і центральних областях (Волинській, Житомирській, Івано-Франківській, Львівській, Рівненській, Тернопільській, Чернівецькій областях та м. Києві). В південно-східних регіонах активність виборців навпаки зменшилась.

Засідання "Круглих столів" з урегулювання
політичної кризи в Україні

учетом все вот это просчитать и сказать, что даже в услугах... мы работаем, для этого нужно один день, для этого два, для этого три. Но мы договариваемся, что делать с местными избирательными комиссиями. Мы сегодня делим, сколько нам нужно дней для того, чтобы участки все приготовить, уговорить все регионы, чтобы не голосовали, и когда все это просчитаем, мы посмотрим самый максимальный вариант: когда мы работаем сжато, как пружина, - нам нужно столько дней; учитывая, что мы долго запрягаем, медленно едем - нам нужно столько дней; учитывая, что если мы будем все соблюдать сервильность и пытаться держаться к забору - нам нужно столько дней.

Выбираем тот вариант, который наиболее приемлемый, наиболее сжатый вариант.

Я считал и я сказал, это, на мой взгляд умозрительный, - 30 дней, я говорил, или от 30 дней.

Голос

- У вас по Конституции написано, что выборы должны быть в воскресенье или свободный день?

В.ЛИТВИН

- У нас записано, что выборы Президента проводятся в последний день октября месяца 5-ого года. Но сегодня же Конституция в данном случае тут не..., потому что этого не произошло.

Голос

- Например, выборы в Парламенте должны быть в воскресенье, или свободный день?

Участник совещания

- Например, выборы в Парламенте, они должны быть в воскресенье, или в свободный день.

В.ЛИТВИН

- В воскресенье.

Участник совещания

- Это написано в Конституции, да?

В.ЛИТВИН

- Вы тут затронули проблему очень сложную, господин Президент, о которой не надо нам сейчас говорить, я скажу откровенно. Потому что нам тогда уже до следующих выборов надо вносить изменения в Конституцию. Потому что если мы изберем Президента, я условно говорю, 19 октября 2004 года, то нам нужно будет проводить следующие 19 октября 2005 года - а это уже будет нарушение Конституции. Тогда нужно, чтоб уже месяц Президент не добыл своего срока. Тут вы подняли еще одну очень глубокую проблему.

Л.КУЧМА

- Извиняюсь. Значит, я так понимаю, тут есть один вопрос, который я хотел бы, чтоб все поняли в том диалоге, о котором говорил Председатель нашего парламента. Значит, если даже, он говорит, возможно, если возможно, я не отвечаю утвердительно, процесс, когда можно провести голосование, то пока эта сторона отбрасывает в этом процессе политическую реформу до переголосования. Вот весь вопрос.

В.ЮЩЕНКО

- ... что то соглашение, которое есть у моей политической силы с Морозом, там есть регуляция, которая, в общем-то, обязывает в декабре месяце принять

решение и голосование по политической реформе. Тут не есть проблема для принятия участия. Мы считали, Леонид Данилович, что если мы говорим о переголосовании, это минимальный объем работы, который надо просто повторить. И самая сложная часть работы - это согласовать со стороны Виктора Федоровича формирование участковых комиссий.

Л. КУЧМА

- Я не знаю, чем мы сегодня закончим, но мне кажется, что мы закончим сегодня ничем. Учитывая, что если мы не имеем сегодня решения Верховного Суда, то делать какие-то умозаключения, а тем более, допустим, подтверждать перед всей честной компанией, что мы будем делать переголосование, - я категорически против. Это чтоб вы знали мою позицию.

Участник совещания

Господин Президент, дорогие друзья. Я думаю, что прежде всего такие встречи, как наши, имеют свою логику. Мы не можем, конечно, уйти от этого "Стола" и сказать, что мы ничего не добились, что все идет, конечно, неплохо, потому что это будет сигнал для каких-то провокаций и революций, за которые потом уже будет наша ответственность, что мы не достигли чего, того, что нам надо сказать людям, что мы работаем, и даже как не будут очень крупные результаты, так надо сказать, что мы чего-то добились.

По-моему, если господин Ющенко говорит, что мы можем работать за этим пакетом, который здесь был высказан вице-спикером, значит выборы, реформа политическая и новое правительство уже, которое будет результатом этой политической реформы, это уже, конечно, какой-то пакет, о котором можно говорить, что касается выборов. Это конечно. У нас хороший ответ, мы пока не можем решить всех тонкостей, потому что мы ждем Верховного Суда. Но понимаем, что это будет через день, через два дня. Мы можем еще, как этот "Круглый стол", встретиться и в пятницу, и когда будет надо, чтобы продолжать эти разговоры, как решить этот вопрос номер один, потому что вопрос номер один - выборы - это самое главное, что мы можем сказать людям. Но какой сценарий, что будет завтра, послезавтра и так далее - первое.

Второе, конечно, это ваше решение, как это организовать. Но я хочу сказать одну только оценку, и, пожалуйста, это не так, что я с ними или против кого, нет. Но какой мой опыт, я вам хочу сказать, что с 1993 по 1995 год я был председателем Конституционной комиссии Польской Народной Ассамблеи: когда был избран президентом господин Тимошевич, стал председателем этой Комиссии. Мы

27 ГРУДНЯ 2004 РОКУ

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

Голова Верховної Ради України Володимир Литвин зустрівся з Генеральним секретарем Соцінтерну Луїсом Аяллою. Під час зустрічі Голова Соцінтерну відзначив, що Україна достойно витримала іспит - вибори завершени демократично. На думку В. Литвина, це свідчить про наявність в Україні потужних політичних сил, партій і впливових політичних лідерів.

Засідання "Круглих столів" з урегулювання політичної кризи в Україні

понимаем, как пишется эта Конституция. Эта Конституция была принята в Польше в 1997 году Национальным Референдумом и работает до сегодняшнего дня. По-моему, абсолютно, как это ненормальное положение, как после выборов - надо повторить выборы или нет - уже знаем, что эти выборы - это процедура, которая должна завершиться 21 ноября у вас, это, что должно было завершиться 21 ноября - не завершилось. И теперь, конечно, что делать? Мы можем говорить абсолютно согласно со всеми принципами всех законов, новые выборы, но мы можем говорить о повторении второго раунда. Потому что, по-моему, Конституция может принять такие решения, что, как в случае неожиданных процессов надо повторить только второй раунд. Я уже говорил о землетрясении - не только, можно найти много теоретических примеров, когда нет аргументов, чтобы повторить все выборы, а только повторить второй раунд. И говорю нет, потому что, ну, пока, как я вписывал в Конституцию, можно найти и примеры, и основы для такой же записи. Здесь, по-моему, нет..., так чтоб только выборы и другого выхода нет. По-моему, повторение второго раунда - это абсолютно по Конституции может быть, подумайте об этом.

Потому что, по-моему, организовать второй раунд - это быстрее, это дешевле, это тоже, конечно, согласно с тем, что ожидает Украина и на западе, и на востоке. Надо сказать, что, потому что были такие многие ошибки, здесь результата нет. Но, они, конечно, люди, хотят голосовать. Те, которые хотели голосовать за Ющенко, хотят голосовать за Ющенко, те, которые хотели голосовать за Януковича, хотят голосовать за него. Я думаю, что для украинской демократии это важно, чтобы дать еще один раз этот шанс, чтоб можно было, конечно, повторить эти выборы и сказать: "пожалуйста, двух очень сильных соперников принимать участие в этих выборах, пожалуйста, в самых чистых условиях, с международными, и посмотрим, кто победит, кто не победит. Это будет, конечно, победитель может быть только один, но для Президента, который будет так избран, и для Украины это абсолютно новое положение. Это доверие в мире, это будет даже ... Вы сказали, что писали этот закон для идеального общества. Это будет такое идеальное общество тогда, если пройдем этот кризис в таком стиле.

Л.КУЧМА

- Писали закон под другими этими самими, не с точки зрения идеального общества, а наоборот. Я не хочу тут рассказывать детали. Я хотел бы так поставить "Круглый стол" перед главным вопросом, который я задавал в самом начале. Резиденция, где я живу, полностью заблокирована. Если ее не разблокируют, я прекращаю ... Сидите, я буду слушать. Не сейчас, а с самого начала. Я приехал и с самого начала сказал, что блокируется, идет поток. Мы ехали, а он говорит, не бойся, я с тобой. Ну, слушай, нельзя же доводить ... Президента. Я возьму с ним уеду ... и сидите.

В.ЮЩЕНКО

- Леонид Данилович, я вам даю слово, что такого решения не было. Я вам даю слово. Позавчера

(Шум в зале)

В.ЮЩЕНКО

- Послушайте, 70 машин, я не знаю откуда они взялись, поехали в Вашу сторону. Мне звонит Рыбачук, я направляю Третьякова, разберись. 30 минут он с ними говорит, за 30 мин. он их еле развел.

Участник совещания

- Я то знаю, хто их направил. С его штаба. Скажи, что нельзя, чтобы была блокада, сделай какой-то жест, чтобы было ясно, что ты не принимаешь участия в

Голос

- Подождите, Президент заблокирован.

Участник совещания

- Я думаю, что он обвинил Ющенко в том, что это решение его команды.

Я бы хотел поблагодарить спикера Парламента, я сказал уже в ту пятницу. Я думаю, что степень доверия к нему принесет свои результаты. И мы действительно сейчас уже приблизились, благодаря творческому подходу, который показал нам спикер Верховной Рады...

В.ЮЩЕНКО

- Три часа назад говорили, что сняли напряжение, никого там нет. Сейчас Кинах туда едет для того, чтобы лично ...

Л.КУЧМА

- ... всюду с двух сторон в оранжевых этих самых, даже не косыночках, а оранжевых куртках, и машины шли туда дополнительно, автобусы с людьми.

Участник совещания

- Виктор Андреевич, я хотел бы вот что сказать. Мы достигли сегодня соглашения, какие должны были принять на себя обязательство не блокировать какие либо здания, где работают люди. В таком случае я не буду поддерживать соглашение, если позволите, я также хотел бы сказать, что слушал этот разговор. Начало было очень эмоциональным, очень чувствительным и я понимаю ситуацию. Ситуация действительно вызывает беспокойство всей нации.

Я не собираюсь обращаться или расширять эту тематику. Я перейду непосредственно к делу. Я действительно с радостью выслушал спикера Парламента, который вышел вперед с конкретными предложениями, которые являются реальными, которые можно внедрить в жизнь, которые будут служить на благо страны, результаты которых будут видны. Я думаю, что все здесь признают, что продолжение подобного противостояния будет только ставить под угрозу жизнедеятельность страны в целом и нации в отдельности. И поэтому я полностью поддерживаю пакет, который был предложен спикером Парламента. И я призываю и прошу всех нас не вдаваться сейчас в детали потому, что детали во многих случаях рушатся, а не принципы. А я думаю, что принципы сами по себе являются надежными и давайте начнем именно с этого момента.

Я чувствую, что существует соглашение по основным принципам, и я бы сказал, что после того, как мы получим решение Верховного Суда, сейчас начнут свой отчет и должны будут приняты практические решения и мы по-

27 ГРУДНЯ 2004 РОКУ

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

Голова Верховної Ради України В.Литвин зустрівся з Президентом корпорації "Радіо Вільна Європа/Радіо Свобода" Томасом Дайном. Обговорюючи завершальний етап президентської кампанії, В.Литвин зазначив, що завершилась виборча епопея і завершилась добре, цивілізовано, без силового втручання і масштабних порушень. Томас Дайн, який є спостерігачем на виборах, поділився своїми враженнями про хід голосування. За його спостереженнями, зустрічались незначні неточності, які не можуть сприйматись як істотні порушення. Було зроблено все для вільного волевиявлення, процес був налагоджений відкрито і справедливо.

Засідання "Круглих столів" з урегулювання політичної кризи в Україні

пытаемся таким образом разрешить эту ситуацию на благо страны, на благо народа этой страны. Потому что мы не можем игнорировать людей и не можем игнорировать интересы страны.

Поэтому моя просьба - давайте будем практичными, давайте будем реалистичными. Я считаю, что предложение спикера является первым необходимым и приемлемым шагом.

Мне кажется, выход вполне возможен, то, что предложил здесь господин ЛИТВИН, - это открывает, по-моему, дорогу к компромиссу. Я понимаю, что нет здесь больших противоречий, что касается реформы и Правительства, новой композиции Правительства.

Есть проблема - дополнение этого избирательного процесса. Я думаю, что можно попробовать дойти до компромисса, несмотря на слова.

Наверно, нужно дополнить процесс, который не является оконченным. И надо это сделать так быстро, как возможно, потому что лежит в интересах этой страны.

Кажется мне, то, что предлагает господин Владимир, - это рационально, чтобы проверить сколько времени надо на то, чтобы сделать все, что необходимо. Конечно с тем наставлением, чтобы это было коротко, как только возможно.

Мне лично кажется, что повторение полного цикла избирательного - в этом нет большего смысла, насколько это противоречит этой идее, чтобы это сокращать, и это не отвечает на действительную ситуацию.

Но я задаю бы вопрос: можно ли подумать про какие-то изменения избирательного закона так, чтобы организовать это немножко проще и быстрее, чтобы достигнуть решения этого политического кризиса, так быстрее, как это возможно?

Л.КУЧМА

- Спасибо, я абсолютно согласен с вашими предложениями и хочу с Владимиром Михайловичем попытаться расставить точки.

У нас расхождений не было, практически, абсолютно, и я в своем вступительном слове сказал, что надо политическая реформа на основе этого Правительства, технически, как можно, возможно, значит, голосованием выборов, но все это возможно принять только после решения Верховного Совета и подписания какого-то конституционного соглашения в обязательном порядке. У меня только... В этом плане мы выходим с Владимиром Михайловичем сегодня на один вопрос. Потому что у нас было одинаковое понимание рассматривать возможность в юридическом плане - это просто переголосование.

В.ЛИТВИН

- Леонид Данилович, если говорить о юридическом переголосовании, то нужно внести изменения в Закон по этому поводу. Если речь идет о выборах, тогда речь может идти, как предусмотрено законом, а не записано 90 дней, тогда речь может идти только о сроках, о сокращении сроков.

Л.КУЧМА

- Если вернуться назад к какому-то 30-ому или к какому там 21-ому числу. Невозможно. Закон обратной силы не имеет. Вот в чем весь вопрос.

Дорогие друзья, я не хочу, чтобы сегодня принимали таких политических решений, из которых не будет никакого выхода правового.

В.ЛИТВИН

- Леонид Данилович, эта проблема возникла, но можно дать поручение юристам до утра, чтобы они проработали это и сказали это заключение. Юрис-

ты сказали, тогда б обговорили эту проблему, решили и пошли дальше.

Л.КУЧМА

- Самое главное, что с Конституции Украины не сделали уличное дело. И потом "нехтувати будемо". Если мы хотим уважать себя, свою страну и так далее, чтобы нас люди уважали...

(Шум в залі).

В.ЛИТВИН

- Да нет, это проблема, которую можно остановить.

Л.КУЧМА

- Прокурор может нанести протест на решение того или другого суда, вот все, весь надзор. Но суд пересматривает, несет свое решение, это просто фиктивный надзор. Учитывая те возможности судебной власти, то символическая...

В.ЯНУКОВИЧ

- У меня вопрос есть. Все решения, которые были приняты с нарушением законодательства, с нарушением Конституции, их нужно сейчас в добровольном порядке отменить. Это первое, войти в правовое поле. Это очень легко сделать, и если этого не будет сделано, значит мы входим снова в процедуру судебных разбирательств, потому что мы подготовили уже соответствующее представление и в Верховный Суд, и в Конституционный Суд, и пока они не будут рассмотрены, мы опять не будем никуда двигаться. Поэтому экспертиза законодательная и отмена незаконно принятых решений...

(Шум в залі).

В.ЯНУКОВИЧ

- Я об этом говорил, чтобы мы были корректные и чтобы мы вошли в правовое поле, с этого нужно начинать, и мы тогда очень быстро двигаемся вперед. Очень быстро.

Л.КУЧМА

- Какие предложения еще есть, какой-то вопрос, который касается этой проблемы в Конституционном Суде, то мы дальше двигаться не можем, так? Ну, вот Зайчук подтверждает.

В.ЛИТВИН

Зайчук подтверждает, Зайчук пусть сидит и не подтверждает то, что он не знает. Дело в том, что вот простой пример: комиссия была создана по надзору над выборами, обращение было в Конституционный Суд, Конституционный Суд начал рассматривать этот вопрос, комиссия действовала, пока Конституционный Суд не принял решение. Он принял решение и сказал, в какой части не действует, но то решение, которое принял Парламент - это политические оценки, никакую суть политические оценки не отменяют. Вот и все. И вы говорите о чем-то, я не по-

27 ГРУДНЯ 2004 РОКУ

**ЛИТВИН ДОРУЧИВ АПАРАТУ
ВР РОЗПОЧАТИ ПІДГОТОВКУ
ДО ІНАВГУРАЦІЇ НОВОГО ПРЕ-
ЗИДЕНТА УКРАЇНИ**

Голова Верховної Ради України Володимир ЛИТВИН дав доручення апарату ВР розпочати підготовку і відпрацювання сценарію церемонії інавгурації нового Президента України.

14 грудня ВР прийняла постанову, якою встановила, що інавгурація Президента України має відбуватись відповідно до Конституції на урочистому засіданні Верховної Ради України.

Засідання "Круглих столів" з урегулювання політичної кризи в Україні

нимаю, о чем речь ведем. А что касается сегодняшнего решения вопроса, да, там есть противоречащие Конституции моменты, в них момент, в котором Президент по сути дела Парламент обязывает согласно с Парламентом образовать новое правительство. Да, это решение антиконституционно, это политический акт. А все остальное - это политические оценки, они могут быть исторические, но, как Верховный Суд или другой, Конституционный, отменит политическую оценку Парламента о том, что выборы были недемократичными. Ну, как он может их отменить?

Сегодня одно решение, я уже сказал, что оно неправильное, оно политическое. Это решение Президента формировать правительство совместно с Парламентом. Все остальные оценки, которые, там, не пропущение Прокуратуре, там, не пропущение просьбы, потому что Парламент не имеет право поручать Прокуратуре и признание необходимости бороться с сепаратизмом, и с неправильным решением на областных советах в Западной Украине и сепаратизма, это политические оценки Парламента.

Голос

- После этого разговора я действительно думал, что есть возможность даже сегодня прийти хотя бы к определенным пунктам. Я надеюсь, что все-таки тот пакетный подход, который опирается на три основных элемента, выборы и без квалификации, поскольку сейчас просто, наверно, достаточно сложно договариваться, что это за выборы. С определением всех технических возможностей действительно, если есть просчет, то пока предварительно 30 дней, пожалуйста, политическая реформа, которая опять же необходима, которая здесь обсуждается так долго. Опять же надо помнить историю этого вопроса, к которому можно прийти. И если я правильно услышал то, что вы сегодня говорили, несмотря на определенные политические договоренности, есть возможность идти на политические реформы. Опять же в рамках пакетного подхода. И я основываюсь на новой политической реформе реконструкции и образования правительства, следуя уже логике, политической реформе, все это в пакете, я думаю, что могло бы дать выход. Естественно, точка отсчета - это решение Верховного Суда. Но некоторые вопросы, скажем, это технические эксперты сторон, я не знаю, как это - или эксперты просто, могут уже сейчас сесть и работать, сделать прикидку, как долго это займет. Здесь, даже просто решение Верховного Суда, то, что ожидается, придет где-то в пятницу или, скажем, в субботу, не может препятствовать такой работе сейчас. И даже заявление, что такая работа будет вестись. Думаю, что это дает возможность выхода из ситуации, думаю, что это дает возможность тоже уже прийти и обратиться к людям, которые ожидают что-то от этого "Круглого стола", ожидают от политиков, от Президента ожидают. Если этого не сделать, действительно тогда я не знаю, что здесь может произойти.

Д.КУЧМА

- Есть одна деталь в политической реформе, почему я двумя руками, а сегодня, если б третья была, и третья проголосовала, что это заставит политические силы в Парламенте организовать, образовать коалицию и дальше формировать правительство.

Если они это не делают, то их можно распустить, Парламент. Парламент наш ни при каких обстоятельствах не захочет пойти в отставку.

В.ЛИТВИН

- Леонид Данилович, мы приняли постановление, за которое проголосова-

до 307 народных депутатов. Там, где мы дали политическую оценку выборов, и там есть один пункт: с 1 по 3 декабря этого года рассмотреть вопрос о принятии изменений в Конституции. За него все проголосовали. В принципе тут, если следовать логике, говорить, что мы должны выполнять те постановления, которые мы принимали, мы должны добиться выполнения всех постановлений и проголосовать. Но, мне кажется, нам нужно придать схематический подход и, если согласны, на три этих проблемы, рассмотрении их в комплексе. Создать рабочую группу, одну, которая, скажем, до завтра, до конца дня, условно, поработала различные варианты "Акта", или как угодно назовите его.

Вторая у нас есть комиссия специальная, чтобы она согласовала, какие нас позиции не устраивают в действующей Конституции. И мы в действующем проекте изменений Конституции, и мы можем оставить такими, какие они есть в действующей Конституции. Это не противоречит требованиям Конституционного Суда, и мы тогда или согласовываем и принимаем эти решения, тогда будем сразу автоматически решать третью проблему.

Если мы эти три проблемы договоримся, четвертая проблема давления, разрешения вот этих всех проблем при принятии соответствующих решений, снимаются блокады. Я говорю, что после решения суда (в зависимости, какое будет решение суда) нам будет достаточно несколько дней, чтобы выйти из этой ситуации.

Все остальное это будет, мы входим в детали. Мы отходим от основного процесса.

Голос

- Я думаю, что надо нам пойти этим путем, который господин Литвин теперь высказал, потому что нам надо, конечно, завершить это сегодняшнее заседание с чем-нибудь. Это первое.

Мы не можем уехать в свою страну, мы не можем пойти к людям и сказать, что сидели-сидели и ничего не добились.

Я думаю, что нам надо подготовить такой коммюникат или договор, в котором мы говорим так. Первое, конечно, повторяем, что и в пятницу сказали: "Нет применения силовых методов, ни в коем случае". Второе - блокаду. То есть, здесь очень важна ваша декларация, что не будет блокал, что Хавьер сказал: "Государственные здания, государство, правительство должны работать". Это тоже важно для всех этих вещей, о которых мы говорим. Как не будет людей, как можем работая в этом...

И третье, что мы договорились. И третий пункт - это, конечно, диалог, который мы продолжаем и который те-

27 ГРУДНЯ 2004 РОКУ

ЛИТВИН ДОРУЧИВ АПАРАТУ
ВР РОЗПОЧАТИ ПІДГОТОВКУ
ДО ІНАВГУРАЦІЇ НОВОГО ПРЕ-
ЗИДЕНТА УКРАЇНИ

Відповідно до постанови "Про порядок проведення урочистого засідання Верховної Ради України, присвяченого складенню присяги новообраним Президентом України", урочисте засідання парламенту, на якому складатиме присягу новообраний Президент, проводиться у сесійній залі парламенту на підставі офіційно оголошених Центральною виборчою комісією результатів виборів Президента України у день, визначений рішенням Верховної Ради України за поданням Голови Верховної Ради України (у 1999 році інавгурація Президента Леоніда КУЧМИ відбувалась у Національному палаці "Україна").

Засідання "Круглих столів" з урегулювання політичної кризи в Україні

перь он..., который концентрируется в двух важных вопросах.

Первое - это выборы. Надо, конечно, экспертам подумать, как это технически... Переголосование. И можно написать в скобках (выборы или переголосование) и завершение выборов. По-моему, абсолютно конституционно можно найти выход из этого криза. Надо завершить процесс, он не завершен. Ну как же сказать, ну что же он, что, где-то в космосе или где-то... По-моему, надо завершить этот процесс. Звал как звал, можем писать переголосование или выборы. Ну, завершить выборы Президента Украинской Республики. В этом дело, да?

Ну, мне нет дела, что начинаем... Приняли новое решение, кто будет Президент. Президент был. Президент завершает свой срок. Надо выбрать нового Президента. Процесс идет, он не завершен. Надо это сделать.

И, конечно, эти две группы экспертов работают за всеми техническими вопросами завершения процедуры выборов, избрания Президента Украинской Республики. И второе, для политической конституционной реформы. Две группы.

И тогда последнее, что я думаю, могли бы мы сказать в этом сегодняшнем нашем обращении к журналистам, что мы договорились, что наш "Круглый стол" будет. Мы приедем снова в Киев поговорить о решениях, где-то в течение суток после решения Верховного Суда. Потому что нам теперь как-то неловко сказать, когда это будет. Ну, по-моему, в 24 часа от решения Верховного Суда. Это хорошее время, чтобы мы могли приехать еще раз и тогда говорить точно о всех технических вопросах, которые будут подготовлены экспертами.

Вот как мы пойдем с такой информацией к людям, это будет создавать какое-то более-менее нормальное настроение, что мы не решили всего, но, конечно, идем вперед. Следующий шаг сделан. Это мое предложение.

Голос

- Я хочу абсолютно поддержать вот такое предложение. С моей позиции, оно может дать хороший позитивный сигнал. Как человек, который... Как сосед Украины, как человек, который болеет за Украину..., конечно, если сочтете возможным отметить годовщину сегодняшнего дня. Думаю, что это тоже очень важно.

Голос

- Если вы позволите мне, хотя бы к тому, что Вы, Александр, несколько моментов буквально...

Я думаю, что о них нужно четко заявить. Я хочу настаивать на вопросах снятия блокады. И второе, я думаю, что два друга, два Виктора должны все-таки приложить усилия. Я думаю, что Россия... Думаю, что это в интересах каждого из них, чтобы были нормальные интересы с Россией. Я хотел бы настаивать на том, что очень важно для обеих сторон взять обязательство сохранять... для согласности стран, и об этом нужно заявить публично. Мы тоже со своей стороны... И я думаю, что они должны четко заявить, как мы перед международным сообществом, работать и прикладывать все усилия для возобновления экономической жизни страны, для дальнейшего развития экономической жизни страны. Это важно для вас, это важно и для нас.

Я думаю, что эти заявления будут сделаны как нами, так и вами. Я могу продолжить эти слова из предложения моего друга Александра встретиться сразу. Я просто интересуюсь, когда будет обсуждаться вопрос деталей процесса этого обсуждения. Разумно ли нам приезжать сюда и принимать участие в этих дискуссиях по деталям, это можно рассматривать как вмешательство во внутренние де-

да. Я думаю, что вы можете просто эти детали... Мы уже приедем, когда будут приниматься принципиальные решения. Это моя точка зрения. Это не вопрос. Не повредит ли это самому процессу переговоров?

Я думаю, что это вопрос к нашим хозяевам. Но, естественно, лучше сказать, что мы всегда в вашем распоряжении. Если мы необходимы, то в течение 24 часов после принятия Верховным Судом мы можем сюда приехать. Пожалуйста, я очень реалистично отношусь к этому и будьте уверены, что мы приедем, потому, что если увидите опять нарастание напряжения, если вы увидите опять проблемы, которые мы видим особенно стоящие, мы приедем. Я думаю, что это лучшая форма для документа, который мы будем оглашать сегодня, что международные наблюдатели находятся в распоряжении Украины, всегда готовы прийти на помощь для обсуждения других моментов после принятия решений ВР в течение 24 часов.

Что касается выборов, мы ждем решения Верховного Суда. Потом мы ожидаем это решение завтра, послезавтра и, естественно, мы в вашем распоряжении. Если мы вам необходимы, мы всегда готовы; если мы не являемся необходимыми - мы не приедем.

В.ЯНУКОВИЧ

- Я предлагаю внести такие пункты: считать недопустимыми давление и угрозы народным депутатам Украины.

Л.КУЧМА

- Виктор Федорович, нам треба підтримати господина Солана, который четко сказал, что непременным условием процесса снятия блокады, тогда и давления, само собой...

Голос

- Все, которые здесь сидят, принимают решение, чтобы никаких блокад.

В.ЯНУКОВИЧ

- Я извиняюсь. К сожалению, в прошлый раз мы уже это писали.

Л.КУЧМА

- Мы записываем, что снять блокады.

В.ЯНУКОВИЧ

- Я отправил людей в этот же день - 25 тысяч. Вышел, обратился, и они уехали из Киева, что не сделала другая сторона.

Л.КУЧМА

- Кто старое помянет, тому... То вчерашний день. Давай..., мы договорились, что снимаются блокады.

Голос

- Блокады... И правительство, и все здания работают нормально. Эта задача для господина Ющенко.

28 ГРУДНЯ 2004 РОКУ

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

Відбулася зустріч Голови Верховної Ради України Володимира Литвина з делегацією міжнародних спостерігачів за виборами Президента України.

Під час зустрічі розмова торкалася перебігу та підсумків виборчої кампанії.

В.Литвин, зокрема, висловив думку, що ще одного туру голосування не буде, виходячи з того, що розрив між кандидатами на найвищу посаду складає майже вісім відсотків.

Засідання "Круглих столів" з урегулювання політичної кризи в Україні

Л.КУЧМА

- Есть предложение сделать перерыв, поручить написать мне для выступления проект коммюнике. Мы должны очень корректно сказать, чтобы не возбудить ни одну, ни вторую сторону.

В.ЮЩЕНКО

- Сказать: или мы берем консультацию, или даем поручение юристам в течение 24 часов разработать правовой механизм завершения президентских выборов.

Л.КУЧМА

- Нет возражений? Делаем перерыв. Мы без вопросов..., я думаю, чтоб мы не зашли в какую-то дискуссию, с которой потом другому надо пояснять и т.д. Нет возражений, Виктор Андреевич?

В.ЮЩЕНКО

-Нет, нет.

Л.КУЧМА

- Спасибо.

В.ЛИТВИН

- Ну, тут же нет возражений...

Участник совещания

- Ну, мы договорились, что мы можем своим журналистам, конечно, комментарии дать.

В.ЛИТВИН

- Господин Президент, можно было бы Вам дать наших журналистов.

Участник совещания

- Как господин Президент говорил, мы готовы поменяться нашими политиками и журналистами. Потому что мы говорим, что такая дискуссия шла серьезная. Говорят, что для меня места нет в Польше. Я готов 25 польских политиков немедленно за одного...

Участник совещания

- Я понимаю. Вы, господин Президент..., что у нас будет информация какая-то о решении Верховного Суда. Когда это будет, и тогда Вы будете, конечно, организовывать, если это будет нужно...

Л.КУЧМА

- Нам самое главное создать эти...

Участник совещания

- Эти глупые эксперты...

Дискуссия участников (не разобрать)

Л.КУЧМА

- Признак, чтоб сделали заключение.

Участник совещания

- ...договориться сразу, чтобы Виктор Федорович и Виктор Андреевич выделили своих юристов, посадить юристов парламентских, подключить из Министерства юстиции такую рабочую группу и сейчас пусть они уже работают. И что они наработают, то зависит от решения Суда.

Л.КУЧМА

- Надо, чтоб сегодня уже начинали работать.

Участник совещания

- Я вопрос хотел бы задать. У нас в ... написано про решение Верховного Суда,

а если будет апелляция в Конституционный Суд, то какие действия дальнейшие?

Л.КУЧМА

- Я хочу дальше пояснить логику наших действий, и она подерживалась, просто не были участниками, что этой процедурой процесс не завершается. Мы должны подписать еще, в принципе, конституционное соглашение и проголосовать за него. Ну, подписать все, так сказать, сторонники процесса, руководители фракций, а потом за него проголосовать, и проголосовать 300 голосами, чтоб это все вогнать в конституционное поле. Короче говоря, чтоб эти выборы были легитимными. Мы ни в коей мере не должны поставить под сомнение, чтобы кто-то мог обратиться в Конституционный Суд и через год Суд проснулся и сказал: "Дорогие товарищи, мы тут не досмотрели". Поэтому мы и юридическую группу создаем, чтоб со всех сторон было проанализировано и принято. Тут уже не политическое решение, а юридическое решение, какой порядок наших последующих действий.

Участник совещания

- Можно спросить. У вас по Конституции такая возможность, что будет если еще апелляция из Верховного Суда в Конституционный Суд?

Л.КУЧМА

- Верховный Суд не будет, может подать отдельная группа депутатов.

Участник совещания

- Выборы с чем согласны, с Конституцией тогда только... наше решение конституционное мы решим позже?

Участник совещания

- Конечно, это другое дело. Да, да. Что касается Верховного Суда, это конец. Это Верховный Суд, это ничего уже выше нет. Это Бог может только решить.

Л.КУЧМА

- Я, во-первых, приглашаю...

Участник совещания

- Господин Президент, спасибо большое за Ваше сотрудничество, за Ваше гостеприимство, я думаю, что мы хорошо поработали здесь, спасибо огромное.

28 ГРУДНЯ 2004 РОКУ

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

Голова Верховної Ради України зазначив, що переголосування 26 грудня відбулося відповідно до демократичних стандартів, що підтверджується й міжнародними спостерігачами, і висловив переконання, що президентські переговори завершилися.

Голова Верховної Ради України відзначив важливу роль парламенту у врегулюванні конфлікту, який виник на завершальному етапі президентських виборів, який взяв на себе відповідальність за розблокування ситуації.

В.Литвин подякував міжнародним спостерігачам за їх роботу.

СТЕНОГРАМА ТРЕТЬОГО ЗАСІДАННЯ "КРУГЛОГО СТОЛУ" 6 ГРУДНЯ 2004 РОКУ

Л.КУЧМА

Нет возражений? Все договорились? Начинаем нашу работу.

Ну, прежде всего хочу поблагодарить наших уважаемых гостей за то, что несмотря на плотный график у каждого (а мы это хорошо знаем), мы все-таки нашли время и возможность принять участие в очередном "Круглом столе".

Этим самым мы, прежде всего, выполняем свое же решение, где мы записали, что стороны достигли согласия по проведению следующего заседания "Круглого стола" после принятия соответствующего решения Верховным Судом Украины.

Учитывая, что решение Верховным Судом Украины принято, мы его не обсуждаем сегодня. Мы его исполняем. Осталась необходимость поговорить, что же сегодня сдерживает процесс для того, чтобы действительно 26 числа провести выборы и поставить точку на том политическом кризисе, который сегодня есть в Украине. Хотя точки никакой не будет. Это будет точка с запятой.

Я не стал, не стал при прессе, хотя это и известно, но я не могу сегодня не отметить, что все практически главные пункты соответственного заявления не выполнены.

Не разблокирована работа органов государственной власти и не созданы нормальные условия для их работы. Правда, мы еще выполнили пункт номер три. Работала экспертная группа из всех участников этого процесса, и все необходимые документы для внесения изменений в законы "О выборах Президента", и что касается Центральной избирательной комиссии, они сделаны. Так, Владимир Михайлович? Выполнены. Первый пункт.

Но я думаю, что никто не ставит под сомнение, что в Украине таким методом развязывать конфликты... никогда не развязывали и не собираемся развязывать. Я имею в виду время независимости в нашей стране.

Практически, до сегодняшнего дня почему процесс дальше задержался? Может быть и не надо было вас приглашать сегодня на "Круглый стол".

Вопрос - 4 пункта, что стороны договорились принять в пакете, - изменения до Закона "О выборах Президента Украины", политической реформы с внесением соответственных изменений Конституции Украины в соответствии с проектом 4180, формирование на этих принципах, формирование правительства Украины.

Наверное, вы получили хорошие консультации и зна-

29 ГРУДНЯ 2004 РОКУ

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

Голова Верховної Ради України Володимир Литвин зустрівся зі спеціальним представником головної у Європейському Союзі країни (Королівство Нідерланди), Послом Ніколасом Бігманом.

Під час зустрічі Н.Бігман зауважив, що за кілька місяців суспільно-політична ситуація в Україні дуже змінилася і набула ознак відкритості та демократичності.

Він відзначив у цьому велику роль цього складу українського парламенту, який діє спільно з народом і в інтересах народу.

Також в розмові було приділено увагу аналізу тих завдань, які постануть перед новим Президентом і новим Урядом після кінцевого завершення президентської виборчої кампанії.

ете, что до позавчерашнего дня было согласие, что немедленно принимается. Я имею в виду действие изменений до Конституции. А с 1 сентября... Так? Ну, насколько, я так понимаю, что последняя Согласительная комиссия, которая прошла в Верховном Совете, достигла согласия в том, что все изменения, что касается и утверждения Центральной избирательной комиссии, и изменений "О выборах Президента", и изменения до Конституции, с точки зрения политической реформы договорились проголосовать в пакете.

Поэтому я хотел бы услышать, действительно ли окончательная такая договоренность есть, и мы ее будем после вашего отъезда соблюдать. И в том числе надо снова повторить пункты 1, 2, 5 и 6. Призывы, что давайте ж мы выполнять то, о чем мы перед этим договорились.

Вот в качестве короткого вступительного слова... Я хотел бы попросить стороны приступить к обсуждению. Пожалуйста.

Участник совещания

- Можно, слово про процедуру, господин Президент? Потому что мы встречались с коллегами здесь, и я думаю, что, может быть, для нас полезно, как один раз начинал господин Ющенко, второй раз господин Янукович, а сегодня может быть начал бы господин Литвин. Не потому... Вы работали, эксперты работали. Мы добились какого-то плана. Может нам будет легче говорить по плану, а не снова все.

Л.КУЧМА

-Нет возражений, я думаю, Владимир Михайлович? Я думаю, если есть согласованные... Сегодня пикироваться сторонам, наверное, нецелесообразно.

В.ЛИТВИН

-В 19 часов мы закончили последнее заседание. Леонид Макарович непосредственно участвовал. В принципе, договорились мы по всем вопросам, которые были дискуссионными. И пришли к такому решению.

Завтра в 9 часов провести заседание Согласительного совета, на котором уже рассмотреть те согласованные документы, которые доработают юристы. То есть технические. Подготовить необходимые проекты.

В 10 часов провести заседание фракций и депутатских групп для того, чтобы обсудить этот документ.

В 12 часов начать заседание Парламента и принять решение пакетом.

Мы договорились даже, что мы не будем проводить обсуждение этих документов, поскольку обсуждений было много. Что председательствующий на заседании, то есть я, проинформирую о том, какого мы достигли компромисса и каков наш алгоритм действий. Что мы примем одновременно сразу три закона.

Закон "Об особенностях применения Закона о выборах Президента Украины" в процессе повторного переголосования 26 декабря.

Примем мы закон 3207 для направления его в Конституционный Суд, который касается внесения изменений о местном самоуправлении. И примем Закон 4180. Согласованный вариант, который вводится в действие с 1 сентября 2005 года при условии, что к этому моменту мы примем решение по местному самоуправлению.

Если мы в случае чего не примем, тогда в полном объеме этот Закон 4180, изменение к Конституции с 1 января 2006 года.

Мы договорились, что будут созданы все условия для того, чтобы эти решения можно было принять. Чтобы можно было бы пригласить Президента Укра-

ины, и Президент Украины предварительно согласился, при условии, что будут созданы цивилизованные условия и нахождения возле парламента. То есть обстановки. И, собственно, в самом парламенте. Мне это гарантировали. Чтобы подписать соответствующие законы, в том числе решение принять по Центральной избирательной комиссии. В то же время мы подошли таким образом, поскольку у нас нет доверия, несмотря, что будет пакетное голосование, а пакетное голосование может привести к тому, что одно решение в действие вступает, т.е. тогда уже Президенту надо рассматривать, подписывать или нет, а другое не вступит. То есть для пакетного голосования нужно нам не менее 300 голосов, а если мы допустим проголосовали за 3 законопроекта - 295, то вступает в действие два закона, один не вступает в действие. В Переходных положениях закона предусмотрена увязка, что вступает в действие один, когда вступает в действие второй. Для того, чтобы у нас доверие, доверие..., но формулировка соответствующая была. Мы договорились таким образом, что если ничего не изменилось, я не знаю, Леонид Данилович подписывает все эти законопроекты и одновременно разблокируется КМ и АП, создаются все необходимые условия для того, чтобы люди на местах готовились к проведению выборов и к встрече Нового года и Рождества. На сегодняшний день, Леонид Макарович, в принципе у нас была 100%, практически, договоренность, у нас возникла дискуссия между коммунистами и остальной частью фракции, при поддержке А.Мороза относительно императивного мандата. Часть нефракционных депутатов категорически против мандата императивного.

Участник совещания

- Пакет, пакет... (плохо слышно).

В.ЛИТВИН

- Я сказал - пакет, все эти решения должны приняться, и в т.ч. и по Центральной комиссии.

Участник совещания

- Неизменной Конституции.

В.ЛИТВИН

- Изменения конституционные имеются. Три закона. Политическая реформа, нужно его принять 300 голосами. Предварительно одобрить мы должны законопроект, который касается внесенных изменений в Конституцию по местному самоуправлению и направить его в Конституционный Суд, чтобы он дал нам свое заключение с тем, чтобы на следующей сессии мы могли его рассмотреть. И законопроект об особенностях применения Закона о выборах Президента Украины при повторном голосовании или переголосовании 26 декабря. Изменения состава ЦИК и

29 ГРУДНЯ 2004 РОКУ

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

Відбулася зустріч Голови Верховної Ради України Володимира Литвина з діючим Головою ОБСЄ, Міністром закордонних справ Республіки Словенія Дмітром Рупелем.

В.Литвин наголосив на зацікавленості України у дальшому розвитку відносин з ОБСЄ та подякував за неупередженість місії спостереження під ОБСЄ за виборами Президента України.

Д.Рупель зі свого боку підтвердив, що існує добре розуміння між Україною та ОБСЄ, а також добрі дружні стосунки між Словенією та Україною.

На думку Голови ОБСЄ, надзвичайно важливим є те, що дотримання демократичних процедур в ході завершення президентської кампанії не призводило до протистоянь та обійшлося без застосування сили.

Засідання "Круглих столів" з урегулювання політичної кризи в Україні

утверждение состава новой ЦИК. Я уже вам говорил на встрече, сегодня эти предложения по согласованию с Президентом собраны с предложенной фракций. Нам нужно 15 кандидатур, на сегодняшний день по предложениям фракций имеется 17 кандидатур, 80% из них - люди, которые работают в прежнем составе Центральной избирательной комиссии.

Л.КУЧМА

- Вопросы к Владимиру Михайловичу. Пожалуйста, позиции.

В.ЮЩЕНКО

- Уважаемые коллеги, я тоже хотел бы начать с небольшого анализа выполнения предыдущих договоренностей и хотел бы начать с пункта 3.

Когда мы говорили о том, как выйти из кризиса, мы давали одну обстоятельную оценку, что кризис политический возник по одной причине - тотальной фальсификации голосов 21 ноября. Соответствующее судебное решение Верховного Суда это подтверждает. Поэтому для того, чтобы дать правильный ответ - как выйти из кризиса - надо четко проследить те позиции, которые дают ответ по причинам возникновения этого кризиса, какие стороны и в какой мере были участниками такого общественного осложнения. Поэтому мы выходили из того, что в данном случае Парламент Украины сделал несколько шагов, которые дают формулу ответа и политическую, и политическо-правовую относительно урегулирования кризиса.

Пункт № 1. 27 ноября Парламент проголосовал за недоверие составу ЦВК и ее замене. До сегодняшнего дня ни одна из позиций этих не выполнена.

Л.КУЧМА

- Виктор Андреевич, не вводи в заблуждение людей.

В.ЮЩЕНКО

- Ну, я могу не говорить.

Пункт № 2. Я не говорю, что в состав ЦВК пройдут большие изменения, малые изменения. Факт один - Парламент принял решение о недоверии ЦВК. Должны наступить все правовые следствия, которые предусматривают реализацию этого политического решения, на мой взгляд, если мы стремимся получить взаимное доверие.

Пункт № 2. Через три дня Парламент принимает решение об отставке Правительства. Почему? Потому, что Правительство - Министр внутренних дел, ряд глав администраций имели прямое отношение к фальсификации результатов выборов. Эти материалы в значительной части рассмотрены Судом и поэтому было такое решение Парламента Украины.

Тоже хочу сказать, ни одного из шагов по правовому урегулированию этого Постановления не принято.

Пункт № 3. Я могу признать, что значительную лепту в фальсификацию могло внести того механизма и процедур голосования, которое было по состоянию на 31 октября и 21 ноября, которое определялось национальными законами. Поэтому 17 ноября Парламент принимает решение, принимает Закон о внесении изменений по Закону о выборах Президента, где регулируется минимизация ключевых каналов фальсификации. В т.ч. открепительные талоны, голосование на дому по группе инвалидов и паритетное формирование комиссий окружных и участковых.

К сожалению, на этот Закон Президент Леонид Данилович наложил вето 3 декабря. Поэтому с точки зрения урегулирования позиций, которая у нас по

обязательствам идет под пунктом 3, я могу сказать, что работали парламентская комиссия, которая формировала правовую процедуру по 26 декабря, и ей это удалось. Все остальные шаги, которые надо было сделать, которые я перечислил, они не сделаны. Это привело в непонятное состояние оценки диалога переговорного процесса не только нашу фракцию. Когда вчера возникла тема голосования изменения Конституции, мы исходили из того, что мы не завершили формирование меню ответов по первому пункту, нам предлагают голосовать по законопроекту 4180 - изменения к Конституции. Для нас это выглядело, как абсолютно новые обстоятельства, если говорить мягко. Если говорить более конкретно - это, по существу, был представлен ультиматум.

Я хотел бы сказать, что относительно законопроекта 4180, я хотел бы, чтобы уважаемые коллеги владели нашим отношением к этому законопроекту.

Законопроект 4180 - это инициатива провластных политических сил.

Два с половиной года моя фракция в Парламенте борется с инициативами по политической реформе. Сегодня я понимаю, что требуется компромисс. Раз мы уже говорим и о компоненте политической реформы, и мы на этот компромисс идем. Но я хотел бы просить всех понять ряд обстоятельств: первые обстоятельства - те которые относятся к содержанию этого документа, 4180. Я повторяю, это законопроект, над которым моя фракция никогда не работала, никогда. Это была инициатива политических сил других, это их было видение конституционных изменений. Поэтому, когда мы проводили соответствующее заседание комитета, мы выходили с того, что у нас есть замечания, которые мы просили учесть при рассмотрении этого вопроса. Значительная часть замечаний этих отрегулирована через компромиссы. Сегодня остаются дискуссионные три-четыре положения, в том числе и срок введения этого законопроекта.

Я хотел бы отдельно прокомментировать эту позицию, чтоб было представление уважаемых коллег "Круглого стола". Я был свидетелем того, как предлагалось изменение в Конституцию ввести с 1 октября, потом перенесли на март следующего года, потом перенесли на сентябрь следующего года. Была дискуссия относительно 01.01.2006 года внедрения, так же как и было предложение, давайте мы все изменения, которые относятся к полномочиям Парламента, изменения Конституции, давайте мы введем 31 марта 2006 когда. Проходят парламентские выборы по пропорциональной системе, выборы идут под новые полномочия, народные депутаты приходят в зал и с

6-7 СІЧНЯ 2005 РОКУ

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

Голова Верховної Ради України Володимир Литвин здійснив дводенний робочий візит до Москви (Російська Федерація) на запрошення Голови Державної Думи Федеральних Зборів Російської Федерації Бориса Грізлова.

Відбулася зустріч В.Литвина з Президентом Російської Федерації Володимиром Путіним, керівником Уряду Російської Федерації Михайлом Фрадковим, робочі зустрічі з Головою Державної Думи Федеральних Зборів Російської Федерації Б.Грізловим та Головою Ради Федерації Федеральних Зборів Російської Федерації Сергієм Мироновим. Міністром оборони Російської Федерації Сергієм Івановим.

новими повноваженнями починають працювати. Разрыв в сроке, конечно, ведет..., я думаю о не логическом подходе.

Поэтому я хотел бы сказать, что я не ставлю сейчас вопрос перед участниками "Стол", почему выборы Президента идут сегодня под одни полномочия, а Президент будет работать под другими полномочиями. И не возникает ли тут конфликта, в том числе политического, а завуалирование возможностей, взятых, в том числе, тем или иным кандидатом. Но эту тему я могу вынести за скобки потому, что она может смотреться как некорректной, потому что тут сидят, может быть, заинтересованные лица.

Я хотел бы поставить вопрос тут по Парламенту. Почему это позиция по внедрению новых полномочий Парламента не рассматривается с новым составом Парламента? Почему кто-то пытается торпедировать, если через несколько месяцев внедрить для того состава Парламента, который не избирался под эти полномочия? Не формируем ли мы здесь формирование парламентского конфликта и так далее? Поэтому мы, исходя из того, что не предметом "Круглого стола" сегодня есть содержательная часть 4180, у нас есть орган, где мы можем эти позиции доводить до окончательного разрешения, в том числе и компромиссов, на которые, благо, мы пошли. Я хотел бы просто акцентировать вопрос, что 4180 для нас - это новый политический вопрос, потому что под углом принятия никогда фракция не заседала и не рассматривала. То есть, какие-то там движения шли. Все понимали, что конституционная реформа будет после выборов. Так об этом говорил и несколько недель назад и Леонид Данилович, так об этом говорили практически все политики, когда мы исчерпали возможности взаимопонимания диалога в рамках изменения Конституции. Поэтому, я бы просил то, что сегодня относится к пакету наших соглашений, - четко очертить.

Пакет мы видим в следующих моментах: это отставка ЦИК, отставка Правительства, закон о выборах (изменения закона о выборах Президента) и 4180, с учетом тех моментов, о которых я говорил. Я бы просил подчеркнуть, что это тот круг пакета, в котором идет сегодня полемика и в разных фракциях Парламента (я бы просто просил этого не забывать).

И, может быть, уже последнее. Это я обращаюсь и к Владимиру Михайловичу, и к Виктору Федоровичу, что сейчас сложно прогнозировать избирательный процесс 26 декабря. Значит, много существует версий, мифов относительно того, что будет с выборами, когда один из кандидатов снимается или помогают сняться ему, как заканчивается избирательный процесс, какой финал. Я б предложил, просто, чтоб этот вопрос, в какой-то мере, мы коснулись в своем обсуждении и в итоговом документе, который будет сегодня, чтоб мы его включили. Мы, наперед скажу, будем, конечно, выступать за недопущение всякого рода бойкота политических выборов, потому что модели, как сделать бойкот сейчас при политических выборах масса, то есть, если сформировано недоверие к этому процессу, его сорвать очень просто. И на другие ответы, я думаю, что мы все-таки сможем найти форму рекомендаций, как уберечь от сценария, который бы мог завести в тупик надежды этого "Стол" и украинских избирателей. Спасибо.

Л.КУЧМА

Хочу один вопрос задать. Вы ж закон про ЦИК знаете? Когда Вы обвиняете Президента, что я не отправил ЦИК в отставку, ну, скажите, как можно об этом говорить? Я до сегодняшнего дня не имею предложений. А потом, если говорить по Закону: никто не имеет права сегодня отправить ЦИК в отставку. Поэтому

еще надо внести изменения в Закон "Про выборы Президента", и так далее. Хотя я сказал, что я готов на компромиссе. И готов..., дайте предложения, я вам пришло их назад. Такая процедура.

Говорят ваша фракция только позавчера дали предложения, так или нет?

В.ЮЩЕНКО

- Леонид Данилович, я могу констатировать одно, что если до среды с откреплением будут проведены соответствующие изменения, дальше они уже никому не нужны. Мы говорим о лимите, мы говорим о факторе.

Л.КУЧМА

- Так, лимит. Почему же Вы не давали предложенный Президенту по составу ЦИК?

В.ЮЩЕНКО

- Мы находимся в рамках процедуры, сказали - мы дали, не говорили... Инициаторы не мы этого процесса. Понимаете?

Л.КУЧМА

- Инициатор Парламент, так Вы давайте хотя бы ответственность, чтоб дать предложения, чтоб снять с себя; Вас отправит к Президенту хотя бы. Пожалуйста.

В.ЛИТВИН

В отношении для отставки ЦИК. Сегодня я получил, по сути дела, частное определение Верховного Суда, где предъявлены Верховным Судом серьезные обвинения в адрес Центральной избирательной комиссии. Поэтому, к политическому решению, можно сказать, что добавилось правовое. Это первый момент.

Второй момент. Почему раньше не состоялась отставка ЦИК? Я пытался объяснить, сему есть одна причина - если бы сразу, как только мы внесли представления, приняли постановления, и Президент принял соответствующее решение, некому было бы принять решение о проведении повторного переголосования 26 декабря, это должен сделать состав ЦИК. Получилось бы так: один состав отправили в отставку, другой не сформировали и сегодня не было бы решения, а своим решением Верховный Суд обязал ЦИК, и только ЦИК имеет право объявить повторное переголосование, не Суд. Суд обязал это сделать, и они это сделали. После этого я говорил и еще раз говорю, что историческая миссия ныне действующей Центральной избирательной комиссии закончилась. Теперь нужно получить волю Президента на то, чтобы сформировать новый состав ЦИК.

Сегодня мы получили окончательный список, донесли еще одна фракция, я не буду говорить какая. Донесла еще, одну свою кандидатуру. Я переговорил с Президен-

10 СІЧНЯ 2005 РОКУ

ЦВК ОФІЦІЙНО ОГЛОСИЛА ВІКТОРА ЮЩЕНКА ПРЕЗИДЕН- ТОМ УКРАЇНИ

10 січня о 23.10 Центральна виборча комісія оголосила офіційні підсумки голосування 26 грудня 2004 року (Постанова ЦВК №14) по єдиному загальнодержавному одномандатному виборчому округу по виборах Президента України. Переможцем виборів визнано Віктора ЮЩЕНКА.

За В.ЮЩЕНКА проголосували 15 млн. 115 тис. 712 осіб, що становить 51,99% виборців.

За В.ЯНУКОВИЧА проголосувало 12 млн. 848 тис. 528 осіб, що становить 44,20% виборців.

Виборці, які не підтримали жодного кандидата, - 682 тис. 239 осіб (2,34%).

Засідання "Круглих столів" з урегулювання політичної кризи в Україні

том и сказали, что у нас есть такое предложение: из расчета на 30 народных депутатов - одна кандидатура. Нужно 15 членов ЦВК, то есть двоих придется отсеивать.

Это потому, что у нас получится, что ни одна фракция не будет иметь, то есть многие фракции не будут иметь одного кандидата, которого бы они рекомендовали. Как раз, как я думаю, что у нас, как я понял, остается в силе та договоренность, которую мы достигли на 19 часов. Завтра мы можем принять все эти решения - пакет, о котором говорили.

В принципе я думаю, что ситуация на сегодняшний день у нас была согласована на 99,9 процентов. Я боюсь, чтобы к утру не получилось у нас какие-то новые разбежности. Я думаю, что мы ситуацию можем отрегулировать. Остался технический вопрос, я так понимаю...

Участник совещания

- Отставка правительства, отставка ЦВК, 4188, 3207...

В.ЛИТВИН

- Это все, что обсуждалось на заседании.

Л.КУЧМА

- Поэтому Президент в этой ситуации выполняет, можно сказать, техническую работу. Мне Парламент даст кандидатуры, я подписываю и возвращаю в Парламент. Я насчет, Виктор Андреевич..., маленький пассаж.

Значит Закон 4180, это уже дело, как говорится, Парламента, какой закон принимать и будете принимать, или изменения. Вы уже подписали соглашение с Вашим партнером Александром Морозом, что в декабре месяце вы принимаете этот Закон 4180.

В.ЮЩЕНКО

- После выборов, если форс-мажор возник по выборах, ну, давайте ж будем откровенны. Никто ж не думал, что 21-ого не состоятся выборы, а где там в вашем соглашении он заявлял, что...

Л.КУЧМА

- Так что по ЦВК - это чисто технический вопрос, и обвинять в чем-то... То надо было просто сесть тем, кто занимался ЦВК, в том числе "Нашей Украине", и соответствующие изменения предложить для Президента Украины.

В.ЯНУКОВИЧ

- Я, пожалуй, начну с того, что я считаю, что решение Верховного Суда, которое было принято, оно было принято под давлением. И оно не соответствует Конституции Украины, оно было принято политическое - это прецедент. Я заявил о том, что не выполнять решение Верховного Суда никакой возможности нет. Поэтому обвинения в адрес фальсификации, участия в этом Правительства, глав администрации, МВД и т.д., то есть участникам фальсификации, они голословны, они не были доказаны в процессе суда, и это наша точка зрения.

Что касается Конституционной реформы. Конституционная реформа была и поддерживалась моей партией и, соответственно, фракцией в парламенте, и была и остается в программе моей, как кандидата в Президенты. Поэтому мы будем эту позицию отстаивать, и мы будем делать все, чтобы Конституционная реформа на Украине состоялась. Мы считаем, что Конституционная реформа снимет целый ряд вопросов, которые в последние годы были очень сложными в политическом процессе в Украине. И фактически снимет тоталитарное давление, то, которое есть в ветвях власти со стороны Президента. Об этом неоднократно

говорилось. И перераспределение обязанностей между ветвями власти, и дальнейшая реформа, связанная с реформированием власти в регионах, это та платформа, та программа, на которой мы стояли и ее отстаивали.

Что касается компромисса с отставкой Правительства. На мой взгляд, этот компромисс не является принципиальным. Почему? Потому что я сегодня написал заявление и ушел в отпуск, согласно закона, на время предвыборной кампании. А речь именно шла, именно обо мне, что касается стабилизации, экономической ситуации в Украине, если та политическая сила, которая настаивает на отставке Правительства, она понимает, что вся ответственность уже сегодня лежит на этой политической силе. И все, что происходит в дестабилизации экономики, за это нужно будет нести ответственность.

Поэтому через три недели состоятся выборы Президента, и, согласно Закона, Правительство уйдет в отставку. Но делать сегодня такие шаги..., во-первых, я их расцениваю как расправа, и расправа надо мной лично, но никак не над Правительством. Это нужно делать над Правительством, которое успешно работало эти два года.

Я обратился к Президенту Украины, Председателю Верховной Рады, к депутатам Верховной Рады, чтобы не делали этот шаг и не усугубляли ситуацию сегодня с экономикой в государстве. И не расширяли тот экономический кризис, который сегодня у нас уже присутствует, и его нельзя не признавать.

Поэтому, на мой взгляд, мы должны как бы разграничить сегодня эти два процесса.

Первое - определить четко, что сегодня мешает проведению честных и прозрачных выборов, и мы готовы, принимать участие в обсуждении этого вопроса. Я за честные, за прозрачные выборы, и я считаю, что ни у кого нет оснований мне лично сказать, что я принимал участие в их фальсификации. Я повторил и сейчас хочу сказать, что если бы были нарушения, они были с двух сторон - это нарушение, это человеческий фактор, это происходит в любой предвыборной кампании, в любой стране. Но цель фальсификации выборов - я такую цель не ставил и считаю, что сегодня нет оснований кому-либо, кому угодно об этом говорить. Я не вижу сегодня оснований, законных оснований. Я об этом говорил. То есть, я бы хотел, чтобы мы этот вопрос отделили от вопроса политического и экономического кризиса. Разделили. Правительство не является участником избирательного процесса, оно занимается чисто экономическими вопросами и нет никакой необходимости сегодня отпирать его таким аварийным способом или усугублять ситуацию, тем самым усугублять си-

10 СІЧНЯ 2005 РОКУ

За даними ЦВК, до списків виборців було включено 37 млн. 657 тис. 704 особи. Кількість виборців, які отримали виборчі бюлетені, - 29 млн. 073 тис. 76 (77,2%). Кількість виборців, які взяли участь у голосуванні, - 29 млн. 068 тис. 971 (77,19%). Кількість виборчих бюлетенів, визнаних недійсними, - 422 тис. 492 штуки (1,45%).

Голова ЦВК, Ярослав Давидович, призначає день голосування.

Засідання "Круглих столів" з урегулювання політичної кризи в Україні

туацію в економіке.

Я могу сказать, МВД... В процессе судебного разбирательства (я его тоже внимательно смотрел и потом читал стенограммы) нигде не было доказано, что органы внутренних дел принимали участие на той или иной стороне в выборах или способствовали какой-либо фальсификации. То есть, органы внутренних дел обеспечивали правопорядок, они выполняли свою функцию, и они не принимали участия ни в какой фальсификации. Я тоже считаю, что сейчас этот вопрос не стоит, и во время политической акции, которая проходила и проходит сейчас в Киеве, органы внутренних дел показали, что они не заангажированы на той или иной политической силе, и они выполнили все свои конституционные обязанности. Поэтому я еще раз обращаюсь к Виктору Андреевичу. Я хотел бы обратиться и повторить то, что я говорил в прошлый раз, что я бы хотел, чтобы вы поняли тот уровень ответственности, который вы несете сейчас и наша политическая сила за блокирование государственных органов управления страной - первое.

Второе. Ну, я считаю, что с вашей стороны очень некорректно относиться так к той группе высокого уровня, которая собирается за этим столом.

Ну, и последнее. Все, любые заявления, которые сегодня звучат о моей позиции в отношении повторного голосования, за исключением моих собственных, значит я просил бы к ним относиться как к слухам и как к провокациям. Все, что я заявляю, все, что я говорю - это моя позиция, и я буду на этой позиции стоять.

Участник совещания

- Так, пожалуйста, вы сказали позиции. Можно задавать вопрос? Пожалуйста, господин Янукович, вы говорили, уже готовы группы экспертов изменения в избирательном законе, вы согласны, да? Что касается того, что там написано, я, конечно...

В.ЯНУКОВИЧ

- Мы являемся участниками этого процесса, и мои представители там принимают участие, я им полностью доверяю. У нас, возможно, будут еще какие-то уточнения незначительные, но я бы не хотел, чтобы наша позиция мешала принятию пакетного решения. То есть мы за то, чтобы пакетное решение было принято, и оно было проголосовано, и способствовало урегулированию этого политического конфликта, который бы не усугублял экономический.

Участник совещания

- Потому что, может быть, мы не все поняли, Ваша позиция абсолютно такая, что принимаете участие в выборах 26-ого?

В.ЯНУКОВИЧ

- Я об этом сказал, и у меня нет другой позиции.

Участник совещания

- Я хочу сказать, что я абсолютно... Боюсь, что это для демократии очень важно, что мы повторяем, и повторяем участие двух кандидатов. Спасибо.

Л.КУЧМА

- Пожалуйста, может быть, есть еще у кого-то вопросы, или, может быть, мы... Я так понимаю, что стороны пришли к согласию.

Участник совещания

- Близкого согласия.

Л.КУЧМА

- Ну, близкого согласия. Осталось снова подтвердить все договоренности, которые были и на прошлом заседании, и повторили их сегодня, в том числе.

Участник совещания

- А можно вопрос к вам, господин Президент?

Л.КУЧМА

- Пожалуйста.

Участник совещания

- Потому что, как я понял, господин Янукович сказал, что он...

Л.КУЧМА

- Премьер-министром будет другой человек.

Участник совещания

- Ну, вы назначаете его?

Л.КУЧМА

- В принципе, я поручаю, конечно. Ну, в такой ситуации, наверное...

Участник совещания

- Потом узнаете, потому что...

Л.КУЧМА

- Я даже сам не знаю.

Участник совещания

- Как по законам это выглядит?

Л.КУЧМА

- Могу ошибиться.

В.ЯНУКОВИЧ

- Я выскажу свою точку зрения..., Президенту выскажу. Вообще, о той ситуации, которая сейчас у нас в стране в экономике. Моя точка зрения, что сегодня первый заместитель или первый вице-премьер-министр имеет больше всего, ну, так сказать, кругозор, и возможности работать в Правительстве.

Да, я говорю об Азарове. Но, у меня нет оснований его привязывать ни к какому политическому процессу. Он никогда в нем не был, не принимал участия. Если кто-то может сказать о том, что он политически принимал какое-то участие в избирательной кампании, скажите, какие есть основания? Я говорю для пользы дела, я говорю для государства, я говорю для...

Л.КУЧМА

Если есть такая необходимость, я готов указом назначить исполнение обязанностей, чтобы снять напряжение на сегодня. Я пока заявление..., возложить исполнение обязанностей Премьер-министра на Азарова.

Насколько я знаю, со стороны Виктора Андреевича таких возражений нет.

В.ЮЩЕНКО

Так, ну, это мы будем решать не сейчас, не во время

10 СІЧНЯ 2005 РОКУ

ЦВК ОФІЦІЙНО ОГЛОСИЛА
ВІКТОРА ЮЩЕНКА ПРЕЗИДЕН-
ТОМ УКРАЇНИ

У Криму за В.ЯНУКОВИЧА про-
голосували 81,26% виборців,
В.ЮЩЕНКА - 15,41%.

Вінницька область: В.ЮЩЕН-
КО - 84,07%, В.ЯНУКОВИЧ -
12,84%.

Волинська: В.ЮЩЕНКО -
90,71%, В.ЯНУКОВИЧ - 7,01%.

Дніпропетровська: В.ЯНУКО-
ВИЧ - 61,13%, В.ЮЩЕНКО -
32,01%.

Донецька: В.ЯНУКОВИЧ -
93,54%, В.ЮЩЕНКО - 4,21%.

Житомирська: В.ЮЩЕНКО -
66,86%, В.ЯНУКОВИЧ - 28,90%.

Закарпатська: В.ЮЩЕНКО -
67,45%, В.ЯНУКОВИЧ - 27,58%.

Запорізька: В.ЯНУКОВИЧ -
70,14%, В.ЮЩЕНКО - 24,51%.

Івано-Франківська: В.ЮЩЕН-
КО - 95,72%, В.ЯНУКОВИЧ -
2,88%.

Київська: В.ЮЩЕНКО -
82,70%, В.ЯНУКОВИЧ - 13,77%.

Засідання "Круглих столів" з урегулювання політичної кризи в Україні

нахождения в отпуске, кто будет обязанности выполнять. Мы говорим о том, что есть решение парламента об отставке правительства. Виктор Федорович заявляет, что мы имеем нейтрального министра внутренних дел, это тот человек, который неделю пять назад заявил, что он будет три дня пить после того, как мы сделаем победу. Виктор Федорович, это все министерство в творческий запой пойдет, будем праздновать. Вы знаете, что все сопровождение, маршруты по открепительным талонам делает милиция. Все, я могу свидетельства дать, они у меня с собой. Мне просто неинтересно, как начальнику Управления внутренних дел Кировоградской области, на каких учётках он голосует, кого он с собой возит, что делают его заместители, это все сотни, десятки, разбито все, это целая технология.

Поэтому я возвращаюсь к вопросу: если мы понимаем, что 21 ноября фальсифицировано Правительством - мое мнение немножко еще, так сказать, есть другое, я не хочу его более уточнить, но для корректности. Я говорил и про местные правительства, в том числе, тут не реагировать на эти вещи просто некорректно. Мы говорим о честных выборах 26 числа декабря и не замечаем бревна в глазу, которое делало выборы 21 ноября невозможными. При таком отношении милиции, при таком отношении всех структур исполняющей власти (медицина, образование, зоотехники, райадминистрации) все работают по пятеркам, все работают по машинах с конкретным кругом лиц и занимаются фальсификацией. Это не интересно просто никому из присутствующих. Но здесь открепительные талоны на 12 человек. На одного человека 12 талонов и начальник милиции за рулем. Я не говорю, ну, что стоит об этих вещах говорить.

Уважаемые коллеги, просто есть решение суда. Это факт, который говорит о массовой фальсификации. Мы указываем, что эти фальсификации делались с участием осознанно неосознанного Правительства: местного, центрального. Я не говорю буквально, что Виктор Федорович занимался фальсификацией. Я не говорю буквально, там, что какой-то начальник департамента занимался фальсификацией. Но тот процесс, который был допущен, я убежден, он лежит на совести Правительства.

Участник совещания

Я извиняюсь, я на минутку Вас перебую. Мы же с Вами имели, как говорится, дело в судебном процессе. И Вы знаете, что до самого последнего времени, когда уже предел был нарушен, только тогда мы, я условно говорю, вывалили тот пакет нарушений, который у нас был с самого начала. Ну, мы этого не делали по одной причине. Мы думали, что будет какая-то корректность. Когда она была нарушена, мы вывалили, и этих нарушений со стороны Ваших партнеров, которые занимались выборами, было во много раз больше, чем нарушений с нашей стороны, зафиксированных наблюдателями. Это факт.

Поэтому я Вас прошу, давайте мы... Прошел уже этот процесс. Мы с Вами договорились, что мы проводим честные, прозрачные выборы и сейчас уже будем вести речь о другом.

В.ЮЩЕНКО

- Мы говорим о честных выборах на 26 декабря, но у нас еще нет общей позиции относительно оценки того, что случилось 21. Если Вы считаете, что не было смысла в Ивано-Франковской области или в Сумской под руководством Шербаня делать фальсификацию - это неискренне. Я не думаю, что у кого-то есть сомнения, что такие заявления, как Вы сказали, что Вы имеете доказа-

тельств во много раз больше фальсификации на моей стороне, значит тогда, Виктор Федорович, есть суд. Давайте идем к судовым решениям и у нас должны быть аргументы. У нас должны быть аргументы. Но это по моей ...

В.ЯНУКОВИЧ

- Если бы мы с Вами были в разных условиях, если бы не Вы проиграли 900 тыс. голосов, а я, к примеру, проиграл, я бы, наверное, шел тоже Вашим путем. Но поскольку я выиграл выборы, Вы пошли этим путем.

В.ЮЩЕНКО

- Вот в этом разницы у нас.

Л.КУЧМА

- Виктор Андреевич, если мы хотим сегодня договориться, прекратите заниматься перепалками. Мне, например, не очень приятно в присутствии наших гостей показывать уровень нашей политической культуры и ответственности за завтрашний день. Если мы хотим договориться. Если мы хотим сорвать это дело, значит давайте дальше и продолжим в таком же тоне разговаривать. Я так понимаю, чтоб выступил Председатель парламента.

Сегодня есть консенсус между основными политическими силами. Как принять решения? Если подходит такой консенсус, такое решение - давайте принимать, если нет - давайте разойдемся. Давайте снова скажем, что мы импотенты, что прошлый "Круглый стол" поговорили, приняли решение, расписались, разошлись, ничего не сделали. Так я не хочу еще раз ставить свою подпись, чтобы вы сегодня уехали, а завтра все начиналось сначала. И снова я говорю, я согласен на какие-то встречные шаги друг к другу.

Участник совещания

- Господин Президент, мы не можем сегодня разойтись без ничего. Я думаю, что этот разговор о фальсификации, и нам не надо его продолжать. Я с Вами абсолютно согласен, потому что первое - мы знаем, что этот кризис начался с этих несчастных выборов 21 ноября. Мы знаем, какое решение Верховного Суда, и нам не спорить с этим решением. Что делать? И третье, Вы лично, как и политики, и Парламент, и журналисты, и историки будете этим заниматься много месяцев и лет. Потому что такие...

Л.КУЧМА

Абсолютно точно. Просто так не пройдет. Будем много заниматься. Будем дальше продолжать усугублять ситуацию.

Участник совещания

И будет, конечно, эйфорации и так, и сая, и по-другому. Ну, конечно это не может быть содержанием нашего сегодняшнего заседания. Потому что ныне историки, и у нас информация такая, какая есть. С юридической точки

10 СІЧНЯ 2005 РОКУ

ЦВК ОФІЦІЙНО ОГОВОСИЛА
ВІКТОРА ЮЩЕНКА ПРЕЗИДЕН-
ТОМ УКРАЇНИ

Кіровоградська: В.ЮЩЕНКО - 63,40%, В.ЯНУКОВИЧ - 31,76%.
Луганська: В.ЯНУКОВИЧ - 91,24%, В.ЮЩЕНКО - 8,21%.
Львівська: В.ЮЩЕНКО - 93,74%, В.ЯНУКОВИЧ - 4,72%.
Миколаївська: В.ЯНУКОВИЧ - 67,13%, В.ЮЩЕНКО - 27,72%.
Одеська: В.ЯНУКОВИЧ - 66,56%, В.ЮЩЕНКО - 27,46%.
Полтавська: В.ЮЩЕНКО - 66%, В.ЯНУКОВИЧ - 29,15%.
Рівненська: В.ЮЩЕНКО - 84,52%, В.ЯНУКОВИЧ - 12,29%.
Сумська: В.ЮЩЕНКО - 79,45%, В.ЯНУКОВИЧ - 16,89%.
Тернопільська: В.ЮЩЕНКО - 96,03%, В.ЯНУКОВИЧ - 2,70%.

Засідання "Круглих столів" з урегулювання політичної кризи в Україні

зрения мы находимся в таком положении: после решения Верховного Суда вам надо сделать все, а нам надо помочь вам, чтобы 26 декабря этого года прошло повторение второго раунда с участием господина Ющенко и Януковича, и чтобы это были честные и прозрачные выборы. Чтобы все эти возможности фальсификации убрать, чтобы было... хорошие..., на 80 процентов люди это будут те же самые, ну, думаю, что они тоже после этого опыта уже другие люди. Они тоже понимают в чем дело. И нам надо организовать выборы. Потому что без этих выборов Украина будет больше в какой-то черной дыре, с которой никто не знает, как уйти.

Итак, первое. Программа-минимум для нашей встречи сегодня - это два пункта: 1-й - договориться на изменение ЦВК; 2-й - договориться на изменение всего, что находится в избирательном Законе, и с хорошей организацией провести выборы 26 декабря. Это программа-минимум. Программа, за которой работает очень тяжело господин Литвин и все коллеги в Парламенте, - это пакет. Как я понял, в пакете мы очень близко..., потому что, как я понимаю Парламент, и еще Конституционная реформа 4180. Что касается этой реформы, я понимаю, что здесь тоже какой-то компромисс готов, потому что мы можем говорить об этом проекте с изменением, в который ввели ваши эксперты, эксперты господина Ющенко, и уже говорим о сроке введения в жизнь этого Закона 1 января...

Участник совещания

- 1 сентября.

Участник совещания

- Ну, я слышал - уже 1 января 2006. Мы можем тоже рассмотреть, конечно, для нового Парламента, ввести в жизнь с выборов нового Парламента. Это тоже...

Л.КУЧМА

- Чего тут томиться. Они заложили себе нормы. Мы соглашаемся. Они не проголосуют за местное самоуправление, и он начнет действовать с января 2006 года.

Голос

- Ну да, и, конечно, мы не решим этого вопроса, потому что мы...

Л.КУЧМА

- Ну, так никто не спорит.

Участник совещания

- Может быть и так. По-моему, мы знаем с истории разных стран, что может быть так, что изменения введены в жизнь в середине периода работы Парламента, на конец, начало и так далее - на все найдете примеры в мировой истории.

И последний, самый сложный и тонкий вопрос, это, конечно, Правительство, отставка Правительства и так далее. Я понимаю, что в каком-то..., ни в каком случае, после решения господина Януковича завтра Правительство работает с исполняющим обязанности новым Премьер-министром. Как я понимаю, процедуры законные и конституционные процедуры, это идет выборы. Если после выборов Премьер-министр будет Президентом, не будет Премьер-министра. Если после выборов его соперник будет Президентом - он тоже не будет Премьер-министром. Также надо принять, что сегодня миссия господина Януковича как Премьер-министра завершается. В каждом случае, как я хорошо понимаю Закон. Если хорошо понимаю Закон, так это так выглядит. И думаю, что мы должны сегодня уже не говорить так много истории, но посмотреть, что лучше для Украины. Как вы думаете? Это программа-минимум, или пакет, так скажем.

Програма-минимум, повторяю, два пункта только: ЦКВ (избирательный Закон конец) и выборы 26-ого, потом поживем - увидим. Там будет все как-то решено, Парламент не изменяется, там, все-таки, кто имеет большинство - имеет, кто не имеет большинства - не имеет.

По-моему, это не опасное решение, но оно даст нам возможность, чтобы только сделать то, что надо для реализации выборов 26 декабря. Потому что это принципиально, я вам тоже скажу, как через наши ошибки или другие вещи мы не сделаем выборов 26 декабря, так это будет, с каждой точки зрения, драматическое положение для Украины, потому что у нас нет никакого юридического отношения для срока следующих выборов. Не знаю, что делать. Это начинать снова делать... Где основа для следующего решения?

Теперь сильный юридический пункт, это, конечно, решение Верховного Суда, и надо его держаться и, по-моему, это может закончить кризис, это может убрать людей с улиц домой, начать спокойную работу, приготовить новое Правительство, работать с Парламентом - это все, что надо, что пойдет в демократической стране.

Участник совещания

- У меня просьба к вам, рассмотреть теперь программу-меню, или пакет. Что надо еще изменить в пакете, чтобы он был приемлемый. Я не знаю, это, конечно, мое предложение, чтоб мы завершили сегодняшнее заседание с конкретным... И второе. Нам надо так делать потому, что как конкретники не будет, и будет страшно и для нас, и для вас, и для всего, что происходит здесь. Никто не будет знать, что случится в следующие дни.

Участник совещания

- Уважаемые господа. Я хотел бы получить ответ на тот пункт, который также был записан в постановлении, касающемся снятия блокады с госучреждений. Я считаю, что вся процедура после выборов, после 21 ноября, шла под силовым давлением со стороны сторонников Виктора Андреевича. Мы не должны закрывать на это глаза, что под давлением улицы принимались, в том числе Верховным Судом... Сегодня центр города перекрыт, госучреждения заблокированы, мы обсуждаем вопросы пакетного соглашения, но не обсудили, даже не коснулись вопросов снятия блокады.

Виктор Андреевич подписался под тем протоколом, где был пункт, касающийся снятия блокады. Его аргументы относительно того, что его сторонники блокировали проведение Конституционной реформы в связи с тем, что не приняты были решения в развитии того, что проголосовал Парламент, а именно отставку ЦКВ, отставку Пра-

10 СІЧНЯ 2005 РОКУ

ЦВК ОФІЦІЙНО ОГЛОСИЛА
ВІКТОРА ЮЩЕНКА ПРЕЗИДЕН-
ТОМ УКРАЇНИ

Харківська: В.ЯНУКОВИЧ - 68,12%. В.ЮЩЕНКО - 26,37%.
Херсонська: В.ЯНУКОВИЧ - 51,32%. В.ЮЩЕНКО - 43,43%.
Хмельницька: В.ЮЩЕНКО - 80,47%. В.ЯНУКОВИЧ - 16,03%.
Черкаська: В.ЮЩЕНКО - 79,10%. В.ЯНУКОВИЧ - 17,35%.
Чернівецька: В.ЮЩЕНКО - 79,75%. В.ЯНУКОВИЧ - 16,37%.
Чернігівська: В.ЮЩЕНКО - 71,15%. В.ЯНУКОВИЧ - 24,16%.
Місто Київ: В.ЮЩЕНКО - 78,37%. В.ЯНУКОВИЧ - 17,51%.
Місто Севастополь: В.ЯНУКОВИЧ - 88,83%. В.ЮЩЕНКО - 7,96%.

Закордонний виборний округ:
В.ЮЩЕНКО - 59,52%. В.ЯНУКОВИЧ - 38,50%.

Засідання "Круглих столів" з урегулювання політичної кризи в Україні

вительства, я считаю недостаточными, потому что не было выполнено главное условие - снятие блокады. По крайней мере, эти два аргумента равновесны. Поэтому хотел бы я услышать, будет ли снято силовое давление на органы действующей власти, прежде чем будут приниматься решения, касающиеся пакетного соглашения.

В.ЮЩЕНКО

- У нас есть другие оценки, мы не можем просто отдавать вольному комментарию решение Верховного Суда Украины - это есть официальное решение и им надо оперировать. Если у кого-то сложилось впечатление, что Верховный Суд работал под давлением улицы, я хотел бы сказать, что это далекое представление об условиях, в которых работают в Украине госучреждения. Я не хочу выходить на эту тему, но я думаю, что догадываетесь об уровне многих обстоятельств, которые касаются работы Внутренних дел, Прокуратуры и других учреждений, и роль власти в их целенаправленной деятельности. Поэтому я, как гражданин, может быть, впервые был утешен тем, что я понял, что в Украину возвращается правда, что решение Верховного Суда в таких сложных условиях было практически идентичным политическому решению Парламента. Два высших органа института страны - Верховный Совет и Верховный Суд - мыслили в категории разрешения конфликта в одном направлении, только Парламент политически, а Верховный Суд правовыми.

Второе, я напомним, когда мы говорили за этим "Круглым столом" о третьем пункте, мы все говорили о завершении избирательного процесса, не о новых выборах, а о завершении избирательного процесса. Я об этом заявлял четко, что если процедура идет о формировании концепции новых выборов, я не могу продолжать эту дискуссию, не могу потому, что у нас складывается впечатление, что это не просто затяжка времени - это выход на новые качества старта политической кампании, и в этом новом качестве власть получает преференции. А относительно комментариев, как надо заканчивать избирательную кампанию, - мы тогда дискутировали.

Знаете, процесс выборов начался за 90 дней до 31 октября, был первый тур 31 октября, были результаты, которые все признали. Те результаты, которые объявила ЦВК, 21 ноября был второй тур - по решению суда, а потом по решению комиссии, это те результаты, которые не соответствуют волеизъявлению людей, и они были отменены. На мой взгляд, или двинуться в направлении, как в правовом поле разрешить разрешения процесса, есть путь более логичен, чем начинать новый турнир сначала. Я думаю, что проводя европейское состязание по футболу, когда начинается тур с 34 команд и доходит до финала 2 команды и 2 тайма игры приводят к нулевому результату - турнир никто не начинает сначала. Процедура организаторов турнира дает ответ, как после 2-х таймов доиграть игру и все-таки определить победителя: или пенальти, или другими способами. Когда мы вышли на такой, как у меня сложилось впечатление, на такую версию, что надо собрать группу юристов, которая должна доработать правовую процедуру с внесением соответствующих изменений в тот или иной закон. На второй день Леонид Данилович выступал публично, что, конечно, он стоит на позиции новых выборов. Я не могу сейчас приводить эти факты, но эта позиция 3-ого числа была официально высказана.

Участник совещания

- 2-ого числа.

В.ЮЩЕНКО

- 2-го числа у нас засідання було. 3-ого числа, а 1-ого числа засідання, значить 2-ого числа, я извиняюсь. С разрывом в один день. Когда мы услышали это, что такое мнение есть о завершении процесса, я официально заявил, что, вы знаете, это не соответствует духу нашей договоренности, и это не соответствует предмету переговоров тем, которым мы договорились. Это я сделал 2-ого числа.

Относительно вето, которое было сделано через день, 3-ого числа. Это еще раз усугубило те договоренности и процедуры, которые были достигнуты, потому что это вето Президентом было наложено на закон, который отменил те особенности применения открепительных талонов, голосования на дому, формирования комиссий и так далее. Это случилось 2-3 числа, за одни сутки после... Отдельно хочу сказать, что в субботу было внесено предложение в Парламент вообще аннулировать результаты голосования по вопросу результатов выборов, отставки ЦВК, которые Парламент принял 27 ноября. Вот этот объем реакции на эти события нам дал основания занимать ту позицию, которую мы занимаем сегодня.

Л.КУЧМА

- Я не могу не прокомментировать несколько. Еще раз... речи: изменения к Закону "Про выборы Президента", о том, что открепительные талоны аннулировать и не голосовать в больницах, учреждениях, на дому и так далее, был принят 17-ого вечером.

В.ЮЩЕНКО

-Да, ноября.

Л.КУЧМА

- Да, 17-ого вечером. А выборы какого числа?

В.ЮЩЕНКО

- А вето вы наложили 3 декабря.

Л.КУЧМА

- Я 18-ого числа заявил, что я такой закон не подпишу. Потому что вы ж хотели закон этот применить 21-ого числа. Потому что я не хочу на себя взять такую ответственность сорвать выборы. Это технически нельзя было сделать. Вы хотели устроить "Ералаш" в стране и хотели подставить в этой части Президента?

Поэтому я подписал это третье. Сказал, что я не подписываю 18-ого числа. Так что давайте не играть "в жмурки". Потому что тот закон касался выборов 21-ого числа. Ни в коем случае не касался следующих выборов.

Теперь следующее. Я ж не слепой. Каждый трактует то, что мы подписали, то, что договорились, по-своему.

Записано "Стороны дійшли згоди, согласия создания экспертной комиссии для проведения юридического ана-

10 СІЧНЯ 2005 РОКУ

ЦВК ОФІЦІЙНО ОГОВОСИЛА
ВІКТОРА ЮЩЕНКА ПРЕЗИДЕН-
ТОМ УКРАЇНИ

Члени ЦВК зачитували підсумки голосування по всіх 225-ти територіальних виборчих округах (225 округів в Україні та окремий закордонний округ) і занесли ці відомості у загальний протокол.

Члени Центральної виборчої комісії підписали протокол про встановлення результатів повторного голосування 26 грудня 2004 року по виборах Президента України. Юрій ДОНЧЕНКО та Броніслав РАЙКОВСЬКИЙ підписали протокол із зауваженнями, повідомив голова ЦВК Ярослав ДАВИДОВИЧ.

Як пояснив Ю.ДОНЧЕНКО, вони підписали протокол із зауваженнями через те, що закон про особливості застосування Закону "Про вибори Президента України" під час переголосування 26 грудня 2004 року звужив виборчі права інвалідів, тому протокол про підсумки виборів не повною мірою відображає реальне волевиявлення громадян.

Засідання "Круглих столів" з урегулювання політичної кризи в Україні

лиза, внесения соответственных изменений по завершению выборов Президента Украины на основании соответствующего решения Верховного Совета Украины".

Я сказал о новых выборах, когда решения Верховного Совета и в помине близко даже не было. Я сказал ту позицию, на которой я стоял. Я стоял на той позиции, Конституционной позиции. Потому что по Конституции положено повторные выборы. И меня обвинить в этом, как Президента, вы просто не имеете морального права. Потому что вы через месяц сядете сами в это кресло.

И если мы начнем с того, что растаптывать счет, что закон для нас не писан, что Конституция для нас не писана... Так, слушай, с чем же мы идем?

Дальше нельзя. Как корректность какая. Слушайте, как же мы будем в будущем это самое...

Участник совещания

- Я хотел бы тоже прокомментировать. Значит, во-первых, после того, как мы завершили нашу работу за "Круглым столом", на митинге не было призыва к тому, чтобы снимать блокаду. А был призыв к тому, чтобы продолжать блокаду.

Это говорит оппозиция, которую совершенно невозможно аргументировать, Виктор Андреевич. Это первое.

Второе. Я боюсь за другую ситуацию. Я попросил Вас либо подтвердить, либо опровергнуть ту информацию, которая сегодня растиражирована агентствами информационными, которая звучит следующим образом от вашего имени: "Если я снова не выиграю выборы при переголосовании, то мы найдем иные методы, чтобы прийти к президентству".

Пожалуйста, либо отвергните, либо опровергните эту информацию.

В.ЮЩЕНКО

- Вы знаете, я не хочу комментировать разного рода мифы. И хотел бы отметить, что я не такой глупый, чтобы по первому раунду выиграл, второму раунду выиграл. Говорил, что если я не выиграю, то солнце должно сходить уже с другой стороны. Я никогда таких заявлений не делал.

Участник совещания

- Это было интервью в английской газете. Прошу опровергнуть тогда. Тогда...

В.ЮЩЕНКО

- Я понимаю. Мы можем по-другому обращаться к английской газете, но не давайте меня ставить тоже в глупое положение.

Участник совещания

- То есть, Вы официально опровергаете?

В.ЮЩЕНКО

- Меня интересуют выборы честным путем. И когда я утверждаю, что выборы 21-ого ноября были нечестными, когда украдено, воровано было более трех миллионов голосов, то это, я прошу, как обстоятельство, которое надо рассматривать.

Участник совещания

- То есть, Вы опровергаете? Виктор Андреевич, я попрошу - либо соглашайтесь, либо опровергайте.

В.ЮЩЕНКО

- Я прошу. Я не мальчик. Я не в школе здесь. Значит, если есть обстоятельства, которые надо уточнить, я юридическим способом хочу это сделать.

Участник совещания

- Спасибо.

В.ЮЩЕНКО

- Реплику можно? А относительно того, что там, или технически... Я помню Ваш комментарий, что никакой закон не может ограничить людей, инвалидов 1-й группы, 2-й группы, тот, который на дому принимает участие в голосовании, или голосованием по открепительным, голосованием на дому.

Леонид Данилович, тогда у меня вопрос. Точно такие параметры сегодня выписаны в новых инициативах относительно о законах о выборах. То есть, норма та же самая. Ограничение идет по открепительным талонам в рамках одного округа, в рамках одного участка на избирательный округ, ограничение идет по категориям людей, которые не имеют возможности передвигаться, по голосованию на дому. Это очень важно. Потому что в законопроекте эти категории выписаны.

Л.КУЧМА

- Это уже ж Вы совсем по-другому. Вы предлагаете открепительные талоны, не ликвидировать, как там предлагали, а чтобы эти открепительные талоны действовали в такой, так сказать, в каком то пространстве. Это ж две разные вещи. Потом Вы что, запретите голосовать в больнице людям? Виктор?

В.ЮЩЕНКО

- Леонид Данилович, я просил просто уточнить. Ваше добро на такую форму разрешения есть? То есть нам можно ожидать подписание такого закона?

Л.КУЧМА

- Я - однозначно. Первое, еще раз хочу подчеркнуть, 18-ого числа заявил, что я не могу подписать закон этот, потому что этот закон нельзя ввести в действие в связи с ограниченностью срока. У меня его даже не было 18-ого числа, если 18-ого приняли. Ну, может быть я могу дать поручение сейчас проверить, когда он точно пришел.

И второе. Это действительно нарушение прав человека. В принципе, если мы идем сознательно снова, второй раз, то я в пакете. Я же готов, я же сказал, что я готов идти на компромисс и подписать такой документ. Но я не исключаю, что будет обращение соответственно в Конституционный Суд и т.д.

Кто имеет право забрать право человека голосовать, допустим, если он находится в больнице?

В.ЛИТВИН

- Я думаю, что мы, извините за прямолинейность, что мы отходим от каких то договоренностей. Потому что, во-первых, относительно того закона, который мы приняли 17-ого числа. Это, в большей мере, было политическое ре-

10 СІЧНЯ 2005 РОКУ

**ЦВК ОФІЦІЙНО ОГОЛОСИЛА
ВІКТОРА ЮЩЕНКА ПРЕЗИДЕН-
ТОМ УКРАЇНИ**

Після цього Центральна виборча комісія ухвалила постанову про оприлюднення у газетах "Голос України" та "Урядовий кур'єр" результатів виборів Президента України.

Відповідно до закону про вибори Президента, оприлюднення має відбутись у триденний термін.

Голова ЦВК, Ярослав Дашкович, оголосив Віктора Ющенка Президентом України.

Засідання "Круглих столів" з урегулювання політичної кризи в Україні

шение, которое предусматривало радикальный путь: запрещение по сути дела голосования открепительными талонами и запрещение голосования на дому. Две позиции там были четко зафиксированы. Не в больницах, а на дому.

Вы знаете, я скажу, что на тот момент можно было подписать этот закон при одной публичной оговорке, что если представители оппозиции..., что Президент подписывает такой закон и выборы происходят, и в случае поражения не будут аннулироваться, потому что это тогда считалось основанием для нахождения лазеек. Тогда, возможно, у нас сегодня не было бы темы для дискуссий. Этот закон предназначался к 21 ноября. Это маневр, не надо вести сегодня дискуссии.

Следующий момент. Закон, который сейчас подготовлен, он корректен, этот закон, который предусматривает жесткий контроль за открепительными талонами. Их нельзя будет тиражировать на ксероксе.

Будет отметка ставиться в документе, что человек получил открепительный талон и один раз может проголосовать. И отметка о том, что он уже проголосовал.

Второй момент. Он должен приехать и в установленное время должен зарегистрироваться только там для голосования, куда выписан ему этот документ. То есть, он не может ездить по участкам, где ему понравится, там голосовать, и может это право сделать один раз.

Что касается голосования в больницах. Предусмотрено, что человек, который лежит в больнице, пишет заявление, что он хочет проголосовать. Составляется список, и главврач больницы или другой руководитель больницы подает это в участковую комиссию. По количеству заявлений будет выдано количество бюллетеней. Снимается эта лазейка.

Что касается голосования на дому, то предусмотрено, что те люди, которые нетранспортабельны, которые самостоятельно не могут передвигаться, они имеют право проголосовать на дому. Но опять же с соответствующим уведомлением. Этот закон абсолютно сегодня корректен. Я думаю, что он не нарушает прав человека. Это что касается по этому вопросу.

Другое. Если у нас есть добрая воля и понимание, нужно говорить тогда об этом пакете. Потому что, по сути дела, парламент нашел согласие. А я понял здесь в процессе дискуссии, разрушается то согласие, которое было достигнуто.

В противном случае я хочу сказать господину президенту Польши: мы не выполним ни программы минимум, ни программы максимум. Потому что мы не сможем консолидировать парламент, и они скажут, пусть все плывет, как плывет. И пусть этот закон, который есть, к 26-ому числу мы с ним идем. Я думаю, нам нужно предохранители и определенные вехи выставить.

Поэтому нужно, вот тот пакет есть, договориться цивилизованно его решить, что снимает и блокаду с государственных учреждений. Но надо здесь жесткая договоренность. Здесь нужно договориться о механизме контроля за тем соглашением, которое будет достигнуто.

Мы сегодня на Парламенте достигли договоренности на 99,9%. Я боюсь, чтоб так, как тонкий лед, эта договоренность не была разрушена. Я хочу, чтобы был соблюден консенсус в Парламенте, я верю, что это даст возможность стабилизировать ситуацию в регионах. Я сегодня имел встречу с руководителями местных органов самоуправления. Сначала встреча напоминала схватку, потом мы пришли к взаимопониманию и достигли каких-то общих точек. А сначала это была враждебность между представителями регионов, потому что один од-

ного обещали судить.

Если этот пакет есть, о нем можно говорить и принимать соответствующее решение. Здесь нужно договариваться. Если Президент говорит, что сегодня он предоставит отпуск Премьеру, может быть найти такую золотую середину (извините, что я беру на себя смелость), что Президент подписывает Указ, что предоставит отпуск с последующей отставкой правительства, потому что так или иначе это решено будет, исполняющим обязанности Премьер-министра назначить с такого-то числа. Если это будет принято другой стороной, такой позитивный вариант, если нет - давайте искать консенсус. Мне кажется - это был бы вариант очень действенный. Предоставит отпуск с последующей отставкой. Исполняющим обязанности Премьер-министра назначить, не знаю кого, Президент определит... Азарова.

Что касается последующих кадровых изменений. Я думаю, что следующий этап консультаций, если возникнет, это все сейчас вынести за рамки и решить эту проблему. Я думаю, что политический сигнал будет услышан и будут все согласны с этим. Если нет, мы тогда завтра ничего не примем. Чтобы была соблюдена...

В.ЯНУКОВИЧ

Я написал заявление в соответствии с Законом и Конституцией. Поэтому подписывать Президенту противозаконный или антиконституционный указ я думаю необходимости никакой нет. Правительство идет в отставку, согласно Конституции, после выборов и работает до формирования нового состава правительства. Это Закон и Конституция Украины.

Если речь идет о том, что меня не хотят видеть в городе Киеве и я кого-то здесь буду раздражать после выборов, я хочу сказать - я не собираюсь проигрывать, во-первых. Во-вторых, если такое случится и Президентом будет избран Виктор Андреевич, я один из первых найду в себе силы и мужество прийти и его поздравить. Поэтому я думаю, что это не должно быть даже предметом дискуссии за этим столом.

Участник совещания

- Господа, могу я говорить на английском языке? Я думаю, что как раз очень уместно мне сейчас прокомментировать то, что я только что услышал. На протяжении наших встреч, когда я встречался со спикером Парламента, когда я встречался с Президентом, когда я встречался с кандидатами, я чувствовал, что все соглашались с тем, что вопрос нужно решить. Я думаю, что я услышал на протяжении дня и здесь за "Круглым столом", что были какие-то различия, никто этого не отрицает, несогласования.

11 СІЧНЯ 2005 РОКУ

ВЕРХОВНИЙ СУД ЗАБОРОНИВ ОПРИЛЮДНЮВАТИ В "ГОЛОСІ УКРАЇНИ" ТА "УРЯДОВОМУ КУР'ЄРІ" РЕЗУЛЬТАТИ ВИБОРІВ ПРЕЗИДЕНТА

ВСУ задовольнив клопотання В.ЯНУКОВИЧА про вжиття за-
побіжних заходів і заборонив
ЦВК до вирішення Верховним Су-
дом справи офіційно оприлюдню-
вати результати виборів Прези-
дента України в газетах "Голос
України" та "Урядовий кур'єр" та
вживати будь-які інші дії,
пов'язані з розповсюдженням
постанови ЦВК від 10 січня 2005
року про оголошення результатів
виборів Президента України.

Крім того, ВСУ окремо заборонив
газетам "Голос України" та "Уря-
довий кур'єр" оприлюднювати ре-
зультати виборів Президента
України до вирішення судом
скарги.

Засідання "Круглих столів" з урегулювання політичної кризи в Україні

В настоящий момент, то, что я услышал от спикера, состоит в том, что вопрос можно разрешить таким образом, чтобы это разрешение происходило в соответствии с законодательством Украины. Я думаю, что это самый лучший знак, потому что это говорит о здравом разуме, о здоровой воле, потому что всякие попытки продолжить выяснять кто за что отвечает не приведут ни к какому результату.

Я позволю себе отметить, что в данном слушании не только народ Украины, но и весь мир ожидает правильного решения. Чувствуется напряжение и за этим "Столom". Я просто хотел бы еще раз призвать к тому, что мы можем сделать, мы сделаем, чтобы достигнуть какого-то согласия, вывода. Сегодня мы будем продолжать эти дискуссии в Парламенте, мы будем продолжать нашу работу для того, чтобы преодолеть все барьеры, которые препятствуют достижению окончательного соглашения.

Что касается подготовки выборов, то этот процесс не должен останавливаться. Этот процесс должен начинаться с этой минуты и проходить дальше для того, чтобы люди Украины увидели еще один шанс, шанс того, что эти выборы будут честными, прозрачными. И поэтому я был бы очень счастлив, если после этой встречи мы выйдем и скажем народу этой страны и скажем всему миру, что мы готовы сделать такой шаг. Это единственно возможный выход из данной ситуации. Поэтому мои последние слова состоят в следующем: естественно, существуют какие-то сложности внедрения изменения в законы и их реализации. Это займет месяц, два, три - согласно вашему законодательству, но я верю в то, что эта страна и люди, которых волнует этот вопрос, волнует прогресс демократии, они не могут себе позволить ждать так долго. Я думаю, что мы находимся настолько близко к этому последнему финальному шагу, давайте его просто сделаем. Я еще вас призываю к этому с полным пониманием того, что все барьеры и все, что стоит на этом пути, будет преодолено парламентским путем согласно законодательству, которое существует в этой стране. Это все, что я хотел сказать.

Участник совещания

- Я тоже продолжу. Я думаю, что когда мы встречались первый раз, мы не собирались управлять этой страной. Мы здесь находились в качестве тех людей, которые пытались сделать этот процесс более динамическим, найти какой-то выход из сложной ситуации в той стране, которую мы любим, которую мы хотели бы видеть стабильной и процветающей. Я думаю, по мере того, как идет время, мы выяснили различные детали, которые для нас, может быть, несколько неожиданны, может быть неприятны, как и для вас, но я думаю, что мы сделали все, что могли сделать, потому что это были наши обязательства, какие взяли на себя прошлый раз и договорились встретиться после того, как будет сделано решение Верховным Судом. Было решение, решение касалось перевыборов с фиксированной датой. Опять дата является четкой, не до 26, не после 26. Я думаю, что это касается и Председателя Верховной Рады, они проделали титаническую работу и сейчас у нас есть уже дата выборов, должны уже выставить перед собой приоритеты. А что выходит из нашей дискуссии - есть вопросы, которые нужно еще решить.

Прежде всего - состав Центральной избирательной комиссии, это основное. Потом вопрос о выборах Президента, нужны изменения в него, что касается Конституционной реформы, то есть нужно тоже все сделать. Это те элементы, которые являются ключевыми и надо для того, чтобы провести выборы действительно 26 декабря этого года. Опять-таки для того, чтобы не нарушать решение

Верховного Суда.

Сейчас в, общем-то, зависит все от вас, каким образом это все подготовит. Президент и Верховная Рада уже обсуждали это, и было достигнуто соглашение. В 9.00 Рада начнет работу, потом в 10 у вас опять с лидерами 1 фракции Парламент. Я думаю, что там будет продемонстрирована добрая воля и желание, в случае представителей Верховного Совета и двух кандидатов, и мы надеемся, что эти выборы действительно будут счастливыми, честными и прозрачными.

В последний раз, когда мы встречались, я говорил, что мы должны прийти к соглашению, мы можем вам помочь - это убрать все подобные заявления о возможной, скажем так, мести, в случае чего-то, если что-то пойдет не так. Вы должны подумать о том, что вы стране нужны все, и поэтому будьте как можно более конструктивными в своих действиях и заявлениях для того, чтобы провести выборы 26-ого. Все соглашаются с результатом выборов и вы начинаете работать, работать для успеха, развития прогресса этой страны и, соответственно, для упрочнения ее отношений со всеми своими соседями. Я думаю здесь находятся как раз соседи, если не все они, то большинство из них. Я думаю, что это наша общая цель. Опять-таки давайте, чтобы мир услышал от нас следующую фразу: что выборы будут проведены 26 декабря в соответствии с законодательством, и все с этим согласны.

Л.КУЧМА

Хочу предостеречь. Я не хочу, чтоб мы, подписавши, допустим, очередной документ, еще больше разошлись между собой, между политическими элитами Украины, между регионами Украины. Поэтому я бы просил всех над этим очень хорошо задуматься, потому что это все кажется очень просто, "палочкой махнул", подписал постановление, вернее, принял постановление Верховного Совета или подписал постановление Правительства, или Указ Президента - и все стало на свои места. Мы уже и так в души людей ввели столько...

Значит, вы знайте, когда мы учим своих людей, когда заезжает Президент в свой Палац кричать "Теть Кучму", то всенародная любовь так же быстро пройдет и к вам, и такими же методами с вами будут пользоваться. Так что я просто считаю это, так сказать... Хотя признаем, что садимся за "Круглый стол" и пытаемся найти соглашение, но действуем такими методами, то скажите пожалуйста...

Я полностью в этой ситуации поддерживаю то, что еще раз сказал Владимир Михайлович. Значит, это соглашение политических сил в Парламенте, куда входят представители или фракции, или партии от Премьер-ми-

11 СІЧНЯ 2005 РОКУ

ВЕРХОВНИЙ СУД ЗАБОРОНИВ ОПРИГВЮДНЮВАТИ В "ГОЛОСІ УКРАЇНИ" ТА "УРЯДОВОМУ КУРСЕРІ" РЕЗУЛЬТАТИ ВИБОРІВ ПРЕЗИДЕНТА

В.ЯНУКОВИЧ заявив, що не визнає результатів виборів і оскаржить їх у Верховному Суді.

Постанова ЦВК про остаточні підсумки повторного голосування 26 грудня 2004 року може бути опублікована в газетах "Урядовий курсер" та "Голос України" лише після завершення розгляду скарги Віктора ЯНУКОВИЧА у Верховному Суді України.

Про це сказав в інтерв'ю журналістам голова ЦВК Ярослав ДАВИДОВИЧ. За його словами, оскільки вже сьогодні відомо, що сторона, яка програла, готується завтра подати скаргу до ВСУ, а сьогодні вже подана туди клопотання про відкладення публікації постанови комісії, то відповідно вона буде надрукована лише після розгляду справи.

Засідання "Круглих столів" з урегулювання політичної кризи в Україні

нистра и от Виктора Андреевича, оно досталось, так сказать, большим трудом и большим компромиссом. Если вот этот хрупкий мир, хрупкое согласие, что завтра все-таки можно прийти в Парламент и проголосовать, мы разрушим, я не хочу в этом случае брать, так сказать, ответственность на себя. Если кто-то готов, то пожалуйста.

Так что, когда мы сегодня примем окончательное решение или если кто то с этим решением не согласен, давайте еще подискутируем, давайте по-людски просто вести себя - больше ничего, по-людски. Потому что мы скоро забудем, так сказать, человеческие образы и будем кричать только лозунгами и через рупор, чтоб дальние слышно было, чтоб больней ударить, чтоб больше оскорбить. И язык ультиматума в этом случае абсолютно имеет...

Я свою позицию заявлял на внутренних переговорах. Хочу повторить ее сейчас: если Премьер-министр сам не напишет заявление про отставку Правительства по каким-то причинам, то я такую отставку не подпишу. Это чтобы вы четко понимали. Если вы хотите мотивации - пожалуйста. Мотивации хотя бы с точки зрения, какое у Президента моральное право перед Украиной отправить сегодня в отставку, перед теми людьми, которые проголосовали за Премьер-министра, делать им больно. Это вы не мне сделаете больно, это сделаете 15-ти, 14-ти, 13-ти или 16-ти миллионам людей, которые поддерживают сегодня его. Этого мы хотим? Мы хотим снова, я говорю, унижить одну часть Украины перед другой и принять ультиматум одной части у другой. Я по-другому не расцениваю, кто бы как меня не убеждал.

Значит если я пойду на такое решение, это значит, что я принял ультиматум. Я его отбрасываю. Я готов, раз Виктор Андреевич написал заявление, подписать заявление, и однозначно, что он работает только три недели, вернее в отпуске три недели. После 26-ого числа так Правительство, если побеждает Виктор Андреевич... Правительство у него уже готово, он через день инаугурацию проведет, и тут никто на сроки не будет смотреть, что месяц надо, чтоб там посчитали все хорошо и комиссия... и до Нового года будет Президентом, Бог в помощь ему. Чем быстрее эту процедуру сделаем, тем лучше. Если побеждает Премьер-министр, ситуация совсем другая. Никто спешить никуда не будет и Правительство будет работать в том режиме, в котором есть. Я каждый день встречаюсь с членами Правительства. Даже само, как говорят, "ИО", никто эти три недели работать не будет. Давайте.

Я сказал все, что хотел сказать.

Л.КРАВЧУК

- Я участник всех тех дискуссий, которые проводятся в Парламенте. И сегодня, когда мы договорились о завтрашнем голосовании, и я, и многие сказали одну фразу: "Давайте не разрушим то хрупкое, что мы создали". Я буду откровенным, мне-то легче, так как я не обременен властью.

После сегодняшнего разговора у меня складывается впечатление, что мы отдаляемся от того, что наработали в Парламенте. Отдаляемся потому, что мы послушали всех, и зарубежных наших друзей. Я здесь вижу конструктивные пожелания. Что касается кандидатов в Президенты, то здесь я не услышал конструктива. Сели так говорить откровенно. То есть мы отдаляемся более в прошлое, чем в будущее и я, чтобы не обижать никого, сошлюсь на древних греков которые говорили, что умный человек думает вперед, а не очень умный - назад. Так, мягко, не обижайтесь, потому, что это говорили греки. Поэтому, если мы сейчас будем

все время говорить, кто виноват, кто прав, кто не прав, мы ни к чему не придем. Поэтому я предлагаю то, что говорил Владимир Михайлович. Вы говорили следующее: разделить эти вопросы, пакеты и предпосылки для голосования за пакеты - разные проблемы. В пакет входят три закона: Закон о выборах Президента, Закон 4180 и Закон 3207 - это пакет. Мы за этот пакет должны голосовать, потому что это законы, это решает парламент.

Что касается отставки правительства - оно не голосуется в парламенте. Это уже предпосылка к тому, чтобы голосовать за закон. Это говорится, как две большие разницы, говорят в Одессе. Поэтому я не могу увязывать, скажем, голосование за пакет и включать в пакет отставку правительства. Каким образом? Это не включается, это должно быть решено до голосования за пакет. Поэтому, если мы рассмотрим таким образом, чтобы все те вопросы, которые не включаются в пакет решены были до, это должны решить, в данном случае, не парламент. Парламент решение свое высказал.

Я сейчас считаю, что это решение политическое, но я соглашусь с тем, что оно политическое. Как и, скажем, я не имею, ну, большого восхищения от решения Верховного Суда, но я его буду выполнять. И рад, что даже если он и ошибся, то он принял такое решение, потому что в советское время он бы такое решение не принял. Вот это моя точка зрения, но я хочу, чтобы мы вновь, Виктор Андреевич, извините, что я к вам обращаюсь, чтобы мы расчленили какие еще предпосылки и условия вы ставите в отношении голосования за пакет. Потому что сегодня там, в парламенте, мы говорили о пакете. Тут говорится о более широком аспекте проблемы, то есть те, которые Верховный Совет не решает, я утверждаю об этом. Если эти предпосылки являются важными и принципиальными для голосования за пакет, то их надо назвать. Если вы их назовете и скажете, что из-за этого ваша фракция голосовать не будет, я это акцентирую, Леонид Данилович, если вы сегодня скажете, что без этих предпосылок фракция "Наша Украина" за пакет голосовать не будет, тогда нам здесь делать нечего.

Вот и надо совсем откровенно сказать: никаких иллюзий не должно быть, никаких, скажем, высоких слов, хотя их приятно слушать. Должно быть четко и ясно сказано, потому что мы выходим отсюда, люди на что-то надеются, люди с каким-то оптимизмом смотрят на это. Потом все возвращается на круги своя.

И еще, заканчивая, одну очень хорошую греческую цитату, которую люблю, которая говорит примерно так: "То, что можно сделать сегодня, сделай сегодня, не откла-

11 СІЧНЯ 2005 РОКУ

...
**ВЕРХОВНИЙ СУД ЗАБОРОНИВ
 ОПРИЛЮДНЮВАТИ В "ГОЛОСІ
 УКРАЇНИ" ТА "УРЯДОВОМУ
 КУР'ЄРІ" РЕЗУЛЬТАТИ ВИБОРІВ
 ПРЕЗИДЕНТА.**

...
 Голова ЦВК Ярослав ДАВИДОВИЧ наголошує, що комісія абсолютно впевнена у законності своєї постанови про підсумки повторного голосування 26 грудня 2004 року і готова відстоювати свої позиції у Верховному Суді України.

...
 Голова ЦВК Ярослав ДАВИДОВИЧ сподівається, що до парламентських виборів 2006 року в Україні буде створено єдиний реєстр виборців.

Засідання "Круглих столів" з урегулювання політичної кризи в Україні

дывая на завтра; не можешь сделать сегодня - сделай завтра". Та вот, если мы не можем завтра сделать такое разделение, и не можем решить этих вопросов, то я не хочу обманывать своих избирателей, я не хочу обманывать своих близких, своих людей, я хочу сказать, что главным условием для голосования за пакет "Наша Украина" выдвинула:

- а) отставку правительства;
- б) назовите еще что-то;
- в) назовите еще что-то;
- г) назовите еще что-то;

- На "г" можно остановиться, было бы лучше. Значит, вот тогда и мы скажем, что мы завтра голосовать, или, вернее, фракция "Наша Украина" голосовать не будет. И нечего, извините за выражение, высокими словами, красивыми размышлениями успокаивать нас и людей, нужно быть откровенным, честным и порядочным до конца. Я хочу знать, будет ли "Наша Украина" (я думаю, что Владимир Михайлович хочет знать) завтра голосовать, если не будет выполнено какие-то предпосылки. Благодарю вас.

И.ПЛЮЩ

Уважаемый Леонид Данилович, очень уважаемые высокопоставленные гости, президенты, другие должностные лица Европейского сообщества, я хотел бы спросить, только честно, всех нас. Политический кризис в Украине определило серьезное нарушение во время повторного голосования выборов президента Украины. Это зафиксировано 27 ноября высшим законодательным органом - Верховным Советом Украины, 3 декабря - решением Верховного Суда Украины.

Наши договоренности базировались на трех китах. Первое - неприменение силы, второе - выходом в политический диалог, третье - найти правовые основы для легитимизации новоизбранного президента. Первые две были выполнены, над третьим работали. Я хочу всех честно спросить, и прежде всего Леонида Макаровича, я готов с вами пойти на любые аудитории, чтобы вы мне сказали, какое отношение к честным выборам, тем более проекту закона о изменениях до Закона о выборах Президента имеет политическая реформа. Вы скажите честно, что если вам за полтора года не удалось убедить ни украинский народ, ни парламент Украины в правоте этой реформы, то почему вы вяжете эту реформу сегодня к изменению Закона о выборах Президента, которые не должны допустить тех фальсификаций, которые были. Это что, под честные выборы мы подставляем реформу, которую должны делать? Я хочу повторить слова Леонида Даниловича, сказанные 15 октября сего года: "политическую реформу будет решать уже тот президент, который будет избран, и тот парламент, который будет работать" - я это поддерживаю, и считаю, что это главное.

Второе. Когда мы говорим, Леонид Данилович, о тех людях, которые кричат сегодня ненужные лозунги и так дальше, то почему мы не замечаем, что после повторного голосования в Луганске высшие должностные лица, председатель областного совета одной и другой области, главы администраций нескольких областей кричат и угрожают тем, что они впровадят автономизацию, тем самым прямо поджигают к розни и угрожают целостности Украины. Это предусмотрено три статьи Криминального кодекса.

Через неделю после того, как Президент Украины провел совещание с этими председателями, в Харькове собирается так называемый съезд народных депутатов, где эти же должностные лица кричат, что "мы не допустим повторного

голосования, мы сорвем выборы. Вы знаете, что мы такие есть и так дальше". То я вам скажу, что у нас в оппозиции остается единственно тот народ, который сегодня хочет защитить свой голос и хочет защитить свободы демократии в нашем государстве Украина. Благодарю за внимание.

Л.КУЧМА

- Во-первых, решение наверное, я сам не читал, решение Харьковского, так сказать, съезда. Но я, нигде, ни в одном этом самом, я убежден в этом, что таких слов о том, что выборы сорвем, что не будем участвовать и так далее, категорически...

Л.КРАВЧУК

- Иван Степанович, я абсолютно согласился бы с вами вот в такой редакции: какое отношение политреформа имеет к честным выборам, если эта политическая ее философия возникла в сентябре месяце этого года. Мы о политической реформе говорим второй год, мы к политической реформе подвели и нашу философию, и наше видение, и нашу организацию власти. Я хочу сказать просто - еще одного Иосифа Виссарионовича наша Украина не переживет. Поэтому, я говорю, народ хочет, чтобы власть была ответственная, прозрачная и демократическая. И чтобы она не принадлежала одному человеку, потому что тот же Булгаков сказал: "Если бы к власти привели ангелов, то через какое-то время у них начали бы, расти рога". Так вот я не хочу видеть чужих рогов у власти.

Поэтому главный вопрос для нас был - организовать так власть, чтобы были балансы, чтобы были противовесы, чтобы власть была прозрачна и демократична. Вот почему мы увязываем Закон о выборах с Законом о конституционной реформе. И с этим соглашаются многие, или, сказать, большинство, кроме "Нашей Украины" и БЮТ. Все остальные с этим соглашаются - это тоже аргумент.

Поэтому я откровенно заявляю: не в пакете наша фракция и я голосовать не будем. Вот и все. Я не хочу, чтобы мы толкали кого-либо - или парламент, или Президента на неконституционные незаконные действия. То, что парламент отменил выборы, я говорил господину Президенту Польши, господину Квасневскому, что тогда в таком состоянии парламент может отменить воскресенье и назвать его понедельником. Потому что, если кто-то сомневается, пусть мне покажет, в каком Законе, в какой Конституции написано, что парламент отменяет предоставление документов, даже справки никакой не было предоставлено. Мы можем утопить в словах все, это приятно, есть Закон и Конституция и есть наша политическая воля. Мы хотели, чтобы это было для спокойствия, и выборы

11 СІЧНЯ 2005 РОКУ

НА АДРЕСУ ЮШЕНКА
НАДІЙШЛИ ПРИВІТАННЯ З
ОБРАННЯМ ПРЕЗИДЕНТОМ
УКРАЇНИ ВІД

Глави УПЦ МП митрополита
Володимира
Президента Болгарії
Президента Туреччини
Прем'єр-Міністра Королівства
Норвегії
Керівництва Угорщини
Високого представника ЄС з
питань спільної зовнішньої та
політики безпеки Хав'єра Солани
Президента Азербайджану
Президента Таджикистану
Папи Римського
Генерального секретаря ОБСЄ
Українців Росії
Прем'єр-міністра Японії
Президента Ізраїлю

Засідання "Круглих столів" з урегулювання політичної кризи в Україні

без обсуждения, без согласия в Украине принято пакетом не будет, значит не будем голосовать, значит будет, как есть.

Л.КУЧМА

- Я, Леонид Макарович, хочу Вас немножко поправить. Прошу извинить меня, но о реформе мы начали серьезный разговор в 2000 году, когда провели референдум. В референдуме приняло участие далеко за 80 процентов, и 90 процентов поддержали все основные вопросы. И главным вопросом референдума было то, что в парламенте формируется коалиция, и она формирует правительство. Это главный вопрос, а Президент получает право роспуска парламента.

Учитывая, что в этом референдуме еще были такие вопросы, которые затрагивали интересы депутатов, то были излияния, которые мы так говорим часто, что мы прислушиваемся к народу, оно было проигнорировано парламентом однозначно, тем более там предлагали двухпалатный парламент, спорные были вопросы. Но можно было спорные вопросы отбросить, а это принять.

Второе. Я в августе 2003 года обратился с предложением провести реформу, и проект этой конституционной реформы, которую называют проектом Симоненко - Медведчука был вынесен на обсуждение, на всенародное обсуждение, но только не референдум - обсуждение. Мы все хорошо знаем, сколько "Круглых столов" было, и не участвовала в этом, практически, исполнительная власть. Все, практически, были однозначны в том, что если мы хотим двигаться в том стратегическом плане, как говорят, до Европы, так давайте и европейскую модель управления хотя бы брать на вооружение. У тебя еще, Виктор Андреевич... Я знал об этом нашем интервью в газете "Трибуна" от 6-ого числа, то есть сегодняшнего. Вот что тут написано: если старый режим попытается вмешиваться, мы просто возьмем власть штурмом - это название интервью. Если старый режим попытается каким-то образом "вмешаться и оказать открытое неповиновение воле народа, мы просто возьмем власть штурмом", именно этого от нас ждут люди. Это по всем каналам прошло, всюду, в прессе нашей. То есть информационное пространство Украины нашим заявлением наполнено до отказа.

В.ЮЩЕНКО

Леонид Макарович, я хотел бы обратиться сначала к Вам. С первого момента о переговорах, о так называемом пакете первым пунктом стояло - отставка правительства. Я думаю, что Вы не удивлены, это так было и так есть - отставка ЦВК, изменение Закона о выборах Президента 4180. Это не новизна, это то, что называет Владимир Михайлович "хрупкий лед", который цементируется на этих четырех позициях.

Вы сейчас делаете политическую новость, Леонид Макарович, а какая будет Ваша реакция, когда первого пункта не будет, мы не будем голосовать за 4180? Если с другой стороны Вы предлагаете убрать этот пункт, Вы признаете, что он был, но Вы предлагаете его убрать. Парламент принял решение - это закон, мы сейчас имеем первый казус, когда парламент принял отставку про недоверие к правительству, что вызывает автоматическую отставку (307 голосов). Теперь возникает вопрос: Премьер-министр не хочет идти в отставку. Это ж не мой вопрос, решение парламента по этому вопросу принято юридическое. Виктор Федорович этого не признает. Парламент принимает решение 27 числа о политической оценке, Леонид Макарович, парламентакий зал для того, чтобы давать политическую оценку любым процессам, в том числе избирательному процессу.

Было обсуждение, были дебаты. Вот на базе этой процедуры было принято

решение из четырех пунктов. Первый пункт - это отношение к результатам выборов, это решение парламента 27 числа, что результаты, которые не дают возможность волеизъявлению избирателей (отставка ЦВК и другие вещи), это решение не признается, тогда чем нам руководствоваться в нашей полемике?

Верховный Суд принимает решение, говорят, под давлением. Ну, так давайте тогда с чего-то начинать из святого, потому что Верховный Суд не так сделал, парламент...

Давайте относительно политической реформы. Как она возникла, последовательность какая и т.д. 15 октября Президент Леонид Кучма считает нецелесообразным вносить на голосование вопрос о конституционной реформе до президентских выборов. 16 апреля 2004 года Президент Кучма заявляет, что главным заданием широкой коалиции демократических сил, решила выдвинуть Премьер-министра Виктора Януковича кандидатом в Президенты есть не политическая реформа, а прямого на выборах главы государства. Идем дальше, 15.10.2004 Виктор Федорович считает кандидат - проведение политической реформы после выборов Президента. Это 15 октября, друзья, 15 октября. Я не буду уже говорить, что там и когда говорил Гавриш, это уже унисон. Поэтому, Леонид Макарович, мое отношение, моей политической силы отношение к этой инициативе давно известно, но я не хочу этого подчеркивать. Я могу сказать, что отношение моей фракции тоже вам известно. Но сейчас мы не об этом говорим. Мы сейчас договорились о "хрупком льде" из 4-х позиций. Сейчас я свидетель того, что первая позиция не воспринимается, но это серьезные обстоятельства, Леонид Макарович. Мне неудобно перед Виктором Федоровичем сидеть напротив и вести эту политику.

Л.КРАВЧУК

- Может я не так.... Я не говорю, что она не воспринимается, я говорю о другом: как ее вставить в пакет, когда она завершена. Виктор Андреевич, помогите мне, как его.... Это ж не закон, отставка правительства, как его вставить. Мы говорим о голосовании 3-х законов. Как, ну подскажите мне.

В.ЮЩЕНКО

- Леонид Макарович, Вы прекрасно знаете, что недоверие Правительству автоматически ведет к отставке. В отставке есть процедура отставки. Заявление Премьер-министра.

Л.КРАВЧУК

- Извини, но это уже не голосование, тут включают другие субъекты: Президент...

В.ЮЩЕНКО

14 СІЧНЯ 2005 РОКУ

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

Шоста сесія Верховної Ради України четвертого скликання продовжувала роботу в пленарному режимі.

Голова Верховної Ради України Володимир Литвин зустрівся з Директором Регіонального бюро Програми розвитку ООН для країн Європи та СНД Кальманом Міхесом.

Під час зустрічі Голова Верховної Ради висловив підтримку Звіту "Пропозиції Президенту - Нова хвиля реформ", адресованому новообраному Президенту України та новому уряду і запропонував ознайомити з ними народних депутатів.

К.Міхей детально поінформував Голову Верховної Ради України зі змістом проєктів ООН, відзначив ключову роль українського парламенту у подоланні політичної кризи і створенні соціально-політичних умов для консолідації суспільства.

Засідання "Круглих столів" з урегулювання політичної кризи в Україні

- Мы говорим, что есть решение, которое не выполняется, а вы говорите не обращать на это внимания.

Л.КРАВЧУК

- Виктор Андреевич, ну тогда это не Парламентский уже вопрос.

Л.КУЧМА

- Я не буду говорить, что абсолютно процедура не была соблюдена и даже никого не было из членов Правительства, ни одного человека. А второе, вы хорошо знаете, что в соответствии с Конституцией до 15-ого, или какого там, марта следующего года вы не имеете права отправлять правительство в отставку. Вот все. При чем тут доверие, недоверие и так далее. Не имеете право по Конституции, почему вы снова попираете основной закон, снова политическое решение. Так мы только на одних политических решениях и едем последнее время, я говорю, поправок по Конституции, хотим их растоптать, чтоб в Украине их никогда не существовало. И дальше мы тогда будем только из целесообразности...

В.ЯНУКОВИЧ

- Я хотел бы вернуться к тем словам, которые я говорил. Речь идет о чистоте, прозрачности, честных выборах и так далее. Я этот шаг сделал. Я пошел в отпуск с одной целью - чтобы обеспечить честные и прозрачные выборы. Второе, повторяю, я буду об этом говорить публично. Тот, кто возьмет на себе ответственность, а уже на себя ответственность взяла Ваша политическая сила, усугублять экономический кризис и продолжать расправу над правительством, над законным Конституционным органом, должен знать о том, что это противозаконно, антиконституционно и все дела в нашей стране под прикрытием политических решений, я об этом говорил. Смысл теряется, вообще, собираться за этот "Стол".

Л.КУЧМА

- Наверное, вы в самом начале обратили внимание: Виктор Федорович, он в мой адрес комплименты сегодня говорил. Я, вообще, высказался, что я б, на его месте, на эти выборы не пошел. Он даже со мной не говорил. Сегодня принял решение идти на выборы. Это его право, абсолютное право как гражданина, как человека, который чувствует себя уверенно в том...

В.ЯНУКОВИЧ

- Леонид Данилович, я с Вами согласен, с Вашей точкой зрения. Как человек, как политик согласен, что в той ситуации, в которую я попал, когда попираются все Законы Украины и Конституция, мне, наверное, нужно было бы сделать именно так, как вы говорите. Но я думаю о том, что нам нужно жить, как говорил Леонид Макарович. Не думать задним числом, а нужно смотреть вперед, что нам жить в этой стране. Поэтому нужно думать, как нам объединить Украину, как жить здесь всем вместе, и с этой целью я пошел на выборы, и я думаю, что этот процесс не разъединит, а он объединит Украину, и в этом процессе мы найдем решение. И я не хочу плюнуть в лицо тем избирателям, которые за меня проголосовали в первом туре, кем бы их ни считали. Это живые люди, я получаю тысячи различных информационных сообщений (письменных, телефонных), очень эмоциональных, я их успокаиваю, как могу, и сегодня я об этом сказал.

В.ЮЩЕНКО

- Мне неприятно, что я буду переходить на частные эпизоды, но, Виктор Федорович... У нас еще не было прецедента, когда Правительство, не завершив первый год работы, поспешило утвердить второй год уже. И всем понятно, для

чего это делалось. Для того, чтоб находиться постоянно в статусе иммунитета.

Передо мной листок, это Ваша позиция, вы так хотели манипулировать позицией Парламента, вы им манипулировали. Потому что большинство тогда было у Вас и Вы выписывали то, что Вы хотели. Мы свою позицию тогда высказали, что это некорректно, не закончив первого года, уже утверждаем программу второго года. Неужели первый год мы выполнили как седьмую пятилетку за два с половиной года и уже надо второй принимать. Но тогда посчитали, что это корректность среди Ваших коллег и оно прошло. Теперь мы говорим, если был такой вход в программу, то можно говорить и о таком выходе. Это корректно? Когда мы 27 числа снимаем пункт о принятии программы и вторым пунктом Верховный Совет дает недоверие правительству - это зеркальная ситуация. Та, что была год назад только с обратным знаком, Виктор Федорович. Я солидарен с оценкой, какие тут процессы могут быть подведены и на тот момент, и сейчас, но я хочу констатировать факт. Это было.

В.ЯНУКОВИЧ

- Мы с Вами должны думать, как дальше жить в этой стране, первое.

Второе, если говорить о юридических оценках парламентских решений, давайте мы сделаем юридические оценки. Они у меня есть, они противозаконные. Как говорится, продавили это решение, устроили расправу, пусть будет так. Но сегодня речь идет о чем? Речь Вы ведете о честных, прозрачных выборах. Я веду об этом самом речь. Я пошел в отпуск. Вы видите, что правительство не работает сейчас, мне негде работать, Вы взяли на себе ответственность. Пожалуйста. Я прошу о другом, не берите на себя слишком много, подумайте об этом. Оставьте сейчас. Дайте возможность этому правительству (во-первых, там тоже живые люди, они честно работали) пусть они доработают свой конституционный срок, они не вмешивались и не вмешиваются в выборы, пусть они как-то разругают ситуацию сейчас с экономикой, смягчат тот удар, который уже нанесен и это будет, наверное, по отношению к нашему государству, по отношению к украинскому народу будет правильно и честно, справедливо. Если Вы думаете иначе, поступайте как Вы считаете нужным. Я внес предложение и обратился официально к Президенту Украины, к Председателю Верховной Рады и к народным депутатам.

Участник совещания

- Ну я могу реплику буквально сказать. Потому как будет тяжело...

Л.КУЧМА

19 СІЧНЯ 2005 РОКУ

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

Відбулася зустріч Голови Верховної Ради України Володимира Литвина з Міністром закордонних справ Угорської Республіки Ференцем Шомоді.

В.Литвин передав вдячність спікеру угорського парламенту Каталін Сілі за підтримку України і українського парламенту під час політичної кризи.

Голова Верховної Ради України повідомив, що робота четвертої сесії продовжена, щоб провести процедуру інавгурації новообраного Президента України.

- Пойдете вдвоєм, там договоритесь.

Учасник совещання

- Хорошо, Леонид Данилович...

Л.КУЧМА

- ...чуть-чуть как говорится. Я бы не хотел, чтобы Вы продолжали эту политику. Она...

Учасник совещання

- Леонид Данилович, я откровенно скажу, кому-то захотелось протянуть политическую реформу. Мы вышли на широкий пакет. Коллеги, давайте уже не мучить друг друга. Или берем этот широкий пакет и идем. И тогда Леонид Макарович, и ваше послание на... будет правильное, и вроде бы и наша позиция не будет упущена. То есть мы выходим со "Стол" переговоров удовлетворены. Если мы говорим, что давайте одну часть оставлять этого пакета, другую игнорировать, я скажу, что это большая ошибка. Большая ошибка, потому что полемика, Виктор Федорович, сейчас не идет о том, на какой уровень компромиссов мы сейчас можем пойти. Я бы просил помнить одно: люди, которые на улице, это не люди, которые пришли защищать Юшенка. Мне защита эта не нужна. Это люди, которые пришли защищать свою позицию и нам надо их уважать. Там бывают с разными флагами эти люди. Давайте уважать разные цвета и тех людей, которые на площади.

Поэтому, может быть, я к этому вопросу не готов, но, может быть, если не получается компромисс по четырем позициям, давайте сужать до двух позиций, до позиции. Ну что-то надо делать. Потому что когда мы говорим о 21 ноября и фальсификации 21 ноября, то может быть начать ответ на 21 ноября с вопроса о изменении Закона о выборах и изменении ЦВК. Давайте с этого и начнем.

Давайте расширим меморандум о политической корректности, о снятии этой блокады. Вы понимаете, что этим людям надо принести то, что их успокоит. Расходитесь просто так - я не есть сторонник этой позиции. Но если этот большой формат, оказывается сегодня под вечер, что он не проходит, это же не новость, не сто... целые сутки.

Учасник совещання

- Значит Вы с Виктором Андреевичем и Леонидом Макаровичем... пойдете на 15 минут попейте чаю. Если надо ...

Учасник совещання

- Да нет, больше не заработали.

Учасник совещання

- Я думаю, что какой-то маленький перерыв нам надо сделать, чтобы немножко отдохнуть. Может быть новые идеи придут. Ну, я понимаю вопрос так... Ну, я не хочу говорить о истории, потому что много было очень...

Учасник совещання

- А сейчас один вопрос.

Учасник совещання

У меня остались два вопроса. Нет, конечно, один вопрос, надо понимать. Почему, потому что, как мы смотрим это с нашей стороны, это видно здесь, что первое - здесь, конечно, доверия между коллегами нет. И, конечно, каждый боится, потому мы говорим о пакете, зная эту процедуру. Почему пакет, потому, чтобы кто-то проголосовал одно, а потом ему, конечно, изменилось что-нибудь, не проголосует другого. Это все, конечно, в силу недоверия и знаю, что это пер-

вое, главное, что здесь есть.

Второе, я понимаю, что в таком глубоком кризисе надо создавать такие решения, которые будут помогать уйти с чистыми... И теперь для нас это, конечно, политическая реформа. Можно сказать, на конец концов, на месте этой политической реформы это для нас какая-то положительная информация. Для господина Юшенка это вопрос отставки правительства. И здесь, конечно, надо подумать. Есть возможность, чтобы несмотря на недостаток доверия, пойти и в такой компромисс, и в такой пакет. Потому что как не договоримся, и не будет между нами коммуникаций, и ничего не сделаем. Или вернуться к тому, что надо согласно с решением Суда организовать 26-ого выборы и тогда говорим о техническом компромиссе, который связан только с Центральной избирательной комиссией и избирательным Законом.

И, конечно, все те вещи, которые так спорные, они будут оставаться, это ничего не уберем мы с этого "Стол", это все будет и дальше. Ну, конечно, в другом, в другой процедуре будем об этом говорить. Я думаю, что я знаю, что соперники главные хотели сказать, они сказали сегодня очень важные вещи. Я думаю, что в нашем... должно это быть. Они принимают участие в выборах, что это будет в таком смысле, честных, прозрачных выборах. И они будут делать все, чтобы эти выборы были такие. Что не будет никакой идеи бойкота и ничего такого. И что будет основание, чтобы эти были нормальные выборы. Не выборы в сходах революции и ничего такого. Вот для этого кандидаты договорились. Ну, что касается политики, ну я, конечно, не знаю как решить этот вопрос...

Л.КУЧМА

- Ну, перед тем как объявить перерыв, два слова буквально скажу. Я хочу, чтобы я бы... услышали. Если мы хотим унизить и Виктора Федоровича, и всех тех, кто за ним стоит, то это я должен взять и подписать Указ об отставке Правительства. Не Правительства, практически, получается, а Премьер-министра. Поэтому это вы должны понять. Как говорят, добровольное решение может быть выходом из таких положений.

Участник совещания

- Премьер-министром.

Участник совещания

- Хорошая реплика, потому что я действительно не знал об этом источнике, ... то, что на глаза мне попало. То, что политические волнения в Украине не переросли в военную конфликацию, является свидетельством умения Юшенка убедить своих сторонников в том, что они могут достигнуть своих целей мирными средствами. Некоторые

20 СІЧНЯ 2005 РОКУ

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

Шоста сесія Верховної Ради України четвертого скликання продовжувала роботу в пленарному режимі.

Володимир Литвин інформував народних депутатів про те, що Верховна Рада отримала рішення Верховного Суду України з приводу скарги кандидата на пост Президента України Януковича Віктора Федоровича на бездіяльність ЦВК по встановленню результатів повторного голосування з виборів Президента України 26 грудня 2004 року та постанови ЦВК про підсумки повторного голосування 26 грудня 2004 року, та результати виборів Президента України від 10 січня 2005 року і про оприлюднення результатів повторного голосування 26 грудня 2004 року з виборів Президента України.

У задоволенні цієї скарги відмовлено.

Засідання "Круглих столів" з урегулювання політичної кризи в Україні

фракції его партії убедили Ющенка взяти штурмом Раду, или український Парламент, или Верховний Суд. Но Ющенко постійно призивав к осторожности, наставляя на том, что в конце концов воля народа восторжествует. Это перед перерывом я хотел, для настроения.

Учасник совещания

- Газета "Трибуна" - это очень влиятельная газета.

Учасник совещания

-...английский...

Учасник совещания

-... так, є варіант.

Л.КУЧМА

- ...записали. З Вами лічно. Все. Учасники "Круглого столу" на своєму засіданні обговорили поточну ситуацію і домовились про наступне.

Учасник совещания

- А можна по-русски?

Л.КУЧМА

- Договорились про следующее. Считаю, что решения Верховного Суда есть основой для разрешения политического кризиса и должны исполняться всеми участниками. Президент досрочно приостанавливает, делегує, припиняє, як лідер, повноважіння чинної Центральної виборчої комісії, вносить предложения нового состава. Согласились про необходимость принятия Закона "Про внесення изменений до Закона "Про выборы Президента Украины", который...

Договорились, что при исполнении пункта 2 и 3 разблокируется работа органов державы, державной власти. Я четвертый пункт предлагаю вообще выбросить.

Учасник совещания

- Нет, нельзя.

Л.КУЧМА

- Я считаю, что абсолютно не надо.

Учасник совещания

- Как же не надо?

Л.КУЧМА

- Да потому, что не надо. Мы первый раз договаривались, что останавливать... Нет, я категорически против этого пункта.

Учасник совещания

- Господин Президент, номер 5...

Учасник совещания

- При выполнении пунктов 2 и 3 немедленно покинуть...

Л.КУЧМА

- Нет, ну какая разница, разблокировать... А 5 почему не разблокируется? Я не буду 4 читать.

Учасник совещания

- Что против... Кандидаты договорились. Леонид Данилович, пожалуйста.

Л.КУЧМА

- Кандидаты договорились, я не знаю...

Учасник совещания

- Подписано, подписано здесь.

В.ЯНУКОВИЧ

- Не имеет никакого значения.

Л.КУЧМА

- Я тоже считаю, что мы не ставим вопрос разблокировать.

Участник совещания

- Здесь записано. Прошу прочесть.

Л.КУЧМА

- Я не подписываю такое решение. Нас сегодня принципиально вопрос не интересует, еще день или два будет блокироваться, какая разница. Пускай блокируется. Это они на себя должны принимать отдельно, сами решать. Их не удовлетворяют те решения, которые будут приняты, разблокируют. Нет, они будут... Это как было два предыдущих заседания. Так или нет?

Договорились? Это будет лучше звучать и для них. Не надо им ставить условия такие. Потому что можно поставить в неловкое положение... Я считаю, что это не надо.

Договорились прервать свою работу до утра для проведения консультаций по изменению к Закону "Про внесение изменений в Конституции". Подписал с замечаниями, Янукович, Литвин при условии согласования этой позиции с Согласительным советом. Поддержал Литвина Президент. Я думаю, что всё правильно.

Участник совещания

- Выборы 26-ого?

Л.КУЧМА

- Это никто не ставит под сомнение.

Участник совещания

- Есть решение Суда. Можно, Леонид Данилович, сказать?

Л.КУЧМА

- Да, пожалуйста.

Участник совещания

- Я считаю и еще раз хочу сказать, что при данном сообщении для прессы, я понимаю, что этот документ для исполнения, 5-й пункт носит характер такой, который не будет реализован. Я думаю, что Леонид Макарович, как член Согласительного совета поддержит, потому что, читайте 7-й пункт "договорились прервать свою работу до утра 7 декабря (то есть, участники "Круглого стола", уже утро скоро) для проведения консультаций с депутатскими группами и фракциями. Надо понимать, если читать этот пункт, что завтра вы все остаётесь, уважаемые участники "Круглого стола", и встречаетесь с руководителями депутатских групп и фракций. Ну, так выходит? А записать, лишь бы записать, это логики здесь никакой не вижу. Я об этом говорил и этот пункт невыполним, в принципе. И всё.

20 СІЧНЯ 2005 РОКУ

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

Верховна Рада прийняла Постанову про внесення змін до календарного плану проведення шостої сесії Верховної Ради України четвертого скликання та про дату проведення урочистого засідання, присвяченого складенню присяги новообраним Президентом України.

Постановою передбачено, що 23 січня о 12 годині у сесійній залі Верховної Ради України відбудеться урочисте засідання Верховної Ради України, присвячене складенню присяги новообраним Президентом України. Після цього шоста сесія завершить свою роботу.

Засідання "Круглих столів" з урегулювання політичної кризи в Україні

Учасник совещания

- В этой части... Поэтому три пункта оставляем.

Учасник совещания

- Нет, надо четвертый оставлять. Тогда надо ж разблокировать работу.

Л.КУЧМА

- Нет, не надо. Исполнили 5-й пункт, значит, остаётся три пункта.

Учасник совещания

- Я извиняюсь, Президент Президентом, но ... 4-й пункт, потому что я хотел бы сказать от имени всех нас, которые принимают участие как ваши советники, помощники из Европейского Союза, из Европейского Совета, ОБСЕ и мы, конечно, ваши соседи и друзья, мы хотели, чтобы можно было договориться и решить этот вопрос кризиса на такой честной и прозрачной дороге, как, думаем, это возможно в пользу демократии, в пользу Украины, Европы и мира. И что будут выборы 26-ого уже, как уберёте все эти слабости и плохие вещи, которые были с участием двух кандидатов, с которыми мы уже познакомились и можем сказать, что провели уже много времени, и это здесь записано.

Мы, конечно, не можем вмешиваться во все внутренние дела: такая реформа Конституции, другая реформа Конституции, это ваше дело. Мы, конечно, здесь даже и советовать не можем, потому что мы тоже не большие специалисты по Конституции. Но хотели бы сказать, что мы понимаем, что наша задача сегодня окончена, что 26-ого на основе этих всех изменений законов будут проведены честные и прозрачные выборы с участием господина Януковича, господина Ющенко, что будет всё сделано как надо, что мы будем принимать в этих выборах участие только в смысле наблюдателей разных международных европейских организаций. Ни в каком другом смысле, ни как политики, ни как парламентарии, ни как гости этой кампании. Мы, конечно, принимаем такое решение, что вы будете это делать, как согласно с вашими законами и всем, что должно быть в Украине.

Как нет у нас четвертого пункта, может быть напишем такой пункт, что мы, которые принимали участие в этих "Круглых столах", мы завершаем нашу миссию, понимаем, что дальше это будет решено в правовом..., правовой системой Украины, парламентом и т.д., т.д.

Л.КУЧМА

- Я не могу согласиться с этим по простой причине, что Янукович, Литвин и я подписали это сообщение с серьёзными замечаниями. Поэтому говорить об этом я категорически отказываюсь, дополнять чем-либо дополнительным.

Учасник совещания

- Не дополняя в этом, скажи, как у нас не будет голоса во время пресс-конференции, что мы можем сказать?

Л.КУЧМА

- Пожалуйста, можете сказать. Но весь вопрос в том, если бы это был чистый документ, я б предложил вам подписать всем. А учитывая, что одна сторона не подписала...

Учасник совещания

- Кто не подписал?

Л.КУЧМА

- Ну, кто, Янукович.

Учасник совещания

- В замечанні здесь подписано. Ведь вы подписали замечание?

Л.КУЧМА

- Я тоже подписал замечание.

Участник совещания

- И Литвин подписал.

Л.КУЧМА

- Я поддерживаю позицию Литвина.

Я встречался сегодня с лидерами фракций, и я им тоже ... согласился с ним, что в пакете надо. Как я завтра буду выглядеть перед ним? Поэтому я передаю Владимиру Михайловичу свою позицию, что завтра на Согласительном совете он должен сказать, что я поддерживаю позицию пакетного голосования. Принято не другое ...

Участник совещания

- Я прошу прощения. Если этот документ должен быть подписан замечаниями со стороны Президента, если подписано замечаниями Вами и Вами, то кто подписывает без замечания? Мы наблюдатели, то есть люди, которые, в принципе..., этот документ для Вас, а не для нас, поэтому Вам работать с этим документом, не нам работать с этим документом.

Л.КУЧМА

- Было предложение. Вы знаете, что я полностью поддержал позицию Председателя Парламента, которая была согласована со всеми руководителями фракций. Учитывая, что у Виктора Андреевича появилось замечание, условие, извиняюсь, что первое, отставка Правительства...

В.ЮЩЕНКО

- У Виктора Андреевича ничего не появилось, ничего. В рамках работы "Погоджувальної ради" это была неотъемлемая часть пакета.

Л.КУЧМА

- Так не в рамках же работы "Круглого Стола", в рамках "Круглого Стола", где мы есть участниками, этой проблемы не было до сегодняшнего дня. Мы ж нигде это не назначали. Это сегодня появилось.

В.ЮЩЕНКО

- Леонид Данилович, с первого момента Согласительного совета шла речь о 4-х позициях, о 5-ти позициях. Никаких новых условий им никто не ставил.

Л.КУЧМА

- Где ваше решение Согласительного совета? Дайте мне.

Участник совещания

- Леонид Данилович, или надо как-то договориться... Дело в том, что Вы с самого начала знали о пакете с договоренностью, с которой шли сегодня на Согласительном совете. Леонид Макарович, я думаю, подтверждал и подт-

21 СІЧНЯ 2005 РОКУ

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

У п'ятницю відбулася зустріч Голови Верховної Ради України Володимира Литвина з Генеральним секретарем Ради міністрів Європейського Союзу, Високим представником ЄС з питань спільної зовнішньої політики та політики безпеки Хав'єром Соланою.

В ході обговорення суспільно-політичної ситуації в Україні В.Литвин зазначив, що весь складний попередній період вже став надбанням історії.

Ми повинні стати нацією прориву, нам не можна спочивати на лаврах, не можна втратити демократичні здобутки. Попереду дуже багато роботи по розбудові демократичної країни, інтелектуальна і політична еліти якої вийшли з стану апатії і готові до такої роботи. А головне, що для цього є необхідні передумови.

Х.Солана звернувся до В.Литвина з словами: "Політика - це мистецтво вирішувати проблеми, і Ви довели, що є майстром цього мистецтва".

Генеральний секретар Ради міністрів Європейського Союзу високо оцінив роль українського парламенту у подоланні політичної кризи виборчого періоду.

вердит, что речь шла об этом пакете, в том числе, что Вы вместе с Парламентом подписываете соответствующее решение, в том числе и по этой позиции.

Л.КУЧМА

- Почему я написал... об отставке правительства со мной разговора не было. Не надо. Я нигде не давал слово, что я подписываю отставку правительства. Я говорил, что я согласен подписать отставку правительства, если Премьер-министр напишет заявление.

Участник совещания

- Значит, я неправильно понял Вашу позицию. Вот что касается тех предложений, которые были сегодня сформированы, я объективно говорю о том, и я думаю, что меня здесь все поддержат: в пятом пункте нет целесообразности. Что касается четвертого пункта, то его можно было сформировать в другом, что гаранты наших переговоров - это президенты Польши, Литвы, представитель Европейского Союза Хав'ер Солана, ОБСЕ. Они настаивают на том, чтобы пункты 2 и 3..., при выполнении пунктов 2 и 3 была разблокирована работа органов государственной власти. Потому что для Президента и для Премьер-министра это будет несколько унижительно, я сказал бы так.

Участник совещания

- И это очень важно сделать, потому что, может быть, кому-то не доставляет удовольствия, ну, я скажу в парламенте сидеть и слушать барабанный бой целый день, когда люди меняются там через определенное время - это невозможно, а тем более, еще женщинам.

Участник совещания

- ...вот, и тут можно. И почему я написал, еще раз хочу сказать, почему я написал по согласованию с Согласительным советом парламента, потому что я шел сюда с тем пакетом, который практически единогласно, за исключением одной фракции, которая не приемлет никаких договоренностей, БЮТ, пункт 4, что, - как назвать вас, - исходит из того,...

Участник совещания

- Нет, нет, можно сказать так: зарубежные участники "Круглого стола" исходят из того, что при выполнении пунктов 2 и 3 немедленно разблокируется работа государственных органов. Ну, разблокируется работа, ну, давайте.

Участник совещания

- Считаю, что при выполнении пунктов 2 и 3 має бути розблокована робота органів державної влади, Кабінету Міністрів України та Адміністрації Президента України.

Участник совещания

- Леоніде Даниловичу, ще одна пропозиція. Те, що говорив президент Квашневський: міжнародна місія, закордонні учасники "Круглого столу" виражають

...

Табір прихильників Віктора Ющенка в Мар'їнському парку.

22 СІЧНЯ 2005 РОКУ

СПИСОК ВИСОКИХ ЗА-
РУБІЖНИХ ГОСТЕЙ - УЧАСНИ-
КІВ ІНАВГУРАЦІЇ ПРЕЗИДЕНТА
УКРАЇНИ

Сьогодні з метою участі в урочистих заходах у рамках інавгурації Президента України Віктора ЮЩЕНКА до України прибудуть 22 іноземні делегації.

Згідно повідомлень прес-служби Міністерства закордонних справ України, з 10.00 до 14.00 прибувають:

- Голова Парламенту Грузії Ніно БУРДЖАНАДЗЕ,
- Заступник Прем'єр-міністра Туреччини Мехмет Алі ШАХІН,
- Голова Маджилісу (нижньої палати) Парламенту Республіки Казахстан Урал МУХАМЕДЖАНОВ,
- Генеральний секретар Ради Європи Тері ДЕВІС,
- Заступник Генерального секретаря ООН з політичних питань Данило ТЮРК.

Рішення Верховного та Конституційного судів України

В цьому розділі висвітлюється:
діяльність Верховного Суду України під час "помаранчевої революції"
2004 року:

- Рішення від 3 грудня;
- Окрема Ухвала від 3 грудня 2004 року;
- Рішення від 20 січня 2005 року;

діяльність Конституційного Суду України під час президентських
виборів 2004 року:

- Ухвала від 17 листопада 2004 року;
- Ухвала від 24 грудня 2004 року.

* * *

The section covers the following activity of the Supreme Court of Ukraine
during the Orange Revolution of 2004:

- Judgment of December 3, 2004
- Special Ruling of December 3, 2004
- Judgment of January 20, 2005

The section covers the activity of the Constitutional Court of Ukraine dur-
ing the 2004 Orange Revolution:

- Ruling of November 17, 2004
- Ruling of December 24, 2004

ВЕРХОВНИЙ СУД УКРАЇНИ

РІШЕННЯ ІМЕНЕМ УКРАЇНИ

3 грудня 2004 року
м. Київ

Судова палата у цивільних справах Верховного Суду України у складі:
головуючого: Яреми А.Г.,

суддів: Балука М.І., Барсукової В.М., Пiatенка А.В., Григор'євої Л.І., Гуме-
нюка В.І., Дідківського А.О., Домбровського І.П., Кривенка В.В., Лященка
Н.П., Маринченка В.Л., Панталієнка П.В., Патрюка М.В., Потильчака
О.І., Прокопчука Ю.В., Пшонки М.П., Самсіної І.Л., Сеніна Ю.Л., Терлецького
О.О., Шабуніна В.М.,

при секретарях Прокопенко І.А. та Скачко В.В.,

за участю Катеринчука М.Д. - довіреної особи на пост Президента України
Ющенко В.А. в єдиному загальнодержавному виборчому окрузі по виборах Пре-
зидента України та представників кандидата на пост Президента України
Ющенко В.А.: Кустової С.М., Зварича Р.М., Резнікова О.Ю., Полудьонного
М.М., Власенка С.В., Кармазіна Ю.А., Ключковського Ю.Б.,

представників Центральної виборчої комісії: Бондика В.А., Донченка Ю.Г.,
Качура І.А., Охендовського М.В.,

представників зацікавленої особи кандидата на пост Президента України
Януковича В.Ф.: Лукаш О.Л., Гавриша С.Б., Харченка Б.І., Євграфової Є.П., Аб-
раменко,

розглянувши в судовому засіданні справу за скаргою довіреної особи канди-
дата на пост Президента України Ющенко В. А. в єдиному загальнодержавному
виборчому окрузі по виборах Президента України Катеринчука Миколи Дмит-
ровича на бездіяльність Центральної виборчої комісії, дії по встановленню ре-
зультатів повторного голосування з виборів Президента України 24 листопада
2004 року та на рішення про оголошення Президентом України Віктора Федоро-
вича Януковича,

в с т а н о в и л а :

Катеринчук М. Д. - довірена особа в єдиному загальнодержавному виборчо-
му окрузі кандидата на пост Президента Ющенко В. А. звернувся до Верховного
Суду України із зазначеною скаргою у якій просив:

1. Визнати дії Центральної виборчої комісії по встановленню результатів
повторного голосування з виборів Президента України незаконними, а прото-
кол Центральної виборчої комісії про результати повторного голосування з ви-
борів Президента України від 24 листопада 2004 року недійсним. Скасувати пос-
танову Центральної виборчої комісії від 24 листопада 2004 року № 1264 "Про ре-

зультати виборів Президента України 21 листопада 2004 року та обрання Президента України", як незаконну.

2. Скасувати постанову Центральної виборчої комісії від 24 листопада 2004 року № 1265 "Про оприлюднення результатів виборів Президента України", як незаконну.

3. Встановити, що факти системного і грубого порушення принципів і засад виборчого процесу при повторному голосуванні з виборів Президента України від 21 листопада 2004 року є такими, що унеможливають достовірно встановити результати волевиявлення виборців у єдиному загальнодержавному виборчому окрузі по виборах Президента України.

4. Визнати недійсними результати повторного голосування з виборів Президента України 21 листопада 2004 року у єдиному загальнодержавному виборчому окрузі по виборах Президента України.

5. Визнати обраним Президентом України кандидата, який за підсумками голосування від 31 жовтня 2004 року набрав найбільшу кількість голосів виборців.

Зазначені вимоги, які заявником та представниками кандидата на пост Президента України Юшенка В. А. підтримані в судовому засіданні, обґрунтовуються посиланнями на системні і грубі порушення принципів і засад виборчого процесу при повторному голосуванні з виборів Президента України 21 листопада 2004 року, а також тим, що Центральною виборчою комісією порушені вимоги Закону України "Про вибори Президента України" при встановленні результатів виборів Президента України.

Представники Центральної виборчої комісії та представники зацікавленої особи, заперечуючи проти заявлених вимог, посилалися на те, що порушення виборчого законодавства, які були допущені під час повторного голосування з виборів Президента України, не вплинули і не могли вплинути на результати виборів, а при встановленні результатів виборів Президента України Центральною виборчою комісією не було допущено порушень чинного законодавства.

Заслухавши пояснення осіб, які беруть участь у справі, та дослідивши інші докази, суд вважає, що скарги підлягає частковому задоволенню з наступних підстав.

21 листопада 2004 року проведено повторне голосування з виборів Президента України.

Центральна виборча комісія 24 листопада 2004 року склала протокол про результати повторного голосування з виборів Президента України й ухвалила постанови № 1264 "Про результати виборів Президента України 21 листопада 2004 року та обрання Президента України" та № 1265 "Про оприлюднення результатів виборів Президента України".

22 СІЧНЯ 2005 РОКУ

СПИСОК ВИСОКИХ ЗА- РУБІЖНИХ ГОСТЕЙ - УЧАСНИ- КІВ ІНАВГУРАЦІЇ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ

Згідно повідомлень прес-служби Міністерства закордонних справ України, з 10.00 до 14.00 прибувають:

- Міністр внутрішніх справ Республіки Кіпру Андреас ХРИСТУ,
- Державний міністр Ірландії зі спеціальними повноваженнями щодо забезпечення прав людини та міжнародного розвитку К.Лені ХАН.

З 14:30 до 17:00 :

- Державний секретар МЗС Королівства Данія Карстен СОНДЕРГОРД,
- Державний секретар, міністр з європейських справ Португальської Республіки М.САНТУШ ДАВІД,
- Уповноважений міністр зовнішньої торгівлі Французької Республіки Франсуа ЛЮСС,
- Міністр у справах Європи Форін Офісу Сполученого Королівства Великої Британії та Північної Ірландії Деніс МакШЕЙН,
- Голова Ради Федерації Федеральних Зборів Російської Федерації Сергій МИРОНОВ.

Рішення Верховного та Конституційного судів України

При встановленні результатів повторного голосування у день виборів Президента України Центральна виборча комісія на своєму засіданні колегіальним складом не досліджувала протоколи територіальних виборчих комісій про підсумки голосування в межах відповідних територіальних виборчих округів, не перевіряла її достовірність, правильність та повноту складення та інші документи, зазначені у частині 6 статті 83 Закону "Про вибори Президента України".

До встановлення результатів повторного голосування у день виборів Президента України Центральна виборча комісія не розглянула заяви та скарги про порушення територіальними виборчими комісіями порядку встановлення підсумків голосування в межах територіальних виборчих округів і рішення, прийняті територіальними виборчими комісіями за результатами їх розгляду.

На час встановлення Центральною виборчою комісією результатів повторного голосування з виборів Президента України у судах не був закінчений розгляд своєчасно поданих скарг на бездіяльність, дії та рішення територіальних виборчих комісій, вчинених при встановленні підсумків голосування в межах територіальних виборчих округів, і термін розгляду цих скарг не закінчився.

За таких обставин дії і рішення Центральної виборчої комісії суперечать вимогам статей 2, 10, 11, 12, 16, 17 Закону України "Про Центральну виборчу комісію", статей 25, 28, 83, 84, 86, 93, 94, 96 Закону України "Про вибори Президента України" і є неправомірними. У зв'язку з цим ухвалені Центральною виборчою комісією рішення підлягають скасуванню.

Судом також встановлено, що при проведенні повторного голосування були допущені порушення Закону України "Про вибори Президента України":

- складання і уточнення списків виборців проводилося з порушеннями вимог статті 32, допускалося включення до списків виборців одного і того ж громадянина декілька разів, осіб, які не мали права голосу;

- виготовлення, облік, видача та використання засобів масової інформації проводилася без дотримання принципу рівних умов та всупереч порядку, встановленому цим Законом, не дотримувалися вимоги щодо заборони участі у передвиборній агітації органів виконавчої влади та місцевого самоврядування, їх посадовим і службовим особам, мало місце їх незаконне втручання у виборчий процес;

- порушувалися вимоги статей 23, 24, 85 стосовно складу виборчих комісій;

- порушувалися вимоги статей 68, 69, 70 щодо участі у виборчому процесі офіційних спостерігачів;

- порушувалися вимоги статей 77 при здійсненні голосування за межами приміщення для голосування;

- протоколи дільничних виборчих комісій складені за наслідками підрахунку голосів без дотримання вимог статті 79;

- транспортування документів до територіальних виборчих комісій здійснювалося з порушенням статті 81.

Наведені обставини дають підстави для висновку про порушення принципів виборчого права, передбачених статтями 38, 71, 103 Конституції України, та засад виборчого процесу, визначених частиною 2 статті 11 Закону України "Про вибори Президента України", що виключає можливість достовірно встановити результати дійсного волевиявлення виборців в єдиному загальнодержавному окрузі.

Визначаючи спосіб поновлення порушених прав та законних інтересів суб'єктів виборчого процесу, суд виходить з того, що відповідно до статті 98 Зако-

ну України "Про вибори Президента України" суб'єкт розгляду скарги, встановивши, що рішення, дії чи бездіяльність суб'єкта оскарження не відповідають законодавству про вибори Президента України, задоволення скаргу, скасовує рішення повністю або частково, визнає дії чи бездіяльність неправомірними, зобов'язує суб'єкта оскарження права та законні інтереси суб'єкта виборчого процесу.

Запропонований заявником спосіб захисту порушених прав шляхом визнання обраним Президентом України кандидата, який за підсумками голосування 31 жовтня 2004 року набрав найбільшу кількість голосів виборців, не може бути застосований, оскільки відповідно до частини 3 статті 84 Закону України вважається кандидат, який одержав на виборах більше половини голосів виборців, які взяли участь у голосуванні, а жоден з кандидатів не набрав такої кількості голосів.

Враховуючи неможливість достовірно встановити результати дійсного волевиявлення виборців у єдиному загальнодержавному виборчому окрузі шляхом повторного встановлення підсумків повторного голосування та враховуючи, що проведене 21 листопада 2004 року повторне голосування не змінило статусу кандидатів, які за підсумками голосування у день виборів 31 жовтня 2004 року одержали найбільшу кількість голосів виборців, суд вважає за необхідне поновити права суб'єктів виборчого процесу шляхом проведення повторного голосування за правилами, визначеними статтею 85 Закону України "Про вибори Президента України".

Керуючись статтями 8, 71, 103, 124 Конституції України, статтею 13 Конвенції про захист прав людини та основних свобод, статтею 98 Закону України "Про вибори Президента України", статтями 11, 24310, 24320 ЦПК України, Судова палата у цивільних справах Верховного Суду України -

в и р і ш и л а :

Скаргу Катеринчука Миколи Дмитровича - довіреної особи кандидата на пост Президента України Юшенка Віктора Андрійовича у єдиному загальнодержавному виборчому окрузі по виборах Президента України - на рішення, дії та бездіяльність Центральної виборчої комісії задовольнити частково.

Визнати дії Центральної виборчої комісії по встановленню результатів повторного голосування з виборів Президента України та складанню протоколу про результати повторного голосування з виборів Президента України від 24 листопада 2004 року неправомірними.

22 СІЧНЯ 2005 РОКУ

СПИСОК ВИСОКИХ ЗА-
РУБІЖНИХ ГОСТЕЙ - УЧАСНИ-
КІВ ІНАВГУРАЦІЇ ПРЕЗИДЕНТА
УКРАЇНИ

З 18:00 до 23:30 :

- Заступник Прем'єр-міністра Республіки Узбекистан М.УСМАНОВ,
- Генерал-губернатор Канади Адріан КЛАРКСОН,
- Президент Латвійської Республіки Вайра ВІКЕ-ФРЕЙБЕРГ,
- Президент Естонської Республіки Арнольд РЮЙТЕЛЬ,
- Міністр закордонних справ Республіки Вірменія Вардан ОСКАН'ЯН,
- Спеціальний представник Уряду Японії, голова парламентської асоціації японсько-української дружби Хакуо ЯНАГІСАВА,
- Президент Федеральної Ради Австрійської Республіки Г.ПЕМ,
- Голова Собрання Республіки Македонія Люпчо ЙОРДАНОВСЬКИЙ,
- Міністр закордонних справ Республіки Таджикистан Талбак НАЗАРОВ.

Рішення Верховного та
Конституційного судів України

Постанову Центральної виборчої комісії від 24 листопада 2004 року № 1264 "Про результати виборів Президента України 21 листопада 2004 року та обрання Президента України" скасувати.

Постанову Центральної виборчої комісії від 24 листопада 2004 року № 1265 "Про оприлюднення результатів виборів Президента України" скасувати.

Зобов'язати Центральну виборчу комісію призначити повторне голосування по виборах Президента України в строк, встановлений частиною 1 статті 85 Закону України "Про вибори Президента України", обчислюючи його з 5 грудня 2004 року. Повторне голосування провести в порядку, визначеному статтею 85 Закону України "Про вибори Президента України".

В задоволенні решти заявлених вимог відмовити.

Рішення є остаточним і оскарженню не підлягає.

Головуючий

Судді:

А.Г. Ярема

М.І. Балюк

В.М. Барсукова

А.В. Гиятенко

Л.І. Григор'єва

В.І. Гуменюк

А.О. Дідківський

І.П. Домбровський

В.В. Кривенко

Н.П. Лященко

В.Л. Маринченко

П.В. Панталієнко

М.В. Патрюк

О.І. Потільчак

Ю.В. Прокопчук

М.П. Пшонка

І.Л. Самсін

Ю.Л. Сенін

О.О. Терлецький

В.М. Шабунін

ВЕРХОВНИЙ СУД УКРАЇНИ

ОКРЕМА УХВАЛА

3 грудня 2004 року
м. Київ

Судова палата у цивільних справах Верховного Суду України у складі:

головуючого: Яреми А.Г.,

суддів: Балюка М.І., Барсукової В.М., Гнатенка А.В., Григор'євої Л.І., Гуменюка В.І., Дідківського А.О., Домбровського І.П., Кривенка В.В., Ляшенка Н.П., Маринченка В.Л., Панталієнка П.В., Патрюка М.В., Потіличака О.І., Прокопчука Ю.В., Пішонки М.П., Самсіної І.Л., Сеніна Ю.Л., Терлецького О.О., Шабуніна В.М.,

при секретарях Прокопенко І.А. та Скачко В.Л.,

розглянувши у відкритому судовому засіданні справу за скаргою Катеринчука Миколи Дмитровича, довіреної особи кандидата на пост Президента України Юшенка Віктора Андрійовича в єдиному загальнодержавному виборчому окрузі, на рішення, дії та бездіяльність Центральної виборчої комісії (далі - ЦВК) по встановленню результатів повторного голосування з виборів Президента України 21 листопада 2004 року,

встановила:

Рішенням Верховного Суду України від 3 грудня 2004

Засідання Верховного Суду України

22 СІЧНЯ 2005 РОКУ

СПИСОК ВИСОКИХ ЗА- РУБІЖНИХ ГОСТЕЙ - УЧАСНИ- КІВ ІНВІГУРАЦІЇ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ

У надлю, 23 січня, з метою участі в урочистих заходах у рамках інвигурації Президента України Віктора ЮЩЕНКА до України прибудуть 27 іноземних делегацій.

23 січня з 8:00 до 11:00 прибувають:

- Президент Румунії Траян БЕСЕСКУ, міністр закордонних справ Румунії Михайл УНГУРЯНУ,
- Міністр зовнішнього середовища Фінляндської Республіки Ян Ерік ЕНЕСТАМ,
- Міністр закордонних справ Королівства Швеція Лайла ФРЕЙВАЛЬДС,
- Міністр праці та соціальних питань Королівства Норвегія ДХЕЙБРОТЕН,
- Президент Республіки Польща Олександр КВАСНЄВСЬКИЙ,
- Прем'єр-міністр Азербайджанської Республіки Артур РАСІЗАДЕ,

року частково задоволено скаргу Катеринчука Миколи Дмитровича, довіреної особи кандидата на пост Президента України Ющенка Віктора Андрійовича в єдиному загальнодержавному виборчому окрузі, на рішення, дії та бездіяльність ЦВК по встановленню результатів повторного голосування з виборів Президента України 21 листопада 2004 року.

Постановлено визнати дії Центральної виборчої комісії по встановленню результатів повторного голосування з виборів Президента України та складання протоколу про результати повторного голосування з виборів Президента України від 24 листопада 2004 року неправомірними.

Скасовано Постанову ЦВК за № 1264 від 24 листопада 2004 року "Про результати виборів Президента України 21 листопада 2004 року та обрання Президента України".

Скасовано Постанову ЦВК за № 1265 від 24 листопада 2004 року "Про оприлюднення результатів виборів Президента України".

Зобов'язано Центральну виборчу комісію призначити повторне голосування по виборах Президента України в строк, встановлений ч. 1 ст. 85 Закону України "Про вибори Президента України", обчислюючи його з 5 грудня 2004 року. Повторне голосування провести в порядку, визначеному статтею 85 Закону України "Про вибори Президента України".

В задоволенні решти заявлених вимог відмовлено.

Судом встановлено, що під час повторного голосування з виборів Президента України мали місце численні порушення основних принципів та засад виборчого процесу, визначених ст.ст. 38, 69, 71 Конституції України, ст.ст. 2, 3, 6, 9, 11 Закону України "Про вибори Президента України", внаслідок чого неможливо достовірно встановити результати волевиявлення виборців в єдиному загальнодержавному виборчому окрузі. Значна частина порушень допущена самою ЦВК, іншими суб'єктами виборчого процесу або владними органами внаслідок

Народні депутати спостерігають за трансляцією засідання Верховного Суду України

пасивної поведінки ЦВК чи окремих її членів.

Зокрема, питання, які підлягали колегіальному розгляду складом ЦВК, фактично розглядалися членами ЦВК одноособово і не виносилися на засідання. Саме таким чином 24 листопада 2004 року вирішувалося питання про встановлення результатів повторного голосування з виборів Президента України 21 листопада 2004 року, коли в порушення вимог ч. 1 ст. 84 Закону України "Про вибори Президента України", ЦВК тільки проголосувала про затвердження протоколу, який був складений без належної перевірки даних всіма членами комісії, без ознайомлення їх з протоколами територіальних виборчих комісій.

Встановлено, що під час повторного голосування мали місце масові порушення виборчих прав всіх суб'єктів виборчого процесу шляхом контрольованого використання відкріпних посвідчень, примушення працівників підприємств, установ та організацій, в тому числі і державних службовців, до голосування через відкріпні посвідчення; організованими переміщеннями великих груп виборців для проведення голосування з одних регіонів у інші, заліані у цих переміщеннях та у використанні відкріпних посвідчень органів виконавчої влади. Про наявність таких порушень та їх поширеність під час проведення виборів оперативно інформували ЗМІ, офіційні спостерігачі, виборці. Проблемність цього питання засвідчена прийняттям Верховною Радою України перед повторним голосуванням змін до чинного Закону України "Про вибори Президента України".

Однак всупереч вимогам ст.ст. 16, 17 Закону України "Про Центральну виборчу комісію" ЦВК фактично усунулася від виконання функцій по контролю за ходом виборчого процесу і забезпеченню реалізації виборчих прав громадян тощо.

Мало місце грубе порушення принципу законності, яке проявилось у невиконанні ЦВК рішення Верховного Суду України від 16 листопада 2004 року по зобов'язанню ЦВК встановити підсумки голосування в межах територіального виборчого округу №100.

Зазначене свідчить, що Центральною виборчою комісією порушено принципи верховенства права, законності, об'єктивності, компетентності, професійності, колегіальності розгляду і вирішення питань, обґрунтованості прийняття рішень, відкритості і публічності, закріплені у ч. 2 ст. 2 Закону України "Про Центральну виборчу комісію".

Крім того, в процесі розгляду до суду надійшла письмова заява керівника установи, що розробила програмне забезпечення для ЦВК і здійснювала його супровід під час

22 СІЧНЯ 2005 РОКУ

СПИСОК ВИСОКИХ ЗАРУБІЖНИХ ГОСТЕЙ - УЧАСНИКІВ ІНАВГУРАЦІЇ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ

У неділю, 23 січня, з метою участі в урочистих заходах у рамках інавгурації Президента України Віктора ЮЩЕНКА до України прибудуть 27 іноземних делегацій.

23 січня з 8:00 до 11:00 прибувають:

- Голова Німецького Бундестагу Вольфганг ТІРЗЕ,
- Міністр юстиції і оборони Великого Герцогства Люксембург Люк ФРІДЕН,
- Міністр закордонних справ Республіки Словенія, діючий голова ОБСЄ Димітрій РУПЕЛЬ,
- Заступник міністра закордонних справ Грецької Республіки Евріпідіс СТИЛІАНДІС,
- Голова Сенату Королівства Бельгія Анна-Марі ЛІЗЕН,

проведення голосування та підрахунку голосів, з якої вбачається, що за розпорядженням голови ЦВК було вилучено коди доступу до системи і передано стороннім особам, що могло сприяти маніпулюванню результатами та їх фальсифікації, з наступним внесенням цих даних до первинних протоколів.

Судова палата вважає за необхідне довести до відома Верховної Ради України, Президента України та Генерального прокурора України про виявлені порушення законодавства для вжиття передбачених законом заходів реагування.

Керуючись ст. 235 ЦПК України, Судова палата -

у х в а л и л а:

Копію даної окремої ухвали направити Верховній Раді України, Президенту України та Генеральному прокурору України для відома і відповідного реагування.

Ухвала оскарженню не підлягає.

Головуючий:

А.Г. Ярема.

Судді:

Балюк М.І.,
Барсукова В.М.,
Гнатенко А.В.,
Григор'єва Л.І.,
Гуменюк В.І.,
Дітківський А.О.,
Домбровський І.П.,
Кривенко В.В.,
Лященко Н.П.,
Маринченко В.Л.,
Панталієнко П.В.,
Патрюк М.В.,
Потільчак О.І.,
Прокопчук Ю.В.,
Пшонка М.П.,
Самсін І.Л.,
Сенін Ю.Л.,
Терлецький О.О.,
Шабунін В.М.

На засіданні Верховного Суду України.

22 СІЧНЯ 2005 РОКУ

**СПИСОК ВИСОКИХ ЗА-
РУБІЖНИХ ГОСТЕЙ - УЧАСНИ-
КІВ ІНАВГУРАЦІЇ ПРЕЗИДЕНТА
УКРАЇНИ**

У неділю, 23 січня, з метою участі в урочистих заходах у рамках інавгурації Президента України Віктора ЮЩЕНКА до України прибудуть 27 іноземних делегацій.

23 січня з 8:00 до 11:00 прибувають:

- Президент Угорської Республіки Ференц МАДЛ, міністр закордонних справ Угорської Республіки Ференц ШОМОДІ,
- Президент Словачької Республіки Іван ГАШПАРОВИЧ, міністр закордонних справ Словачької Республіки Едуард КУКАН,
- Генеральний секретар ОБСЄ Ян КУБІШ,
- Міністр закордонних справ Республіки Болгарія Соломон ПАСІ,

ВЕРХОВНИЙ СУД УКРАЇНИ

РІШЕННЯ ІМЕНЕМ УКРАЇНИ

20 січня 2005 року
м. Київ

Судова палата у цивільних справах Верховного Суду України у складі:
головуючого: Яреми А.Г.,
суддів: Барсукової В.М., Григор'євої Л.І., Домбровського І.П., Маринченка
В.Л., Потильчака О.І., Самсіна І.Л., Тітова Ю.Г., Гуменюка В.І., Кривенка В.В.,
Панталієнка П.В., Прокопчука Ю.В., Сеніна Ю.Л., Гнатенка А.В., Дідківського
А.О., Лященко Н.П., Патрюка М.В., Пішонки М.П., Терлецького О.О.,
при секретарях Прокопенко І.А. та Скачко В.В.,
за участю - представників кандидата на пост Президента України Януковича
В.Ф.: Шуфрича Н.І., Чорновола Т.В., Ларіна С.М., Богатирьової Р.В., Конова-
люка В.І., Хомутинікі В.Ю., Нікітіна А.І., Зайши В.В., Вернидубова І.В.,
Добкіна М.М., Ніказакова В.П., Мірошніченка Т.М., Охріменко І.В., Шапіро
С.Г., Шіфферлі Петера Шарля, Вероніки Россе, Резу Вафалара,
представників Центральної виборчої комісії: Ставнійчук М.І., Дубовика
С.О., Магери А.Й., Князевича Р.П., Мельника М.І.,
представників зацікавленої особи - кандидата на пост Президента України
Ющенка В.А.: Власенка С.В., Єльника П.Г., Катеринчука М.Д., Ключковського
Ю.Б., Кустової С.М., Резнікова О.Ю., Полудьонного М.М.,
розглянувши у відкритому судовому засіданні справу за скаргою кандидата
на пост Президента України Януковича В.Ф. на бездіяльність Центральної ви-
борчої комісії, дії по встановленню результатів повторного голосування з ви-
борів Президента України 26 грудня 2004 року та на постанови Центральної ви-
борчої комісії "Про підсумки повторного голосування 26 грудня 2004 року та ре-
зультати виборів Президента України" № 14 від 10 січня 2005 року і "Про опри-
люднення результатів повторного голосування 26 грудня 2004 року з виборів
Президента України" № 15 від 10 січня 2005 року,

встановила:

14 січня 2005 року кандидат на пост Президента України Янукович В.Ф. звернув-
ся у Верховний Суд України із зазначеною скаргою, в якій, з урахуванням уточ-
нених вимог, прийнятих судом під час розгляду справи, просив:

1. Визнати дії та бездіяльність Центральної виборчої комісії щодо встанов-
лення результатів повторного голосування з виборів Президента України 26
грудня 2004 року неправомірними.
2. Скасувати постанову Центральної виборчої комісії "Про підсумки пов-
торного голосування 26 грудня 2004 року та результати виборів Президента Ук-
раїни" № 14 від 10 січня 2005 року.

3. Скасувати постанову Центральної виборчої комісії "Про оприлюднення результатів повторного голосування 26 грудня 2004 року з виборів Президента України" № 15 від 10 січня 2005 року.

4. На підставі частини першої статті 98 Закону України "Про вибори Президента України" поновити порушені виборчі права громадян України та законні інтереси суб'єктів виборчого процесу шляхом призначення повторних виборів Президента України.

5. Відповідно до статті 16 Закону України "Про вибори Президента України" зобов'язати Центральну виборчу комісію звернутися до Верховної Ради України з поданням про призначення повторних виборів Президента України.

Зазначені вимоги кандидата на пост Президента України Януковича В.Ф., які підтримані в судовому засіданні його представниками, обґрунтовуються посиланням на порушення Центральною виборчою комісією під час виборчого процесу та при встановленні результатів виборів Президента України вимог Законів України "Про Центральну виборчу комісію", "Про вибори Президента України" і "Про особливості застосування Закону України "Про вибори Президента України" при повторному голосуванні 26 грудня 2004 року", що призвело до порушення принципів і засад виборчого процесу, виборчих прав громадян та законних інтересів інших суб'єктів виборчого процесу.

Представники Центральної виборчої комісії та представники зацікавленої особи - кандидата на пост Президента України Юшенка В.А., заперечуючи проти заявлених вимог, посилалися на дотримання Центральною виборчою комісією вимог чинного законодавства та на відсутність порушень виборчого законодавства, які б вплинули на результати виборів.

Заслухавши пояснення осіб, які беруть участь у справі, та дослідивши інші докази, суд приходить до висновку, що скарга не підлягає задоволенню з наступних підстав.

Рішенням Верховного Суду України від 3 грудня 2004 року скасовані постанови Центральної виборчої комісії про результати виборів Президента України 21 листопада 2004 року і зобов'язано Центральну виборчу комісію призначити повторне голосування з виборів Президента України в строк, встановлений частиною 1 статті 85 Закону України "Про вибори Президента України", обчислюючи його з 5 грудня 2004 року.

Повторне голосування з виборів Президента України відбулося 26 грудня 2004 року згідно з постановою Центральної виборчої комісії № 1273 від 4 грудня 2004 року у

22 СІЧНЯ 2005 РОКУ

СПИСОК ВИСОКИХ ЗАРУБІЖНИХ ГОСТЕЙ - УЧАСНИКІВ ІНАВГУРАЦІЇ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ

У неділю, 23 січня, з метою участі в урочистих заходах у рамках інавгурації Президента України Віктора ЮЩЕНКА до України прибудуть 27 іноземних делегацій.

23 січня з 8:00 до 11:00 прибувають:

- Голова Сенату Чеської Республіки Пржемісл СОБОТКА,
- Комісар Європейського Союзу Беніта ФЕРРЕРО-ВАЛЬДНЕР,
- Федеральний радник, міністр закордонних справ Швейцарської Конфедерації Мієлін КАЛЬМІРЕЙ,
- Голова Виконкому, виконавчий секретар СНД Володимир РУШАЙЛО,
- Прем'єр-міністр Королівства Нідерланди Ян БАЛКЕНЕНДЕ,
- Державний секретар США Колін ЛАУЕЛЛ,

відповідності до Закону України "Про вибори Президента України", Закону України "Про особливості застосування Закону України "Про вибори Президента України" при повторному голосуванні 26 грудня 2004 року".

10 січня 2005 року Центральна виборча комісія ухвалила постанови № 14 "Про підсумки повторного голосування 26 грудня 2004 року та результати виборів Президента України" і № 15 "Про оприлюднення результатів повторного голосування 26 грудня 2004 року з виборів Президента України", в яких зазначила, що Президентом України обрано Ющенка В.А., за якого із 29 068 971 (двадцять дев'ять мільйонів шістьдесяті вісім тисяч дев'ятисот сімдесяті одного) виборців проголосувало 15 115 712 виборців (51,99 відсотків), а за Януковича В.Ф. 12 848 528 виборців (44,20 відсотків).

Зазначені постанови ухвалені Центральною виборчою комісією з дотриманням вимог Закону України "Про Центральну виборчу комісію", Закону України "Про вибори Президента України" та Закону України "Про особливості застосування Закону України "Про вибори Президента України" при повторному голосуванні 26 грудня 2004 року".

Зокрема, згідно з частиною третьою статті 14 Закону України "Про особливості застосування Закону України "Про вибори Президента України" при повторному голосуванні 26 грудня 2004 року" протоколи територіальних виборчих комісій приймаються, розглядаються та оголошуються на засіданні Центральної виборчої комісії.

Прийняття від голів територіальних виборчих комісій та членів цих виборчих комісій - представників іншого кандидата на пост Президента України, попередній розгляд та оголошення протоколів територіальних виборчих комісій відбувалися на засіданні Центральної виборчої комісії 27-30 грудня 2004 року.

На засіданні Центральної виборчої комісії 10 січня 2005 року відбувався підсумковий розгляд цих протоколів, за наслідком якого було складено протокол Центральної виборчої комісії про результати повторного голосування 26 грудня 2004 року з виборів Президента України. При цьому підсумковий розгляд протоколів територіальних виборчих комісій про підсумки повторного голосування 26 грудня 2004 року з виборів Президента України в межах відповідних територіальних виборчих округів включав оголошення відомостей, занесених до протоколу кожної територіальної виборчої комісії, кількості та суті скарг і актів, поданих до Центральної виборчої комісії разом з відповідним протоколом територіальної виборчої комісії, результатів їх розгляду виборчою комісією під час встановлення підсумків повторного голосування в межах територіального виборчого округу та складання протоколу. Крім того, оголошувався зміст усіх наявних окремих думок членів територіальних виборчих комісій.

Такий порядок прийняття, розгляду та оголошення протоколів територіальних виборчих комісій про підсумки повторного голосування 26 грудня 2004 року з виборів Президента України в межах відповідних територіальних виборчих округів та складання протоколу Центральної виборчої комісії про результати повторного голосування 26 грудня 2004 року з виборів Президента України відповідає вимогам частини третьої статті 14 Закону України "Про особливості застосування Закону України "Про вибори Президента України" при повторному голосуванні 26 грудня 2004 року" та статей 84, 85 Закону України "Про вибори Президента України".

На час прийняття зазначених постанов Центральна виборча комісія мала

належну інформацію про відсутність у судах та виборчих комісіях незакінчених розглядом скарг, поданих у визначені законом строки.

Суд не приймає до уваги доводи заявника щодо неправомірних дій і бездіяльності Центральної виборчої комісії та посилення на факти порушень виборчого законодавства, прав і інтересів суб'єктів виборчого процесу під час організації, підготовки та проведення виборів Президента України 31 жовтня 2004 року і повторного голосування 21 листопада 2004 року, оскільки вони були предметом розгляду Верховного Суду України.

Доводи заявника щодо порушень принципів і засад виборчого процесу, конституційних виборчих прав громадян України після 5 грудня 2004 року, в процесі організації і проведення повторного голосування 26 грудня 2004 року, які на його думку унеможливають встановлення результатів дійсного волевиявлення виборців, безпідставні, оскільки бездіяльність та дії Центральної виборчої комісії з питань підготовки, організації і проведення виборів 26 грудня 2004 року та ухвалені нею постанови з питань розгляду скарг і заяв суб'єктів виборчого процесу щодо фактів порушень виборчого законодавства оскаржувалися до Верховного Суду України, яким в період з 21 по 26 грудня 2004 року ухвалювалися рішення про відмову у задоволенні скарг.

В скаргах до Центральної виборчої комісії заявник просив визнати неправомірними дії територіальних виборчих комісій всіх територіальних виборчих округів щодо встановлення результатів повторного голосування 26 грудня 2004 року, бездіяльність цих комісій щодо ненадання оцінки масовим порушенням виборчого законодавства України і конституційних виборчих прав громадян України. 6 та 10 січня 2005 року Верховним Судом України ухвалені рішення про відмову у задоволенні скарг заявника на бездіяльність Центральної виборчої комісії та про скасування постанови № 1387 від 30 грудня 2004 року "Про скаргу кандидата на пост Президента України Януковича В.Ф." і № 11 від 5 січня 2005 року "Про звернення кандидата на пост Президента України Януковича В.Ф."

Таким чином, вимоги заявника щодо неправомірної бездіяльності, дій та рішень Центральної виборчої комісії при встановленні результатів повторного голосування з виборів Президента України 26 грудня 2004 року та порушення його прав не доведені.

Керуючись статтями 8, 71, 103, 124 Конституції України, статтею 13 Конвенції про захист прав людини та основних свобод, статтями 93, 98 Закону України "Про вибори Президента України", статтею 15 Закону України "Про

22 СІЧНЯ 2005 РОКУ

СПИСОК ВИСОКИХ ЗАРУБІЖНИХ ГОСТЕЙ – УЧАСНИКІВ ІНАВГУРАЦІЇ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ

У неділю, 23 січня, з метою участі в урочистих заходах у рамках інавгурації Президента України Віктора ЮЩЕНКА до України прибудуть 27 іноземних делегацій.

23 січня з 8:00 до 11:00 прибувають:

- Президент Республіки Молдова Володимир ВОРОНІН,
- Голова Сейму Литовської Республіки Артурас ПАУЛАУСКАС,
- Міністр промисловості ісламської Республіки Іран Есхак ДЖАХАНПІ,
- Генеральний секретар НАТО Ян Де Хооп СХЕФФЕР,
- Міністр з питань євроінтеграції Республіки Хорватія Колінда ГРАБАР-КІТАРОВИЧ,
- Міністр закордонних справ Сербії і Чорногорії Вук ДРАШКОВИЧ.

особливості застосування Закону України "Про вибори Президента України" при повторному голосуванні 26 грудня 2004 року", статтями 11, 243 ЦПК України, Судова палата у цивільних справах Верховного Суду України -

в и р і ш и л а :

У задоволенні скарги кандидата на пост Президента України Януковича Віктора Федоровича на бездіяльність Центральної виборчої комісії, дії по встановленню результатів повторного голосування з виборів Президента України 26 грудня 2004 року та на постанови Центральної виборчої комісії "Про підсумки повторного голосування 26 грудня 2004 року та результати виборів Президента України" № 14 від 10 січня 2005 року і "Про оприлюднення результатів повторного голосування 26 грудня 2004 року з виборів Президента України" № 15 від 10 січня 2005 року відмовити.

Рішення є остаточним і оскарженню не підлягає.

Головуючий
Судді:

А.Г. Ярема

В.М. Барсукова

А.В. Гиатенко

Л.І. Григор'єва

В.І. Гумешок

А.О. Дідківський

І.П. Домбровський

В.В. Кривенко

Н.П. Ляшенко

В.Л. Маринченко

Н.В. Панталіснко

М.В. Патрюк

О.І. Потільчак

Ю.В. Прокопчук

М.П. Пшонка

І.Л. Самсін

Ю.Л. Севін

О.О. Терлецький

Ю. Г. Тітов

ВЕРХОВНИЙ СУД УКРАЇНИ

Г 103, м 004-24, кп 00 Прото. 1

20 січня 2005 р. № 6-425-1/05-05
на 70 803

**ГОЛОВІ
ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ
ЛИТВИНУ В.М.**

Шановний Володимире Михайловичу!

Надсилаю копію рішення Судової палати у цивільних справах Верховного Суду України від 20 січня 2005 року в цивільній справі за скаргою кандидата на пост Президента України Януковича Віктора Федоровича на бездіяльність Центральної виборчої комісії, дії по встановленню результатів повторного голосування з виборів Президента 26 грудня 2004 року та на постанови Центральної виборчої комісії "Про підсумки повторного голосування 26 грудня 2004 року та результати виборів Президента України" №14 від 10 січня 2005 року і "Про оприлюднення результатів повторного голосування 26 грудня 2004 року з виборів Президента України" №15 від 10 січня 2005 року для відомо.

Додаток: на 6 аркушах

З повагою

**Голова
Верховного Суду України**

В.Т.МАЛЯРЕНКО

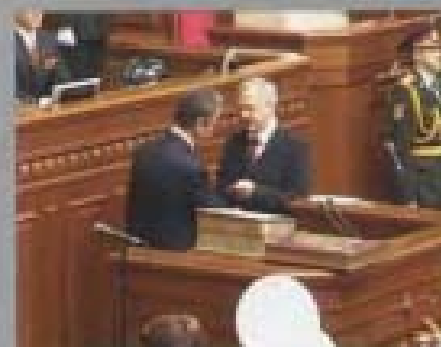
*Лист Голови Верховного Суду України
Голові Верховної Ради України.*

23 СІЧНЯ 2005 РОКУ

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

Відбулося Урочисте засідання Верховної Ради України, присвячене складенню присяги новообраним Президентом України Ющенком Віктором Андрійовичем.

Закриття щості сесії Верховної Ради четвертого скликання.

На Урочистому засіданні
Верховної Ради України.

КОНСТИТУЦІЙНИЙ СУД УКРАЇНИ

ІМЕНЕМ УКРАЇНИ

РІШЕННЯ КОНСТИТУЦІЙНОГО СУДУ УКРАЇНИ

у справі за конституційним поданням 46 народних депутатів України щодо відповідності Конституції України (конституційності) Закону України "Про особливості застосування Закону України "Про вибори Президента України" при повторному голосуванні 26 грудня 2004 року" (справа про особливості застосування Закону України "Про вибори Президента України")

м. Київ

Справа № 1-45/2004

24 грудня 2004 року

№ 22-рп/2004

Конституційний Суд України у складі суддів Конституційного Суду України:
Селівона Миколи Федосовича - головуєчий,
Вознюка Володимира Денисовича - суддя-доповідач,
Євграфова Павла Борисовича,
Івашенка Володимира Івановича,
Костицького Михайла Васильовича,
Мироненка Олександра Миколайовича,
Німченка Василя Івановича,
Пшеничного Валерія Григоровича,
Савенка Миколи Дмитровича,
Скоморохи Віктора Єгоровича,
Станік Сюзанни Романівни,
Чубар Людмили Пантеліївни,
Шаповала Володимира Миколайовича,

за участю представника суб'єкта права на конституційне подання Коновалюка Валерія Ілліча - народного депутата України, першого заступника Голови Комітету Верховної Ради України з питань бюджету; залучених до участі у розгляді справи: представників Верховної Ради України Зварича Романа Михайловича - народного депутата України, заступника Голови Комітету Верховної Ради України з питань Європейської інтеграції, Ключковського Юрія Богдановича - народного депутата України, заступника Голови Комітету Верховної Ради України з питань державного будівництва та місцевого самоврядування, Константого Олександра Володимировича - головного наукового консультанта Відділу зв'язків з органами правосуддя Апарату Верховної Ради України; представника Президента України Носова Владислава Васильовича - Постійного представника Президента України в Конституційному Суді України; Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини Карпичової Ніни Іванівни; представника Централь-

ної виборчої комісії Ставнійчук Марини Іванівни - заступника Голови Центральної виборчої комісії, розглянув на пленарному засіданні справу за конституційним поданням 46 народних депутатів України щодо відповідності Конституції України (конституційності) Закону України "Про особливості застосування Закону України "Про вибори Президента України" при повторному голосуванні 26 грудня 2004 року" від 8 грудня 2004 року № 2221-IV (Голос України, 2004 р., 8 грудня).

Приводом для розгляду справи відповідно до статей 39, 40 Закону України "Про Конституційний Суд України" стало конституційне подання 46 народних депутатів України.

Підставою для розгляду справи згідно зі статтями 71, 75 Закону України "Про Конституційний Суд України" є наявність спору щодо конституційності зазначеного Закону.

Заслухавши суддю-доповідача Вознюка В.Д., пояснення Коновалюка В.І., Ключковського Ю.Б., Зварича Р.М., Константого О.В., Носова В.В., Ставнійчук М.І., Карпачової Н.І. та дослідивши матеріали справи, Конституційний Суд України

установив:

1. Суб'єкт права на конституційне подання - 46 народних депутатів України - звернувся до Конституційного Суду України з клопотанням розглянути питання щодо відповідності Конституції України (конституційності) Закону України "Про особливості застосування Закону України "Про вибори Президента України" при повторному голосуванні 26 грудня 2004 року" від 8 грудня 2004 року № 2221-IV (далі - Закон).

Своє клопотання народні депутати України обґрунтовують тим, що Закон порушує конституційні права і свободи громадян, а саме "суттєво тимчасово" звужує права виборців у порівнянні з тими, що встановлені Законом України "Про вибори Президента України" в редакції від 18 березня 2004 року, а також порушує основоположні конституційні приписи щодо засад конституційного ладу, зокрема принципу поділу державної влади, та не відповідає чинним міжнародним договорам України, які є частиною національного законодавства.

Запровадження Законом обмежень щодо використання відкритих посвідчень, голосування поза межами приміщень для голосування, кількості виборчих бюлетенів, які мають бути виготовлені для проведення повторного голосування (статті 3, 4, 5, 6, 9), суттєво ускладнює, а в багатьох випадках практично унеможлиблює реалізацію конституційного виборчого права значною кількістю громадян України. Це, на думку народних депутатів України,

На Урочистому засіданні
Верховної Ради України.

всупереч статтям 22, 24, 33, 64, 69 Конституції України створює перешкоди для здійснення реального народного волевиявлення, звужує зміст і обсяг існуючих прав громадян, порушує принципи їх рівності перед законом та гарантовану Конституцією України свободу пересування.

2. Представник суб'єкта права на конституційне подання у своєму виступі у відкритій частині пленарного засідання Конституційного Суду України підтримав конституційне подання народних депутатів України.

Позиція представників Верховної Ради України зводилася до того, що Закон є конституційним і прийнятий єдиним органом законодавчої влади у межах його повноважень.

Представник Центральної виборчої комісії вважала, що положення частини першої статті 6 Закону мають ознаки неконституційності, оскільки звужують коло виборців, які можуть голосувати за межами приміщення для голосування, і забороняють голосувати за таких умов іншим категоріям виборців, які через свій фізичний стан не можуть самостійно з'явитися на виборчу дільницю.

Постійний представник Президента України в Конституційному Суді України зазначив, що частина перша статті 6 Закону є дискримінаційною, оскільки обмежує можливість голосувати за межами приміщення особам, які через фізичні вади не можуть самостійно прибути на виборчу дільницю.

Уповноважений Верховної Ради України з прав людини наголосила, що положення частини першої статті 6 Закону обмежують конституційне виборче право інших громадян, які хоч і не є інвалідами першої групи, але за станом здоров'я не можуть проголосувати на виборчій дільниці. Усунення виборців з фізичними вадами від процесу голосування може спотворити результати народного волевиявлення і стати причиною нелегітимності виборів.

У листі Голови Центральної виборчої комісії до Конституційного Суду України стверджується, що Закон відповідає Конституції України.

3. Вирішуючи питання щодо конституційності Закону, Конституційний Суд України виходить з такого.

3.1. Єдиним органом законодавчої влади в Україні є парламент - Верховна Рада України (стаття 75 Конституції України). До повноважень Верховної Ради України належить прийняття законів (пункт 3 частини першої статті 85 Конституції України). Відповідно до пункту 20 частини першої статті 92 Конституції України організація і порядок проведення виборів визначаються виключно законами України.

Верховна Рада України 18 березня 2004 року прийняла Закон України "Про вибори Президента України" в новій редакції, а 8 грудня 2004 року з метою забезпечення реалізації громадянами України їх конституційних виборчих прав, дотримання засад загальних, рівних, вільних і справедливих виборів, законності, прозорості та відкритості виборчого процесу як основних принципів виборчого права, встановлених Конституцією України та міжнародними договорами, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, прийняла Закон, яким уточнила окремі положення Закону України "Про вибори Президента України" щодо організації і порядку проведення виборів Президента України при повторному голосуванні 26 грудня 2004 року.

Таким чином, Верховна Рада України, ухваливши Закон, діяла в передбачених Конституцією України межах і не порушила принципу поділу державної влади, як на це посиляється суб'єкт права на конституційне подання.

3.2. Конституційний Суд України, перевіrivши на відповідність Конституції України (конституційність) положення Закону, виявив ознаки неконституційності частини першої статті 6, згідно з якою голосування за межами приміщення для голосування може здійснюватися лише виборцями, які є інвалідами першої групи і не здатні пересуватися самостійно.

Власноручно написана таким виборцем заява з проханням забезпечити йому голосування за межами приміщення для голосування має бути подана до дільничної виборчої комісії разом із засвідченою у встановленому законом порядку копією його пенсійного посвідчення або виданої йому довідки медико-соціальної експертної комісії не пізніше 12 години дня, що передує дню голосування.

Передбачена можливість голосування за межами приміщення для голосування має на меті забезпечити реалізацію конституційного права - права обирати до органів державної влади та органів місцевого самоврядування тими громадянами, які не здатні прибути в день голосування до виборчої дільниці. До таких громадян належать не лише виборці, які є інвалідами першої групи, а й інваліди інших груп, а також громадяни, які за станом здоров'я, віком та з інших обставин не спроможні пересуватися самостійно.

Однак частиною першою статті 6 Закону можливість голосувати в такому порядку надається лише інвалідам першої групи. За межами Закону залишилися інші виборці, які за станом здоров'я та інших обставин не можуть прибути до приміщення для голосування звичайної виборчої дільниці, де вони включені до списку виборців, а також виборці, які включені до списку виборців на спеціальній виборчій дільниці, утвореній у стаціонарному лікувальному закладі, і через постільний режим не можуть прибути до приміщення для голосування. Тим самим унеможливується голосування за межами приміщення для голосування інших виборців, які з тих же підстав, що й інваліди першої групи, не можуть самостійно прибути до виборчої дільниці. Тобто різні групи однієї категорії виборців поставлені в нерівні умови щодо здійснення виборчого права. Виділення з усієї категорії громадян, які не здатні пересуватися самостійно, лише інвалідів першої групи та надання їм переваги щодо голосування за межами виборчої дільниці, на думку Конституційного Суду України, порушує принцип рівності громадян перед законом, визначений частиною першою статті 24 Конституції України.

Відповідно до частини другої статті 3 Конституції України головним обов'язком держави є утвердження і забезпечення прав і свобод людини. Забезпечення прав і сво-

На Уроцістому засіданні
Верховної Ради України.

бод, крім усього іншого, потребує, зокрема, законодавчого закріплення механізмів (процедур), які створюють реальні можливості для здійснення кожним громадянином прав і свобод.

Частиною першою статті 6 Закону також визначено порядок, за яким факт нездатності пересуватися самостійно виборець має підтвердити виключно завіреною у встановленому законом порядку, тобто нотаріусом або посадовою особою виконавчого органу місцевої ради населеного пункту, де немає нотаріуса, копією його пенсійного посвідчення або виданої йому довідки медико-санітарної експертної комісії. Зазначені копії можуть бути засвідчені також органом, який видав посвідчення або довідку. Вказані документи разом з заявою мають бути подані до дільничної виборчої комісії не пізніше 12 години дня, що передує дню голосування. Такі вимоги, на думку Конституційного Суду України, не сприяють реалізації виборчого права громадян, а, навпаки, ускладнюють його здійснення.

Виходячи з викладеного та керуючись статтями 147, 150 Конституції України, статтями 51, 61, 63, 73 Закону України "Про Конституційний Суд України", Конституційний Суд України

в и р і ш и в:

1. Визнати такими, що не відповідають Конституції України (є неконституційними), положення частини першої статті 6 Закону України "Про особливості застосування Закону України "Про вибори Президента України" при повторному голосуванні 26 грудня 2004 року", що унеможливають голосування за межами приміщення для голосування всім іншим, крім інвалідів першої групи, виборцям, які не здатні пересуватися самостійно.

2. Положення Закону України "Про особливості застосування Закону України "Про вибори Президента України" при повторному голосуванні 26 грудня 2004 року", визнані неконституційними, втрачають чинність з дня ухвалення Конституційним Судом України цього Рішення.

3. Центральній виборчій комісії вжити заходів щодо реалізації цього Рішення Конституційного Суду України, зокрема доведення його до територіальних та дільничних виборчих комісій.

4. Рішення Конституційного Суду України є обов'язковим до виконання на території України, остаточною і не може бути оскаржене. Рішення Конституційного Суду України підлягає опублікуванню у "Віснику Конституційного Суду України" та в інших офіційних виданнях України.

КОНСТИТУЦІЙНИЙ СУД УКРАЇНИ

ОКРЕМА ДУМКА

судді Конституційного Суду України Скоморохи В.Є. стосовно Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним поданням 46 народних депутатів України щодо відповідності Конституції України (конституційності) Закону України "Про особливості застосування Закону України "Про вибори Президента України" при повторному голосуванні 26 грудня 2004 року"

Погоджуючись з Рішенням Конституційного Суду України про неконституційність положення частини першої статті 6 Закону України "Про особливості застосування Закону України "Про вибори Президента України" при повторному голосуванні 26 грудня 2004 року", вважаю за необхідне викласти таке.

1. Основу правового статусу виборця становлять його права та обов'язки, які поєднані з реалізацією встановлених статтею 71 Конституції України загальних принципів виборчого права. В Україні виборець бере участь у виборах на основі загального, рівного і прямого виборчого права при таємному голосуванні. Відповідно до частини другої статті 22 Конституції України конституційні права і свободи гарантуються і не можуть бути скасовані. Права і свободи людини та їх гарантії визначають зміст і спрямованість діяльності держави (частина друга статті 3 Конституції). Гарантування (від фр. *garantie* - гарантія, забезпечення, порука) конституційних прав і свобод - в загальному розумінні означає сукупність соціальних, економічних, політичних, правових та інших засобів, механізмів та методів, які дозволяють реалізовувати і забезпечувати на практиці закріплені в Конституції права та свободи людини і громадянина. Це означає, що гарантування зобов'язує державу не лише проголошувати, декларувати права і свободи, але й дбати про їх здійсненність, можливість реалізації.

Відповідно до статті 24 Конституції України громадяни мають рівні конституційні права і свободи та є рівними перед законом. Не може бути привілеїв чи обмежень за ознаками раси, кольору шкіри, політичних, релігійних та інших переконань, статі, етнічного та соціального походження, майнового стану, місця проживання, за мовними або іншими ознаками. Принцип рівності повною мірою розповсюджується, зокрема, на передбачене статтею 38 (частиною першою) Конституції України право громадян

На Уроцістому засіданні
Верховної Ради України.

Рішення Верховного та
Конституційного судів України

обирати і бути обраними до органів державної влади та органів місцевого самоврядування, що відповідає пункту "Б" статті 25 Міжнародного пакту про громадянські і політичні права, згідно з яким кожний громадянин повинен мати без будь-якої дискримінації і без необґрунтованих обмежень право і можливість голосувати і бути обраним на справжніх періодичних виборах, які проводяться на основі загального і рівного виборчого права при таємному голосуванні і забезпечують свободу волевиявлення виборців. Конституційно обґрунтованим може бути визнаний тільки такий механізм організації і проведення виборів, який гарантує дотримання наведених демократичних принципів.

Рівне виборче право, яке реалізується в тому числі під час виборів Президента України, полягає насамперед у наявності у кожного виборця одного голосу і в участі у виборах на рівних засадах та забезпечується іншими правовими, організаційними засобами і способами, які гарантують волевиявлення, відповідне конституційному принципу народовладдя в демократичній, правовій державі.

Згідно з частиною першою статті 64 Конституції України конституційні права і свободи не можуть бути обмежені, крім випадків, передбачених Конституцією України.

Відповідно до загальноновизнаних принципів демократичної, правової держави (статті 1, 8 Конституції України) вибори мусять охоплювати все дієздатне населення з метою врахування на них позицій та інтересів всіх соціальних груп і прошарків виборців.

Перебування громадянина поза місцем його постійного чи переважного проживання під час проведення виборів не може бути підставою для позбавлення чи обмеження його права на участь у виборах до органів державної влади. Принцип домірності, обумовлений природою правової держави, вимагає від законодавця знаходити адекватні форми і способи унеможливлення як порушень активного і пасивного виборчого права, так і зловживань під час реалізації цього права.

Право громадян вільно обирати і бути обраним до органів державної влади та органів місцевого самоврядування є конституційним, воно не надається законом і не може бути обмеженим чи ущемленим законом, який до того ж не має загального характеру, а відноситься лише до окремого випадку проведення повторного голосування 26 грудня 2004 року, змінює регламентування підготовки, проведення та встановлення результатів повторного голосування. Виборчому праву громадянина відповідає обов'язок відповідних органів держави забезпечити гарантовану Конституцією його реалізацію. Так, Закон України "Про вибори Президента України", зокрема, покладає на територіальну виборчу комісію "забезпечення проведення повторного голосування відповідно до рішення Центральної виборчої комісії..." (пункт 13 частини першої статті 26).

Натомість виборець, який має намір проголосувати на підставі відкріпного посвідчення, крім заздалегідь поданої заяви, має отримати відкріпне посвідчення, запис про його видачу, відтиск печатки, зібрати підписи "двох членів територіальної виборчої комісії і представників обох кандидатів" (частини третя і четверта статті 4). Неналежне оформлення або невідповідність записів у відкріпному посвідченні, відмітці про отримання посвідчення позбавляє виборця права бути включеним до списку виборців (частина друга статті 5). При цьому виборчу ділянку територіального виборчого округу, який включає в себе один або кілька районів, міст тощо, на якій будуть голосувати виборці, включені до списку виборців на підставі відкріплених посвідчень, визначає територіальна виборча комісія. Тим самим створюються перешкоди для здійснення реального волевиявлення виборців та умови для порушення права на свободу пересування. Положення статей 4 і 5 Закону належно не гарантують участі громадян у голосуванні за відкріпними

посвідченнями на рівних підставах з іншими виборцями, тому мають бути визнані неконституційними.

2. Крім того, Закон України "Про особливості застосування Закону України "Про вибори Президента України" при повторному голосуванні 26 грудня 2004 року" створив суперечності у регулюванні порядку реалізації конституційних прав громадян.

Так, відповідно до статті 4 оспорюваного Закону відкріпні посвідчення виготовляються у кількості 0,5 відсотка від кількості виборців, внесених до списків виборців, а для дільничних виборчих комісій закордонних виборчих дільниць, утворених при дипломатичних та інших офіційних представництвах та консульських установах України за кордоном, залишилося чинним положення про передачу бланків відкріпних посвідчень у кількості, що не перевищує одного відсотка від кількості виборців, які перебувають на консульському обліку (пункт шостий статті 33). Згідно з пунктом тринадцятим статті 2 голосування виборців на закордонних виборчих дільницях організовують і проводять дільничні виборчі комісії у тому ж складі, що був станом на 20 листопада 2004 року.

Проте формування складу інших виборчих комісій було істотно змінено на засадах пропорційного представництва.

Це стосується і повноважності засідання комісій щодо встановлення результатів голосування: стаття 11 названого Закону встановила правило, за яким при підрахунку голосів, встановленні результатів голосування на виборчих дільницях та підсумків голосування в межах територіального виборчого округу засідання комісій є повноважними за умови присутності на засіданні не менше половини складу відповідної виборчої комісії. Між тим, базовий Закон визнає засідання виборчої комісії повноважним, якщо в ньому бере участь не менш як дві третини складу комісії, а рішення виборчої комісії приймається відкритим голосуванням більшістю голосів від складу комісії (пункти чотири, тринадцять статті 28). Рішення нормативного характеру щодо підрахунку голосів, встановлення результатів голосування на виборчих дільницях та підсумків голосування в межах територіального виборчого округу не можуть прийматися половиною складу відповідної виборчої комісії. Це є порушенням статусу виборчих комісій, які визначаються Законом як спеціальні колегіальні державні органи (стаття 22). На мою думку, наведеним обставинам мав дати оцінку Конституційний Суд України.

Суддя Конституційного Суду України
В.СКОМОРОХА

На Уроковому засіданні
Верховної Ради України

КОНСТИТУЦІЙНИЙ СУД УКРАЇНИ

ІМЕНЕМ УКРАЇНИ

РІШЕННЯ КОНСТИТУЦІЙНОГО СУДУ УКРАЇНИ

у справі за конституційним поданням 58 народних депутатів України щодо відповідності Конституції України (конституційності) Постанови Верховної Ради України "Про Тимчасову спеціальну комісію Верховної Ради України з питань моніторингу реалізації законодавства про вибори Президента України" (справа про Тимчасову спеціальну комісію Верховної Ради України)
№ 17-рп від 18.11.2004

Конституційний Суд України у складі суддів Конституційного Суду України:

Селівона Миколи Федосовича - головуєчий,
Вознюка Володимира Денисовича,
Євграфова Павла Борисовича,
Малинникової Людмили Федорівни,
Мироненка Олександра Миколайовича,
Німченка Василя Івановича,
Пшеничного Валерія Григоровича,
Савенка Миколи Дмитровича - суддя-доповідач,
Станік Сюзанни Романівни,
Тихого Володимира Павловича,
Ткачука Павла Миколайовича,
Чубар Людмили Пантеліївни,
Шаповала Володимира Миколайовича,

за участю представників Верховної Ради України: Ключковського Юрія Богдановича - народного депутата України, заступника Голови Комітету Верховної Ради України з питань державного будівництва та місцевого самоврядування, Теплюка Михайла Олексійовича - заступника Керівника Апарату Верховної Ради України - керівника Головного юридичного управління, Константого Олександра Володимировича - головного наукового консультанта Відділу зв'язків з органами правосуддя Апарату Верховної Ради України; представника Президента України Носова Владислава Васильовича - Постійного представника Президента України в Конституційному Суді України; представника Центральної виборчої комісії Ставнійчук Марини Іванівни - члена Центральної виборчої комісії,

розглянув на пленарному засіданні справу за конституційним поданням 58 народних депутатів України щодо відповідності Конституції України (конституційності) Постанови Верховної Ради України "Про Тимчасову спеціальну комісію Верховної Ради України з питань моніторингу реалізації законодавства про вибори Президента України" від 7 вересня 2004 року № 1982-IV (Голос України, 2004 р., 15 вересня).

Приводом для розгляду справи відповідно до статей 39, 40 Закону України "Про Конституційний Суд України" стало конституційне подання 58 народних депутатів України.

Підставою для розгляду справи згідно зі статтями 71, 75 Закону України "Про Конституційний Суд України" є наявність спору щодо конституційності зазначеної Постанови Верховної Ради України.

Заслухавши суддю-доповідача Савенка М.Д., пояснення Ключковського Ю.Б., Теплюка М.О., Константого О.В., Носова В.В., Станісчук М.І. та дослідивши матеріали справи, Конституційний Суд України

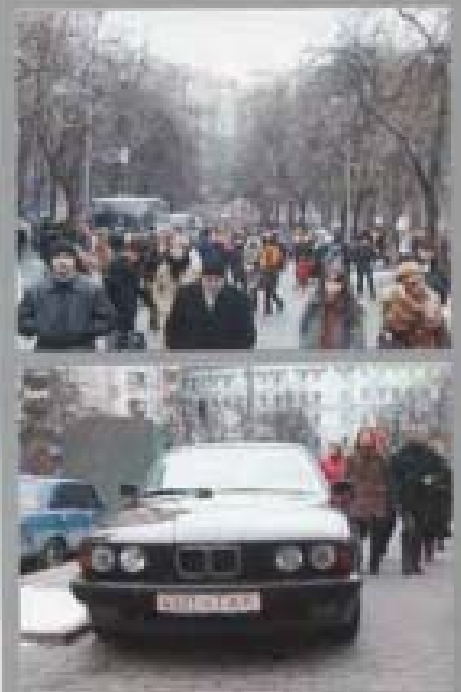
у с т а н о в и в:

1. Суб'єкт права на конституційне подання - 58 народних депутатів України - звернувся до Конституційного Суду України з клопотанням визнати такою, що не відповідає Конституції України (є неконституційною), Постанову Верховної Ради України "Про Тимчасову спеціальну комісію Верховної Ради України з питань моніторингу реалізації законодавства про вибори Президента України" від 7 вересня 2004 року № 1982-IV (далі - Постанова).

Народні депутати України стверджують, що, приймаючи цю Постанову, Верховна Рада України вийшла за межі своїх повноважень, чим порушила норми частини другої статті 6 та частини другої статті 19 Конституції України. Питання організації та контролю за виборчим процесом належать до компетенції Центральної виборчої комісії. Участь у їх вирішенні будь-яких інших органів, у тому числі парламенту, буде прямим втручанням у діяльність органів, які за Конституцією і законами України проводять виборчу кампанію. До компетенції Верховної Ради України щодо проведення виборів Президента України відповідно до пункту 7 частини першої статті 85 Конституції України віднесено лише призначення виборів Президента України.

Визначені пунктом 2 Постанови основні завдання Тимчасової спеціальної комісії Верховної Ради України з питань моніторингу реалізації законодавства про вибори Президента України (далі - Комісія), на думку суб'єкта права на конституційне подання, порушують норму частини третьої статті 89 Конституції України, за якою Верховна Рада України може створювати тимчасові спеціальні комісії для підготовки і попереднього розгляду питань лише у межах своїх повноважень.

Неприпустимим, вважають автори подання, є залучення до роботи в Комісії органів виконавчої влади, зок-

23 січня біля наїздку Незалежності.

Рішення Верховного та
Конституційного судів України

рема Міністерства внутрішніх справ України, Служби безпеки України, а також Прокуратури України.

2. Голова Верховної Ради України у письмовому поясненні до Конституційного Суду України зазначає, що Верховна Рада України утворила Комісію в межах повноважень, визначених пунктом 33 частини першої статті 85 Конституції України. Комісія утворена для підготовки і попереднього розгляду питань щодо подальшого розвитку законодавчого регулювання суспільних відносин, пов'язаних з виборами Президента України, внесення пропозицій стосовно вдосконалення відповідного законодавства, а також для інформування парламенту про перебіг виборчої кампанії, тобто уможливлення реалізації контрольних функцій парламенту. Таке право народних депутатів України випливає з повноважень, передбачених статтею 89 Конституції України, статтею 4.6.1 Регламенту Верховної Ради України, який діє в частині, що не суперечить Конституції України, Законом України "Про комітети Верховної Ради України". Залучені ж до роботи Комісії посадові особи відповідних державних органів запрошуються на кожне засідання Комісії листами Голови Верховної Ради України, а їхня участь ґрунтується на добровільних засадах.

Президент України у листі до Конституційного Суду України наголошує, що Верховна Рада України, прийнявши Постанову, утворила, по суті, парламентський орган з самостійними, значною мірою контрольними повноваженнями, зміст та спосіб здійснення яких не визначаються Конституцією, законами України, іншими актами законодавства, зазначеною Постановою. Верховна Рада країни також не має конституційних повноважень залучати в імперативному порядку до роботи Комісії, як і до інших аналогічних парламентських органів, посадових осіб міністерств, державних комітетів, судів, Служби безпеки України, Генеральної прокуратури України, Центральної виборчої комісії. Тому, на думку Президента України, положення абзацу четвертого пункту 1, а також абзацу другого пункту 2 Постанови в частині покладення на Комісію необмежених повноважень і не визначення способу їх здійснення та залучення до роботи Комісії зазначених посадових осіб є неконституційними.

У листах до Конституційного Суду України Центральна виборча комісія, Генеральна прокуратура України, Верховний Суд України повідомляють, що залучення їх представників до роботи в Комісії суперечить Конституції України і законам України "Про Центральну виборчу комісію", "Про прокуратуру", "Про статус суддів".

Міністерство юстиції України підкреслює, що обов'язкове залучення його посадових осіб до роботи Комісії має здійснюватись з урахуванням принципу поділу державної влади в Україні, закріпленого в статті 6 Конституції України, та меж компетенції Міністерства.

Позиція Служби безпеки України полягає в тому, що за відсутності окремого закону, який встановлював би організацію і порядок діяльності тимчасових спеціальних комісій Верховної Ради України, залучення до роботи Комісії представника Служби безпеки України не відповідає Конституції України.

Міністерство внутрішніх справ України, Державний комітет телебачення і радіомовлення України вважають, що проведення виборів Президента України, узагальнення практики застосування законодавства з цих питань та внесення

пропозицій щодо його вдосконалення до їх компетенції не належить. Держкомтелерадіо України узагальнює лише практику застосування законодавства з питань, віднесених до його компетенції.

Представники Верховної Ради України, Президента України, Центральної виборчої комісії у своїх виступах на пленарному засіданні Конституційного Суду України підтримали позиції, викладені в листах відповідних органів до Конституційного Суду України.

3. Розглядаючи питання щодо конституційності Постанови, Конституційний Суд України виходить із такого:

Згідно з частиною третьою статті 89 Конституції України Верховна Рада України в межах своїх повноважень для підготовки і попереднього розгляду питань може створювати тимчасові спеціальні комісії, організація і порядок діяльності яких встановлюються законом. Зазначені положення дозволяють парламенту створювати такі комісії для підготовки і попереднього розгляду питань, віднесених Конституцією України до його повноважень.

Відповідно до пункту 2 Постанови завданнями Комісії є здійснення моніторингу реалізації законодавства про вибори Президента України. Моніторинг проводиться з метою вивчення практики застосування законодавства, що регулює правовідносини, які виникають під час виборчого процесу, узагальнення його результатів, підготовки пропозицій Верховній Раді України щодо вдосконалення законодавства про вибори Президента України, виявлення та заповнення прогалин, усунення неузгодженості у правовому регулюванні виборчого процесу. При здійсненні такого моніторингу Комісія не має права втручатися у виборчий процес, у діяльність органів державної влади та місцевого самоврядування з питань реалізації законодавства про вибори Президента України. Можливість такого втручання з Постанови не випливає.

Покладене на Комісію завдання вносити пропозиції органам державної влади та органам місцевого самоврядування щодо реалізації законодавства про вибори Президента України не можна розглядати як втручання у виборчий процес, у діяльність зазначених органів. Її пропозиції мають рекомендаційний характер і не є обов'язковими до виконання. Проте Комісія не може вносити пропозиції з питань, які розглядаються відповідними органами за скаргами учасників виборчого процесу.

Створення та діяльність Комісії може розглядатися як етап підготовки питання про вдосконалення виборчого законодавства, зокрема Закону України "Про вибори Прези-

Майдан Незалежності
23 січня 2005 року
під час інавгурації
Віктора Ющенка

дента України", для обговорення його парламентом з метою сприяння належній реалізації конституційних прав громадян.

Згідно з пунктом 20 частини першої статті 92 Конституції України виключно законами України визначаються організація і порядок проведення виборів. Конституційним обов'язком парламенту є створення законодавчої бази для проведення демократичних, загальних, рівних, вільних виборів шляхом таємного голосування. Порядок проведення виборів Президента України також встановлюється законом (частина шоста статті 103 Конституції України).

Таким чином, Верховна Рада України, створюючи Комісію для підготовки і попереднього розгляду питань, пов'язаних з удосконаленням законодавства про вибори Президента України, діяла в межах своїх повноважень.

4. Здійснення державної влади на засадах її поділу на законодавчу, виконавчу та судову означає, передусім, самостійне виконання кожним органом державної влади своїх функцій і повноважень. Це не виключає взаємодії органів державної влади, в тому числі надання необхідної інформації, участь у підготовці або розгляді певного питання тощо. Однак така взаємодія має здійснюватися з урахуванням вимог статей 6, 19 Конституції України, відповідно до яких органи державної влади зобов'язані діяти на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України.

За змістом зазначених конституційних положень в аспекті питання, що розглядається, у випадках, не передбачених Конституцією і законами України, залучення до роботи тимчасових спеціальних комісій органів державної влади (їх представників) має здійснюватися за погодженням з цими органами.

Із тексту Постанови не вбачається, що державні органи давали згоду на участь своїх представників, яких було залучено до роботи Комісії. До того ж викладені у Постанові положення щодо залучення зазначених представників мають обов'язковий (імперативний) характер.

Таким чином, положення пункту 1 Постанови в частині залучення до роботи Комісії представників від Міністерства внутрішніх справ України, Міністерства юстиції України, Генеральної прокуратури України, Верховного Суду України, Служби безпеки України, Державного комітету телебачення і радіомовлення України та Центральної виборчої комісії без згоди цих органів не відповідає частині другій статті 6, частині другій статті 19 Конституції України.

Інші положення Постанови не суперечать Конституції України.

Враховуючи викладене та керуючись статтями 147, 150 Конституції України, статтями 51, 61, 63, 65, 73 Закону України "Про Конституційний Суд України", Конституційний Суд України

в и р і ш и в:

1. Визнати таким, що не відповідає Конституції України (є неконституційним), положення пункту 1 Постанови Верховної Ради України "Про Тимчасову спеціальну комісію Верховної Ради України з питань моніторингу реалізації законодавства про вибори Президента України" від 7 вересня 2004 року № 1982-IV в частині залучення до роботи Тимчасової спеціальної комісії представників від Міністерства внутрішніх справ України, Міністерства юстиції України, Генеральної прокуратури України, Верховного Суду України, Служби безпеки України, Державного комітету телебачення і радіомовлення України та Центральної виборчої комісії без згоди цих органів.

ральної прокуратури України, Верховного Суду України, Служби безпеки України, Державного комітету телебачення і радіомовлення України та Центральної виборчої комісії без згоди цих органів.

2. Рішення Конституційного Суду України є обов'язковим до виконання на території України, остаточною і не може бути оскаржене.

Рішення Конституційного Суду України підлягає опублікуванню у "Віснику Конституційного Суду України" та в інших офіційних виданнях України.

Присяга Президента України

Я, Петро Порошенко, вибраний народом України Президентом України, клянусь на цей великий пост урядового президента на чолі України добов'язувати усіх своїх громадян боротися за свободи і незалежність України, діяти про блага Вітчизни і добробут Українського народу, обстоювати право і свободу громадян, дотримуватися Конституції України і законів України, виконувати свої обов'язки в інтересах усіх громадян, відстоювати авторитет України у світі.

Зміст

ДІЯЛЬНІСТЬ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

ЗАСІДАННЯ ПОГОДЖУВАЛЬНОЇ РАДИ КЕРІВНИКІВ ДЕПУТАТСЬКИХ ГРУП І ФРАКЦІЙ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ 3

Засідання від 19 листопада	4
Засідання від 27 листопада	22
Засідання від 30 листопада	36
Засідання від 1 грудня	44
Засідання від 2 грудня	54
Засідання від 2 грудня 12:00	75
Засідання від 2 грудня 18:00	100
Засідання від 3 грудня	120
Засідання від 3 грудня 19:20	130
Засідання від 4 грудня 11:00	180
Засідання від 6 грудня 9:00	225
Засідання від 6 грудня 10:00	261
Засідання від 6 грудня 17:00	286
Засідання від 7 грудня 15:00	314
Засідання від 7 грудня 15:00	342
Засідання від 7 грудня 18:45	352
Засідання від 8 грудня 9:00	362
Засідання від 8 грудня 10:30	366

ВИСТУПИ, ПРЕС-КОНФЕРЕНЦІЇ ГОЛОВИ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ 381

Виступ при відкритті шостої сесії Верховної Ради України четвертого скликання. 07.09.2004	382
Матеріали прес-конференції засобам масової інформації. 18.10.2004	390
Брифінг на виборчій дільниці під час голосування на виборах Президента України. 21.11.2004	400
З виступу "Про запобігання проявам сепаратизму в країні, які загрожують суверенітету і територіальній цілісності держави". 30.11.2004	404
Зустріч з представниками органів правосуддя. 15.12.2004	412
З виступу на представленні Голови Національного банку України В.С.Стельмаха. 06.12.2004	416
Зустріч з Генеральним прокурором С.М.Піскуном, Головою Служби безпеки І.П.Смешком та в.о. Міністра внутрішніх справ В.О.Жуком. 21.12.2004	417
Прес-конференція на виборчій дільниці під час голосування на виборах Президента України. 26.12.2004	418

ЗАЯВИ, ЗВЕРНЕННЯ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ 423

Заява Голови Верховної Ради України від 28 вересня	424
Звернення Верховної Ради України до Українського народу від 19 жовтня	425
Звернення до Уряду та органів місцевого самоврядування з листами на виконання рішення Тимчасової спеціальної комісії ВР з моніторингу виборчого законодавства від 20 жовтня	427
Заява Голови Верховної Ради України від 29 жовтня	429

Заява Голови Верховної Ради України від 19 листопада	430
Звернення Верховної Ради України до Українського народу від 24 грудня	432
Звернення Верховної Ради України до громадян напередодні голосування від 26 грудня	433
ЛИСТИ ГОЛОВИ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ	435
Керівникам депутатських фракцій (груп) у Верховній Раді України від 9 вересня	436
Генеральному прокурору України Василю Г.А. від 10 вересня	437
Міністру внутрішніх справ України Білоконю М.В. від 10 вересня	438
Президентові України Л.Д.Кучмі від 29 вересня	439
Члену ТСК Верховної Ради України Мельничуку М.В. від 30 вересня	441
Голові ЦВК Ківалову С.В.	442
Генеральному прокурору України Василю Г.А.	443
Міністру внутрішніх справ України Білоконю М.В.	444
Голові ДПА України Ярошенку Ф.О.	445
Голові ЦВК Ківалову С.В. від 6 жовтня	446
Генеральному прокурору України Василю Г.А. від 11 жовтня	447
Голові ЦВК Ківалову С.В. від 14 жовтня (вих. № 01-4/1394)	448
Голові ЦВК Ківалову С.В. від 14 жовтня (вих. № 01-3/1398)	449
Голові комітету Верховної Ради України з питань державного будівництва та місцевого самоврядування Матвієнку А.С. від 14 жовтня	450
Міністру закордонних справ України Гриценку К.І. від 14 жовтня	451
Голові ЦВК Ківалову С.В. від 15 жовтня	452
Прем'єр-міністру України Януковичу В.Ф. від 20 жовтня	453
Голові Харківської обласної ради Колесніку О.М. від 20 жовтня	454
Голові ЦВК Ківалову С.В. від 21 жовтня	455
Генеральному прокурору України Василю Г.А. від 24 жовтня	456
Голові Служби безпеки України Сметку І.П. від 24 жовтня	457
Голові ЦВК Ківалову С.В. від 28 жовтня	458
Голові Верховного Суду України Маляренку В.Т. від 5 листопада	459
Голові ЦВК Ківалову С.В. від 5 листопада	460
Голові ЦВК Ківалову С.В. від 9 листопада	462
Міністру внутрішніх справ України Білоконю М.В. від 9 листопада	463
Президенту України Кучмі Л.Д. від 12 листопада	464
Прем'єр-міністру України Януковичу В.Ф. від 12 листопада	465
Голові ЦВК Ківалову С.В. від 12 листопада	466
Голові комітету Верховної Ради України з питань бюджету Порошенку П.О. від 12 листопада	469
Генеральному прокурору України Василю Г.А. від 18 листопада	470
Голові ЦВК Ківалову С.В. від 19 листопада	471
Голові ЦВК Ківалову С.В. від 22 листопада (вих. № 01-3/1572)	472
Голові ЦВК Ківалову С.В. від 22 листопада (вих. № 01-3/1573)	473
Голові ЦВК Ківалову С.В. від 22 листопада (вих. № 01-3/1574)	474
Генеральному прокурору України Василю Г.А. від 22 листопада	475
Міністру внутрішніх справ України Білоконю М.В. від 22 листопада	476
Голові ЦВК Ківалову С.В. від 25 листопада	477
Голові Служби безпеки України Сметку І.П. від 25 листопада	478
Міністру внутрішніх справ України Білоконю М.В. від 25 листопада	479

Президенту України Кучмі Л.Д. від 7 грудня	480
Голові Ради Міністрів Автономної Республіки Крим Куніщину С.В. від 21 грудня.	481
До керівників Верховної Ради та Ради Міністрів Автономної Республіки Крим, обласних, Київської та Севастопольської міських рад і державних адміністрацій від 23 грудня	482
ЗАСІДАННЯ "КРУГЛИХ СТОЛІВ" З УРЕГУЛЮВАННЯ ПОЛІТИЧНОЇ КРИЗИ В УКРАЇНІ	485
Спільна заява за підсумками засідання "Круглого столу" з урегулювання політичної кризи в Україні 26 листопада	486
Стенограма першого засідання "Круглого столу" 26 листопада	487
Спільна заява за підсумками засідання "Круглого столу" з урегулювання політичної кризи в Україні 1 грудня	494
Стенограма другого засідання "Круглого столу" 1 грудня	495
Повідомлення для преси за підсумками засідання "Круглого столу" з урегулювання політичної кризи в Україні 6 грудня	526
Стенограма третього засідання "Круглого столу" 6 грудня	527
РІШЕННЯ ВЕРХОВНОГО ТА КОНСТИТУЦІЙНОГО СУДІВ УКРАЇНИ	567
Рішення Верховного Суду України від 3 грудня	568
Окрема ухвала Верховного Суду України від 3 грудня	573
Рішення Верховного Суду України від 20 січня	578
Рішення Конституційного Суду України від 24 грудня	584
Окрема думка судді Конституційного Суду України В.Скомороха	589
Рішення Конституційного Суду України від 18 листопада	592

Contents

ACTIVITIES OF THE VERKHOVNA RADA OF UKRAINE

MEETINGS OF THE CONCILIATION COUNCIL OF DEPUTY GROUPS AND FACTIONS OF THE VERKHOVNA RADA OF UKRAINE 3

Meeting on November 19	4
Meeting on November 27	22
Meeting on November 30	36
Meeting on December 1	44
Meeting on December 2	54
Meeting on December 2 12:00	75
Meeting on December 2 18:00	100
Meeting on December 3	120
Meeting on December 3 19:20	130
Meeting on December 4 11:00	180
Meeting on December 6 9:00	222
Meeting on December 6 10:00	261
Meeting on December 6 17:00	286
Meeting on December 7 15:00	314
Meeting on December 7 15:00	342
Meeting on December 7 18:45	352
Meeting on December 8 9:00	362
Meeting on December 8 10:30	366

SPEECHES AND PRESS CONFERENCES OF THE CHAIRMAN OF THE VERKHOVNA RADA OF UKRAINE 381

Speech opening the 6th Session of the Verkhovna Rada of Ukraine of the 4th convocation on September 7, 2004	382
Materials of a press conference for mass media on October 18, 2004	390
Briefing at a polling station during voting at elections of the President of Ukraine on November 21, 2004	400
From the speech "On Prevention of Manifestations of Separatism in the Country Threatening the Sovereignty and Territorial Integrity of the State" of November 30, 2004	404
Meeting with representatives of judicial bodies on December 15, 2004	412
From the speech at introduction of the Chairman of the National Bank of Ukraine V.S. Stelmakh on December 6, 2004	416
Meeting with the Prosecutor General S.M. Piskun, Head of the Security Service I.P. Smeshko and Acting Minister of Internal Affairs of Ukraine V.O. Zhuk on December 21, 2004	417
Press conference at a polling station during voting at elections of the President of Ukraine on December 26, 2004	366

STATEMENTS AND ADDRESSES OF THE VERKHOVNA RADA OF UKRAINE 423

Statement of the Chairman of the Verkhovna Rada of Ukraine of September 28	424
Address of the Verkhovna Rada of Ukraine to the Ukrainian Nation of October 19	425

Letters to the Government and local self-government bodies sent in pursuance of a decision of the Temporary Investigatory Commission of the Verkhovna Rada for Monitoring the Implementation of the Election Legislation of October 20, 2004	427
Statement of the Chairman of the Verkhovna Rada of Ukraine of October 29	429
Statement of the Chairman of the Verkhovna Rada of Ukraine of November 19	430
Address of the Verkhovna Rada of Ukraine to the Ukrainian Nation of December 24	432
Address of the Verkhovna Rada of Ukraine to citizens on the eve of voting on December 26	433
LETTERS OF THE CHAIRMAN OF THE VERKHOVNA RADA OF UKRAINE	435
To the leaders of deputy factions (groups) in the Verkhovna Rada of Ukraine of September 9	436
To the Prosecutor General of Ukraine H.A. Vasylyev of September 10	437
To the Minister of Internal Affairs of Ukraine M.V. Bilokon of September 10	438
To the President of Ukraine L.D. Kuchma of September 29	439
To M.V. Melnychuk, a member of the Verkhovna Rada Temporary Investigatory Commission for Monitoring the Implementation of the Legislation on Election of the President of Ukraine, of September 30	441
To the CEC Chairman S.V. Kivalov	442
To the Prosecutor General of Ukraine H.A. Vasylyev	443
To the Minister of Internal Affairs of Ukraine M.V. Bilokon	444
To the Head of the State Tax Administration of Ukraine E.O. Yaroshenko	445
To the CEC Chairman S.V. Kivalov of October 6	446
To the Prosecutor General of Ukraine H.A. Vasylyev of October 11	447
To the CEC Chairman S.V. Kivalov of October 14 (ref. No. 01-4/1394)	448
To the CEC Chairman S.V. Kivalov of October 14 (ref. No. 01-3/1398)	449
To the Chairman of the Verkhovna Rada of Ukraine Committee for State Building and Local Self-government A.S. Matviyenko of October 14, 2004	450
To the Minister of Foreign Affairs of Ukraine K.I. Hryshchenko of October 14, 2004	451
To the CEC Chairman S.V. Kivalov of October 15, 2004	452
To the Prime Minister of Ukraine V.F. Yanukovich of October 20, 2004	453
To the Chairman of the Kharkiv Regional Council O.M. Kolesnyk of October 20, 2004	454
To the CEC Chairman S.V. Kivalov of October 21, 2004	455
To the Prosecutor General of Ukraine H.A. Vasylyev of October 24, 2004	456
To the Head of the Security Service of Ukraine I.P. Smeshko of October 24, 2004	457
To the CEC Chairman S.V. Kivalov of October 28, 2004	458
To the Chairman of the Supreme Court of Ukraine V.T. Malyarenko of November 5, 2004	459
To the CEC Chairman S.V. Kivalov of November 5, 2004	460
To the CEC Chairman S.V. Kivalov of November 9, 2004	462
To the Minister of Internal Affairs of Ukraine M.V. Bilokon of November 9, 2004	463
To the President of Ukraine L.D. Kuchma of November 12, 2004	464
To the Prime Minister of Ukraine V.F. Yanukovich of November 12, 2004	465
To the Central Election Commission Chairman S.V. Kivalov of November 12, 2004	466
To the Chairman of the Verkhovna Rada of Ukraine Budget Committee P.O. Poroshenko of November 12, 2004	469

To the Prosecutor General of Ukraine H.A. Vasylyev of November 18, 2004	470
To the CEC Chairman S.V. Kivalov of November 19, 2004	471
To the CEC Chairman S.V. Kivalov of November 22, 2004 (ref. No. 01-3/1572)	472
To the CEC Chairman S.V. Kivalov of November 22, 2004 (ref. No. 01-3/1573)	473
To the CEC Chairman S.V. Kivalov of November 22, 2004 (ref. No. 01-3/1574)	474
To the Prosecutor General of Ukraine H.A. Vasylyev of November 22, 2004	475
To the Minister of Internal Affairs of Ukraine M.V. Bilokon of November 22, 2004	476
To the CEC Chairman S.V. Kivalov of November 25, 2004	477
To the Head of the Security Service of Ukraine I.P. Smeshko of November 25, 2004	478
To the Minister of Internal Affairs of Ukraine M.V. Bilokon of November 25, 2004	479
To the President of Ukraine L.D. Kuchma of December 7, 2004	480
To the Chairman of the Council of Ministers of the Autonomous Republic of Crimea S.V. Kunitsyn of December 21, 2004	481
To the Heads of the Verkhovna Rada and the Council of Ministers of the Autonomous Republic of Crimea, regional, Kyiv and Sevastopol city councils and state administrations of December 23, 2004	482
ROUND TABLE MEETINGS ON SETTLEMENT OF POLITICAL CRISIS IN UKRAINE	485
Joint Statement following the Round Table Talks on Settlement of Political Crisis in Ukraine of November 26, 2004	486
Minutes of the first Round Table meeting of November 26, 2004	487
Joint Statement following the Round Table Talks on Settlement of Political Crisis in Ukraine of December 1, 2004	494
Minutes of the second Round Table meeting of December 1, 2004	495
Press Release following the Round Table Talks on Settlement of Political Crisis in Ukraine of December 6, 2004	526
Minutes of the third Round Table meeting of December 6, 2004	527
JUDGEMENTS OF THE SUPREME AND CONSTITUTIONAL COURTS OF UKRAINE	567
Judgement of the Supreme Court of Ukraine of December 3, 2004	568
Special Ruling of the Supreme Court of Ukraine of December 3, 2004	573
Judgement of the Supreme Court of Ukraine of January 20, 2005	578
Judgement of the Constitutional Court of Ukraine of December 24, 2004	584
Dissent of the Constitutional Court of Ukraine Judge V. Skomorokha	589
Judgement of the Constitutional Court of Ukraine of November 18, 2004	592

Литвин

Володимир Михайлович

Україна - 2004
Події. Документи. Факти
У 3-х томах

Том 2

У книзі використано фотографії
із особистого архіву В.М. Литвина
(фотограф О.П. Клименко)

Комп'ютерна графіка *А.А. Ямкового*
Коректори О.Г. Нікітенко, О.В. Телемко,
Т.А. Решетняк, Н.М. Свистун
Комп'ютерний набір *О.А. Веренич*
Комп'ютерна верстка *А.А. Ямкового*

Підп. до друку 18.04.2005. Формат 70х100/16.
Папір крейдований. Офсетний друк.
Гарнітура Таймс. Ум. друк аркушів 39.
Зам. № 5-191.

Видавництво ТзОВ "3 Медіа"
Київ, пр. Московський, 21

Віддруковано на ВАТ "Книжкова фабрика"
09117, м. Біла Церква, вул. Леся Курбаса, 4

